Bibl. Cent Regi

Nr. 1 (137)
Anul VII
4 Ianuarie 1958

Cu plugușorul

Fotografie de
F. MICHITOVICI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

180.288 I

In acest număr:

Pag. 4-5 — „Achizitor, prieten, sfătuitor" — fotoreportaj.

Pag. 6-7 — „Colecționari și colecții" — fotoreportaj.

Pag. 8-9 — „Insula dinamită" — de D. Baboian.

— „Insula Cipru" — poezie de Dimos Rendis.

Pag. 10-11-12 — „Ospitalitatea lordului Redstone" — de I. M. Ștefan.

— Notăm !

Pag. 13 — „Expoziția interregională de artă plastică — București" — de M. Deac.

Pag. 14 — „Dacii au cunoscut scrisul" — de acad. prof. C. Daicoviciu.

— „Un inițiator al învățământului medical românesc — Nicolae Kretzulescu" — de dr. S. Izsák

Pag. 15 — Scriitori și cărți:

— „Steaua maților" — recenzie de Traian Stoica.

— „Consemnări literare".

— „Rugul" — poezie de Mihu Dragomir.

Pag. 16-17 — „În împărăția morții galbene" — de Götz K. Richter.

— „Te văd, te văd!"

Pag. 18 — „ De 10.000 de ori „Jaj cica !" — reportaj de V. Savin.

Pag. 19 — „Ciudatul castel" — de Cristian Șerbu.

Pag. 20-21 — „Dispariția dosarului cenușiu", cap. XV

— de George Voinescu.

— Poșta redacției; sfaturi practice.

Pag. 22 — Sport.

Pag. 23 — „În jurul globului".

Pag. 24 — „Revelion — Sputnik".

PENTRU PACE,

Conștienți de răspunderea mare ce le revine, deputații examinează atenți cifrele noului buget de stat (sus). Pe banca Prezidiului, aceeași preocupare întipărită pe fețele tov. N. Paraschivescu-Bălăceanu și acad. prof. dr. N. Gh. Lupu, membri ai Prezidiului Marii Adunări Naționale, studiind prevederile bugetare.

Unul după altul, zeci și zeci de deputați au luat cuvîntul, aducînd la cunoștința Adunării realizările din circumscripțiile lor, criticînd lipsuri, făcînd propuneri constructive. Iată cîțiva dintre deputații care au luat cuvîntul în discuțiile asupra bugetului (în stînga, de sus în jos): acad. Șt. Milcu (Roman, reg. Bacău); Ion Barna (Lupeni, reg. Hunedoara); Maria Petrilă (Arad); Dumitru Gheorghiu (Codești, reg. Iași). În rîndul al doilea, sus: Bugyi Pál (Sîndominic, R.A.M.) și Mihai Schuster (Dumbrăveni, reg. Stalin). Jos: Octavian Pop (Ulmeni, reg. Baia Mare).

27-29 decembrie 1957. Ajunul zilei în care se aniversează 10 ani de la proclamarea republicii noastre populare i-a aflat pe membrii marelui sfat al țării în sesiunea — obișnuită la fiecare sfîrșit de an, deosebită însă de toate celelalte tocmai prin marea sărbătoare pe care țara se pregătea s-o prăznuiască.

Cu chibzuiala și spiritul de răspundere ce nu pot izvorî decît dintr-o nețărmurită dragoste pentru patrie și poporul muncitor, din nestrămutata hotărîre de a asigura victoria socialismului, membrii Marii Adunări Naționale au discutat raportul la proiectul bugetului de stat și au votat legile ce le-au fost supuse spre examinare, discutare și aprobare.

Iar discuțiile purtate, răspunsul pe care Marea Adunare Națională a R.P.R. l-a dat cu privire la Chemarea Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 6 noiembrie 1957 și la Manifestul Păcii, precum și răspunsul cu privire la Declarația comună a Prezidiilor Reprezentanțelor Populare Supreme ale R.P. Polone, R.D. Germane și R. Cehoslovace au venit să arate încă o dată cît de mare este dragostea pentru pace a poporului nostru.

★

În paginile de față dăm cîteva imagini de la lucrările acestei sesiuni a Marii Adunări Naționale.

Pauzele ședințelor au prilejuit luări de contact între deputații din diferite regiuni ale țării. Iată-i — sus — pe tov. dr. Petru Groza, președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., în mijlocul unui grup de deputați. În stînga, doi deputați cunoscuți nu numai în circumscripțiile lor electorale, ci în întreaga țară — artistul poporului Costache Antoniu și Eroul Muncii Socialiste Dumitru Arjan.

PENTRU SOCIALISM

Intrînd în incinta Marii Adunări Naționale, conducătorii partidului și ai guvernului răspund viilor aplauze cu care au fost întîmpinați de deputați și invitați. →

Unul după altul, aleșii poporului muncitor trec prin fața urnei de votare. ↓

Sus: doi deputați fruntași ai vieții noastre intelectuale — acad. Mihail Ralea și scriitorul Demostene Botez. Jos: cercetînd standurile de cărți, într-o pauză.

INTERPELARE

Interpelare...

Cuvînt miraculos, care pe vremuri făcea să geamă de public balcoanele parlamentului. (De un anumit public, desigur, pentru că pe atunci nu puteai întîlni în clădirea din Dealul Mitropoliei nici muncitori, nici țărani-muncitori, nici cărturari legați de popor prin activitatea și năzuințele lor; de un public care nu avea nimic comun cu acești oameni ai muncii care, invitați astăzi să asiste la lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale, au umplut balcoanele nu pentru că ar fi vrut să-și satisfacă vreo curiozitate, să-și alunge plictisul, să-și aranjeze afacerile sau să-și răzbune vreo vrăjmășie — ci pentru că sînt direct și profund interesați de felul în care se rezolvă marile probleme ale conducerii țării).

Interpelare...

În acele vremuri, cînd deputați și miniștri, directori și președinți erau moșierii și fabricanții, bancherii și misiții lor, în acele vremuri interpelarea parlamentară era unul din punctele de atracție ale sezonului. Ceva cam în genul bătăii de flori de la șosea, al paradei de 10 mai sau al alegerii „Miss"-ei Rominia.

Cînd se anunța o interpelare mai „tare" nimeni din „lumea bună" nu putea lipsi. Vestea era aflată mai întîi la Capșa: „Știi, mon chèr, după masă conu X interpelează în afacerea contingentărilor. O să fie lată!..." Sau: „Oui, ma chère, mîine ministrul Y răspunde la interpelarea în chestiunea fraudelor de la Domenii. Ce interesant!.."

Și era, într-adevăr, interesant, pentru că asemenea interpelări erau totdeauna legate de hoții uriașe, sperțuri și fraude, delapidări și furnituri oneroase — mai toate scăldate și în sosurile picante ale combinațiilor de culise, în care roluri de seamă le jucau adesea dame mai mult sau mai puțin voalate, introduse mai mult sau mai puțin discret în cabinetele ministeriale... Și alte asemenea amănunte privitoare la treburile de stat!

Și totdeauna publicul marilor cafenele și saloane la modă fremăta de nerăbdare, așteptînd interpelarea sau răspunsul. Și dădea asaltul asupra tribunelor parlamentului. Și se distra sau se răzbuna, bîrfea sau făcea demagogie patriotardă, se bucura la apropiata cădere a celui din altă clică sau încheia o nouă afacere, tot atît de onorată ca și cea „demascată". Și totdeauna se găseau cîteva ziare gata să nici nu pomenească de susamintita interpelare (sau gata să caute imediat „petele negre" sau „punctele slabe" ale interpelatorului), precum și alte cîteva ziare gata să anunțe interpelarea ca pe un început de ev nou în istoria politică a Rominiei. Și totdeauna se făceau prezideri de schimbări de guvern. Și totdeauna se anunța că „de data aceasta va fi lată".

Și într-adevăr, totdeauna se dezvăluiau, sau mai mult se lăsau să se întrevadă, jafuri nemaipomenite pe spinarea statului, a poporului. Orice interpelare începea prin a fi „lată". Dar lată nu era, pînă la urmă, decît mușamaua ce se întindea asupra întregii afaceri. Pentru că, în parlamentul burghez, orice interpelare se termina pînă la urmă prin clasicul „pupat piața independenței", consfințit printr-un ciolan de ros aruncat de guvernanți vajnicului interpelator.

Căci, în ultimă analiză, ciolanul, friptura, cașcavalul — iată noțiunile din vocabularul politic burghez care constituiau adevăratul obiectiv al interpelării...

★

De toate acestea mi-am amintit stînd în tribuna presei din incinta Marii Adunări Naționale și ascultînd cuvintele unor deputați. Ale unor deputați care nu sînt așa mari meșteri în ale retoricii cum erau moșierii și avocații lor, care pe vremuri își manifestau elocința în această sală. Deputați de cu totul alt soi: oameni simpli — muncitori și țărani-muncitori, cărturari, tehnicieni, funcționarii, clerici. În cuvintele lor ei au arătat ce minunate lucruri a făurit poporul nostru prin munca sa pașnică — ce alte lucruri minunate își propune să făurească în viitor. Dar aduceau și critici. Critici la adresa unor lipsuri din construcția noastră socialistă, critici la adresa unor instituții și departamente care au comis greșeli în munca lor. Desigur că în cu totul alt fel sunau cuvintele lor de critică față de interpelările deputaților burghezi de pe vremuri. Iar asociația de idei care m-a făcut să-mi amintesc de aceștia se datorește tocmai antitezei. Dacă deputatul Bugyi Pál a criticat Ministerul Agriculturii și Silviculturii pentru felul în care se îngrijește de repartizarea cadrelor de zootehnicieni, sau dacă deputata Maria Petrilă, muncitoare textilistă din Arad, a criticat Ministerul Finanțelor și Comisia de Stat a Planificării pentru birocrație (manifestată, printre altele, și prin inflație de controlori și inspectori) — apoi nici unul, nici altul nu au făcut aceste critici mînați de mobiluri cît de cît asemănătoare celor ce-i împingeau la interpelări pe deputații burghezi. Nici dorință de scandal sau de răzbunare, nici sete de parvenire sau de îmbogățire, nici un fel de interese personale, meschine, egoiste, ascunse. Ci numai apărarea interesului obștesc, numai dorința de a asigura un trai mai bun pentru cei ce muncesc și triumful socialismului. Nu scandaluri — ci critici însoțite de propuneri constructive, analize ale unor lipsuri ce pot și trebuie să fie îndepărtate.

Ce distanță uriașă între criticile principiale, constructive, făcute din dorință de îndreptare, cu ton de frate care-și ajută fratele, pe care le-au adus deputații noștri — și așa-numitele interpelări burgheze, mușcături între potăi ce se bat pentru a-și smulge una alteia ciolanul!

Între interpelările burgheze și criticile făcute de deputații noștri este aceeași distanță ca și cea dintre morala putredă burgheză și morala noastră proletară. În conținut ca și în formă.

V. S.

Achizitor, prieten, sfătuitor

Fotoreportaj de M. IVANCIU

În statele de salarii ale Agevaccop-ului din raionul Giurgiu, Nicolae Biolan figurează ca achizitor de produse agricole. Nicolae Biolan este primit în casele oamenilor din comuna Gogoşari, nu oficial, pentru calitatea lui, ci ca prieten, ca bun prieten al casei şi înţelept sfătuitor. A reuşit Nicolae Biolan să-şi facă loc în inima oamenilor pentru că e cinstit, pentru că e harnic şi pentru că a înţeles — şi-i face şi pe alţii să înţeleagă — cît de strîns se îmbină în statul nostru interesele generale ale poporului cu interesele fiecărui om al muncii în parte.

Cînd a ieşit din casa lui Dumitru Văduva, achizitorul şi-a notat în carnet: 2.500 kg cereale; la Marin Mierle, 3.000 kg; la Dumitru Mimiş, 1.000 kg şi aşa mai departe. Pînă cînd s-au adunat în modestul lui carneţel 50 de vagoane de cereale intrate în fondul centralizat al statului, pentru pîinea tuturor.

Şi gata? Nu, nu e gata. Nicolae Biolan îşi continuă neobosit munca, făcînd să sporească achiziţiile de păsări, ouă şi alte produse agro-alimentare, convingînd pe unii şi pe alţii să se înscrie în cooperativă şi să sporească fondul social al acesteia. Nici unul dintre numeroşii prieteni ai lui Biolan n-au regretat vreodată că i-au urmat sfaturile.

Cum se explică toate acestea? Simplu: Nicolae Biolan e comunist.

VĂ AMINTIŢI?

Greu să ghicească generaţia tînără ce reprezintă această secvenţă, în care se văd tunuri, artilerişti şi nişte ţivili ce-şi controlează ceasornicul după cel al plutonierului robust, cu manta scurtă şi moletiere. E un document vechi de peste un pătrar de veac.

...Anul 1930. Criza economică mondială se repercutează catastrofal şi în România. Şomajul lovea tăbriciile... Mii de muncitori umblă fără lucru... Falimentele paralizează viaţa comercială... La Galaţi nu trece noapte să nu se prelacă în scrum vreo prăvălie de angrosist — incendii în lanţ, provocate cu complicitatea poliţiei şpăguite... Invalizii manifestează pe străzile Capitalei, cerînd achitarea pensiilor — mereu amînată — jalnică demonstraţie de schilozi, împrăştiată din ordinul guvernului ţărănist, cu tulumbele.

Într-o asemenea atmosferă funebră, îndoliată de foamete şi sinucideri, una dintre odraslele curţii domneşti şi-a pus în gînd să înzestreze Capitala cu o... tichie de mărgăritar. În ce consta inovaţia menită să-i facă pe bucureşteni să uite grijile ce-i apăsau? În salva de tun vestind, spectaculos, miezul zilei. Prinţul văzuse, pasă-mi-te, în nu ştiu ce burg german, o asemenea baznaconie cu iz medieval şi nu a pregetat s-o introducă şi în urbea lui Bucur. Şi, într-o bună zi, populaţia Capitalei a fost asurzită taman la ceasul amiezii de o teribilă bubuitură. Ce s-a întîmplat? A zărit în aer fortul Căţelo, cum se întîmpla în fiece vară, suspect, tocmai în preajma inventarierii muniţiei? Nu! Altceva! În cele din urmă, s-a aflat şi ce anume. Şi vreme de cîteva luni de-a rîndul copiii şi cîţiva guşă-căscă se duceau la Podul Eleiterie să se amuze, asistînd la năstruşnica operaţie princiaro-edilitară.

Puţin înainte de ora 12 îşi făcea apariţia, huruind, o baterie de artilerie cu servanţii respectivi. Se deshămau caii ca la manevre şi tunurile trase lîngă parapetul podului îşi înălţau ţevile către văzduh. Plutonierul ce conducea operaţia îşi scotea ceasornicul, servanţii introduceau obuzele în chiulasă... Atenţie! 12 fără 3 minute... Fără 2 minute... Fără 1 minut...

Foc!

Bum!!!

Bucureştiul afla astfel că este ora meridiană a zilei.

— Nene — se ruga vreun puşti, adresîndu-se „majurului" — mai trage o dată.

Iar vreun trecător mucalit — vezi poza — se oprea să-şi potrivească ceasornicul după cel al artileristului.

Şi într-o zi tunurile nu se mai iviră. Făcuseră explozie. Da, explodaseră de rîsul bucureştenilor. Haz de necaz!

FOX

Ultima operaţie: plata în numerar. Achizitorul e om cinstit şi de cuvînt: nici un bănuţ nu lipseşte din ce se cuvine oamenilor.

Căutătorii de sunete

La centru au sosit cu păsări și ouă Niculina Mimiș și Ioana Chiru; așa le-a spus prietenul Biolan că e bine, așa au făcut.

Una din multiplele bogății ale țării noastre este lemnul de rezonanță. Ați rămas surprinși? Tot ce este posibil, deoarece puțini sînt cei care știu cîte ceva despre calitățile arborilor care dau acest lemn sau chiar despre existența lor în Carpații noștri.

Datorită exploatării intense în care a fost supus în trecut, acest molid se întîlnește din ce în ce mai rar și numai pe anumiți versanți ai munților: acolo unde se mai găsesc trupuri de păduri bătrîne, încă neexplorate. În regiunea Suceava, la Argel, Moldovița, Valea Putnei, Stulpicani și Ostra, se găsesc parcele exploatabile în care se mai poate afla lemnul de rezonanță sub formă de arbori răzleți, care au trecut vîrsta de 150 de ani. Sînt arbori cu tulpini drepte, perfect cilindrice, fără noduri proeminente și cu o coroană firavă, simetrică, așezată tocmai în vîrf; toate acestea îi deosebesc de ceilalți arbori.

Cunoscîndu-se marea valoare a acestui lemn, a fost interzisă folosirea lui pentru dranițe, dogărie, vești pentru site, cherestea.

Sezonul cînd repausul vegetativ și zăpada creează condiții din cele mai bune pentru exploatarea lemnului în păduri este luna decembrie. În această lună, la I.F.E.T. Cîmpulung Moldovenesc munca de exploatare este în toi. Cherestelele de la Sadova, Pojorîta, Breaza și-au început de mult activitatea.

În mijlocul codrilor din masivul Giumalău se află o cabană. De aici au pornit, într-o dimineață de iarnă, brigadierii Titus Negură, Larion Crăiuț și Aurel Mărcuș, specialiști în căutarea lemnului de rezonanță (cei trei sînt originari din „Capitala lemnarilor", comuna Frumosu). Trebuiau să cerceteze amănunțit parchetele 16 b și c din unitatea de producție Valea Putnei.

Molizi bătrîni și frumoși sînt mulți într-o astfel de pădure cu vîrsta medie de peste 150 de ani; dar a găsi un arbore de rezonanță nu este atît de ușor. La cîte unul afli o tulpină dreaptă și curată pînă la 8-10 metri de sol; cînd te apropii însă și-i încerci cu ciocanul sonoritatea, constați cu părere de rău că nu sună de loc. Avînd o structură pietroasă și noduri ascunse, arborele se dovedește a nu fi bun; începe altă căutare. Din nou arbori, care din depărtare au toate caracteristicile molizilor de rezonanță, iar de aproape prezintă crețeri sucite și pungi abundente de rășină. Căutarea este lungă și anevoioasă, pînă cînd, în sfîrșit, află unul din o sută și mai bine, care corespunde întru totul indicațiilor calitative pe care iscusitul Negură le-a sintetizat în cuvinte: „drept, curat și să vibreze ca hornul de fabrică".

Negură, Crăiuț și Mărcuș și-au croit drum spre poiana Văcăriei.

...„Drept, curat și să vibreze ca hornul de fabrică".

Primul arbore de rezonanță a fost găsit de moș Crăiuț, într-un mic luminiș. Drept și curat, își înălța tulpina pînă la 40 metri înălțime; la baterea cu ciocanul, sonoritatea lui a trădat de pe acum calități pe care desigur maistrul viorar de la Sighet, Roman Bocancîuc, va ști să le transforme în adevărate măiestrii acustice. Nu departe de acest loc, Crăiuț a mai găsit alți doi „sunători", ce-i drept de valoare mai mică, dar care aveau totuși cîte 3 metri ce puteau fi bine valorificați.

A fost mai puțin norocos Negură: a găsit arbori frumoși ca exterior, dar fiind orientați cu fața la lumină și bătuți de vînturi, aveau o creștere sucită și multe noduri. De-abia mai tîrziu, aproape de întunecare, ei a găsit un mic pîlc de arbori, toți cu calități sonore. Cît privește pe Mărcuș, acesta abia sus, aproape de creastă, unde vegetația era mai rară, a găsit, unul lîngă altul, 5 arbori buni pentru rezonanță.

Noaptea tîrziu, în cabana căutătorilor de sunete veselia a fost în toi. S-au sărbătorit primii cubici de rezonanță din parchetul de sub Giumalău. De data aceasta de la petrecere lipsea vioara. Dar cine știe?! Poate că dintr-unul din trunchiurile găsite se va naște și o vioară ale cărei sunete, străbătînd pe undele nevăzute ale radioului, vor ajunge și în acest colț îndepărtat...

Așa lucrează Nicolae Biolan: mereu în mijlocul oamenilor, sfătuindu-i, lămurindu-i, convingîndu-i...

Gheorghe Catană, din satul Drăghiceanu, îi prezintă achizitorului proba de porumb contractat. Totul e în regulă. →

Pe unde a trecut achizitorul Nicolae Biolan, oamenii nu mai pregetă: boii la jug și hai la centrul de achiziții!

COLECȚIONARI

Colecția de tablouri din secolele al XIX-lea și al XX-lea aparținînd istoricului de artă I. S. Zilberștein poate să rivalizeze chiar și cu o pinacotecă. Încă de la vîrsta de 17 ani, el a început să colecționeze diferite studii, portrete, acuarele sau desene executate de cei mai de seamă pictori ruși, ca Repin, Kiprenski, Venețianov, Șișkin, Levitan, Surikov etc. Recent I. S. Zilberștein a descoperit celebra colecție a portretelor decembriștilor — executate în închisoare de pictorul decembrist Nikolai Bestujev — care vreme de 50 de ani a fost socotită dispărută.

↑ Colecția filatelică a pianistului moscovit I. M. Raimsit conține peste 50.000 de timbre din Europa și din posesiunile coloniale ale statelor europene. În același timp el este și un pasionat bibliofil. Printre miile de volume aflate în biblioteca lui, se numără nu mai puțin de 150 de culegeri complete ale operelor clasicilor ruși și străini.

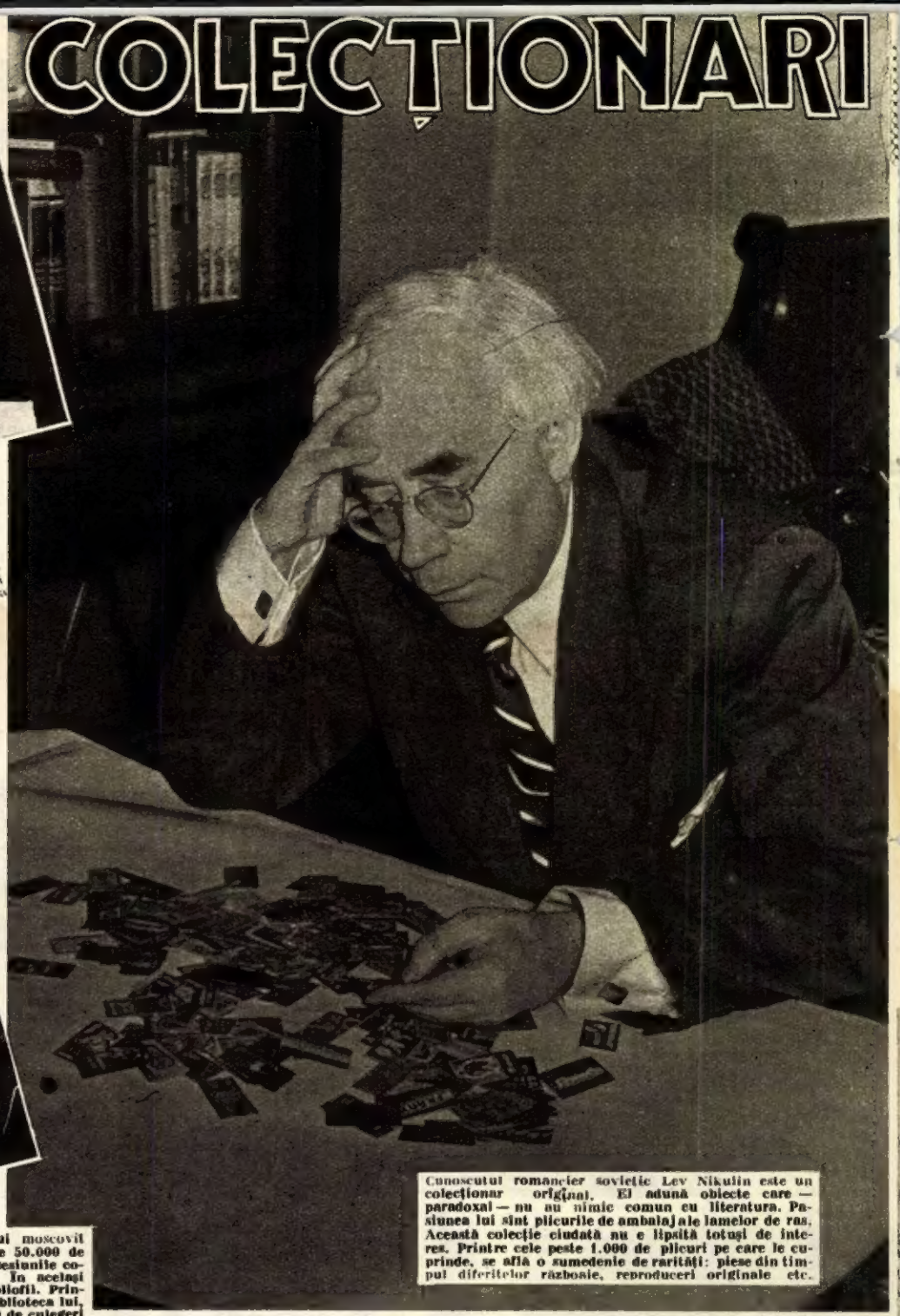

Cunoscutul romancier sovietic Lev Nikulin este un colecționar original. El adună obiecte care — paradoxal — nu au nimic comun cu literatura. Pasiunea lui sînt plicurile de ambalaj ale lamelor de ras. Această colecție ciudată nu e lipsită totuși de interes. Printre cele peste 1.000 de plicuri pe care le cuprinde, se află o sumedenie de rarități: piese din timpul diferitelor războaie, reproduceri originale etc.

Există, desigur, biblioteci particulare mai mari decît cea a artistului de estradă G. I. Afonin și a soției lui, Nadejda. Dar din cele 10.000 de volume pe care familia bibliofilă le-a colecționat timp de peste 30 de ani, fac parte unele exemplare foarte rare. Cunoscătorii apreciază ca deosebit de valoroase în special „Falsul Petru al III-lea sau viața, caracterul și fărădelegile răzvrătitului Emelka Pugaciov", tipărită la Moscova în 1809, romanul în versuri albe editat la Petersburg în 1794 și exemplarul unic dintr-o ediție în miniatură a operei lui Pușkin „Evgheni Oneghin" ←

Oamenii din lumea teatrului, geografii sau cineaștii consultă deseori colecția lui Nikolai Spiridonovici Tagrin din Leningrad. Nu demult locuitorii orașului au vizionat la postul de televiziune un program intitulat „Cărți poștale ilustrate din India", realizat cu ajutorul aceleiași colecții. Tagrin posedă 4.000 de albume, în care sînt strînse circa 360.000 de cărți poștale ilustrate, ce oglindesc evenimente petrecute cu ani și ani în urmă, viața și datinile diferitelor popoare și operele lor de artă, sau înfățișează chipuri de oameni politici, compozitori, artiști, scriitori și savanți.

Știți ce sînt filomeniștii? Medicul V. V. Fedotov, din Yalta, vă poate explica cu ușurință, căci face parte dintre ei. De peste 30 de ani el strînge etichete de cutii de chibrituri, de la cele mai vechi, datînd de acum o sută și ceva de ani, pînă la cele mai noi. Vederi de orașe și munți, scene istorice, invenții de seamă — într-un cuvînt, cele mai diverse elemente — iată ce reprezintă desenele de pe cele 80 de mii de etichete de chibrituri adunate de el. Urmărindu-le numai pe cele sovietice (în anii puterii sovietice s-au scos aproximativ 20.000), poți reconstitui multe din întîmplările care au frămîntat Uniunea Sovietică.

Ca să-și păstreze „colecția", pensionarul Leonti Ivanovici Kaminski nu are nevoie — după cum se vede în fotografie — nici de clasoare și nici de albume. Locul lor l-au luat... acvariile din locuința lui, în care zecile de plante acvatice se dezvoltă în voie, iar cele cîteva sute de peștișori (circa 40 de specii) se simt „ca la ei acasă". Dar Kaminski nu este numai un pasionat colecționar, ci și un tot atît de pasionat cercetător. În urma experiențelor făcute, el a obținut pînă în prezent o serie de rezultate interesante în încrucișarea hibrizilor de pești vivipari.

...și colecții

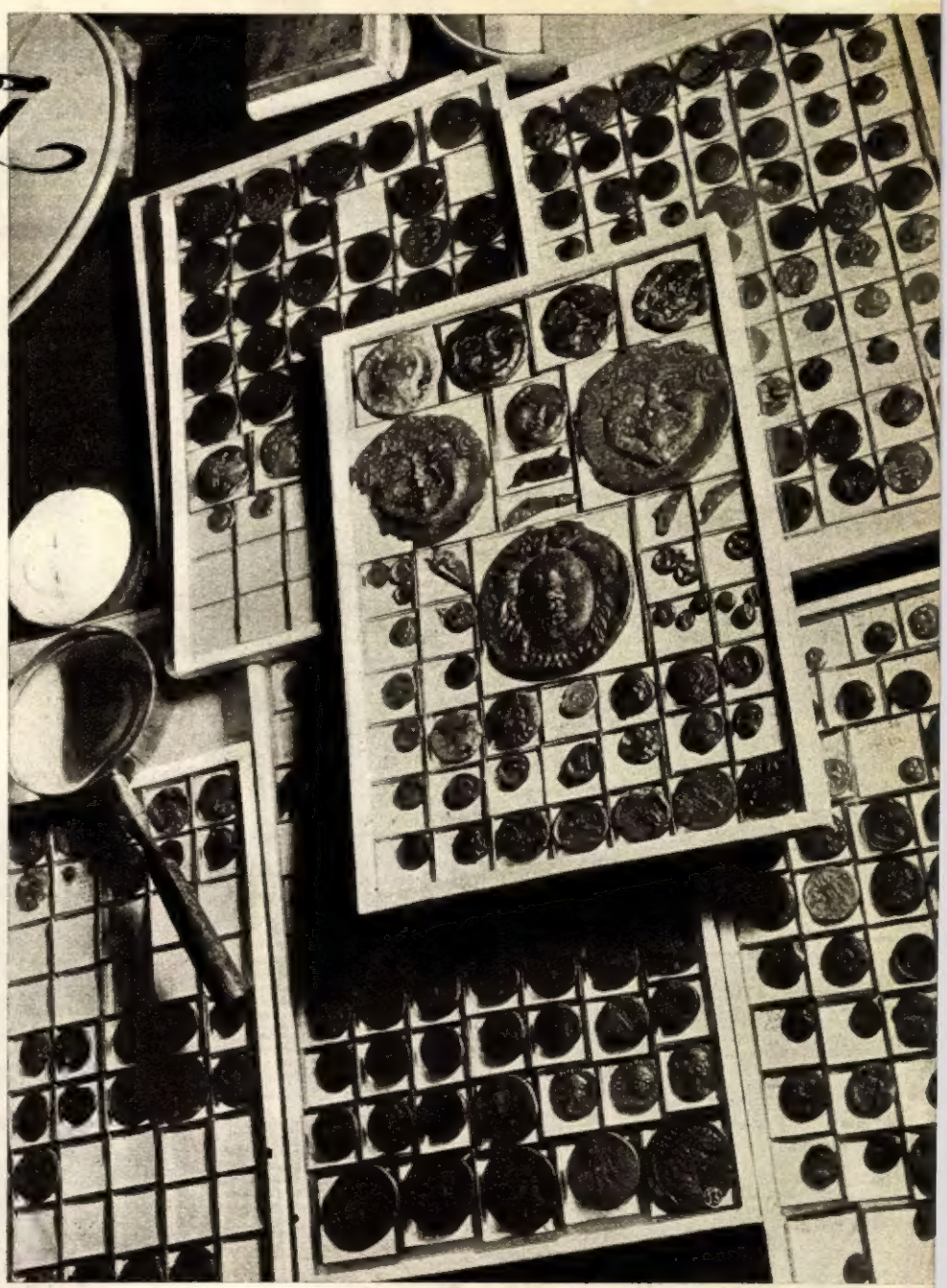

Auzim de multe ori prieteni sau cunoscuți de-ai noștri, colecționari pasionați, vorbindu-ne cu însuflețire despre obiectele pe care le adună cu răbdare și migală de cercetători. Este o preocupare cu vechi tradiții, foarte răspîndită astăzi. Uneori, această pasiune ne apare foarte curioasă. Și curiozitatea nu constă în pasiunea de a colecționa, ci în natura unor colecții, ce pot fi pe drept cuvînt definite ca originale.

Pasiunea colecționării a existat din cele mai vechi timpuri. Printre cei mai cunoscuți colecționari ai antichității, documentele vremii îl citează pe Aristotel, care strîngea plante. În Europa occidentală această preocupare a luat o mare extindere în secolele XIV-XVI, o dată cu dezvoltarea științelor naturii și cu apariția muzeelor. Printre colecționarii cunoscuți din acea vreme, pot fi citați papa Leon al X-lea, împărații Francisc I și Carol Quintul etc. În Rusia secolului al XVIII-lea, era vestită colecția de manuscrise vechi ale lui A.I. Mussin-Pușkin — acela care, în 1795, a descoperit manuscrisul „Cuvînt despre oastea lui Igor". Nu demult s-au împlinit o sută de ani de la întemeierea cunoscutelor galerii de artă din Moscova purtînd numele fondatorului lor, un alt celebru colecționar rus, T.M. Tretiakov.

Și în zilele noastre se găsesc pretutindeni oameni care cultivă această pasiune. Vă prezentăm doar cîțiva, din Uniunea Sovietică, dintre care unii sînt foarte cunoscuți astăzi. Cine știe?! Poate că într-o asemenea măsură colecțiile puțin obișnuite ale unora dintre ei vă vor stîrni interesul, încît veți începe și dv. să vă alcătuiți unele asemănătoare.

N. GOR

Dacă ar putea trăi cu 2.500 de ani în urmă, electricianul moscovit D. I. Mușneaghin ar avea cu ce să-și facă cumpărăturile... În colecția lui numismatică se află unele monede vechi de două milenii și jumătate. Deși e relativ puțin numeroasă — nu are decît 1.500 piese — colecția lui Mușneaghin este foarte valoroasă prin exemplarele unice. În fotografia din stînga, colecționarul Mușneaghin. În dreapta, o parte din colecția lui numismatică.

CIPRU

Insula-dinamită

„Focarul exploziv" n-a fost lichidat. La Nicosia, ca şi în celelalte localităţi, ciocnirile dintre populaţia răsculată şi poliţie se ţin lanţ.

Primii paşi pe insula-dinamită. Noul guvernator al Ciprului, Hugh Foot (în stînga) nu-şi face iluzii; cipriotii nu-l vor saluta cu gărzi de onoare, ci cu aceleaşi acţiuni de luptă care l-au izgonit pe Harding. ←

Dinamita îi pîndeşte la tot pasul. În munţi şi în păduri militarii englezi sînt încolţiţi de partizani înarmaţi. În fotografie: un autocamion al trupelor de ocupaţie atacat şi incendiat la marginea unei păduri. →

Alarmă la Londra — Un mareşal care o şterge englezeşte şi un guvernator nou, care depune jurămîntul... în secret — Cînd Ciprul nu vrea să fie britanic — 30.000 de baionete nu sînt de ajuns — Foot pe urmele lui Harding — E.O.K.A. avertizează: insula Afroditei nu se „mută" în Atlantic... — Cu preţul sîngelui — libertatea!

Atac la Famagusta; ciocniri sîngeroase pe străzile Nicosiei; steagul britanic sfîşiat la Iphos; în munţi, patrioţii înarmaţi distrug depozitele militare ale ocupanţilor; manifeste anticolonialiste şi inscripţii antibritanice în Kyrenia şi Polis; sabotaj la baza aeriană engleză de la Akrotiri; alarmă la Eftakumi, Limassol şi Larnaka. Încolo, nimic nou pe frontul din Cipru...

Străvechea insulă a Afroditei a devenit în zilele noastre o adevărată insulă-dinamită.

★

În urmă cu cîţiva ani, pe un platou militar din Nicosia un mareşal englez cu faimă de călău îşi depunea jurămîntul ca guvernator al Ciprului. Trimis în misiune specială, ca să prevină cu orice preţ căderea încă unei perle de pe coroana imperială britanică, mareşalul John Harding jura în gura mare că va lichida „focarul exploziv" din Cipru, chiar dacă această operaţiune „ar necesita jertfa sîngelui". Omul care a transformat insula Afroditei într-un imens lagăr de concentrare avea să-şi dea seama însă destul de curînd că, pe cît de lesne este să pui la cale vărsări de sînge în numele Albionului, pe atît de anevoie — şi chiar cu neputinţă — este să înăbuşi mînia unui popor însetat de libertate.

Misiunea lui Harding s-a soldat cu un eşec pe toată linia, ceea ce l-a silit pe mareşal să-şi ia tălpăşiţa din Cipru şi să se retragă la... ferma sa din Anglia.

N-a trecut mult timp însă şi iată că pe acelaşi platou militar din Nicosia a fost trimis să-şi depună jurămîntul un alt guvernator englez. Şi, cu toate că trupele de ocupaţie au luat din timp cele mai drastice măsuri de securitate, domnul Hugh Foot, noul guvernator englez — de astă dată un civil — a preferat să-şi depună jurămîntul... în secret, spre a evita o reacţie ostilă din partea populaţiei cipriote, şi aşa îndîrjite de nelegiuirile englezilor.

Succesorul lui Harding a sosit la Nicosia tocmai în timpul dezbaterilor de la O.N.U. în problema Ciprului, ceea ce explică oarecum comportarea sa „cu mănuşi" din acele zile. Ce să-i faci, însă, dacă locuitorii de origine greacă ai insulei n-au făcut nici de astă dată jocul ocupanţilor! Astfel, tocmai atunci cînd în Comitetul Politic al O.N.U. delegatul britanic ţinea să demonstreze că problema Ciprului ar fi, chipurile, o „problemă internă" a... Angliei, de pe insula-dinamită veneau ştiri despre noua erupţie a mîniei ciprioţilor. De la puternicele demonstraţii populare, organizate simultan în diferite oraşe şi sate din Cipru, pînă la greva generală demonstrativă, toate acţiunile patrioţilor au avut un pronunţat caracter anticolonialist, ceea ce explică de altfel şi reacţia brutală a trupelor de ocupaţie.

Represiunile sîngeroase la care s-au dedat detaşamentele de şoc engleze au marcat, la sfîrşitul anului 1957, începutul sîngeros al activităţii de guvernator colonialist a lui Hugh Foot, cel ce păşeşte acum pe urmele lui Harding. Demascîndu-l ca atare, organizaţia

Trupele guvernatorului englez poartă măşti contra gazelor şi echipament de protecţie, dar în viitoarea ciocnirilor de stradă pierderile lor sînt tot mai grele. În fotografie: unul dintre militarii englezi grav răniţi este transportat la spital.

de luptă a mişcării de eliberare din Cipru, E.O.K.A., a lansat un manifest în care se spune, între altele: *dacă noul guvernator Hugh Foot intenţionează să continue vechea politică a colonialismului în Cipru, el va avea aceeaşi soartă ca şi predecesorul său, Harding.*

Simplul fapt că, în ciuda cererilor insistente ale populaţiei cipriote, noul guvernator continuă să menţină în Cipru starea excepţională, decretată acum doi ani de Harding, trădează de altminteri intenţiile reale ale lui Foot, care sînt şi intenţiile şefilor săi de la Londra.

Harding a venit în Cipru pe bordul unui vas de război, dar la plecare a avut nevoie de un avion cu reacţie. Cît timp a „guvernat" în Cipru, „bravul" mareşal nu se încumeta să circule prin Nicosia nici măcar cu maşina blindată; folosea... helicopterul. Şi cînd te gîndeşti că domnul Lennox Boyd, ministrul englez al coloniilor, îşi permite şi azi să considere Ciprul drept teritoriu... britanic! Noul guvernator Foot are posibilitatea să constate — cum s-ar zice, la faţa locului — în ce măsură afirmaţiile şefului său corespund realităţii.

Oricum, succesorul lui Harding are toate motivele să nu se simtă ca la el acasă pe un „teritoriu britanic", ca insula-dinamită. Cu atît mai mult, cu cît „focarul exploziv" pe care nu l-a putut lichida predecesorul său a devenit mai ameninţător.

Anglia n-a fost în stare să înăbuşe nici măcar pe un singur ziar din Cipru. O jumătate de milion de răzvrătiţi au transformat stînca din Mediterana într-o glorioasă baricadă de rezistenţă anticolonialistă. Problema Ciprului, în ciuda împotrivirilor britanice, a ajuns în discuţia O.N.U.-ului şi a altor foruri internaţionale.

Acolo unde englezii au dat greş, îşi oferă acum serviciile tot felul de „mediatori" şi prieteni occidentali. Fie că este vorba de a „susţine" eforturile desperate ale Angliei în Cipru, fie că se ţinteşte la înlăturarea acesteia, manevrele de culise întreprinse în prezent sub egida N.A.T.O. nu rezervă nimic bun Ciprului; sînt luate în considerare cele mai felurite „interese occidentale" — politice, economice şi mai ales strategice — în timp ce toţi domnii „binevoitori", de la Dulles la Spaak, ignorează cu desăvîrşire interesele vitale ale poporului cipriot. Cea mai perfidă din manevrele acestora este, firească, încercarea de a vîri insula răzvrătită sub tutela N.A.T.O., pentru ca în felul acesta Ciprul să fie transformat într-o bază de război atlantică. Numai că, aşa cum insula n-a devenit niciodată „teritoriu britanic", ea nu vrea să se „mute" acum în Atlantic de dragul unor interese imperialiste occidentale. 30.000 de baionete engleze şi vărsările de sînge făptuite în ultimii ani de ocupanţii colonialişti n-au fost în stare să frîngă voinţa de luptă a ciprioţilor — hotărîrea lor de a-şi cuceri adevărata libertate, cu preţul oricăror sacrificii.

Sîngele curge în Cipru, dar nu în zadar. Acolo, pe stîncile insulei-dinamită, colonialismul suferă una din cele mai grele înfrîngeri, în vreme ce rezistenţa eroică a Ciprului luptător stîrneşte admiraţia şi simpatia popoarelor iubitoare de pace, între care şi poporul romîn.

D. BABOIAN

Dimos RENDIS

INSULA CIPRU

Surioaro, te-au furat piraţii cruzi,
departe mi te ţin legată-n larg
şi tot aştepţi o voce, un catarg,
...ci lanţurile tale doar le-auzi...

De cîte ori cu bărcile-ai pornit,
cu pînzele de nea la soare-ntinse...
De cîte ori te-ai scufundat în vise
şi-o deşteptare crudă te-a trezit.

O, valul a venit... valul s-a dus...
Te-am auzit pe ţărmu-nmiresmat
cînd sugrumată iarăşi ai strigat
„O pînză!"... dar era un pescăruş...

O, Cipru, te-au furat piraţii cruzi,
departe mi te-au dus, departe-n larg.
Zăreşti prin ceaţă? (Vine un catarg!)
Şi glasul ce te apără l-auzi?

În romîneşte de **Viorica RAVANI**

Arestat pentru că a rostit cuvîntul prohibit: LIBERTATE! →

Pe aici au trecut ocupanţii! ↓

Ospitalitatea

de I. M. ŞTEFAN

Un nou submarin atomic

Presa engleză şi franceză aveau iarăşi un subiect „gras". „Daily Guardian" anunţa cu un titlu pe cinci coloane: „Securitatea ţării ameninţată". „Manchester News" cerea formarea urgentă a unei comisii parlamentare de anchetă. Mai sobru, „World"-ul îşi intitula articolul de fond: „O situaţie profund îngrijorătoare". Cît despre ziarele franceze, titlurile lor erau care de care mai ţipătoare: „Se pregăteşte o nouă lovitură". „Bandiţii la lucru", „O nouă ediţie a farfuriilor zburătoare", „Naţiunea franceză nu trebuie să se lase şantajată" etc.

Printre rîndurile reportajelor senzaţionale, se putea citi o reală îngrijorare. Nu era vorba în nici un caz de o teamă inventată pentru a spori tirajele ziarelor. Multă lume avea impresia că ceva avea să se întîmple, că un imens tăvălug începuse să se rostogolească şi se pregătea să zdrobească tot ceea ce întîlnea în calea sa. Indicaţiile pe care se baza această panică erau destul de puţine, comentariile, în schimb, foarte numeroase.

Pe scurt, lucrurile se petrecuseră în felul următor:

La 17 aprilie se produsese în Canalul Mînecii un accident. Vasul italian „Linda", aflat în drum între portul englez Hull şi portul spaniol Santander, se lovise de un obiect solid, la 20 kilometri sud-est de Brighton. Avaria nu fusese gravă: o spărtură de vreo 15 centimetri în carenă, care putuse fi astupată după cîteva ore de eforturi încordate ale echipajului. Cercetînd după aceea locul accidentului, căpitanul „Lindei" nu descoperise nici o stîncă. Trei zile mai tîrziu, vaporul norvegian „Bergen" suferise un accident ceva mai serios, la vest de portul francez Boulogne. De astă dată spărtura fusese mai mare şi se produsese în compartimentul cazanelor, care fu complet inundat. „Bergen" lansă semnale S.O.S. şi un remorcher francez sosi în grabă la faţa locului. Puţin timp după aceea, vasul se odihnea în docurile din Boulogne. Nici de data aceasta nu se putuse stabili cauza accidentului.

Presa agitase cîteva zile aceste întîmplări ciudate. Mulţi credeau că în Canalul Mînecii pătrunsese un submarin care, fie că voia inadins să provoace nelinişte, fie că era condus de un căpitan nedibaci. În orice caz situaţia era cît se poate de neplăcută. Armatorii englezi şi francezi se arătau îngrijoraţi pentru soarta vapoarelor lor şi o serie de companii maritime suedeze, americane şi argentiniene dăduseră dispoziţii de ocolire a Canalului Mînecii.

Aceste frămîntări fură doar începutul. La 28 aprilie Ministerul Marinei din Marea Britanie dădu un comunicat lapidar, care nu era de natură să liniştească spiritele:

„După cercetări amănunţite s-a putut constata, dincolo de orice dubiu, că în regiunea accidentelor nu există obstacole naturale solide. S-a stabilit însă că în apropiere funcţionează o instalaţie sau un motor acţionat cu energie nucleară".

De această dată ziarele se dezlănţuiră cu şi mai multă furie. Nimeni nu se mai îndoia că un submarin atomic îşi făcea de cap în braţul de apă care desparte Marea Britanie de Franţa. Şi, dat fiind că două din cele trei asemenea submarine erau în reparaţii capitale, atacatorul n-ar fi putut fi decît submersibilul american „Nautilus". Franţa protestă în mod oficial pe lîngă guvernul S.U.A. Drept orice răspuns, misteriosul „Nautilus" ieşi la suprafaţă în rada portului Wellington din Noua Zeelandă, dovedind că bănuiala nu era cu nimic justificată.

Problema rămînea deci nelămurită. Un comentator al radioteleviziunii franceze presupuse că o ţară sau alta construiseră în secret un alt submarin atomic — poate că tot S.U.A. — ca să dea o lovitură comerţului maritim al unor ţări rivale, printr-o acţiune piratească.

După ce la 3 mai se produse un al treilea accident, navele militare începură să patruleze în regiune. În „Wew Herald" apăru atunci articolul profesorului Richard Deal, conducătorul unuia din cele mai mari centre de cercetări nucleare din Anglia, care amintea că trei dintre colegii săi, şi anume profesorul de fizică Percival Grant, inginerul William Mac Kean şi mecanicul Duke Rogers, dispăruseră cu un an şi jumătate în urmă, împreună cu familiile lor. Toţi trei lucrau în colectivul care studia aplicarea energiei nucleare la transporturile pe apă. Nu erau oare ei constructorii incomodului submarin atomic? Această presupunere păru multora verosimilă.

Cum de nu se gîndise pînă atunci nimeni la asta? Poate fiindcă Grant, Mac Kean şi Rogers nu erau primii atomişti englezi care dispăreau fără să-şi lase adresa. Sau poate fiindcă toate cercetările poliţieneşti nu dăduseră nici un rezultat şi lumea era plictisită de zecile de ipoteze lansate care se dovediseră, una după alta, neîntemeiate. Acum însă Scottland Yard-ul şi poliţia franceză intrară din nou în acţiune.

Timp de două săptămîni prietenii şi rudele dispăruţilor suferiră neplăcerile unor interogatorii îndelungate. Se efectuară şi numeroase percheziţii. Rezultatele acestor operaţii nu justificară însă decît în mică măsură eforturile. Nu se găsi decît o scrisoare adresată de inginerul William Mac Kean unei mătuşi care-l crescuse. Îi scria să fie liniştită, întrucît era bine, sănătos, deşi cam obosit din cauza muncii.

Cercetarea ştampilelor dovedi că scrisoarea fusese expediată la 12 februarie din Dover şi anume dintr-o secţie poştală a portului. Detectivii se puseră pe lucru, însă nu izbutiră să stabilească cine predase scrisoarea. Cercetările făcute în apropiere de Dover şi apoi de-a lungul întregii coaste franceze şi engleze a canalului nu duseră la nici o concluzie utilă. Semnalmentele dispăruţilor fură apoi comunicate autorităţilor din numeroase ţări. Detectivi englezi şi francezi porniră în căutarea celor trei atomişti pînă în Argentina, Australia şi Canada. Nu se găsi însă nici un indiciu.

Aşa cum era de aşteptat, organele poliţiei deveniră în scurt timp obiectul de predilecţie al caricaturiştilor.

O discuţie aprinsă

— Da, domnilor! Sînt convins că povestea aceasta ne vine de la americani şi mă ridic cu hotărîre împotriva părerii domnului Fontaine, care ne cere să aşteptăm pasivi desfăşurarea evenimentelor. Ceea ce s-a întîmplat e doar un început, un mic „exerciţiu". Dacă îl vom lăsa să reuşească, extinderea acestei acţiuni în jurul coastelor noastre este sigură. Vă întrebaţi ce se urmăreşte? E limpede! Ruinarea noastră şi, implicit, triumful companiilor care ne concurează, al celor din S.U.A., ca şi al celor vest-germane şi japoneze, în care capitalul american s-a infiltrat adînc, în perioada postbelică.

Cu aceste cuvinte îşi încheie spusele cel de-al optulea vorbitor din seara aceea. Niciodată nu fuseseră atît de animate discuţiile în comitetul Asociaţiei Anglo-Franceze a Armatorilor, căci fiecare dintre membri simţise nevoia să spună ceva.

Urmă la cuvînt un armator din Scoţia, care încercă să dovedească lipsa de temei a unei nelinişti excesive. Presupunea că era vorba de manevre secrete ale flotei de submarine a Angliei sau Statelor Unite. După terminarea lor, totul avea să se liniştească. Accidentele erau, după părerea lui, întîmplătoare.

— Criza porturilor din sudul Mării Britanii şi nordul Franţei a început — interveni Clement Vidal, supranumit de colegi „cel mai tăcut membru al comitetului", deoarece în ultimii zece ani nu luase decît de două ori cuvîntul la şedinţe. Ţi-e mai mare mila să priveşti la pustietatea care domneşte pe cheiurile din Dover, Portsmouth, Cherbourg sau Le Hâvre. Antevorbitorul meu n-ar fi fost atît de calm, dacă aspectul ar fi fost acelaşi la Aberdeen sau la Dundee, în Scoţia. Trei din vasele mele mici nu pot pleca: mai mult de jumătate din membrii echipajelor au demisionat şi s-au angajat pe vase străine, recrutaţi de agenţii altor companii. Împotriva noastră s-a urzit un adevărat complot. Trebuie să cerem guvernelor să ne sprijine. Să se proclame mobilizarea generală în marină. E necesar să capturăm submarinul şi, după ce-i vom stabili naţionalitatea, nici o acţiune militară nu se va dovedi prea drastică!

Micul discurs al lui Vidal, cunoscut de obicei ca un om ponderat, făcu o impresie puternică. Majoritatea vorbitorilor care urmară îi aprobară propunerile.

Curînd toţi cei prezenţi îşi spuseră părerea, cu excepţia preşedintelui asociaţiei, Harold Tyron, care obişnuia să vorbească la urmă. Nu o dată cuvîntul său schimbase cursul opiniei întregului comitet.

Tyron era un bărbat înalt şi gras. Pe faţa lui nu se vedea nici un rid, deşi trecuse de şaizeci de ani. În tot cursul discuţiei, nu-şi trădase prin nici un gest, prin nici o privire, aprobatoare sau dezaprobatoare, punctul de vedere, pe care mulţi dintre membrii comitetului ar fi dorit să-l ghicească. Acum toţi ochii erau aţintiţi spre el.

— Domnilor, mi-e teamă că ne agităm degeaba şi mai ales într-un sens greşit. Poate vi se va părea curios, dar eu nu cred în povestea aceasta a submarinului atomic...

În sală se produse un adevărat tumult, răsunară exclamaţii de uimire.

Tunelul lordului Redstone

Ilustrații de D-tru IONESCU

— Cum, adică?—îl întrerupse Vidal. Sîntem oare cu toții nebuni? Ce a provocat atunci accidentele?

Cîteva voci cerură liniște, pentru ca Tyron să se poată explica. Și acesta continuă, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat:

— Poate că există și un submarin necunoscut în Canalul Mînecii. Dar asta nu mi se pare esențialul și nici nu e cel mai rău lucru cu putință. Mi-e teamă, mi-e foarte teamă de altceva în această regiune vitală pentru interesele navigației. Instalația aceea al cărei motor folosește energia nucleară poate să aibă cu totul alt caracter, alte scopuri, să fie chiar mai periculoasă decît vă închipuiți. Ea amenință să ducă, în ultimă analiză, la o scădere simțitoare a beneficiilor noastre!

— Vorbiți! Spuneți! — răsunară voci din toate părțile.

— Nu, nu-mi cereți asta! — protestă Tyron, spre uimirea tuturor. Acordați-mi încrederea de care m-am bucurat întotdeauna printre dumneavoastră. Vă cer trei lucruri. Întîi: să nu adoptați în această seară nici o hotărîre. Al doilea: să mă delegați pe mine să acționez, împreună cu Fontaine și Vidal, pe care îi voi pune la curent cu presupunerea mea, urmînd ca peste zece zile să ne întîlnim din nou și să vă comunic rezultatul. Al treilea: pentru reușita acțiunii, să mă împuterniciți să dispun liber de fondurile asociației și să iau unele decizii. Vă asigur că nu voi menaja nici fondurile mele personale.

Adunarea aprobă cele trei cereri și membrii comitetului se despărțiră, încîudați că președintele nu le dezvăluia tot gîndul său, dar plini de nădejde în succesul acțiunii pe care acesta o întreprindea.

Cînd rămase singur cu cei doi membri ai grupului restrîns, Tyron își începu astfel expunerea:

— Trebuie să lucrăm repede și hotărît...

Vidal îl întrerupse:

— Bine, dar avem vreun fir...

În acel moment sună telefonul. Tyron ridică aparatul.

— Alo! Algrow? Tocmai de dumneata aveam nevoie... Poți fi în zece minute la clubul asociației? Perfect, te așteptăm!

Și apoi către Vidal:

— De firul lucrurilor a dat Algrow, detectivul companiei mele. Ce băiat de ispravă! Vom izbîndi, domnilor, vom izbîndi!

Se cufundă mai adînc în fotoliu și își aprinse o havană. Un zîmbet îi înflorise în colțul buzelor. Și, deși Vidal și Fontaine nu bănuiau încă în ce fel stăteau lucrurile și care erau intențiile lui Tyron, zîmbiră și ei, încrezători în priceperea aceluia pe care de aproape două decenii îl alegeau președinte al asociației.

Cei trei dispăruți

Tînărul inginer Mac Kean, un bărbat mic, dar vioi ca un titirez, urcă cu repeziciune treptele care duceau din gura tunelului în pivnița-atelier a castelului. Acolo îl aștepta cu nerăbdare Percival Grant. Fizicianul era un om între două vîrste, ale cărui mișcări trădau o mare nervozitate. Purta ochelari cu rame negre și groase.

— Ei, astăzi cum stăm? — îl întîmpină Grant. Iar vreo rocă dură?

— Nu, a mers cît se poate de bine—remarcă inginerul. Scutul a înaintat peste un kilometru... Lucrăm acum la 27 kilometri sud de coasta engleză. Mai ai vreo veste de la Duke? A făcut iar vreo boroboață?

Grant surise.

— Slavă domnului, nu. E doar și el speriat de urmările imprudențelor lui. A condus cabina de scufundare fără accidente și a luat probe de fund de pe o suprafață de 10-12 kilometri pătrați. De astă dată a fost necesar să provoace explozii submarine pentru explorare, iar rezultatele sînt excelente. Sper că de acum înainte nu vom mai avea dificultăți de înaintare.

— Și dacă exploziile vor mai fi totuși necesare?

— Atunci vom avea grijă să nu fie nici un vas prin apropiere.

Duke Rogers tocmai intrase și, auzind ultimele cuvinte, exclamă triumfător:

— Nu cred să mai fie nevoie de explozii! Peste cel mult două luni, lumea întreagă va afla vestea străpungerii. Și atunci...

— Numai să nu se afle mai înainte — observă Mac Kean, intervenind. Dac-ar ști toți șacalii companiilor maritime la ce lucrăm, atunci s-ar termina cu liniștea noastră. Dacă s-ar ști că ne aflăm în castelul acesta al lordului Redstone, în care nimeni nu bănuiește că ne adăpostim, totul s-ar spulbera în cîteva zile...

— Bine, dar chiar în această eventualitate, există o opinie publică! — observă Duke Rogers. Nu ne-ar fi greu să dovedim că proiectul nostru prezintă un imens avantaj economic pentru poporul englez, ca și pentru cel francez...

Grant îl întrerupse:

— Nu fi naiv! S-ar găsi destui experți care, primind indicații... și nu numai indicații de la firmele la care lucrează, să ne contrazică, să demonstreze, prin articole „bine documentate", că drumul subteran pe care vrem să-l deschidem s-ar putea oricînd nărui. S-ar putea găsi destui politicieni care să afirme că proiectul nostru este în contradicție cu tradiția de izolare a Angliei și cîte alte năzbîtii. Ba ne-am putea trezi și arestați pentru... neplata impozitelor de la data dispariției noastre.

— Ai dreptate—întări Mac Kean. Singura soluție este politica faptului împlinit. Cîrtița noastră atomică înaintează ceas cu ceas. Pe măsură ce sapă, pămîntul absorbit, bogat în carbonați, e transformat în acea masă plastică subțire, dar extradură, care căptușește pereții tunelului. Și într-o bună zi cîrtița va ieși iar la lumină în apropiere de Calais, pe pămîntul Franței.

De sus se auzi un clopoțel.

Duke Rogers tresări.

— Am uitat să vă spun că lordul Redstone ne cheamă la masă.

★

Masa se terminase și în salonul castelului domnea o mare animație. Lordul era un bărbat lung și uscățiv, cu un zîmbet uniform. Vorbi mult despre îndrumarea traficului prin tunelul al cărui administrator urma să devină și cuvintele lui răsunau prietenoase și convingătoare:

— Geniul științei dumneavoastră și spiritul meu organizatoric vor sfîrși prin a face un mare serviciu Regatului Unit.

Discutară apoi un timp despre mersul lucrărilor. La un moment dat Rogers scoase din buzunar o coală de hîrtie și spuse emoționat:

— Am vrut să țin în taină acest manifest, pînă în preziua terminării lucrărilor. Dar m-am gîndit că ați fi bucuroși să-l cunoașteți cu toții. Dacă-l aprobați, îl vom da spre publicare ziarelor, atunci cînd tunelul pe care-l construim sub Canalul Mînecii va fi gata:

„Cetățeni englezi și francezi!

Am izbutit să dăm viață pentru voi unui vis pe care de aproape jumătate de veac îl nutresc oamenii de știință și tehnicienii. La ora cînd citiți aceste rînduri, primele automobile vor fi trecut prin tunelul care unește de azi înainte Marea Britanie cu Franța. Curînd trenul va circula între Londra și Paris, tot așa cum circulă între Paris și Bruxelles. Aceasta înseamnă o economie imensă pentru țările noastre și, totodată, creează premizele pentru o prietenie mai strînsă între popoarele Angliei și Franței. Oferindu-vă acest dar, care oglindește măreața forță a științei, vă promitem să ne consacrăm și de acum înainte toate puterile, proiectelor îndrăznețe care năzuiesc la prefacerea naturii în folosul omului.

Percival Grant
Lord Redstone
William Mac Kean
Duke Rogers"

Un timp nimeni nu spuse nimic. Apoi lordul curmă tăcerea:

— Admirabil, cu adevărat admirabil! Ești și rămîi un mare entuziast, un romantic. Bravo, Rogers... Poate, însă, a vorbi despre un dar este exagerat... Orice cale de comunicație, de la subterana metroului londonez, pînă la tunelul nostru, este și o realitate practică și — de ce să n-o spunem? — o afacere rentabilă.

— Desigur—observă Mac Kean. Există și o latură comercială, pe care nu putem s-o pierdem din vedere. Aceasta fără a permite o exploatare de jaf a tunelului, fără a uita că scopul nostru a fost în primul rînd acela de a face un lucru folositor.

— Ai dreptate—întări lordul. Să nu dăm însă dovadă de falsă modestie. Nu e cazul să uităm nici meritul realizatorilor proiectului, care au dreptul la răsplata cuvenită...

— N-am vrut să spun asta—interveni inginerul—ci...

Nu putu să termine, căci valetul intrase cu pași neobișnuit de grăbiți, iar expresia lui dovedea că era vorba de ceva foarte important.

— Milord, a venit domnul Algrow. L-am poftit în birou. Spune că este vorba de ceva urgent.

Chipul lordului se întunecă pentru o clipă. Șopti, ca pentru sine:

— Algrow? Ce-o fi vrînd? În orice caz, nu-i un om pe care să-l las să aștepte.

Apoi către ceilalți:

— Mă iertați, domnilor, dar vom continua discuția deseară, după cină. Cred că nu va fi prea tîrziu pentru... definitivarea textului.

Gluma nu izbuti să provoace nici măcar un zîmbet. Tonul cu care valetul îl anunțase pe Algrow și tresărirea involuntară a lordului înghețaseră atmosfera și Redstone ieși din salon mușcîndu-și buzele.

Un șantaj izbutit

Convorbirea se apropia de sfîrșit.

— Ești o viperă, Algrow!—șopti printre dinți lordul. Dar o viperă isteață, n-am ce spune. Nu credeam ca Tyron să afle ceva, înainte de a fi gata cu afacerea. Abia așteptam să văd ce va spune, cînd va citi în ziare că tunelul e gata... De ce n-ai venit la mine, omule? Te-aș fi plătit împărățește ca să păstrezi taina...

Algrow privea, amuzîndu-se parcă, un bibelou de pe birou.

— Domnul Harold Tyron este foarte generos. Nu mă pot plînge. Un stăpîn vechi și bun. De ce să-l trădez? Mi-ați mai propus o dată, cînd ați rupt tovărășia cu el, avînd impresia că societatea maritimă e pe ducă...

Să discutăm mai bine lucid condițiile. Dacă încercați să continuați, începem chiar de mîine campania de presă împotriva tunelului, vă denunțăm pentru organizarea unui atelier secret de motoare atomice — și vom adăuga: arme atomice... — îi vom da pe mîna poliției pe dispăruții ascunși în castel și vom găsi chiar martori oculari care să certifice legăturile lor cu unele ambasade străine... Vă închipuiți doar că domnul Tyron și asociația armatorilor nu sînt dispuși să renunțe la beneficiile rezultate din traficul maritim al vaselor care traversează Canalul Mînecii.

— Ești o scorpie, Algrow!

— Vă mulțumesc. Asemenea epitete certifică întotdeauna eficiența muncii mele... Nu am venit însă ca un sol al dușmăniei. Dimpotrivă. Domnul Harold Tyron vă oferă un pachet de acțiuni, reprezentînd 40 la sută din activul companiei și postul de copreședinte al consiliului de administrație... dacă sînteți înțelegător. Un asemenea venit este desigur ceva mai mic decît acela al administratorului tunelului. Cred însă că vă dați seama că nici vorbă nu mai poate fi de construirea lui, din moment ce noi am aflat totul. Vă garantăm un beneficiu net anual de 50.000 lire sterline.

— Prin contract?

— Da, prin contract. Avem doar interesul să nu se afle niciodată nimic despre acest proiect, despre tentativa făcută, despre tehnicienii care au lucrat la tunel. Dacă lucrurile ar ieși la iveală, și-ar spune părerea și unii specialiști mai îndărătnici, care nu ar accepta amabilitățile noastre, iar peste un an, doi, zece, s-ar putea forma o opinie publică în favoarea tunelului. De aceea totul, dar absolut totul, trebuie să dispară fără urmă — și aceasta cu sprijinul dumneavoastră!

— Aha, acum pricep substratul generozității ofertei lui Tyron...

— Cu atît mai bine. Am la mine actele prin care sînteți numit copreședinte al consiliului de administrație și vi se transferă pachetul de acțiuni. Dacă acceptați condițiile, sînt ale dumneavoastră și nu veți fi ieșit prea păgubit din toată povestea... Mai știe cineva, în afară de dumneavoastră și de ei, de atelierul din pivniță, de tunel?

— Mai știu doi chilieni. Au ajutat în prima fază a lucrărilor. Acum i-am trimis cu o sumă frumoasă, în patrie. Cred că-și vor ține gura.

Algrow surise.

— De la ei am aflat totul. Dar vă asigur că de acum înainte nu vor mai vorbi niciodată nimic, decît dacă se reîncarnează... Servitorii castelului?

— Am păstrat doar trei, care nu știu nimic. Îi cred pe Grant, pe Mac Kean și pe Rogers niște rude din Irlanda. Le-am spus că s-ar putea să plece.

— Grant și compania, adică... rudele dumneavoastră, sînt acum jos?

— Da, urmau să se ducă toți trei în subterană.

— Perfect, milord! Lăsăm hîrtiile aci și coborîm în pivniță. După ce din tunel nu va mai rămîne decît amintirea, ne întoarcem și documentele vă aparțin.

Lordul Redstone întinse mîna detectivului. Zîmbetul îi reapăruse pe buze.

— Bine, Algrow! În fond, poate că te-am judecat greșit. Ești un băiat destul de bun.

— Iar dacă vă întoarceți în companie, voi fi și în serviciul dumneavoastră, milord.

Ieșiră amîndoi în grabă din birou.

★

Yachtul lordului naviga acum la 800 kilometri sud-vest de coasta Irlandei. La bordul său fizicianul, inginerul și mecanicul, care o șterseseră nevăzuți de nimeni, scrutau cerul senin.

— Ce complot al ticăloșiei! — exclamă Mac Kean. Tocmai cînd reușita devenise sigură, să fim nevoiți să părăsim șantierul.

— Rău, dar putea fi și mai rău — observă Percival Grant.

— Bine că Duke Rogers, aflînd de la valet că Algrow e omul lui Tyron, a tras din grădină cu urechea la convorbirea din birou. Altfel am fi ajuns în rai sau în iad, după meritele fiecăruia.

Un timp se așternu tăcerea. Grant o întrerupse primul:

— Să nu ne pierdem curajul! Am plecat luînd cu noi proiectul tunelului. S-au mai făcut alte proiecte în trecut, dar acesta e primul care se bazează pe aplicarea tehnicii nucleare. Îl vom publica în străinătate, vom demasca toată mîrșăvia care ne-a făcut să eșuăm. Mai devreme sau mai tîrziu, va veni vremea cînd interesele meschine ale armatorilor vor fi înfrînte.

★

Ciocnirea celor trei pahare de șampanie produse un zgomot delicat, de clopoțel. Lordul, Algrow și Tyron goliră pînă la fund licoarea aurie și se priviră mulțumiți unul pe celălalt.

NOTĂM!

PE VECHILE ȘOSELE MOLDOVENEȘTI

Vă amintiți de drumurile Moldovei de altădată? Drumurile acelea pline de gropi și hîrtoape, cu bălțoace de apă pe timp de ploaie și nori de praf în timpul verii!... Aceste vestigii ale trecutului, rămase moștenire grea de pe urma regimului burghezo-moșieresc, au început să dispară.

S-au refăcut zeci de kilometri de șosele pe diferite trasee. Aceste șosele, executate de Întreprinderea de construcții de drumuri nr. 3 Iași, au fost acoperite cu beton asfaltic, beton-ciment și macadam.

Refacerea lor continuă. În curînd vor fi asfaltați zeci și zeci de kilometri. „Tradiționalele" șosele proaste moldovenești vor dispare...

Lazăr BENEȘ

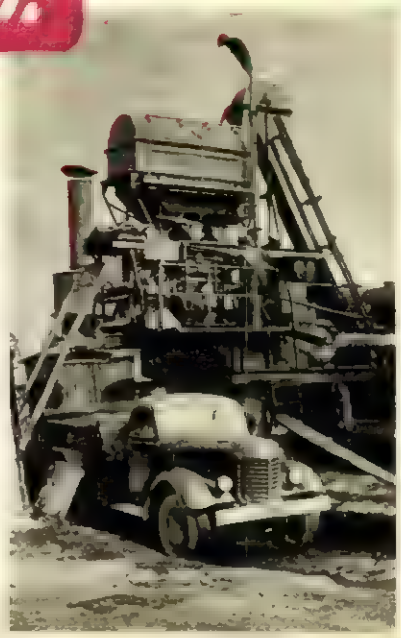

Betonul asfaltic este descărcat în autocamionul basculant, care îl transportă spre șoseaua în reconstrucție...

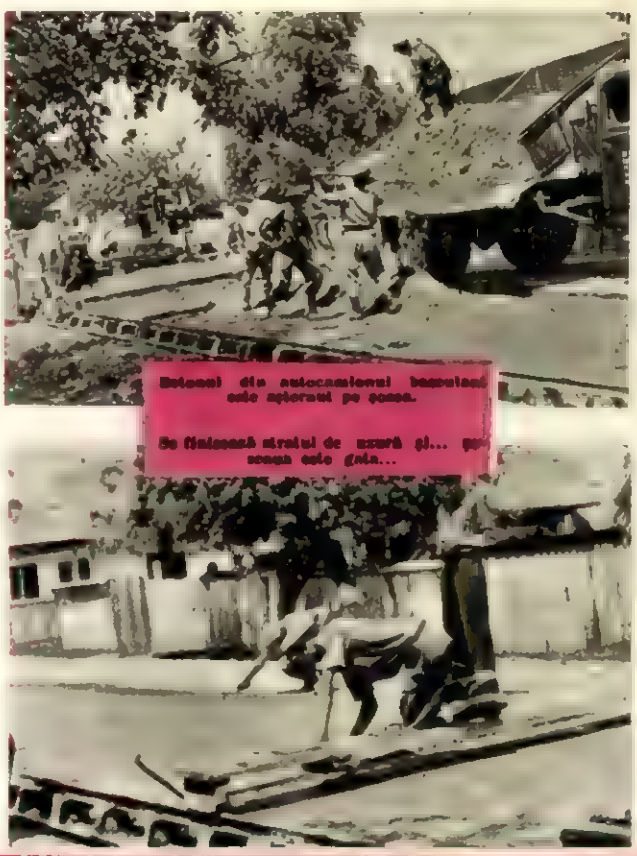

Betonul din autocamionul basculant este așternut pe șosea.

Se finisează stratul de uzură și... pe seară este gata...

—Știți, domnilor—începu Redstone, care ținea sub braț un sul de documente—am uneori remușcări la gîndul morții groaznice a lui Grant, Mac Kean și Rogers. Oh, doamne! Cînd am declanșat exploziile care au năruit tunelul, am simțit o strîngere de inimă de neînchipuit.

Algrow mai umplu o dată paharele și spuse:

— Remușcările nu sînt compatibile cu mentalitatea unui om de afaceri de talia dumneavoastră.

— Și mai ales a tovarășului meu—completă Harold Tyron.

Toți trei rîseră. Tocmai intrase valetul.

— Spune, Mike — îl îndemnă lordul, bine dispus.

Valetul exită.

— Nu am nici un secret față de acești domni, adăugă Redstone.

Glasul valetului răsună grav:

— Niște pescari au văzut rudele dumneavoastră din Irlanda urcîndu-se pe bordul yachtului.

În salonul fastuos se lăsă o liniște adîncă. Tyron îi aruncă lordului Redstone, și apoi lui Algrow, o privire înghețată.

EXPOZIȚIA INTERREGIONALĂ DE ARTĂ PLASTICĂ

— BUCUREȘTI —

Mai bine decît ieri și mai puțin decît mîine — aceasta este impresia celui care străbate sălile Muzeului de Artă al R.P.R., în care sînt adăpostite cîteva sute din cele mai recente lucrări ale artiștilor noștri.

Mărturisim că ținînd plăcut surprinși de pluralitatea temelor, de multitudinea stilurilor artiștilor, de varietatea felului lor de a se exprima plastic și de preocuparea intensă pentru măiestrie. Se remarcă în pictură, într-o măsură considerabil sporită față de situația din anii trecuți, înțelegerea pentru rolul luminii și al culorii într-un tablou, ca și prezența unor trăiri mai vii și evocatoare, potrivit cuprinsului de idei și de sentimente al operelor. În sculptură este evident caracterul de monumentalitate izvorît din amploarea generalizării („Un nou miner" de Ovidiu, Maitec, „Țărancă" de Ion Jalea, „Femeie cu viței" de C. Naum ș.a.) ca și din modul în care se realizează echilibrul compoziției și chiar din modelaj, din amplioarea înțelegerii formelor. În ceea ce privește grafica, ea se menține în nivelul atins în ultima expoziție anuală de grafică, din iunie: ea își păstrează aceeași autenticitate, aceeași surprindere ascuțită a realității, același spirit al actualității și demonstrează contribuția efectivă, eficace și continuă pe care a avut-o după 23 August în rolul mobilizator, pentru sarcinile construcției socialiste.

În actuala expoziție genul dominant este compoziția degajată de schematism sau naturalism, dovedind interesul sincer pentru om, pentru viața sa prezentă sau trecută, atașamentul artiștilor față de țelurile oamenilor muncii. Alături de maeștri cu experiență ca Baba, Ciucurencu, H. Catargi, I. Jalea, Gh. Anghel ș.a. — exemple în redarea cu limpezime și vigoare a bogăției conținutului operelor — își aduc o contribuție însemnată artiști mai tineri, ca Ion Vlad, I. Irimescu, Naum Corcescu, D. Demu, Ion Vlasiu, Eugen Popa, P. Codiță, St. Borteanu, Ion Bițan și mulți alții care reușesc prin operele lor să lege tradițiile realiste ale înaintașilor de tematica actuală, prezentînd în forme noi conținutul unei vieți noi.

Fără îndoială că entuziasmul produs de expoziția interregională nu îmbrățișează cu exclusivitate toate operele. Mai sînt desigur și rămîneri în urmă, după cum sînt și temerari care cred că, rupîndu-se de prezent și adoptînd „formule", au găsit limbajul zilei de mîine. Întîlnim „mantii" de împrumut, formule învățate pe de rost și aplicate mecanic unui subiect oarecare — întîlnim și opere ceaușii, ca și exagerări de dragul originalității.

Este însă demn de reținut că Expoziția interregională de artă plastică din București consemnează, prin sporul de interes și dragoste pentru viață și frumos al creatorilor, un pas înainte în afirmarea forței artei noastre și că acest lucru va contribui la asigurarea succesului de mîine.

Mircea DEAC

Corneliu BABA — Țărani

Alex. CIUCURENCU — 1 Mai liber

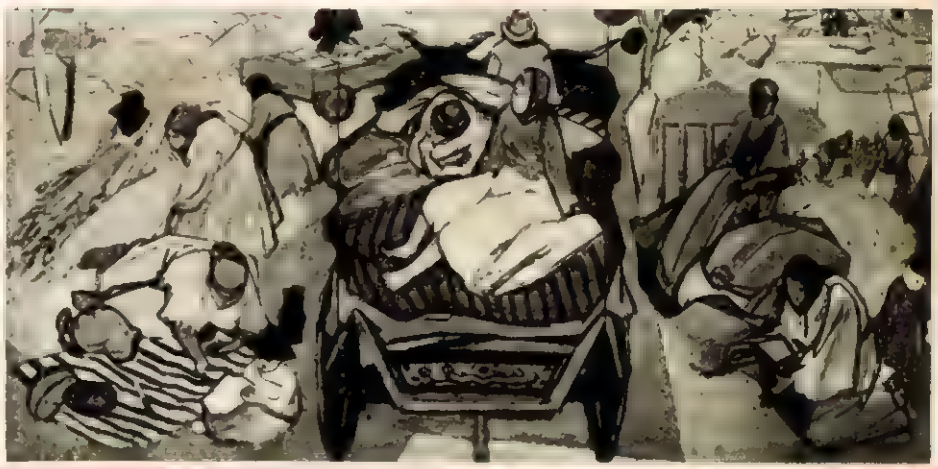

Eugen POPA — Recoltă

Henri CATARGI — Culesul fructelor

Ovidiu MAITEC — Un nou miner

C. BACIU — Ce să fiu?

L. ALĂMARU — Nu vom uita!

Stelian BORTEANU — Seceriș

DACII AU CUNOSCUT SCRISUL

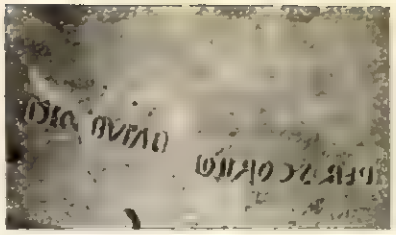

Fragment din vasul de cult dac de la Grădiștea Muncelului, pe care se văd inscripțiile-ștampilă „DECEBALUS PER SCORILO" (literele sînt inversate).

de acad. prof. C. DAICOVICIU

Au cunoscut dacii scrisul?

Iată o întrebare, la care, pînă nu demult răspunsul era hotărît negativ, sau, în cel mai bun caz, foarte îndoielnic. Și iată că, în urma unor descoperiri făcute în centrul stăpînirii dacice din munții Orăștiei — la Grădiștea Muncelului — răspunsul la această întrebare nu mai poate fi decît categoric afirmativ.

Țin să precizez dintru bun început că, vorbind de scrisul întrebuințat de strămoșii noștri, de daci, nu putem înțelege ait sistem de scriere decît cel alfabetic, adică redarea printr-un număr limitat de semne (litere) stabile, a diferitelor sunete din limba dacică, fie că acestea erau numai consoanele, fie că erau consoanele și vocalele unui cuvînt.

Pînă nu demult, în legătură cu scrisul la daci, se cunoșteau două amănunte interesante. Unul e acela că Ovidiu, poetul roman exilat la Tomis (Constanța) de către împăratul Augustus, a scris și cîteva poezii în limba getă (dacă). Desigur, scrierea a făcut-o cu litere latine. Iată, deci, limba geto-dacă, scrisă cu litere latine — dar scrisă de un roman. Cel de-al doilea amănunt e ceva mai interesant și mai semnificativ: istoricul roman Dio Cassius arată că, în decursul primului război dacic (101-102 e.n.), în preajma marii bătălii de la Tapae[1]), o solie dintr-o seminție de daci a ieșit în întîmpinarea lui Traian cu o scrisoare scrisă cu litere latine, pe o ciuperci mare. După toate probabilitățile, memoriul fusese redactat în limba latină și nu în cea dacă, deși nici această din urmă posibilitate nu este cu totul exclusă. Dar oare memoriul fusese scris de către un cărturar dac, sau de vreun străin grec sau roman, aflat în slujba dacilor? Nici aceasta nu se poate preciza...

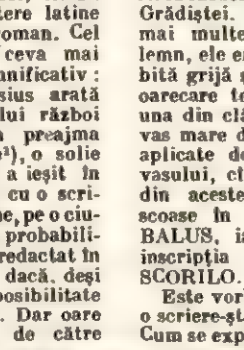

Vasul de cult dac de la Grădiștea Muncelului.

Pe lîngă amănuntele de mai sus, se mai știe, în general, că meșterii daci, imitînd monedele străine (grecești și macedonene), ca și amforele grecești, ajunseseră să redea — într-un chip stîngaci — și literele grecești de pe aceste monede.

Cert este că numai pe baza acestor mărturii și imitații rudimentare, orice încercări în direcția cunoașterii și întrebuințării scrisului de către daci nu puteau rămîne decît sterile. Și iată că în această problemă, atît de importantă dar atît de ferecată pentru cercetători, a început să se facă lumină, o dată cu cercetările arheologice întreprinse în ultimii ani în marea așezare dacică de la Grădiștea Muncelului. Săpăturile au scos la iveală o serie de blocuri ce purtau litere grecești. Blocurile fuseseră așezate în zidul de apărare al unei terase pe care erau adăpostite niște sanctuare, iar literele de pe ele alcătuiau rînduri verticale ce trebuiau citite de sus în jos. Nu încape nici o îndoială că literele, dispuse în acest fel, formau cuvinte și nu erau „semne de potrivire" ale blocurilor între ele. Era vorba, deci, de niște însemnări cu caracter religios sau politic, conținînd nume de regi, de preoți sau de zei și eroi, și ele alcătuiau acolo, pe fața netedă a zidului de lîngă sanctuare, un album solemn, expus vederii tuturor, în piața ce preceda sanctuarul cel mai mare.

Adoptarea de către daci a alfabetului grec nu poate să ne mire. Legăturile lor cu orașele grecești de la Marea Neagră erau destul de vechi și foarte strînse. Utilizarea scrierii se limita însă, în acea vreme (sec. I î.e.n.), la o sferă de activitate îngustă, la nevoile virfurilor societății, avînd un caracter sacru, de cult.

O dată cu dezvoltarea societății dacice, a luat o mai mare răspîndire și scrierea, utilizarea ei trecînd și în viața laică, în diferite domenii de activitate practică.

O indicație prețioasă asupra acestei evoluții ne-a oferit-o descoperirea făcută mai apoi, tot pe Dealul Grădiștei. Pe acest deal se ridicau mai multe construcții; deși din lemn, ele erau construite cu deosebită grijă și, s-ar putea spune, cu oarecare tendință spre lux. Într-una din clădiri s-a descoperit un vas mare de lut ars, pe care erau aplicate de patru ori, sub gîtul vasului, cîte două ștampile. Una din acestea prezenta, în litere scoase în relief, numele DECEBALUS, iar cealaltă, continuînd inscripția primei, preciza: PER SCORILO.

Este vorba, de această dată, de o scriere-ștampilă, cu litere latine. Cum se explică acest fapt? Clădirea datează de pe la sfîrșitul secolului I al erei noastre, adică din ajunul războaielor dacilor cu romanii, epocă în care influența romană pătrunsese de mult pe teritoriul Daciei, sub diferite forme. Astfel moneda romană avea curs general în țara dacilor, încă de pe timpul lui Buerebista; din imperiul roman erau aduse aici nenumărate unelte și obiecte de podoabă. De asemenea, în ciuda aprigei lupte pe care statul dac de sub Duras-Diurpaneus și Decebal (sec. I. e.n.) o purta împotriva romanilor și a expansiunii lor, care ajunsese pînă la Dunăre, legăturile dacilor cu redutabilul adversar au devenit din ce în ce mai strînse: regii daci au început să recurgă tot mai des, în vederea apărării, la meșterii și tehnicienii fugiți din imperiul roman. În aceste condiții a fost mai mult decît firească strecurarea scrierii latine în societatea dacică și adoptarea ei de către aceasta. Și e clar că unii dintre fruntașii daci își vor fi însușit chiar rudimentare cunoștințe de limbă latină, necesară pentru înțelegerea cu dușmanul în cursul deselor conflicte, precum și cu mulțimea de meșteri și tehnicieni, ofițeri și soldați, refugiați la curtea regelui Decebal.

Ceea ce conferă însă o deosebită valoare acestor ștampile scrise cu litere latine este faptul că ele cuprind o însemnare istorică extrem de importantă, în limba dacică: „Per" dintre „Decebalus" și „Scorilo" este un cuvînt dac și el înseamnă „fiu". Aflăm deci, astfel, că vasul descoperit era proprietatea lui Decebal, marele conducător al statului liber dacic, cel care și-a apărat cu atîta eroism țara, împotriva cotropitorului. Și mai cîștigăm totodată o importantă relatare istorică: părintele lui Decebal se numea Scorilo.

Descoperirea de la Grădiștea Muncelului ne dă dovada concretă că în societatea dacică dinainte de cucerirea romană scrisul cîștigase o răspîndire mai largă, fiind utilizat și în domenii de activitate practică.

1) Localitate din epoca respectivă, situată undeva, între Ardeal și Banat, pe valea Bistrei.

Un inițiator al învățămîntului medical romînesc

NICOLAE KRETZULESCU

În luna iunie a anului 1885 avea loc, la universitatea din Petersburg, o solemnitate cu un caracter deosebit. Rectorul — I. E. Andreevski — înmîna, în prezența unei numeroase asistențe, diploma prin care se aleasa alegerea medicului romîn Nicolae Kretzulescu ca membru de onoare al acelei universități. Nicolae Kretzulescu era primul medic romîn membru de onoare al unei universități din Rusia prietenă și vecină.

Cine era medicul care aducea țării noastre această cinstire? Care a fost rolul pe care l-a jucat el în trecutul medicinei romînești și datorită căruia posteritatea i-a păstrat numele și amintirea faptelor?

Deși descendent al unei vechi familii boierești, în pofida prejudecăților de clasă, tînărul Kretzulescu se dedică activității științifice. Astfel, în timpul domniei lui Al. I. Cuza, a deținut în repetate rînduri funcția de ministru, contribuind la introducerea unor reforme juridico-administrative. Contribuția lui s-a făcut simțită și la înființarea „Școlii naționale de medicină și farmacie" (1857), condusă de Carol Davila. El a fost, de asemenea, unul dintre întemeietorii „Societății medicale din București" (1857), prima societate științifică din Muntenia. În 1895 doctorul Nicolae Kretzulescu este ales președinte al Academiei.

Nicolae Kretzulescu are o importantă contribuție în înființarea Facultății de Medicină din București și se preocupă de îmbogățirea literaturii noastre de manuale medicale. Astfel, el a publicat în 1863 primul „Manual de anatomie descriptivă", iar mai tîrziu, către sfîrșitul secolului trecut, prima anatomie romînească cuprinzătoare: „Anatomia descriptivă" (3 volume).

Atunci cînd doctorului Kretzulescu i s-a făcut cinstea de a fi ales ca membru de onoare al universității din Petersburg, el era membru de onoare și președinte al Societății medico-chirurgicale din București, era membru al Academiei Române și desfășurase o bogată activitate în domeniul dezvoltării învățămîntului în general și al celui medical în special.

dr. S. IZSÁK

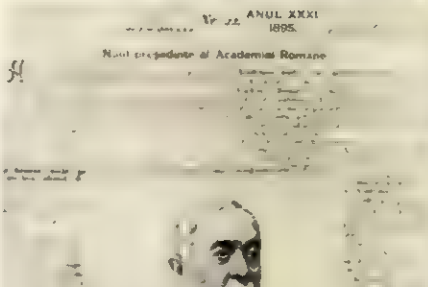

Numărul dedicat de revista „Familia" (din Oradea), alegerii lui N. Kretzulescu ca președinte al Academiei.

Vîrnav și Ioan Sebeși-Sibineanu, au salutat revoluția, conștienți fiind că ea este menită să deschidă calea spre libertate și progres social. Dar din cauza participării sale la mișcarea din 1848, Kretzulescu este nevoit să emigreze. După întoarcerea lui în țară, se dedică activității politice. Astfel, în timpul domniei lui Al. I. Cuza, a deținut în repetate rînduri funcția de ministru, contribuind la introducerea unor reforme juridico-administrative. Contribuția lui s-a făcut simțită și la înființarea „Școlii naționale de medicină și farmacie" (1857), condusă de Carol Davila. El a fost, de asemenea, unul dintre întemeietorii „Societății medicale din București" (1857), prima societate științifică din Muntenia. În 1895 doctorul Nicolae Kretzulescu este ales președinte al Academiei.

Nicolae Kretzulescu are o importantă contribuție în înființarea Facultății de Medicină din București și se preocupă de îmbogățirea literaturii noastre de manuale medicale. Astfel, el a publicat în 1863 primul „Manual de anatomie descriptivă", iar mai tîrziu, către sfîrșitul secolului trecut, prima anatomie romînească cuprinzătoare: „Anatomia descriptivă" (3 volume).

Atunci cînd doctorului Kretzulescu i s-a făcut cinstea de a fi ales ca membru de onoare al universității din Petersburg, el era membru de onoare și președinte al Societății medico-chirurgicale din București, era membru al Academiei Române și desfășurase o bogată activitate în domeniul dezvoltării învățămîntului în general și al celui medical în special.

dr. S. IZSÁK

se dedică studiului medicinei, obținînd în 1839 doctoratul la Facultatea de Medicină din Paris. În mediul parizian frămîntat de mișcări revoluționare, Nicolae Kretzulescu vine în contact cu ideile progresiste ale democrației burgheze și ale utopiștilor.

Întors în țară, el propune înființarea unei școli de mică chirurgie, menită să formeze feleceri pentru carantine și alte instituții sanitare. Propunerea lui, neobișnuit de nouă și îndrăzneață pentru acele timpuri, s-a lovit de rezistența elementelor retrograde de la conducerea treburilor sanitare ale Munteniei. Dar pînă la urmă perseverența lui triumfă și, la 10 ianuarie 1842, „Școala de mică chirurgie" începe să funcționeze la Spitalul Colțea, sub conducerea sa. Era prima școală medicală romînească.

Revoluția din 1848 îl găsește pe doctorul Kretzulescu în rîndurile partizanilor ideilor înaintate. El face parte dintre acei medici romîni care, alături de Constantin

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

STEAUA MAGILOR*)

Petru Vintilă

În genere, pentru cuprinderea și evocarea unei epoci mai îndelungate, prozatorii folosesc, în mod ciclic, romanul. Exemplul clasic ni-l oferă în acest sens Balzac, cu a sa *Comedie umană*, această uriașă oglindă a societății din prima jumătate a secolului al XIX-lea, din Franța. La noi, Cezar Petrescu, urmînd procedeul balzacian, a țintit în ciclul său de romane să zugrăvească oameni și întîmplări dintr-un veac întreg (al XX-lea). Desigur că, în acest caz, fiecare roman în parte își păstrează o independență relativă, ei rămînînd, cum se spune, o carte deschisă. Destinul eroilor și evenimentele cu urmările lor traversează întreaga suită de romane. Nuvela, sora mai mică, dar nu mai puțin exigentă a romanului, a fost mai puțin solicitată de nobila ambiție a prozatorilor de a eterniza, cu ajutorul ei, în formă ciclică, epoci mai întinse din continua curgere a timpului. Pentru nuvelă a fost suficientă, de cele mai multe ori, perioada de timp mai restrînsă. Nefiind folosită decît în rare cazuri în ciclu, nuvela închide în ea momente definitiv închegate.

În noua sa carte „*Steaua Magilor*", tînărul prozator Petru Vintilă utilizează nuvela sau, mai bine zis, suita de nuvele pentru descrierea unor întîmplări întinse de-a lungul unei durate de timp destul de mari. Volumul recent apărut cuprinde în paginile sale evenimente desfășurate între anii 1907-1919, iar volumele următoare de nuvele anunțate de autor — „*Compania Indiilor romînești*" și „*Cartea facerii*" — vor vorbi, primul despre întîmplări petrecute între cele două războaie mondiale, cel de-al doilea despre oameni și fapte ale zilelor noastre.

În acest ciclu de nuvele, „*Eroul necunoscut*", apărut nu demult, ocupă locul al treilea, volumul evocînd, după cum se știe, momente din ultimul război. Avem de-a face deci cu un plan de nuvele, în curs de realizare, ce tinde să devină o cronică amplă a unei largi perioade de timp.

Potrivit celor spuse de noi mai înainte, nuvelele din „Steaua Magilor" — cinci la număr — se constituie într-o suită, una fiind ca o urmare a celeilalte. Fără îndoială că ele ar putea să trăiască și independent, dar cum într-un ciclu această independență este relativă, nuvelele din „Steaua Magilor" își găsesc o mai deplină semnificație strînse laolaltă. Deși tratează momente și întîmplări diferite, nuvelele din „Steaua Magilor" sînt legate între ele prin destinul soldatului Florea Gh. Iovan.

În primele patru — „*Iovan*", „*Sub cizma lui Wotan*", „*Steaua Magilor*", „*Pescena vieții*" — a căror acțiune se petrece în țară, eroul amintit acționează direct; în cea de-a cincea, „*Ramura de măslin*", a cărei acțiune se desfășoară la Odesa, își găsesc dezlegare multe din faptele legate de viața lui și se întîlnesc oameni cu al căror drum s-a încrucișat și drumul soldatului Iovan Gh. Florea.

În realizarea chipului acestui erou principal al ciclului de nuvele din „Steaua Magilor", Petru Vintilă a pus multă culoare și stăruință; țăranul pălmaș de pe moșia Valoșeștilor, îmbrăcat în haine militare pentru a se împotrivi mîniei răsculaților înfometați din 1907, rămîne în amintirea lectorului — pregnant — ca întîlnirea cu un om viu, adevărat. Florea Gh. Iovan nu este prezentat cu atributele unui om excepțional; el este unul dintre zecile de mii de țărani pe fruntea cărora orînduirea nedreaptă din trecut a fixat zi de zi, ceas de ceas, dureroasa cunună a martirajului. Viața plină de tribulații prin care este hărăzit să treacă acest om cu gesturi domoale, cu vorba cumpănită, nu-i alterează instinctul și setea lui de dreptate. În virtutea simplei dar sănătoasei lui umanități, el săvîrșește cîteva acte de eroism, rezultat nu al vreunui laborios raționament, ci pentru a-și satisface organicul său simț de echitate. Așa se face, printre altele, că eliberează pe prizonierul rus refugiat de pe vasul revoluționar „*Potemkin*", că întoarce arma împotriva opresorilor răsculaților, că se alătură — simplu și hotărît — manifestației greviștilor din piața Teatrului Național, în 1918. Intuind just psihologia eroului, Petru Vintilă ne evocă în cîteva pagini de candidă poezie înfiripărea dragostei cu Sofica, viitoarea soție a lui Iovan, femeia cu obrajii „frumoși și triști", cu „ochii mari și umezi".

Nu lipsită de interes e și figura ciniculuí cameleon politic, moșierul Mihai Valoșescu, care apare și mai odios, raportat la omenescul pur al mult încercatului Iovan.

În „Steaua Magilor" Petru Vintilă se arată a fi foarte atent la amănuntul revelator al configurării epocii evocate. Grija lui pentru informația exactă merge pînă la citatul din ziarele vremii, la numeroase citări de nume reale, la precizări din domeniul istoriei, referitoare la date și evenimente aidoma întîmplate. Fără îndoială că, pentru sugerarea fundalului social al nuvelelor, recurgerea la ajutorul documentului e cum nu se poate mai necesară. Cu o singură condiție însă: documentarul să nu curme firul epic al narațiunii. Ceea ce din păcate se întîmplă uneori în unele pagini din „Steaua Magilor", cînd tonului învăluitor al povestirii i se substituie informația rece, strictă, asupra unor date și evenimente. Or, datoria prozatorului este de a impune impresia de verosimil prin prelucrarea artistică a realității și nu de a servi jurnalistic evenimentul sau de a intra în amănunte de ordin istoric, menite unor scrieri de specialitate, în nici un caz operelor beletristice.

Dat fiind darul de prozator al lui Petru Vintilă, confirmat nu numai de recenta „Steaua Magilor", dar și de lucrările lui anterioare, credem că pe viitor nu va mai exista temeiul acestui reproș.

Traian STOICA

*) Nuvele — Petru Vintilă — Editura Tineretului, 1957.

Mihu DRAGOMIR

RUGUL

O clipă numai de-ai întîrziat,
cînd te-așteptam sub ochiul blînd al stelei,
în inimă un șiș mi-a lunecat,
muiat în toată-otrava îndoielii.

Și baba cu semințe de dovleac,
crișmarul, tutungioaica, alvițarii,
cu toți păreau că rîd și semne-și fac,
și m-arătau cu degetul toți strengarii.

O, cîte flori sub gard am azvîrlit,
ca pe un lucru-al naibii de rușine!
Ședeam ca într-un rug nepotolit
și toți golanii înjurau în mine.

Ca-n miezul iernei dîrdîiam în mai,
dorindu-mă pe-o insulă pustie.
O clipă doar, atît întîrziai
și mă credeam proscris pe veșnicie...

Iubito, niciodată n-ai aflat
— o, tu, suava mea transfigurare —
că sub surîsul șters și încurcat
eu-ngenunchiam, nevrednic de iertare!

Consemnări literare

ROMANUL LUI WERNER STEINBERG „Als die Uhren stehen blieben" (Cînd s-au oprit ceasornicele) a trezit în R.D.G. ample discuții. Este cronica ultimelor zile ale dominației naziste în orașul Wroclaw decretat de hitleriști fortăreață, dar distrus aproape în întregime în timpul celui de-al doilea război mondial.

Andreas Münch, eroul principal al cărții, soldat în armata nazistă, îndu-și seama de prăbușirea totală spre care se îndreaptă Germania lui Hitler, dezertează și revine la Wroclaw unde se află soția și copiii săi. Aci însă îl așteaptă o mare decepție: Joachim Brandenburg, fiul ambuscat al unui mare industriaș, întreține relații de dragoste cu Lutta, soția lui. Zdrobit sufletește, ducînd o viață de hăituit, Münch face cunoștință cu tot felul de oameni, a căror micime sufletească îl copleșește și mai mult. Maiorul nazist Hillman îi oferă o posibilitate de fugă, dar prețul acestei salvări este tot sacrificarea dragostei eroului pentru soția sa. Și atunci el recurge la gestul suprem: trece de partea armatei sovietice, care înconjurase orașul, pentru a-și răzbuna toate umilințele îndurate din partea naziștilor.

Romanul lui Steinberg se încheie cu un mesaj optimist, în ciuda peisajului dezolant pe care îl-l oferă orașul distrus de război, în mijlocul căruia eroul își reconstituie. Într-un monolog patetic, etapele existenței sale: nu exista altă salvare din putregaiul unei vieți falsificate pînă în adîncurile ei, decît aceea de a se atașa unui viitor plin de făgăduințe, oricît de estompat apărea acesta în mijlocul fadului de foc și bombe. Că Münch a avut dreptate, ne-o demonstrează soarta celorlalte personaje: individualistul radical Karl Weber moare în clipa cînd — prea tîrziu — și-a dat seama de goliciunea utopiilor sale; maiorul nazist, „credincios pînă la capăt", dezertează și el, dar este judecat și împușcat; fiul industriașului piere îngropat sub ruine. Singurii salvați sînt cei care au crezut și au luptat, depășindu-se pe sine și durerile lor proprii, cei care au recunoscut drumul greșit pe care au mers și pe care l-au părăsit pînă în cele din urmă.

UN SECTOR DEOSEBIT de bine reprezentat în literatura contemporană iugoslavă este acela al romanului care evocă luptele duse de maselе populare împotriva jugului ocupanților străini, de-a lungul istoriei; iar cel mai remarcabil cîntăreț al acestor lupte este, fără îndoială, Ivo Andrić. Născut la 10 noiembrie 1892 la Travnik, în Bosnia, Andrić și-a petrecut copilăria și tinerețea la Višegrad, orașul de graniță dintre Bosnia și Serbia, teatrul acțiunii marelui său roman „Na Drini Ćuprija" (Podul peste Drina), în care autorul a reconstituit, cu mare simț al amănuntului, în spirit realist, luptele duse de poporul bosniac pentru libertatea sa națională. Începînd din secolul al XVI-lea și pînă în ajunul primului război mondial. În centrul acțiunii romanului se află un grup de oameni care, în ciuda preocupărilor lor variate, își leagă soarta de soarta podului de peste Drina, singura cale accesibilă spre Serbia, leagănul ideii de unitate a popoarelor din actuala R. P. F. Iugoslavia. Evocînd momentele cele mai dramatice ale răzmeriților populare care au zguduit acest colț al peninsulei Balcanice, Andrić a izbutit să creeze în acest roman, ca și în cele două anterioare, „Domnișoara" și „Cronica din Travnik", o amplă frescă a trecutului eroic. „Noile povestiri", un volum de nuvele, cuprinde între altele „Curtea blestemată", un episod din vremea cînd Bosnia se afla sub dominația turcă, și „Zeko", închinată evenimentelor din timpul celui de-al doilea război mondial. Profund cunoscător al trecutului poporului său, mare maestru al cuvîntului, Andrić a obținut pentru întreaga sa operă premiul iugoslav de stat pe 1951.

„Podul peste Drina", romanul său cel mai semnificativ, va apare în cursul anului și în limba română.

I. V.

Götz K. RICHTER

ÎN ÎMPĂRĂȚIA MORȚII GALBENE

o aventură în jungla africană

1 Ultimele pregătiri înainte de plecare îi va fi dat uneia din aceste bărci să afle o soartă tragică...

2 Spre apus, peste zidul verde întunecat al pădurii, se revarsă un belșug de umbre.

3 Mîinile se mișcă ritmic. Barca înaintează printre cele două maluri...

4 Trupul negrului se încordează... Barca trebuie salvată.

— Hei, Dabbé, încetează o dată! Mă scoți din minți cu bocetele tale!

Negrul tăcu și buzele sale schițară un surîs.

„Albii sînt uneori mai slabi la minte decît copiii — gîndi el... Doar e mai ușor să visleșți cînd cînți!"

Pe trupul negru strălucesc picăturile de sudoare, ca roua pe frunze. Umbrite de pălăria de fetru, pliplie luminițele ochilor. Mîinile se mișcă ritmic, ridicînd și apăsînd vîslele, asemenea unui piston de vapor. Spre apus, peste zidul verde-întunecat al pădurii, încep să se adune cohortele norilor. Peste pădure se revarsă umbre negre.

Francezul își scoase pălăria, își șterse sudoarea de pe frunte și răsuflă ușurat. Apoi se ridică în picioare, atent ca nu cumva să răstoarne barca, și trase spre el funiile care fixau lăzile și sacii. Fremătau vîrfurile copacilor, foșneau frunzele uriașe. Asemenea unor pietricele, iscînd pe apă rotocoale, căzură primele picături.

...Și iată că ploaia începu să răpăie cu putere în apa rîului, șfichiuind frunzele și biciuind tulpinile. Pe pămîntul roșiatic se prăvăliră ramurile smulse de vînt. Dar oricît de puternic era uraganul, în desișul pădurii el nu putea răzbate; doar vîrfurile arborilor și uriașii copaci singuratici înfruntau furtuna dezlănțuită.

Barca ocoli promontoriul de la cotul rîului. Aici, vîntul mina apa împotriva curentului și nu te lăsa să înaintezi. Cei doi — albul pusese și el mîna pe vîsle — se străduiră să mențină barca prin mijlocul rîului. Priveau îngrijorați spre malurile apropiate, unde valurile se spărgeau, lovindu-se cu putere de bolovanii uriași; la repezișuri, apa se prăvălea în vîrtejuri spumegînde.

NAUFRAGIUL

Deodată, mugind înfiorător, vîntul se năpusti asupra țărmului: un copac mort, putred, pe care-l întîlni în drum, fu rostogolit în apă. Apoi se auzi un țipăt înăbușit. Prinsă în rețeaua coroanei uriașe, barca se răsturnă. Francezul se pomeni strigînd după ajutor, cu toate că știa că țărmurile sînt nelocuite. Apoi, dintr-o săritură, se aruncă în apă, temîndu-se să nu fie prins și el de crengile mari.

Cît îi era de greu să înoate pe rîul biciuit de vînt! André se străduí să deslușească pe țărm un locșor potrivit și, în sfîrșit, zări în desiș o potecă îngustă, năpădită de vegetație. Încordîndu-și toate puterile, înotă într-acolo și, gîfîind, ajunse la țărm. Voi să se ridice în picioare, dar se simți vlăguit și se prăbuși la pămînt.

Zăcu așa vreme îndelungată, scuturat de un tremur violent, încercînd să prindă aerul cu gura. Apoi se tîrî încet spre cărarea ce ducea în pădure. Apa îi biciuia fără milă trupul. Printre copaci domnea semiîntunericul. André, prea slăbit ca să se poată ridica în picioare, fu nevoit să se tîrască asemenea unui animal rănit... Dar deodată zări printre trunchiurile umede o colibă acoperită cu stuf. Necrezîndu-și ochilor se întrebă dacă în pădurea aceasta locuiesc oameni.

Făcu un ultim efort pentru a ajunge la colibă. Dar simți o ceață neagră lăsîndu-i-se peste ochi. I se părea că cineva îi strînge creierul într-o menghină de fier. André gemu și-și pierdu cunoștința...

UNDE-O FI „MONȘE ANDRÉ"?...

...Dabbé izbutise cu greu să scape din barca aproape scufundată. Se încurcase printre crengi, dar pînă la urmă reușise să se agațe de un ciot. Negrul aproape că nu mai putea respira. Părul său creț, încărunțit la tîmple, și fața brăzdată de riduri îi erau ude. Dabbé aruncă o privire în jur.

Unde o fi dispărut omul alb? Înainte ca trunchiul să-l fi lovit pe Dabbé, el văzuse cum albul sărise în apă și-l auzise strigînd.

„L-a dus apa", gîndi el.

Ținîndu-se de ramuri, el se cățără pe trunchiul care se aplecase peste apă, ca o punte. Vîntul se mai potolise. Uraganul se îndepărtase, dar picăturile de ploaie continuau să cadă din norii întunecați.

Dabbé se tîrî mai departe și, în sfîrșit, lunecă

de pe trunchi pe pămînt. Se opri o clipă să-și tragă sufletul, sprijinit de copacul umed.

„Unde-o fi monșé André? A sărit în apă, dar apoi?"... se întrebă Dabbé.

Rîul ducea trestii, ramuri și frunze...

„Trebuie să mă opresc lîngă rîu — își spuse el. Nu, mai bine să dorm... să dorm... Numai să nu mă îndepărtez de rîu!"

— Ei, monșé André!

Dabbé răgușise strigînd. Nici nu-și mai amintea de cîte ori îl strigase pe alb.

„Monșé André mi-a dat o batistă colorată și o sticluță cu apă mirositoare — își aminti el. Astea sînt pentru Madjuma... Și monșé André a mai spus, atunci cînd își căuta o călăuză, că-mi va da trei pacuri de tutun" — șopti Dabbé.

Negrul ostenise. Nimeri iar pe mal și abia atunci își dădu seama cît de puțin înaintase. Se tîri încet mai departe și deodată se opri, se aplecă la pămînt și se uită cu atenție. În fața lui, întipărite pe pămînt, erau urme omenești.

ÎN COLIBA PĂRĂSITĂ

...La început, lui Dabbé i se păru că albul murise, atît de nemișcat zăcea în iarba udă. Îl întoarse cu fața în sus și atunci André gemu. Dabbé privi împrejur neputincios și zări coliba. Îl ridică pe André cu greutate și-l duse spre intrare.

Ziua era pe sfîrșite. Umbrele copacilor erau din ce în ce mai întunecate. Dabbé alergă spre rîu, privi cerul și se întoarse repede. Da, noaptea era aproape. Cercetă cu băgare de seamă coliba. Dintr-acolo nu răzbătea nici un zgomot, afară doar de cel al ploii care răpăia pe acoperiș. Dabbé ridică de pe pămînt o creangă uscată și începu să lovească în pereți. Nimic.

Hotărît, rupse lianele care blocau intrarea și ciocăni încă o dată. Îl cuprinse spaima, dar albul era bolnav de friguri și nu putea fi lăsat, noaptea, în bătaia ploii. Negrul intră în colibă cu băgare de seamă, ținînd pregătit bățul. Oare nu erau șerpi?

Dabbé făcu nehotărît un pas înainte. Ochii i se obișnuiseră acum cu semiîntunericul. De-a lungul peretelui se aflau mai multe lăzi îmbrăcate în tinichea. Lovi în una din ele cu bățul, apoi o pipăi cu băgare de seamă. Mîinile i se afundară într-o pînză grosolană, așezată pe mai multe rînduri. Era o pînză de cort. Dabbé știa asta, deoarece multe lăzi erau învelite de obicei într-o astfel de pînză. Ale cui or fi toate astea?

FRIG ȘI FOAME

Pînza de cort era mare și grea. Dabbé o trase spre mijlocul colibei, îl aduse pe André, îl așeză pe ea și rămase și el alături. Curînd Dabbé începu să dîrdîie de frig și-și scoase pantalonii leoarcă de apă. Francezului îi clănțăneau dinții din pricina febrei. Ar trebui să-i scoată și lui hainele ude, hotărî Dabbé, și-l trezi pe André.

— Ce s-a întîmplat? Barca e în bună stare? — întrebă André.

Negrul se simți vinovat.

— Nu bine în haine ud, trebuie dezbrăcat ca Dabbé, nu va fi așa frig. Monșé André bolnav încă multă vreme. Foarte, foarte bolnav — spuse negrul într-o engleză stricată.

Repetă de mai multe ori ceea ce voia să explice și, în sfîrșit, francezul înțelese.

— Da, mi-e frig. E gata ceaiul? Dacă nu, atunci fă-l mai repede! Și dă-mi chininā... Repede!

— Ceai nu. Foc nu. Chininā nu. Nimic. Copac mare scufundat barca. Tot în rîu.

— Fă mai repede focul! Mi-e frig! Dă-mi ceaiul — începu francezul să delireze iar.

Dabbé îl ajută pe André să se dezbrace. Apoi se așezară unul lîngă altul. Negrul și albul. Amîndoi erau goi, amîndoi tremurau de frig. Curînd accesul de friguri cedă.

„Cît de repede se schimbă omul, cînd dă de alte condiții de viață"—gîndi André, revenit în simțiri.

Dacă mai înainte cineva i-ar fi spus că va ajunge să doarmă sub același acoperiș cu un negru, ar fi rîs de el. Și iată că s-a întîmplat și asta! E caraghios! Negrul spusese: „Mult vrei eu mîncat". Și el, André, era lihnit de foame. Ah, dacă ar avea măcar o singură țigară! Poate că s-ar putea scoate din fundul apei încărcătura și proviziile. Și barca? Doar se îndrepta spre casă, după o muncă de doi ani sub un soare torid. Peste două săptămîni urmează să plece vaporul de la Libreville spre Mersilia. De cîte ori nu visase el această clipă! Acolo îl așteaptă Rachel. Rachel a lui! Nu, el nu se putea împotmoli aici. El trebuia să ajungă acasă... Poate că ramurile copacului doborît mai țin barca pe loc. Trebuia să încerce s-o scoată la suprafață...

PĂDUREA E REA — RÎUL E BUN...

...Dar iată că zorile palide pătrund în colibă. André delirează iar, e flămînd și iritat. Blestemă totul și toate, dar, în afară de Dabbé, n-are pe cine să-și verse năduful.

— Ei, Dabbé, poți să faci rost de ceva mîncare? Fructe, pește?

Negrul clătină din cap mohorît.

— În pădure rău, foarte rău. Nimic mîncat. Rîu bun, negru pește, dar la Dabbé nu undiță, nu momeală.

— Adică, după tine, nu ne rămîne decît să murim de foame? Du-te și caută repede! Poate găsești ceva banane sau nuci.

Negrul se ridică și ieși.

André își roti ochii prin colibă. Cu cuțitul pe care îl avea în buzunarul pantalonilor, care încă nu se uscaseră, francezul începu să deschidă lăzile. În prima găsi niște zdrențe, sticle cu ulei și benzină. Cu nădejdea sporită, André își continuă cercetările, dar cea mai mare parte a lăzilor erau goale. Într-una doar dădu peste cîteva cutii de conserve. Capacele erau umflate; deci carnea se stricase. Cu toate acestea, deschise o cutie cu degetele tremurînd de nerăbdare. În nas îi năvăli mirosul neplăcut de carne alterată și azvîrli cutiile afară din colibă.

Scormoni mai departe și, într-un colț, descoperi o cutie cu compot de piersici de California. Deschise cutia, înghiți cu lăcomie fructele și bău sucul dulce. Lăsă cîteva piersici în cutie și o ascunse într-un bidon gol. Din bidoanele turtite, André scoase niște cocoloașe de cauciuc uscat. Mai multe bidoane de acest fel erau aruncate lîngă peretele din fund. „Se pare că aici au locuit căutători de cauciuc" — gîndi André.

Deodată în ușă se arătă Dabbé, cu răsuflarea tăiată. În mîini avea o bucată mare de scoarță de copac.

— Pădure rău, rîu bun, spuse el, așezînd la picioarele lui André un mănunchi de răcușori.

Negrul arăta foarte mulțumit — izbutise totuși să facă rost de ceva — dar francezul îl privi uimit. Piersicile îi mîntuiseră întrucîtva foamea, dar mînia nu.

— După tine, ar trebui să înghit asta, nu? N-ai decît să te delectezi singur cu scîrnăviile astea! Iar eu mai bine flămînzesc.

André nu prea se simțea în apele sale. Își aminti de piersici și începu să înjure și mai virtos, fiindu-i rușine să se uite drept în ochii negrului. Dabbé îl privea nedumerit și întristat.

PARCUL „23 AUGUST".
Accesul peste punte admis numai persoanelor care știu să înoate...

Fotografie de S. STEINER

CINE... ghicește numărul aproximativ de sile pe care le mai au de trăit bidoanele de lapte din fotografie, încărcate pare-se cu lopata sub neobosita supraveghere a tov. Macovei Nicolae, delegatul I.C.R.A. din orașul Stalin?

Fotografie de M. ROȘU

STRADA Dr. FELIX (Raionul Grivița Roșie) Vedere...

Fotografie de N. VASILESCU

— Fiert foarte bun... Dar foc nu. Cînd flămînd, bun și crud. Foarte mult este... Dabbé mai aduce.

— Cară-te afară, cu ei cu tot, țipă André! Poți să-i mănînci singur pe toți. Numai nu aici, pricepi?!

Dabbé adună răcușorii în coșul improvizat și se îndreptă spre rîu. În drum, dădu peste o cutie de conserve de carne deschisă, voi s-o ridice, dar albul strigă:

— N-o atinge. Carnea e stricată. Arunc-o!

Dabbé o azvîrli și murmură:

— Cîtă carne! Să arunc atîta carne bună!

Luă o piatră, zdrobi răcușorii și le supse conținutul, încruntîndu-se și bîiguind:

— Foarte bun dacă fiert.

Cînd umbrele copacilor începură să se lungească iar, norii se arătară din nou, lucîră prime'e fulgere. Cu rafale scurte, tăioase, vîntul aplecă zidul verde-întunecat al pădurii, apoi începu ploaia. Așa se întîmplă aici în fiecare zi.

(Urmare în numărul viitor)

În romînește de Aurel COVACI

DE 10.000 DE ORI „Jaj cica!"

Cu un salut pentru cititorii „Flacării"...

de V. SAVIN

Fotografiile autorului

— Neapărat să vezi Parlamentul!...

— Şi băile termale...

— Şi insula Margareta...

Desigur: şi Parlamentul, şi insula Margareta, şi străvechea catedrală în care se încoronau regii Ungariei, şi Muzeul Artelor Frumoase, şi Grădina Zoologică, şi Trenul Pionierilor, şi baletul pe gheaţă, şi Stadionul Popular, şi... şi...

Desigur, toate; însă nu poţi cunoaşte Budapesta, dacă nu l-ai cunoscut şi pe „Roby".

Un Maurice Chevalier budapestan

A viziona „Csárdás Királyné" (Silvia) la vestitul Teatru de Operetă din strada Nagymező înseamnă a asista la un spectacol cum nu poate altul fi mai specific maghiar. A avea norocul să-l afli în distribuţie şi pe „Roby" înseamnă a-l cunoaşte şi pe cel mai budapestan comic cu putinţă.

Dar cine e „Roby"? E interpretul rolului contelui Boni în vestita operetă „Csárdás Királyné" (Silvia) a lui Kálmán Imre. Nu am intenţia să fac o cronică asupra operetei budapestane. Nici măcar să vorbesc despre cîţiva dintre actorii ei — deşi fiecare dintre ei merita cîteva pagini. Mă opresc numai asupra lui „Roby", artistul pe care am fost tentat să-l numesc „Maurice Chevalier-ul Budapestei".

Se numeşte Rátonyi Róbert şi este, după cum mi s-a părut şi apoi mi s-a şi spus, probabil cel mai popular comic maghiar. Un bărbat ce „a tras peste 31" (de ani) cu încă vreo 2-3, dar căruia, văzîndu-l pe scenă, nu-i dai mai mult de 28. Statură înaltă, păr negru, dantură strălucitoare, dominată de cei doi dinţi centrali, simpatic împinşi puţin înainte. Mimica concurînd, în ce priveşte permanenta mişcare, cu mişcarea sa propriuzisă (acum e într-un colţ, acum în celălalt colţ al scenei!). Dar mai ales zîmbet. Un zîmbet încadrat de două gropiţe şi o pereche de ochi veseli care te cheamă parcă să te bucuri de viaţă împreună cu dînsul.

Intră în scenă cu aerul, tonul şi gesturile unui băieţaş intimidat şi speriat. Dar cînd ropotele de aplauze n-au prins încă a îneca hohotul de rîs al publicului, Rátonyi rîde laolaltă cu toţi spectatorii. Rîde cu aerul că şi cînd ar spune: „Nu-l aşa că nu m-aţi luat în serios şi aţi înţeles că totul e o glumă?" Şi atunci spectatorul nu ştie cum să se mai descurce, pentru că un nou val de rîs îl împiedică să aplaude...

(Mi se pare totuşi că l-am mai văzut undeva. Interpretul meu mă lămureşte: în rolul lui Klinka din filmul „Magazin de stat").

Înainte de a trece pe hîrtie supranumele ce i-l dădusem în sinea mea, m-am gîndit dacă nu cumva greşesc. Doar Maurice Chevalier a devenit celebru prin cîntecul specific parizian: şansoneta. Socotindu-mă însă bine, mi-am dat seama că nu e deplasată comparaţia: Rátonyi e un Chevalier budapestan, pentru că ariile lui Kálmán Imre sînt tot atît de specific budapestane, pe cît sînt şansonetele de pariziene...

La o masă, în vestitul restaurant „Aranyi bika".

La o masă, la „Aranyi bika"

Văzusem „Silvia" duminică. Era al 527-lea spectacol în care Rátonyi apărea în rolul — ce-l făcuse atît de iubit de public — al contelui Boni. Nu credeam să-l mai întîlnesc pe simpaticul comic. Dar numai după 3 zile, pe cînd treburile gazetăreşti mă purtau pe străzile Debreţinului, un nume tipărit pe un afiş mi-a atras atenţia: Rátonyi Róbert, alături de alţi confraţi ai săi, cînta în cadrul unui spectacol intitulat „Jaj cica!".

„Jaj cica!" (Vai, pisicuţo!) este o arie foarte cunoscută din nu mai puţin cunoscuta operetă a lui Kálmán. Şi dacă rolul contelui Boni l-a făcut pe Rátonyi iubit de spectatori, apoi „Jaj cica!" l-a făcut de-a dreptul celebru. Căci dacă în rolul contelui Boni a apărut de 527 ori, apoi această melodie a cîntat-o — după propria mărturisire a actorului — cel puţin de 10.000 de ori! (Un calcul sumar arată că artistului i-a plăcut melodia încă... din copilărie).

Mă bucuram că seara îl voi putea revedea, fie şi pe scena unui orăşel provincial (afişul anunţa pentru acea seară spectacolul la Hajdószoboszló, o localitate balneară la 20 km de Debreţin). Dar nu a trebuit să aştept pînă seara. La prînz, în faimosul restaurant „Aranyi bika" — Berbecul de aur — (cunoscut în literatura maghiară aşa cum cunoscută e „Capşa" într-a noastră) l-am reîntîlnit pe „Roby".

N-a fost de loc greu să intru în vorbă cu el şi să obţin răspunsuri la cîteva întrebări privitoare la arta sa. Şi, bineînţeles, să fac fotografii.

5 minute cu „Roby"

Prima întrebare e cea clasică pentru un ziarist străin:

— De cînd jucaţi?

— Din 1943. Dar imediat după debut a trebuit să întrerup; războiul, cu zăngănitul armelor sale, astupase gurile muzelor... Şi am reluat în 1945.

— De la început în operetă?

— Nu! Operetа mi-e soţie; mamă, însă, îmi este teatrul de proză...

Şi după o pauză:

— Am avut pentru un scurt timp şi o logodnică: opera comică. Dar din 1950 jugul... căsniciei nu mi-a mai permis... evadări.

— Rolul preferat? (Precum vedeţi, o altă întrebare... clasică).

— Mai multe. În proză, trei: Biondello din „Femeia îndărătnică" a lui Shakespeare, Fedotik din „Trei surori" de Cehov şi Erik din „Oaspete neaşteptat" de Priestley.

— Dar în operetă?

— În „Contesa de Luxemburg" şi în „Mademoiselle Nitouche". Bineînţeles însă că, mai mult decît toate, în „Silvia".

Despre aria preferată nu-l mai întreb; i-am întîlnit titlul în afişele turneului. De aceea, caut o întrebare care să iasă din sfera profesionalului:

— Ce pasiuni aveţi în afara scenei? Ce ocupaţii vă amuză şi vă reconfortează?

— Să... cînt în faţa copiilor.

— Şi ce dorinţe?

— Am întreprins recent turnee în Uniunea Sovietică, Cehoslovacia şi Austria. Acum mă pregătesc pentru un turneu în Belgia şi Franţa. Apoi voi pleca în China. Nu s-au perfectat încă, dar le doresc foarte mult, cîteva turnee în ţările socialiste surori: Romînia, Polonia, Bulgaria, R. D. Germană... În special Romînia, unde există un public atît de entuziast şi de bun cunoscător al muzicii uşoare şi unde sînt — amănunt ce nu e de neglijat — atîţia oameni ce cunosc limba maghiară...

— Putem transmite publicului romînesc dorinţa dv. de a cînta pe o scenă bucureşteană?

— Neapărat! Ba chiar şi la Palatul Pionierilor.

— Atunci pot încheia convorbirea noastră cu un „A viszontlátas Bucuresti-ba!"?

— Desigur!

Şi Rátonyi Robert îmi strînge mîna, îndu-mi, la încercarea mea de a vorbi ungara, replica celui mai romînesc (ce se poate pronunţa cu accent maghiar): „La revedere!"...

★

Dacă vizitaţi vreodată Budapesta şi vreţi să cunoaşteţi într-adevăr acest minunat oraş, să nu pierdeţi cumva „Silvia". Bineînţeles, cu „Roby" în rolul contelui Boni...

Au fost suficiente cîteva secunde şi o pirueţă, pentru ca junele cu pălărie de paî şi bastonaş de promenadă să se transforme într-un major mustăcios, cu chipiu, ochelari, cravaşă şi — mai ales — atitudine cazonă...

Ciudatul CASTEL

Călătorul nu prea grăbit care trece cu mașina prin Cîmpina, în drum spre Sinaia, poate vedea, pe partea stîngă a șoselei naționale, o construcție masivă, a cărei arhitectonică îi va reține negreșit atenția. Este vorba de castelul „Iulia Hașdeu", iar istoria lui este strîns legată de tragicele întîmplări din ultimii ani de viață ai vestitului nostru cărturar Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Poet, prozator, dramaturg, filolog, filozof, arheolog, istoric, gazetar, B. P. Hașdeu a lăsat moștenire culturii noastre naționale o vastă operă, cuprinzînd multe lucrări de seamă. Munca lui creatoare în atît de multe și variate domenii a fost însă întreruptă de moartea pretimpurie a unicei și mult iubitei sale fiice, Iulia. Profund răscolit de această grea pierdere, Hașdeu și-a închinat anii de viață ce i-au mai rămas unui adevărat cult al memoriei fiicei sale, lăsîndu-se pradă misticismului cu ajutorul căruia el își închipuia că păstrează legături „spiritiste" cu defuncta. Castelul de la Cîmpina, ridicat în această perioadă (1893-1896), poartă în întreaga lui concepție arhitectonică amprentele credinței greșite a lui Hașdeu în „viața de apoi" și în posibilitatea comunicării cu „spiritele" celor dispăruți.

Din păcate, astăzi castelul este neglijat de cei chemați să-i asigure conservarea — organele locale — și tratat fără respectul elementar de către unii dintre vizitatorii săi, care cred că trebuie să-și „imortalizeze" numele pe pereți.

Conducătorii Sfatului popular al orașului Cîmpina au datoria să se îngrijească de restaurarea acestei construcții care, în pofida concepției mistice, profund antiștiințifice, ce a stat la baza construcției sale, rămîne un monument interesant, legat de numele unui valoros reprezentant al culturii românești.

Prezentăm cititorilor noștri imaginea cîtorva detalii ale acestui ciudat castel, legate de credințele constructorului său.

Cristian ȘERBU
Fotografii de A. LOVINESCU

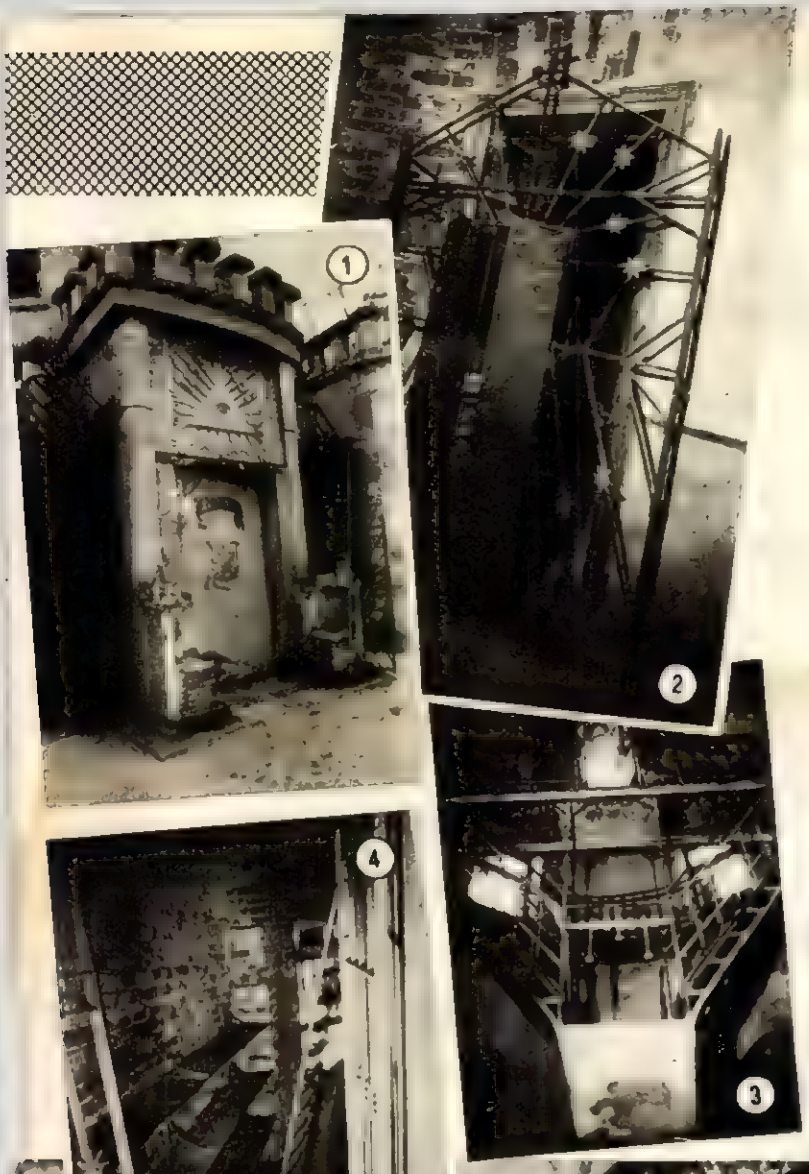

1. Intrarea principală este străjuită de două jeturi din piatră, așezate pe cîte șapte iaspezi ce simbolizează — potrivit metempsihozei — trecerea sufletului omenesc prin șapte etape. Pe iaspezi stau gravate numele femeilor prin care, după credința lui Hașdeu, ar fi trecut sufletul Iuliei: Agnodike (prima femeie medic), Aspazia (soția lui Pericle), Beatrice (iubita lui Dante), Ioana d'Arc, Elisabeta Tudor, Charlotte Corday (asasina revoluționarului Marat) și Iulia Hașdeu.

2. Un grilaj de fier desparte „templul" (marcat în exterior printr-un donjon decagonal) de celelalte încăperi ale castelului. Simbolul acestei porți este demarcația dintre „lumea spiritelor" și viața cotidiană.

3. Un detaliu din încăperea centrală (templul): un piedestal în formă de potir rotund, cu o boltă în partea lui superioară.

4. Un detaliu al bibliotecii castelului.

Castelul este construit în formă de cruce. Datorită crenelurilor ce mărginesc părțile laterale și contraforturilor de pe latura nordică, asemănarea construcției cu o fortăreață este izbitoare.

Fabrica de Pălării

TIMIŞOARA

CALITATE, ELEGANŢĂ,
LINIE MODERNĂ

Uzinele de încălţăminte

„NIKOS BELOIANIS"

Timişoara

PRODUC:

ÎNCĂLŢĂMINTE PENTRU BĂRBAŢI ŞI COPII

aspectuoasă şi durabilă,
în variate modele şi culori.

DE VÎNZARE LA TOATE MAGAZINELE DE ÎNCĂLŢĂMINTE DIN ŢARĂ.

REBUS

Vă puteţi petrece timpul liber în mod plăcut şi instructiv, dezlegînd jocurile din revista:

ÎNCĂLŢĂMINTE

intermediară, model (semi-lux) şi „Romaria"
pentru femei
produce
într-o gamă variată de forme şi culori
Fabrica de încălţăminte
„Ştefan Piaţă"—Timişoara.

NICI O SUMĂ NU-I PREA MICĂ

PENTRU A FI ECONOMISITĂ

SIGUR ŞI CU FOLOS
PĂSTRAŢI BANII LA CEC

Bebiţa, detectiv amator...

DE GEORGE Vinescu

CAPITOLUL XV: „LAŢUL SE STRÎNGE"

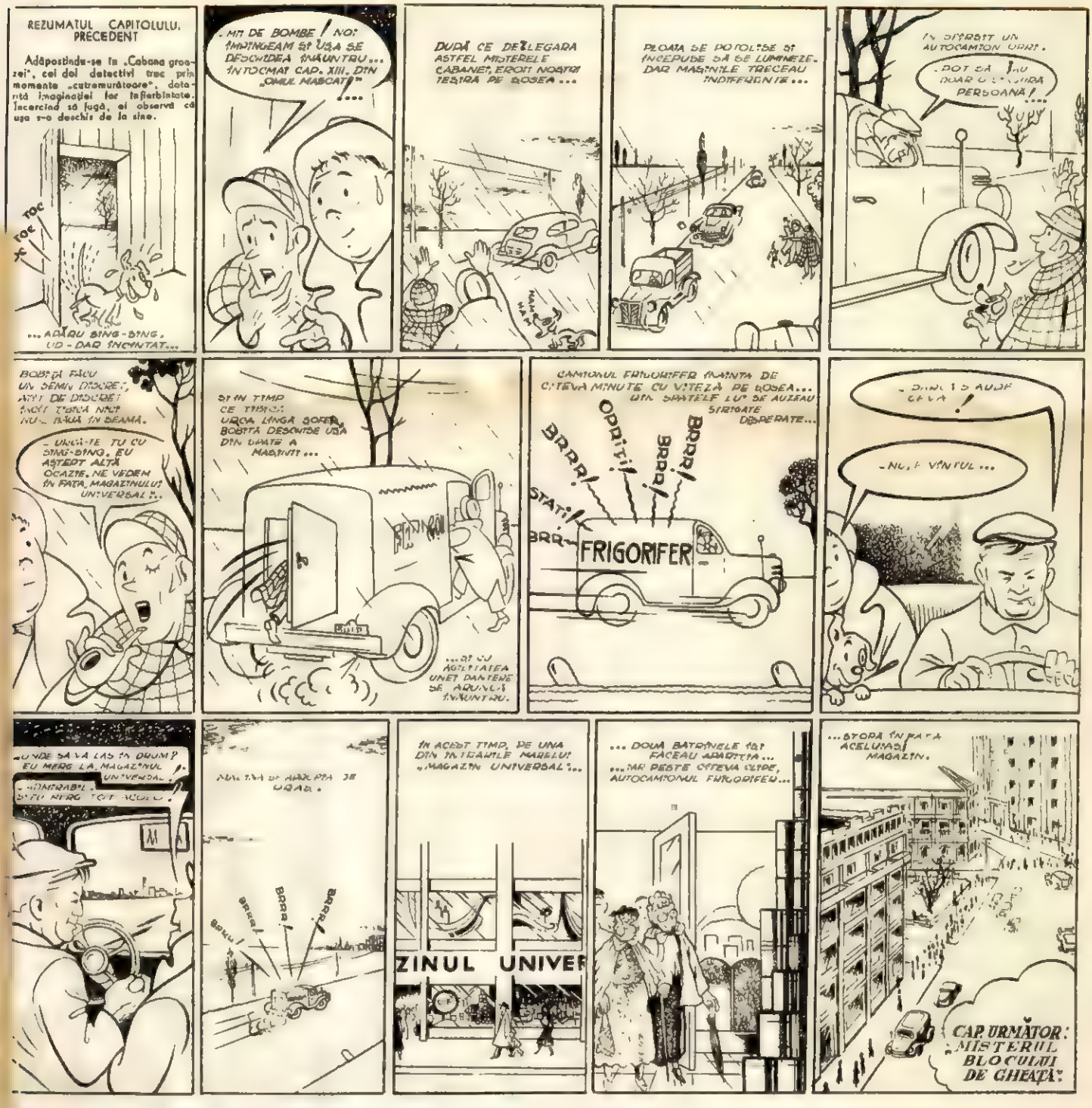

POŞTA REDACŢIEI

N. I. KIT ŞI S. TULY DIN VASLUI

Propunerea de modificare a regulilor culul de şah pentru a crea un nou c, denumit „şah vasluian", nu este iginală. În lucrarea profesorului fran- J. Boyer, intitulată „Les échecs non thodoxes" se citează o serie întreagă încercări de a se modifica regulile hului. Chiar fostul campion mondial R. Capablanca este autorul unei astfel propuneri, iar marele maestru Keres a luat parte la un concurs la iena, în 1937, în care se juca după gulile obişnuite ale şahului, cu deobirea că la începutul partidei cali şi bunii schimbau locurile.
Nici una din aceste încercări n-a reuşit să ciştige popularitate, din cauza caracterului lor artificial şi a faptului că în momentul de faţă şahul, în forma lui clasică, este un joc suficient de interesant, în orice caz mai interesant decît oricare din aceste încercări. Ce interes poate prezenta modificarea unui joc care, aşa cum este, pasionează milioane de oameni?
Astfel stînd lucrurile, „şahul vasluian" se încadrează în rîndul diverselor încercări despre care am amintit mai sus. Dacă autorii lui doresc totuşi să se documenteze în acest domeniu, le recomandăm să se adreseze redacţiei „Revistei de Şah" (Bucureşti, str. V. Alecsandri 6) pentru lămuriri mai amănunţite în acest domeniu.

SFATURI PRACTICE

ÎNTREŢINEREA MOBILELOR DE PIELE. Dacă aveţi mobile capitonate cu piele, trebuie să cunoaşteţi şi îngrijirile pe care le necesită. Îmbrăcămintea de piele cere, pentru a avea un aspect frumos, o întreţinere atentă. La fiecare două luni, treceţi pe toată suprafaţa pielii, cu ajutorul unei cîrpe moi, următoarea soluţie: ulei de terebentină, lapte smîntînit, amestecat cu unitdelemn şi oţet (o parte oţet pentru trei untdelemn). Ştergeţi cu putere, neiăsînd nici un colţ necurăţat. Lăsaţi să se usuce, apoi ungeţi cu ceară.
LUSTRUITUL MOBILELOR. Nu aplicaţi ceara de lustruit cu o cîrpă care absoarbe şi face astfel să se piardă o bună parte din ceară. Întrebuinţaţi totdeauna o pensulă. Evitaţi să îngrămădiţi ceara în sculpturile mobilelor sau în adînciturile ei. Lăsaţi să se usuce 24 ore, apoi ştergeţi mobila cu o perie moale.
CURĂŢIREA FOTOLIILOR ÎMBRĂCATE ÎN CREŢON. Îmbrăcămintea mobilelor cu creţon, dacă e prost întreţinută, ruptă sau murdară, dă un aspect urît camerei. Fotoliile sau scaunele îmbrăcate cu creţon se curăţă astfel: amestecăm 500 gr neofalină cu 100 gr magneziu (praf). Frecăm cu o cîrpă curată, muiată în acest amestec, creţonul, apoi îl uscăm cu o altă cîrpă curată.

SPORT

Gînduri pentru 1958

Desene de Neagu RĂDULESCU

Am pășit într-un nou an... Gîndurile se adună roi și inima bate mai puternic, e parcă și mai tînără. Ceea ce am înfăptuit ne însuflețește și ne îndeamnă ca, în acest an, să dobîndim noi victorii. E o promisiune, un angajament solemn.

Pentru sportivi, anul 1958 aduce pasiunile, emoțiile și bucuriile unor mari întîlniri ce vestesc și apropierea Jocurilor Olimpice de la Roma. Campionate mondiale la handbal și fotbal, campionate europene la tenis de masă, natație, atletism, volei, canotaj academic, baschet etc., ca și zeci de alte mari întîlniri internaționale le vor solicita din plin priceperea, dîrzenia și voința.

Sportivii noștri le așteaptă cu încrederea izvorîtă din pregătirile pe care le fac, din succesele dobîndite pînă acum. În același timp, fiecare, la locul său de muncă sau învățătură, adaugă rezultatelor de pe stadioane și din sălile de sport, alte performanțe de valoare.

Ce gînduri, ce planuri au pentru 1958 sportivii noștri fruntași? O vizită pe la cîțiva dintre ei ne-ar da lesne posibilitatea să răspundem. Dar mai bine să le dăm lor cuvîntul, să-și depene gîndurile și să ne mărturisească planurile din noul an.

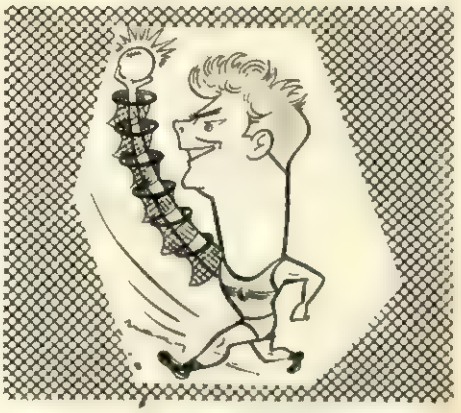

ÎN „CUPA CAMPIONILOR EUROPENI"

Ce ar putea să-și dorească un jucător de baschet în anul 1958, cînd echipei noastre îi stau în față campionatele europene și marile întîlniri internaționale cu echipele Uniunii Sovietice, Franței și Turciei? Bineînțeles — să cîștigăm, să avem o bună comportare, să răsplătim astfel eforturile care se fac pentru dezvoltarea mișcării noastre sportive. Mă gîndesc la toate acestea, dar, în același timp, nu pot să uit de echipa de club din care fac parte — Casa Centrală a Armatei. În 1958 se va desfășura și prima ediție a „Cupei Campionilor Europeni". Vom face totul ca noi să avem cinstea de a reprezenta în această întrecere baschetul romînesc

Andrei FOLBERT
maestru al sportului

UN RECORD LA STOCKHOLM

Doresc ca sulița aruncată de mine să zboare dincolo de 52,38 m. Și acest lucru să se petreacă la campionatele europene de atletism ce se vor desfășura în acest an la Stockholm.

Maria DIȚI
maestră a sportului

DIN NOU O ECHIPĂ MARE

Gîndurile mele pentru anul 1958 sînt strîns legate de minunatele amintiri din ultimii ani, cînd, alături de Angelica Rozeanu, am urcat treptele consacrării în arena mondială. Titlurile cucerite în atîtea campionate mondiale, fiecare concurs cu emoțiile și bucuriile lui, lunile de pregătire, ca și plăcerea atîtor deplasări de neuitat — toate îmi apar acum în minte, îndemnîndu-mă ca în anul care a început să le completez cu o frumoasă comportare tehnică și cu rezultate de valoare în campionatele europene ce se vor desfășura la Budapesta. Doresc din toată inima să ne prezentăm la concursurile din capitala R.P. Ungare cu o echipă mare, inegalabilă.

Ella ZELER
maestră emerită a sportului

UN REZULTAT DE VALOARE

În acest an Budapesta așteaptă la 31 august pe cei mai buni înotători și pe cele mai bune înotătoare de pe continent, ca să asalteze titlurile de campioni ai Europei. Va fi una din cele mai mari competiții de natație și, după părerea mea, se va încheia cu multe performanțe excepționale. Mă gîndesc cu drag la aceste campionate și le aștept cu nerăbdare. Dar pînă atunci mai sînt luni întregi de pregătire, pe care vreau să le încheiu cu un mare rezultat în proba de 100 m spate. Sînt convinsă că 1:15,4 nu poate însemna o limită, mai ales cînd nu am decît 16 ani. Și faptul că voi împlini 17 nu poate constitui decît un îndemn să cobor sub 1:15,0 și, implicit, să urc pe lista performerelor natației europene.

Marika BOTH
recordmană la natație

PROIECTE REUȘITE ȘI... REUȘITA PROIECTELOR

Cele două mari pasiuni ale vieții mele, ingineria și sportul, au crescut o dată, oferindu-mi în același timp considerabile satisfacții. Victoria într-un meci internațional îmi dă aceeași bucurie ca și reușita unei lucrări în cadrul serviciului tehnic al I.T.B.-ului, unde lucrez ca inginer.

În anul 1958 echipa reprezentativă de volei a țării noastre are de susținut un dificil examen la campionatele europene de la Praga. În foarte multe competiții internaționale am ocupat locul II. Lucrul acesta ne face acum să sperăm că o să mai urcăm în clasament. Măcar cu un loc! E un proiect. Al meu și al colegilor de echipă. Nimic nu ni se va părea prea mult în eforturile pe care le vom face pentru realizarea lui.

Ing. Marcel RUSESCU
maestru al sportului

MECIURI MULTE ȘI GOLURI PREȚIOASE

Ce gînduri și ce planuri am pentru 1958? Am multe planuri și mă gîndesc la... puține goluri! Numai că e necesar să nu uitați că fotbalul e joc de echipă, așa că multe din planurile mele sînt și ale lui Zavoda, Apolzan, Alexandrescu, Tătaru și ale celorlalți colegi de club. Pe scurt, aș dori să avem o evoluție consecutivă în „Cupa Campionilor Europeni", să participăm la cîteva mari întîlniri internaționale și să apăr în așa fel, încît atunci cînd veți scrie cronicile respective să începeți șirul jucătorilor evidențiați cu... portarul. Mi-am exprimat această dorință, întrucît știți cum e la fotbal: greșelile tuturor sînt iertate. Numai ale arbitrilor și ale portarilor — nu!

Ion VOINESCU
maestru al sportului

ÎN JURUL GLOBULUI

↑PÎNĂ LA PIELE sînt percheziționați la ieșirea din mină muncitorii de culoare din minele de diamante din Uniunea Sud-Africană, de către vătafii lui Harry Oppenheimer — „regele diamanților", stăpînul absolut al minelor diamantifere sud-africane.

COPII ASASINI. Fapt divers în S.U.A. În fotografia de sus, un asemenea specimen care și-a ucis tatăl este interogat de șerif într-o localitate din statul Indiana. În fotografia de jos, o fetiță în vîrstă de 6 ani din Cleveland, care, pe lîngă jocul cu păpușa, a îndrăgit de timpuriu... revolverul și care și-a împușcat mama, „ca-n poveștile cu bandiții mascați".

↑CLOCHEMERLE — (CONTINUARE). Marele succes înregistrat de filmul francez „Clochemerle" l-a determinat pe regizorul Jean Boyer să turneze și o urmare. În rolul principal va apare popularul comedian francez Fernandel.

↑NAUFRAGIU... LA MAL. O puternică explozie, produsă deunăzi pe bordul vasului italian „Anna Maria Ievoli", care se afla ancorat în portul Neapole, a provocat numeroase victime printre membrii echipajului de serviciu. În fotografie, vasul scufundat... pe jumătate.

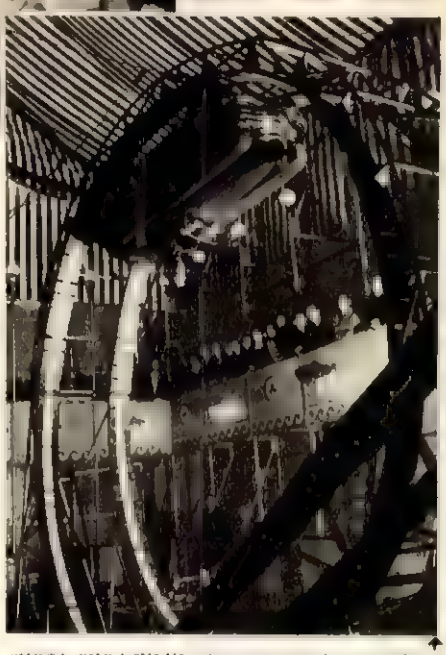

CURSA CURAJULUI este un număr de mare atracție pe care îl execută în fiecare seară la Moscova curajoasa automobilistă Eleonora Vașcenko.

ATENȚIUNE, URANIU! În regiunea Dordogne din Franța au fost descoperite noi zăcăminte de uraniu, considerate ca cele mai bogate din cele existente în această țară. Primii care s-au interesat de acest tezaur au fost, bineînțeles, „aliații" americani care au pus ochii pe uraniul francez. În fotografie: cu un aparat special denumit „Scintiliator" (cu o putere de 1.200 de ori mai mare decît cea a geyger-ului, se efectuează cercetări pentru detectarea uraniului. →

TRANSATLANTIC? Rachetă balistică? Sau observator astronomic? N-ați ghicit! Construcția bizară pe care o vedeți în fotografia noastră este ultimul tip de... catedrală, ctitorită cu voia guvernanților vestgermani într-unul din cartierele Hamburgului. ←

DRAGOSTE MATERNĂ. ELEFANTINA... O scenă de dragoste maternă de toată „gingășia".

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● alegerea de către Deutsches Theater din Berlin a unei lucrări dramatice inedite a scriitorului antifascist Ödon de Horwath, „Kasimir și Karoline".

● numeroasele piese ale autorilor contemporani, incluse în repertoriile teatrelor din Budapesta. Astfel, Teatrul Modern va monta „Misterul Buf" de Maiakovski și „Un cîntec de leagăn vîndut", a islandezului Halldor Laxness, iar Teatrul Național cîte o piesă de Brecht și Anouilh.

● noua piesă a autorilor Riss și Kravțov din R.S.S. Moldovenească, „Lumină în beznă", pe care o va juca tînărul teatru din Bălți. Drama este inspirată de insurecția de la Tatar Bunar, care a avut loc în 1924, pe vremea cîrmuirii Rominiei de către coaliția burghezo-moșierească.

● noul spectacol shakespearian al Teatrului Academic din Viena, cu binecunoscuta comedie „Totul e bine, cînd se termină cu bine" în care a făcut o strălucită creație actorul de teatru și film Theo Lingen.

● inițiativa Comediei Franceze de a purcede la filmarea celor mai bune realizări din repertoriul ei. Primul film-spectacol pe care îl vor realiza actorii celui mai vechi teatru parizian va fi, în semn de omagiu pentru părintele Comediei Franceze, Molière, comedia-balet „Burghezul gentilom", în care vor apare, în vestita scenă finală a învestirii lui Jourdain, absolut toți actorii instituției, de la societarii de onoare și pînă la elevii din ansamblu.

PUBLICUL CRITICĂ...

● abuziva amploare ce se dă în ultima stagiune, în R.F. Germană, dramaturgiei lui Strindberg. Aproape zece teatre au decis să joace, la München, Braunschweig și Hamburg, piesele simboliste și deprimante ale acestui autor suedez de la începutul secolului nostru.

● ideea unui teatru parizian de a invita pe regizorul Peter Brook, una dintre cele mai interesante personalități ale teatrului englez, să monteze piesa „Balconul" de Jean Genet. Revistele de specialitate recomandă inițiatorilor să profite de prezența la Paris a lui Brook, care a montat „Hamlet", iar de curînd „Titus Andronicus" și „Furtuna" de Shakespeare, pentru a lucra cu actori francezi una din capodoperele marelui Will, și nu o searbădă lucrare hipermodernistă ca piesa lui Genet.

● apariția unei echipe de teatru la Londra, formată din amatori, grupați sub emblema „Teatrul Scobitorii de dinți", care a preluat sala teatrului Unity pentru o prezentă „Othello" într-o așa-zisă viziune comică, transformînd tragedia shakespeariană într-o bufonadă grotească, în care rolul titular îl deține Ranen Roy, un actor dilettant indian despre care se spune că e un foarte dibaci... cuțitar!

GONG!

REDACȚIA: București, Piața Scînteii, Căsuța Poștală 3507 of. 35. Tel. 7.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni 19,50 lei; 6 luni: 39 lei; un an: 78 lei.

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 Interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

REVELION -SPUTNIK

Una din străzile londoneze, în cartiera dominantă a pavoazării de Anul Nou o constituie „Sputnicii."

Pomul de iarnă, la Moscova →

Străveche și mereu nouă, tradiția cinstirii Anului Nou ține pasul vremii. La noi, ca și pretutindeni altunde, farmecul primeniri anului poartă pecetea celor mai nobile năzuințe ale omului. Pretutindeni oamenii întîmpină anul cel nou cu sporite nădejdi. În noaptea cînd se aprind luminile strălucitoare ale pomului de iarnă, mulțimi de inimi bat la fel, la Moscova, la New York, la Paris, la noi în România, în Australia sau în Japonia.

Voința unanimă de pace și de progres a oamenilor simpli își găsește expresia și în modul prin care fiecare popor în parte sărbătorește Anul Nou. De astă dată, nou născut—1958 — a fost salutat sub semnul bucuriei pricinuite în ultimele luni ale lui 1957 de un eveniment epocal: lansarea primilor sateliți artificiali ai pămîntului. De origine sovietică, cei doi Sputnici uimitori au apărut pe firmamentul cosmic asemenea unor astri vestitori de vremuri noi și prezența lor în spațiu a spulberat pe planeta noastră multe înrăite profeții antisovietice și prădalnice socoteli imperialiste.

Sputnicii sovietici au cucerit inimile oamenilor cu aceeași tăcută cu care ei au pătruns în orbită. Și nici o propagandă, oricît ar fi ea de vicleană, nu poate stirbi măreția și însemnătatea lor fără de seamăn.

Chiar și în acele țări unde s-au găsit unii defăimători susținuți ai performanțelor științei sovietice, Sputnicii au fost îndrăgiți de popor și urmăriți cu admirație. De la „moda Sputnik", care a cucerit capitalele occidentale, și pînă la „globulețele Sputnik" presărate acum pe pomul de iarnă, totul reflectă popularitatea uriașă a sateliților artificiali lansați de U.R.S.S.

Și pentru că anul 1957 a adus nu numai biruința Sputnicilor, ci și o serie de alte mari succese ale politicii de pace și de progres a Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste, sărbătorirea Anului Nou a avut în aceste zile o semnificație cu totul și cu totul deosebită.

În această pagină, prezentăm cîteva aspecte ale sărbătoririi Anului Nou în diferite capitale din lume.

În Orașul Copiilor din Berlinul democrat. ←

„Carnaval Sputnik" la Bonn, în Germania occidentală. ↑

Moș Gerilă a poposit călare pe un „Sputnik", într-un magazin de jucării din Tokio. →

Paris — noaptea de Anul Nou. ←

PREȚUL 1,50 LEI

Nr. 2 (138)
Anul VII
11 Ianuarie 1958

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Dr. PETRU GROZA

La 7 ianuarie 1958, ora 5 dimineaţa, în urma unei boli îndelungate şi grele, a încetat din viaţă eminentul om politic şi de stat, fiu devotat al poporului romîn, tovarăşul nostru iubit, doctorul Petru Groza, preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne.

Dr. Petru Groza şi-a închinat viaţa luptei pentru înflorirea şi propăşirea ţării, pentru progresul material şi cultural al poporului, pentru prietenie şi pace între popoare.

Dragostea de patrie şi năzuinţa de dreptate socială l-au făcut să se alăture din toată inima, acum aproape 25 ani, luptei conduse de Partidul Comunist Romîn pentru eliberarea şi independenţa ţării, pentru construirea unei Romînii noi, socialiste, fiind conştient că numai astfel poate sluji cu adevărat interesele poporului.

Născut la 7 decembrie 1884, în comuna Băcia, regiunea Hunedoara, Petru Groza a urmat cursurile liceului din Orăştie, după care a continuat studiile la Budapesta, Berlin, Leipzig, luîndu-şi doctoratul în ştiinţe juridice.

Încă din vremea studenţiei el s-a manifestat pe tărîm politic ca luptător împotriva asupririi naţionale, pentru egalitatea în drepturi între naţiuni, pentru eliberarea Ardealului de sub dominaţia imperiului austro-ungar.

Petru Groza a fost deputat în Adunarea Constituantă din 1918.

Între 1920—1927 el a fost ales de cinci ori deputat în Parlamentul romîn, iar de două ori a ocupat funcţia de ministru. Dîndu-şi seama de caracterul reacţionar, antipopular şi fătarnic al partidelor burgheze, Petru Groza s-a ridicat împotriva politicii acestor partide şi s-a consacrat cauzei poporului. Întemeietor şi organizator al Frontului Plugarilor, el a înţeles că ridicarea nivelului de viaţă şi de cultură al ţărănimii şi al întregului popor poate fi obţinută numai prin făurirea alianţei de luptă a clasei muncitoare şi ţărănimii sub conducerea clasei muncitoare.

În fruntea Frontului Plugarilor, Petru Groza a răspuns chemării Partidului Comunist Romîn de unire a forţelor democratice şi a militat pentru înfăptuirea frontului popular împotriva fascismului şi înfeudării ţării Germaniei hitleriste, împotriva războiului antisovietic, pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste şi trecerea Romîniei în coaliţia antihitleristă. Pentru această activitate el a fost persecutat şi, în 1943, arestat de organele represive ale statului burghezo-moşieresc.

După 23 August 1944, dr. Petru Groza s-a aflat în primele rînduri ale forţelor democratice, împotriva reacţiunii, pentru democratizarea ţării. În urma luptei duse de masele populare conduse de Partidul Comunist Romîn pentru instaurarea regimului democrat-popular, la 6 martie 1945 dr. Petru Groza a devenit preşedintele primului guvern democratic din istoria ţării. Timp de 7 ani în această calitate, a muncit pentru înfăptuirea politicii partidului, de transformări democratice revoluţionare, de refacere şi dezvoltare a economiei ţării, de construire a socialismului.

La 2 iunie 1952, dr. Petru Groza a fost ales preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale, funcţie pe care a îndeplinit-o cu cinste şi cu spirit de înaltă răspundere pînă la sfîrşitul vieţii sale. Dr. Petru Groza şi-a închinat întreaga sa energie cauzei construcţiei socialiste, ca singur drum care poate asigura poporului nostru viitorul luminos şi fericit. El a sprijinit politica Partidului Muncitoresc Romîn în problema naţională şi a militat pentru realizarea ei, pentru egalitatea în drepturi şi frăţia dintre poporul romîn şi minorităţile naţionale.

Prieten sincer şi devotat al Uniunii Sovietice, Petru Groza a militat cu pasiune pentru strîngerea legăturilor frăţeşti între poporul romîn şi popoarele sovietice, văzînd în aceasta o chezăşie a dezvoltării economice şi social-culturale a ţării, a ridicării bunei stări a poporului, a consolidării independenţei şi suveranităţii noastre naţionale. Mîndru că ţara sa face parte din invincibilul lagăr socialist, cea mai puternică forţă în slujba păcii şi progresului social, Petru Groza a contribuit la întărirea unităţii şi coeziunii ţărilor socialiste, în frunte cu Uniunea Sovietică, la dezvoltarea relaţiilor de prietenie frăţească între aceste ţări.

Adversar neîmpăcat al planurilor imperialiste de robire a popoarelor, de amestec în treburile interne ale altor ţări, de pregătire a unui nou război, Petru Groza şi-a cîştigat merite de seamă în realizarea politicii Partidului Muncitoresc Romîn şi a guvernului Republicii noastre de pace şi colaborare internaţională, de coexistenţă paşnică între toate statele, indiferent de regimul lor politic şi social. Prin munca sa neobosită pentru ridicarea prestigiului ţării noastre şi afirmarea Republicii Populare Romîne pe plan internaţional ca forţă activă în lupta pentru pace, dr. Petru Groza a dobîndit stima omenirii iubitoare de pace.

Petru Groza a desfăşurat o largă activitate publicistică în slujba ideii nobile a păcii şi prieteniei dintre popoare, a progresului social. Figură luminoasă de intelectual şi om politic înaintat, el a înţeles rolul istoric al clasei muncitoare, ca principala forţă socială a propăşirii ţării şi i s-a alăturat, servind cu abnegaţie poporul romîn.

Pătruns de sentimentul demnităţii naţionale, el avea încredere neclintită în forţa creatoare a poporului nostru liber şi stăpîn pe soarta sa.

Încetarea din viaţă a tovarăşului Petru Groza este o grea şi dureroasă pierdere pentru poporul romîn şi naţionalităţile conlocuitoare din Republica Populară Romînă.

Să cinstim memoria sa prin unirea tot mai strînsă a oamenilor muncii în jurul Partidului Muncitoresc Romîn şi guvernului ţării, prin mobilizarea tuturor forţelor în opera de construire a socialismului şi de apărare a păcii, de realizare a măreţelor idealuri pentru care a muncit şi luptat neuitatul nostru tovarăş Petru Groza.

Amintirea lui Petru Groza va rămîne veşnic vie în inima şi conştiinţa oamenilor muncii din patria noastră.

Prezidiul Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn

Consiliul de Miniştri al Republicii Populare Romîne

Tovarășul dr. Petru Groza pe catafalc

Ca și ceilalți oameni ai muncii din întreaga țară, textiliștii de la uzinele „7 Noiembrie" au cinstit memoria tovarășului dr. Petru Groza în cadrul unui miting de doliu. În stînga: muncitorii uzinelor se îndreaptă spre sala în care s-a ținut mitingul. Sus: un colț al sălii în timpul mitingului de doliu.

Gardă de onoare la catafalcul tovarășului dr. Petru Groza. De la stînga la dreapta, tovarășii: Gh. Gheorghiu-Dej, Gheorghe Apostol, Nicolae Ceaușescu, Constantin Pîrvulescu, Leontin Sălăjan.

Nesfîrșite coloane de cetățeni se îndreaptă spre Palatul Republicii pentru a aduce un ultim omagiu tovarășului dr. Petru Groza. →

ZILE PREGĂTITOARE

Cetăţeni!

Să întîmpinăm cu noi succese în muncă ziua de 2 martie, cînd ne vom prezenta în faţa urnelor pentru a alege deputaţii în sfaturile populare!

Sfaturile populare se compun din deputaţi aleşi pe timp de doi ani de către oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Romîne, din regiunea, raionul, oraşul şi comuna respectivă.

(Din art. 52 al Constituţiei R. P. R.)

Alegerile de deputaţi se fac prin vot universal. Toţi oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Romîne, care au împlinit vîrsta de 18 ani, fără deosebire de rasă sau naţionalitate, sex, religie, grad de cultură, profesiune sau durata domicilierii, au dreptul de a lua parte la alegerea deputaţilor, cu excepţia alienaţilor, a persoanelor condamnate prin hotărîre judecătorească la pierderea dreptului electoral şi a celor declaraţi nedemni prin lege.

(Din art. 94 al Constituţiei R. P. R.)

Duminică de iarnă. Poposisem într-un sătuc de munte de prin părţile Someşului Mare. Era spre ora prînzului. Ca în orice zi de odihnă, forfotă pe uliţele satului. Atenţia mi-a fost atrasă însă de un grup mare de ţărani care făceau cerc în jurul unui om, şi-l ascultau cu atenţie. Vorbeau despre discuţiile duse la ocolul silvic pentru nişte material lemnos.

— E preşedintele? — întrebai la întîmplare.

Nu.

— Secretarul sfatului?

— Nu.

După felul cum vorbea şi explica celor adunaţi în jurul său, îmi făcea impresia că omul dirijează într-un fel destinele comunei.

— Ei, dar cine-i? — insistai curios.

— Cine să fie, deputatul nostru.

Mi se răspunsese cu o mîndrie reţinută. Chiar cu o imputare: cum de nu-l cunosc eu pe deputat?

Am înţeles în clipa aceea mai bine cîtă importanţă dau alegătorii deputatului lor, ce prestigiu are şi cîtă încredere i se acordă. Să fii deputat, chiar şi într-o comună mititică, ce sarcină de cinste! Toţi ochii te privesc, toate inimile te ascultă! De la tine cetăţeanul aşteaptă un răspuns cumpănit şi înţelept, la tine vine să se plîngă, ori să-ţi ceară un sfat.

Azi nimănui nu-i este indiferent cine se ocupă de treburile lui obşteşti. La viaţa politică participă nu sute, ci milioane de cetăţeni.

Şi acest lucru se verifică din nou în aceste zile, cînd întreaga ţară se pregăteşte pentru alegerile de deputaţi în sfaturile populare regionale, raionale, oraşeneşti şi comunale. În fabrici, instituţii şi în sate se desfăşoară în fiecare zi adunări de constituire a consiliilor F.D.P. Se lucrează febril la delimitarea circumscripţiilor electorale. Nu numai în cadrul unor şedinţe, dar chiar şi în convorbiri personale cetăţenii se interesează de toate problemele acestor alegeri, nimănui nefiindu-i indiferent cine îi va reprezenta interesele.

De la ultimele alegeri de deputaţi, rolul sfaturilor populare a crescut considerabil. Rezoluţia Plenarei C.C. al P.M.R. din 27-29 decembrie 1956 a trasat sarcini care au dus la lărgirea atribuţiunilor sfaturilor populare. În subordonarea acestora au trecut numeroase unităţi industriale, culturale, sanitare etc. Beneficiile întreprinderilor comunale şi o parte din beneficiile întreprinderilor şi organizaţiilor comerciale au stat la dispoziţia sfaturilor populare. Ba mai mult, întreprinderile industriale de ordin republican au vărsat în bugetele locale o cotă de 50 la sută din beneficiile realizate peste plan.

În acest fel au stat la dispoziţia sfaturilor populare, sume de multe zeci de milioane care au ajutat la gospodărirea din ce în ce mai bună a oraşelor şi comunelor.

Alegerile de deputaţi în sfaturile populare vor scoate la lumină noi potenţe creatoare. Şi ca totdeauna, cei mai buni, cei mai cinstiţi şi mai gospodari, vor fi chemaţi de către cetăţeni să le reprezinte interesele.

Consiliul F. D. P. al raionului Alexandria, recent ales, şi-a început activitatea. În fotografie: prima şedinţă de lucru

LIBELULA MI-6

Dreapta: uriașul elicopter MI-6 în zbor

Jos: echipajul „Libelulei" (de la stînga spre dreapta), Feodor Novikov, inginer de bord, Rafail Kaprelian, comandantul navei, Gherman Alferov, pilot secund, și inginerul D. Maițki

Încă o realizare a aviației sovietice! Încă un record mondial!

De data aceasta este vorba de elicopterul sovietic MI-6, pilotat de Rafail Kaprelian, care s-a înălțat la 2.432 metri, ducînd la bord o încărcătură de peste 12 tone.

El a depășit cu mult recordul anterior, stabilit de americanul R. Anderson care se ridicase cu un elicopter „S-56" (Sikorsky) la o înălțime de 2.000 metri, avînd la bord numai 6 tone și 10 kg.

MI-6, al cărui constructor principal este M. Mil, n-are egal în lume ca mărime și tonaj, fiind primul elicopter prevăzut cu două turboreactoare.

Acolo unde pînă în prezent aterizarea avioanelor era cu neputință, în regiunile aproape inaccesibile de munte sau în desișurile de nestrăbătut ale taigalei, uriașa libelulă va putea transporta tractoare, buldozere, screpere și alte mașini grele. MI 6 va putea lua de asemeni pe bord pînă la 80 de pasageri.

CARNET EXTERN

Respectul pentru opinia publică...

● *Institutul american pentru sondarea opiniei publice — „Gallup" — a publicat de curînd rezultatele unei anchete întreprinse în S.U.A. cu tema* „Care sînt azi preocupările americanilor?" *Cel mai mare procentaj (29 la sută) l-au întrunit răspunsurile care ne refereau la necesitatea menținerii păcii și la îmbunătățirea relațiilor cu U.R.S.S. Cele care preconizau intensificarea înarmării au întrunit doar 7 la sută.*

La cîteva zile după publicarea rezultatelor anchetei, Casa Albă anunța intenția oficialităților americane de a spori cu 2 miliarde de dolari cheltuielile pentru înarmare. „La noi opinia publică este o forță întotdeauna luată în seamă", *declarase nu cu mult înainte secretarul Departamentului de Stat, dl John Foster Dulles. Referitor la rezultatul acestei anchete ce ar mai putea declara?*

● „L'Express" — *publicație pariziană burgheză — a efectuat o anchetă în rîndul tinerilor din Franța. Ancheta a fost inițiată de către* „Institutul francez al opiniei publice". *Iată răspunsurile la întrebarea:* „Ce vi se pare deosebit de nedrept în societatea de azi?":

- *Inegalitatea socială și reaua repartiție a bunurilor*	35%
- *Condițiile de existență ale păturii muncitoare (salariați sau agricultori)*	23%
- *Impozitele*	5%
- *Puterea banului*	5%
- *Situația bătrînilor și bolnavilor*	3%
- *Dificultățile de afirmare ale tinerilor*	2%
- *Diverse*	13%
- *Nu văd ce este nedrept*	14%

Publicînd aceste rezultate „L'Express" *arată că ele sînt* „o adevărată radiografie a tineretului" *și subliniază că* „unii, consternați de rezultatele acestei radiografii, ajung la concluzia că tineretul francez este foarte bolnav..."

Cîteva rînduri mai sus „L'Express" *asigura pe cititori că reproduce rezultatele anchetei* „abținîndu-se în mod voit de la cel mai mic comentariu..."

Amicii

● „Punch" — *publicație britanică de satiră și umor — a făcut să apară recent o caricatură înfățișînd momentul (ideal) al lansării noului satelit american. Racheta purtătoare zboară spre firmament, în timp ce o mulțime de inși, adunați la baza ei de lansare, aclamă în sfîrșit fericiți. În primul plan însă, un general arată îngrozit un globuleț cît o portocală, precizînd:* — „Doamne, am uitat satelitul în buzunar..."

● „Paris Match" — *săptămînalul francez de nuanță ultrareacționară — relatează o anecdotă care circulă, spune el, la New York:*

— *Știți care e diferența dintre S.U.A. și Franța?*

— *???*

— *Franța, cînd rămîne fără guvern, o știe...*

(În momentul deschiderii la Paris a sesiunii consiliului N.A.T.O., anecdota a apărut și în cîteva ziare din Germania occidentală.)

Protocol...

Sosind la Paris cu prilejul recentei sesiuni N.A.T.O., președintele Eisenhower s-a referit, încă de pe aeroport, la relațiile dintre țările alianței atlantice. El a declarat, între altele: „Mă gîndesc la marea deviză franceză: Libertate, Egalitate, Fraternitate; ea este azi la fel de bogată în sensuri ca și în primele zile de existență ale Republicii Franceze".

Oficialitățile pariziene care-l întîmpinau au avut delicatețea de a nu reaminti înaltului oaspete — în legătură cu egalitatea — ultimele tentative americano-engleze de a lichida definitiv, cu scopul de a le moșteni, beneficiile franceze în Africa de Nord. Președintele, la rîndul său, n-a făcut — cu privire la libertate — nici o aluzie la reprimările sîngeroase exercitate în Algeria de către parașutiștii care execută ordinele guvernului de la Paris.

În lumina preceptelor...

Presa italiană a remarcat cu un prilej că la marile uzine de automobile „Fiat" *o parte însemnată din acțiuni aparține Vaticanului. S-a făcut imediat observația că vechea formulă biblică* „fiat lux" *ar trebui revizuită în sensul adoptării variantei:* „Fiat" *de lux.*

Ce s-ar întîmpla?...

Ziarele britanice s-au ocupat de o întîmplare petrecută recent în largul coastei răsăritene a Americii. Vasul „South Carolina" *a sesizat pazei de coastă de la Miami că a interceptat mesajul de S.O.S. al unui vapor... torpilat. Panică indescriptibilă, cercetări etc. Într-un tîrziu s-au lămurit lucrurile. Mesajul era fals și aparținea uneia din unitățile flotei militare americane care făceau manevre în acea zonă.*

Comentînd faptul, ziarul londonez „Daily Worker" se întreabă: — Care-i morala? *Ea aminteșe — arată comentatorul — de avioanele americane care patrulează permanent încărcate cu bomba H și fac exerciții deasupra capetelor noastre. Oare ce s-ar întîmpla dacă unul dintre piloți ar intercepta un fals mesaj — potrivit căruia un avion american e atacat — și ar cădea în panică...?*

I. SĂRĂTEANU

Tainele răbdării

De 33 de ani Elena Vlădoianu învață mereu alte generații să scrie, să citească, să cunoască adevărul... Pentru aceste trei decenii de muncă dăruite școlii, statul a cinstit-o cu Medalia Muncii și cu titlul de învățător emerit.

În fiecare dimineață o mică gardă de onoare își întovărășește dăscălița spre clasă. Sînt attea lucruri de povestit...

V-ați gîndit vreodată ce înseamnă ca, zi de zi, cîteva decenii de-a rîndul să fii prezent într-o clasă unde cel puțin patruzeci de capete mici, curioase, pline de tot soiul de idei năstrușnice, te scrutează cu atenția unui medic înainte de operație? V-ați gîndit oare cîtă putere și cîtă detașare îți trebuie, pentru a-ți putea părăsi la ușa acestei clase, toate, dar absolut toate problemele tale personale?

Prima taină... „a răbdării", am aflat-o de la un dascăl care de 33 de ani învață mereu alte generații să scrie, să citească, să știe cum și unde să-și astîmpere curiozitatea. „Știți, e începutul"... îmi spunea cu simplitate și modestie.

Într-adevăr, e doar începutul! Vor urma alții, care vor desăvîrși, vor cizela, sau uneori vor sfărîma cu nepricepere grosolană totul. S-ar părea că e puțin și, totuși, nenumărate lucruri la care ai ținut mult ți se șterg adesea din minte, dar, fața celui care prima dată ți-a ținut mîna dolofană și stîngace pe creion, nu o vei uita niciodată!

Treizeci și trei de ani de învățămînt înseamnă sute de copii cărora le-ai învățat nu numai numele și culoarea ochilor, ci și participarea la succesele, înfrîngerile, nedumeririle lor! Înseamnă sute de copii pe care i-ai certat, i-ai mîngîiat, i-ai învățat să cînte, să privească norii, să rîdă cu moș Creangă, să citească pe hartă și să dorească mai mult decît orice să cunoască mai multe, tot mai multe...

Dar pentru aceasta, trebuie să cunoști și o a doua taină — a dragostei mereu tinere, încăpățînat de tinere. Și, mai ales, a treia: să crezi neobosit că ceea ce faci e frumos, e minunat de frumos. Că de-ar fi s-o iei de la capăt, te-ai face, desigur, tot dascăl și a treia oară tot... Că nici o altă profesiune nu ți-ar putea da bucurii mai mari.

Nici tainele răbdării, nici ale dragostei, nici ale bucuriei, nu se dezvăluie cuiva dintr-o dată.

. . . . . .

Cu trei decenii în urmă, o fetiță cu cozi lungi a pornit-o plină de îndrăzneala viselor pe ușa școlii și a nimerit într-un cătun al cărui simplu nume te speria... „Valea Rea". Oamenii n-au vrut s-o găzduiască, directorul era posac și bețiv, iar școala... o încăpere necăjită, fără bănci, fără foc și fără scaun pentru învățător. Vă închipuiți că nici cărțile și nici zînele bune n-au putut-o ajuta...

În asemenea situații, ori fugi de îndată, dacă spaima și neîncrederea ți se cuibăresc în suflet, ori te încăpățînezi și te iei la trîntă cu toate. Cu statul și cu satul, cu directorul cel posac, cu clasa cea goloșă...

Elena Vlădoianu a rămas în Valea Rea. Se rușina numai la gîndul că ar putea da bir cu fugiții. Și copiii n-au avut prejudecățile bătrînilor; ei au îndrăgit de îndată pe fata cu cozile lungi, care știa să rîdă, să spună povești și glume. Ce e vesel e îndrăgit repede!

Poți locui în Valea Rea și să fii analfabet din tată în fiu, poți fi oricît de neîncrezător cu domnișoarele venite de la oraș, dar cînd plozii încep să ți se descurce cu buchiile, cînd își spală mîinile și-și netezesc părul înainte de a se înfățișa învățătoarei, atunci, fără să vrei, zîmbești mîndru sub mustață și... duci la școală un scaun. Că, de, nu sîntem nici noi...

Iar cînd „învățătoarea noastră" e mutată în altă comună, atunci „satul" e tare necăjit și pentru că nu poate face nimic s-o oprească (căci cine i-ar asculta pe cei din Valea Rea?), merge pe jos cîțiva kilometri, ca să-i ducă cu schimbul, domnișoarei cu cozi, lădița.

Ei, dar asta a fost demult; desigur că toți copiii de atunci au azi copii mari și, poate, uneori, ducîndu-i de mînă la școală, le povestesc și lor despre învățătoarea care acum 33 de ani a întors fața oamenilor din Valea Rea spre carte.

. . . . . .

Sînt destui muncitori tineri la Atelierele Grivița (... sînt și studenți prin facultățile Capitalei) care atunci cînd aud că sirenele uzinelor anunță solemn dimineața, fără să vrea și fără să-și cheme amintirile, revăd clasa sărăcăcioasă în care au început să cunoască abecedarul și pe învățătoarea în poala căreia se înghesuiau atunci cînd alte sirene sunau alarma. În clasă, mirosea ascuțit și înăbușitor a lemne ude și a bradolină; afară sirenele vesteau strident prăpădul, dar dacă o țineau măcar cu o mînă pe doamna învățătoare, și-i auzeau vocea caldă și liniștită, purtîndu-i departe în lumea veselă a poveștilor, inimile mici nu se mai zbăteau încolțite de spaimă. Învățătoarea Vlădoianu nu și-a părăsit clasa nici cînd bombardamentele anglo-americane au distrus întreg cartierul și mica ei gospodărie a ajuns una cu pămîntul... Abia mai tîrziu a plecat să învețe alți copii, în alte cartiere mărginașe ale orașului, și micilor locuitori din Grivița le-au părut străzile din jurul școlii și mai pustii...

Cine nu știe cît fac trei ursuleți și cu un ursuleț?

. . . . . .

Clopoțelul a sunat insistent și glumeț în toate sălile, s-a auzit în toate clasele. Culoarele au amuțit și și-au așternut, peste luciul dalelor, zăbrele de umbră. Florile din glastre și cele ce-și lasă frunzele să atîrne leneș în colțare s-au scuturat de zgomot și și-au întors crenguțele spre un soare tomnatic și zgîrcit.

O femeie cu părul alb, înaltă și subțire, pășește fără zgomot pe luciul podelei. Ține sub braț catalogul, o planșă răsucită sul și cîteva frunze aurii, uscate.

E iar toamnă. Elena Vlădoianu a început un nou an școlar — al treizeci și treilea.

Uneori, după ce ți-a încărunțit părul, toamnele aurii par triste, mai ales cînd ești singur.

O fereastră deschisă îi răsfrînge pentru o clipă silueta subțire în luciul sticlei. Oare s-a gîrbovit?

Ușa cu tăbliță clasei I a fost vopsită proaspăt. Învățătoarei îi vine să zîmbească. O aseamănă în gînd cu o bătrînă cochetă ce nu-și poate ascunde ridurile. Jos, muchea știrbită lasă o deschizătură cît o lamă de cuțit. Pe acolo, sau poate prin lemn, răzbat zgomotele știute: pocnetul penarelor căzute pe podea, scîrțîitul băncilor și al pupitrelor deschise și închise, loviturile înfundate cu care sînt răsplătite toate obiectele ce stau în drumul ghetuțelor cu boturi jumulite și... tropăiturile...

Patruzeci de capete curioase se întorc și își privesc vesel învățătoarea. Pe bănci, caietele așteaptă sfioase și emoționante.

Cu o privire Elena Vlădoianu ocolește clasa cu pereți albi, perdelușele legate cu funde, colțarele cu flori, biblioteca înțesată de cărți, copiii rumeni din bănci, parchetul lucios și-i zîmbește în gînd tinerei cu cozi lungi din Valea Rea. Da, Drumul merita să fie făcut!

Se pleacă apoi pe caietele cu litere tremurate... Un nas cîrn se înroșește de bucurie și se întoarce spre vecin.

— Bunicuța mi-a zis că am scris azi foarte frumos!

— Proasto, se strîmbă disprețuitor vecinul, nu se spune „bunicuța", ci tovarășa învățătoare.

Nasul cîrn e încurcat. Așa îmi vine mie, nu știu de ce să-i spun.

„Bunicuța" trece liniștită mai departe și controlează privind caietele peste ochelari. Ochii șireți ai puștilor fug acum nerăbdători spre dulapul unde „doamna" a pregătit rîndunicile în frac negru înșirate cuminți pe o sfoară și urși morocănoși și plini de haz. Și pe catedră așteaptă un sul. „Doamna lor" le pregătește în fiecare zi ceva interesant, și piciorușele tropăie cu neastîmpăr. Ce vreți, sînt atîtea de aflat într-o singură zi!

. . . . . .

O femeie a primit titlul de „învățător emerit" și a fost decorată pentru că mai bine de trei decenii a învățat generații după generații să citească, să scrie, să gîndească. Oare gospodarii din fostul cătun Valea Rea știu că azi, după atîția ani, învățătoarea lor poartă un înalt titlu și o medalie? Oare tinerii din cartierul Griviței știu că femeia care le atingea frunțile înfrigurate în timpul bombardamentelor a fost răsplătită astfel și pentru lungul șirag de zile cît a stat aplecată peste caietele cu slove strîmbe? Oare acei învățători și profesori care nu vor să accepte catedre în cartierele îndepărtate de centru și în sate, înțeleg sensul vieții Elenei Vlădoianu?

*

În școala nr. 96 am auzit vorbindu-se cu respect de un stil de muncă Vlădoianu. Pentru treizeci și trei de ani dăruiți copiilor, o învățătoare a primit respectul unui colectiv larg, mult mai larg decît cel în care și-a dus munca și viața.

Dar Elena Vlădoianu, învățătoarea inteligentă și modestă, a primit ca răsplată pentru anii închinați școlii, pentru că a înțeles și tainele răbdării, și ale dragostei, și ale bucuriei, încă un dar: „Tinerețea fără bătrînețe".

Irina OPRAN

Fotografii de A. LOVINESCU

Ar fi de neiertat să nu folosești roadele unei experiențe bogate și spornice. Tinerii învățători cer sfatul tov. Vlădoianu ori de cîte ori munca lor instructiv-educativă le pune noi probleme.

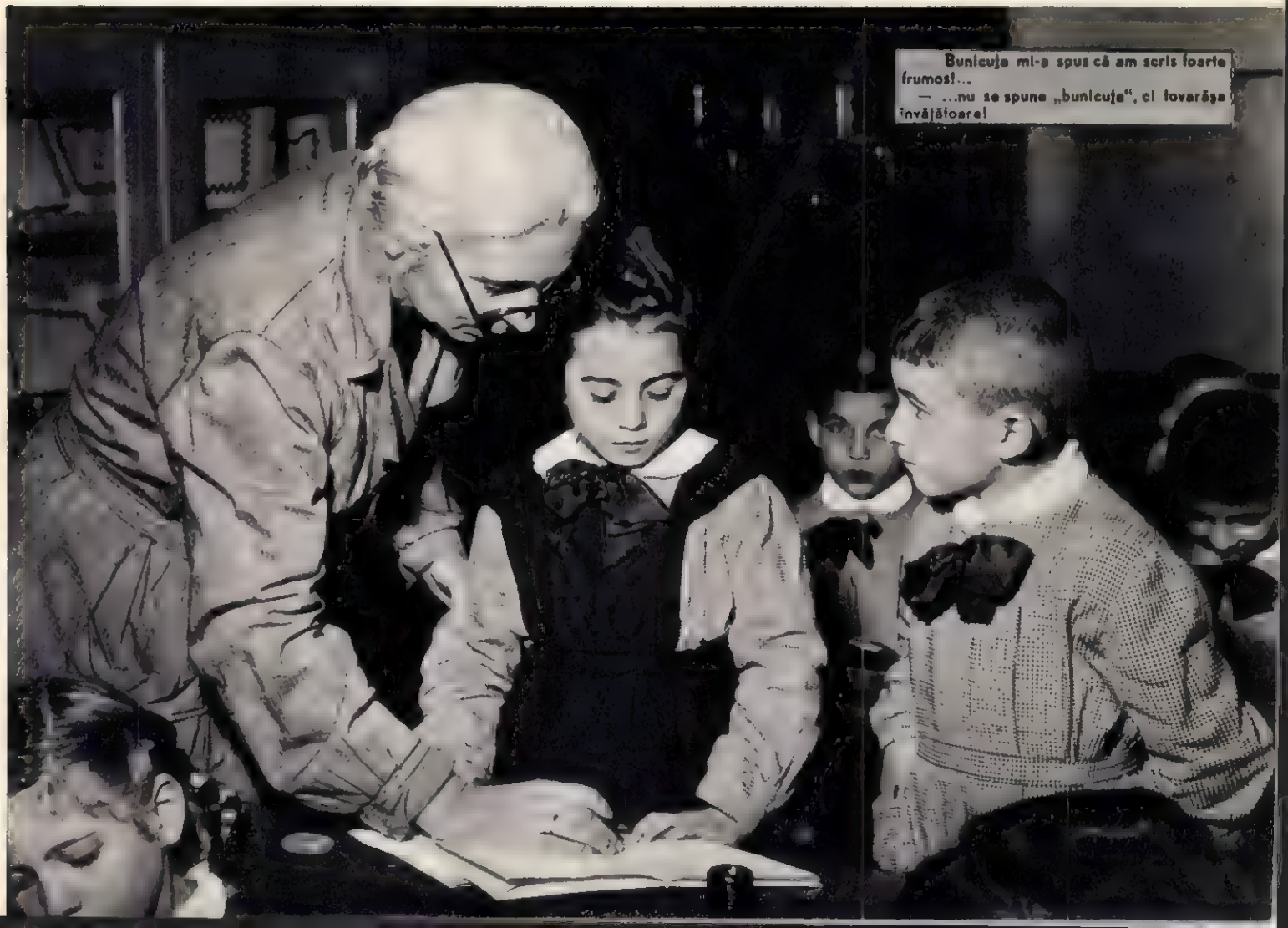

BOMBA LUI DAMOCLES

de
Sergiu FĂRCĂȘAN

Era grozav de fericit Damocles cînd Denis, tiranul Siracuzei, l-a invitat la masă, cedîndu-i toate onorurile sale. După vreo 23-24 de veacuri, guvernul englez n-a fost chiar atît de fericit — în mijlocul necazurilor sale economice — cînd i-a spus unchiului Sam că nu-i poate plăti datoria și că-i mai cere o păsuire. Nu s-a înfruptat Anglia din ajutorul american cu atîta plăcere cît s-a înfruptat curteanul Damocles: acesta avea la îndemînă bucate bune, fără nimic amar în ele, și știa că la sfîrșitul mesei tiranul n-o să-i prezinte nici o notă de plată.

Totuși, comparația cu Damocles rămîne valabilă măcar într-o privință — a săbiei.

Obsedat de setea de dominație, Denis Tiranul trăia într-o veșnică alarmă: aproape ca unele personaje contemporane care, de cînd cu sateliții artificiali sovietici, nu mai știu cum să suprarăsaccelereze cursa de fond-viteză a înarmărilor. Bătrînul Forrestal al antichității mergea cu zale sub haine, ba, după unele versiuni, nu-și încredința gîtul nici unui bărbier; nu dormea două nopți la rînd în aceeași cameră și, în locul F.B.I.-ului modern, avea o închisoare-ureche. Toate celulele închisorii subterane aveau un sistem de plînii și conducte care făceau ca într-o cameră centrală — camera-ureche — să se audă fiecare șoaptă a oricărui deținut. Alarma veșnică a tiranului era însă trăsătura lui cea mai vestită. Vă închipuiți deci mirarea-i, cînd Damocles i-a spus că-l invidiază.

— Poftim! — a răspuns Denis — îți cedez locul... — și i-a dat locul său la masă și a pus slujitorii lui să-l slujească pe curtean și Damocles a mîncat și s-a veselit și abia la urmă a observat că gazda suspendase deasupra capului lui o sabie extrem de grea și extrem de ascuțită, atîrnată de plafon printr-un... fir de păr de cal.

Sensul complet al legendei nu se mai folosește decît rar, dar sabia lui Damocles a rămas simbolul unei grele și tăioase amenințări suspendată deasupra cuiva.

Vă închipuiți plăcerea englezilor cînd au aflat că în fiecare oră atîrnă deasupra capului lor... — ar fi bine să atîrne o sabie, dar sistemul s-a modernizat — atîrnă bomba cu hidrogen. Nu atîrnă de firul unui păr de cal, dar de caii putere ai unui bombardier american — aflat, cu schimbul, în permanentă patrulare, pentru „orice eventualitate" — și atîrnă deci și de sănătatea și normalitatea pilotului. Dacă pilotului i se năzărește ceva, dacă aude greșit vreun ordin, dacă accentul comandantului din altă regiune decît a sa îi sună nu știu cum la ureche, dacă pilotul are vreun lapsus (nu-i nevoie să fie un american nebun; citeodată boli simple, cum ar fi panglica, dau simptome de epilepsie și istericale), dacă bombardierul se ciocnește în ceața britanică cu vreun alt avion sau se produce oricare altul din accidentele destul de frecvente la fortărețele zburătoare, dacă pilotul apasă pe un anumit buton...-degeaba ați închis ochii, că nu spun ce se întîmplă mai departe — e lesne de ghicit. Nu-i nevoie să fii savant ca să știi că bomba termonucleară nu prieste danturii și că are un efect dăunător asupra persoanelor în vîrstă de la 1 pînă la 100 de ani, și chiar asupra celor mai în vîrstă sau mai tinere, de ambele sexe.

Faptul că te curăță o bombă „curată" sau una murdară, consolarea că ești trimis pe lumea cealaltă de bombița bunului tău aliat anglo-saxon și nu, ferească sfîntul, de niscaiva bombe inamice, are, dacă nu mă-nșel, o însemnătate ceva mai mică.

Știrea acestei patrulări incontinue a Bombei deasupra Angliei s-a aflat, pare-se, datorită alarmelor și panicii neîncetate a d-lui Dulles care, într-un acces de guralivă agresivitate, s-a lăudat că în fiecare clipă bombardierele americane purtînd arma termonucleară planează deasupra port-avionului îndeobște cunoscut sub numele de Anglia — și că dreptul de a hotărî în orice clipă folosirea armei aparține ofițerilor americani.

Lui Damocles i-a rămas mîncarea în gît. Cetățenii englezi, distrați cu o mare dezbatere oficială asupra dreptului legal la homosexualitate și prostituție și cu altele asemenea, au mîncat mai departe hrana care le era oferită de presă și televiziune, neobservînd săbiuța cu hidrogen care atîrnă deasupra capului fiecăruia. Cînd însă Hrușciov a amintit faptul într-un interviu, spunînd că astfel războiul ajunge la cheremul unui simplu pilot și poate porni dintr-un simplu accident, și cînd în nota lui Bulganin către MacMillan s-au arătat riscurile pe care le aduce această promenadă termonucleară pentru poporul englez — ei bine, atuncea, ține-te! explozia s-a produs — din fericire nu explozia bombei, ci o explozie a opiniei publice. Că de la plimbarea asta se iscă o încordare internațională permanentă și că de aici hotărîrea de a aduce omenirii un război pustiitor poate sta la doi centimetri de degetul fiecărui pilot din Texas sau Kentucky — asta mai treacă-meargă pentru unii dintre ei: dar chiar așa? Prima, imediat lovită, să fie Anglia? Deasupra ei să fîlfîie în fiecare clipă hamleticul: *To be or not to be?*

E prea de tot!

Reacția în lanț a opiniei publice a cuprins iute, deși cam de ochii lumii, și pe opozanții laburiști. Încolțit de întrebări în Parlament premierul MacMillan a răspuns mai întîi că *„s-ar putea întîmpla foarte bine"* ca avioane-H să patrulete mereu deasupra Marii Britanii. „S-ar putea" și „întîmpla" -- nu era prea clar și părea totuși prea clar. Și de loc „foarte bine". Aceasta a întețit potopul de întrebări și atunci nefericitul premier a răspuns că bomba termonucleară nu s-ar afla „în stare de fuziune", că asta ar cere timp, și deci bomba n-ar putea exploda atît de iute. Nu cunosc amănuntele tehnice, dar sînt sigur că d-lui MacMillan nu i-ar conveni să stea nici la 20 km de locul unde cade o bombă termonucleară, chiar neaflată în stare de fuziune. Nu de alta, dar dă palpitații cam tari, chiar unui pasionat al jocului de cărți.

Așa-zisa umbră a ministrului de externe, adică cel desemnat de partidul laburist să ia locul ministrului conservator în cazul schimbării cabinetului, dl Aneurin Bevan, n-a pierdut prilejul.

Trebuie spus că același Bevan, socotit pînă nu de mult extrema stîngă, de opoziție, a partidului său, făcuse recent o senzațională întoarcere de 180 de grade, declarîndu-se în favoarea fabricării de către Anglia a bombei atomice. Să se fabrice — da! Să fie azvîrlită undeva pe lîngă băștinașii din Pacific — da! Însă cînd a fost vorba de una cu abonament chiar deasupra Angliei, i-a pierit pofta. Așa încît Bevan i-a spus lui MacMillan că i-a parvenit informația „că toate bombele purtate în diferite locuri nu sînt în starea în care le-ați descris", cu alte cuvinte că-s gata oricînd să explodeze.

Un „oh!" teribil, strigăt de teroare, sincer la mulți, dar și bine mimat de unii bătrîni actori ai parlamentarismului burghez, a răsunat în sălile străvechii Camere a Comunelor.

Cînd rumoarea s-a potolit, domnul MacMillan s-a ridicat să răspundă. Moment groaznic pentru o țară ca Anglia, care avea pînă nu de mult reputația unei țări independente, ba chiar de mare putere. Moment groaznic, pentru că prim ministrul acestei țări independente a răspuns că *„o să ceară informații"*.

O să ceară informații!

O să ceară informații dacă deasupra Angliei atîrnă sau nu atîrnă în fiecare clipă bomba cu hidrogen!

Cui să le ceară? Portarului Camerei Comunelor? Guvernului, care era lîngă el? Evident că în acest caz n-ar fi cerut o amînare pentru răspuns.

Să ceară informații! Cui? Evident, ofițerilor americani, lui Dulles, mă rog, „aliaților"!

Încolo însă, e vorba de o politică independentă sau, cum a țipat multă vreme o parte a presei burgheze în ajunul sesiunii N.A.T.O. -„interdependentă". Americanii cu sabia lui Damocles și Anglia cu *inter*—pierdut pe drum — *dependența*.

Căutînd să păcălească pe cititorul de rînd, ziarul englez cel mai popular, „Daily Mirror", ziar de senzație (crime, scandaluri etc) și de nuanță laburistă, a scris după cîteva zile:

„Mirror (ziarul) crede că e din nefericire necesar a fi în această stare de pregătire" (adică a trăi mereu sub bomba H americană atîrnată în aer). „Dar e cu totul rău pentru guvern ca să fie mai puțin decît sincer (sic!) în legătură cu asta".

Pasajul cel mai savuros e însă următorul, care se referă la inter-, in-, sau mai bine-zis dependența Angliei. Nu știu dacă a fost scris cu cruntă ironie sau cu senină acceptare; judecați și d-voastră: „Dacă americanii încă nu i-au spus cum stau lucrurile, atunci domnul MacMillan ar putea să le afle de la președintele Eisenhower..."

Bătaie de joc? Amărăciune? O scăpare a condeiului? Cine știe!... Fapt e că „avioanele H" zboară și azi deasupra Angliei. Și chiar de-ar fi vorba de o lăudăroșenie agresivă, englezul de rînd n-are de unde să știe adevărul — și nu se simte de loc mai liniștit.

Sabia lui Damocles era mai puțin primejdioasă: ea atîrna de un fir de păr, și părul din coada sau coama calului e uneori destul de rezistent.

Și apoi altceva: Damocles n-a știut că sabia e acolo. Cînd a aflat s-a dat iute deoparte. Pentru Anglia, desigur, e mai greu să se mute; însă „avionul H" poate să-și înceteze plimbarea—doar nu e bătut în cuie de bolta cerească.

Și încă ceva: Damocles măcar a mîncat bine. Dar sabia hidrogenică și întreg N.A.T.O. nu înseamnă decît cheltuieli pentru înarmări și regim anemiant pentru economia unei țări.

Dar ce contează! Au discutat! Au discutat! S-a discutat în parlament, în presă? S-a discutat. Asta e principalul -- iar în ce privește hotărîrile, tot Denis americanul le ia!

Ilustrație de A. RIK

Francisc **MUNTEANU:** *Din ciclul* **„ÎNSEMNĂRI"**

REGELE SOLOMON-*Sergentul*...

Întîmplarea de mai jos s-a petrecut într-un mic orășel de pe litoralul Mării Negre, la Vasile Roaită. Îmi petreceam concediul anual și, ca de obicei, nu mă anunțasem la circumscripția de miliție să-mi vizez buletinul ca flotant. Singurul motiv pentru care nu mi-am îndeplinit această îndatorire de cetățean a fost (n-o spun ca justificare) teama de a nu pierde timp.

Spre deosebire însă de ceilalți ani, în ultimele zile de concediu am fost depistat de un sergent negricios care (ce ciudat) nu s-a lăsat înșelat de pledoaria mea, cum că aș fi sosit numai de o zi în oraș. Mi-a lăsat o citație.

A doua zi, înciudat de perspectiva pierderii unei dimineți însorite, m-am prezentat la postul de miliție. Spre mirarea mea, n-am văzut nici o coadă așteptînd miraculoasa ștampilă a miliției și, în plus, clădirea nu avea nimic din severitatea obișnuită a acestei instituții. M-am liniștit.

Camera, indicată în citație, era o încăpere mică, umbroasă și mirosea a mere puse pe dulap și a curățenie. Prin geamul mic, prin perdeluța care se zbătea în briză, se vedea toată întinderea mării cu miile de valuri care se alungau și departe de tot se puteau zări pescărușii săgetînd depărtările legănătoare.

Cînd am bătut în ușă, mi-a răspuns un glas gros:

— Intră.

Am intrat. În spatele unui birou acoperit cu hîrtie albastră stătea același sergent care-mi adusese citația. Era îmbrăcat în tunică albă și probabil că-i era foarte cald: sudoarea îi șiroia pe frunte, dar nu se descheiase la guler, ca să nu i se știrbească prestigiul, cred. Părul negru îi stătea lins și părea îmbibat din belșug cu briantină. Pe frunte, deasupra ochiului stîng, o vînătaie mare, probabil o amintire în urma unei încăierări, îi strica întreaga simetrie a feței măslinii, cu trăsături corecte ca în schițele clasice, cunoscute din manualele de desen. În ansamblu părea un om bine construit și aspru. Nu mi-l-aș fi putut închipui jucîndu-se cu copiii pe plajă. Asta poate și pentru că aveam citația în buzunar.

Miliționul își ținea mîinile pe birou: avea degete mari, butucănoase. În fața lui, cu spatele spre mine, stătea un om înalt, lat în spate și cu gîtul gros, ars de soare. Stătea pe un scaun fără spătar și se frămînta ca unul care nu și-a găsit încă locul.

— Așteaptă două minute, mi-a spus miliționul, și mi-a făcut semn să mă așez pe banca de lîngă perete. Apoi se întoarse spre omul din fața lui: Spune, tovarășe, cum a fost?...

Omul își drese glasul; se vedea cît de colo că nu-i era de loc ușor să înceapă. Totuși începu să vorbească:

— Păi, s-a întîmplat așa... Eu sînt din Oradea, tovarășe. Mecanic la depoul de locomotive. Am fost trimis la mare. E frumoasă marea și-mi place. N-am mai văzut-o pînă acum decît în poze. Nici nu mi-aș fi putut închipui că poate să fie așa ceva. În prima zi am rămas ca pironit la marginea ei. E fără de sfîrșit...

Tăcu încurcat...

Spune, tovarășe.

Tînărul își scotoci prin buzunare și scoase o țigară.

O aprinse, trase un fum, apoi continuă:

- Ieri seară... Știi, tovarășe, concediul se apropie de sfîrșit. Îmi pare rău și nu prea. Apoi... eu mi-am făcut o mulțime de prieteni. Ne-am adunat la unul acasă și am stat de vorbă pînă destul de tîrziu. Am avut și vin... Am povestit și am băut. Eu cred că... a fost cu un pahar, două, mai mult. Ne-am adus aminte de cei rămași acasă și am mai băut... Pe urmă am ieșit pe stradă. Era o noapte foarte frumoasă...

Și voi erați veseli?...

Da. Eram veseli. V-am spus că am băut ceva mai mult decît ar fi trebuit. Mergeam la braț și rîdeam... Deodată am văzut o femeie. Era frumoasă. Mergea repede... Avea o rochie înflorată. Mi se pare că mi-a zîmbit... De asta însă nu sînt sigur. Am dat un cot vecinului. „Stai, fetițo, am spus, unde te grăbești?" Ea s-a uitat la mine. „Hai, vino cu mine! Vrei?"

Nu știu ce mi-a venit. Niciodată n-am vorbit astfel. E drept că băusem un pahar, două, mai mult. Tovarășe, atîta i-am spus: „Hai, vino, o să petrecem bine". Ceilalți au început să rîdă. Ea a întors spatele și a pornit repede. Din doi pași am fost lîngă ea și am luat-o de braț. În clipa aceea din umbră a apărut cineva. S-a îndreptat spre mine și m-a întrebat aspru: „Ce vrei?"... Deodată, ca și cum m-ar fi aruncat cineva în mare, m-am dezmeticit. Cum am putut face așa ceva? Era desigur bărbatul ei. El a făcut cîțiva pași spre mine cu pumnii strînși. M-am gîndit... nu se poate... Știi, eu am pumnii grei, am lucrat la cazane, la locomotivă... Așa că am luat-o la fugă. El, după mine. N-ar fi trebuit să facă asta. Eram obosit și mai erau acele pahare băute în plus... M-a ajuns. „Vagabondule!" — atîta mi-a spus. Nu-mi aduc aminte ce s-a mai întîmplat. Era întuneric beznă. M-a lovit și l-am lovit și eu. El s-a întins pe jos. Numai cînd eram departe m-am gîndit că ar fi trebuit să văd ce e cu el... V-am spus: eu am lucrat la cazane... Așa a fost...

Își trecu din nou degetele prin păr. Se lăsă tăcere. Nu-mi mai părea rău că am fost adus cu citație la postul de miliție.

- Dumneata ești membru de partid? — îl întrebă miliționul.

Nu. Fac parte din comitetul sindical al depoului.

— Faci parte din comitetul sindical? Vezi, tovarășe, ce-ai spune dumneata dacă cineva s-ar lega de nevasta dumitale?

- Nu sînt căsătorit.

O clipă, miliționul păru încurcat.

— Foarte rău, tovarășe. Că dacă fi n-ai mai face de astea. Ai fost trimis aici să te odihnești. Știi că de două luni n-a mai fost scandal în secția mea? Nu e frumos... Ce vor spune ceilalți muncitori?... Tăcu brusc, apoi începu să se plimbe prin cameră. Acum ce să fac cu dumneata?

Tînărul tresări.

— Îmi lași numele. Am să fac raport sindicatului C.F.R. din Oradea. Să știe și ei ce element au trimis la mare.

Tînărul se sculă dintr-o zvîcnitură. Abia atunci îmi dădui seama cît era de înalt.

— Nu. Nu se poate. Ce vor crede tovarășii despre mine? Eu... eu am muncit cu cinste pe locomotivă. Și la depou. N-am fost pedepsit niciodată... Am băut un pahar, două, mai mult, recunosc... Tovarășe miliționar, nu se poate să faci una ca asta. Eu am fost propus pentru facultatea muncitorească... Pedepsește-mă, închide-mă... Merit, o știu, dar nu asta. Mă duc să cer iertare.

Asta va trebui s-o faci oricum.

O fac, că mă simt prost, tovarășe miliționar.

Foarte bine atunci. Se duse la o ușă, o deschise larg și strigă după cineva: Tovarășă Maria.

În prag apăru o femeie tînără, puțin împlinită, cu păr scurt, tăiat băiețește. Purta o rochie de stambă, înflorată. Părea puțin speriată. Tînărul roși pînă în vîrful urechilor, își lăsă privirile în jos și bîlbîi:

Mă scuzați, doamnă... tovarășă, vreau să zic... Vă rog să nu fiți supărată pe mine... Știți eu am venit la mare. Sînt pentru prima oară aci... E foarte frumoasă marea...

Nu știa ce voia să spună.

Femeia cu rochia înflorată privea în altă parte. Pentru o clipă mi s-a părut că înăbușe un zîmbet.

Îl ierți, tovarășă? — o întrebă miliționul oficial, și-și șterse fruntea leoarcă de sudoare.

Da, răspunse ea, abia perceptibil.

Te iartă, repetă și miliționul.

Tînărul, tot îmbujorat, se apropie de ea și vru să-i sărute mîna. Fără îngrozitor de stîngaci și de caraghios. Femeia își ascunse mîinile la spate

Am terminat! sfîrși miliționul scena, penibilă pentru muncitorul de la depoul din Oradea. Am terminat și să nu mai aud cumva că faci scandal. Ai înțeles?

- Am înțeles, tovarășe miliționar.

Pe urmă dădu mîna cu toți, și cu mine, și ieși, după ce se împiedică în prag. Am zîmbit, uitînd cu totul de citația din buzunar. Aș fi vrut să aud concluziile intime ale miliționului. Acesta mă măsură din priviri și mă întrebă cu un ton oficial:

Dumneata?

Eu am o citație. Știți, nu m-am prezentat să-mi vizați buletinul.

Plătești 50 de lei amendă. Glasul îi suna de parcă ar fi fost altul, nu acela care cu cîteva minute înainte îl depășise în maturitate pe regele Solomon din biblie.

- Profesia?

Scriitor.

Scriitor? Cu atît mai mult. Dumneata ar trebui să știi ce trebuie și ce nu trebuie făcut. Plătești 50 de lei amendă.

Nu amenda mă supăra, ci faptul că aveam sentimentul că față de mine procedează alt fel decît cu muncitorul care provocase scandal și a cărui vină mi se părea mult mai mare decît a mea.

Am văzut că mai înainte n-ați fost atît de drastic, tovarășe miliționar. Și cred că vă dați seama: cazul meu față de cazul lui e un fleac.

— Cu tovarășul de mai înainte e o altă chestiune. Cazul lui putea fi interpretat alt fel dacă l-aș fi înaintat parchetului. Știți, tovarășa Maria e soția mea. Am căutat tot timpul să mă stăpînesc, să nu greșesc cumva. Își pipăi pata vînătă de pe frunte. Da, îl cred că a lucrat la cazane... Hai, tovarășe, să nu mai pierdem timpul Plătești 50 de lei. Asta e amenda oficială.

Și ca să nu mai încapă nici o îndoială că a vorbit serios, scoase din sertarul biroului un chitanțier tip, cu scoarțe albăstrui de culoarea cerului.

NENEA MATEI

Cînd eram mic și mă întreba mama sau tata pe cine iubesc mai mult, răspundeam fără să mă gîndesc:

— Pe mama și pe tata.

Cînd eram însă singur, de obicei seara după culcare, și-mi puneam această întrebare, răspundeam după o matură chibzuință: „pe nenea Matei".

Nenea Matei era fratele tatei și era un om înalt, frumos; iarna purta un palton de piele căptușit cu blană și vara un fulgarin negru, lucios. Cînd venea, îl ruga pe tata să-l ajute să-și scoată paltonul, apoi, cu niște gesturi grozav de elegante, scutura de pe mînecile vestonului niște fire de praf închipuite. Călca atent, numai pe covoarele țesute de mama, ștergea cu o batistă mare în carouri toate scaunele pe care se așeza, își trăgea pantalonii de pe genunchi și fuma țigări aromate. Noi, copiii, culegeam toate mucurile aruncate de el și ne bucuram dacă puteam să descifrăm inscripția de pe ele. De obicei fuma „Golf" sau niște țigări cu mușțiuc de plută. Dacă era binedispus, ne lăsa în apropierea lui și ne promitea că o să ne plimbe o dată cu mașina. Părinții spuneau că avea o mașină mare cu care transporta cherestea pentru C.F.R. Noi n-am văzut mașina

niciodată, dar în închipuirea noastră „maşina lui nenea Matei" devenise un fel de unitate de măsură pentru toate camioanele din oraş.

— Maşina asta, spuneam, e mai urîtă ca a lu'nenea Matei.

— Ailaltă e aproape ca a lui nenea Matei.

Mie îmi plăcea nenea Matei că era şmecher. Mă chema la el, îmi spunea să mă uit drept în ochii lui şi-mi dădea un bobîrnac peste nas. Uneori, e drept, mă cam durea, dar nu puteai să te superi pe el. Mai ales că mă întreba uneori cum mă cheamă, şi dacă îi răspundeam, îmi spunea că sînt foarte deştept. Pentru ei eram şi deştept, şi frumos. Frumos, îmi spunea chiar des:

— Hai, scoate-ţi degetul din nas. Aşa, vezi, acum eşti un băiat foarte frumos!

În zilele cînd se întîmpla să mă găsească şi spălat pe mîini şi pe faţă, mă lua pe genunchi, mă dădea huţa, şi-mi spunea că în curînd, dacă o să fiu cuminte, o să mă ia la el. În mintea mea, casa lu'nenea Matei era o casă mare, plină cu poliţe pe care stăteau borcane cu bomboane. Nu s-a întîmplat o dată să treacă pe la noi şi trecea destul de des, să nu-mi aducă cîteva bomboane. Dacă nu eram acasă trimitea după mine, mă aşeza în mijlocul camerei cu faţa în sus şi cu gura deschisă şi-mi arunca bomboanele de la distanţă în gură. Acest joc îi plăcea foarte mult. Bomboanele care nu nimereau ţinta erau adunate şi aruncate din nou.

Uneori, dacă îmi aduceam aminte de el şi se întîmpla să nu fi trecut pe la noi cîteva zile la rînd, mă rugam lui dumnezeu să-i călăuzească paşii pe la noi.

Pe atunci încă nu ştiam că venea la noi să-şi încaseze dobînda împrumutului dat părinţilor cu ani în urmă, şi încă nu aflasem că tot el i-a sfătuit să mă dea la Casa de Corecţie.

★

Păcat că azi nu mai mă întreabă nimeni pe cine iubesc mai mult.

Dragoş VICOL

FÎNTÎNA MARE-DOBROGEA

1947

Piatră şi salcîmi şi piatră,
Dealuri mici, dealuri gălbuie
Stau de-o parte şi de alta
Stîrbe, mohorîte, şuie...

Doar salcîmii de se mişcă
Cînd şi cînd sub cer şi stea
Dealurilor stîrbe să le
Ţină loc de feregea ..

Piatră şi salcîmi şi piatră...
Drumu-i ascuţit, tăios,
Că nici noaptea nu se-ndură
A intra în sat pe jos...

Vine pe asini, călare,
Mai în grabă, mai încet
Şi agaţă un corn de lună
Într-un vîrf de minaret,

Să se-nchine musulmanii
Precum bunii şi străbunii,
Şi să-şi amelească foamea
Jihduind la cornul lunii...

1957

Piatră şi salcîmi şi piatră
Dealuri mici cu colb gălbui,
Tot aşa ca-ntotdeauna
Ies în drumul orişicui.

Dar nu-şi mai ascund obrazul
Satu-i plin de case noi!...
Piatră şi salcîmi şi piatră,
Dar şi grîu şi păpuşoi! ..

Legănate holde susur
Peste dealuri mici, gălbui...
Izerghil, ce rugăciune
Seara pentru-ogoare spui?...

Noaptea intră-n sat cu zaroă
Sus pe-un camion trufaş.
Şi-o dezbumbă de-ntuneric
Stelele, ca la oraş...

Se preumblă s-amiroasă
Miros cald de pîine bună,
Pînă-ncepe minaretul
Să se-ntindă după lună ..

Şi atunci ea prinde luna
Să o-nfigă-n turla veche
Cum şi-ar pune turcul, oesel,
Fesul nou, pe o ureche...

CICERO DIN MOSCOVA

E uşor să te rătăceşti la Moscova: miile de străzi, construite demult, unele cu multe secole în urmă, cu nume asemănătoare, de nediferenţiat pentru urechi străine, toate (şi cele întortocheate şi cele drepte) la fel de curate, îţi par la un moment dat un labirint modern în care e imposibil să te orientezi. Cu toate astea, după două zile de şedere în Capitala Uniunii Sovietice m-am încăpăţînat şi am hotărît să mă descurc singur. Timp aveam berechet: aveam un paşaport cu o viză pe trei luni de zile, treabă nu aveam, aşa că mi-am putut permite acest lux.

Zis şi făcut: a treia zi de dimineaţă am pornit în oraş, devreme, pe la ora trei, cînd ştiam că metropola îşi face toaleta. Sutele de maşini de stropit şi de frecat asfaltul lustruiau caldarîmul. Eu, gîndindu-mă la bulevardele noastre, priveam totul cu oarecare invidie. Colindînd străzile, am căutat să mă adresez miliţienilor sau, pur şi simplu, mînat de frecventa mea „minimă de rezistenţă", să mă arunc în cel mai rapid şi cel mai perfect ghid moscovit, într-o maşină împestriţată cu dinţi de crocodil.

Am prînzit undeva într-un restaurant din oraşul vechi, am admirat taxiurile de apă de pe rîul Moscova, am urcat pe Colinele lui Lenin, apoi spre seară am privit oraşul înundat de lumina multicoloră din turnul unei clădiri înalte.

Bineînţeles că drumul spre casă nu l-am mai găsit. Şi pînă cînd m-am hotărît să mă adresez unui cetăţean ca să mi-l arate, se făcuse întuneric de-a binelea.

Cetăţeanul pe care l-am oprit era un om înalt, cu păr blond, răvăşit. După primele schimburi de cuvinte şi-a dat seama că are de-a face cu un străin. Binevoitor, s-a oferit să mă conducă pînă la primul colţ. În zadar am căutat să-l conving că, după explicaţiile date, o să mă descurc şi fără însoţitor; n-a vrut nici în ruptul capului să mă lase singur.

— Numai pînă la primul colţ, a insistat el. De acolo se vede cupola luminată a hotelului Leningrad şi ar fi păcat s-o scăpaţi.

Am cedat. Cetăţeanul cu părul blond, răvăşit, m-a luat de braţ.

După paşii lui înceţi mi-am dat imediat seama că nici el nu era grăbit. De la colţul indicat de el într-adevăr se vedea cupola luminată a hotelului Leningrad. Am admirat-o îndelung, amîndoi: cupola, aurită de razele reflectoarelor, părea un desen proiectat pe fundalul întunecat al cerului. Privită cu ochi întredeschişi, avea ceva ireal, feeric.

- Vă place?

- Da.

— Asta nu e nimic. Uitaţi-vă peste drum, la casa aceea galbenă... Da, da, aceea pe care e prinsă placa de marmură. În casa aceea s-a întrunit primul comitet revoluţionar. Pe urmă, fără să-mi dau seama, m-a însoţit şi mi-a vorbit de arhitectură, de revoluţie, de literatură, de monumente.

— Vedeţi casa aceea mare cu fundamentul din granit roşu?

Da, o văd.

— Se spune că granitul ar fi fost adus din ordinul lui Hitler. Din ăsta voia să-şi ridice statuie în Piaţa Roşie.

Nu m-am mai despărţit de noul meu prieten moscovit. La fiecare pas avea să-mi spună ceva: nu cred că un ghid instruit de „Inturist" să fi cunoscut mai bine oraşul, monumentele lui. Ştia şi mici anecdote despre parcuri, legendele bisericilor, ale caselor mai importante şi o serie de nimicuri despre oameni.

— La fereastra aceea întunecată, vedeţi, acolo la etaj, locuieşte Ilia Ehrenburg. Dar numai cu numele. Aici, din cauza sutelor de telefoane pe care le primeşte cînd e la Moscova, e imposibil să lucreze. S-a mutat într-o vilă la 60 de kilometri de oraş. Se spune despre el că e cel mai bun grădinar din împrejurimi.

În acest restaurant, la Savoy — un local vechi de pe vremea ţarilor se găsesc cele mai variate sortimente de peşcărie. E o specialitate a casei. Dar dacă vă plac salatele, trebuie să mergeţi neapărat la Ararat. De altfel, acolo se găsesc şi vinuri dulci şi o votcă cum, vă garantez, n-aţi mai băut.

Moscovitul meu era o adevărată enciclopedie. Îl invidiam. După urmă, gîndindu-mă că la Bucureşti i-aş putea face aceeaşi demonstraţie de cunoştinţe edilitare urbanistice, memoriale, culinare şi anecdotice, nu l-am mai invidiat.

...Am ajuns la locuinţa mea pe la orele trei ale dimineţii cînd au reapărut maşinile de stropit şi frecat asfaltul. Eram obosit mort. I-am mulţumit noului meu prieten pentru tovărăşie şi l-am rugat să ne vedem şi a doua zi. Spre mirarea mea, m-a refuzat

Iertaţi-mă, dar cred că mîine n-o să ne mai putem întîlni. Eu am venit la Moscova numai pentru două zile. Sînt din Irkutsk.

UN AUTOGRAF AL LUI ADY ENDRE

Marele poet maghiar Ady Endre a avut relaţii strînse de prietenie cu scriitorul Zoltan Franyo din Timişoara. Franyo a fost unul dintre amicii marelui poet care l-a văzut în ultimele clipe ale vieţii sale, pe patul de spital pe care Ady şi-a dat sfîrşitul.

O mărturie a acestei prietenii o constituie şi exemplarul din volumul cu poemul „Vér és arany" (Sînge şi aur), apărut la Budapesta în 1908, pe care-l reproducem în facsimilul alăturat. Acest volum, care a fost găsit recent la Arad, are pe copertă o dedicaţie autografă a lui Ady Endre. Dedicaţia a fost acordată lui Zoltan Franyo.

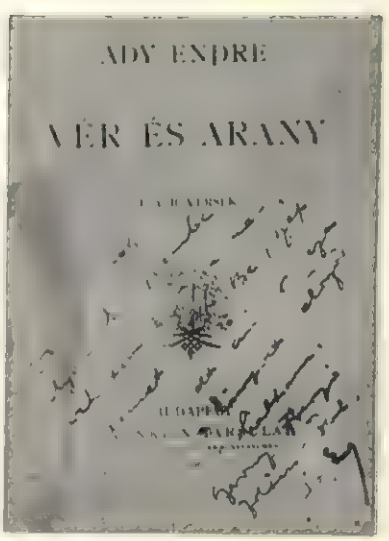

Eminescu IN FAȚA JUSTIȚIEI

de Horia OPRESCU

Iată o poveste adevărată, oglindind fidel silnicia vieții de scriitor în vremurile de odinioară.

Eminescu, ca să-și poată ține zilele, primește postul de bibliotecar la Biblioteca Centrală din Iași. A fost numit pe data de 1. XII. 1874, în locul poetului Samson Bodnărescu, bun prieten al său și care îl găzduia în camera lui, unde amîndoi împărțeau frățește sărăcia.

Era trista vreme a rotativei guvernamentale. Ocîrmuirea țării se căpăta, la rînd, fără nici o abatere, de către cele două partide: conservator și liberal. În acel moment erau „la putere" conservatorii. Iată însă că, după puțină vreme, guvernul cade și conducerea o iau liberalii.

Eminescu, care fusese numit de guvernul celălalt, este concediat și, în locu-i, e numit Dimitrie Petrino. Cum devine bibliotecar, acesta îl dă în judecată pe Mihail Eminescu, pe motiv că ar fi sustras niște cărți din bibliotecă.

Se cuvine să arătăm, între paranteze, cine era acest acuzator. Dimitrie Petrino descindea dintr-o veche familie boierească din Bucovina. Se înrudea cu Hurmuzachi. Avea o sănătate precară și era surd. Era un om brutal, gelos, plin de dușmănie. Membru al „Junimii", el a avut și o oarecare activitate literară. S-a făcut cunoscut printr-o serie de critici veninoase împotriva poeților Alecsandri, Eminescu și Samson Bodnărescu[1]).

★

Chemat în fața judecătorului de instrucție, Eminescu trebuie să dea seama de întreaga activitate din timpul custodiei lui.

De la început pînă la capăt, marele poet nu poate spune decît *adevărul*, singura pavăză cu care înțelege să se apere. Același lucru — adevărul — îl solicită și bunului său prieten, poetul Samson Bodnărescu — *„care îmbină jurnalul liric cu poema în proză... și a cărui eleganță stă în discreție..."*[2])

Înfățișăm alăturat scrisoarea lui Eminescu, care demască șubrezenia societății acelei vremi și constituie un rechizitoriu, fără imprecație grandilocventă, dar cu logică limpede și calmă care, așa cum spune poetul, convinge prin adevăr și lipsă de evazivitate.

1) Ca răspuns la criticile pline de răutate și lipsite de orice ținută logică, Eminescu publică, sub titlul generic „Petri-notae", un număr de nu mai puțin zece sonete, pline de o fină și savuroasă ironie.

2) Perpessicius — „Viața Romînească". sept. 1955.

Iași în 25 Noemvrie 1876

Dragă Samsoane,

Judecătorul de instrucție nu așteaptă decît mărturia ta pentru a da ordonanță de „non lieu" adică, că nu e loc de urmărire împotriva mea în privirea cărților în cestiune: Dacă nu poți veni la Iași, trimite, după ce vei primi citația, o suplică către judecătorul de instrucție, prin care să'l rogi ca să delege pe primariul (sic) comunei să-ți ieie interogatoriul *). De urmărirea pe cale civilă adică de restituirea prețului cărților lipsă nu vom scăpa: acolo vom intra cu toții de la Cătănescu începînd pînă la **inclusive** Petrino, pentrucă nici unul din noi n'au primit biblioteca în deplină regulă **). Dar această cestiune are să fie încurcată așa fel, încât are să le fie lehamete și judecătorilor și nouă de pataraniа osta.

Când vei fi interogat, te rog spune **adevărul.** Nu evaziv, nu încurcat, căci toată responsabilitatea civilă e o copilărie alături cu urmările ce le-ar avea pentru mine un singur neadevăr ce le-ai spune. Un neadevăr ar fi în stare să mă nenorocească pe toată viața și să-mi răpească onoarea. De aceea spune ce am spus eu.

Eu am zis, că am numărat biblioteca de mai multe ori, că la fiecare numerătoare din nou am găsit tot mai puține cărți lipsă și că nici azi nu sunt convins că acele cărți lipsesc Eu am sistemul de ținere a bibliotecei vicios, pentru că sunt mai multe biblioteci conținând aceleași materii, încât ușor se poate pune o carte în raft fals; c'un cuvînt eu am zis, că am **găsit lipse,** dar că până azi nu sunt convins că ele există într'adevăr.

Apoi am zis, că față cu sistemul cel vechi și nevoind să acuz cu ușurință pe nici unul din predecesorii mei, am hotărît să catalogisez din nou biblioteca, din care cauză n'am putut să fac proces-verbal de predare.

C'un cuvînt gândește-te la una. Eu am spus adevărul deplin, pentrucă orice evazivitate ar fi fost numai o bănuială mai mult. Orice evazivitate din partea ta ar fi o bănuială asupra mea. De aceea gândește-te.

Dacă mai vrei informații ți le pot da.
Adresează la „Redacția Curierului".

M. Eminescu.

*) Poți zice în suplică, sau că ești bolnav, sau că n'ai mijloace de călătorie (nota lui Eminescu — N. R.)

**) După renumita lege a comptabilității generale (nota lui Eminescu — N. R.)

Scrisoarea e prea elocventă ca să mai necesite vreun comentariu. Bineînțeles, justiția, oricît era de obligată, atunci, să asculte ordinele guvernului, totuși l-a achitat pe Eminescu. Însă aducerea marelui poet în fața justiției, pentru o meschină combinație de „rotativă" politică, rămîne o pată rușinoasă, de neșters, pentru acele vremuri

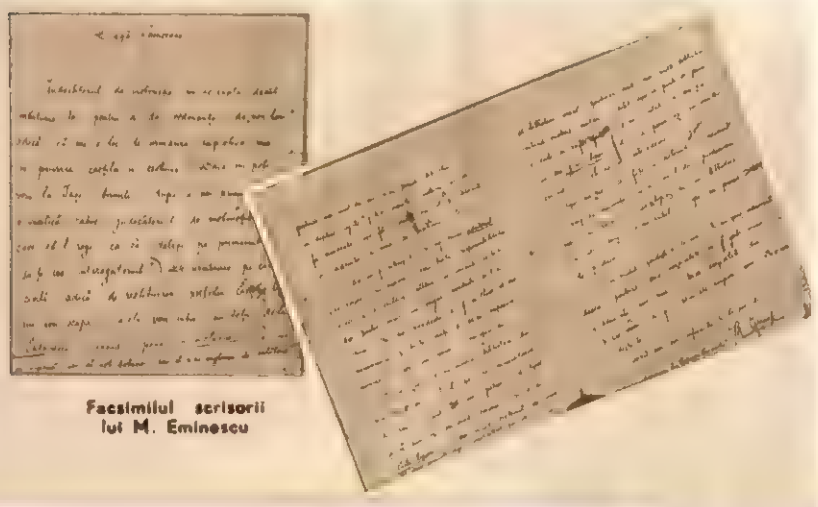

Facsimilul scrisorii lui M. Eminescu

Unde a trăit GEORGE ENESCU

La Dorohoi, aproape fiecare om își are micile sau marile sale amintiri despre George Enescu. Să nu vă mire deci o afirmație îndrăzneață făcută de cineva din partea locului: „Pe marele Enescu nu-l căutați la Paris, în mormîntul său de marmură din cimitirul Pere Lachaise, ci în sufletul prietenilor de pe malul Jijiei".

Au trecut numai doi ani de la moartea lui Enescu și dorohoienii au terminat restaurarea casei în care marele artist a trăit și a creat o parte din operele sale. Fosta sa locuință din Dorohoi este azi casă-muzeu.

În această casă-muzeu am întîlnit vizitatori care vin aci pentru a treia oară într-o săptămînă, care vin mereu să vadă aceleași lucruri, care lăcrimează ori de cîte ori se găsesc față în față cu statuia, în mărime naturală, a marelui lor prieten; oameni care ating cu pietate obiectele de care s-a folosit și ilustrul muzician; care nu se satură privind vechiul dar admirabilul pian la care a compus

Aici, în această cameră de lucru, Enescu a creat o parte din opera sa.

Enescu sau curioasa vioară cu cameleon, făurită de meșterul piteștean Remus Macarie.

Dar casa în care s-a născut cel ce a dus în lume faima țării este dincolo de Dorohoi. După dealuri și după văi despart orașul de satul *Liveni*, azi satul *George Enescu*. În mijlocul unui livezi cu pruni și meri, meșteri pricepuți lucrează la restaurarea unui nou monument istoric menit să cinstească memoria lui George Enescu: casa în care el s-a născut. Nu este o lucrare tocmai ușoară. Cariile vremii și două războaie au lăsat urme adînci, astfel că mulți specialiștii de a o reface fidel este grea. În momentul de față clădirea este aproape refăcută și, în curînd, se va începe restaurarea interiorului. În acest fel se va deschide cea de-a doua casă-muzeu „George Enescu" în raionul Dorohoi.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

Spre satul care-i poartă numele.

Casa din Dorohoi, în care a locuit George Enescu, este azi casă muzeu

ORAȘELE PATRIEI

DE LA BRA

Foto-reporta

Așezat în cîmpia mănoasă a Țării Bîrsei, în marea încovoiere a Carpaților, pe drumul spre patru trecători de munte — Buzău, Bratocea (cunoscut în istorie sub numele de Drumul Tătarilor), Predeal și Bran — actualul Oraș Stalin a avut încă din vechime o mare însemnătate strategică și economică. Întemeierea orașului și dezvoltarea lui ulterioară stau tocmai sub semnul acestei așezări, la răscruce de drumuri, drumuri de năvăliri, de războaie și de negoț.

Lîngă o așezare semiagrară mai veche, de pe vremurile cînd romînii locuiau aci laolaltă cu slavii — cunoscută în secolul al XI-lea, sub numele de Barașul—șașii colonizați aci întemeiază mai tîrziu, într-un loc adăpostit între Tîmpa și Warte, o cetate denumită într-un act din anul 1342, **Corona**.

Sub amenințarea apropierii turcilor, orașul se împrejmuiește cu ziduri. În 1421 este totuși cucerit de turci, care nu-l pot însă deține multă vreme. În 1436, cînd turcii încearcă din nou să cucerească cetatea, ea rezistă în dosul zidurilor mai bine întărite între timp.

Ca oraș feudal, bogat de pe urma muncii iobagilor din regiunea înconjurătoare, a breslașilor dinăuntrul cetății și a negoțului, Brașovul ia parte activă la viața politică din Ardeal, cîrmuitorii lui căutînd să tragă foloase ba din situația precară a vreunui rege (ca în 1498, pe vremea regelui Vladislav, care îi zălogește Cetatea Branului), ba din luptele pentru succesiune (ca atunci cînd îl sprijină pe Ion Zapolia), ba din lupta dintre principii din Ardeal (cum se întîmplă cînd primarul orașului, Mihail Weiss, moare luptînd lîngă Feldioara în 1613), sau mai tîrziu, în timpul luptelor pentru independența Ungariei, cînd Brașovul a fost de partea lui Rakoczi.

Ca oraș feudal, împilator al iobagilor, zidurile sale au fost în repetate rînduri stropite cu sîngele răsculaților, ca, de pildă, în 1514 cînd au fost conduși de Ion Secuiul, un subcomandant al lui Doja. Pe timpul lui Horia, Cloșca și Crișan au fost răscoale și în satele brașovene, conduse de Bucur Popacea Aludan.

Cu toate că Brașovul era oraș săsesc, el a ocupat un loc important în dezvoltarea culturii romînești și a celei maghiare. În tipografia lui Honterus, înființată în veacul al XVI-lea, diaconul Coressi tipărește primele cărți romînești și tot aci în Brașov se deschide prima școală romînească din Transilvania. În 1838 apar primele ziare la Brașov, unul în limba germană, altul în limba ungară și două în limba romînă: „*Gazeta Transilvaniei*" și „*Foaia pentru minte, inimă și literatură*" la care lucrează Gh. Barițiu și apoi frații Andrei și Iacob Mureșanu. De acest oraș mai sînt legate printre

CE CALE LUNGĂ de la „Bastionul Țesătorilor" din zidul vechiului Brașov feudal (sus), la Uzina de Tractoare, bastion înaintat pe drumul spre socialism! (dreapta).

PRINCIPALELE ÎNTREPRINDERI DIN ORAȘUL STALIN

- „*Ernst Thälmann*", uzină de tractoare.
- „*Steagul Roșu*", autocamioane și rulmenți.
- „*Strungul*", mașini-unelte.
- „*Bela Brainer*", uzină metalurgică.
- „*Ion Fonaghi*", uzină metalurgică.
- „*Partizanul Roșu*", industrie textilă.
- „*Textila*", industrie textilă.
- Fabrica de Cauciuc.
- „*Timpuri Noi*", fabrică de pielărie.
- „*Gheorghe Doja*", fabrică de pastă lemnoase.
- „*Dezrobirea*", fabrică de conserve și dulcețuri.
- „*Nivea*", fabrică de produse igienice.

CONTRAST IZBITOR între această stradă veche, întunecoasă, cu case înghesuite (sus) și orizontul larg deschis pentru copiii care se întorc de la școală în noul cartier de locuințe muncitorești „Tractorul" (dreapta).

ȘOV LA ORAȘUL STALIN

de E. IAROVICI

altele și numele lui Anton Pann, ale compozitorilor Gheorghe Dima și Ciprian Porumbescu, al pictorului Mișu Pop și al poetului Șt. O. Iosif, născut chiar aci.

Deprinderea minuirii uneltelor este veche în acest oraș. Bătrînele ziduri mai poartă și azi încă nume ca Bastionul Fierarilor, al Țesătorilor, Turnul Meșteșugarilor etc., iar în vechile documente ale vremii se vorbește despre breasla cojocarilor, a olarilor și multe altele. Spre mijlocul veacului trecut se înființează primele fabrici cu un număr mai însemnat de muncitori. Un avînt indus'rial mai mare începe abia în're cele două războaie mondiale. Este însă un avînt artificial, bazat în mare parte pe capital străin și axat în principal pe industrie de război, deci cu un rol economic sterp față de economia generală a țării. Aceasta este o perioadă de cruntă exploatare, degenerînd în cele din urmă în militarizarea întreprinderilor. Au loc greve și acte de sabotaj ale muncitorilor care luptau pentru încetarea războiului fascist și pentru un trai mai omenesc. Muncitorii din Orașul Stalin nu vor uita figurile măreț ale curajoșilor luptători Bela Brainer, Ion Fonaghi, Iosif Ranghet și ale altor luptători trimiși de Partidul Comunist Romîn ca să-i îndrume și să-i conducă în lupta dusă în condițiile grele ale ilegalității.

August 1944, augustul eliberării, găsește un oraș cu cartiere bombardate și incendiate, cu uzinele distruse și cu utilajele „dispersate" în cele patru vînturi. Pentru clasa muncitoare însă, atunci cînd are puterea în mîna ei, nimic nu e imposibil. Și iată că azi, numai după puțini ani de la război, faima acestui oraș cu oameni harnici și îndeminatici se răspîndește în toată țara și aproape în toată lumea. Cine n-a văzut pe ogoare tractoarele fabricate în acest oraș? Cine n-a văzut camioanele „Steagul Roșu" pe străzile și șoselele noastre? Cine n-a auzit măcar de fabricile „Bela Brainer", „Ion Fonaghi" sau „Partizanul"?

Azi, Orașul Stalin a devenit unul din cele mai însemnate centre industriale ale țării, contribuind din belșug la marile transformări în industria și agricultura noastră nouă. În anii de democrație populară, el a devenit și centrul unei clocotitoare activități culturale. Școli de învățămînt superior, un institut politehnic cu trei facultăți — de mecanică, de tractoare-auto și de silvicultură — teatru de stat, teatru muzical, teatru de păpuși, muzee și expoziții de artă.

Orașul înflorește din an în an și în noile cartiere, Steagul Roșu, Tractorul și C.F.R., apar mereu locuințe noi, școli și cluburi. Ce n-a reușit să facă burghezia în zeci de ani, a înfăptuit regimul nostru.

CÎTEVA CIFRE DESPRE PRODUCȚIE

● S-au produs peste 100.000 tractoare (socotite în tractoare convenționale de 15 cai putere).

● Pînă acum s-au produs 8 tipuri de tractoare.

● Mai mult de 13.000 autocamioane „Steagul Roșu" au ieșit prin porțile fabricii în ultimii patru ani.

● S-au produs pînă acum 4.500.000 rulmenți.

● Produsele fabricate în Orașul Stalin se exportă în aproximativ douăzeci de țări, printre care și în mai multe țări capitaliste.

„N-AM STAT CU BRAȚELE ÎNCRUCIȘATE" — spune tov. Wilhelm Melas, fost muncitor strungar, luptător în ilegalitate, azi pensionar. Aci a fost sediul legal al Partidului Comunist în perioada 1921-24. Azi se intră pe aci la cinematograful „Popular" (fotografia de sus). „Pe ușa aceasta intram să iau manifestele de la tipografia ilegală instalată în camera cazanelor băii comunale, prin anul 1932-33" (dreapta). „Aceasta este casa mea din str. Decebal nr. 9, refăcută după război. Aci s-au ținut ședințe în timpul ilegalității și veneau să se adăpostească tovarășii urmăriți de siguranță. Au venit la această casă Iosif Ranghel, tov. Al. Moghioroș, tov. Filip Gheț și alți tovarăși" (fotografia de jos).

LITERE ARABE PE UN TRACTOR ROMÎNESC? Întocmai! Explicația ne-o dă tov. ing. Virgil Actarian, directorul general al Uzinei de Tractoare: „Tractorul a fost expus la un târg internațional din Siria". Eforturile continue pentru modernizarea unei serii de procese tehnologice au făcut ca uzina să producă tractoare mai moderne, universale, cu caracteristici și randamente mai bune. „Ținem pasul cu progresul tehnic mondial, cu alte uzine care fabrică produse similare".

„PREOCUPAREA NOASTRĂ PRINCIPALĂ este construcția de locuințe pentru populația sporită a orașului", spune președintele Sfatului popular orășenesc, ing. Vichenți Caraba, arătînd pe hartă cum se vor dezvolta două cartiere noi: „Tractorul" și „Noua". Grijile sfatului se îndreaptă deopotrivă și spre iluminatul mai bun și pavatul străzilor, îmbunătățirea aprovizionării cu apă, mărirea capacității școlilor cu 50 la sută, un teatru în aer liber cu 6.000 locuri la Livada Poștei și terminarea construcției Teatrului de Stat de 1.200 locuri, linia de troleibuse Schei-Timiș Triaj, care va fi dată în exploatare în 1958, autostrada și funicularul Orașul Stalin—Poiana Stalin și încă multe altele.

Un colț al orașului văzut din turnul de pază al „Bastionului Țesătorilor".

„APROAPE ÎN FIECARE DUMINICĂ venim la Poiana Stalin", ne-a spus tov. Francise Naghi, muncitor șobar. Locuitorii din Orașul Stalin, cu mic cu mare, cu hrana în sacul de spate, se plimbă în frumoasele împrejurimi ale orașului. E distracția lor duminicală preferată.

Nu strică NICI LACRIMA, NICI RÎSUL

Să-mi dați voie, mai întîi, să fac puțină teorie.

.....artiștii noștri au fost bîntuiți în vremurile din urmă de o ciudată rătăcire a gustului, scuzabilă prin cinstita intenție de succes față de așa-numiții intelectuali. Au apucat doi, trei, tineri progresiști să susțină că melodramele și farsele sînt niște genuri prea primitive, prea învechite, care trebuie părăsite, și atît a fost destul..."

Dar, „drept să spun că m-a bucurat" cînd „am văzut reapărînd numele cîtorva piese bătrîne, melodrame și farse populare, care fac totdeauna și plăcere publicului, și cîștig, moral și material, teatrului".

Toate astea nu le spun eu. Le-a spus, la 3 octombrie 1899, în *Pagini literare*, Caragiale.

Firește, nu *tot* ce-a spus Caragiale, acum aproape șase decenii, se potrivește *aidoma* vremurilor noastre. Însă esențialul celor rostite de acea înspăimîntătoare inteligență și acel desăvîrșit om de teatru care a fost autorul „*Scrisorii pierdute*", rămîne și astăzi în picioare. Anume că: nu e nici o rușine să aplauzi o melodramă sau o farsă populară, chiar dacă unii, așa-numiții „intelectuali", strîmbă din nasurile lor delicate.

Dar, mi se pare, am început să „vorbim discuții". Să lăsăm...

Poetul Nicolae Tăutu a ținut să evoce acel gingaș și eroic chip al fetei de pe Jii, atît de dragă poporului nostru, chipul luminos al Ecaterinei Teodoroiu. Și a făcut-o cu mijloacele cunoscute ale melodramei. Și bine a făcut. Să ne trăiești, poete! Melodrama asta, cu gloanțe în culise, cu drapelul țării desfășurat solemn, cu dreapta pedepsire a vrăjmașului cutropitor sau a trădătorului venal, cu „lovituri tari" în desfășurarea conflictului dintre buni și răi, cu rîsul sănătos pe seama schilozilor morali, cu lacrima ce cade față cu durerile îndurate de scumpa și frageda noastră eroină cu atîtea tirade patetice, cu apoteoza de la final a jertfei supreme aduse patriei de fata de pe Jii — melodrama asta a mers drept la inima publicului, care a rîs cînd trebuie, a plîns cînd trebuie și a subliniat cu aplauze la scena deschisă ideile și momentele cele mai ascuțite ale piesei.

Știu tot ce se poate spune în această împrejurare. Că e ușor să-ți storci emoții cînd desfășori pe scenă drapelul țării în sunetele fanfarei; că e ușor să induioșezi sau să zgudui inima omului cînd aduci în față trupul neînsuflețit al unei fete viteze etc. Ba, iacă, nu-i ușor de loc. Mai știu că despre Ecaterina Teodoroiu se poate scrie și mai bine, că fără doar și poate mult mai bine ar fi scris Shakespeare. Dar poetul nostru, care a îndrăgit figura Cătălinei, a ținut nu numai să reînvie în inima noastră fapta ei plină de măreție, dar să și slujească sentimentului puternic și nobil al dragostei de patrie și ideii despre dreapta biruință împotriva cutropitorului hrăpăreț. Și a izbutit.

La Teatrul Armatei, unde s-a reprezentat melodrama poetului Nicolae Tăutu și care e vrednic de felicitări pentru această faptă, Ecaterina Teodoroiu a fost interpretată de Magdalena Buznea. Tînăra actriță a exprimat, simplu și emotiv, și sfioșia fetei, și bărbătească ei vitejie. Cu sobrietate și subțire emoție lăuntrică a secondat-o, în colonelul Dobre, actorul Constantin Neacșu. Se mai fac vrednici a nu fi uitați, Sandu Stelaru în plutonierul Stavrat, măcar că a ținut și unde nu se cade să provoace hazul; Constantin Brezeanu în maiorul Moruzi, infamul trădător, și — dacă n-ar fi strigat inutil, dar incontinuu — Mihai Herovianu în căpitanul Otto Weib.

Iată, mi-a plăcut melodrama, mi-a plăcut spectacolul, cînd am ascultat-o și l-am văzut, și scriu, și acum cînd scriu, că mi-a plăcut. Și totuși nu socotesc că fac un act de vitejie ..

Scenă din spectacolul „Ecaterina Teodoroiu", prezentat de Teatrul Armatei. În rolul Cătălinei Magdalena Buznea

RAVAGIILE LUCIDITĂȚII

Nimeni nu poate spune că o domnișoară din înalta societate, măritîndu-se cu un plebeian, n-a dus cu el casă bună, și viceversa: plebeianul cu domnișoara. Se pot da cazuri reale care să convingă că lucrul a fost posibil.

De bună seamă că în piesa „Suflete tari" reluată de curînd la „Teatrul Tinereții" Camil Petrescu n-a urmărit să demonstreze numai neputința unei bune căsnicii între inși aparținînd unor clase antagonice, așa cum ar putea să înțeleagă te miri cine. Aici, e vorba de ceva mult mai complex. Baiatul de țară Andrei Pietraru pripășit ca bibliotecar în casa „mobilă" a lui Matei Boiu-Dorcani, care se trage din nu mai știu cîți logofeți și cîți spătari" este un caracter puternic, un „suflet tare". În ciuda timidității pe care i-o insuflă deopotrivă aura de noblețe a lumii în care intrat printr-o întîmplare și dragostea lui carbă și pătimașă pentru Ioana Boiu, coborîtoarea din spătari și logofeți. Țăria lui de suflet, în adînc, rămîne nealterată. Dar „suflet tare" este și Ioana Boiu. Întîlnirea acestor două „suflete tari" nu poate fi, logic, decît o ciocnire. De aici și conflictul piesei. E vorba, deci, de o dramă psihologică? Firește, e vorba și de asta. Dar dacă ar fi fost *numai* despre o dramă psihologică, autorul putea alege acele „suflete tari" din aceeași clasă socială; nu era neapărată nevoie să fie unul de la țară, iar realaltă o aristocrată. Paralel cu ciocnirea sufletească, avem aici și o ciocnire în ordine socială. Căci atît Andrei Pietraru, cît și Ioana Boiu, fiecare în felul său, reprezintă în economia dramei — clasa din care au pureces și căreia îi aparțin. Și dacă finalul e tragic, este așa nu fiindcă Andrei și Ioana nu s-ar fi putut uni, ci pentru că între clasele sociale antagonice pe care ei le reprezintă nu sînt posibile împăcarea și încrucișarea. Și mai e ceva

Cum se știe, Camil Petrescu a fost un cerebral. Literatura lui, în genere, e cerebrală. Dar îmi îngădui să cred că nu numai din pricina asta, cei doi eroi ai săi sînt cerebrali. Căci nu e vorba aici ca cei doi parteneri să fie lucizi în jocul dragostei lor. Luciditatea lor își exercită puterea și cu apărători ai prestigiului clasei fiecăruia. Nu replici, ci scene întregi sînt în drama lui Camil Petrescu, unde Andrei își apără, fie față de bătrînul Matei Boiu, fie față de Ioana, obîrșia sa, care nu i-a interzis nobletea și demnitatea sentimentelor, ci dimpotrivă.

Luciditatea excesivă face ravagii. Și dacă Ioana la final e deștrămată, ca și tatăl său — asta vine de la o deștrămare istorică, adică de la deștrămarea clasei sale. Dacă Andrei e deștrămat pînă la simț i dere, e fiindcă luciditatea lui i-a șoptit că viața nu-i poate îngădui, să se integreze într-o lume în agonie și ă. Încercînd această falsă integrare prin sentimentul, uneori absurd, al dragostei, prin detașarea de clasa lui — trebuie să piară

Olga Tudorache și Mircea Anghelescu în piesa „Sufletele tari" (Teatrul Tineretului).

Sînt bucuros că, la Teatrul Tineretului, toate acestea au reieșit cu limpezime. Interpreții celor două roluri de căpetenie — Olga Tudorache și Mircea Anghelescu — au fost lucizi și au exprimat ravagiile lucidității. Grele, covîrșitoare roluri, care duc spectacolul pe umeri! Și bine, foarte bine, duse pînă la capăt. Cînd niște actori tineri ca aceștia izbutesc într-un spectacol dificil, întemeiat pe nuanțe, îți crește inima. Cînd într-un rol de secundă importanță întîlnești iarăși o tînără actriță care a știut să cîștige mult în experiență și să comunice, discret și puternic totodată, propria ei emoție, nu poți face decît declarații de satisfacție. E vorba de Doina Tuțescu în Elena. Păcat însă că maestrul A. Pop-Marțian a apărut cam plictisit, că maestrul V. Valentineanu era cam teatral și că maestrul Al. Critico, care a reușit o bună schiță, avea o mască ce contrazice datele personajului: de ce atît de vîrstnic, prin mască, de vreme ce Prințul Bazil și-a trăit copilăria cu Ioana, care are 29 de ani?

Am apreciat regia lui Constantin Sincu, care a dat atmosfera apăsătoare a interiorului casei lui Matei Boiu, atît prin lumină și mișcare, cît și prin ritm. Un reproș serios i se poate aduce numai pentru distribuirea absolut greșită a lui Gheorghe Oprina în rolul lui Culai Darie. E drept că acest tînăr actor respiră sănătate, și fizică și morală, ceea ce rolul cere, dar stilul său de joc exprimă atîta frust, primitiv și rudimentar, încît nu se potrivește cu personajul. Apoi lui Oprina i se pare că toate cuvintele rostite au valoare egală și toate trebuie spuse tare, tare de tot și răspicat. A sunat dincolo de tonul, just, imprimat spectacolului.

De vorbă cu

tov. ing. ANTON VLĂDOIU

președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei

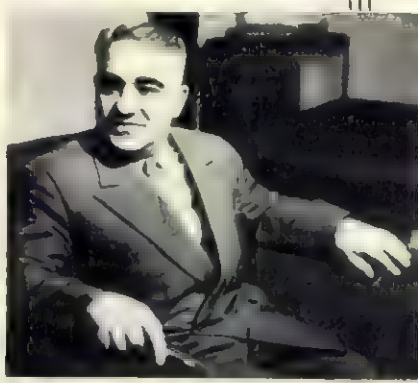

ing. Anton Vlădoiu

În ultimii ani, Capitala țării s-a îmbogățit cu o serie de realizări edilitare, cu noi blocuri și cartiere de locuit, cu impozante edificii culturale și construcții sportive etc. Alte importante realizări sînt în curs de înfăptuire și altele în planurile de perspectivă.

Pentru a informa pe cititorii noștri asupra tuturor acestora, ne-am adresat tovarășului ing. Anton Vlădoiu, președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei

— Ce realizări mai importante au contribuit la înfrumusețarea Bucureștilor în anii puterii populare?

— Printre preocupările de seamă ale guvernului nostru a figurat și aceea a înfrumusețării și modernizării primului oraș al țării. În acest scop, Sfatul Popular al Capitalei a alocat importante fonduri care să ducă la lărgirea spațiului de locuit, la construcția unor impunătoare edificii culturale, la deschiderea de străzi și artere noi, la înființarea și amenajarea unor parcuri și teatre de vară, baze sportive etc. Toate acestea sînt prea cunoscute ca să le mai înșir.

— Ar fi însă interesant de amintit ce s-a făcut pentru creșterea spațiului locativ.

— Desigur, nu încă atît cît e necesar. Totuși să nu uităm că s-au construit mai multe cartiere de locuințe noi, ca cele din Ferentari, Floreasca, Drumul Serii, Panduri, Vatra Luminoasă, Bucureștii Noi etc.

— Precum se vede vă referiți la construcții din cartierele pe care burghezia le numea cu dispreț periferice. Ați putea să ne arătați și alte realizări din aceste cartiere?

— Pireșe. Numai în cartierele mărginașe s-au pavat străzi pe o întindere de peste 5 milioane metri pătrați. Conductele de gaze naturale au fost larg extinse și nu numai în străzile centrale, ci și, mai ales, în foarte multe străzi mărginașe. Tot în perioada de care vorbim au luat ființă în asemenea cartiere o serie de școli noi. Amintesc de cele din cartierele Vatra Luminoasă, 23 August, Bucureștii Noi, Ferentari. Acum sînt în curs de executare cinci case de cultură raționale pentru tineret.

— Ce alte măsuri a întreprins Sfatul Popular al Capitalei pentru înbogățirea peisajului bucureștean?

— Fără îndoială — de altfel este și părerea multor străini care ne-au vizitat orașul — că o notă aparte o dau Capitalei parcurile, spațiile verzi răspîndite pe întreg cuprinsul său, precum și arborii plantați pe magistralele bulevardelor și străzilor. Pe această linie au fost amenajate parcurile Băneasa și Andronache și s-a dus o acțiune susținută pentru plantarea a milioane de arbori și arbuști. O serie de locuri virane au fost transformate în adevărate grădini și spații verzi, iar pe altele a început în cursul anului 1956 construirea „plombelor".

— Ce înțelegeți prin plombe?

— Vă miră, probabil, termenul? Este denumirea pe care tehnicienii au dat-o noilor construcții cu mai multe etaje, ridicate pe terenurile virane dintre blocurile de pe arterele principale ale Capitalei. Așa, de pildă, sînt construcția ridicată pe locul Carltonului, cele în curs de executare lîngă Ministerul Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice și lîngă clădirea Comisiei de Stat a Planificării. Multe altele de acest fel s-au construit sau continuă să fie construite în perimetrul central al orașului. În asemenea construcții au fost investite pînă acum peste 40 milioane lei.

— Ne-am referit pînă acum la un număr bilanț, ca să spunem așa, al celor mai însemnate realizări edilitare. Am dori să ne vorbiți ceva de perspectivele anului în curs și ale anilor ce vin.

— Planul pentru '58 și de perspectivă este foarte bogat. Voi aminti doar cîteva dintre lucrările de căpetenie pe care le prevedem. Este vorba de construirea unui mare local pentru expoziții, care se va înălța pe fundația clădirii destinate în trecut fostului senat; de construcția Teatrului Național ce se va ridica pe locul fostului teatru bombardat de hitleriști și de construirea Circului de Stat. Se prevede executarea unor monumente, ca: statuile lui V. I. Lenin, N. Bălcescu, George Enescu, M. Eminescu; sistematizarea completă a Pieței Republicii etc. Toate aceste lucrări se află acum în stadiu de proiectare. În acest an vor începe lucrările pentru sistematizarea Pieței Victoriei, al cărei proiect se află în pregătire.

— Și locuințele?...

— Atenția principală va fi îndreptată și în acest an spre continuarea construcțiilor de locuințe, mai ales în jurul uzinelor mari, cum sînt F.C. „Gh. Gheorghiu-Dej", „23 August", Complexul C.F.R. „Griviția Roșie", „Casa Scînteii" etc. Majoritatea investițiilor sfatului popular vor fi destinate lărgirii spațiului de locuit. În acest sector vor fi canalizate peste 50 la sută din volumul de investiții. În anul acesta va continua construcția de locuințe pe arterele principale — plombele despre care vorbeam — volumul de investiții atingînd în această direcție o sumă de peste 80 milioane lei. Printre alte construcții de acest fel se află și o mare clădire — plomba ce se va înălța în vecinătatea imobilului din Bd. Magheru colț cu strada C.A. Rosetti. Lucrările acestui imobil vor începe în primăvara acestui an.

— Dar în privința ajutorului pe care-l poate da sfatul popular cetățenilor ce-și construiesc case cu împrumuturi de la stat, puteți să ne spuneți ceva?

— Da. Există o propunere a noastră ca toate aceste împrumuturi să fie centralizate la sfatul popular. Ar fi posibilă astfel construirea unor blocuri mai mari și mai economicoase. S-ar face economie de terenuri și de lucrări edilitare legate de astfel de construcții (noi străzi cu pavaje și trotuare, canale, apă și lumină electrică etc.), iar pe de altă parte cetățenii ar avea avantajul că ar putea lua în folosință mai repede locuințele.

Sfatul popular va stimula inițiativa cetățenilor ce dispun de mijloace bănești și doresc să-și construiască locuințe pe cont propriu, ajutîndu-i prin repartizări de terenuri, de materiale pentru construcție contra cost, prin executarea proiectelor și prin rezolvarea altor probleme pe care le implică asemenea construcții. De altfel, pentru a exista o vedere unică asupra construcțiilor din Capitală, s-a hotărît unificarea tuturor întreprinderilor de construcții, sub conducerea directă a sfatului popular, în cadrul unei Direcții generale a construcțiilor pe întreaga Capitală.

— Și acum o ultimă întrebare: Care este situația iluminatului fluorescent?

— Acesta va fi sistemul de iluminat, pe care, treptat, treptat, îl vom introduce, mai întîi pe arterele principale și apoi în toate cartierele Bucureștiului. În afara unui iluminat mai bun, apropiat de lumina zilei, adoptarea acestui sistem oferă posibilitatea unei economii de energie electrică de peste 60 la sută. Calculați ce înseamnă această economie la 50.000 de becuri cîte ard pe străzile Capitalei și vă veți da seama de avantajele iluminatului fluorescent. Capitala noastră va fi nu numai luminată, ci și luminoasă!

R. SCURTU

Mic ghid turistic

GIURGIU

E drept că Giurgiu nu e un oraș prea mare și mulți îi socotesc însemnătatea doar prin faptul că e port la Dunăre. El are însă colțuri interesante și multe relicve din trecut.

Astfel, în partea orașului cunoscută sub denumirea de „vărărie" se găsesc ruinele cetății lui Mircea cel Bătrîn, din care au rămas azi doar urmele temeliei. Aici, pe o mică întindere de pămînt care era altădată o insulă, voievodul Mircea a ridicat, prin 1400, un castel fortificat, ca întăritură împotriva invazitorilor turcești. Locul a cunoscut, în decursul veacurilor, lupte crîncene între români și cotropitorii otomani, castelul acesta trecînd de fiecare dată de la o stăpînire la alta.

Recent, la această mică fortificație a lui Mircea cel Bătrîn, care a jucat un rol important în istoria poporului nostru, au început săpături și lucrări de dezvelire a zidurilor.

Un alt monument, care desigur vă va atrage privirea din clipa în care veți ajunge pe strada principală, este cunoscutul „turn din centru", construcție masivă cu o siluetă impunătoare ce domină întregul oraș. Despre turn se știe doar că a fost construit de turci după anul 1700 pentru a servi ca punct de observație în legătură cu celelalte fortificații ale orașului. Cu timpul, însă, el a fost folosit și ca foișor de foc.

Pînă în zilele noastre, turnul a suferit diferite transformări, care nu i-au deformat totuși prea mult arhitectura inițială.

Mai pot fi vizitate și ruinele zidului „Tabia" (aflate în partea de sud a orașului), zid ridicat de turci pentru a apăra orașul de armatele ce urmăreau goniree otomanilor.

Acum cîte ceva despre monumentele artistice. Vă va interesa, desigur, monumentul ridicat în memoria eroilor francezi care au izgonit din Giurgiu pe ocupanții germani în timpul primului război mondial. Apoi, bustul marelui nostru poet Mihail Eminescu care a trăit un timp și în Giurgiu, cîștigîndu-și aici existența în condiții foarte grele. Giurgiu este orașul în care prietenii lui Eminescu l-au găsit pe poet într-un grajd, citind din operele unor mari clasici germani.

O adevărată operă de artă și tehnică a zilelor noastre este mărețul pod care leagă malul românesc de cel bulgăresc — podul prieteniei, construit recent peste Dunăre, în dreptul orașului Giurgiu.

Precum vedeți, dacă aveți prilejul de a trece prin Giurgiu, puteți găsi și aici locuri interesante de vizitat

F. U.

VICTOR TULBURE:
„CORNUL PĂDURARULUI"*)

Victor Tulbure

Nu e de loc întîmplătoare şi nici festivă admiraţia, de atîtea ori mărturisită în versuri, a poetului Victor Tulbure pentru maestrul prozei româneşti, Mihail Sadoveanu.

„Dulce grai de cîmp şi de colnic
M-a-nvăţat unchieşul meu: ţaranul.
De aceea m-am tocmit de mic
Ucenic la tata Sadoveanu"

şi divulga poetul, într-o „Prezentare" la volumul său de *„Versuri alese"* (1956), pe marii săi dascăli literari.

Ucenicia la slova de mari limpezimi sadoveniene, dragostea poetului pentru neîntrecutul cîntăreţ al dulcilor plaiuri moldovene, se resimt puternic în lirica lui Victor Tulbure. Nu e vorba, firește, de cine ştie ce influenţe livreşti şi de suprafaţă, după cum nu se pot identifica motive din proza marelui scriitor tratate în versuri de autorul poemului *„Vară fierbinte"*. A căuta astfel de urme, ar fi cu totul deplasat. Apropierea care se face între poezia lui Victor Tulbure şi proza lui Mihail Sadoveanu implică alte asociaţii decît acelea ale influenţelor şi filiaţiilor directe. Procesul e mai adînc. În opera de o atît de specifică şi învăluitoare poezie a maestrului, tînărul „ucenic" a deprins cîteva esenţiale învăţăminte pe care certa lui vocaţie poetică le-a trecut în substanţa creaţiei sale lirice. Se vădeşte astfel la Victor Tulbure o mare exigenţă pentru limba folosită în lirica sa. Ultimul său volum, *„Cornul pădurarului"*, apărut recent, ni-l prezintă pe poet într-un şi mai pronunţat progres în ceea ce priveşte crearea unei exprimări limpezi, concentrate, de o pregnantă sugestie poetică. Deşi nu le lasă de loc să se întrevadă, bănuim eforturile poetului pentru obţinerea acurateţii cuvîntului, a claritaţii de cristal în imagine, a pătrunzătoarei melodii în vers. Nu rare sînt versurile în acest volum surprinzătoare prin noutatea firească a imaginii, aptă să transmită, întreagă, emoţia poetului:

„Vin tocmai de departe şi-ngenunchez smerit
Pe dealul Plevnei. Noapte. În glie dorm strabunii...
În zări e-o cruce veche, ca un gornist ranit
Pînzînd un braţ spre ceruri, să prindă goarna lunii".
(„Pe dealul Plevnei")

Frumuseţea priveliştilor patriei îi scot lui Victor Tulbure pasionante accente de odă:

„Scump şi dulce plai al Babei Dochii,
Ţară ca Ileana Cosînzeana,
Mi-ai robit şi sufletul şi ochii,
Mi-ai vrăjit şi inima şi geana.
. . . . . .
Şapte vieţi de-aş mai trăi anume
Şi-nc-o viaţa de mi-ar fi iar dată,
Nicăieri mai cald şi drag pe lume
Nu mi-ar fi ca-n ţara-mi minunată!"
(„Ţara")

O blîndă undă lirică sadoveniană înfioară emoţia poetului la vederea armoniosului relief al ţării. Dar contemplarea nu e pasivă: munţii, dealurile şi cîmpiile ţării îi amintesc poetului trecutul de suferinţă şi de luptă pentru libertate al poporului (*„Barda"*, „1907"). Păstrarea integrităţii frumuseţilor patriei solicită poetului grave răspunderi. În poemul „Cele două drumuri", poetul se declară hotărît a merge laolaltă cu poporul nu pe drumul acoperit de colb şi de cenuşă, căruia-i „deasupra dau tîrcoale corbii", ci pe acel care suie spre o viaţă nouă, spre libertate, pace, fericire. Şi îndemnul poetului sună tot atît de categoric ca şi hotărîrea lui:

„Doar două drumuri ţi se-arată!
Să nu se-ntindă-n lume fumul,
Trezeşte-te! Priveşte-odată
Şi răspicat alege-ţi drumul!"

„Poet al vremurilor noi", aşa cum se declară Victor Tulbure, el cîntă în tonuri grave, solemne, pe ziditorii viitorului de lumină deplină al ţării sale. Lirismul bărbătesc al acestor poeme exprimă încrederea poetului în izbînda cauzei drepte pe care a îmbrăţişat-o poporul; de asemenea convins că în aceste timpuri „cînd rînduirea putredă se sfarmă, /poetul să nu zacă, să nu doarmă"— el ne comunică singura şi suprema lui mîndrie:

„...Era în patruzeci şi patru anul!
Partid iubit, sub steagurile tale,
De-atuncea bat o neîntoarsă cale.
De-atunci stăpîn îmi eşti. Şi-ţi sînt oşteanul
Ce se călește-n focul luptei grele.

...Aceasta e mîndria vieţii mele!"

Ca şi în celelalte volume, şi în „Cornul pădurarului" întîlnim aliajul caracteristic liricei lui Victor Tulbure dintre umor şi gravitate, gingăşie şi solemn, suavitate şi sarcasm, acesta din urmă adresat inamicilor fericirii umane. Poet în adevăratul înţeles al cuvîntului, dăruit organic cu simţul armoniilor şi proporţiilor lirice, a cărui activitate poetică ne-a dat pînă astăzi cîteva bucăţi antologice, Victor Tulbure e chemat ca din roşia lui vioară să iste un cîntec mai deplin, mai profund, mai variat. E aceasta o legitimă dorinţă, deoarece chiar poetul ne spune:

„Codrul pîn'la mijloc l-am pătruns,
Steaua mea deasupră-mi scînteiază,
Dar nu-i cîntul încă îndeajuns
Şi mi-e vremea, iată, la amiază".
. . . . . .
„E-n amiază. Nu mai poposesc,
Drumul pîn'la capăt îl voi bate".

În ceea ce ne priveşte, bizuindu-ne pe fiecare volum de poezii ce ni-l dă, avem certitudinea că angajamentul poetului Victor Tulbure se va realiza, într-adevăr, „pîn' la capăt".

Traian STOICA

*) Ed. Tineretului - 1957

H. STOLPER

DRUMURI

Am bătut către şcoală un drum
Ani în şir. Mi-amintesc şi acum,
De cu zori cu ghiozdanul plecam
Şi acasă, la prînz, mă-ntorceam...

Şi alt drum am bătut. Negru drum
Către lagăr. Sub zare de scrum.
Ochii sînge şi lacrimi au stors...
Dar acasă eu tot m-am întors.

Şi alt drum am bătut. Şi alt drum
Înspre front, prin explozii, prin fum.
Mitralierele mult mă lătrară...
Şi acasă întorsu-m-am iară.

Cu trecutul în spate, un drum
Bat şi azi. Tihnă n-am nicidecum.
Calea mi-i de o stea luminată
Şi eu nu mai mă-ntorc niciodată!

În romîneşte de Victor TULBURE.

AUREL MIHALE:
„NOPŢI ÎNFRIGURATE"*)

Dacă pînă nu de mult prozatorii noştri rămăseseră datori în privinţa reflectării evenimentelor — de altfel pline de substanţă epică — din preajma actului eliberării şi a anilor imediat următori lui, cînd, asemenea metalului într-un cuptor, s-au călit multe conştiinţe pînă atunci obligate să viețuiască în umbră — iată că acum scriitorii încep să traseze şi contururile acestei perioade de timp.

Un moment din acest interesant proces - acela al războiului antihitlerist oglindit, în conştiinţa unor oameni convinşi că ultimul act al marii conflagraţii prefigurează zorile unei vieţi noi, visate cu înverşunare — este reprezentat de suita de povestiri ale lui Aurel Mihale, sugestiv intitulată *„Nopţi înfrigurate"*.

Aurel Mihale

În cele patru sute de pagini ale cărţii sale, Aurel Mihale reconstituie cu perspicacitate psihologică destinul a zeci de oameni în clipa în care aceştia, convinşi de justeţea cauzei lor, se aruncă în viitoarea evenimentelor. Şase din cele optsprezece povestiri refac, prin intermediul unor personaje alese dintre cele mai variate pături sociale, starea de efervescenţă, de aşteptare, prin care a trecut marea masă a populaţiei ţării în zilele cînd frontul hitlerist din Moldova primea puternice loviturii din partea Armatei Sovietice. Pe atunci toate conştiinţele combative erau treze, aşteptînd semnalul luptei decisive. Nu era vorba de o aşteptare pasivă, ci de una activă, mai ales în rîndurile muncitorimii şi ale ţărănimii sărace, şi nici de un eroism de paradă, ieftin, ci de unul care însemna angajarea întregii vieţi pentru izbînda insurecţiei ce se pregătea. Figura „dezertorului" Cristache, ţăran pălmaş hăituit de jandarmi, a muncitorilor ilegalişti Marin şi Pascu din povestirea *„Zile de luptă"*, atmosfera revoluţionară din Atelierele Griviţa în preajma eliberării ţării, stăruie ca un ecou prelung în mintea cititorilor. În această primă parte a volumului un leitmotiv revine în gîndirea fiecărui personaj: „aşa nu se mai poate trăi"; şi în virtutea lui înţelegem mai bine, mai omeneşte, semnificaţia adîncă a întoarcerii armelor, înţelegem de ce pe frontul antihitlerist, au învins acele forţe care erau dotate cu o puternică armură morală, cu spiritul justiţiei, al umanităţii. Am sugera în această privinţă o lectură atentă a povestirilor *„Casa de piatră"* şi *„O incursiune"*, în care excepţionalul faptelor se îmbină cu firescul îndeplinirii misiunilor. Tăria de a rezista a eroilor din aceste povestiri s-a născut, fără îndoială, din conştiinţa că fiecare gest, fiecare acţiune, chiar de-ar fi să aducă moartea, salvează sute de alte existenţe. Cît de umană, cît de pătrunsă de înalt spirit patriotic este, sub acest unghi privită, jertfa ofiţerului sovietic Crişa sau a lui Andrei Ivanovici, ucis în mod laş de fascişti, după ce armistiţiul se instaurase pe întreg frontul! *(„Ultimul asalt")*.

Ca şi în prima parte a volumului, şi aci Aurel Mihale a fost preocupat de ideea de a descoperi acele resorturi sufleteşti care generează valori morale în stare să înfrîngă chiar şi oţelul blindatelor. Evitînd descrierile patetice, optimismul facil sau grandilocvenţa, autorul a povestit faptele descrise cu acea siguranţă a omului care le-a trăit, fără să le înfrumuseţeze sau să le coloreze sumbru. Cu „Nopţi înfrigurate" Aurel Mihale şi-a găsit nota specifică a scrisului său.

I. VOITA

*) Ed. Tineretului — 1957

În împărăția MORȚII GALBENE

II

CLIPE DE GROAZĂ

de Götz RICHTER

La pescuit de... tutun

La două zile după catastrofă cînd furia apelor se potolise, André și negrul Dabbé se îndreptară spre copacul doborît, pe o plută legată ca vai de lume. Barca lor se afla și acum sub coroana copacului. Dabbé intră în apă. Îi era frică și de aceea nu se cufundă prea mult; peste cîteva secunde se arătă la suprafață, tușind și strănutînd.

- Nu vede nimic... Nu lăsat crengi... Dabbé cufundat, încă... - rosti el cu greu.

În sfîrșit, negrul reuși să pună mîna pe funia bărcii. André legă unul din capetele ei de un cîot solid, iar pe celălalt, Dabbé și-l legă de o mînă. Acum se cufundă cu mai mult curaj.

Curînd reveni la suprafață trăgînd după el lada masivă care se scufundase o dată cu barca. André strigă:

- Dabbé, tutunul este în săculeț. Ai înțeles? Mai pescuiește și săculețul și atunci ne vom întoarce.

André vorbea pe un ton aproape rugător. Își dădea seama că Dabbé ostenise. De astă dată negrul rămase sub apă destulă vreme. Cînd reveni la suprafață chipul lui era negru-vinețiu. Își scutură capul, scuipă, apoi își scutură tot corpul ca un pudel ud.

- Ai izbutit? — nu se putu stăpîni să nu-l întrebe André.

- Săculeț la frînghie — îl liniști Dabbé, răsuflînd greu. André trase de funie din toate puterile și scoase din apă săculețul cenușiu, impermeabil.

- Dabbé, tutun! — se înecă el de bucurie și, cu degetele tremurătoare, apucă o țigară.

Ochii negrului se aprinseră de dorința de a fuma. André se făcu roșu ca racul.

- Ține, Dabbé, se grăbi el... Uite, un pachet întreg. Acum avem ce să fumăm.

Dabbé pornește la drum.

În jurul colibei, pe liane, ca pe frînghii, erau întinse la uscat albiturile. Coliba căpătase înfățișarea unei mici așezări omenești. Dar, atîta vreme cît barca nu era scoasă la suprafață, le era sortit să rămînă prizonierii pădurii. S-o scoată, era peste puterile lor. André studie îndelung harta, dar distanța pînă la satul cel mai apropiat nu se scurta nici așa; pînă acolo nu era mai puțin de o zi, două de drum. Nici el, nici Dabbé nu cunoșteau limba locuitorilor pădurii; nu se știa dacă aceștia vor consimți să-i ajute, și altă scăpare nu aveau. Mîine în zori Dabbé va porni la drum.

Bagă de seamă să nu se umezească chibriturile și nu pierde hîrtia. Ai grijă de busolă. E ultima.

Dabbé își azvîrli pe umeri o raniță de foaie de cort în care puse tutun, chibrituri, țigări, alimente și hîrtia pe care André însemnase drumul. Apoi luă un topor mic și se opri nehotărît, ca și cum și-ar fi amintit că a uitat ceva.

André se apropie de el.

Toate cele bune, drum bun, spuse el și-i întinse negrului mîna. Mirat și mișcat în același timp, Dabbé i-o strînse cu stîngăcie.

Dabbé merse repede, foarte repede...

Înainte de a pătrunde în desiș el se întoarse și privi coliba lîngă care stătea André. Apoi se pierdu dincolo de zidul verde. André auzi bufnăturile toporului cu care Dabbé își croia drum și rămase gînditor multă vreme: greu și primejdios era drumul prin întunecata pădure virgină, spre triburile necunoscute din pădure. André își aminti deodată de piersicele mîncate și se făcu roșu de rușine.

...Pe o potecă jilavă, de mult necălcată de picior de om, alergă o urmă abia vizibilă: urma unui picior desculț, frunze rupte, bucățele de pînză destrămată atîrnînd pe ghimpii ascuțiți și răni adînci mustind din tulpinele lianelor care mărginesc poteca.

Pretutindeni — moartea galbenă

De cîteva zile rătăcește Dabbé prin pădure. Acum se reîntoarce. Ajunsese la primul sat seara, în cea de a doua zi după ce-l părăsise pe André. Se grăbise plin de bucurie spre colibe. Dar peste cîteva minute alerga iar prin pădure. Prin sat trecuse moartea galbenă. Nori de țînțari și de muște bîzîiau și zumzăiau peste cadavre, șoareci mișunau peste tot. Mai mult decît orice, pe Dabbé îl înspăimîntase țipătul unui muribund, cum încă viu, uitat printre morți. Acest țipăt îi răsună în urechi vreme îndelungată. Spaima îl alungă sus, între crengile unui copac înalt, unde așteptă zorii.

Cînd primele raze ale scarelui pătrunseră în pădure, Dabbé își recăpătă curajul. Acum nu se mai temea de duhurile rele și o luă iar la drum. În aceeași zi ajunse în alt sat, dar moartea galbenă trecuse și pe aici. Din nou groaza puse stăpînire pe sufletul lui. Din nou se simți mic, slab și neputincios. Tulburase liniștea morților și duhurile o să-l pedepsească pentru asta. Albii rîd de credința lui în duhuri, dar oare mulți dintre ei s-au mai întors din pădure?

În pădurea tropicală totul e nemăsurat. Zăpușeala și căldura sînt îngrozitoare. Ploile, numai torențiale. Vînturile vuiesc înspăimîntător în vîrfurile copacilor. Dar lucrul cel mai nemăsurat aici e spaima.

Dabbé fuge fără oprire, pînă ce-i gata să se prăbușească. Dar nu rămîne mult pe loc să-și tragă răsuflarea, ci o ia din nou la goană cu gîndul la noaptea pe care va fi nevoit s-o petreacă iarăși singur. Va izbuti, oare, să se ascundă de duhurile rele?

În ghearele febrei

...În colibă pîlpîie o lampă cu benzină. Umbre negre dănțuiesc pe pereți. André zace acoperit cu cîteva pături. Are febră. Fața-i

Coliba căpătase înfățișarea unei mici așezări omenești ...

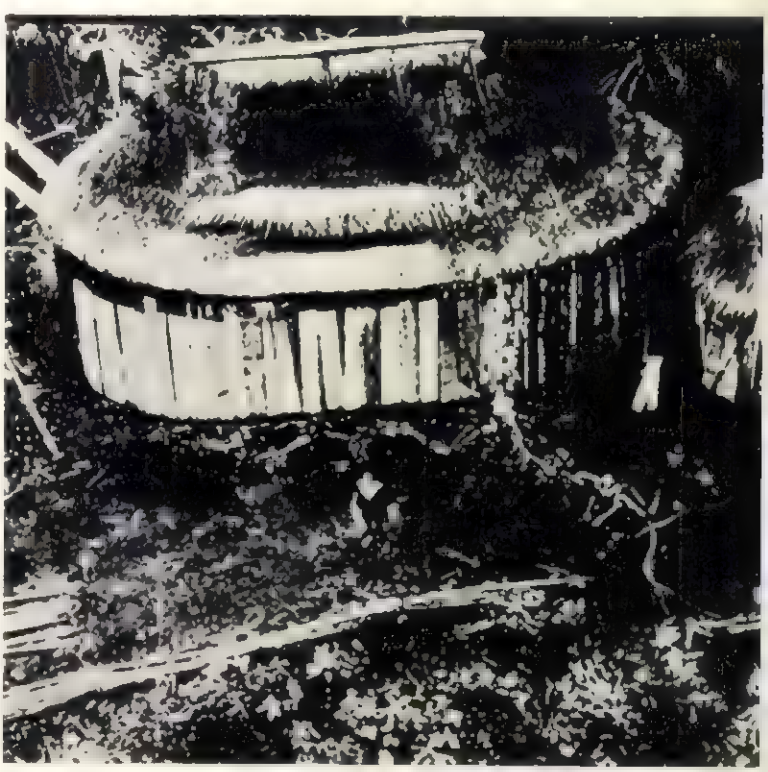

e suptă, palidă, năpădită de barbă. De mult a pierdut socoteala timpului. Şi, cu toate că ochii încercănaţi nu se dezlipesc de la uşă, el nu mai crede în reîntoarcerea lui Dabbé.

Pe ladă, lîngă patul de campanie, are un ciob de oglindă. Oglinda îi spusese lui André adevărul: avea friguri galbene.

André şi-l aminti pe prietenul său, medicul Robert Dubois, care lucra la spitalul din Libreville. Cu doi ani în urmă, cînd la Rio Benito şi la Kogo fuseseră înălţate steagurile galbene, Robert, clătinîndu-şi capul, îi spusese lui André: „Friguri galbene! Rău. Două treimi dintre bolnavi se prăpădesc în cursul primelor trei zile".

Şi ceilalţi? — întrebase André.

Medicul dăduse din umeri.

Asta depinde de organism şi de împrejurări.

Şi acum iată că el însuşi s-a îmbolnăvit de friguri galbene! Judecînd după toate aparenţele, el făcea parte din ultima treime. Are oare sorţi de vindecare? Cît e de îngrozitor să mori la 32 de ani!

Prin faţă i se perindă întreaga-i viaţă. Un oraş pierdut printre dealuri, scăldat în soare: stînci luminate şi munţii albăstrii în depărtare. El stă pe lespezile jilave ale digului şi priveşte acoperişul mării. Aude din nou cîntecele docherilor, scrîşnetul macaralelor şi al troliurilor, şuieratul sirenelor vapoarelor. Deasupra oraşului se destramă fumul fabricilor, acompaniat de corul de clopote de la Nôtre-Dame de la Garde. Aceasta era Marsilia, oraşul tinereţii sale, ţinta străduinţilor lui de acum. O vede apoi pe Rachel, surîsul ei şiret, buclele negre şi o tristeţe de moarte pune stăpînire pe el...

În jur e liniştе... Pădurea tace. Tăcere deplină... André încearcă să se scoale, dar nu izbuteşte.

Alarmă în junglă

Deodată un urlet sfîşie tăcerea. Urletul plin de groază al unui animal. Cineva trecu pe lîngă colibă. Acest urlet părea să fie un prim semnal de alarmă. André auzi cum se rostogoleşte un trup greu, pe acoperiş ramuri rupte trosnind, ţopăituri, foşnete... Ce putea să însemne asta? Pînă acum nu fuseseră văzute pe aici animale mari. De unde au apărut? Ţipetele de durere, ţopăiturile şi foşnetele se înteţiră. Pe André îl cuprinse frica. Jivinele fug care încotro... De ce fug? Vreun incendiu? Doar în această pădure nu izbucneşte incendii, este toată îmbibată cu apă, ca un burete. Ce s-a întîmplat?

Prin copaci, ţipînd ascuţit, trec cîrdurile de maimuţe: aleargă spre rîu. Cineva, sperial, smiorcăie. „Sînt puii lor, ghici André. Aşa fug şi şobolanii de pe corabia care se încacă... Ce s-o fi întîmplat?"

Ce s-a întîmplat? strigă el în întuneric.

Vin furnicile!

Se făcu liniştе... Doar din cînd în cînd se mai auzea un tropot îndepărtat. Şi deodată la urechile lui André ajunseră un foşnet şi un trăsnet uşor. Încă nu putea să vadă nimic, dar după miros îşi dădu seama ce vietăţi mişunau chiar în colibă: erau furnicile.

Asemenea unei mase vii, nesfîrşite, se strecoară gîngăniile astea prin uşa îngustă. În cîteva minute vor umple coliba, se vor căţăra pe pereţi. Cînd vor ajunge la el? Oare multă vreme le va sta în cale benzina vărsată în cutiile de tinichea în care fuseseră introduse picioarele patului? André ştie că acestea sînt furnici nomade. Îşi dădea seama că îl ameninţă o primejdie de moarte.

Hoardele acestea de furnici, străbătînd distanţe uriaşe, devorează de tot. Se mişcă înainte pînă cînd zăreşte pîlpîirea unei lumini galbene. Dar, aproape în acelaşi timp, nările îi fură izbite de un miros pătrunzător.

„Spre apă, în rîu!" — îi trecu prin cap şi se întoarse din drum. Dar, după ce făcu cîţiva paşi se opri.

Monşe André! — îşi aminti el înspăimîntat şi se întoarse iar.

La cîţiva metri de colibă simţi primele înţepături: sub picioarele goale trosneau furnicile strivite. Nu era timp de pierdut.

...Ţipînd, smulse pătura şi-l luă pe bolnav în braţe. Ochii lui André erau larg deschişi, dar nimic nu se oglindea în ei. Gemu slab.

Francezul atîrna greu şi numai frica îi dădea lui Dabbé putere să-l ducă. Alergă pe cărare, spre rîu, dar furnicile ajunseseră şi aici. Ele mişunau în sus, pe picioarele lui Dabbé, i se băgau în ochi, în urechi, în gură, în nări. Dabbé urla de durere: furnicile îi intraseră în ochi. Mai repede, mai repede, spre rîu, căci altfel îi aşteaptă moartea, pe amîndoi!...

Undele rîului răcorită trupurile care ardeau de durerea muşcăturilor. Mîinile negre îl afundară pe André şi o răcoare plăcută îl înconjură. Dabbé îşi frecă ochii şi, ţipînd, smulse furnicile care i se înfipseseră în pleoape şi gene.

Cu greu menţinu capul francezului la suprafaţă. Mîinile lui alunecă în jos şi smulg furnicile de pe trupul şi faţa lui André.

În sfîrşit, adunîndu-şi ultimele puteri, Dabbé îl sui pe pluta primitivă pe care o făcuseră cînd scoseseră lada. Pluta începu să alunece încet pe rîu. În urmă, în colibă, încă mai ardea focul. „În ochii mei e de asemenea foc" gîndi Dabbé. Întinse mîna să ia apă ca să-şi spele ochii şi-şi pierdu cunoştinţa.

Un negru salvează un alb

...Dabbé se străduia să-şi alunge teama. Alergă fără să se oprească încă din zori, ca să ajungă la colibă spre seară. Picioarele i se muiară de oboseală. Aproape de el, peste poteca luminată de lună, trece o umbră. Dabbé se sperie şi strînse mai tare în mînă toporul, dar animalul o şi luase la fugă. Acum Dabbé aude trosnetul ramurilor. Peste tot mişună umbre de animale. Şi el care se întoarce fără să fi făcut nimic!...

Iată, în sfîrşit, rîul. Se face liniştе şi negrul cade vlăguit de puteri lîngă un trunchi. Unde o fi coliba? Şi iarăşi aleargă Dabbé. Coliba trebuie să fie aici, aproape de tot. Se mişcă înainte pînă cînd zăreşte pîlpîirea unei lumini galbene. Dar, aproape în acelaşi timp, nările îi fură izbite de un miros pătrunzător.

„Spre apă, în rîu!" — îi trecu prin cap şi se întoarse din drum. Dar, după ce făcu cîţiva paşi se opri.

Monşe André! — îşi aminti el înspăimîntat şi se întoarse iar.

La cîţiva metri de colibă simţi primele înţepături: sub picioarele goale trosneau furnicile strivite. Nu era timp de pierdut.

...Ţipînd, smulse pătura şi-l luă pe bolnav în braţe. Ochii lui André erau larg deschişi, dar nimic nu se oglindea în ei. Gemu slab.

Francezul atîrna greu şi numai frica îi dădea lui Dabbé putere să-l ducă. Alergă pe cărare, spre rîu, dar furnicile ajunseseră şi aici. Ele mişunau în sus, pe picioarele lui Dabbé, i se băgau în ochi, în urechi, în gură, în nări. Dabbé urla de durere: furnicile îi intraseră în ochi. Mai repede, mai repede, spre rîu, căci altfel îi aşteaptă moartea, pe amîndoi!...

Undele rîului răcorită trupurile care ardeau de durerea muşcăturilor. Mîinile negre îl afundară pe André şi o răcoare plăcută îl înconjură. Dabbé îşi frecă ochii şi, ţipînd, smulse furnicile care i se înfipseseră în pleoape şi gene.

Cu greu menţinu capul francezului la suprafaţă. Mîinile lui alunecă în jos şi smulg furnicile de pe trupul şi faţa lui André.

În sfîrşit, adunîndu-şi ultimele puteri, Dabbé îl sui pe pluta primitivă pe care o făcuseră cînd scoseseră lada. Pluta începu să alunece încet pe rîu. În urmă, în colibă, încă mai ardea focul. „În ochii mei e de asemenea foc" gîndi Dabbé. Întinse mîna să ia apă ca să-şi spele ochii şi-şi pierdu cunoştinţa.

Un epilog cu tîlc

Negrul e în baraca a treia. Am izbutit să-i salvăm ochiul sting. Picioarele au şi ele răni grele. E încă slăbit, din pricina frigurilor şi a foamei. Dar cum se simte dom' Moulin? — întrebă asistentul, privind spre Robert Dubois.

Binişor, răspunse acesta. Tocmai mă duceam la el. Vreţi să mergem împreună?

Acum nu pot...

Lîngă uşă, asistentul se opri, se întoarse şi întrebă:

Dar pe negru, cînd pot să-l expediez?

Îndată ce va putea umbla. Ştiţi doar că n-avem mijloace pentru vindecarea negrilor.

Tînărul medic aprobă din cap şi se îndreptă spre sala de pansamente.

...André îşi veni în fire, dar era încă foarte palid.

Ei, cum te simţi? Ai cam tras-o, băiete. Să te salvezi pe o plută şubredă şi încă aproape mort! Vrei să mănînci?

— Mi se pare că n-am pus nimic în gură de un veac... aprobă André... În general, mă simt binişor... Doar slăbiciunea... Dar ce-i cu Dabbé?

Dabbé? Cine-i Dabbé? A, negrul care era cu tine? A pierdut un ochi. A fost internat în baraca pentru negri.

Cîtăva vreme André nu scoase un cuvînt. „A pierdut un ochi" gîndi el.

Robert, pot să-l văd?

Pe cine? A, să vezi... Bine, dar nu acum. Dar ce s-a întîmplat? Ţi-a făcut ceva?

Da, mi-a salvat viaţa. Se întorcea spre casă, spre Monrovia şi a plecat cu mine. A pierdut totul, ca şi mine de altfel. Dar numai că pe mine mă înspăimîntă asta, iar pe el nu... Pricepi?

Ei, şi mai ce, încă?

Nu i s-ar putea face rost de un bilet de vapor, cu care să ajungă acasă?

Dar tu însuţi ai pierdut totul!

André privi drept în ochii prietenului.

Înţelege, Robert, că dacă n-ar fi fost el, eu n-aş mai fi printre cei vii.

O să vorbim mai tîrziu despre asta — încercă să-l convingă medicul. Deocamdată eşti bolnav.

Lasă asta... Mi-a fost dat să trec printr-o spaimă de nedescris. Chiar acasă, în Franţa, îmi voi aminti mereu de asta. Ce om, Robert, ce om e Dabbé! Ai înţeles în sfîrşit?

Amîndoi tăcură vreme îndelungată, apoi Robert spuse:

Bine, André. Cu tine nu se mai poate vorbi. Am să-ţi trimit negrul... am să ţi-l trimit pe Dabbé îndată ce va fi în stare să umble.

...Şi medicul închise uşa în urma lui, spunîndu-şi în completare: „dacă va mai putea vreodată să umble..."

Dabbé se va cufunda iar în apă pentru a scoate lada

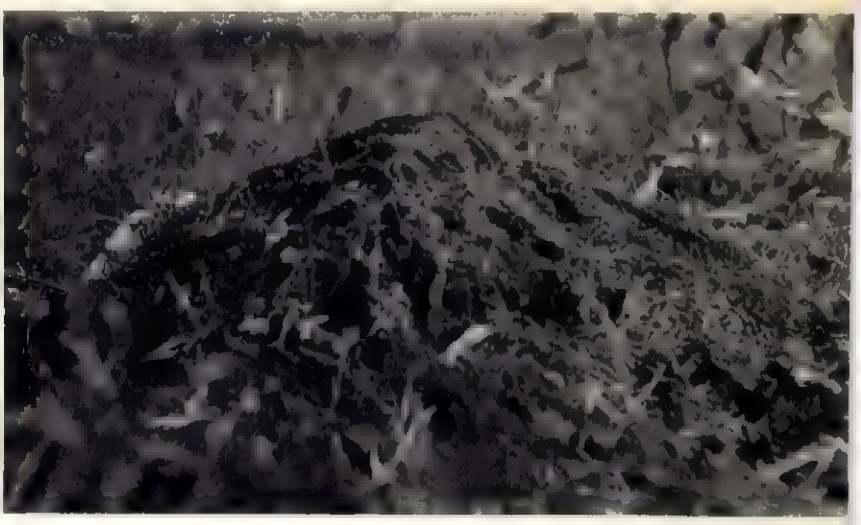

Unul din miile de muşuroaie ale înspăimîntătoarelor furnici

În româneşte de **Aurel COVACI**

Cuvinte încrucișate

IARNA PE ULIȚĂ

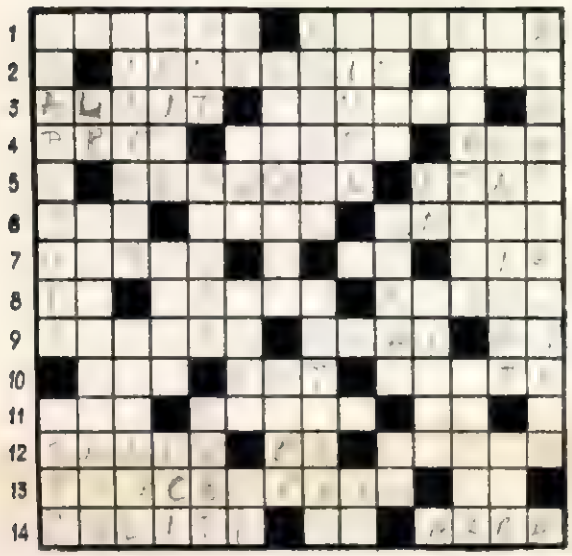

ORIZONTAL: 1) A scris: „A-nceput de ieri să cadă/ Cîte-un fulg. Acum a stat" — A scris: „Iarna, de-o vreme, mă duce regretul/ Printre cringuri, pe margini de linii ferate/ Trec singur spre seară pe ape-nghețate/ Cînd fluiere pe lume violetul" („Plumb de iarnă"). 2) Începe anul și împarte iarna în două — Sat tătărăsc. 3) Nins de ani sau de zăpadă — Meșterul... fierarii. 4) Cost — Îi despoaie iarna — Gheață... lichidă. 5) O frînge vîntu-n iarna grea/ Ce-i pasă codrului de ea? — Asalt. 6) Unitate de măsură pentru... țuică — Apărut — Ana, dezmierdată. 7) Felicitate — Vas din care bei iarna vin fiert — Scatiu. 8) Măsură japoneză — Miros plăcut de cozonaci sau de brad — Cea mai călduroasă haină. 9) Stațiune sanatorială pe litoralul Mării Negre — Vorbă — Anton Pann. 10) Curelușă... de cojoc — Grăsime — Parlea pomului pe care se depune zăpada. 11) Rege în Wessex — Arbore din țările cu iarnă dulce — Ți se spune numai ție. 12) Căruță... pe schiuri — Dînșii — A scris: „Pete albe de zăpadă/ Stau în preajma ta/ Iară mîine va să cadă/ Iarna și mai grea" („Cîntec"). 13) A scris: „Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă" („Iarna") — Eu (pop.). 14) Trecuți prin foc și apă — Exclamație — Curată ca zăpada.

VERTICAL: 1) Urmă lăsată de ger... în piatră! — A scris: „Ninge liniștit, cum de vecuri a nins/ Cad fulgi de zăpadă, suflete mici și trecătoare" („Ninge"). 2) Leru-i Ler... fără vocale! — Unică în felul ei. 3) Regiune a Uniunii Sovietice, în mare parte a anului acoperită de zăpadă — Povestire de Delavrancea, în care eroul trece prin fiori cînd reci, cînd fierbinți. 4) Baie mică — Tăgadă — Aici... 5) Iarna nu-l mai ții la gheață! — La ea visează ursul cît e iarna de lungă — Acest. 6) Conjuncție — Comună în Sebeș — Frigul mare ajunge... pînă la ele — Se pune la răcituri. 7) Maximă — Golf în sudul Arabiei. 8) Cu cetina verde sub zăpadă — Strugure la care nu ajunge vulpea. 9) A vorbi... la 40 de grade! — Iarna e palid... și cu dinți. 10) PușI în sobă dau multe calorii — Un ac... nins... Îl găsești în raionul Cîmpeni, regiunea Cluj — Conjuncție. 11) Se naște iarna — Mulțime de oameni sau de copii la derdeluș (pl.). 12) Tine de vară (fem.) — Poleit... de soare. 13) Literă chirilică — Iarna... pe gheață — Sită-n cer, cernînd iarna făină. 14) Cei șapte pitici îi duceau trena de nea (2 cuv.).

CELE ȘAPTE „MINUNI"

Răspundem prin materialul de mai jos lor. Al. Anca din București.

Cele „șapte minuni ale lumii" grupează cele mai de seamă monumente ale antichității. Majoritatea acestora datează din epoca lui Alexandru cel Mare. Cea dintîi descriere a celor „șapte minuni" — „De septem orbis miraculis" — a fost în mod greșit atribuită lui Filon din Bizanț (sec. II î.e.n.); de fapt această descriere este mai recentă, fiind pusă în circulație publică abia în perioada Renașterii. Scriitorii și izvoarele antice dau știri disparate dar precise cu privire la aceste monumente.

Prima dintre „minuni" este socotită piramidele egiptene, care prin forma lor ciudată și masa lor impunătoare i-au impresionat pe antici. Dintre aceste uriașe „morminte regești", cele mai admirate erau cele trei de la Gizeh, ridicate de faraonii din dinastia a IV-a, Keops, Kefren și Mikerinos. Cea mai mare dintre cele trei piramide are 145 m înălțime, pe o bază de 233 m p, pietrele componente ale acestei construcții însumînd 23 de milioane metri cubi.

Cea de-a doua dintre „minuni" era reprezentată de către grădinile suspendate, zise ale Semiramidei — personaj mitic și presupusă regină a Asiriei și Babilonului. Semiramidei i se atribuie, prin tradiție, construirea și fortificarea Babilonului, ca și ridicarea palatului și grădinilor acestui celebru oraș al antichității. De fapt, însă, grădinile au fost amenajate de Nabucodonosor în preajma palatului său.

Tot Babilonul adăpostea și cea de-a treia „minune": uriașele sale ziduri de incintă, construite tot în timpul domniei lui Nabucodonosor. Orașul era înconjurat de șase incinte, cea exterioară însumînd — cu întinderile sale — 93 km circumferință. Aceste ziduri — distruse de regii perși Xerxes și Artaxerxes — aveau o înălțime de 48 m, o lățime de 27 m, fiind în același timp prevăzute cu turnuri înalte de peste 100 m și cu 100 porți.

O altă „minune" era statuia lui Zeus Olimpianul, capodoperă de dimensiuni uriașe, aparținînd celebrului sculptor grec Fidias (sec. V î.e.n.). Zeus era așezat pe tron, avînd pe cap o cunună de măslin. În mîna dreaptă avea o victorie de fildeș și aur, iar în cea stîngă un sceptru încrustat și prevăzut la un capăt cu un vultur. Încălțămintea și mantaua sa erau de aur. Tot din aur, fildeș, marmură și abanos era și tronul, minunat ornamentat cu basoreliefuri, iar scăunelul susținut de lei, pe care Zeus își sprijinea picioarele era tot din aur. Întreaga statuie se ridica pe un soclu impodobit cu basoreliefuri. Grecii antici considerau nefericiți pe cei ce mureau înainte de a fi văzut această excepțională operă de artă.

O altă statuie uriașă — colosul din Rodos — constituia cea de-a cincea „minune". Ridicată în timp de 12 ani, în jurul anului 290 î.e.n., aceasta reprezenta pe zeul Helios și avea o înălțime de 32 m. În anul 224 î.e.n. un cutremur o dărîmă, dar Ptolomeii o reconstruiesc. Împăratul roman Comodus înlocuiește capul zeului Helios, punînd în locu-i chipul său. Colosul se dărîmă în secolele următoare, un rege sarazin vinzîndu-i în anul 672. Pietrele componente ale statuii au fost cărate de cumpărător pe 900 cămile!

Templul Artemisei (Dianei) din Efes constituia o altă „minune". Această splendidă clădire din cunoscutul oraș antic al Asiei Mici a fost construită în secolul al VI-lea î.e.n. și a fost incendiată în anul 356 î.e.n. — de ziua nașterii lui Alexandru cel Mare — de către un anume Erostrat, care a făcut această nebunie numai din dorința de a-și asigura astfel „celebritatea" veșnică. Templul a fost însă reconstruit prin contribuția tuturor ionienilor și n-a pierit decît în zilele lui Constantin cel Mare (sec. IV).

Mormîntul lui Mausol din Halicarnassus — oraș din Asia Mică — era cea de-a șaptea „minune" a antichității. Construcția acestui monument a fost începută în 352 î.e.n. de către Artemisa, văduva fastuosului prinț Mausol. Acesta a fost apoi îngropat în neobișnuitul mormînt, înalt de 42 m. Monumentul a fost executat de artiștii celebri ai școlii ioniene de arhitectură. Fileas și Satiros, ca și de sculptorii Scopas, Leocares, Briaxis și Timoteos. Mai tîrziu din numele lui Mausol a derivat substantivul comun mausoleu. Mormîntul din Halicarnassus mai există încă în secolul al IV-lea; el a dispărut probabil mult mai tîrziu, în perioada cotropirii otomane.

Socotind grădinile și ziduriie Babilonului drept una și aceeași „minune", unii istorici consideră farul din Alexandria sau templul din Ierusalim drept cea de-a șaptea „minune". Acest din urmă monument, datorat după tradiție lui Solomon, a fost refăcut și amplificat de către iroși, fiind distrus de către romani în secolul I al e.n. În ce privește farul din Alexandria, el a fost ridicat sub Ptolomei de către Sostratus din Cnid. Era înalt de 400 picioare; ziua scotea fum și avea în partea superioară o uriașă oglindă, în care se reflecta imaginea vaselor de pe mare. Farul a rezistat timpului pînă la sfîrșitul secolului al XIII-lea.

Dintre „minunile" antichității, doar piramidele se mai păstrează astăzi intacte; despre celelalte au rămas doar descrieri și amintiri care sînt însă păstrate cu pioasă admirație în tezaurul culturii universale.

FILATELIE

EXPOZIȚIA FILATELICĂ DE LA CONSTANȚA

Nu de mult, a avut loc la Constanța deschiderea expoziției filatelice „În întîmpinarea centenarului primelor mărci poștale românești", organizată de C.J.D.C și Cercul filatelic din Constanța.

Expoziția conține peste 40 panouri cu aproape 3000 de mărci poștale aranjate pe teme: oameni de seamă, sport, faună, floră, aviație, marină, copii, olimpiade etc. din R.P.R. și toată lumea.

În două zile expoziția a fost vizitată de peste 1000 muncitori elevi, intelectuali și militari.

Cu ocazia expoziției s-a pus în circulație un plic cu sugestivul titlu: *„De la poștalion la satelitul artificial" (1858-1957)*

T. PETRILA-corespondent

DE UNDE VINE DENUMIREA RESTAURANT

Un bucătar francez, Boulanger, a avut ideea să atîrne în fața ospătăriei sale o firmă cu următoarea inscripție latinească: Venite ad me omnes, qui stomacho laboratis, et ego restaurabo vos (Veniți la mine, toți cei suferinzi de stomac și eu vă voi restaura).

Originala inscripție avu succes și parizienii veneau la ospătăria lui Boulanger să se „restaureze". Văzînd succesul obținut cu această reclamă, și celelalte ospătării pariziene adaptară denumirea de „restaurant care se răspîndi apoi în întreaga lume.

INSULA LUI ROBINSON CRUSOE

Cine știe astăzi că *„Insula lui Robinson Crusoe"* există într-adevăr și că scriitorul Foe a scris povestea sa, după „Aventurile" rămase de pe urma unui necunoscut, Alexandru Selkirk?

Într-adevăr, insula aceasta face parte din același grup cu alte trei insule, situate lîngă Chili, în Oceanul Pacific și numite insulele „Juan Fernandez".

De la Robinson Crusoe sau Selkirk, vremurile s-au schimbat.

Astăzi vapoarele trec pe acolo cu regularitate de două ori pe lună, venind din Valparaiso. Insula lui Robinson Crusoe e foarte puțin populată, iar locuitorii ei nici nu bănuiesc gloria reședinței lor. În insulă există doar o singură școală. Unica îndeletnicire a locuitorilor este pescuitul racilor, pe care îi oferă spre vînzare chilienilor și argentinienilor.

GERUL CARE ÎNCĂLZEŞTE

Fotoreportaj
de A. MIHAILOPOL

Moşul întîlnit la răscrucea drumului m-a îndrumat binevoitor:
— Nu pe şosea, taică, ci pe scurtătură şi... colea după deal ai şi ajuns.

Au fost de fapt şapte văi pînă la cabana Vîrful cu Dor, spre care mă îndreptam. Cînd am ajuns sub stîncile cetăţii am zărit şi siluetele băieţilor lui „nea Ţilică". Sînt elevii cei mai merituoşi ai Şcolii medii „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti, plecaţi pentru vacanţa de iarnă pe crestele înzăpezite ale Bucegilor să înveţe arta de a merge pe „doage" — cum numesc ei schiurile — iar „nea Ţilică" nu este altul decît profesorul lor de educaţie fizică, Stelian Gheorghiu.

Aici, la 2 000 metri altitudine, gerul încălzeşte, iar vacanţa (fără pretenţia de a pedagogiza) e activă...

Cu mic, cu mare, gata de urcuş.

Poftă bună!

Nimeni nu vrea să recunoască faptul că-i obosit, dar popasul nu-l refuză nimeni..

Brrrr! Numai privindu-l te-apucă tremuriciul...

Nici n-au ajuns încă la cabană că băieţii i-au şi cerut profesorului să le explice „întoarcerea obişnuită".

E tîrziu... Toată lumea doarme, iar bocancii.. se usucă.

În aşteptarea răsăritului de soare, care merită sacrificiul unei ore de somn...

În premieră

Proba de slalom juniori a fost foarte disputată. Un aspect din prima manșă.

Citind titlul să nu credeți cumva că e vorba de vreun spectacol de teatru; premiera de care vorbim a avut loc nu pe o scenă, ci pe frumoasele pîrtii din Poiana Stalin și a fost prilejuită de deschiderea sezonului competițional în admirabilul sport al zăpezii.

Deși urmărit în condițiile determinate de o temperatură de minus 15 grade, spectacolul a plăcut mult datorită dîrzeniei întrecerilor, promițătoarelor rezultate înregistrate, precum și răsturnării rezultatelor în cele două manșe ale probei de slalom.

Desigur că lista rezultatelor înregistrate la primul concurs nu poate oferi un criteriu sigur pentru alcătuirea unui clasament al celor mai valoroși concurenți. Totuși, merită subliniat faptul că și acest sezon s-a deschis sub semnul ofensivei tinerilor, în frunte cu Mihai Bucur și Nicolaie Pandrea la slalom, Marcele Bratu, Iolanda Balaș și Ion Bălan, la fond.

Prima probă oficială de slalom a vestit că în acest an vom asista la cea mai îndîrjită dispută între specialiștii probelor alpine, datorită apropiatei lor valori de bază și bunei pregătiri.

Alături de elemente consacrate ca Gh. Cristoloveanu, I. Bîrsan, N. Pandrea, M. Bîră și alții — probele alpine au în Adrian Bătușaru (Voința-Sinaia) un junior de ridicată valoare, capabil de rezultate valoroase.

În cursele de fond situația este însă mult mai clară, mai ales în ceea ce privește clasamentul celor mai bune schioare. Victoriile din viitoarele concursuri vor fi împărțite între Elena Zangor-Tom, Ștefania Botezariu și Iuliana Simon, care sînt superioare cu o clasă celorlalte concurente. La băieți va continua pasionantul duel Gheorghe Olteanu-Ion Cîmpoia, în care, deocamdată, conduce primul prin clara victorie obținută duminică.

În concursul de la trambulina mijlocie, Gh. Frățilă a ratat, din păcate, cea mai lungă săritură din întreceri (43 m) — căzînd la aterizare și pierzînd astfel locul I, care a revenit lui Nicuşor Munteanu (cu cea mai bună săritură de 42,5 m). De altfel și aici, ca și la probele alpine, lupta se anunță foarte echilibrată.

Viitoarele concursuri ne vor oferi, desigur, mai multe și, sperăm, mai îmbucurătoare concluzii.

Florin ȘERBAN

Fotografii de Fl. ȘERBAN și D. STĂNCULESCU

Cabina oficialilor. Aci se înregistrează sosirile.

Iuliana Simon, cea mai bună fondistă din primul concurs.

Nu s-ar putea spune că schiul nu are spectatori

Elisabeta Suciu, studentă la I.C.F., în cursa de slalom.

ÎN JURUL GLOBULUI

„DE ASTĂ DATĂ VĂ IERT, dar dacă se mai întîmplă...“ Scena s-a petrecut pe străzile Moscovei. Cel prins în flagrant delict de... circulație este Ted Richardson, conducătorul unui autobus de turiști englezi care vizitează Uniunea Sovietică. Richardson a uitat că în U.R.S.S. se circulă pe partea dreaptă a străzii și nu pe stînga, ca în Anglia, și a încurcat circulația. Mustrarea prietenoasă a ofițerului de miliție s-a soldat cu... un schimb de fotografii și strîngeri de mînă.

AUTOMOBIL PE... BĂȚ? Să lăsăm gluma. E vorba de un curios accident întîmplat pe una din șoselele ce duce spre Copenhaga (Danemarca). Datorită neatenției șoferului, mașina s-a izbit în plină viteză de un autocamion ce transporta un stîlp de telegraf. Rezultatul se poate vedea în fotografie.

ULISSE? Acest minunat cap de bărbat face parte dintr-un ansamblu de peste 1200 fragmente de sculptură, găsite la începutul lunii octombrie 1957 într-o peșteră din Sperlonga (Italia). Descoperirea acestor statui se datorește în majoritate profesorului Giulio Jacopi, directorul Muzeului de antichități din Roma și conducătorul săpăturilor arheologice. Capul pe care îl reproducem aci se crede că ar fi al lui Ulisse, într-un grup, care înfățișa întreaga istorie a Troiei. Dar în legătură cu această presupunere există încă vii controverse.

Eroii și întîmplările nuvelei „Duelul“ de A. Kuprin au fost transpuse în film de către regizorul V. Petrov, în principalele roluri jucînd I. Scobțeva, I. Puziriov, M. Nazvanov și alții. Muzica filmului e compusă de Aram Haciaturian.

Celebrităților din trecut ale ecranului devin eroii unor filme biografice, la Hollywood. Astfel, acum se turnează viața lui John Barrymore, cu actorul Errol Flynn în rolul marelui amorez și în regia lui Art Napoleon.

Realizările cinematografice în coproducții binaționale au luat un mare avînt în toată lumea. Așa, de pildă, studiourile sovietice colaborează în prezent cu nu mai puțin de opt studiouri pentru realizarea unor filme ca „Afanasi Nikitin“ în coproducție cu cinematografia indiană, „Zorile Orientului“ cu cea coreeană, „O splendidă duminică“ cu cineaștii cehi, „Rapsodia Carpaților“ cu cei maghiari, și așa mai departe.

Alfredo Salazar este unul dintre cei mai valoroși scenariști mexicani. El e autorul scenariului unui nou film muzical „Serenada mexicană“, pe care l-a realizat Ciano Urueta cu vestita artistă Rosita Quintana.

Noul film al studiourilor Defa este intitulat „Polonia-Express“ și este interpretat de o echipă de tineri ca Alice Graf, Horst Schön, sub îndrumarea regizorului Kurt Jurg-Alsen.

Ultima realizare a marelui regizor american John Huston (realizatorul filmului „Moulin rouge“) este ecranizarea romanului „Moby Dick“ de Hermann Melville. În distribuție găsim pe Gregory Peck, Orson Welles și Richard Basehart.

Legăturile cinematografice sovieto-franceze se intensifică. În afară coproducției „Normandie-Niemen“ despre care v-am informat, se mai lucrează în prezent la scenariul unui film intitulat „O strîngere de mînă prietenească“. Autorii scenariului sînt dramaturgul sovietic Alexandr Stein și scenaristul francez L. Damaire.

BISERICA-PIRAMIDĂ. Iată ultima născocire arhitectonică a unor constructori danezi, care se vor originali cu orice preț. Încercînd să proiecteze construcția unei biserici „cît mai atractive“, ei au realizat la Copenhaga această stranie piramidă, care se poate lua la întrecere cu alte asemenea biserici bizare construite în ultima vreme în Germania occidentală.

CUM VĂ PLACE? Nu-mi șade bine? Dînd dovadă de evidentă precocitate și de simț al umorului, micuța din fotografia noastră încearcă se pare să satirizeze exagerata preocupare pentru modă a cuconetului. După ce și-a pus capotul mămichii, ea a recurs la un abajur pentru a se prezenta, precum vedeți, cu o pălărie și „modernă“ și „originală“.

NEBUN SAU ESCROC? Se pare că nici el însuși nu știe ce e. Pînă a fi fost arestat la Paris ca... hoț, americanul Gary Davis se îndeletnicea cu o afacere bănoasă făcînd înscrieri de „cetățeni ai lumii“, el însuși împopoțonindu-se cu titlul de „primul cetățean al lumii“. Lăudîndu-se că va izbăvi omenirea într-o lume „*fără nici un fel de granițe*“, Davis a confundat se pare și hotarul dintre buzunarele sale și rafturile unui magazin de galanterie din Paris, unde a fost surprins în momentul cînd fura lenjerie de damă

BONJOUR ELEFANT! Nu este o imagine din filmul cu acest titlu. Elefantul uriaș care este „despachetat“ în plină stradă a fost vînat în Congo-Belgian și... împăiat la Londra de către meșterul Gerald Bread. Lucrarea are o greutate de 1500 kg.

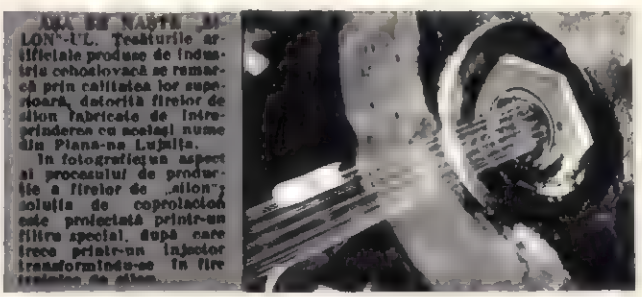

ȘOSETE DE NAȘTE „SILON“-UL. Țesăturile artificiale produse de industria cehoslovacă se remarcă prin calitatea lor superioară, datorită firelor de silon fabricate de întreprinderea cu același nume din Piana-na Lužnitza.

În fotografie un aspect al procesului de producție a firelor de „silon“: soluția de copolicelon este proiectată printr-un filtru special, după care trece printr-un injector transformîndu-se în fire [illegible]

MOTOCICLETA DE CURSE pe care o vedeți în fotografie îndeplinește toate condițiile unei mașini moderne de mare viteză. Motocicleta S-254 are un motor de doi cilindri în patru timpi. Viteza — 130 kilometri pe oră. Prezentată la Expoziția Industrială Unională de la Moscova, S-254 a-a bucurat de elogioase aprecieri.

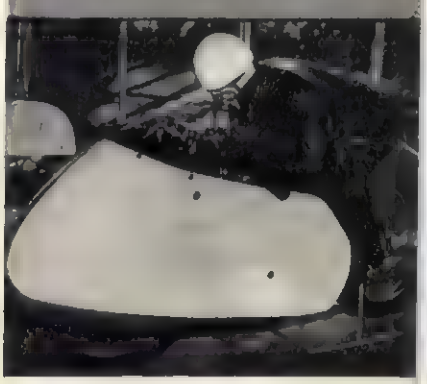

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 19.50 lei, 6 luni: 39 lei, un an: 78 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin“.

Spre Virful cu Dor
Fotografie de A. MIHAILOPOL
(Fotoreportajul în pagina 17)

PREȚUL 1,50 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 3 (139)
Anul VII
18 Ianuarie 1958

Momente dificile la „Drumeții veseli"...

Fotografie de
A. LOVINESCU

fotocronica FLACARII

LA SESIUNEA MARII ADUNĂRI NAȚIONALE A R.P.R.

La 11 ianuarie 1958 a avut loc Sesiunea Marii Adunări Naționale a R.P.R., în cadrul căreia a fost ales noul președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale. Luînd cuvîntul, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej l-a propus pentru această înaltă funcție pe tovarășul Ion Gheorghe Maurer, vechi membru al Partidului Comunist Romîn. „Tovarășul Ion Gheorghe Maurer este o personalitate cunoscută — a spus în cuvîntul său tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. Intelectual devotat poporului său, el s-a ridicat împotriva regimului burghezo-moșieresc și de aproape 30 ani a luat parte la acțiunile politice ale clasei muncitoare".

Trecîndu-se la vot, deputații Marii Adunări Naționale au ales în unanimitate pe tovarășul Ion Gheorghe Maurer ca președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R.

În cadrul aceleiași sesiuni s-a prezentat proiectul de lege pentru modificarea art. 35 din Constituția R.P.R., care prevede că Prezidiul Marii Adunări Naționale va avea trei vicepreședinți, în loc de doi, și 14 membri, numărul total al membrilor Prezidiului rămînînd tot 19. Au fost propuși și aleși: ca vicepreședinte al Prezidiului, deputatul acad. Mihail Ralea, iar ca membru al Prezidiului, deputatul Florian Dănălache.

În fotografie: aspect din sală, în timpul sesiunii.

Fotografie de A. LOVINESCU

Tovarăși de muncă și cetățeni din cartier îl felicită pe tovarășul Ion Ardeleanu pentru desemnarea lui drept candidat în alegerile de la 2 martie 1958. ←

CANDIDATUL CARTIERULUI

Își mînglie țepii bărbii peste care, pare-se, nu trecuse briciul de o zi și se hotărî să se așeze pe o bancă, undeva în fund. Nu-și dezbrăcă lodenul, dar strînsoarea fularului o înlătură. Părea puțin obosit. Poate nu avusese timp să se odihnească. Poate.

Iar acum... Acum oamenii se înghesuie în jurul lui.

Ion Ardeleanu pare oarecum stînjenit. Observi lesne că n-are rutină protocolară. Strîngerile de mînă, felicitările îl copleșesc; fotoreporterul îi dă tîrcoale, iar Ardeleanu zîmbește timid. „De fapt, de vină e emoția" — mă asigură o cetățeancă de lîngă mine. Are dreptate tovarășa. Emoția e de vină. Dar de ce-i emoționat tovarășul Ardeleanu?

Probabil că dumneavoastră știți: ați citit doar titlul reportajului și secretul a încetat să mai fie... secret. Cînd a venit la adunare în clubul acesta din inima Dudeștiului, tovarășul Ardeleanu era însă mai puțin informat decît cititorii acestor rînduri și de aceea dînsul avea tot dreptul să fie emoționat cînd a auzit că este candidat F.D.P. în circumscripția electorală raională nr. 86. Discursuri lungi nu s-au rostit. Din primul rînd s-a ridicat un bărbat și a făcut propunerea:

— Noi, cei din cartier, ne-am gîndit să-l propunem candidat pe tovarășul Ardeleanu, muncitor la fabrica „Flacăra Roșie". Îl cunoaștem bine. Om tînăr, fruntaș în muncă și un harnic gospodar...

Aplauze. Ardeleanu e cuprins de emoție. Aprinde o țigară. Cetățenii vorbesc, îl laudă pe cel propus și-i promit sprijinul lor. Mulți îi sînt și vecini, și tovarăși de muncă. Înfrigurat, îmi pregătesc întrebările apropiatului reportaj.

— Nu o să fac promisiuni de dragul promisiunilor. Voi dovedi însă dragoste pentru cartier...

Candidatul s-a așezat înapoi pe banca din fund. Fusese zgîrcit la cuvinte. Semn bun. Probabil că preferă faptele...

Pînă la urmă, însă, n-a scăpat: a trebuit să răspundă și întrebărilor ziaristului.

Ardeleanu dă din umeri:

— Ce să-ți spun? Eu muncesc în secția vegetală. Sînt comunist...

Cuvinte simple. Sînt ale unui om simplu. Ardeleanu n-are la activul lui eroisme spectaculoase, dar modestia lui nu ne poate împiedica să-i cunoaștem hărnicia, rodnicia eforturilor, simțul gospodăresc, adică ceea ce conferă unui constructor al socialismului prețuirea deplină a tovarășilor săi. Tînărul muncitor, venit în București de prin părțile Zalăului, are un certificat foarte grăitor: panoul de onoare al fabricii, pe care fotografia lui apare permanent.

Eugeniu OBREA

Fotografii de N. SCARLET

„Îl propun pe tovarășul Ion Ardeleanu, muncitor la fabrica „Flacăra Roșie", drept candidat al circumscripției noastre, nr. 86", a spus cetățeanul Radu Claudiu la adunarea din cartierul său. ←

În sala cinematografului „Înfrățirea între popoare" din Capitală, în cadrul unei însuflețite adunări cetățenești a fost propus drept candidat al F.D.P. Eroul Muncii Socialiste Ștefan Lungu.

După 2 ANI

Fotoreportaj de A. MIHAILOPOL

Dacă nu ești total indiferent față de ce se petrece în jurul tău, nu se poate să nu-ți dai seama că în ultimii ani peisajul urban al Ploeștilor s-a schimbat într-un fel. Și dacă te informezi ce se mai pregătește în această direcție, afli pe dată că nu va trece multă vreme și transformările vor deveni și mai vizibile. Proiectanții au lucrat de zor la realizarea unui plan urbanistic al unui adevărat oraș modern. Centrul orașului de azi va fi complet transformat, și asta începînd chiar din această primăvară...

Am poposit la Ploești zilele trecute, cu intenția de a afla ce realizări are sfatul orășenesc în ultimii doi ani, adică de la ultimele alegeri de deputați în sfaturile populare. Tovarășul Vidroiu Ioan, președintele Sfatului popular orășenesc, căruia m-am adresat, ne-a invitat să facem o plimbare pe străzi, să vedem toate aceste realizări la fața locului.

Chiar în plin centru este o căsuță — cea mai veche din oraș — zidită prin secolul al XVIII-lea. Ruinată de scurgerea anilor, casa este acum în renovare: aici va fi muzeul istoric al orașului. Această lucrare oglindește grija pentru cunoașterea trecutului. Prezentul este și el „prezent" în ce privește construcțiile: cîteva străzi mai departe, altă lucrare: se construiesc case noi. Sînt blocuri muncitorești, cărora li se fac lucrările de finisare. 128 de apartamente își așteaptă locatarii. Dacă ar fi să facem bilanțul construcțiilor și renovărilor din ultimii doi ani, acesta ar fi următorul: 14 blocuri, amenajarea Teatrului de Stat, o aripă nouă la maternitate, o clădire nouă, cu 60 de paturi, la Spitalul nr. 2, mărirea stadionului sportiv prin construirea a două peluze de beton, clădirea unei școli de șapte ani etc.

Cartierele orașului au fost înzestrate cu o rețea de apă de 10 km, cu 7 km conducte de gaze și peste 6 km de canalizare.

Acțiunile Sfatului popular orășenesc au fost sprijinite cu entuziasm de către cetățeni. De la ultimele alegeri de deputați în sfaturile populare și pînă acum, ei au efectuat peste 400.000 ore de muncă voluntară.

Toate acestea sînt cifre și date seci. Ele ne vorbesc însă cu multă putere de convingere despre ceea ce se poate înfăptui cînd există inițiativă și legături puternice cu masele.

1) *În noua clădire a Spitalului nr. 2.*

★

2) *Macheta parcului care se află în curs de amenajare, pe un teren de 43 de hectare situat la marginea Ploeștiului.*

★

3) *Prin construirea celor două peluze de beton, capacitatea stadionului s-a mărit de la 5.500, la 22.000 de locuri.*

★

4) *În ultimii doi ani, s-au executat lucrări de canalizare de peste șase kilometri.*

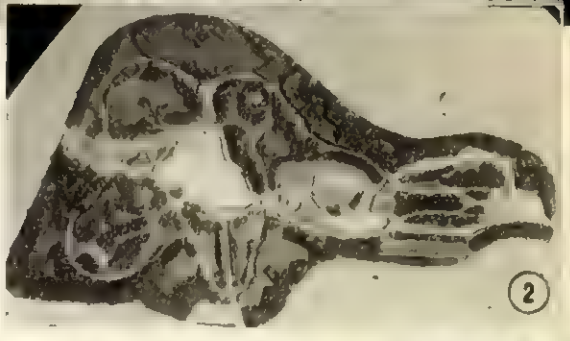

Pentru ornamentarea cu flori a orașului, s-au construit patru sere noi ←

☆

Clădirea noii școli de 7 ani, terminată anul trecut. →

☆

În ultimii doi ani au fost date în folosință 239 de apartamente. Pe unul din șantierele de construcții, Vidroiu Ioan, președintele Sfatului popular orășenesc, stă de vorbă cu muncitorii. ↓

În această casă, cea mai veche din Ploiești, va fi amenajat muzeul istoric al orașului ↓

Pe alte 50 de străzi din oraș a fost extinsă rețeaua electrică.

Una din străzile de curînd asfaltate ale orașului ↑

ÎN CEA MAI ADÎNCĂ MINĂ

La 900 m adîncime apa proaspătă şi rece te înviorează.

Am coborît în minele Aninei, cele mai adînci din ţară: unele galerii şi abataje se află la aproape 900 de metri adîncime de la gura puţului. Puţul pe care coborîm, puţul principal al Aninei, a fost de curînd refăcut şi adîncit. Străbatem zone de căldură şi frig, de uscăciune şi umezeală. Întunericul e fulgerat pe alocuri de lumini: gurile orizonturilor. Zgomotele metalice care ne acompaniază sînt stridente, unice şi par din altă lume. La un moment dat cineva smuceşte de sus colivia. Tălpile încep să simtă existenţa şi duritatea podelei, iar trupul, nevoia mişcărilor. Am ajuns. Sîntem la 820 de metri sub pămînt. Puţul e rotund, larg şi căptuşit cu ciment. Pare o lucrare fantastică. Sub noi, sub locul unde ne-am oprit, se aude zgomotul unei căderi de apă. Apa inundă fundul puţului. Oamenii se străduiesc s-o scoată cu pompe uriaşe. Îi văd jos, agăţaţi de perete, manipulînd furtunuri. Parcă-s în inima pămîntului.

...Răzvrătiri geologice ciudate au împrăştiat cărbunele Aninei în cele mai diverse straturi şi direcţii. Capriciile naturii au făcut din aceste mine exploatări grele şi primejdioase. Omul se bate cumplit pentru cărbune. De la galeriile principale pînă la locurile de lucru, calea minerilor e uneori mai anevoioasă decît munca propriu-zisă.

După ce am cotit prin cîteva galerii cimentate, în care numai curentul năprasnic constituia un obstacol, ne-am oprit la intrarea unei galerii care făcea legătură cu un abataj de exploatare...

Galeria este de fapt un cotlon de coborîre la o înclinaţie care, uneori, se confundă cu verticala. Corpul îmi încape cu greutate în el. Ne frecăm în coborîre de straturi de cărbune. Cobor imediat după tovarăşul meu, inginerul Munteanu, şi mă feresc cu teamă — justificată, pentru un „intrus" — să nu primesc în cap vreun bulgăre de cărbune. Dar pe cap avem căşti metalice de protecţie. Coborîm, ne agăţăm, uneori ne învîrtim pentru a ne face loc. În sfîrşit, zărim luminiţa

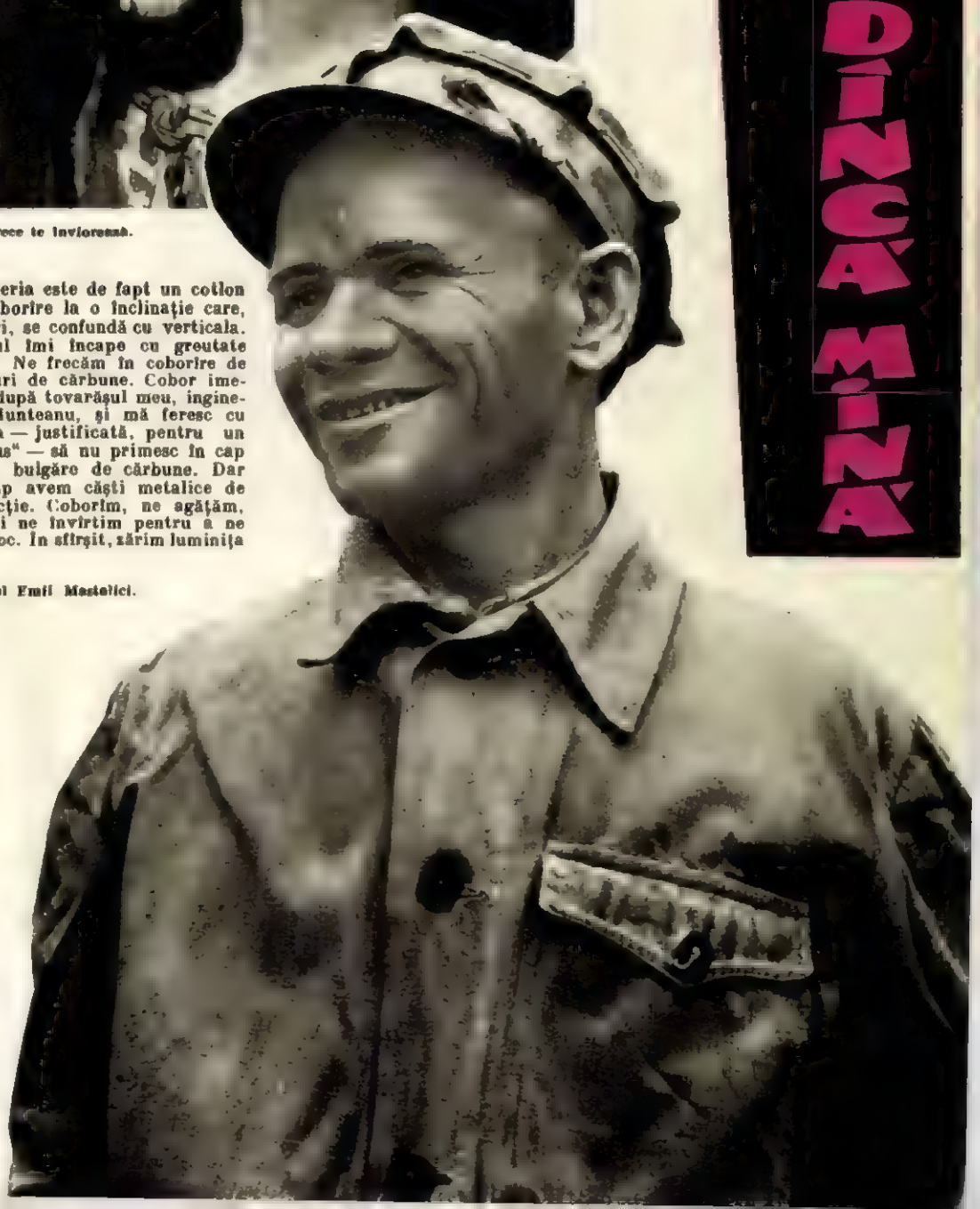

Minerul Emil Mastelici.

Pe aici vom tăia o nouă galerie!

La sanatoriul de noapte al minerilor

Unde-i un lac mai şi... pescari! Salariaţii minei. Anina, în timpul lor liber, merg la lacul Bohui la pescuit.

VĂ AMINTIŢI?

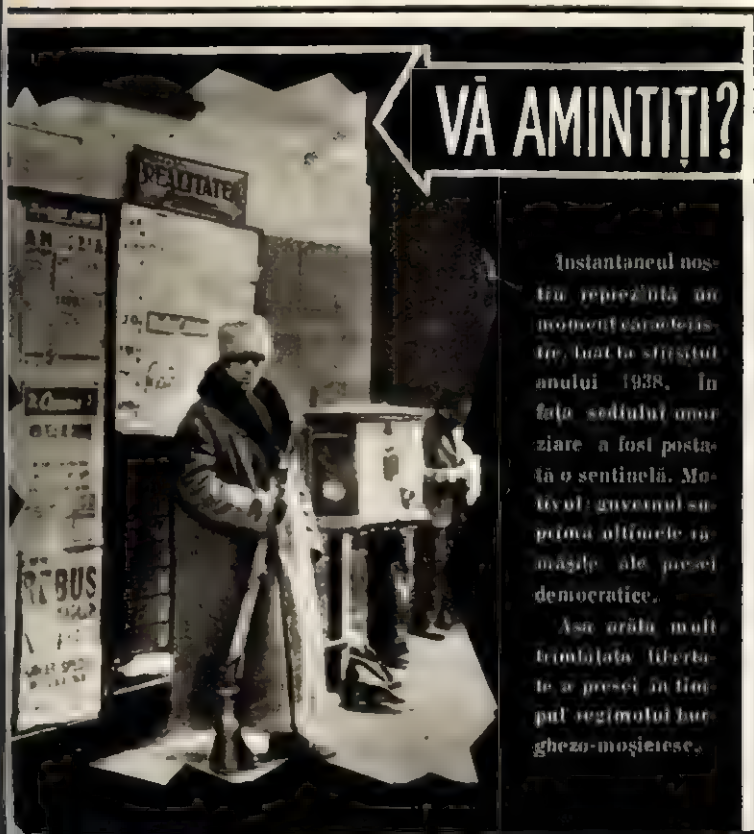

Instantaneul nostru reprezintă un moment caracteristic, luat la sfîrşitul anului 1938. În faţa sediului unui ziar a fost postată o sentinelă. Motivul: guvernul suprima ultimele rămăşiţe ale presei democratice.

Aşa arăta mult trîmbiţata libertate a presei în timpul regimului burghezo-moşieresc.

abatajului. Sîntem la 860 de metri. Am coborît deci, pe cotlonul vertical, 40 de metri.

Minerul din abataj, Emil Mastalici, ne primeşte cam supărat: îl stingherim din lucru. Îi aşteptăm şi pe ceilalţi tovarăşi ai noştri, îi ajutăm să coboare, ne înghesuim unii în alţii, în tăcere. În abatajul mic mai zărim două siluete, lungite pe spate într-un colţ. Sînt doi activişti, care au venit să discute cu minerii, în abataje, despre sistemul de salarizare îmbunătăţit.

Nici nu se putea o idee mai bună. Sus, la lumina zilei, ai altă optică asupra muncii din mină. Aici e altceva.

Mastalici e deştept şi vioi. Limbajul lui e cît se poate de pitoresc. Lucrează la Anina de 10 ani. Sistemul de salarizare şi normare îmbunătăţit îi convine foarte şi o spune pe şleau:

– Mina nu-i şagă şi minieritul nu-i plimbare. Iar la Anina... e mai dihai ca nicăieri.

...Ne mai despart vreo zece metri de limita celor 900. E o căldură de infern. Minerii aceştia, care lucrează în pielea goală, numai cu casca pe cap, sînt harnici şi conştiincioşi. La vorbă sînt zgîrciţi. Nu fac teorii şi nici nu idealizează munca. Ilie Ungureanu îmi spune că a cîştigat luna trecută 2.500 de lei, iar luna asta vrea să treacă de 3.000.

— Ce faci cu banii? — întreabă unul dintre noi, în mod inutil.

— Îi cheltuiesc. Mănînc, beau, mă distrez, îmi aranjez casa. Bani să fie, că ai ce face cu ei!

La capătul unei galerii, alţi doi mineri. Ion Mihnea, în jurul lui 50 de ani, şi Vasile Mihnea, un flăcăiandru. Lucrează la înaintare în piatră.

— Merge treaba? — întreabă din nou cineva. Nu-i pericol?

— Dacă-mpingi, mere — răspunde bătrînul. Iar primejdii, şi sus la lumină sînt destule. Dar amu sîntem mai feriţi... Înainte nimeni nu ne purta de grijă. Omul era pus să lucre ca un orbete. Viaţa ori moartea minerului erau pentru domni totuna...

Cuvintele bătrînului miner îmi sunau în urechi în timp ce urcam spre lumină. Ele oglindeau condiţiile noi în care muncesc minerii, apăraţi de accidente, simţind zi de zi grija ce li se poartă. Acolo, în inima pămîntului, în negura de piatră, adevărul acesta licăreşte necontenit în sufletul minerilor.

C. CONSTANTIN

Fotografii de S. STEINER

NUSANTARA

Am fost în țara celor 1.000 de insule

În limba băstinașilor, Indonezia — țara celor peste 1.000 de insule — se numește Nusantara.

Am străbătut cu avionul, cu mașina și, bineînțeles, pe jos, cîteva din insulele acestei imense țări — Sumatra, Borneo, Jawa. În satele din junglă — acolo unde totul se naște, se dezvoltă și moare în mijlocul unei vegetații luxuriante — pe întinsele plantații de cauciuc sau palmieri de ulei, în marile centre industriale din Jawa, pe bulevardele largi din Djakarta, a căror animație este de-a dreptul surprinzătoare, i-am cunoscut pe indonezieni așa cum sînt: oameni harnici, dîrzi, patrioți înflăcărați, care știu să iubească dar și să urască, care știu să lupte, să se sacrifice pentru patria lor.

Pe oriunde am trecut prin Indonezia, am fost martorii disprețului și urii pe care le nutresc indonezienii față de cei ce i-au umilit și jefuit timp de peste 350 ani — colonialiștii olandezi.

Hotărîrea celor 83 de milioane de indonezieni de a se elibera de sub jugul colonialist a mocnit vreme îndelungată, dar ea s-a transformat în ultima vreme într-o erupție vulcanică a mîniei populare. Poporul din Nusantara, însetat de libertate, a pornit lupta deschisă pentru independență, pentru izgonirea totală a olandezilor, pentru luarea în stăpînire a imenselor bogății ale țării lui. Și în lupta sa poporul indonezian se bucură de simpatia și admirația tuturor celor care iubesc libertatea și pacea.

„Ce vor zice colonialiștii olandezi pierzînd comoara din care se înfruptă de veacuri, îi privește. Noi cucerim viața noastră, libertatea și nu vom ezita să cucerim chiar prin luptă propriile noastre bogății, propria noastră țară". Sînt cuvintele unui băștinaș, un om simplu, muncitor pe o plantație de cauciuc din Sumatra. Călătorind prin Indonezia, am înțeles că aceste cuvinte corespund năzuințelor tuturor indonezienilor.

Ing. H. DOBRESCU

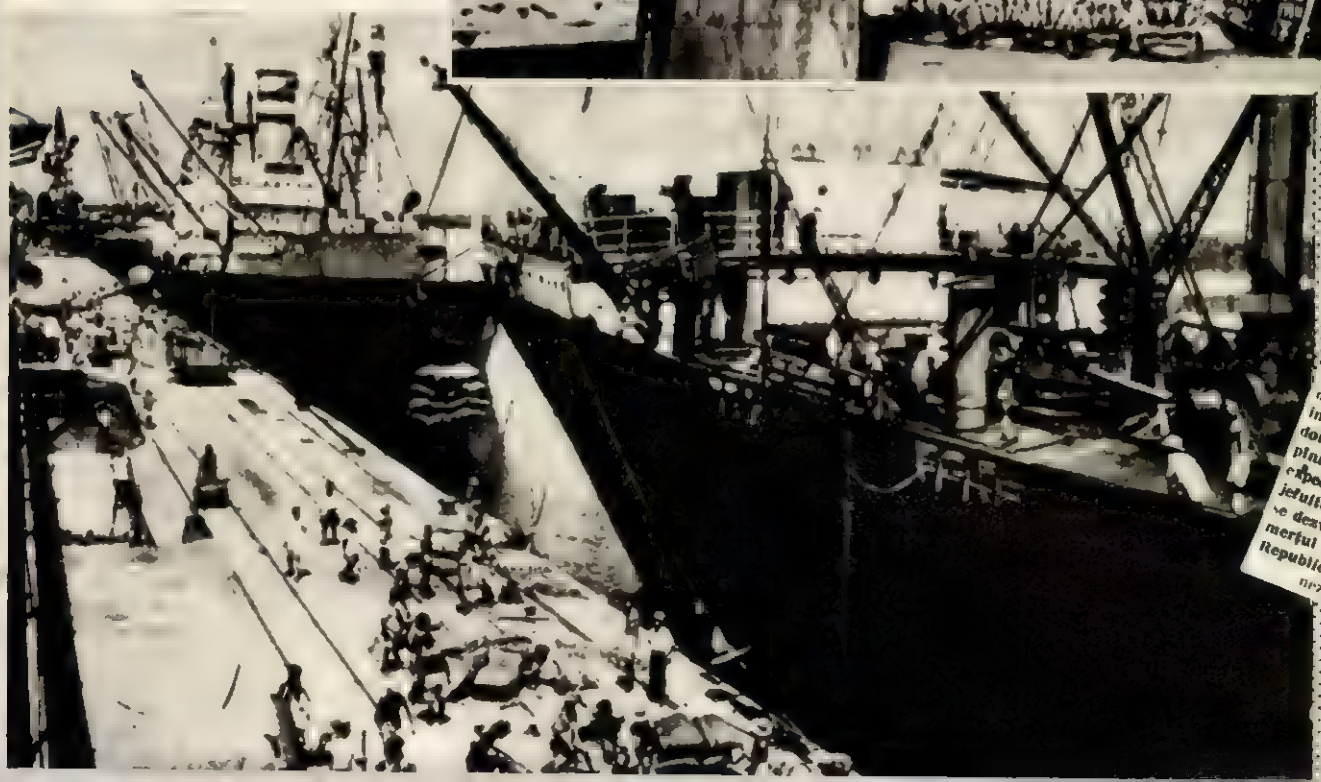

În porturile Tandjung Periok (Djakarta), Tandjung Perak (Surabaia), Belawan Deli (Medan-Sumatra) sau în alte porturi indoneziene, pe unde pînă mai ieri erau expediate bogățiile jefuite de olandezi, se dezvoltă azi comerțul exterior al Republicii Indonezia.

Orezul — „pîinea cea de toate zilele" a indonezianului. ↑

Știința de carte se răspîndește tot mai mult în rîndurile poporului și nu rareori pot fi întîlnite asemenea scene: mama învață alături ← de fetița ei.

O artă tradițională — dansul. Iată o tînără executînd, în acordurile unei muzici vizitoare, un dans din Bali.

O omenire in EPRUBETE

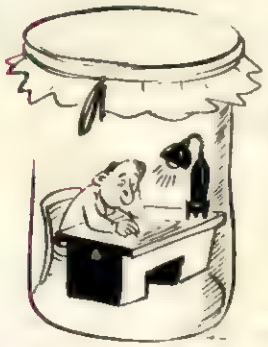

În romanul său „Cea mai bună dintre lumi", scriitorul englez Aldous Huxley imaginа o societate umană creată în eprubete — o omenire împărțită în cîteva categorii corespunzătoare unor formule elaborate în cancelarii sau în laboratoare biochimice.

Cu două veacuri înaintea lui Huxley biologul italian Spallanzani imaginase crearea unui om mecanic—construit în atelier, asemenea păpușilor profesorului Coppelius, un fel de strămoș al robotului electronic născocit de Karel Capek.

Iată însă că fanteziile nevinovate ale lui Huxley, Spallanzani sau Capek au fost întrecute de speculațiile delirante —și destinate, cum s-ar zice, practicii — ale americanului Ralph Lapp, care recomandă lumii nici mai mult nici mai puțin decît „asigurarea unui stoc uriaș de spermatozoizi umani".

Pe Ralph Lapp îl preocupă — ca și pe patronii săi din Wall-Street — gîndul că omenirea se află în pragul unui dezastru. Ce se va întîmpla cînd această omenire va fi înghițită, la propriu și la figurat, de imensa plinie radioactivă a unei explozii atomice cu o rază de acțiune care să acopere bună parte a planetei — minus, firește, teritoriul S.U.A.? Arătînd că „femeia este din punct de vedere reproductiv mai puțin sensibilă la radiații decît bărbatul", Ralph Lapp recomandă „asigurarea unui stoc de spermatozoizi umani". Dulce din fire și grijuliu de soarta unei omeniri amenințate de pieire, Ralph Lapp explică: „Printre ruinele radioactive care vor urma unui război total cu bombele „H", femeile supraviețuitoare ar găsi, astfel, o sursă de spermatozoizi antebelici neiradiați, sortiți să înlocuiască pe aceia iradiați ai soților lor". Ținînd seama tocmai de acest factor, stocul preconizat de Ralph Lapp se va dovedi minuitor. Și cine știe dacă acest depozit de viață viitoare nu ar putea deveni obiectul unor mănoase tranzacții între trusturi care ar putea fi, cu egal folos, și negustătoare de viață, nu numai de moarte, după ce aceasta din urmă își va fi îndeplinit misiunea. Despre aceasta Ralph Lapp nu vorbește. Are însă grijă să ne asigure că toate aceste lucruri „vor trebui să fie luate în considerare atunci cînd vor fi analizate consecințele războiului nuclear".

Cum vedem, Ralph Lapp a rezolvat problema refuvierii unei omeniri, pe ruinele celei răposate. El a găsit rețeta fericirii de mai tîrziu nu în interzicerea fabricării și folosirii oricărui tip de arme de exterminare în masă — inclusiv a oricărui război total cu bombe „A" sau „H" — ci în miraculosul său stoc de spermatozoizi umani.

Și poate că n-ar fi fost prea grav dacă această „teorie" ar fi rămas în caietul de însemnări al profesorului Lapp, ca material documentar pentru unul psihiatrilor amatori de cazuri interesante. Ea a fost însă prezentată unei comisii senatoriale, fără ca vreunul dintre senatorii americani să se cutremure, să se rușineze, sau să schițeze măcar un gest de neliniște.

Aceasta, în timp ce savanții sovietici se pregătesc să găsească noi mijloace de punere a energiei nucleare în slujba construcției pașnice.

Drept replică la chemarea Uniunii Sovietice la întrecerea pașnică între socialism și capitalism, congresmeni și pseudosavanți americani studiază problemele distrugerii omenirii și ale refacerii stocului de carne de tun cu ajutorul eprubetelor.

Din toate cele de mai sus se desprinde urgența clinică asupra căreia specialiștii cîmpiei de forță au datoria să-și îndrepte atenția.

Bogdan VARVARA

↑Noua clădire a Ministerului Planificării; de aci sînt gospodărite de către guvernul indonezian bogățiile țării.

O manifestație a muncitorilor de la o fabrică textilă din Sheribin, pe vremea cînd și această întreprindere aparținea unor patroni olandezi. Muncitorii au cerut condiții mai bune de muncă și trai. ↓

Puternica hidrocentrală de la Sadang (insulele Celebes).

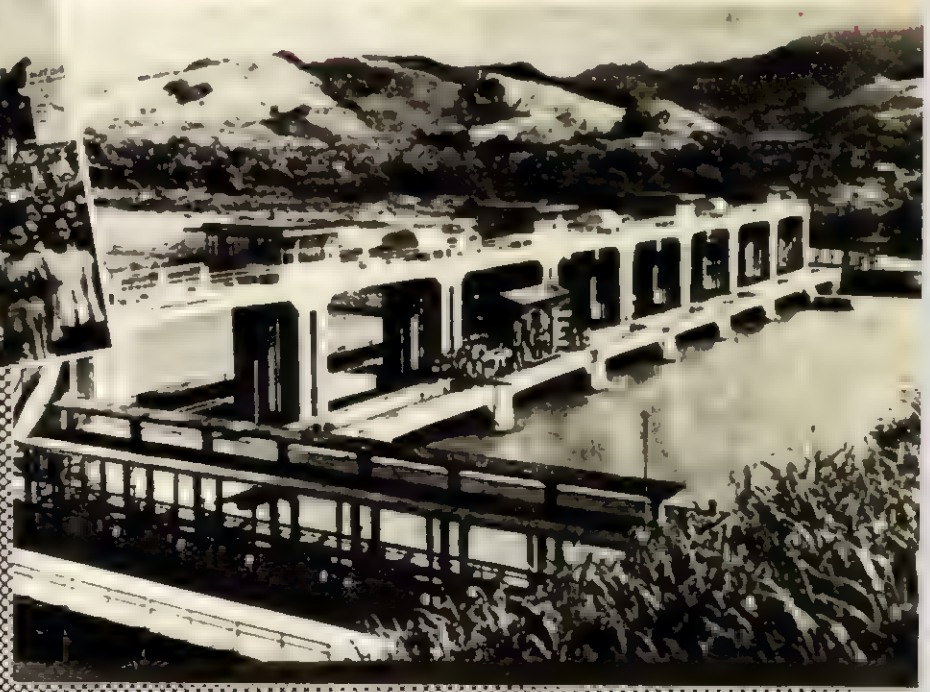

Țărmurile sînt umbrite de cocotieri falnici, ale căror fructe — nucile de cocos — transportate în fabrici, sînt transformate în uleiuri și făină, far din sucul lor se prepară vinul Tuak.

Aurel MĂRCULESCU

Într-o căsuță din BOTOȘANI

de Scarlat CALLIMACHI

Aurel Mărculescu în lagăr.

Aurel Mărculescu — un nume prea puțin cunoscut de generația de astăzi, foarte cunoscut însă acum un sfert de veac. Este numele unui artist adevărat, al unui om modest, îndrăgostit de viață și de muncă.

Aurel Mărculescu era un fiu al Moldovei: se născuse la Piatra Neamț, copilărise acolo. La București s-a dus cu intenția de a se pregăti pentru cariera de pictor, desenator și caricaturist. Fiind un om fără avere, primele sale lucrări au fost caricaturi făcute parlamentarilor mai de vază.

Încă din școală Aurel Mărculescu se alipește mișcării muncitorești. Participă la întruniri, la manifestări sociale și artistice, văzînd de timpuriu că nu este o cale mai bună de urmat decît aceea pe care pășeau cu hotărîre și dîrzenie cei mai conștienți oameni ai muncii.

Lumea se afla în preajma unor mari frămîntări politice: în Germania, Hitler cu bandele sale se pregăteau să pună mîna pe putere și un vînt năprasnic de huliganism începuse să sufle dintr-un colț al lumii, în altul. În Romînia, partizanii lui Cuza și ai lui Zelinski-Codreanu, cu banii capitaliștilor din așa-zisele partide istorice, își netezeau și ei terenul pentru a împinge țara într-un război criminal.

Județele din centrul și nordul Moldovei fuseseră infectate de virusul legionaro-fascist.

Partidul comunist lupta din greu să facă față coaliției burghezo-fasciste, căci fusese de mult ilegalizat. Puterea politică, banii țării, totul era în mîinile celor mai aprigi dușmani ai clasei muncitoare și ai Uniunii Sovietice.

Din îndemnul partidului am întemeiat — atunci — în Botoșani, ziarul „Clopotul". Pe Aurel Mărculescu l-am cunoscut în anul 1932, cînd m-am mutat cu locuința în orașul Botoșani. Era de statură potrivită, slab, fața palidă, nervos. A venit la mine într-o zi mohorîtă de toamnă; străzile tîrgului moldovenesc crau negre de glod și apăsate de burniță.

Îmi amintesc parc-ar fi fost numai ieri bucuria pe care și-a manifestat-o cînd l-am invitat să se numere printre colaboratorii acestui ziar cu caracter net antifascist.

După o îndelungată discuție, ne-am hotărît să facem redacția în locuința lui, din str. Lemnăria Veche nr. 12. Uliță, ca mai toate ulițele din tîrgurile moldovenești: case joase, strîmbe, cu colb vara, cu glod în zilele ploioase de toamnă și de primăvară. Casa în care locuia Mărculescu era modestă, dar foarte curată. Am făcut redacția și administrația „Clopotului" în odaia ce-i servea drept cameră de lucru.

De cîte ori nu ne-am întîlnit în acea odaie cu colaboratorii „Clopotului"! Discutam articolele, informațiile venite sau culese din „cîmpul muncii", problemele financiare și măsurile de luat împotriva șicanelor și greutăților pe care ni le făceau organele siguranței. Uneori discuțiile erau violente și scurte, alteori se prelungeau adînc în noapte.

Aurel Mărculescu lucra mai toată ziua. Desena, grava în lemn și linoleum și, cîteodată, își colora desenele. În afară de compozițiile politice și portretele pe care le făcea pentru „Clopotul", îi plăcea să schițeze în albumul său casele vechi, ulițele pitorești ale Botoșanilor și figurile caracteristice ale populației nevoiașe din tîrg. În puține linii el reușea să redea viața aceea molcomă, melancolică, veche parcă de veacuri, a acestui tîrg — pe atunci năpăstuit — din nordul Moldovei. Alteori, chipurile născute sub degetele lui aveau întipărite dîrzenia și curajul luptătorilor pentru libertate. Lui Mărculescu nu-i prea plăcea să se plimbe pe străzile orașului, nu suporta spiritul mercantil al unora, fugea de pseudointelectualii amatori de artă, de ciocoii îmbogățiți și plini de morgă, se ferea din drumul tuturor acestor oameni ale căror priviri și gesturi îl dezgustau.

Ca mulți alții, Aurel Mărculescu n-a fost profet în tîrgul său. Aceasta, însă, nu-l întrista și nu-i frîna elanul la lucru. Adesea, în serile lungi și ploioase de toamnă, mă duceam la el acasă, beam un ceai în doi și începeam să vorbim de toate: de ziarul „Clopotul", de problemele bănești ale ziarului, de tipografia la care trebuia să apară numărul viitor (căci deseori eram nevoiți să ne mutăm de la o tipografie la alta). Apoi începeam să discutăm probleme de artă, Mărculescu fiind un pasionat al diferitelor tehnici ale gravurii.

Luni și ani treceau. Lupta partidului nostru și a organizațiilor de masă antifasciste împotriva legionarilor, cuziștilor și a reacționarilor de tot felul se întețea. Luptam zi de zi, oră de oră, ca să menținem ziarul. Șicanele, măsurile represive, crimele organelor de siguranță și poliție nu mai conteneau. Cum este lesne de înțeles, nici presa antifascistă n-a scăpat de șicanele și măsurile represive ale guvernelor reacționare de atunci.

Îl revăd și acum, parcă, pe Aurel Mărculescu intrînd dis-de-dimineață în odaia mea. Pe chipul său slab și palid se putea citi tulburarea. „A fost confiscat „Clopotul" de la depozitarii de gazete!..." Amărît, îmi zugrăvea ce pierderi materiale vom avea. Într-adevăr, unii dintre depozitarii de ziare și reviste din orașele și tîrgurile unde se vindea „Clopotul" se foloseau de un astfel

Masacrul de la Ribnița.

Cu sentinela la muncă.

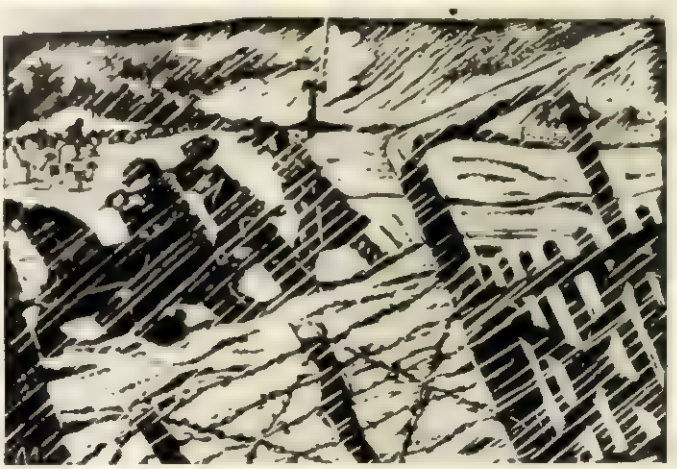

de prilej pentru a nu ne mai trimite nici o sumă de bani datorată.

„Clopotul" fiind interzis de Ministerul de Interne, au apărut rînd pe rînd — în Botoşani — alte gazete antifasciste, ca: „Soarele", „Raza", „Horia", „Glasul nostru" etc.

Mărculescu continua să se zbată cu tipografiile, cu depozitarii de ziare, într-un cuvînt cu toţi acei de care depindea viaţa însăşi a gazetelor antifasciste. Tipografii primeră „poruncă de la stăpînire" să nu le mai tipărească, iar depozitarii să nu le mai vîndă. Aurel Mărculescu a plîns adesea cu mine pe zidurile Ierihonului, totuşi ne zbăteam şi căutam să înlăturăm gratiile ridicate în jurul nostru de guvernele reacţionare. Zadarnic! În 1937 au apărut ultimele numere ale ziarelor antifasciste din Botoşani.

Anul 1940. Lagărele. Legiuirile rasiste.

Anul 1941. Războiul de jaf şi crime împotriva Uniunii Sovietice.

Aurel Mărculescu a fost trimis în lagărul de la Vapniarka. Trupul său firav şi bolnăvicios se consuma încet. Dar Mărculescu şi în acele condiţii de mizerie fizică a rămas un artist, un mare artist antifascist. A continuat să graveze ceea ce vedea în jurul său. Şi astfel ne-au rămas de la el impresionante mărturii ale suferinţei omeneşti şi ale barbariei hitleriste.

Cînd glorioasa Armată Sovietică i-a alungat pe hitlerişti de pe teritoriul cotropit, Aurel Mărculescu a fost şi el eliberat. Ajuns acasă, în vechiul tîrg al Botoşanilor, a început iarăşi să lucreze. O boală grea de inimă îl chinuia însă, împingîndu-l spre poarta cea mare a morţii.

În anul 1947 poarta cea mare s-a deschis.

Aurel Mărculescu s-a sfîrşit, înconjurat de cîţiva prieteni, într-o cameră modestă, între sutele sale de lucrări, aproape de cei care se străduiau să desţelenească pămîntul lumii noi, fără a mai putea fi însă în mijlocul lor.

AŞA AM CUNOSCUT

de Maria ARSENE

Lemnăria Veche numărul 12... Lemnăria Veche nr. 12... Lemnăria Veche 12...

Nu cunosc Botoşanii lui Aurel Mărculescu şi ai lui Scarlat Callimachi. N-am fost niciodată în urbea în care „Clopotul" se tipărea cu dragoste şi entuziasm, în cazină şi sacrificii, din venitul modest şi imprecis al gravorului, din salariul pe sponci al „directorului" — din cîştigul chinuit al unei croitorese — soţia lui Mărculescu — din abonamentele infime şi rarele mandate ale depozitarilor de ziare şi reviste.

Un prieten de idei mi-a scris în primăvara precoce a lui '936: „... şi trimite-le lui Aurel Mărculescu în Botoşani, strada Lemnăria Veche 12, care le va expedia mai departe..."

Am rupt scrisoarea. Am reţinut numele şi adresa. În plic, pe rînd şi la intervale, o serie de schiţe, pamflete şi articole antifasciste au luat drumul Botoşanilor. Ele mi-au parvenit tîrziu, după luni şi ani, tipărite în străinătate, intrate şi difuzate ilegal în ţară.

★

În vara anului 1938, Gică, fiul meu, pe atunci în vîrstă de 6 ani, vine, cale de 3 kilometri, pînă în portul de pe malul Dunării, depărtat de oraş, unde lucram. Am încremenit cînd l-am văzut. Bănuiam că se întîmplase ceva grav acasă, dacă băiatul, care nici în oraş nu mergea neînsoţit, fusese trimis singur pînă la mine. S-a aşezat, ostenit şi prăfuit, pe cheiul de piatră, şi mi-a spus:

— Tăticule, te caută un om.

Omul era Aurel Mărculescu. Coborîse din nordul Moldovei pînă la frontiera de apă dulce a ţării, ca să mă vadă şi să mă cunoască. A rămas două zile în modesta mea locuinţă din ulicioara care trebuia, în două sezoane ploioase din an, să fie străbătută cu picioroangele. Am discutat, am schimbat gînduri şi idei, am analizat perspectivele. Ne-am înţeles. Am devenit prieteni. La plecare, mi-a cerut almanahul „Deşteptarea" din Detroit, în care aveam două schiţe.

— Vreau să i-l dau tovarăşului Constantinescu-Iaşi. Are să-i facă bucurie. Şi tot el are să ţi-l înapoieze.

Am scos almanahul dintr-o gaură făcută sub pat, în podeaua de lut a odăiţei. I l-am dat.

La miezul nopţii, m-a călcat siguranţa. Şi în primul rînd zbirii mi-au cerut volumul. Era însă prea tîrziu: Mărculescu plecase cu el. După o săptămînă primesc veşti: coperta la volumul meu „Camaradul Ştrul" şi cîteva rînduri — „Am sosit cu bine. Am predat almanahul. Succes!" Aurel.

★

În iarna lui '944 ne-am reîntîlnit. Slab fusese şi înainte. Acum părea o umbră. Cele aproape o mie de zile de lagăr şi foame i-au uscat cumplit trupul, lipindu-i pielea de oase.

Aducea din Transnistria fericirea eliberării, un sac uriaş cu proiecte, cîteva zeci de gravuri şi o agravare fără leac a bolii lui de inimă. Ne-am îmbrăţişat ca după o revedere miraculoasă şi nescontată, dar n-am mai apucat să-l văd decît în cîteva — prea puţine — rînduri. O dată, cînd mi-a adus — preţioasă şi emoţionantă dovadă a prieteniei — trei gravuri săpate în lemn de mîna lui ca oricînd. Şi mersul, şi discuţiile îl sleiau. Voia să-şi strîngă într-un album durerile şi suferinţele din lagăr, scrijelite cu briceagul bont în lemnul scîndurii de pat, în bucăţile de şindrilă căzute de pe acoperişul barăcii, în capacul cufăraşului de deportat...

Am reuşit să-i tipăresc albumul, conţinînd şase prefeţe ale unor tovarăşi. A apărut în editura „Continent".

M-a întrebat:

— Nu-mi va face obiecţii editura că am şase prefeţe?

— Dimpotrivă!

Mi-a strîns mîna.

★

Martie 1947. Stăm amîndoi la masa biroului editorial de la etajul doi al unei vechi clădiri de pe Sărindar. Afară ninge.

Răsfoim albumul „Ghetto şi lagăr".

Femeia cu copilul în braţe, grupul de deţinuţi politici din vagon, bulumacii şi gardul de sîrmă ghimpată al lagărului, albumul întreg şi aerul din cameră miros a cerneală proaspătă...

Citim împreună, ca la şcoală, textul încă ud de pe manşeta coperţii:

Întru amintirea
Părinţilor
Fratelui
şi a sorei noastre
Milioanelor
de
Părinţi şi copii.

★

V	Batjocoriţi	M
I	Deportaţi	A
C	Înghesuiţi	R
T	Schingiuiţi	T
I	Estropiaţi	I
M	Gazaţi	R
E	Arşi în cuptoare de către fasciştii asasini şi înjositori ai condiţiei OMULUI.	I

Respira greu. Îl obosea chiar şi odihna. Părea o candelă care-şi pîlpîie ultimii stropi de untdelemn.

A întors coperta de carton şi, cu scrisul lui fin şi subţire, a aşternut pe pagina poroasă:

„Iubitului meu prieten şi tovarăş de luptă Arthur Maria Arsene".

Nu ne-am mai văzut.

Ilustraţiile din aceste pagini sînt reproduse după lucrările lui A. Mărculescu.

Un braţ de lemne pentru încălzit o săptămînă.

Maternitate.

Nucul lui Pepetre

— Schiță —

de Gh. FLORESCU

Ilustrație de E. MIHĂESCU

Se numea Petre P. Petre și lumea îi spunea: „Pepetre". Avea nevastă, Ileana, și lumea îi spunea: „a lui Pepetre". Avea copil de școală, bucățică ruptă din taică-său, și lumea îi spunea: „al lui Pepetre"... Avea un nuc — ditamai nucul — crescut pe ogor de cînd hăul, și lumea îi spunea: „al lui Pepetre". Nucul lui Pepetre. În toate-și punea Pepetre—na! că ne-am molipsit — vreau să spun Petre, în toate-și punea pecetea. Pînă și încurcătura iscată ajunsese la raion personificată: „buclucul lui Pepetre"...

Și era acest Petre P. Petre un om tare sfios. Toată viața se ținuse deoparte, să nu supere pe nimeni, să nu-i spună careva ceva, să nu bage vreo zizanie, să nu pârtinească pe nimeni, să nu... să nu... să nu...

Ajunsese bietul într-atît de frămîntat cu spaima asta a lui, încît la 45 de ani era subțire ca un țîr și parcă și pămîntul îl călca tot într-o dungă, să nu-l mînie cumva.

Prin tinerețe nevastă-sa încercase să-l zgîlțîie, să-l trezească, să audă măcar o dată din gura lui o vorbă de bărbat, mai aspră și mai de temut. Dar unde-l punea, cum îl strunea, Petre P. Petre rămînea netulburat sau peste măsură de tulburat în sfiala lui, așa că femeia, la o vreme, îl lăsase în pace, ba părea chiar mulțumită cu mollul de bărbat pe care și dînsa îl striga tot așa ca și ceilalți din sat:

— Vin' de mîncă, Pepetre...

De harnic, era harnic Pepetre. Nu scotea vorbă cu săptămînile, da-și trudea pămîntul spornic și toamna avea cu ce-și umple podul. Muncea lîngă plug, tăcut, gînditor și sfios. Însă la atîta nehotărîre cîtă era în Pepetre, nu se agăța de el nici sărăcia, nici pricopseala.

Dacă nevoia îl mîna pe careva la Pepetre, apoi nici că se întorna cu mîna goală. Avea, n-avea, Pepetre dădea. Dădea, numai să nu se supere omul că nu l-a ajutat. Se punea la cale o nuntă, ori o cumetrie, apoi Pepetre intra la cea mai mare cheltuială. Despre fini și finuțe, nici el singur nu le mai știa socoteala. Și cu cît se ferea de lume, cu atît lumea se îmbulzea mai tare spre dînsul.

— Hai, bre Pepetre, de-mi dă o mîn' de ajutor... M-apucă iarna cu casa neisprăvită...

Și Pepetre cără de se spetea cărămidă, ori scînduri, ori tablă, ori bulumaci, tot numai pentru o „mulțămire", să nu-i iasă cumva vorbă că l-a lăsat pe cutare ori pe cutare cu cuțitul la os.

Cum am mai spus, avea Pepetre un nuc bătrîn și rotat, crescut pe ogor — nucul lui Pepetre — și de la nucul acesta avea să i se tragă o mare încurcătură. Ogorul, vreo cinci pogoane, i se întindea pînă în poala dealului, pornind chiar din drumul național. Era o sfoară de loc negru, gras și tare bun de arătură. Celelalte pămînturi ale oamenilor erau întinse și de-a dreapta, și de-a stînga pămîntului lui Pepetre, și despre aceste locuri ale lor oamenii obișnuiau să spună:

— Al meu e al patrulea hat de la nucul lui Pepetre!...

— Al meu se face cam la vreun kilometru de la nucul lui Pepetre!...

Dacă se întîmpla să se întoarnă cu trenul de la tîrg, ori cu căruța pe șosea, oamenii vedeau de departe, pe cîmp, nucul și, oftînd ușurați, își spuneau: „iaca și nucul lui Pepetre", ceea ce însemna că au ajuns acasă, în Viișoara.

Cum s-a făcut, cum s-a dres, da' în urmă cu vreo patru-cinci ani Ilie Stîngaciu, „al paișpelea hat de la nucul lui Pepetre", dimpreună cu Vasile Păcuiea, „al șaptelea hat", și cu Nică Trandafir, „al șaselea hat", și după ei Niță Stănoiu, Lascăr Munteanu, Petrică Ciulacu, Stan Gînju, Ghiță Florea și încă vreo douăzeci ca dînșii, cu locurile tot „atîtelea hat de la nucul lui Pepetre în dreapta", s-au strîns laolaltă într-o tovărășie, hotărîți să-și rostuiască în alt chip trudnica scormonire a pămîntului.

Unul peste altul, ogoarele lor făceau o tarla de vreo 50 de hectare. După ce și-au pus iscăliturile pe hîrtie, în primăvară au și venit în Viișoara vreo trei-patru motoare îndesate și nărăvașe, care—cît ai sta să te gîndești la cine știe ce plănuială — au și șters de pe fața pămîntului haturile știute și răsștiute...

Acuma, de la nucul lui Pepetre în dreapta era un ogor, tot otova, negru și drept, de parcă îl trăseseră cu sfoara băietanii aceia mînjiți cu motorină, și doar cei din stînga nucului lui Pepetre își mai știau pămînturile după vechile rosturi.

Pepetre își vedea de-ale lui cu capul între umeri, cu ochii numai în pămînt și aproape nici n-a prins de veste cînd Mîndița lui Pricop, „al noulea hat de la nucul lui Pepetre în stînga", dimpreună cu Vica lui Hristu, cu Mihai Stamate, agentul agricol, cu Luță Maxim, secretarul sfatului, și cu încă alți vreo treizeci ca dînșii, tot „atîtelea și atîtelea hat de la nucul lui Pepetre pe stînga", au iscălit contract cu S.M.T.-ul că fac și ei întovărășire, numa' așa, să nu se umfle prea tare în pene cei „d-a dreapta nucului" că-s mai harnici și mai cu zor să spargă-n fărîmele sărăcia.

Ei! Da'de-abia acu' să vezi boclucu'!

Nucul lui Pepetre împărțea în două nu numai pămînturile dar, de cînd cu întovărășirile, parcă și pe oameni. În sat erau acum doi președinți. Mîndița lui Pricop, președinta întovărășirii „din stînga nucului lui Pepetre", și Ilie Stîngaciu, președintele întovărășirii „din dreapta nucului lui Pepetre".

Pe Pepetre nici nu-l luau în seamă, de parcă el, Pepetre, n-ar fi avut alt rost în sat decît să le stea lor de hotar. Și nu era tocmai el, Pepetre, acela care să se ducă singur să se înscrie ori la unii, ori la ceilalți. Își vedea de bucățica lui de pămînt, mulțumit că nu supără pe nimeni și nici prin gînd nu-i trecea că tocmai el avea să ajungă să se certe cu tot satul.

Începutul l-au făcut, fără să vrea, tractoriștii care ocoleau locul lui Pepetre, aburcîndu-și tractoarele peste șanț în șosea, iar de acolo, în partea cealaltă, pe pămînturile întovărășiților, ba din stînga, ba din dreapta. Văzînd oamenii acest ocol pe care-l făceau tractoriștii, au început să gîndească: „dacă motoarele întorc la capete ori de cîte ori ajung la pămîntul lui Pepetre, atunci vai de așa recoltă ce-or mai scoate ei, întovărășiții, pe bucățile acelea de pămînt, arat tot la strîmtoare!"

— Luați-l pe Pepetre în întovărășire, și gata! — și-a dat cu părerea unul mai cu mîncărime la limbă, fără să bănuie că din vorba asta a lui se va duce de izbeliște toată liniștea și împăcarea lui Pepetre.

Lascăr Munteanu, președintele sfatului, s-a minunat singur cum de nu s-a gîndit el mai devreme la povestea asta și, fiind om hotărît, îndată s-a și înfățișat la Pepetre acasă.

— Măi, Pepetre! Ce zici? Nu vii și tu în întovărășire?

— Da' mneata ce zici? — s-a pornit pe tocmeală Pepetre, prins pe nepregătitelea cu așa întrebare, mai ales că Ileana lui era plecată pe undeva cu vaca.

— Păi, eu zic să vii, că-i bine!

Pepetre și-a rotit ochii în toate părțile după nevastă, ca după o scăpare. Ileana lui însă, cine știe pe unde-i umblau călcîiele și președintele nici că se arăta zornic de plecare! Ce te faci, Pepetre? Cum să zici „nu", cînd omul te prețăluiește bărbat și te îndeamnă la foloase? Și-apoi, cînd a mai spus Pepetre cuiva „nu"? Vai de căpușorul tău, Pepetre, că-n grea încurcătură ai intrat!

A bălmăjit ceva Pepetre și Lascăr Munteanu a plecat fără să știe prea bine dacă Pepetre a spus ori da, ori ba.

Cînd i s-a întors femeia acasă, Pepetre i-a și spus tărăsenia: cum a venit Munteanu, cum i-a spus să treacă și el în tovărășia lor din dreapta, cum el, de unul singur, nu s-a putut hotărî și cum așteaptă acum dezlegare de la nevastă...

La care Ileana lui Pepetre s-a încruntat nevoie mare, că el, Pepetre, tot pe dos le face, că nu-i rău să fie în tovărășie, da' de ce să se treacă în tovărășia din dreapta, cînd dînsa se are de cumătră și prietenă de cînd se știe pe lume cu Mîndița lui Pricop și doar n-o să-i facă ea tocmai acum supărare, să treacă în tovărășia din dreapta, la un loc cu cața aceea a lui Stîngaciu, care a băgat o lume în sperieți și cîte-și mai cîte nu i-a spus în seara aceea Ileana, de s-a dat Pepetre înapoi tot către pereții casei, că-i venea să se facă una cu zidul numai pentru isprava asta a lui nechibzuită, să-și mînie nevasta, pe de o parte, și să-l mai supere și pe Lascăr Munteanu, pe de alta, că nu se înscrie în tovărășirea lor din dreapta nucului!

— Apăi, atunci, femeie! — a hotărît Pepetre, poate singura dată în viață cînd lua și el o hotărîre de unul singur— atunci nu ne scriem nici la unii, nici la alții, să n-avem vorbe...

Lascăr Munteanu a așteptat o zi, a așteptat două, s-a și apucat să spună celor din întovărășirea „din dreapta" că va veni lîngă ei și Petre P. Petre, dar Pepetre nimic!

— Cînd te-i hotărî să vii să te scrii, măi Pepetre? — l-a întrebat, mai în glumă, mai în serios, Lascăr Munteanu.

Și Pepetre i-a spus. Cum Ileana lui nu vrea să se strice cu Mândița lui Pricop; că lui i-ar place să muncească la un loc cu oameni ca dînsul, Lascăr Munteanu, da' nici să-și spargă traiul în casă cu nevasta nu-l lasă inima, că el, Pepetre, a picat cum fi șade mai bine scîrbei, între ciocan și nicovală, și că cea mai mare a lui dorință este să nu supere pe nimeni...

Lascăr Munteanu s-a scărpinat în cap, s-a scărpinat după ureche, și-a dat căciula pe frunte, și-a dat-o pe spate și, pînă la urmă, s-a dus c-o falcă în cer și cu una în pămînt la Mândița lui Pricop:

— De ce bagi zizanie, femeie, în casa lui Pepetre? Omul vrea să intre în tovărășirea noastră și tu-i asmuți femeia să se încontreze?

Acu', dacă președintele sfatului i-ar fi vorbit mai altfel, mai cu socoteală și fără sămînță de harțag, poate Mândița lui Pricop, femeie așezată, harnică și chibzuită, ar fi judecat lucrurile mai bine și Pepetre ar fi ieșit basma curată din încurcătură. Însă Mândița lui Pricop nu era dintr-acelea care se lasă călcate pe bătătură. Și, fără vorbă multă, l-a și mătrășit din ochii ei pe Lascăr, cît era el de bărbat și de președinte al sfatului.

— Adică, ce-i gîndi, Muntene, că tot satul trebuie să se scrie în tovărășia voastră? Dacă vrea femeia lui Pepetre să intre la noi, ție ce-ți pasă? Vi-i că-ți rămîne de căruță? Ia să lași femeia în pace, să se scrie unde-i place.

Acu' de Lascăr Munteanu, ce să zic? Era el om cumpănit și dornic să împace lucrurile, dar și cînd îi sărea mustarul nu se lăsa nici mort. Așa că, nici una, nici două, înapoi acasă la Pepetre.

— Ce ești tu, bă, Pepetre? Mămăligă? Ori bărbat? Ai zis că te scrii la noi? Atunci gata, scrie-te!

Da' dintr-o cotruță numa' ce sloboade glas Ileana lui Pepetre, un glăscior de se-auzea pînă-n celălalt capăt de sat:

— Apoi, mă minunam eu cine-mi strică omul! Aici o faci pe viteazu' și-acasă la dumneata știe tot satul cine poartă pantaloni! Mustruluiește-ți mai bine nevasta și lasă oamenii cu casele lor în pace!...

La care vorbe Lascăr Munteanu, roș' ca sfecla, și-a-nfipt o dată privirile în ochii lui Pepetre, ca fulgerul în pămînt și, mînios, s-a topit pe ulițe, să spună tuturor întovărășiților „din dreapta nucului" ce dihornie mi ți-i și Pepetre aista, mutălăul, că se încăpățînează să nu intre în tovărășia lor.

Pe cealaltă parte a satului nici Mândița lui Pricop n-avea lacăt la gură, așa că pînă-n seară huia Viișoara de vorbe și căutături poncișe către casa lui Pepetre, de-i venea bietului om să-și ia cîmpii și să se tot ducă...

De unde pînă unde a ajuns sfoara și la raion, asta n-am mai aflat-o, însă taman la vremea cînd satul fierbea în clocote, numa' ce vine un delegat de la centru, hotărît să împace vrajbele și să facă lumină într-o încurcătură mai grea decît aceea în care s-a aflat pe vremuri înțeleptul Solomon.

— Dreptu-i să-și spargă casa, acu', la bătrînețe, Petre P. Petre?—a întrebat delegatul omenirea adunată în păr, ca la urs, să audă și să vadă în ce chip or lua sfîrșit împotrivirile.

— Nu! — au răspuns în cor și bărbații, și femeile, și copiii.

— Dreptu-i să-și strice prietenșugurile nevasta lui Pepetre, cum îi spuneți dumneavoastră împricinatului?

— Nu! — au răspuns iarăși în cor toate glasurile.

— Dreptu-i că, pînă la necazul de-acu', v-ați avut în bună înțelegere cu toții, și cei „de-a dreapta", și cei „de-a stînga nucului lui Pepetre"?

— Dreptu-i — au întărît oamenii în mare glas.

—Atunci hai, și-om pune capăt împricinării!—propuse unul din mijlocul lor. Facem aici, în Viișoara, o mare gospodărie colectivă și-l luăm pe Pepetre, cu nevastă, cu copii și cu nuc cu tot, printre noi, că viața asta nouă un singur mare și drept drum are...

— Ei, văzurăți, măi oameni, cum ați ajuns la gîndu' ăl bun ?

*

Povestea noastră, ca toate poveștile, trebuie să aibă și ea un sfîrșit. Cui i-a trecut prin gînd cumva că, de la întîmplarea cu nucul, Petre P. Petre a prins inimă și și-a înălțat ochii mai sus de brîul oamenilor, s-a înșelat. Nu-i Pepetre plămădit din așa aluat. Sau încă n-a ajuns să-și biruie sfiala purtată o viață în suflet, deși oamenii cată la dînsul acum parcă și cu mai mult drag. De n-ar fi fost întîmplarea cu nucul, poate ar mai fi bîjbîit un an, ori doi, pînă să-și găsească drumul cel bun.

Însă Pepetre îi foc de amărît. Îl ricîie pe inimă o gheară ascuțită pentru nucul acela din care i s-a tras sfada cu satul. Nu-i place că, văzîndu-i nucul, oamenii își amintesc tărășenia și-o povestesc ca pe o snoavă cu haz oricui are vreme să-i asculte.

A stat el, Pepetre, o primăvară, o vară și chiar o bucată de toamnă să se chibzuiască într-un fel, cum să spargă pricina amintirilor. Gîndul să-l taie nu o singură dată i-a trecut prin minte. „De-l scot, n-o să mai zică nimenea nimic de „nucul lui Pepetre".

Dar cînd a venit într-o seară cu ferăstrăul și barda la poala nucului, o dată l-a podidit o jale și n-a cutezat...

Și atunci un alt gînd i-a răsărit în minte. S-a dus la o pepinieră, a plătit din punga lui 4 puieți de nuci, s-a întors mulțămit de ispravă și a doua zi, în zori, i-a plantat în cele patru colțuri ale moșiei colective...

— De-acu' gata—și-a spus în barbă, ușurat, Pepetre...

Credeți cumva că a scăpat? Aș!...

De atunci, cînd se întorc din tîrg cu trenul, ori pe șosea cu căruța, oamenii văd de departe, fără greș, copacii aceia tineri și-și spun cu bucurie:

— Iaca, și *nucii* lui Pepetre!

Ceea ce înseamnă că au și ajuns acasă la ei, în Viișoara...

Și ceea ce mai înseamnă că Pepetre n-a avut noroc nici de data asta, să facă și el ceva de care să nu spună lumea: „Ia, isprava aceea a lui Pepetre!"

UN MARE PIANIST

Era mic și cu fundă roșie pe umăr. Așa îl purta mamă-sa. Să nu-l deoache lumea. Și avea de ce.

Pe o zi de toamnă, ea venise la mine. N-a stat mult; lăsase copilul singur acasă.

Am pornit-o amîndouă pe sub castanii care lăsau să cadă în drumul nostru frunzele lor îngălbenite.

— Cine o fi cîntînd la pian? — am întrebat eu mirată.

— Trebuie să fie bărbatu-meu, Teodor — răspunse ea, împingînd ușa.

Ne-am apropiat încet, să-l surprindem într-un moment de singurătate. Și totuși parcă n-ar fi fost Teodor. Ne-am uitat una la alta: să fie oare Dinu ? Notele erau prea clare și distincte. Nu putea fi Dinu. Și nu era Dinu: ERA VIITORUL DINU LIPATTI.

Avea trei ani și era atît de mic, și pianul atît de înalt! Într-o sforțare uriașă, proptit în vîrful picioarelor, urmărea cu atenție încordată vîrful degetelor lui mici, care abia puteau ajunge la claviatură.

Doi ochi mari ne priviră înmărmuriți. Totul se sfîrșise. De acum înainte toți din casă vor ști ce știuse numai el. Vor ști că, dacă frunzele cad din pom, se pot culege de pe clapele albe, strălucitoare, pe care se plimbă în voie degetele lui Dinu...

— Lăsați-l în pace. Nu vă ocupați de el — a spus maestrul Enescu seara, cînd a venit. Nu-l obosiți. Să se dezvolte singur, să facă ce vrea.

Și a făcut ce a vrut.

L-am întîlnit la Paris, în 1947, la o conferință.

— Ți-aduci aminte, Dinule — i-am zis—de improvizațiile voastre seara, în camera ta de muzică de-acasă?

— Desigur — mi-a răspuns Dinu — cum aș putea uita? Aveam vreo 14-15 ani. Tata cu vioara și eu la pian. Și tata avea talent.

Într-adevăr, Teodor Lipatti era un bun violonist. Am asistat într-o seară la acele improvizații. Bătrînul spunea: „în sol major!" Aceste cuvinte „magice" pentru o profană ca mine dezlănțuiau cel mai frumos concert și amîndoi îmi păreau de-o seamă. ...A doua zi, însă, tatăl nu mai ținea minte nimic, nu mai știa ce cîntase... În seara următoare se repeta concertul, de data asta după note, scris, corectat și revăzut de Dinu, care ținuse minte tot și așternuse pe hîrtie.

Intervenise diferența dintre talent și geniu.

În ziua aceea, la Paris, i-am văzut mîna. O mînă mare... prelungă... puternică... Mi-a arătat-o, spunîndu-mi: „pe mine acerea nu mă interesează — mi-a fost hărăzită această mînă..."

Cîteva zile mai tîrziu, această mînă se plimba pe un pian, departe, într-un colț al Parisului, în folosul copiilor din Moldova, oropsiți de secetă.

Mîna era mare... prelungă... și puternică...

Eu vedeam însă degetele mici și subțiri ale unui copil.. proptit în vîrful picioarelor, cîntînd pentru copii ca el..

Ștefania RAICIU

NEMURITO

Prin o mie nouă sute douăzeci și ceva, un foarte tînăr student al Institutului de Artă Plastică din Odesa a atras cu deosebire atenția profesorilor săi. Nu prin cine știe ce compoziție savantă, făcută cu migală în orele de curs, ci printr-un portret executat pentru pavoazarea unui club. Era portretul lui Lenin.

Peste cîteva luni, la mica expoziție a Institutului, tînărului i s-a atribuit o sală întreagă în care a expus o remarcabilă serie de portrete în creion ale lui Lenin și un tablou în ulei: „Lenin, conducător al Revoluției".

Astfel și-a început activitatea maestrul emerit Piotr Vasiliev, cel care a realizat peste 1.000 de portrete ale lui Lenin.

L-am vizitat de curînd în atelierul său, aflat la etajul al IV-lea al unei clădiri noi de pe strada Gorki. În încăperea în care ne-a poftit, atmosfera artei căreia Vasiliev i-a consacrat întreaga viață te învăluie de cum pătrunzi înăuntru. De pe pereți te privesc — din zeci și zeci de desene — ochii vii, inteligenți, pătrunzători ai nemuritorului Lenin; pe mese și rafturi se îngrămădesc nenumărate albume și mape ticsite cu desene, în dulap sînt păstrate cu grijă fotografii rare, alături de prețioasa mască de ghips luată după chipul lui Lenin. Străduința aceasta de a surprinde complexa personalitate a marelui conducător este impresionantă.

— Și, totuși, nu am avut fericirea de a-l vedea pe Lenin, de a-i face portretul după natură, deși am început să-l pictez cînd era încă în viață — ne spune artistul. Lucrul acesta m-a urmărit întotdeauna și ani de-a rîndul am căutat cu febrilitate să-l cunosc cît mai îndeaproape din lucrările sale, din fotografiile și documentele epocii, să-i aflu gesturile și expresia chipului; mă interesa să știu ce mers are, care-i felul lui specific de a vorbi, de a lua cuvîntul în fața unui auditoriu, de a-l asculta pe omul cu care stă de vorbă sau de a citi ziarul și a bea ceai. E drept că în toată această muncă încordată am avut ajutoare admirabile, pe care eu le numeam — și nu în glumă — coautorii mei. Erau oamenii care au lucrat sub conducerea lui Lenin, care l-au cunoscut bine.

L-am întrebat și noi pe Piotr Vasiliev dacă a avut prilejul să le arate acestora lucrările sale. Înainte de a-mi răspunde, Vasiliev mi-a arătat pe perete un portret mic în creion al lui M. Gorki, care purta într-un colț semnătura scriitorului.

— Cele de mai jos s-au petrecut în 1933, mai precis la 20 septembrie 1933. Redacția unui ziar mi-a comandat un portret al lui Gorki, care trebuia să vorbească în acea seară la Academia Comercială, în legătură cu inaugurarea canalului Marea Albă-Marea Baltică. Mi-am luat albumul și am reușit să fac cîteva schițe. După ședință m-am apropiat de Gorki și l-am rugat să-mi dea un autograf. A acceptat și apoi a răsfoit albumul, în care majoritatea paginilor erau pline cu schițe ale lui Lenin. „Te-aș sfătui să-i arăți desenele Nadejdei Krupskaia" — mi-a spus el.

Peste puțină vreme mi s-a oferit prilejul s-o fac. Am cunoscut-o pe Nadejda Konstantinovna la o conferință a învățătorilor. S-a așezat lîngă mine, într-un loc mai ferit, și a început să-mi examineze schițele cu luare aminte. Este de la sine înțeles că majoritatea lucrărilor mele lăsau mult de dorit. Cu multă delicatețe, Krupskaia mi-a arătat lucrul acesta, reproșîndu-mi că mă folosesc doar de cîteva fotografii larg răspîndite, dar care nu dezvăluie decît unilateral personalitatea lui Vladimir Ilici. Și cu toate că m-a sfătuit cu căldură să continui ceea ce am început, mărturisesc cinstit că vreme îndelungată nu am fost în stare să mă reapuc de lucru. Am revăzut-o pe Nadejda Konstantinovna cu ani mai tîrziu, prin 1939. Nu se simțea bine și m-a rugat să trec pe la ea. Am petrecut împreună vreo două ore, răsfoind caietele cu cele mai recente lucrări ale mele. Din toate n-a ales decît 4 desene și 7 schițe. Mi-amintesc că mi-a recomandat să evit a-l înfățișa pe Lenin în poziții statice, cu o figură prea calmă: „Nici eu — spunea dînsa — nu-l recunoșteam adeseori pe Vladimir Ilici cînd era însuflețit de o idee nouă, atît era de dinamic și de plin de neastîmpăr. Dar și aici trebuie multă atenție: am văzut un film documentar în care Lenin se agita foarte mult, cu nervozitate chiar. Acest lucru nu corespunde realității, fiindcă, deși foarte viu și activ, Vladimir Ilici nu se agita niciodată. Ca să-l poți înfățișa pe Lenin, trebuie să-i cunoști bine nu numai fizionomia și gesturile, ci să-i studiezi operele, discursurile. Cînd i-am povestit lui Emelian Iaroslavski cît de puține desene i-au plăcut Nadejdei Konstantinovna, mi-a răspuns că am avut noroc. „A ales încă multe. Nu fii necăjit; Lenin este atît de mare, încît nu-i de loc ușor să-i faci un portret fidel". A avut dreptate. Selecția severă a Krupskaiei mi-a indicat în ce direcție trebuie să lucrez mai mult în viitor.

Piotr Vasiliev se sculă din fotoliu și începu să scoată dintr-o mapă o sumedenie de desene. Iată-l pe Lenin gînditorul, în fața mesei de lucru, concentrat asupra hîrtiilor; iată-l vorbind, cu acea însuflețire și pasiune ce se comunica și electriza auditoriul; iată-l ascultînd atent lectura lui Maxim Gorki sau privindu-te cu acel zîmbet fin și cald ce împrumuta ochilor săi licăriri de neuitat; iată-l în mijlocul maselor, în diferite momente importante din istoria Revoluției...

— După ani și ani de căutări febrile, mi-am dat seama că bogăția acestei individualități umane nu poate fi dezvăluită decît în serii de lucrări. Pentru fiecare serie îmi stabilesc o anumită idee: să-l evoc fie pe Lenin-conducătorul, fie pe Lenin-marele teoretician, fie pe Lenin-omul. Este o plăcere să desenezi capul lui Vladimir Ilici, dar și un lucru foarte greu, căci a surprinde forța privirii sale, a imobiliza pe hîrtie veșnic mobilele sale trăsături presupune o mare artă. E o operă de o viață întreagă. Și socotesc drept o mare cinste pentru mine de a-mi închina întreaga-mi viață, întreaga-mi activitate acestei opere — a încheiat Piotr Vasiliev.

1

2

4

ORUL CHIP

— Articol scris pentru „Flacăra" de I. SKALOV —

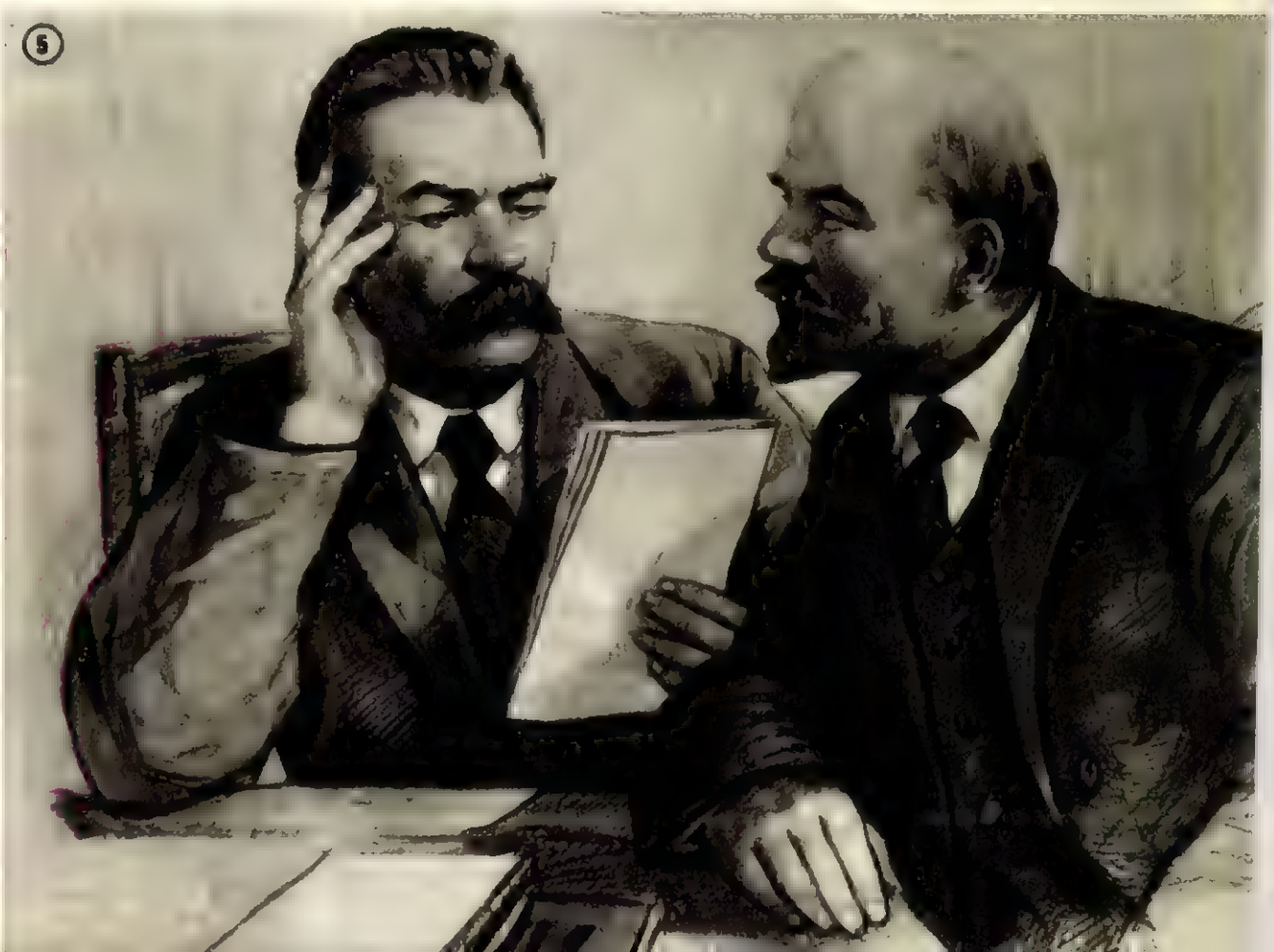

1
Vasiliev: V. I. Lenin Piața Roșie din Moscova.

2
Vasiliev: V. I. Lenin M. Gorki la o seară ticală, acasă la E. K. Peșkova.

3
. Vasiliev: V. I. Lenin rostind o cuvîntare.

4
. Vasiliev: V. I. Lenin

5
Vasiliev: V. I. Lenin și M. Gorki.

Scriitori și cărți

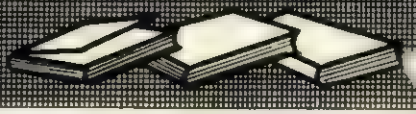

Veronica PORUMBACU

ERA O VREME

În toate vinele-mi bate
viața pămîntului.
Filoanele celor mai ascunse metale
îmi tresar în sînge, le știu.
Pentru mine sînt clipele pline
ca via, de struguri,
și nici un loc, și nici un anotimp nu-i pustiu.
Pentru mine se-mplintă-n pămînt rădăcinile pomilor,
peste mine creanga-și apleacă primele flori,
și prima frunză căzută pe mine mă doare,
toamna, de-atîtea ori...
În mine ca într-o scoică se-amplifică sunetul,
amintirile toate în presentimente răspund.
Pentru mine își răstoarnă soarele talerii-n ape,
și eu îi calc fără voie în piatra din prund.
Pentru mine bate clopotul vîntului,
pentru mine soarele-și sparge văpaia în geam.
... Și era o vreme
cînd din toată viața pămîntului,
nimic n-auzeam...

George DAN

FLORI DE MARE

Intrăm în scoica mării cu murmururi.
Ca doi copii de mînă, slobozi, goi,
Să ne-ntîlnim c-un străveziu convoi
De moi corole fără de cusururi.

În pumni cuprinzi gelatinosul sloi
Cu tiv de curcubeu țesut pe-azururi
Și-apoi lași floarea mărilor de-a pururi
Să crească-al ei nemuritor altoi.

Și noi păstrăm în inimi multe taine,
Grădini de minunate flori-meduze
Și caracatițe pîndind urseze.

Poetul, ca scafandru-n grele haine,
Coboară-n suflet răul să-l acuze,
Frumosul sau urîtul să-l destăine...

1957

LA CAP DE FAR

La cap de far în hăurile-adînci
Talazuri — tauri, bivoli și berbeci —
Se-mpung și spumegă clăbucii reci
Și-n bufnet curcubee cad pe stînci.

Sub snopi de crini sărați cînd fruntea-ți pleci.
Te-orbește valul vînăt și-ți dă brînci,
Bufnind: „Ca mine țărmuri de mănînci
Și bei din mări, trăiești în veci de veci!"

Pe burtă dinții-n piatră mi-i înfig
Și dau pe gît o cupă de calcar
Cu-al mării-albastru vin spumos, amar,

Și beat de spume, gol păgîn pe dig,
Dau chiot, urlu-n soare, dănțui, strig
Și cu talazu-n brațe joc sub far.

1957

CONSEMNĂRI LITERARE

● „JURNALUL" (mai mult sau mai puțin zilnic), gen de scriere înrudit într-o oarecare măsură cu literatura de confesie, a fost cultivat de aproape toți scriitorii, fie ca un exercițiu de exprimare concisă, de sintetizare pînă la esențial a unui complex de evenimente, fie ca un auxiliar al memoriei în procesul, prelungit în timp, de elaborare a unei opere literare. Asemenea notații — pline de pitoresc, datorită autenticității lor — au rămas de regulă postume. Abia după moartea autorilor lor, curioșii au putut pătrunde în intimitatea laboratorului de creație, care pretinde totdeauna cele mai concentrate eforturi, solicită întreaga ființă morală și fizică a scriitorului.

Există însă și jurnale destinate publicității imediate. Ele sînt mai elocvente fiindcă dezvăluie nemijlocit — chiar dacă unele semne de „literarizare" sînt evidente — stări sufletești, puncte de vedere și atitudini morale care aruncă o lumină complimentară asupra personalității scriitorului. Ne gîndim la acele suculente note de jurnal ale lui Eugen Barbu, publicate în „Ialul literar" și care — asemenea accidenților dintr-o partitură muzicală — completează gamele romancierului „Groapei" și ale liricului reporter din „Pe un picior de plai", sau la „Însemnările de scriitor" ale lui Francisc Munteanu, adevărate comprimate, uneori, ale unor viitoare povestiri sau nuvele.

În nr. 11 al „Tînărului scriitor", Haralamb Zincă ne oferă cîteva pagini dintr-un — probabil — destul de vast jurnal, intitulat ad-hoc „Pe urmele amintirilor". Mai puțin liric, Haralamb Zincă, ancorat în realitatea cotidiană, face în aceste note o serie de confruntări prilejuite de o călătorie în U.R.S.S., în care compară ceea ce a fost în urmă cu doisprezece ani, pe locurile unde se desfășurase războiul, cu ceea ce există azi. Optimist, încrezător în oameni, în forța lor de a înfrumuseța neîncetat viața, Haralamb Zincă face să alterneze trecutul cu prezentul, aderînd total la acesta din urmă prin pateticul strigăt repetat „asta-i viața", după ce treptat i s-au dezvăluit eforturile oamenilor sovietici de a înlătura urmele războiului, chiar dacă unele dureri nu se pot șterge niciodată. Ca acelea, bunăoară, ale unei mame care, în stația metroului, îndrumă pe tinerii demobilizați, în așteptarea fiilor ei ce nu s-au mai întors niciodată.

În notațiile lui Haralamb Zincă freamătă spiritul umanismului, al omului care se consideră ostaș în linia întîia a apărării vieții. Strînse într-un volumaș, ele ar putea reprezenta un fragment din mozaicul vremurilor pe care le trăim, o mărturie a elanului lumii noi care, în ciuda valului de foc și moarte pe care fasciștii l-au abătut asupra ei, a desfășurat și ține ferm în mînă drapelul încrederii în viață și om.

● ÎN 1956, cu prilejul aniversării a 100 de ani de la moartea lui Heinrich Heine, Ministerul Culturii din R.D.G. a instituit un premiu literar, care a fost decernat recent lui Walther Victor, pentru îndelungată activitate publicistică și literară în spiritul tradiției progresiste a lui Heine, și lui Karl Schnog, pentru poeziile sale străbătute de suflu patriotic și cu puternice accente combative împotriva reacțiunii și a fascismului.

● TOT MAI MULTE reviste literare franceze se ridică împotriva faptului că Premiul Nobel pentru literatură a fost acordat anul acesta scriitorului existențialist Albert Camus pentru romanul său „Ciuma". Așa, de pildă, săptămînalul literar „Express" din Paris arată că romancierul Camus este unul dintre acei reacționari care în toamna lui 1956 s-au ridicat vehement împotriva lichidării contrarevoluției din Ungaria și că se dedă la atacuri calomnioase împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară; în schimb, cînd este vorba de atrocitățile comise de colonialiștii francezi în Algeria, „Camus preferă să tacă și prin tăcerea lui să sprijine războiul murdar", scrie textual revista.

„Lettres Françaises", sub semnătura lui Pierre Daix, publică de asemenea un articol cuprinzător în care arată că Albert Camus nu numai că a trădat spiritul mișcării de rezistență, din care odinioară a făcut parte, dar a inițiat în Franța și o mișcare îndreptată împotriva țărilor Europei de răsărit, unde a biruit socialismul. Concluziile lui Daix subliniază că decernarea Premiului Nobel lui Camus este o gravă eroare, cu atît mai mult cu cît „Ciuma" face apologia ideilor antiumanitariste, ceea ce contrazice serios semnificația pe care trebuie s-o aibă un premiu mondial.

Comentînd ironic același fapt, revista „Arts" arată că de obicei Premiul Nobel se acordă unor scriitori care sînt la sfîrșitul creației lor. Camus, deși tînăr, nu a adus nimic nou, decît ura sa împotriva a tot ce este uman, a tot ce reprezintă țel nobil în viață.

● RĂSPUNZÎND apelului lansat de Partidul Comunist Chinez în legătură cu acțiunea de înnoire a literaturii și creației artistice, numeroși scriitori și artiști plastici s-au decis să plece la sate, în uzine, la unitățile grănicerești, în cooperative de producție agricolă și stațiuni de mașini, la hidrocentrale, unde duc o muncă dublă: una de ridicare politică a maselor și alta de documentare. La sfîrșitul anului 1958, artiștii plastici vor organiza la Pekin o expoziție a lucrărilor lor, inspirate din realitatea mediului în care lucrează acum.

I. VOITA

Arma supremă: APA DE PLOAIE

mic studiu arhiștiințific de Horia Liman

Ilustrații de Radu DRĂGAN

În Statele Unite a luat ființă un sanhedrin format din 11 membri ai Comitetului meteorologic consultativ, care a primit — nu zic de la cine, persoană însemnată — însărcinarea de a studia „problema condensării norilor pentru producerea ploii artificiale".

Am crezut, în primul moment, că s-au ivit cumva unele defecțiuni în serviciile de salubritate americane (lipsă de stropitori etc.), dar, informîndu-mă mai îndeaproape, am aflat că, din acest punct de vedere, lucrurile stau destul de bine în cea mai mare republică de peste ocean. Am presupus apoi că lipsa apei de ploaie s-ar resimți în urma vreunei tăceri mai îndelungate a vicepreședintelui Nixon. Dar iată că și această ipoteză a căzut: excelența sa a făcut declarații, nu demult, astfel că...

Și totuși, de unde această subită nevoie de apă de ploaie, în țara tuturor posibilităților? M-a fulgerat deodată un gînd (poate pentru că și fulgerul e un fenomen legat de ploaie!) care m-a aruncat tocmai în urmă cu cinci ani. Adică atunci cînd un businessman american — editor de felul lui — pe nume Harry Hugerheim, a făcut această revelatoare declarație:

„Bomba atomică reprezintă astăzi posibilitatea supremă de nimicire a vieții; controlul asupra vremii însă ar putea să devină posibilitatea supremă de nimicire a mijloacelor de trai".

Harry Hugerheim — ca un om al cărții ce se află — ne învață (adică îi învață pe americani) că prin transportarea unor „reactivi corespunzători" de la vest la est, cu ajutorul

curenților aerieni existenți în diferite straturi ale atmosferei, Uniunea Sovietică ar putea fi pustiită de secetă sau inundată de ploi. Viceversa — după afirmația teoreticianului apei de ploaie — ar fi exclusă cu desăvîrșire. Cum s-ar zice, „bomba meteorologică" ar fi mai tare ca bomba atomică. Un fel de potop al lui Noe nr. 2. Ceea ce, după cum se știe, nu s-a mai întîmplat de mult — și tare se simțea nevoia.

Bunica mea, e drept, era în contradicție — cu anticipație — cu această epocală descoperire teoretică.

— Dragul meu — mă dăscălea dînsa — să ne ferească dumnezeu de solomonari. Aiștia-s stăpîni pe vînturi și leagă ploile, de fac să cadă grindina cu butiile. Numai cu moaștele sfintei... (numele exact îmi scapă în momentul de față) ar putea să-i mai oprească. Moaștele și descîntecele.

— Dar sfîntul Ilie, bunicuțo?...

— Sfîntul Ilie nu-i cu partea grindinei, el îi cu ploile.

Diviziunea aceasta a muncii din sferele de sus o știam, așadar, pînă nu prea demult, cînd am aflat despre descoperirea lui mister Harry Hugerheim, editor și — precum se vede — autor de povești senzaționale. Atunci m-am pus cu nădejde pe studiu — și iată ce am aflat, consacrîndu-mi ultimii ani exclusiv problemei cu pricina.

Ploaia este — mai pe rominește spus și mai pe scurt — rezultatul condensării vaporilor de apă înălțați de la pămînt în straturile de sus ale atmosferei. Cineva a dat un exemplu foarte concludent: rufele umede se usucă atît vara, cît și iarna. Ceea ce înseamnă că apa zvîntată se preface în vapori care, cînd dau de aer rece, se prefac în picături de apă. Ducînd exemplul mai departe, putem adăuga că în lumea lui Hugerheim, Dulles & Co. sînt atîtea rufe murdare de spălat, încît nici nu este de mirare că plouă cu teorii despre „războiul meteorologic". Pentru că, vedeți dumneavoastră, Harry Hugerheim nu este singur: profesorul Houghton de la Institutul tehnologic din Massachusetts, senatorul Johnson, senatorul Jackson nu mai cred nici ei în descîntece și înclină să creadă că sfîntul Ilie Hugerheim ar putea să aibă dreptate. Ca să zic așa, ei îi dau o mînă de ajutor în bunul mers al întreprinderii lui de stricare a vremii.

Prevederea timpului nu este însă totuna cu stricarea lui, astfel că, după cum se vede, obiectivele nemărturisite ale Comitetului meteorologic consultativ nu rimează de loc cu acelea mărturisite. Se știe bine că aerul, din care se compune atmosfera, conține azot, oxigen, diferite alte gaze, picături de apă și praf. Teoreticienii americani ai războaielor cu bombe bacteriologice, atomice, meteorologice — decretate pe rînd „armă supremă" — se îndeletnicesc de mult cu aruncarea prafului în ochii opiniei publice, în speranța că vor stoarce mai multe miliarde pentru fabricile de armament. Teoriile lor se dovedesc însă, una după alta, a nu fi altceva decît baloane de oxigen cu care businessmenii yankei încearcă să-și prelungească domnia.

Starea vremii era cunoscută pînă nu demult după următoarele coordonate: temperatura aerului, presiunea atmosferică, direcția și tăria vîntului, înălțimea și natura norilor, precipitațiile atmosferice etc. De o importanță excepțională este cunoașterea presiunii atmosferice, care se măsura cu barometrul pînă mai deunăzi. Astfel, se știa că presiunea aerului e mai mică la munte și mai mare la nivelul mării, că la presiunea cea mai mare sînt supuse așa-zisele „zone de maxim barometric" (adică acelea din regiunile subtropicale și polare) și că presiunea mai slabă se exercită în „depresiuni", zone în care cad ploi mai abundente. De la 4 octombrie 1957, însă, în spațiul interplanetar a apărut o planetă nouă — satelitul nr. 1 — care a avut o influență deosebită asupra schimbărilor atmosferice în lumea întreagă. Barometrul a rămas de căruță — dacă se poate folosi un termen neștiințific într-o expunere științifică — și Sputnikul sovietic, urmat la interval de numai o lună de un al doilea satelit, comandă astăzi, dintr-un anumit

punct de vedere, fenomenele din natură. Astfel, prin apariția sateliților artificiali, a sporit considerabil presiunea atmosferică în zona de la nivelul mării și, îndeosebi, la nord și sud de paralela 40, respectiv la New York și Washington. Mai mult încă, modificarea intervenită în legile de declanșare a fenomenelor naturale este vizibilă prin aceea că presiunea aerului s-a accentuat în zonele în care Sputnikul a provocat „depresiuni" — adică acolo unde plouă cu teorii despre „bombe meteorologice" — și, dimpotrivă, a scăzut simțitor în zonele pînă azi cunoscute ca „de maxim barometric". Mai clar: de unde arșița soarelui — căreia i se datorește încălzirea aerului — era mai intensă în regiunea ecuatorului, ea și-a mutat acum centrul de intensitate în regiunea paralelei 40, fapt ilustrat de însuși senatorul Johnson, care — uitînd că e vorba de ploaie — a cerut la 10 decembrie poporului american „sînge, sudoare și lacrimi". Ceea ce demonstrează că întotdeauna, sau aproape întotdeauna, aversele de ploaie de genul acesta sînt însoțite de descărcări electrice... în moalele capului. Mai ales atunci cînd sînt rezultatul unei creșteri a temperaturii (stare de încălzire excesivă), al sporirii presiunii atmosferice (stare de apăsare), al schimbării direcției vîntului (de la est la vest), cu o viteză de 8 km pe secundă (viteza Sputnikului).

În sfîrșit, o ultimă constatare. Mai sînt unii savanți din zonele de depresiune care confundă meteorologia cu astrologia. După cum se știe, astrologii se ocupau cu cititul în stele, ei erau — cum zicea răposata într-o domnul, bunică-mea — „nește zodiari, nește solomonari". Și una e să latri la lună, dar cu totul altceva să urli la pămînteni. Împotriva celor dintîi se pot lansa și „lune artificiale" — vorba ceea, să tot aibă la ce lătra. Împotriva celor din urmă există însă bîte...

Vis neîmplinit

de Abd ar-Rahman aș-ȘARKAVI — scriitor egiptean

În micul lui univers dorm toți: tata, mama, capra și găinile. Numai de el nu se lipește somnul de loc. Se uită la pilpîirea galbenă, abia perceptibilă, a opaițului, care mai mult fumegă decît arde. Se uită și așteaptă să se facă ziuă și să se trezească mama.

Dimineața va îmbrăca, pentru prima oară în viață, un costum de haine și va încălța prima pereche de ghete. Tot ce va pune pe el va fi nou și vîntul îi va flutura ciucurele fesului iar el, Mustafa, are să se ducă la oraș, unde nu a fost încă niciodată, ca să-și dea examenul de admitere la școala din oraș.

De data aceasta o să se ducă la oraș, călare pe măgar. În sfîrșit, o să încalece pe măgarul ăsta pe care de atîtea ori a trebuit să-l urmeze pe jos. De cîte ori nu visase el un asemenea moment! Odată încălecase chiar pe măgar. Anii vor trece și băiatul va uita, desigur, întîmplările din copilărie, dar clipa cînd unchiul l-a rostogolit cu o palmă zdravănă de pe spinarea urecheatului nu i se va șterge niciodată din amintire. Unchiul tremura grozav pentru măgar, pe care-l socotea mai folositor familiei decît douăzeci de trîntori ca el, Mustafa, spunînd că pentru bătrînul animal era prea de ajuns și căratul pămîntului.

Mustafa nu-l putea pricepe de fel pe unchiul lui; nu pricepea de ce măgarul putea să care toată ziua la pămînt, iar pe el, Mustafa, singurul copil din casă, nu-l putea duce-n spate.

Familia lor nu e prea numeroasă: mama, tata, unchiul și el, Mustafa; iar averea — un măgar, o capră și cîteva găini.

Tatăl lui Mustafa învățase în tinerețe la Al-Hazar și visa să se facă *ulem*[1]).

Și iată-l într-o bună zi, apărînd în sat cu un turban uriaș pe cap și plimbîndu-se mîndru pe străzi. Primul care i-a ieșit în cale a fost propriul lui frate. „Pentru ce te-ai înfășurat cu un turban ca ăsta?" — l-a întrebat el, pufnind în rîs. „Ce rost are să te faci de rîsul oamenilor? Mai bine vezi-ți de treabă! De la mine, să știi, nu capeți un ban!"

Satul a rîs multă vreme de tînărul cu turban. Mulți își mai aduc și astăzi aminte de cuvintele rostite atunci de fratele tatălui și de fiecare dată pufnesc în rîs. Iar tatăl lui Mustafa nu s-a mai întors la Cairo. S-a însurat și a rămas la țară, dar nici turbanul nu l-a mai scos din cap. Și, cu toate că nu s-a făcut *ulem*, satul îi poartă respect. Deseori, cînd e vorba de o căsătorie sau de o despărțire, vecinii îi cer sfatul. Alteori îl descos în privința raiului și a iadului. Și tot el scrie jalbele anonime împotriva primarului care abuzează de putere.

Cînd a mai crescut Mustafa, taică-su l-a dat la școala din sat, apoi a hotărît să-l ducă la învățătură la oraș, pentru ca băiatul — sînge din sîngele lui, carne din carnea lui — să aibă parte de ceea ce n-a avut el.

Numai unchiul lui Mustafa nu era de aceeași părere. El socotea că nepotul trebuia să rămînă la țară, să ajute la treburile gospodăriei. Să crească un bun felah, un priceput luptător cu bîta și un apărător de nădejde al familiei în caz de nevoie, dacă ar fi încercat careva să le fure rația de apă din canalul de irigație sau să dea drumul oilor pe pășunile lor, și așa nenorocite ca vai de lume.

Unchiul lui Mustafa e slab și fără pic de putere. Chipul aspru, de culoarea bronzului, poartă pecetea lipsurilor și a necazurilor pe care omul le-a îndurat în viața sa. Uneori mai strecoară cîte o glumă, de care țăranii rîd de se prăpădesc, dar pe el nu l-a văzut încă nimeni rîzînd vreodată; iar cînd șeful poliției/ori primarul prea se întrec în a-i obijdui pe țărani, toate privirile se îndreaptă spre el, toți așteaptă să-i audă cuvîntul. Glumele lui îi ajută pe țărani să-și poarte mai ușor soarta.

Și, cum spuneam, unchiul se arăta neînduplecat față de trimiterea lui Mustafa la oraș la învățătură. Într-o seară, pe cînd familia se așezase la cină, unchiul spuse așa, dintr-o dată: „Ascultă-mă pe mine: lasă băiatul la țară! O fi poate bine, nu zic, să învețe la școala de la oraș, dar atunci cine o să lucreze pămîntul? Că nu s-o fi găsit tocmai el să cucerească independența țării! Aud?"

Nu pentru prima oară auzea Mustafa cuvintele „independență" și „țară", dar nu le pătrundea în nici un chip înțelesul. Acuma, însă, revoltat de disprețul unchiului și tot fără să priceapă nimic, copilul nu se mai putu

[1]) Ulem — învățat musulman teolog.

stăpîni și strigă: „Ba da, ba sigur că eu am să cuceresc independența țării!"

A fost poate pentru prima oară în viața unchiului, cînd l-a văzut cineva izbucnind în rîs. A rîs și tata și a adăugat: „Dacă s-o îndura Alah![3] Iar unchiul, zîmbind îngîndurat, a mai spus și el: „Dă-ți silința, viteazule!"

Și nu se mai făcea o dată ziuă, ziua cea mult așteptată, cînd mica lor caravană, însoțită de primele raze de soare, avea să pornească spre orașul cel mult visat!

Camera în care doarme Mustafa e întunecoasă. Sforăitul ușor al celor ce dorm în casă se împletește cu răsuflarea caprei, cu zvonul nopții. Iar opaițul, obosit, își aruncă pîlpîirea sfioasă ca o nădejde care mijește: nici nu arde, nici nu se stinge!

Greu trece timpul. Mustafa visează să vadă săvîrșindu-se o minune, să se vadă apărînd deodată în haine noi, așa cum are și fiul șefului de poliție, cînd se plimbă prin sat, sub scutul puterii pe care o deține tatăl său și gardianul ce-l însoțește.

Băiețelul e cam de o vîrstă cu Mustafa, dar cît de frumos umblă acela pieptănat și ce obrăjori bucălați mai are!

Își amintește că o dată era cît p-aci să-l bată, dar gardianul îl apucase de mîini și atunci fiul șefului de poliție, care prinsese curaj, îl lovise pe el, pe Mustafa. Pe deasupra, gardianul îl înghiontise și îl înjurase, ba îl înjurase și pe tatăl lui și, ca să nu piardă prilejul, și pe alți oameni din sat.

Cînd a povestit întîmplarea acasă, mamă-sa a început să strige la el, tatăl său i-a pleznit una peste umăr, iar unchiul l-a ciupit de a văzut stele verzi și i-a spus: „Mă păcătosule! Putem noi să ne măsurăm cu puterea bogătașilor? Ești și tu un erou cum a fost și taică-tu. Și el tot pentru o poveste ca asta a fost izgonit din Cairo!"

Mustafa își amintește toate acestea și așteaptă cu nerăbdare să se trezească, în sfîrșit, mama lui, să se facă ziuă și să pornească o dată la oraș.

Da, o să meargă la oraș, la școală, și o să fie la fel ca fiul șefului de poliție, ca fiul lui *Maamur*[2]) însuși, și va purta un costum nou de haine, un costum adevărat, iar cînd va deschide gura, toți îi vor sorbi cuvintele; va deveni un om pentru care viața nu va mai avea nici o taină; va cunoaște ceea ce alții nu vor putea cunoaște; va învăța și va ajunge ca inspectorul acela important care a fost toamna la ei la școală într-o trăsură ce sărea ca iezii peste hîrtoape.

Își amintește cum stăteau atunci bătrînele în pragurile caselor și tăifăsuiau ca de obicei despre vremurile de demult, despre dreptcredincioșii lui Alah și despre faptele lor, iar fetele, acoperindu-și jumătate din obraz cu vălurile lor negre, îl măsurau din cap pînă în picioare pe necunoscutul *efendi*. Cîțiva copii se agățaseră la spatele trăsurii. Apoi inspectorul a intrat în școală și a nimerit tocmai în clasa în care învăța Mustafa. Învățătorul s-a repezit să-i întîmpine. Văzîndu-i cum începe să vorbească deodată pe un ton neobișnuit de mieros, copiii mai-mai să nu-l recunoască pe înspăimîntătorul lor învățător, care nu arareori îi atingea cu nuiaua. De astă dată uitase de înjurături și se străduia să ascundă nuiaua. Copiii simțiră un fel de simpatie pentru oaspetele de vază. În clasă se așternuse o tăcere plină de așteptări.

Inspectorul începu să vorbească. Elevii, cu gurile căscate, îl ascultau încîntați. Oaspetele era un strălucit vorbitor. Le spunea lucruri cu totul necunoscute.

După ce termină, inspectorul rugă pe cineva să deseneze pe tablă un fruct exotic, ceva căruia el îl spunea *măr*[3]).

N-o să uite niciodată Mustafa cuvîntul acesta. Și pînă în ziua de astăzi își amintește întregul sat de întîmplarea cu mărul, așa cum își amintește și de povestea cu turbanul tatălui lui Mustafa.

Copiii nu puteau pricepe de loc ce voia inspectorul de la ei. Atunci acesta se adresă învățătorului și-l rugă să deseneze el pe tablă un măr. Dar învățătorul, chinuindu-se să-și amintească ce era mărul, se fîstîci cu totul... Copiii abia-și mai încăpeau în piele de bucurie.

Cînd va ajunge Mustafa la oraș, va căuta să afle neapărat ce este aceea un „măr". Și va mai afla el multe altele.

Dar de ce nu s-o fi trezind tata, să-l pregătească de drum? Tot trage cu urechea, dar nu aude decît răsuflarea regulată a caprei. Of, de s-ar face o dată ziuă, să-și pună în sfîrșit costumul, ghetele și fesul!

Mustafa se ridică ușurel, ca să nu facă zgomot, se uită la părinții săi care dorm alături de el pe podea, apoi întinde mîna și încearcă să deschidă lada unde mama lui ascunde dulciurile și alte lucruri de preț.

Capra se mișcă pe neașteptate și începe să fornăie. Mustafa își îndreaptă privirea spre ea. Aceasta îl privește nemulțumită. Abia atunci își amintește că fringhia de la gîtul ei este legată de capacul lăzii. O dezleagă repede, ridică fără zgomot capacul și scoate la iveală costumul.

Apoi, zîmbind fericit, se culcă din nou, strîngînd costumul la piept.

Mirosul hainelor noi îl amețește. Mîngîie cu dragoste stofa aspră din care e croit costumul și se visează la oraș, între orășenii care mănîncă lipii din grîu, carne, orez și mere.

Furat de visul său de fericire, Mustafa închide ochii. Încet, încet, o căldură plăcută îi alunecă-n trup, cufundîndu-l parcă într-o prăpastie. Zgomotele îi ajung la urechi din ce în ce mai slab, tot mai slab, pînă cînd adoarme.

Deodată îl trezește o durere violentă. Aude tulbure, ca prin vis, vocile severe ale mamei, tatălui și unchiului, și se freacă la ochi. O palmă răsunătoare, mai-mai să-l trîntească din nou. Scoate un strigăt de durere și se repede la mama lui, care-i îmbrîncește în lături pe tatăl și pe unchiul său, întrebîndu-i furioasă dacă nu cumva au de gînd să-i ucidă unicul fiu din pricina unei bucăți de stofă.

„După ce tatăl și unchiul l-au bătut, spunea ea, hohotind, copilul va începea pe mîna *Ifriților*[4])."

---

2) Maamur — funcționar. În cazul de față șeful poliției județene
3) Egiptul importă mere.
4) Ifriții — duhuri rele (arab).

ELECTRA

de Sadi RUDEANU

Am venit acasă de la slujbă și, în loc de bună-ziua, nevastă-mea m-a întîmpinat cu binecunoscutul ei salut:

— A fost baba!

Să nu credeți că e vorba de bunica ei, de soacra mea sau de vreo babă din povești. Nu. E o babă din București care, de cîte ori îmi calcă în casă, mă usucă. Nu știu de unde a apărut, dar într-o zi am găsit-o în bucătărie la mare amiciție cu nevastă-mea, discutînd aprins în fața unei perechi de ciorapi nylon fără dungă. Soția mea avea ochii strălucitori, baba avea ochii verzi, spațioși, iar eu am văzut negru înaintea ochilor.

— Ce-i asta?

Soția mi-a șoptit conspirativ:

— Nu vezi? Ciorapi „Electra"! Străini!

— Ai ciorapi!

— Am, dar ăștia-s străini! Și-apoi mi-i dă în rate.

Baba a zîmbit dulce și a aprobat din cap. Apoi a început să-mi spună că mă cunoaște, că mă știe de mult, că a auzit că-s băiat bun, că soția mea e frumoasă, că să-mi trăiască, că să-i cumpăr — mai ales că ea vinde în rate și, în concluzie, mi-a arătat încă o dată marca ciorapilor „Electra". Marca era scrisă pe o etichetă prinsă cu un ac de plicul de celofan în care erau ciorapii. I-am șoptit nevestii-mi:

— Soro, te duce! Eu pot să iau eticheta asta s-o prind de lampă și am și lampă „Electra"!

— Fii serios!

Apoi baba a spus că nu se grăbește cu banii, că să-i dăm în cît de multe rate și... „Cînd aveți, numai cînd aveți!"

Baba a plecat și ciorapii au rămas. A doua zi mi-a bătut la ușă.

— Ce e?

— Poate aveți niște bani... Prima rată...

— Păi n-ai spus „cînd avem"?

— Am crezut c-aveți!

Am dat. De atunci am de lucru cu ratele. Trăiesc în rate. Baba aduce de toate. Dar numai cînd nu sînt eu acasă. Vine și lasă. Ciorapi, cămeșă, stofă șuncă, pantofi, cercei, șalău, crap, fular, blană, ciuperci, pere, halva, mănuși, batic, dantelă, ciocolată, morun, sandale, nasturi, ace, tot! Tot ce se poate găsi într-un magazin universal are baba. E o babă universală.

— Dragă — izbucnesc eu în răstimpuri, cînd nevastă-mea îmi anunță un nou chilipir — dar nu-mi trebuie peste! Găsesc! Și halva este peste tot! Și toate sînt! N-o mai primi. Te rog!

— Ce să fac? — zice nevasta. Dacă-mi aduce?

Mă omoară ratele. Am coșmare. Înaintea mai visam și eu cîte un vis mai frumos. Zîmbeam în somn. Acum, pling. O visez pe baba.

Într-o zi a lăsat un fular. Cu etichetă prinsă într-un ac: „Electra"! Altădată stofă. Eticheta prinsă în ac: „Electra"!

— Ascultă — am spus eu — dacă-mi aduce și pește „Electra", o strangulez!

Ultima dată a lăsat ceva pentru mine. Balonașele! Trei metri! Nu zic, frumos, dar... „Electra"!

— Nu-mi trebuie!

— Dar e grozav — căuta să mă convingă nevastă-mea! E splendid! Și îți vine!

— Cît?

Mi-a spus suma. 800 de lei.

— Enorm!

— Dar e în rate!

Pînă la urmă m-a convins. Am început să plătesc în rate, de mă sfeterez. Balonul l-am dat la lucru. A ieșit grozav, ce e drept. M-am îmbrăcat. Mă vede un coleg.

— Frumos!

— Da — zic — „Electra"!

— Nu — zice — „Arta Croitorilor".

— Ce „Arta Croitorilor"?

— Cooperativa! Le face cu materialul ei! 600 de lei, cu lucru cu tot! Dar e frumos!

Am îngălbenit.

— E... ești sigur?

— Precis! Și eu îmi fac! Dar ce ai?

— Ce... să am?... Mai am... două rate!

Am venit acasă turbat.

— A fost baba?

— N-a fost!

— Cînd vine, să-mi spui!

Baba, probabil, a simțit. N-a mai venit. A trecut o lună. Am uitat de ea. Într-o zi, mă întîlnesc cu un vecin din bloc. Purta un costum nou.

— Să-ți porți sănătos! — zic. Minunat! Cît?

— Scump — zice — dar face!

— Da?

— Da! — zice ei. „Electra"!

Am deschis gura să vorbesc, dar am tăcut. Eu stau la etajul V. Vecinul la IV. Precis că nici pe la ei n-o să mai dea. Dar nu mă las. O aștept zilnic la etajul III.

Ieri, în timp ce se deschidea ușa unui apartament de la etajul III, am auzit o vorbă... „Electra".

Am găsit-o. Acum plătește baba rata. La etajul V, IV și III. Că la II n-a mai apucat.

N-a mai apucat, fiindcă... din jale s-a nărupat „Electra"!

Mustafa își revine de-a binelea și începe să-și caute costumul. Dar costumul, ia-l de unde nu-i! În mîinile copilului erau doar niște zdrențe!

Neizbutind să priceapă încă nimic, Mustafa căscă ochii înspăimîntat și... deodată, în spatele unchiului său văzu capra care rumega o mînecă a costumului. Dădu un strigăt și se repezi la capră, dar tata îl îmbrînci cît colo.

Ce s-ar mai alege de ei „dacă ar rămîne și fără capră"? Tatăl și unchiul lui, i se pare lui Mustafa, apără capra cu aceeași furie cu care gardianul îl apăra pe fiul șefului de poliție...

Dar nenorocirile lui Mustafa nu se încheiaseră încă. Unchiul îi porunci, fără multă vorbă, să ducă măgarul și capra la cîmp și adăugă, în bătaie de joc, că de ceva mai bun nici nu era în stare.

Lacrimi amare i se rostogoleau copilului pe obraji. Nu încăpea îndoială că în anul acela tata n-o să mai fie în stare să-i cumpere un alt costum.

Dar iată, în sfîrșit, cîmpul. Mustafa își usucă lacrimile, leagă capra blestemată de un țăruș și începe să viseze. Și din nou i se perindă prin fața ochilor orașul și școala la care neapărat va merge la anul, cînd își va încuia el singur în ladă costumul cel nou, pe care neapărat i-l va cumpăra tata și pe care îl va păzi noapte de noapte. Și capra? Pe capră o va goni, o va goni din casă, neapărat.

În românește de Gabriela LEONTE

5 întrebări despre ARAGONIT

Cu prilejul unei vizite făcute la amicul Z. atenția mi-a fost reținută de un obiect banal: o veioză. Ceea ce mă atrăgea cu osebire era lumina dulce pe care o iradia peretele translucid al obiectului. Curios, am pipăit suprafața lunecoasă a lămpii și am avut senzația că degetele ating o marmură îndelung șlefuită. La întrebarea dacă e marmură, mi s-a răspuns cu numele unui mineral: aragonit. Iată un cuvînt puțin uzitat!

Ce este aragonitul? Ca să aflu, am fost nevoit să fac o lungă incursiune în lumea mineralelor. Lexicoanele mi-au dat un răspuns prompt: aragonitul e un carbonat de calciu. Vasăzică experimentul tactil nu m-a înșelat. Într-un fel, aragonitul este înrudit cu marmura, după cum e frate bun cu diamantul și petrolul. Și tuturor acestor minerale le dă naștere carbonul - elementul de bază al vieții.

Unde se găsește aragonit în stare naturală? Întrebarea mă frămînta din pricină că, spre deosebire de marmură, numele de aragonit îl auzeam pronunțat extrem de rar. Căutările mi-au rezervat o surpriză: această piatră se găsește în depozite de izvoare calde ori în fisurile rocilor eruptive. Romînia, se pare, este una din puținele țări din Europa care posedă această piatră. Ba mai mult, solul nostru are două feluri de aragonit: cel gri, care se extrage la Corund și astfel reușește să se edifice asupra zăcămintelor, care se aflau de obicei în locuri mlăștinoase, sub un strat de apă și nămol fin. Apele minerale — în deosebi cele acidulate, venite din adîncuri și conținînd în mod special fier și iod — dădeau rocii coloratura aceea extrem de variată.

Doisprezece ani mai tîrziu profesorul Knopp iese la pensie și se stabilește pentru totdeauna la Corund, unde pune bazele unui atelier de prelucrare a aragonitului. Obiectele, lucrate cu multă grijă, iau curînd drumul străinătății. Chicago, marele oraș american, înghite aproape toate produsele; ba mai mult, datorită cererilor insistente, aragonitul se exportă în S.U.A. chiar sub formă brută (blocuri), la prețul unic și excepțional pentru vremea aceea de 12 lei kg! Datorită exportului masiv, aragonitul, această piatră rară și cu însușiri atît de apreciate, era mai bine cunoscută peste hotare decît în patria ei!

Ce obiecte se pot executa din aragonit? La intersecția Căii Victoriei cu strada Dobrogeanu-Gherea se află un magazin pe a cărui firmă citești: „Aragonit". Este unicul magazin din țară (și cred că și din lume) care vinde în exclusivitate obiecte din aragonit. Obiectele expuse sînt piese casnice și de birou: servicii de scris, vaze de flori de diferite forme și mărimi, servicii de fumat, veioze, fructiere, pudriere, în sfîrșit — pe lîngă multe altele candelabre. Execuția - forma, lustrul — nu poate fi decît lăudată. După cum o cutie de sidef este prețioasă pentru migala depusă de meșter și calitatea materialului, tot așa obiectul de aragonit este prețios și datorită rarității pietrei, și datorită execuției sale.

Cum se prelucrează? Aragonitul este un element docil. El se supune în egală măsură daltei ori cuțitului de strung și îndură prelucrări de ore întregi. Metalul se strunjește la viteze mari, aragonitul la rotații încete. Dar din pătrunderea întîrziată a cuțitului se naște conturul lui superb, cu ape ciudate și fante ziste cum numai natura poate isca. Obiectele de care am amintit mai sus se realizează nu numai la Corund, ci și în Capitală, la o unitate a întreprinderii „București".

I. CORIBAN

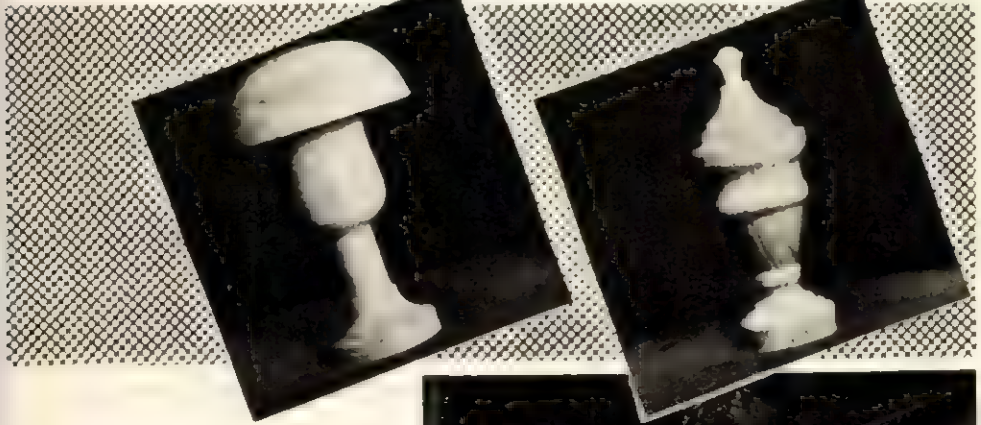

În fotografii, diferite obiecte din aragonit.

În satul Corund (R.A.M.), și cel de culoare maro, provenit din zăcămintele de la exploatarea Luncani din regiunea Timișoara.

Cum a fost descoperit aragonitul de culoare gri? La Corund este cea mai veche exploatare din țară. Un inginer din București, tov. Adrian Stănescu, mi-a relatat istoricul aragonitului de Corund. Prin anul 1909 un oarecare profesor ceh, pe nume Knopp, sosește în acest sat să facă o cură balneară. Profesorul, geolog pasionat, colindă mai tot timpul împrejurimile. Într-o după-amiază de august, Knopp, aflat într-una din obișnuitele lui excursii de naturalist, descoperă o piatră nouă.

Knopp vine cîteva veri la rînd

OPERĂ LA OPERETĂ

Nu e chiar atît de simplu să dai definiția operetei; dacă „simfonieta" e o simfonie de proporții mai reduse, nu se poate spune la fel despre operetă și operă (opereta „Liliacul", de pildă, e mult mai lungă decît opera „Cavalerie Rusticană"). Acceptînd definiția de „operă veselă", ce te faci cu „Bărbierul din Sevilla", „Nunta lui Figaro" sau „Mireasa vînduță" care sînt, hotărît lucru, mai vesele decît... „Pluțașul de pe Bistrița"?... Și, în definitiv, „Răpirea din Serai" nu e tot un fel de operetă?

Dar să lăsăm celelalte probleme de acest fel autorilor de enciclopedii și dicționare. Ceea ce ni se pare interesant și demn de lăudat este că opereta bucureșteană de pe Splai s-a hotărît să-i facă loc, printre Johan Strauss, Zeller și Gherase Dendrino, bătrînului Cimarosa, care-și prezentase pentru prima oară „Căsătoria secretă" un an după moartea lui Mozart, adică în 1792.

Să fie vorba numai de o simplă lărgire de repertoriu? Surprizele pe care acest spectacol le oferă publicului vădesc semnificații mai mari. Mai întîi că, prin complexitatea și bogăția scrierii muzicale, lucrarea pune incomparabil mai multe probleme de finețe, acuratețe și precizie decît spectacolele obișnuite de pe această scenă; în al doilea rînd — sau, de fapt, în primul! — cei șase interpreți ai „Căsătoriei secrete" (o dovadă convingătoare că poți crea o bogăție muzicală și cu șase personaje, după cum poate fi sărăcie și cu două sute!) dovedesc calități pe cît de surprinzătoare, pe atît de îmbucurătoare. Iată deci, în sfîrșit, un admirabil spectacol fără „stele", în care tinerii Lili Dușescu, Lucia Roic și Mircea Nemeș sînt încîntători, în care Viorel Chicideanu e întinerit, în care Cezar Ionescu e o revelație, iar dirijorul Traian Mihăilescu are prilejul, de mult așteptat, să-și dovedească măsura competenței sale.

Neiemindu-se de excesul de prim-planuri imobile pe care-l cere însăși tratarea muzicală (muzica abundă de duete, terțete etc.), regizorul Lucian Ionescu a știut să imprime personajelor dinamismul necesar, fără a le pune să alerge de-a lungul scenei, cîntîndu-și apoi ariile cu răsuflarea tăiată. Unele excese de gestică în scenele dintre conte și Elisabeta (nu știu de ce acesta caică elementare maniere, așezîndu-se în fața unei femei care stă în picioare!) și o ușoară îngroșare a acelor cu Geronimo nu dăunează echilibrului și ritmului fermecător al acestui spectacol.

Operă la operetă? De ce nu? Publicul nu are nimic de obiectat; și, după impresia mea, nici... Cimarosa.

MELOMAN

Lucrări celebre, compuse în copilărie și fragede

● La vîrsta de 3 ani, compozitorul francez Camille Saint-Saens compunea valsuri și galopuri; la 4 ani și jumătate cînta partea pentru pian dintr-o sonată pentru vioară și pian de Beethoven; la 10 ani era solist cu orchestra simfonică din sala Pleyel, executînd un concert de Mozart și unul de Beethoven.

● La vîrsta de 5 ani Bedrick Smetana cînta la vioară. La 6 ani a concertat ca pianist în orașul său natal, Litomysl, iar la 8 ani a compus primele sale dansuri cehe pentru pian.

● Mozart a compus primul său menuet la vîrsta de 5 ani, iar la 12 ani prima sa operă „Bastien și Bastienne". În scurta sa viață de 35 de ani, a compus 794 de lucrări.

● „Simfonia clasică" de Prokofiev a fost compusă de marele compozitor sovietic la vîrsta de 18 ani.

● La vîrsta de 17 ani, Felix Mendelsohn-Bartholdy a compus celebra uvertură la „Visul unei nopți de vară". La aceeași vîrstă Bizet a compus o simfonie, iar Schubert celebrul lied „Margareta la tors".

● George Enescu avea 18 ani cînd orchestra „Colonne" din Paris cînta pentru prima oară „Poema română".

● Dmitri Șostakovici a compus prima sa simfonie, care i-a adus faima mondială, la vîrsta de 20 de ani. „Scherzo"-ul din această simfonie a fost compus la 13 ani.

● Rossini a compus „Bărbierul din Sevilla" la 24 de ani.

● Liszt a dat primul său recital public la vîrsta de 9 ani.

● Tot la 9 ani a dat Chopin primul recital, iar la 20 de ani, cînd a venit la Paris ca pianist desăvîrșit, era deja cunoscut din turneele întreprinse în Austria și Germania și compusese două concerte pentru pian și orchestră.

J. B.

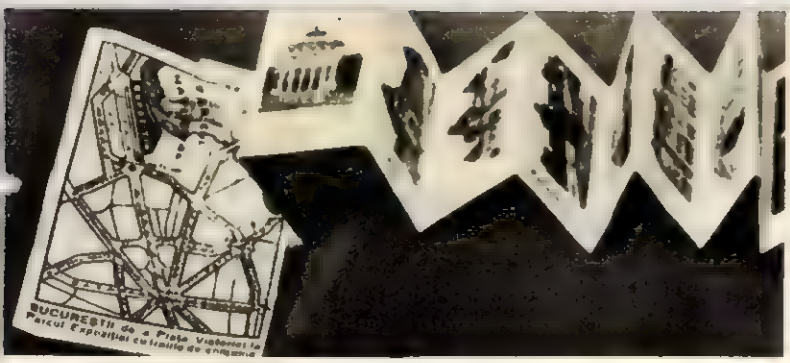

BUCUREȘTII ÎN MINIATURĂ

S-a anunțat recent că un colectiv din cadrul Muzeului de Istorie al orașului București, în frunte cu prof. Ion Ionașcu, a început pregătirile pentru elaborarea unei noi monografii a Bucureștiului, care apare în patru volume. De asemenea, Editura Științifică pregătește lucrarea „Bucureștii de odinioară", elaborată de un colectiv format din prof. I. Ionașcu și arheologii S. Morintz, V. Zîra, Gh. Cantacuzino și D. Rosetti. În fine, se mai anunță că la începutul anului viitor va apare o culegere de cercetări privind o istorie a orașului București.

Cu acest prilej, ne-am amintit de o lucrare despre București care are trăsăturile ei originale: este cea mai redusă ca proporție, atît de mică încît măsoară doar 38 mm înălțime și 24 mm lățime, deci cam cît o marcă poștală. E vorba de un pliant în formă de carte miniaturală și care cuprinde 12 vederi din București. De asemenea, cuprinde un mic plan reprezentînd Bucureștii, de la Piața Victoriei la Piața Parcului Național (astăzi Parcul de Cultură și Odihnă). Pe spațiile pliantului cu cele 12 reproduceri fotografice, se mai află două ilustrații, prima reprezentînd biserica lui Bucur, una din cele mai vechi clădiri ale Bucureștiului, și a doua, Palatul Telefoanelor care fusese inaugurat la 24 aprilie 1933, deci, la vremea cînd pliantul s-a tipărit, una din cele mai noi și mai mari clădiri ale Capitalei.

„Volumul"-pliant, apărut în colecția bibliotecii „Mărțișor" purtînd numărul 5, a fost realizat de editorul H. Fischer-Galați, cunoscut bibliofil; lucrarea a fost tipărită în tipografia „Tiparnița" a editorului și „dată la iveală în Săptămîna Cărții, în 9 mai 1936".

Desigur că dintre documentele retrospective privind Bucureștiul de altă dată, care vor fi cuprinse în viitoarele lucrări în pregătire, nu ar trebui să lipsească nici acest „București în miniatură".

S. ALBU

FILATELIA ȘI CĂSĂTORIA

Vă veți întreba desigur ce legătură poate fi între mărcile poștale și căsătorii.

În țările monarhiei se practică un curios obicei — acela de a se acoperi (cel puțin) cheltuielile de nuntă ale capului încoronat sau prințului moștenitor prin emiterea unor timbre. Astfel, filateliștii au trebuit, în 1943, să suporte cheltuielile de nuntă ale ducelui de Lichtenstein, în 1956, ale prințului de Monaco precum și ale ex-regelui Egiptului etc.

În catalogul Michel figurează la nr. 108-109 — Japonia — o serie emisă la 26 ianuarie 1924, cu prilejul căsătoriei împăratului Hirohito cu prințesa Nogako. Primele două reprezintă muntele Tsukuba, celelalte — palatul lui Hirohito. Interesul filateliștilor pentru aceste mărci se datorește rarității lor, provenite din faptul că au dispărut înainte de a fi fost puse în vînzare. Un cutremur a distrus depozitul poștei din Tokio și mărcile au ars. O cantitate redusă fusese însă trimisă înainte în insula Karoline, pentru a fi pusă în vînzare în aceeași zi cu cele din Japonia.

Mărcile poștale au prilejuit însă și căsătoria unor tineri săraci, fără a fi fost emise în acest scop. Cele ce vor fi relatate redau această întîmplare, petrecută în Suedia.

Plecînd să-și satisfacă stagiul militar, un tînăr suedez din Galiksberg lăsă în mica localitate din nordul Suediei o logodnică îndurerată, cu care nu se putuse căsători pînă atunci din cauza sărăciei. Pentru a avea o legătură neîntreruptă pe durata despărțirii, cei doi logodnici și-au strîns laolaltă micile lor economii, care le-au ajuns tocmai bine ca să cumpere un număr oarecare de plicuri timbrate cu mărci de cîte 12 oere. Timp de doi ani cei doi logodnici au schimbat înflăcărate scrisori de dragoste. Cu puțin înainte de a se întoarce în Galiksberg, tînarul arătă scrisorile unui prieten. Acesta, pasionat filatelist, remarcă o curioasă a mărcilor lipite pe plicuri: ștampilele erau aplicate invers față de felul cum fuseseră imprimate pe celelalte mărci de 12 oere. Această greșeală a poștei a făcut din mărcile cumpărate de către tinerii logodnici adevărate rarități și valori filatelice. Înapoi, tînărul vînde plicurile francate pe care le aveau, realizînd o sumă de bani atît de mare, încît și-au putut întemeia un cămin. Dacă vreți să aflați valoarea actuală a acestor mărci, consultați catalogul Yvert. Le veți găsi la capitolul Suedia, sub nr. 107.

CLĂDIRI CONSTRUITE CU GUST

Se pot construi clădiri confortabile, dar în același timp și cu gust? Pe deasupra și fără risipă de bani?

Nu punem întrebarea cu gîndul de a deschide un plebiscit printre arhitecți și constructori. Lăsăm lucrul acesta pe seama revistelor de specialitate. Ideea ne-a fost furnizată de două exemple recente.

Priviți clădirea cu două etaje (foto 1). Este un bloc nou, construit la Cîmpina pentru salariații I.F.E.T-ului. Arhitecții și constructorii s-au străduit să dea casei o înfățișare cu mult gust. Stilul n-a răpit din confortul interioarelor și nici n-a scumpit prea mult costul construcției. Nu vă place mai mult decît un bloc tern, cu fațadă de cazarmă?

Și în Tîrgoviște constructorii au reușit să ridice o casă de cultură fără multe artificii arhitectonice, dar care îți amintește, prin fațadă, scopul căruia îi e dedicată (foto 2).

Astfel de clădiri sînt mai plăcute și pentru ochi, și pentru orașele în care sînt ridicate.

Fotografii de I. VERMONT

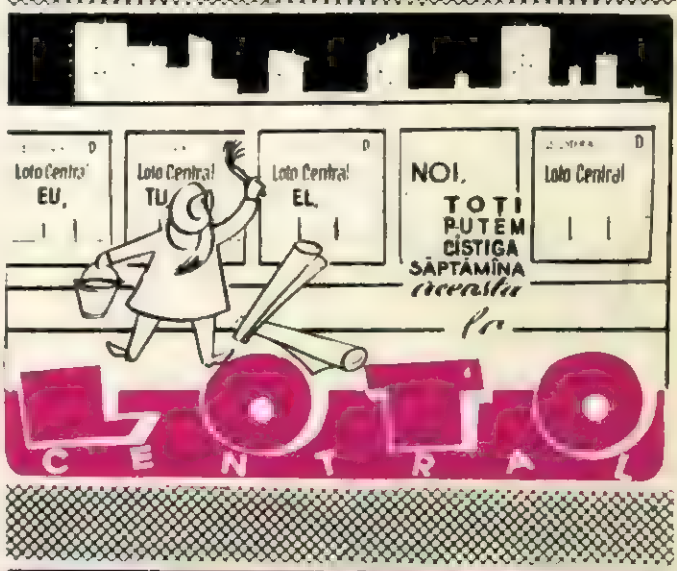

Sfatul medicului

PNEUMONIA

Pneumonia este o boală acută infecțioasă a plămînului. Ea este provocată fie de unii microbi (pneumococ, stafilococ, streptococ etc.) care se pot găsi în mod frecvent în nasul și în gîtul oamenilor sănătoși, fie de microbi și mai ales de virusuri, transmiși omului sănătos de către bolnav prin tuse, strănut. Boala apare ca urmare a creșterii virulenței microbilor, pe de o parte, și a scăderii rezistenței organismului, pe de altă parte. Astfel, persoanele debilitate în urma unei răceli, gripe, guturai, cei surmenați datorită unor eforturi fizice sau intelectuale deosebite, cei care lucrează în condiții de frig, umezeală, curent, precum și bătrînii și copiii mici sînt în special predispuși să facă această boală.

Pătrunși o dată cu aerul inspirat în plămîni, agenții patogeni produc o inflamație a alveolelor pulmonare (microbii) sau a țesutului interstițial (virusurile), reducînd astfel capacitatea respiratorie a plămînului, în raport cu mărimea procesului inflamator. Acesta poate să cuprindă zone mai reduse (un lob pulmonar), pînă la regiuni mai întinse, în același plămîn sau în ambii plămîni (pneumonie dublă), determinînd în acest caz o evoluție mai severă.

Pneumonia începe în majoritatea cazurilor brusc. Bolnavul este cuprins de un frison puternic, urmat de ridicarea temperaturii pînă la 39°-40°, are o stare generală proastă, dureri de cap, respiră greu și simte un junghi violent în partea bolnavă a toracelui, care se accentuează la inspirația profundă și la tuse. La început, bolnavul are o tuse seacă; după 2-3 zile începe să elimine o expectorație caracteristică vîscoasă, de culoare ruginie.

Bolnavul de pneumonie este aprins la față, limba îi este prăjită, îi apare uneori herpes la buze sau la nas, are un puls rapid, insomnie, este agitat, urinează puțin, urina fiindu-i închisă la culoare.

Uneori pneumonia începe lent, simptomele de mai sus fiind atenuate ca intensitate; astfel, junghiul și frisonul pot apare mai tîrziu sau pot lipsi chiar, temperatura poate crește progresiv, bolnavul poate avea o tuse și o respirație mai puțin supărătoare etc.

Medicul trebuie consultat încă de la primele simptome căci, netratată din timp, boala se poate agrava, ducînd la complicații severe cum sînt pleurezia purulentă, abcesul pulmonar, septicemia, meningita, miocardita — sau chiar la moartea bolnavului.

Dacă pînă acum cîțiva ani tratamentul pneumoniei era dificil și adesori ineficace, astăzi, cu arsenalul medicamentos de care dispunem — antibiotice și chimioterapice ce acționează direct asupra agentului patogen și în special asupra microbilor — pneumonia a devenit o boală ușor vindecabilă, mai ales cînd este luată din timp.

Tratamentul constă în sulfamide (8-12 gr pe zi), pînă cînd scade temperatura, sau penicilină (600.000-800.000 unități pe zi) ori streptomicină (1 gr pe zi), adesori aceste două din urmă administrîndu-se asociat. În cazul cînd temperatura nu cedează, trebuie încercate și alte antibiotice, după cum stabilește medicul, în urma anumitor probe de laborator (antibiograma).

În afară de aceasta, bolnavului i se dau o serie de medicamente ajutătoare. Astfel, pentru calmarea tusei: în prima perioadă va lua Codenal, Dionină; pentru ușurarea expectorației, în a doua perioadă: Sirocal, Expectorant. De asemenea i se dau pentru calmarea junghiului și pentru durerile de cap — antinevralgice, pentru scăderea temperaturii — piramidon, aspirină precum și vitamine pentru întărirea organismului.

În cazurile grave, cînd tensiunea este scăzută și mai ales atunci cînd este vorba de bătrîni, se vor da medicamente care să susțină inima și vasele, Digitală, Strofantină, Pentazol.

Bolnavul trebuie să rămînă la pat tot timpul bolii, într-o cameră bine aerisită, luminoasă, în ce privește alimentația, el va primi un regim lactofăinos, ușor dar hrănitor. Am arătat la începutul articolului care sînt cauzele care produc pneumonia; pentru a ne feri de îmbolnăvire, trebuie să evităm slăbirea organismului, precum și contactul cu bolnavii de pneumonie.

MESERIA E BRĂȚARĂ DE AUR

(Pătrate magice și înlănțuite)

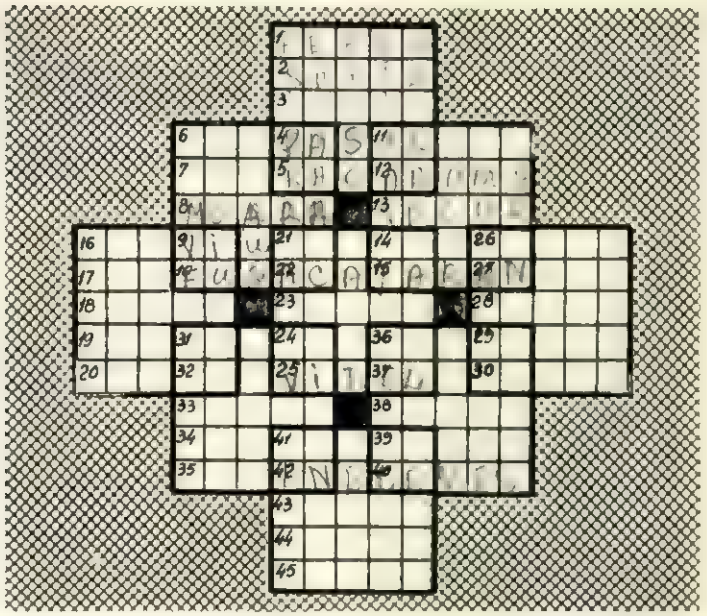

ORIZONTAL ȘI VERTICAL:
1. Fără el nu se poate face căruța 2. Parte a roții. 3. Meseriaș în pielărie (od.). 4. Verb al creșcătorului de vite. 5. Pescar care nu pescuiește pești 6. Rătăcitor de meserie. 7. A cînta, ca munca pe om. 8. Mașina de dimineața pînă seara. 9. A prezenta. 10. E folosit la prelucrarea lînii. 11. Pavatorul și-a făcut meseria 12. Metal cu vastă utilizare în trecut. 13. Păzitor de vite. 14. Stațiune balneară lîngă Călărași. 15. E agricultor din tată-n fiu 16. Lucrează în tipografie. 17. Țară în Grecia antică. 18. Ce servește drept model. 19. Nume de fată. 20. Pe vremuri, denumire peiorativă pentru recrut. 21. Nivelăm. 22. A afirma. 23. Sare peste garduri. 24. Capitala europeană. 25. Crescătorul de vite se bucură în nașterea lui. 26. Încadrează tablouri. 27. Munca istoriografului 28. Referitor la mare. 29. A potoli. 30. În legătură cu una din glandele corpului omenesc. 31. Povestit. 32. A însufleți 33. Adversar. 34. Vestit constructor italian de viori. 35. Capitală a unei republici sovietice. 36. Șantierul unde se construiesc vase. 37. Vulturi oțelești. 38. Șerb moldovean, pe vremuri. 39. Sterpe 40. Nu munceșe, chiar dacă are o meserie. 41. Îl face matrițerul. 42. Le face bijutierul. 43. Portar de școală (od.). 44. Încet. 45. Cu el lucrează electricianul.

CUNOAȘTEȚI POVESTEA FAIMOASEI „PUNȚI A SUSPINELOR"?

Sînt puțini oameni pe lume care să nu fi auzit de celebra „Punte a Suspinelor" din Veneția. Celebritatea ei, însă, este de tristă memorie, căci, după cum o arată chiar numele, ea se datorește durerilor omenești la care au fost martore zidurile sale, în decursul veacurilor. Inchiziția Evului Mediu și apoi teroarea desfășurată de cîțiva dogi ai Veneției au făcut să curgă mult sînge pe această Punte a Suspinelor — care nu era altceva decît un loc de supliciu. Sute de mii de victime ale fanatismului religios au expirat aici în chinuri îngrozitoare; nenumărați oameni nevinovați au fost martirizați în acest loc al durerii, care era prevăzut cu tot ceea ce mintea omenească născocise atunci pentru torturarea celor oropsiți. A fost o vreme cînd în Veneția se afla o cutie specială, în care se aruncau denunțurile. Erau de ajuns cîteva rînduri anonime aruncate în această cutie, pentru ca denunțatul, de cele mai multe ori nevinovat de păcatul ce i se imputa, să ia drumul „Punții Suspinelor".

Așezarea trupului pe jeraticul aprins făcea pe orice soție să mărturisească adulterele pe care nu le săvîrșise. Scoaterea ochilor cu fierul roșu silea cetățeni pașnici să se recunoască conspiratori; smulgerea unghiilor cu cleștele împingea pe hoți să arate drept complici ai lor pe unii oameni pe care nici nu-i cunoșteau, iar faimoasa „fecioară de fier" cu dinții de metal, ce strîngea cu trupul nenorociților acuzați de erezie, îi constrîngea să recunoască vrăjitorii imaginare și pactizări cu diavolul.

Fiecare grăunțe de moloz de pe „Punțea Suspinelor" simbolizează cîte o dramă a acelor timpuri întunecate, cînd, în numele lui dumnezeu și al dreptății, se săvîrșeau grozăviile cele mai diabolice.

ȘAH - ȘAH - ȘAH - ȘAH - ȘAH

REGELE SURPRINS ÎN CENTRU

Scurta partidă care urmează se adaugă la nenumăratele exemple care confirmă binecunoscuta regulă: regele rămas în centru este expus atacurilor de mat.

APĂRAREA NIMZOVICI. Rossetto — Sanguinetti, turneul zonal al Americii de Sud, pentru campionatul mondial. *1. d4 Cf6 2.c4 e6 3. Cc3 Nb4 4. Dc2 c5 5.a3 N:c3 + 6.b:c3 Cc6 7.Cf3 d6 8.Ng5 h6 9.Nh4 b4* (Legarea calului f6 este neplăcută pentru negru, mai ales că negru n-a rezolvat nici problema esențială a acestei deschideri: lupta pentru cîmpul e4) *10.e3 Ca5 11. Ne2 Nb7 12.0-0 g5 13.Ng3 Ce4* (Ocuparea punctului e4 a-a făcut cu pierdere de timp. Acum albul deschide liniile în centru și începe atacul asupra regelui negru, rămas descoperit) *14.d5 e:d5 15.c:d5 N.d5 16.Tad1 Nb7 17. Nb5 R:b5* (Regele negru încearcă să fie ameninșat) *18.Cd2 C g3* (După aceasta se deschide și coloana „f") *19.f:g3 De7* (Era mai bine 19...Rg7) *20.Dg6 Nd5* (Apără punctul f7) *21.e4 Ne6 22.Tf3 Cb7 23. Tdf1 Cd8 24. Nc4 Rg6 25. Dg7 Df8* (Altfel se pierde pionul h6) *26.Nb5!* negrul cedează, deoarece la 26... Nd7, urmează 27. N:d7+ R:d7 28.T f7+ și albul cîștigă, iar la 26... Re7 27.Df6 mat.

PROBLEMĂ DE V. FILIMONIHIN

Premiul I la concursul tinerilor autori organizat de revista „Șahmati r SSSR

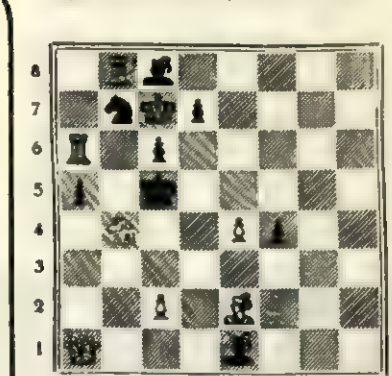

Mat în 2 mutări

(Alb Rc7, Da1, Ta6, Tb8, Ne3, Cb4, Pp.c2, e4. Negru: Rc5, Ve8 Ne1, Cb7, Pp a5, c6 d7 f4)

LA LACUL SĂRAT, ÎN 1909

Acest „Cazino" era localul cel mai de lux, cel mai atractiv din Lacul Sărat, acum vreo jumătate de secol.

Interesante sînt relatările scriitorului Panait Istrati (pe vremea aceea, portar la o vilă de soi):

„A-i curăți (clientului) zilnic camera, hainele și ghetele, a-i răspunde instantaneu la orice chemare, a alerga într-un suflet cînd te trimite undeva și, la plecare, după ce i-ai pus bagajul la trăsură, să aștepți smerit să-ți arunce un mizerabil franc, aceasta e culmea lașității".

De atunci a trecut jumătate de secol. În viața celor ce se află în serviciul hoteliurilor la orașe ori la stațiunile balneo-climaterice s-au schimbat multe. Dar în primul rînd munca lor se bucură azi de cinste și prețuire.

Bobiță, detectiv amator...

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU!

DE GEORGE Voinescu

CAPITOLUL XVI: „MISTERUL BLOCULUI DE GHEAȚĂ"

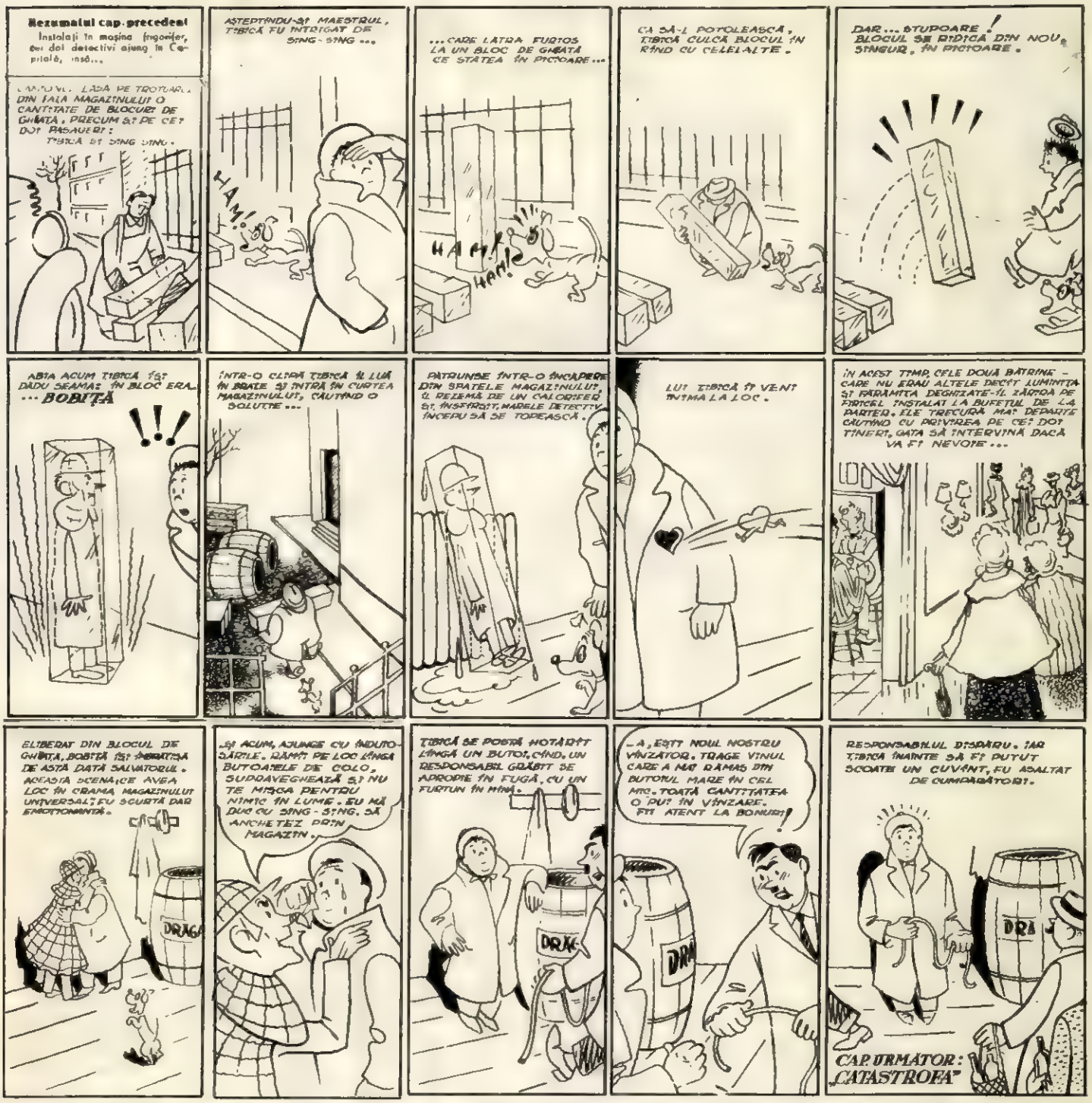

TUNICA LUI MAHOMED

De curînd a avut loc o ceremonie curioasă în saloanele din Paris ale principesei Dyang Munda de Sarawak, soția fostului moștenitor al tronului din Sarawak, un stat de pe coasta de apus a insulei Borneo. Principesa a prezentat în fața unor înalte personalități din lumea islamică și pariziană tunica favorită a lui Mahomed. Tunica aceasta a primit-o profetul islamului în dar de la regele Egiptului și i-a plăcut atît de mult, încît a cerut să fie înmormîntat cu ea. Dar dorința nu i-a fost ascultată de urmași săi și iată că după moartea sa, care a survenit în anul 632, tunica a rătăcit prin lume, pînă cînd a ajuns în mîinile unui diplomat francez care o aduse în Franța. În ultimul timp ea a devenit proprietatea principilor de Sarawak. Tunica are o lungime de 75 cm și o lățime de 68 cm, țesătura e asemănătoare cu tapetele din Orient și poartă scrise pe ea versete din Coran.

Dacă tunica a aparținut sau nu lui Mahomed — acest lucru nu poate fi confirmat științificește. 1326 de ani — cîți au trecut de la moartea fondatorului islamului — sînt prea mulți pentru a permite o verificare. Pînă una, alta, afirmațiile principesei au fost luate drept bune...

CUM SE SALUTĂ OAMENII DE PE TOATE MERIDIANELE

Un explorator german, anume Peters, care a întreprins cercetări în Africa centrală, povestește că membrii tribului Massai se salută lovindu-se unul pe altul cu pumnul în nas. Lovitura este cu atît mai puternică, cu cît cel întîlnit este mai apropiat sufletește. După Peters, atunci cînd se întîlnesc doi buni prieteni din tribul Massai ei se lovesc atît de puternic cu pumnul în nas, încît fi podidesc — și pe unul, și pe celălalt — sîngele.

Salutul popoarelor civilizate nu poate fi comparat cu salutul „massaiez". Dar salut nu e numai cunoscutul „bună-ziua", ci adesea el se exprimă printr-o întrebare. Astfel:

Romînul te salută cu cuvintele: Ce mai faci?

Francezul te salută întrebîndu-te: Cum îți merge?

Englezul și americanul întrebuințează formula: Cum faci?

Italianul: Cum stai?

Olandezul: Cum merge?

Suedezul: Cum poți?

Egipteanul: Cum transpiri?

Chinezul: Cum stai cu stomacul? Ți-ai mîncat orezul?

Polonezul: Cum te ai?

Iranianul: Umbra ta nu poate scădea niciodată?

PARISUL

„Parisul pe gheață" și-a mutat, pentru un scurt răstimp, sediul la... București. (Peregrinările — pare-se — îi sînt prima, și nu o a doua natură, întrucît cei 7 ani de viață ai săi nu i-a făcut... acasă, ci colindînd capitalele Europei.) Sîntem deci gazde ale talentatului ansamblu parizian de patinaj artistic, căruia elefanții, urșii, panterele și tigrii „Aeros"-ului i-au cedat politicoși oaza circului nostru, transformat ad-hoc într-un imens patinoar. Strălucirea gheții artificiale va oglindi în aceste zile evoluțiile măiestre ale celor 30 de artiști ai ansamblului; și chiar dacă cei din sală nu au auzit încă de arta foștilor campioni de patinaj Nadine Damien, Guy Pigier, Miko Virtanen sau a colegilor lor, ei vor lua cunoștință de ea urmărindu-i în „Dansurile polovțiene", în suita „Succesele Parisului" sau în transpunerea coregrafică a cunoscutelor melodii „Moulin Rouge", „Pe marile bulevarde" și altele...

1) „Dans spaniol" executat de ansamblul francez „Parisul pe gheață". 2)Nu vă speriați: Nadine Damien nu cade așa ușor! Pe gheață, e în elementul său. Fotografia o prezintă interpretînd unul din numerele sale de succes. 3) Arta patinatoarei a ajutat mult fotografului, pentru a realiza această interesantă imagine. 4) Duo Abrivard repetă un dans dificil. 5) Inge Froideval și François Vaysse, într-un spectaculos număr de patinaj artistic.

pe GHEAȚĂ

↑ Se vor întruni, oare, în acest an, în jurul mesei de la Palatul Națiunilor din Geneva, conducătorii marilor puteri?

Geneva 1958?...

Institute pentru sondarea opiniei publice fac anchete, personalități politice de seamă dau declarații, ziare de pe întreg globul și de diferite orientări își consacră coloane întregi uneia și aceleiași probleme majore: *„În 1958 Răsăritul și Apusul trebuie să se întîlnească!"* Este expresia celei mai arzătoare năzuințe a întregii omeniri, aceea de a-i vedea pe conducătorii marilor puteri întrunindu-se și discutînd în jurul aceleiași mese problemele litigioase ce amenință astăzi pacea lumii. Și este cu atît mai mare această dorință a sutelor de milioane de oameni de pe glob, cu cît perspectivele realizării ei au crescut considerabil în ultima vreme, ca rezultat al puternicei „ofensive pașnice" a U.R.S.S., cum caracterizează ziarul francez „Combat" noile inițiative ale Uniunii Sovietice. Căci propunerea cu privire la convocarea în următoarele 2-3 luni a unei conferințe la nivel înalt, conținută în recentele mesaje adresate de N.A. Bulganin președintelui Eisenhower și premierului britanic Mac Millan, a urmat unor alte importante inițiative pașnice ale U.R.S.S. Între acestea, să amintim Hotărîrea în problemele politicii externe, adoptată la ultima sesiune a Sovietului Suprem, și noua reducere — a treia în ultimii ani — a forțelor armate ale U.R.S.S. cu 300.000 de oameni. Referindu-se la acest adevărat val de inițiative, în contrast cu tergiversările la care recurg puterile occidentale în toate discuțiile și tratativele, corespondentul ziarului „Daily Telegraph and Morning Post" scria cu vădită maliție: „rușii întreprind un nou pas în momentul cînd reprezentanții țărilor occidentale mai discută răspunsul la mesajele din Moscova, primite în cursul lunii trecute".

Această „încetineală" nu este însă lipsită de explicații. Ignorînd voința popoarelor, campionii falimentarei politici „de pe poziții de forță" recurg la mașinațiile clasice, în scopul de a menține „războiul rece". De altfel, Dulles, secretarul Departamentului de Stat al S.U.A., „a obiectat cu hotărîre" (după cum s-a arătat în presa apuseană), în mod fățiș, împotriva unei conferințe la nivel înalt cu Uniunea Sovietică. Dar, cum arăta ziarul vest-german „Neue Ruhr Zeitung", „astăzi nimeni nu mai pune mare preț pe aderarea la ideile lui Dulles. Lumea este mult mai preocupată de ideile opuse, care susțin tratative cu Moscova".

Cît privește poziția Uniunii Sovietice, aceasta a fost încă o dată fără echivoc exprimată de N.S. Hrușciov în răspunsul său la scrisoarea deschisă a renumitului filozof englez Bertrand Russell: **„Sîntem pentru o întîlnire a conducătorilor S.U.A. și Uniunii Sovietice. Prin urmare, de conducătorii Statelor Unite ale Americii depinde dacă această întîlnire va avea sau nu va avea loc".**

În ciuda forțelor ostile păcii, acest an trebuie să devină anul redeșteptării „spiritului Genevei". O cere o întreagă omenire...

I. CIOARĂ

...Și cuvîntul savanților

N. S. Hrușciov și D. Eisenhower „să se întîlnească și să discute în mod sincer condițiile coexistenței".

Bertrand RUSSELL
filozof englez.

„Personal consider că... încercările de a duce tratative nu sînt niciodată inoportune și că acțiunile întreprinse în direcția reglementării nu pot fi considerate niciodată ca inoportune și inutile".

R. B. FOSDICK
cunoscut jurist american.

„Forțele păcii trebuie să facă tot ce le stă în putință pentru a împiedica înfăptuirea planurilor americane", (este vorba de planurile americane de creare, în cît mai multe țări membre ale N.A.T.O., a unor baze de rachete și depozite de arme atomice — n.r.).

Prof. H. BRANDWEINER
laureat al Premiului Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare".

În fotografia din stînga: „Pace!", „Nu bombe atomice!" Iată rezoluția mamelor engleze care demonstrează pe străzile Londrei

GLASUL OPINIEI PUBLICE OCCIDENTALE

La ancheta efectuată de Institutul francez pentru sondarea opiniei publice, cu privire la oportunitatea convocării unei conferințe la nivel înalt, au răspuns afirmativ: în Franța, 74% dintre cei interogați; în Germania occidentală, 81%; în Anglia, 71%.

„Ați vrea ca între Hrușciov și Eisenhower să aibă loc o întîlnire?"

La această întrebare, lansată de cunoscutul Institut american „Gallup", cetățenii din diferite capitale ale lumii s-au pronunțat astfel: la Atena, 71% pentru; la Helsinki, 69%; la Delhi, 69%; la Paris, 64%; la Copenhaga, 61%; la Toronto, 59%; la Stockholm, 58%; la Viena, 55%; la Washington și Chicago, 54%...

Și cifrele vorbesc de la sine...

Opiniile unor oameni politici occidentali...

„Un acord între Est și Vest ar atrage după sine automat liniștea în acele părți ale lumii unde în prezent situația se agravează într-una".

Cancelarul Austriei
J. RAAB

„Cea mai importantă sarcină care stă în fața noastră este transpunerea unor asemenea propuneri, ca acelea cuprinse în planul Rapacki, din stadiul lor actual de considerente generale, în acorduri internaționale concrete și amănunțite". (Planul Rapacki este un plan de creare a unei zone denuclearizate în Europa centrală — n.r.).

Deputatul laburist englez
CROSSMANN

„Ar fi înțelept dacă noi am folosi toate posibilitățile de a duce tratative, de a ne consulta și de a ajunge la o înțelegere în legătură cu reducerea înarmărilor și reglementarea celorlalte probleme".

Senatorul american
SPARKMAN
membru al Comisiei senatoriale pentru afacerile externe.

„În 1958 nu există o problemă mai importantă ca cea a reluării tratativelor cu Uniunea Sovietică, pentru reglementarea problemelor existente între Est și Vest".

Lester PEARSON
fost ministru al Afacerilor Externe al Canadei.

Comentariile presei

„Nu există nici un fel de motive de a pune la îndoială sinceritatea conducătorilor sovietici cînd ei își exprimă dorința de a evita un război nuclear".

„Washington Post and Times Herald" (S.U.A.).

„Întreaga lume își pune speranțele în încercările sincere de a rezolva problemele litigioase, pentru ca țările să poată trăi alături unele de celelalte".

„Star" (Canada).

„A sosit vremea ca lumea occidentală să revină pe scenă cu un plan tot atît de constructiv ca al mareșalului Bulganin și să răspundă astfel speranțelor întregii lumi".

„Yomiuri" (Japonia).

„Nu ne putem permite să nu ducem tratative".

„Chronicle" (S.U.A.).

ÎN JURUL GLOBULUI

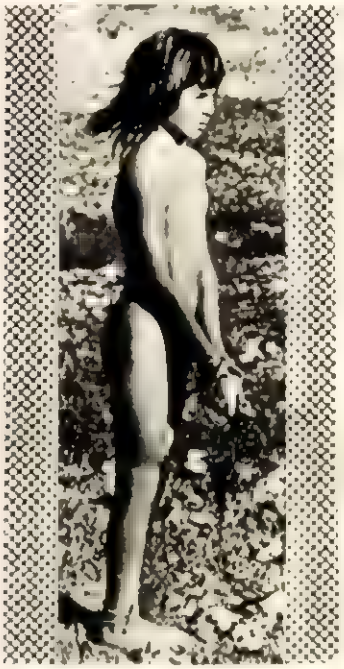

UN NOU MOWGLI. Un grup de vînători au descoperit în stepa Irakului un băiat în vîrstă de 13 sau 14 ani, complet sălbatic, care trăia în mijlocul unei turme de gazele. Originea băiețașului, care fugea la fel de iute ca și gazelele și se hrănea cu iarbă, este necunoscută. El urmează acum un tratament special pentru a putea fi readus la condiția intelectuală firească vîrstei sale.

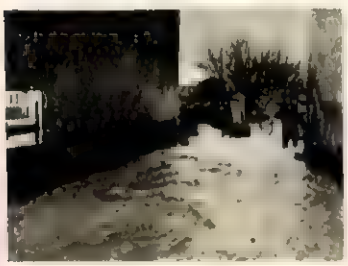

MARI INUNDAȚII au cuprins o întinsă regiune din apropierea Marsiliei. Iată cum arată una din străduțele scufundate sub apa ale satului St. Cyr-sur-Mer.

„CABINET" DENTAR... în plină stradă. De necrezut și totuși un aspect ce poate fi des întîlnit la Pnom-Penh, capitala Cambodgiei, și în alte orașe ale țării. Nenumărați dentiști, ale căror „cabinete" se reduc la o simplă ladiță, cîteva instrumente și un... scăunel — întocmai ca lustragiii — cutreieră necontenit străzile, în căutare de clienți. Cînd îi găsesc, procedează... ca în fotografia de mai sus.

„SONETT" se numește noul aparat de radio portativ, produs de industria ungară. „Sonett" nu depășește ca mărime proporțiile unei poșete de damă, dar ceea ce deosebește aparatul de altele de acest gen este faptul că are 4 lămpi.

INCONJURUL EUROPEI ÎN CAIAC. Patru studenți de la Politehnica din Gdansk (R.P. Polonă) au pornit recent într-o călătorie în jurul Europei, în caiac. Ei vor parcurge peste 3.000 km pe rîurile și canalele care brăzdează Europa. Iată-i înainte de plecare, punînd la punct ultimele pregătiri.

„STIL MOHICAN". Iată cea mai proaspătă inovație în „arta capilară" occidentală. După ce americanii au lansat moda cheliei lucitoare „à la Yul Bryner", iată că ei exportă acum „stilul mohican". Primii importatori sînt faimoșii teddy-boys din Anglia. Ei l-au aflăuit și pe George Harrison, un tînăr ofițer britanic reîntors de curînd din Cipru, să-și radă capul, lăsîndu-și doar o creastă de păr ondulat, de la frunte la ceafă. Iată-l deci în fotografie pe Harrison transformat în... mohican sadea. Numai că viitoarea lui logodnică i-a avertizat că nu se va mai întîlni cu el pînă cînd nu va renunța la „coafura" caraghioasă.

„CALUL MECANIC" este folosit în ultima vreme ca un eficace mijloc de antrenament pentru jocheii englezi. Calul metalic fără picioare este acționat de un dinam și execută ritmic aceleași mișcări pe care le face un cal de curse în timpul alergărilor de pe hipodrom. În felul acesta, precum se vede, călărețul se antrenează la... domiciliu, iar cații de curse sînt scutiți de eforturile suplimentare impuse de antrenamentele prelungite.

RENUMIȚII PĂPUȘARI CEHI au primit oaspeți: delegații la al V-lea Congres internațional al teatrelor de păpuși și marionete. După cum se vede, în centrul atenției unui grup de delegați, printre care (în prim-plan) dr. H.R. Purschke din R.F.G., se află... o barză, creația artiștilor Teatrului Central de Păpuși din Praga.

AVEREA LUI FARUK, fostul rege al Egiptului, a fost scoasă la licitație de guvernul din Cairo. Licitația a avut loc chiar în incinta fostului palat al lui Faruk și a avut, bineînțeles, caracterul unei vădite demonstrații antimonarhice. În fotografie, un grup de militari indieni, aflați în trecere prin Cairo, privesc obiectele scoase la licitație.

Ecranizînd cunoscuta farsă „Familia Schimek" de Kadelburg, regizorul austriac Georg Iakoby a realizat un frumos film de epocă, la al cărui succes contribuie interpretarea comicilor Theo Lingen și Oskar Syma.

Cinematografia sovietică va realiza, în colaborare cu cea bulgară, un film inspirat de romanul „În ajun" de Turgheniev, iar alături de cinematografiștii din Ungaria, două producții: un film pe temă contemporană — „Povesie adevărată" — și un alt film, închinat memoriei unui mare fiu al poporului maghiar, Mate Zalka, erou al brigăzilor internaționale din Spania.

Revenită la Paris dintr-un lung turneu, cîntăreața sudamericană Yma Sumac a acceptat să turneze un film în regia lui André Hunebelle, film al cărui scenariu a găsit nenumărate pretexte pentru a da ocazie eroinei să-și pună în valoare calitățile vocale.

Americanii au început realizarea unui film biografic despre marea artistă franceză de la începutul secolului nostru, Sarah Bernardt. Regia o deține veteranul David Selznick, iar în rolul „divinei Sarah" apare talentata Jeniffer Jones.

Noul film al studiourilor germane DEFA, „Cei ce caută soarele", pe care îl regizează K. Wolf, a făcut apel la trei cunoscuți actori sovietici, pentru a face parte din distribuție. E vorba de V. Emelianov, V. Avdiușko și R. Sorohov, care interpretează în acest film rolurile unor oameni sovietici.

Ultimele alegeri din cadrul sindicatului actorilor din Franța au stabilit noul Comitet Național pentru anul 1958, președinte fiind ales popularul actor de teatru și film Gérard Philipe, iar secretari nu mai puțin cunoscuții Yves Montand, Simone Signoret, Françoise Rosay și Bernard Blier.

La concursul de scenarii de film, organizat în toamnă în U.R.S.S., au fost prezentate nu mai puțin de 2.400 scenarii, dintre care au fost premiate 12, iar alte 90 au fost păstrate pentru studiu. În majoritatea studiourilor a și început ecranizarea scenariilor premiate, printre care „Anii de foc" al lui N. Figurovski pe care îl realizează S. Samsonov la „Mosfilm".

MĂRTURII ALE ISTORIEI VARȘOVIENE. Zidurile vechii fortărețe medievale a capitalei Poloniei, scoase nu demult la lumină, sînt în curs de reconstrucție pentru a li se îndepărta urmele vremii.

REDACȚIA: BUCUREȘTI, CALEA MOȘILOR 128, CASETA POȘTALĂ 3507 OF. 33, TEL. 7.60.10 INT. 1744 — ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. — PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei, 6 luni: 52 lei, un an: 104 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Umor pe schi

Desene de A. MATTY

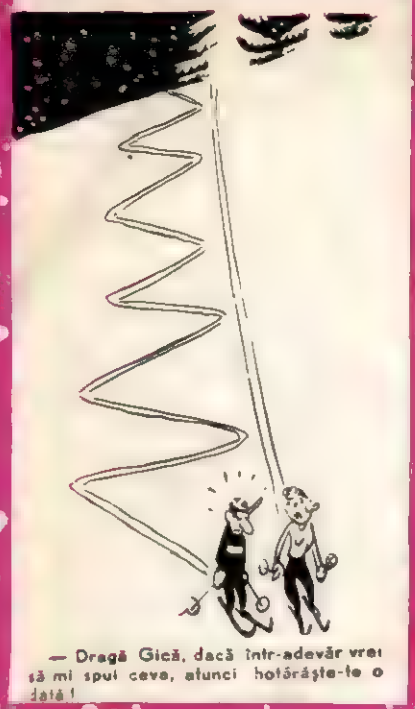

— Dragă Gică, dacă într-adevăr vrei să mi spui ceva, atunci hotărăşte-te o dată!

— În clipa asta trec pe lîngă mine 3 concurenţi: Popescu, Ionescu şi unul, probabil înscris mai tîrziu, pe care nu-l cunosc!

— Ei, cum a mers lecţia de azi?

— Ăsta probabil e prietenul tău, contrabasistul?!

Ce fi veni, fratioare?

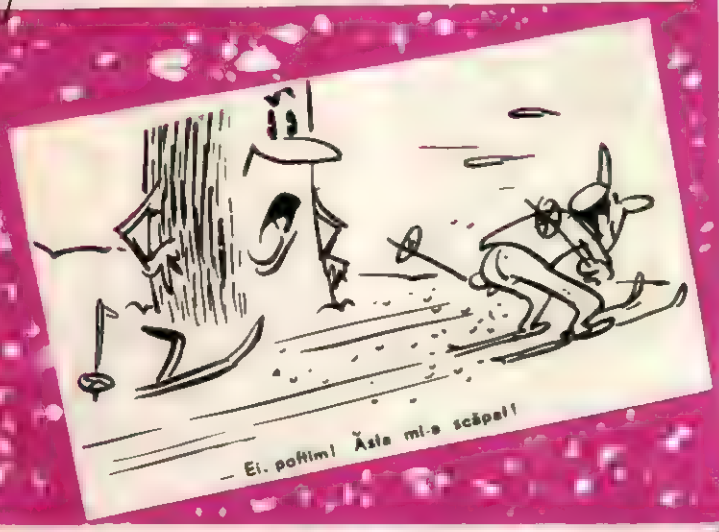

— Ei, poftim! Ăsta mi-a scăpat!

— E atît de bine să ştii că lîngă tine e cineva gata să te apere!

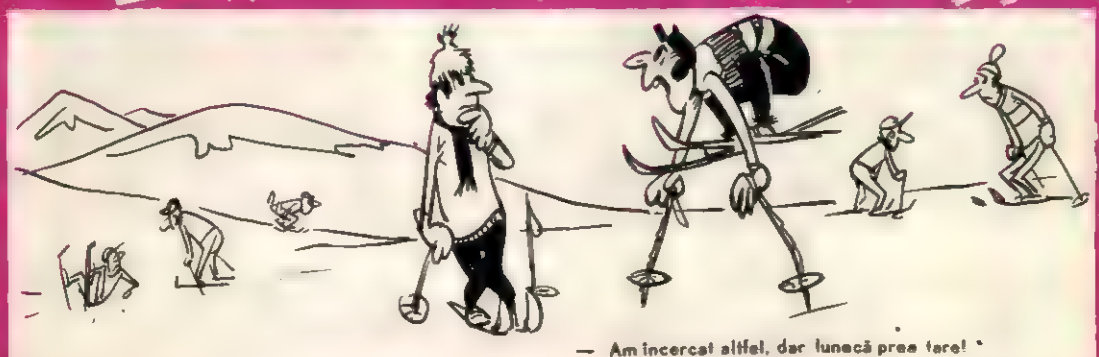

— Am încercat altfel, dar lunecă prea tare!

PREŢUL 2 LEI

Nr. 4 (140)
Anul VII
25 ianuarie 1958

Țărancă din Cașmir (India)

FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERARĂ

În acest număr:

Pag. 4 — Fotocronica „Flacăra".

Pag. 5 — Școala gospodinelor — reportaj de Viorica FILIPOIU.

Pag. 6-7 — Un muzeu al Unirii Principatelor.

— De nouăzeci și nouă de ori 24 ianuarie — articol de Anton ALEXE.

Pag. 8-9 — Bravo, Cabina! — reportaj de Ilarie MURGU.

— Vă amintiți? — de F. BRUNEA-FOX.

Pag. 10-11 — „Teddy Boys" atacă!... — pamflet de Lascăr SEBASTIAN.

— Piramidă sau furculiță? — de Florin MUGUR.

Pag. 12 — Premiul I la Moscova — reportaj de I. HRISTEA.

Pag. 13 — Discuție cinematografică cu familia Kapoor — de Eugen B. MARIAN.

Pag. 14-15 — Chimia și muzica — reportaj de C. BACIU.

— Băiatul împlinește anul — versuri de Ștefan IUREȘ.

Pag. 16 — Muzeul uituc ilor — fotoreportaj de Vasile KREMER.

Pag. 17 — Dincolo de noapte — fragment de poem de Toma George MAIORESCU

Pag. 18-19 — Dansul soarelui — schiță de I. V. POPA.

— Anecdote.

Pag. 20 — Modă

Pag. 21 — Cuvinte încrucișate, filatelie, curiozități.

Pag. 22-Dispariția dosarului cenușiu — cap. XVII — de G. VOINESCU.

Pag. 23 — În jurul globului.

Pag. 24 — Pe căile astrale... desene de Rik AUERBACH.

PLANȘE:

A doua muză a poetului.

—De vorbă cu Svelk în carne și oase — de S. FAUR.

CRONICĂ ELECTORALĂ

Primul sfat cu viitorii alegători — imediat după adunare candidatul, dentistul Marcel Petrescu, este înconjurat de cetățeni. ←

☆

Pentru circumscripția electorală orășenească nr. 62 a fost desemnată candidată profesoara Valentina Anastasescu. După adunare, candidata este felicitată de viitorii săi alegători.

„Vă mulțumesc pentru încrederea arătată"... sînt cuvinte obișnuite. Totuși, Maria Tache, funcționară la Sfatul popular raional, le rostește cu emoție în fața cetățenilor care au desemnat-o candidată a circumscripției electorale 67, a raionului Griviția Roșie.

Cronicarul electoral se află în dilemă.

Decorul e asemănător celor de la alte adunări cetățenești — de astă dată o sală de clasă.

Atmosfera la fel — însuflețită.

Candidații — gospodari ai cartierului.

Cu ce să încep?

Dar să recapitulăm datele notate în grabă în carnet:

Sala unei clase de la liceul „I.L. Caragiale". S-au adunat cetățenii din cartier. Sînt mulți și se cunosc. Discuții? De la felul cum se servește la Aprozar pînă la vizita lui Raj Kapoor. În sfîrșit, la masa prezidiului apare un om tînăr — de la raion, mi se șoptește. Vorbește despre alegeri, candidați; citește paragrafe de lege...

...Din fundul sălii, un bărbat cere cuvîntul:

— Îl propun candidat F.D.P. pe tov. Vasile Ungureanu, activist al Sfatului Popular al Capitalei, om de nădejde...

Se fac înscrieri la cuvînt. Oamenii vorbesc elogios despre cel propus.

— Cine este pentru...?

„În circumscripția electorală orășenească nr. 20 a fost propus, în unanimitate drept candidat F.D.P., tov. Vasile Ungureanu..."

Adunarea continuă.

— Să propunem un candidat F.D.P. pentru circumscripția electorală rațională nr. 104...

O femeie mai în vîrstă se ridică de la locul ei:

— Îl cunoaștem pe tov. Marcel Petrescu... A mai fost deputat și a făcut treabă bună...

Ce înseamnă „a făcut treabă bună"? Rog pe vecinii mei să-mi tălmăcească în fapte întrebarea. Notez: la centrul de pîine erau neregului; deputatul a intervenit pentru schimbarea gestionarilor. Aprozarul a căpătat un local mai încăpător. S-au mai înființat o Alimentară și un magazin de desfacere a produselor Gostat. Pentru pensionari și bătrîni fără mijloace materiale a fost creată o cantină. Spații verzi împînzesc cartierul...

— ...Pentru modul în care a muncit, tov. Petrescu merită să fie propus din nou candidat.

Propunerea are imediat sprijinitori. Un bătrînel vorbește despre dentistul Marcel Petrescu. Altul își susține argumentarea, arătînd că-l cunoaște pe tov. Petrescu de 20 de ani. Fiecare aduce cîte un element nou, convingător.

— Cine este pentru...?

„...în unanimitate, tov. Marcel Petrescu a fost desemnat candidat F.D.P...." — notează cel însărcinat cu procesul verbal.

Mai trebuie o propunere: pentru circumscripția rațională nr. 109. Are cuvîntul Elena Mănoiu.

— Să candideze tov. Stelian Mănăilescu...

La masa prezidiului, un bărbat tînăr roșește ușor. Am înțeles: e candidatul.

Alte luări de cuvînt. Scurte și convingătoare. Mănăilescu a mai fost deputat și nu a înșelat speranțele alegătorilor.

Aștept votul. Din nou — unanimitate.

Solicit acum cîteva amănunte tovarășului Mănăilescu. Însemnări pentru un eventual portret. E tînăr: 33 ani. În 1956 a devenit inginer ceferist. Ce a făcut ca deputat? De toate: a aplanat neînțelegeri între locatari, s-a certat cu un minister pentru un garaj părăginit, a muncit pentru a crea o bibliotecă de casă.

Acestea sînt datele. Cu ce să încep, totuși, reportajul?

E.O.

Adunarea cetățenească care a avut loc la uzinele „Electroputere" - Craiova și-a dat în unanimitate asentimentul. De la masa prezidiului se confirmă: „Pe lista de candidați ai F.D.P. a fost trecut tovarășul Cornel Fulger, prim-secretar al Comitetului regional P.M.R. Craiova și membru supleant al C.C. al P.M.R."

CANDIDATUL

SCHIȚĂ
de Petru VINTILĂ

M-am mutat, acu-i anul, într-un cartier mai mărginaș. Așa-s eu, gospodar; îmi place să am în fața casei un strat cu gura leului și cu crăițe, apoi să aud cotcodăcitul găinilor în ograda și guițatul unui purcel în coteț. În centru nu puteam să am astfel de bucurii. Poți să pui flori în balcon? Se scurge în capul celor de jos apa cu care le stropești și te trezești înjurat, ba poate chiar amendat. Găina, cum o iei de la piață, trebuie s-o tai repede că dac-o ții în balcon, zboară cît ai zice pește. Așa am ajuns în cartierul ăsta, unde mă simt ca peștele-n apă. Dar am pățit și o mare rușine pînă să-mi cunosc vecinii. Să vă povestesc pe-ndelete: nici nu mă mut eu bine în noua locuință că și văd un om, așa cam de vîrsta și statura mea, că vine și-mi bate în ulucă. Ies la portiță și-l întreb:

— Pe mine mă căutați, tovarășe?

El răspunde arătîndu-mi iarba crescută printre pietrele drumului în fața casei mele.

— N-are un aspect prea frumos. Iarba asta ar trebui curățată.

Mi s-au aprins obrajii. N-am mai întrebat cine-i, fiindcă a plecat. Am curățat iarba la fel ca la ceilalți vecini. Apoi m-am hotărît să spoiesc ulucele și pomii din fața casei. Eram cu bidineaua în mînă și spoiam de zor, cînd mă trezesc iar cu omul acela. Zice:

— Bun lucru, tovarășe.

Zîmbea. Îi luceau ochii de bucurie. Îi răspund:

— Mulțam dumneavoastră.

Pe urmă, la vreo săptămînă, îl văd în mijlocul unei echipe de muncitori de la Canalizare. Era cu o hîrtie în mînă și mi s-a părut că dă îndrumări. Mi-am făcut socoteala că o fi inginer, ori vreun tehnician la Salubritate. Cînd am trecut pe

„Sîntem gata să depunem multe ore de muncă voluntară ca să prelungim linia de tramvai", ne-au spus tovarășii Toth Francisc, Barbu Gheorghe și Putici Ilie

Întreprinderea nr. 8 de prefabricate. Aici se produc elementele prefabricate necesare construirii noilor blocuri muncitorești, precum și băncile și gardurile din parcuri și piețe.

Ciasa minutei — face acum tov. Crăciun Elisabeta pîină la „Alimentara" nou deschisă în strada Trenului. Înainte trebuia să străbată peste calea ferată și drumul dur mai bine de trei sferturi de oră.

Reamenajarea clădirii în care va funcționa policlinica de copii împreună cu secția de chirurgie și clinica ORL pentru copii.

Șuvoiul energiei

de Eugen IAROVICI

De cîte ori nu ni s-a întîmplat să poposim încîntați pe malul vreunei ape de munte, admirînd defileul săpat în stîncă! Parcă nici nu-ți vine să crezi că rîulețul care susură lîn la picioarele tale a fost în stare să prăvale stîncile, să rostogolească munți de pietriș la vale, să-și deschidă drum, construind mărețul defileu. An de an, zi de zi, rîulețul a muncit, a îndreptat, a netezit, a construit perseverent, răbdător, încăpățînat, dîrz.

Aproape fără să vreau mi-a venit în minte imaginea de mai sus, în timp ce stăteam de vorbă cu tovarășii de la Sfatul popular orășenesc Arad. Am aflat despre o muncă perseverentă, de zi cu zi, despre numeroase construcții, amenajări, prelungiri de linii de tramvai, pavări de străzi, despre zeci de nume de deputați, responsabili de străzi și simpli cetățeni care au venit cu inițiative, despre mii și mii de ore de muncă voluntară prestate. Înfăptuiri multe, dovadă a creșterii acelui șuvoi atît de însemnat — energia poporului — care asigură lărgirea drumului către progres, către socialism.

Deputatul de circumscripție a devenit o figură cunoscută în cartierele orașului; îl știu pînă și copiii, pentru că l-au văzut cărîndu-se pe acoperișul școlii lor ca să ia măsură de reparațiile ce trebuie făcute. La fel... zat vin oamenii din cartier cu tot felul ... probleme, sezisări, propuneri și sugestii. Este foarte grăitor faptul că cetățenii s-au obișnuit într-atît cu unii dintre deputații lor, încît vin la ei nu numai cu treburi obștești, dar și cu chestiuni oarecum personale. Îmi povestea, de exemplu, un deputat din cartierul Plopi din Timișoara că într-o noapte a fost trezit din somn ca să aplaneze un conflict între doi soți. La deputata din cartierul Șega din Arad vin cîteodată nevestele mai tinere ca s-o consulte în diverse probleme de gospodărie. Cele două exemple amintite nu sînt „treburi de stat". Însă ele arată cît de adîncă a devenit încrederea cetățenilor în deputații lor și cît de strîns a început să se împletească viața personală cu cea obștească.

Din acest contact strîns, zilnic, între deputați și alegători, din discuțiile purtate fie personal, fie în cadrul comisiilor permanente sau al consfătuirilor dintre deputați și alegători, țîșnesc inițiativele, propunerile și apoi acțiunile concrete.

La Arad, sezisările și propunerile în probleme mai mari se centralizează la sfatul orășenesc, unde sînt rezolvate pe baza posibilităților existente. Tovarășii de la sfatul popular orășenesc mi-au dat o dare de seamă strîns bătută la mașină, pe 13 pagini, în legătură cu rezolvarea propunerilor făcute cu ocazia consfătuirilor cu deputații. Aci sînt cuprinse realizările din cele mai diferite domenii: transportul în comun, băi publice, apă, canalizare, spațiu de locuit, electrificări, pavarea străzilor, înfrumusețarea orașului, aprovizionarea cetățenilor prin magazine, restaurante și piețe, sănătatea publică, învățămînt, cultură și sport. La fiecare capitol sînt enumerate realizările, sînt calculate procentele de creșteri și la unele capitole se arată și cauzele pentru care încă nu s-au realizat unele propuneri.

Avînd drept ghid această dare de seamă, am controlat cu aparatul fotografic unele înfăptuiri. Iată-le:

Un an de muncă: 1957. Zeci și zeci de realizări. Sînt înfăptuiri care diferă foarte mult una de alta în ce privește însemnătatea lor, însă tinerii îndrăgostiți care se plimbă în noul parc central, gospodinele care nu mai trebuie să piardă ore cu drumul pînă la Alimentara, muncitorii care acum au tramvaiul mai aproape de casa lor, cetățenii care se mîndresc că orașul lor e mai frumos, cu toții simt că s-a făcut ceva pentru o viață mai bună. Și aceasta este doar rostul sfaturilor populare: să descătușeze și să îndrume șuvoiul inițiativei și energiei maselor cît mai largi, spre folosul întregului popor.

Cîteva din cele 155. **Blocul de locuințe** nou construit în strada Crișan.

MEU

lîngă el, l-am salutat și l-am zis:

— Vă mulțumim, tovarășe, că ne canalizați ulița.

El mi-a răspuns, tot zîmbitor, așa cum îl știam:

— Nu ne facem decît datoria; dar ar fi bine să ne ajutați și dumneavoastră.

Am mers a doua zi și am săpat și eu vreo douăzeci de metri liniari. Mi-am făcut datoria. Eram mulțumit. Am întrebat pe un vecin cu care abia făcusem cunoștință:

— Nu știi matale unde stă omul ăsta?

Și i l-am arătat.

— Ba, zice, știu. Stă în casa ceea galbenă din colțul străzii chiar în fața stației de tramvai.

Și iar m-am gîndit:

— Avem noroc că e megieș cu noi unul de la Salubritate.

Au trecut apoi vreo două săptămîni și numai ce-l văd într-o zi iar cu foaia în mînă, în preajma unor muncitori care așezau stîlpi și sîrmă pentru curent electric. Începuse să-mi fie drag omul ăsta pe care îl vedeam atît de îndrăgostit de cartierul lui. Și iar îl mulțumesc după ce-i dau binețe. Și el iar îmi răspunde parcă bucuros că-l luam în seamă:

— Ne facem datoria, atîta tot. Zic:

— Aveți prieteni și pe la I.D.E.B.?

— Toți sînt prietenii noștri, mi-a răspuns el zîmbitor.

După alte vreo cîteva săptămîni, l-am întîlnit în tramvai și nu-ș' ce-mi veni să-i spun. Aveam și eu ceva pe suflet. Zic:

— Nu vă supărați, tovarășe, dar văd că aveți legături mari, nu cumva cunoașteți pe cineva de la O.C.L.?

— Dar de ce, tovarășe?

— Hait, m-am gîndit eu, să știi că l-am jignit cu ceva. Zic: numai așa... mă gîndeam că oricum sînteți de-al nostru din cartier, și dacă aveți legături... ce bine ar fi dacă s-ar deschide și la noi un magazin tehnometal. Știți dumneavoastră, cu șidol, cu sîrmă și cearșaf de parchete, cu cărămizi și tăcîmuri. Nevastămea e o gospodină grozavă.

Mi-a răspuns omul și parcă nu era nici supărat, nici surprins:

— O să luăm în studiu problema asta.

La vreo lună după aceea, văd că se deschide magazinul cerut de nevastă-mea prin mine. M-a sărutat nevastă-mea pe amîndoi obrajii, spunîndu-mi: „Ce oameni drăguți în cartierul ăsta". M-am umflat și eu în pene, parc-ar fi fost vorba de mine. „Am și eu relațiile mele", i-am răspuns cu mîndrie nereținută. Și iar m-a pupat pe obraji.

Săptămîna trecută văd că vine delegatul străzii și ne convoacă la o adunare cetățenească.

— Ne adunăm ca să propunem un candidat la alegerile pentru Sfaturile populare.

La ziua sorocită, mă îmbrac eu, se îmbracă și nevastă-mea, și mergem la adunare. Eu nu-s vorbăreț de firea mea și cînd e cazul să fau cuvîntul în public, mai bine mă bag în pămînt. Așa-s eu, rușinos. Dar în ziua aceea, nu-ș' ce-am avut, că parcă mîncasem piper. L-am văzut pe omul acela drăguț care făcuse atîtea pentru cartier, și i-am spus tocmai cînd trecea pe lîngă mine:

— Tovarășe, să știți că am să vă propun candidat.

El nu știu ce-a zis, dar mi-a strîns mîna și s-a așezat pe un scaun, în față. I-am șoptit nevestii-mi:

— Asta e! Să știi că-i propun candidat. Îmi place de el.

N-am mai putut sporovăi cu nevastă-mea, fiindcă a început adunarea. Eu eram numai ochi și urechi. Abia așteptam să mă afirm. Cînd colo (și de aci a venit tot pocinogul) mi-a luat-o altul înainte cu propunerea:

— Eu, tovarăși, propun candidat pe tovarășul Ion Mărgărit, muncitor frunțaș de la uzinele „Semănătoarea". E strungar bun, are vreo zece inovații și a crescut la locul de muncă peste treizeci de tineri strungari.

Cînd am auzit, să turbez, nu alta. M-am gîndit: ce-mi vine ăsta cu strungarul de la „Semănătoarea" cînd eu am pe unul de-aici, din cartier, om cu relații, inginer, ori tehnician ce-o fi, dar vorba e că dacă nu era el, cine știe cînd aveam gata canalizarea, magazinul și curentul electric?

Mi-a venit nu știu cum de ciudă și m-am ridicat în picioare, am tușit o dată ca să-mi dreg glasul și m-am uitat la nevastă-mea să văd ce zice. Ea, sărăcuța, era cu ochii țintă la mine. Mi-a spus în șoaptă: „Curaj, bărbate!"

Și unde m-am slobozit eu spunînd:

— Să mă iertați... Eu sînt nou în cartierul ăsta, poate că n-am atîtea drepturi, dar aș avea o contra-propunere. V-aș ruga să nu mă înțelegeți greșit. O fi tovarășul Ion Mărgărit strungar frunțaș la uzinele „Semănătoarea", o fi inovator, dar asta-i la uzina lui. Aici e vorba de cartierul nostru. Eu l-aș propune pe tovarășul de colo, cel cu timplele cărunte, iertați-mă că nu știu cum îl cheamă, dar dînsul a lucrat ceva pentru cartier.

Am întins mîna și l-am arătat. Lumea s-a înveselit dintr-o dată. Au răsunat ovații și un ropot prelung de aplauze. Eu am întors victorios privirea spre nevastă-mea. Parcă l-aș fi spus „vezi, dragă? E candidatul meu". În clipa aceea, prin furtuna de ovații și aplauze, am izbutit să deslușesc și ceea ce strigau oamenii surprinși de o mare veselie:

— Păi, dînsul e strungarul Ion Mărgărit!

Vă închipuiți în ce stare sufletească am căzut atunci. Parcă eram fierț, opărit. Îmi țiuiau urechile și se învîrtea sala cu mine. Ion Mărgărit s-a ridicat în picioare și a mulțumit tuturora pentru că l-au propus candidat. Mi-a mulțumit și mie. Mi-a spus cu aerul acela sincer și vesel pentru care l-am îndrăgit atîta.

— Nădăjduiesc că ne vom cunoaște mai bine și că împreună cu toții vom spori frumusețea și gospodăria cartierului nostru.

Fotocronica FLACĂRII

„Nici o bază atomică în Franța!" Inscripții ca aceasta din fața spitalului „Sainte-Anne" din Paris pot fi întîlnite în întreaga Franță. Ele fac parte din larga campanie de protest împotriva transformării teritoriului țării într-o platformă atomică și exprimă voința întregului popor francez.

Înspăimîntați de uriașa amploare luată de mișcarea patriotică indoneziană de eliberare a Irianului de Vest, colonialiștii olandezi părăsesc grupuri-grupuri Indonezia. Iată familiile mai multor oameni de afaceri olandezi sosind la Singapore, în drum spre Olanda.

Pe calea înfăptuirii Uniunii federale siriano-egiptene. Unul dintre cele două drapele siriene de la tribuna Camerei deputaților a Republicii Siriene a fost oferit în dar Adunării Naționale a Egiptului. În urmă cu puține zile, un drapel egiptean a fost instalat la tribuna Camerei deputaților din Siria. În fotografie: delegația siriană sosind la Adunarea Națională a Egiptului pentru a înmîna darul

Tînărul cercetător român Nicolae Ghenu și-a susținut de curînd cu succes dizertația de candidat în științe agricole, în fața Consiliului științific al Academiei de științe agricole „K. A. Timiriazev" din Moscova. Iată-l primind felicitări, după obținerea titlului de candidat în științe agricole.

Ansamblul de cîntece și dansuri populare Giuleșți a stîrnit din nou aclamațiile entuziaste ale spectatorilor englezi. În cadrul Festivalului anual organizat de societatea engleză de cîntece și dansuri folclorice, artiștii români au prezentat luna aceasta o serie de spectacole în sala „Albert Hall" din Londra, la care au participat peste 20 000 de spectatori. În urma marelui succes repurtat, Ansamblul a fost angajat pentru o altă serie de spectacole la teatrul londonez „Prin-
← cess".

BLOC — NOTES

● În Parlamentul de la Bonn a pătruns un robot. Este vorba de „o mașină de despuiat scrutinele", care îndeplinește sarcina președintelui ședinței, numărînd automat bilele.

În legătură cu aceasta, în cercurile ziaristice se remarcă cu maliție faptul că actualii guvernanți de la Bonn ar prefera ca întreg parlamentul să fie alcătuit din roboți. Nu de alta, dar nu s-ar mai complica lucrurile cu... opoziția!

● Cînd Orson Wireman din Michigan a fost internat în spital din pricina intoxicației cu șoriceasică, Ann, soția lui, a fost arestată ca suspectă. La poliție ea a declarat că îi punea otravă soțului ei în bere de patru ani, dar a adăugat printre lacrimi „Îl iubesc, totuși. N-am vrut să-i fac rău. Am vrut numai să-l ajut".

Și l-a ajutat... sistem american!

● Faimosul Salvador Dali a inventat „o nouă tehnică explozivă". Trebuie precizat că această „tehnică" nu se referă totuși la armament ci la... artă. Ea constă din amestecarea unei anumite cantități de praf de pușcă, cerneală și mine de creion, într-un singur cartuș. O dată arma încărcată, te apropii de „locul crimei", adică de obiectul pe care trebuie să se imprime „pictura" și tragi. Deși ar fi să-i credem pe cuvînt pe Salvador Dali, se obține ceva „excepțional din punct de vedere abstract".

Din punctul de vedere concret al psihiatriei, s-ar putea să fie într-adevăr, excepțional...

● Un camion a sosit la Palermo cu o încărcătură de fructe alterate. Șoferul a declarat că a fost oprit de o bandă înarmată, care a turnat dezinfectante în camion.

Poliția a stabilit că în acea regiune e în plină desfășurare un veritabil „război al fructelor". Într-adevăr, în ultimii doi ani 11 negustori de fructe și legume din Palermo au fost omorîți sau au dispărut în mod misterios.

De unde se poate deduce că, atunci cînd e vorba de concurență, în Italia comerțul cu fructe devine un... fruct oprit.

● Bobby din Reading (Pennsylvania) este cel mai bogat cîine din lume. Stăpîna lui, Ruth Mauer, i-a lăsat o moștenire de 50.000 dolari. Clauzele testamentare prevăd ca Bobby să aibă în permanență lîngă el o infirmieră, să doarmă într-o cameră cu aer condiționat, și așa mai departe.

Viață de cîine!...

● La New Rochelle (New York), Tommy Manville, moștenitorul unei imense averi, a anunțat că se va căsători — pentru a zecea oară — de astă dată cu actrița Pat Gaston. De fapt acest „barbă albastră" made in S.U.A. s-a căsătorit pînă în prezent nu de 9, ci de 11 ori, dar miresele au fost numai 9 la număr, deoarece cu două dintre foștele lui soții el s-a recăsătorit. El a declarat că ziarele au lansat zvonul despre o idilă între el și actrița Pat. Și cu toate că această căsătorie nu intrase pînă atunci în socotelile lui, s-a dus la teatrul unde ea juca și a cerut-o de soție. Așadar, singurii vinovați de un nou viitor divorț sînt ziariștii...

● Ziarul „La Palestra del Clero", organ sportiv al clerului roman, se arată alarmat de faptul că numeroși episcopi au cerut preoților din eparhia lor să mai pofolească zelul fotbalistic al enoriașilor. Se svonește de asemeni că însuși Vaticanul se pregătește să ia măsuri severe în această problemă, deoarece credincioșii fug duminica la stadion în loc să meargă la biserică.

Amatorilor catolici ai jocului cu mingea li se flutură pe dinaintea ochilor o perspectivă sumbră: dacă se îndeasă prea mult pe stadioane, pe lumea cealaltă vor fi supuși celui mai drăcesc chin — nu vor mai vedea niciodată vreun meci!...

Z. F.

Școala gospodinelor

Tînăr și bătrîn, toți cei ce vor să citească sînt primiți cu aceeași dragoste de tovarășa Ioana Bădălan, care face oficiul de gazdă și de bibliotecară.

Sîmbătă după-amiază, fetele din cartierul Cringași se gătesc frumos și se duc la casa de cultură raională. Atît se fac ele de drăguțe și atît sînt de voioase, încît ai spune că pornesc la joc. „Jocul" însă, se joacă de astă dată cu creion, hîrtie și tablă neagră, se cheamă „stenografie" și, dacă e dus la capăt cu răbdare, pînă-n primăvară se va numi meserie.

Cursul de stenografie de la Casa de cultură raională Gheorghe Gheorghiu-Dej (str. General Popovăț) ca și cele de acordeon și de croitorie, au fost organizate de Comisia de femei din circumscripție, în colaborare cu directoarea casei de cultură, tov. Fronea.

Despre vrednicia femeilor noastre vorbesc nenumărate înfăptuiri. Nu-i ușor, de pildă, să ții pasul cu prietena noastră din strada 9 Mai, gospodina Ioana Bădălan! Casa ei strălucește ca paharul, cei doi băieți sînt rostuiți și primeniți, iar gospodina însăși șade la bucătărie, proaspătă și dichisită întocmai ca „duduca" țesută în punct de cruce, pe lăicerul scrobit deasupra plitei: „Cine bărbatu-și iubește, stă acasă și gătește". Da, dar vezi că Ioana Bădălan nu stă numai la plită și nu spune, cum obișnuiau bătrînele noastre să se laude cu un egoism mulțumit de sine: „Eu sînt numai pentru casă și copii". Ea duce sumedenie de munci obștești: e președinta Comisiei de femei din circa 125, instructoare a Comisiei de femei pe șase circumscripții, instructoare, pe linie de sfat și... altele.

Dacă ai întreba-o cum le descurcă pe toate, lucrurile părîndu-i atît de firesc înlănțuite, n-ar ști să răspundă alt fel decît așa cum își îmbărbătează tovarășele de muncă: „Dacă le judeci, le faci pe toate. Oamenii se sperie, dar nu e vorba decît de puțină gospodărire".

Și e foarte primitoare această vajnică gospodină! Dovadă, că de trei ani de zile biblioteca de casă a circumscripției e găzduită în locuința ei; ceea ce înseamnă că una din cele două încăperi (cea unde dorm băieții) e închinată bibliotecii, și că la orice oră oricare cetățean al străzii poate să bată la ușă și să intre ca să ceară o carte.

Și cetățenii vin! Și biblioteca are o viață adevărată!

Pe strada 9 Mai se citește. Cine? Tineretul, femeile, bărbații... Toată lumea. Cît? Cine citește mult schimbă două cărți pe lună; cine citește puțin schimbă o carte la două luni. Ce? Din cele 200 de volume aduse de la Biblioteca Centrală Giulești, au căpătat preferință „Pămînt fierbinte" de Candiba, „Suflete moarte" de Gogol, „Aerul tare al înălțimilor" de V. Bîrlădeanu, „Motoare rachetă", „Valea fierului" de Dragoș Vicol și altele.

Da! Femeile se arată dornice de muncă și de învățătură, și comisiile de femei sînt active!

Ele au dat putință acelor mame care simt nevoia să supravegheze mai îndeaproape învățătura copiilor, să urmeze, pe lîngă școli, și cursuri de cultură generală. La Școala nr. 27 din strada Mașina de Pîine, ca și la Școala nr. 31 din strada Maica Domnului, zeci de femei vin după-amiezele să învețe istoria, geografia, matematica și romîna. Dimineața, ele supraveghează pe rînd elevii în recreație, fapt plin de semnificație, căci în acest fel se creează o mai strînsă legătură între mamă și colegii copiilor ei.

Comisiile de femei au mai înființat și cursuri de „artă culinară"; cine vrea să lase rușinea la o parte, vine aici să învețe a găti. Și învățînd, în același timp femeile își îmbogățesc cămara; astfel tovarășa Irimia Aglae și prietenele ei au realizat astă-toamnă în cartierul Grozăvești nu mai puțin de 53.000 kg de conserve...

Care femeie nu dorește să știe să pună singură un guler la o cămașă bărbătească, să-și „taie" un capotel și să se scutească de alergăturile la croitoreasă?

Azi, aproape în fiecare cartier se află cîte o școală de croitorie. Decană în această privință e cea organizată încă din '54 de Comisia de femei de pe străzile Brezoianu, Luterană, Theodor Aman etc. care și azi își ține cursurile la Sfatul popular al raionului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Școala e condusă cu multă pricepere și multă dăruire de sine de maistra Margareta Costache, profesoară de lucru de mînă la Școala medie nr. 24. Cursul se reînnoiește la fiecare trei luni și absolventele care au trecut examenul și au primit „adeverința" știu, după acest răstimp, să coasă o bluză, o fustă și o rochie de casă.

„Cînd m-am dus în toamnă să-mi țin cursul la „F. C. Gheorghiu-Dej" — povestește maistra Costache — odată mi-am auzit numele strigat din toate unghiurile: „Margareta! Margareta!" Erau fostele mele eleve de la cursul Comisiei de femei care intraseră în producție..."

Fără îndoială, noua organizare a mișcării femeilor la noi în țară vine să dezvolte și să întărească o activitate care a prins rădăcini adînci în mase și s-a dovedit rodnică și de mare folos obștesc.

Viorica FILIPOIU

Fotografii de M. IVANCIU

E plăcut să înveți stenografia sub îndrumarea atentă a profesorului H. Duployen...

Mîncarea va fi fără îndoială savuroasă! Mai ales cînd rețeta este expusă cu claritatea și precizinea unei profesoare de filozofie și matematici ca tovarășa Argentina Vasilescu, membră în Comisia de femei. Bună gospodină, ea a pătruns în tainele artei culinare, pe care le împărtășește numeroaselor sale eleve la cursul săptămînal ce-l ține în mod voluntar la Sfatul popular Gheorghe Gheorghiu-Dej.

UN MUZEU AL UNIRII PRINCIPATELOR

Fotografii de A. LOVINESCU

Al. I. Cuza și Elena Doamna (cromolitografie).

V. Boerescu propune pe Al. I. Cuza ca domn al Munteniei — pictură de Dan Hatmanu.

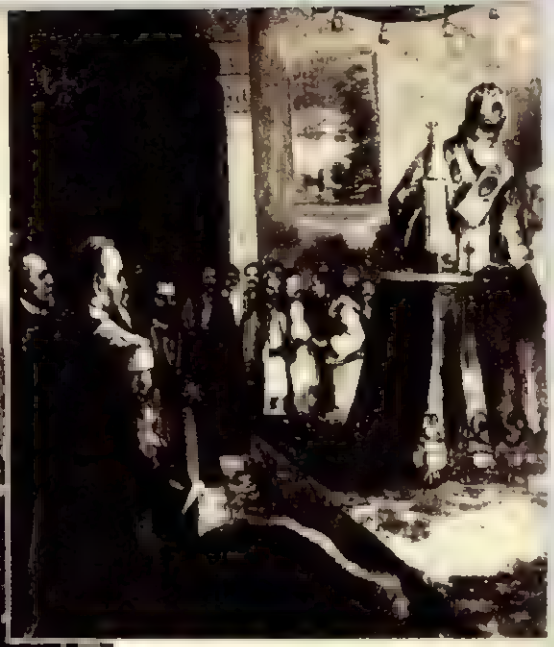

Al. I. Cuza depune jurămîntul la București - pictură de C. Baba.

Iași. Divanul Ad-Hoc al Moldovei 1857 — pictură de Dan Hatmanu. ↓

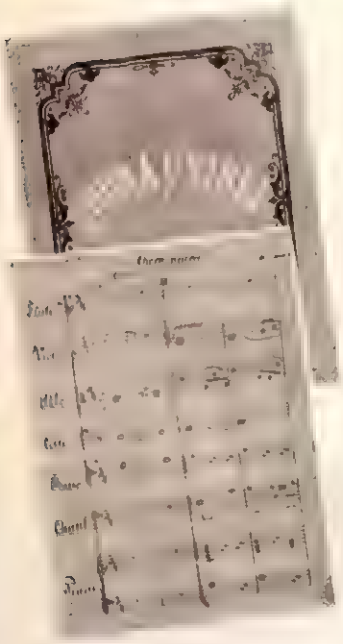

Hora Unirii — cuvintele de Vasile Alecsandri, muzica de C. Mikuli din Lemberg. Text original.

Manifestul către popor din 5 ianuarie 1859 ↓

La Iași, în clădirea ce a adăpostit cîndva palatul domnesc, se pregătește deschiderea muzeului ce va purta numele lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Unite, figură de seamă din istoria patriei noastre, unul dintre luptătorii pentru unitatea națională a poporului romîn care au contribuit la făurirea actului de la 24 ianuarie 1859 și sub domnia căruia — în pofida împotrivirii înverșunate a monstruoasei coaliții dintre burghezie și moșierime — s-au înfăptuit o serie de reforme democratice.

Prin grija Ministerului Învățămîntului și al Culturii s-au strîns și s-au colecționat din toate colțurile țării un important și prețios număr de documente și obiecte legate de istoricul act al Unirii Principatelor și de viața primului ei domnitor.

Muzeul își va deschide sălile în 1959, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la dispariția Milcovului de pe harta țării ca linie de frontieră între Moldova și Valahia.

Dobroliubov, Cernișevski și Herzen care au susținut Unirea - pictură de Dan Hatmanu.

Domnitorul cu suita în cartierul inundat al tabacilor (cromolitografie). ↓

DE NOUĂZECI ŞI NOUĂ DE ORI 24 IANUARIE

Fotoliul domnesc, ordinele primite de domnitor, servieta cu personalii şi sania pe care o folosea Al. I. Cuza pe vremea cînd era pîrcălab la Galaţi.

În şedinţa secretă a Adunării Elective a Valahiei din 24 ianuarie 1859, V. Boerescu a propus alegerea ca domnitor a principelui Alexandru Ion Cuza, care fusese deja ales şi Domn al Moldovei. În felul acesta, Principatele Moldova şi Valahia căpătau un singur Domn, în loc de doi.

În februarie acelaşi an N. Cernişevski scria în „Sovromennik" (Contemporanul): „Rusia simpatizează cu dorinţa poporului romîn de a se uni într-un singur stat. Simpatia se preface în speranţă. În timpul conferinţei de la Paris, publicul nostru a căpătat siguranţa că dorinţa romînilor de a forma un stat unic se va realiza".

Dar Turcia şi Austria se împotrivră. Interesele lor erau diferite. Motivele însă, aceleaşi era mai uşor de exploatat două ţărişoare dezbinate, decît una devenită puternică prin unire.

Abia în septembrie 24, adică 8 luni mai tîrziu, cele două puteri, semnatare şi ele ale Convenţiei de la Paris, recunoscură alegerea lui Alexandru Ion Cuza ca domnitor al celor două principate unite. De astă dată motivele erau deosebite şi numai interesele aceleaşi: Austria avea de furcă cu consecinţele războiului izbucnit în aprilie în Italia: Turcia, care începuse să devină „omul bolnav al Europei", singură în faţa tuturor celorlalte puteri, nu îndrăznea să treacă la fapte, acţionînd în mod brutal împotriva ţării născute din Unirea Principatelor. Principatele Unite erau astfel recunoscute şi de ultimii adversari externi.

★

Incontestabil un factor de bază în realizarea Unirii a fost lupta poporului muncitor de la oraşe şi de la sate. Forţa aceasta, mereu proaspătă şi vie, a fost folosită însă de burghezie şi de cîţiva boieri dornici să lărgească producţia de mărfuri.

Nu îndeajuns de puternică însă acţiunea maselor, dirijată de o burghezie slabă şi fricoasă, a permis pînă la urmă boierimii să determine înfăptuirea Unirii într-un asemenea mod încît să nu se poată realiza transformări prea adînci în vechea orînduire.

Deşi burghezia romînească a trebuit să înfăptuiască, pe rînd, cîteva din revendicările revoluţiei democrate din 1848, datorită inconsecvenţei şi timorării ei, cît şi datorită ploconirii în faţa boierimii — cu care a încheiat monstruoasa coaliţie — ţara noastră a rămas, pînă la eliberarea ei în august 1944, înapoiată atît pe plan economic şi cultural, cît şi pe cel social şi politic.

Totuşi, actul Unirii de la 24 ianuarie 1859, dorit atît de fierbinte de poporul împilat şi exploatat de o parte şi cealaltă a Milcovului, se situează la baza statului naţional romîn, contribuind la dezvoltarea Romîniei.

Actul acesta deosebit de conştiinţă civică şi manifestare a forţei populare nu s-a stins. Scînteile lui au încins entuziasmul luptătorilor pentru independenţă de la Plevna, Rahova şi Smîrdan în 1877; au pătruns în satele răsculate în '907; au ţinut trează dîrzenia eroilor de la Mărăşeşti şi Mărăşti în '916, au oţelit voinţa ostaşilor noştri din munţii Tatra în 1945.

Şi tot această uriaşă flacără a fost răspunsul popular cînd partidul a chemat masele la lupta revoluţionară pentru cucerirea libertăţilor democratice, care stau la temelia marilor realizări înfăptuite în regimul nostru

Sînt nouăzeci şi nouă de ani de atunci...

Răsfoiesc documentele vremii într-una din sălile viitorului muzeu ieşean ce va purta numele lui Alexandru Ion Cuza

Printre degete îmi trec foile îngălbenite ale hrisoavelor, fotografii cu patina anilor întipăriţi pe chipuri şi cuvinte; privirea mi se opreşte pe obiectele pe care Alexandru Ion Cuza şi măreţul act al Unirii le-au legat de istorie

Cîteva picturi redau cu măiestrie evenimentele

Iată, divanul Ad-Hoc al Moldovei din 1857: Kogălniceanu Vasile Alecsandri, Moş Ion Roată mitropolitul Neofit Şerban Balaş etc. Iată, într-o pictură, Adunarea Electivă din Ţara Romînească în momentul cînd V. Boerescu anunţă candidatura lui Vodă Cuza; apoi tabloul reprezentînd solemnitatea depunerii jurămîntului lui Al. Ion Cuza, la Bucureşti, în 1859, ianuarie 24. Sînt acolo, printre mulţi alţii, înregistraţi sau omişi de istorie, V. Alecsandri, C. Negri, cei doi mitropoliţi, generalul Florescu..

Documente... Documente..

Înalt ordin de zi către „toată ostea"... Versuri şi imn dedicat deputaţilor Romîniei şi în onoarea Unirii... Marş dedicat domnitorului Al. I. Cuza... Arbore „Historic" al Romîniei închinat Unirii... O fotografie — domnitorul călare cu suita — vizitînd cartierul inundat al tabacilor.

Şi documentul loviturii de palat: „...10/11 februarie 1866... Noi colonel N. Haralambie, maior D. Lecca, cpt. Mălinescu şi Pillat, prezentîndu-ne la palat către orele patru dimineaţa..."

Conjuraţii au spart uşa şi au pătruns cu pistoale în mîini în camera unde dormea domnul Domnul, care nu apelase la popor şi nu luase nici o măsură serioasă de apărare, a acceptat, sub ameninţare, să abdice...

Monstruoasa coaliţie îşi atinse primul scop.

★

S-a înserat. De la fereastra palatului domnesc de pe străvechea stradă a Lăpuşneanului panorama Iaşului se desfăşoară, pe jumătate, ca dintr-o tipsie

Ninge.

Amintirile năvălesc ciocănind cu putere ca să le dau drumul.

1917... Bucureşti, şcoala primară din strada Parfumului. Director, Pompilian.

Un elev întreabă:

— Domn'director, vă rog, mîine n-avem serbare?

Domnul tace. O cută i se coase pe frunte. Întreabă mecanic:

— Serbare?!

— E 24 ianuarie, domn'vă rog! — sărim cu toţii din bănci.

Domnul continuă să tacă. Apoi:

— Da. E 24 ianuarie. Dar nu sărbătorim... Nu ne dau voie nemţii. Ocupaţie!...

De data asta am tăcut noi

A sunat clopoţelul. Am rămas trişti şi în recreaţia aia nu am mai jucat leapşa...

...1930. Chitila. Regimentul 2 Căi Ferate. Cancelaria comandantului de companie.

Ostaşul a rămas în pragul uşii încremenit în poziţia de „drepţi" înghite în sec şi cu biletul de voie nesemnat, strîns între degetele lipite reglementar de vipuşcă, în cearcă mărinimia căpitanului

— Numai o zi, să trăiţi! Mi-e mama bolnavă... Şi e şi sărbătoare mîine.

— Cum? Ce? Sărbătoare?

24 ianuarie, să trăiţi.. Unirea Principatelor...

Căpitanul a zvîcnit pe scaun

— Ce sărbătoare, mă? Care unire?

Speriat, Dumitru Croitoru abia poate murmura.

— A lui Cuza-Vodă

Domn'căpitan şi-a prins vîrful mustăţii cu buzele

— Cine-i pe tronul ţării, mă?

— Regele, să trăiţi!

— Care, mă?

— Majestatea Sa, Regele Mihai I

— Şi care-i ziua lui, ai?!

— !?

— Spune, mă ostaş, că-ţi dau două sărbători, nu una... Ştii?

— Ştiu.

— Atunci dă-i drumul

— Să trăiţi, nu pot să-mi aduc aminte.

— Nu poţi, ai? Nu ştii? Da' să trăieşti în ţara Măriei Sale, poţi?

Două palme, urmară încă o pereche şi iarăşi alte două..

...Închisoarea Jilava. Ianuarie 1940.

Unul dintre noi vorbeşte despre unire şi unitate. Prin vizeta deschisă ochii plutonierului major Neamţu ne sfredelesc. Apoi dă buzna în celulă.

— Drepţi!

Dar nimeni nu se mişcă

Tăcem. Tăcem şi privim. Cu ură şi dispreţ

Majurul e rău. Rău şi furios

— Despre ce vorbeaţi?

I-am răspuns, zîmbind

— Despre unire

I s-au umflat vinele gîtului.

— Despre?...

— Da. Despre Unire — reiau liniştit. Unirea poporului romîn Mîine e doar 24 ianuarie, nu?

Ne-a trecut, brici, cătătura peste feţe şi a plecat pocnind fierul lat în urechea încuietorii

După care, cel care fusese întrerupt continuă să ne vorbească Despre unirea poporului în momentele grele, cruciale, şi, firesc, despre cei din fruntea lui Adică despre comunişti.

★

Difuzorul magazinului vecin anunţă numele proaspeţilor decoraţi, muncitori şi cărturari fruntaşi din regiunea Iaşi, care de seară vor fi sărbătoriţi de prietenii şi tovarăşii lor de muncă, la restaurantul „Moldova".

În fund, spre stînga, fumurile cîtorva fabrici urcă încet spre o fîşie de cer bogată în stele.

Din perete, portretul domnitorului şi cel al Elenei-Doamna privesc afară în strada Republicii, unde un grup de pionieri trec cîntînd. Pe masă, în faţa mea, se află în original proclamaţia Unirii. Documentul tipărit. Îl recitesc şi fac o mică socoteală. Sînt 99 de ani de atunci.

De nouăzeci şi nouă de ori 24 ianuarie.

Anton ALEXE

Bravo,

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE DIN „ACTI

↑ Furt la croitoria Dinu Marin din strada Banului nr. 5. Cineva a pătruns peste noapte în atelier, însușindu-și trei costume de haine, un palton și o legătură cu resturi de stofă.

Pe zăpada proaspătă, căzută de cu seară, au rămas întipăriți pașii trecătorilor. Sute de pași. Cu toate acestea mirosul fin al cîinelui descoperă în scurtă vreme urmele lăsate de răufăcător. ←

Sîntem pe strada Coacăzei. Cabina aleargă toată vremea spre o țintă precisă. (În paranteză fie spus, am avut de dus o luptă eroică pentru împrăștierea unui grup de curioși ce încercau să ni se alăture. Aparatul nostru i-a neglijat într-adins). Cîinele s-a oprit în ↓ fața porții unui vechi cimitir.

La secția de miliție din Titu, a sosit într-un suflet cetățeanul A. Gheorghe:

— Tovarășe comandant, mi s-a furat porcul.

Deznădăjduit, aproape plîngînd, omul istorisește:

— L-am tăiat doar ieri. După ce l-am despicat în mai multe bucăți, l-am așezat în magazie. Cineva a intrat peste noapte și a furat jumătate din el. Îmi mai lipsesc niște hamuri și ceva haine vechi, aflate tot la un loc cu carnea. Ce-i de făcut?

— Să stai liniștit acasă, i se răspunde, și mai ales să nu lași pe nimeni să intre în magazie.

Scurt timp după aceea, A. Gheorghe primește vizita unui plutonier de miliție. Împreună cu el: un cîine mare lup.

E deschisă ușa magaziei. Milițianul își îndeamnă cu cîteva comenzi scurte cîinele să intre. Gospodarul e năucit: „un cîine lăsat să intre singur într-o cămară plină cu carne de porc? Ce n-a apucat să fure hoțul... Va fi cea de a doua pagubă pe ziua de azi!"

Dar nu. Cîinele trece nepăsător pe lîngă șuncile din copaie, ferește capul de lanțul de cîrnați ce spînzură din tavan, ocolește cochet ligheanul cu caltaboși. Pare preocupat cu totul de altceva. După ce a mirosit înfrigurat în dreapta și în stînga, se întoarce, privindu-și cu ochi inteligenți „comandantul". Acesta-i prinde de zgardă o curelușă și spune păgubașului:

— Dacă vrei, vino și dumneata cu noi.

Printr-o spărtură a gardului, cîinele îi conduce în cîmp. Pe zăpadă, urme proaspete. După o vreme, acestea se pierd într-o cărăruie cu neaua bătută, care la rîndul ei se sfîrșește într-un drum de țară. Apoi, din nou alte urme taie cîmpul. Cîinele dă semne de agitație. E dezlegat. Aleargă și se întoarce ținînd în gură un obiect: o haină. Stupefiat, A. Gheorghe îngînă:

— Da, e una din hainele mele.

Ajung apoi pînă la marginea pădurii. În fața unei case cîinele se oprește.

— Cine locuiește aci?

— Un consătean al meu: Nicolae Dincă.

Stăpînul gospodăriei iese în poartă. Cîinele se repede la el, gata să-l muște. Omul pălește, se bîlbîie: „Poftiți! Faceți cercetări?" Dar recăpătîndu-și calmul, adaugă: „Îmi pare rău, nene Gheorghe, că te lași condus de un cîine!"

Dar peste o oră mărturisește totul. Furtul l-a comis ajutat de un anume Nicolae Popescu. Obiectele furate se află ascunse la București, la sora acestuia. În culmea bucuriei, A. Gheorghe întreabă

Pătrundem în lăcașul celor întru pomenire. În scurtă vreme o surpriză! Cabina găsește lîngă un mormînt acest pachet cu rămășițe de stofă. Cum am aflat mai apoi, hoțul — verificîndu-și pe drum prada — i-a lepădat aci, considerîndu-l de prea mică valoare.

Cabina!

VITATEA" UNUI CÎINE DETECTIV

Cum îi zice cînelui ăsta? Plutonierul Constantin Radu zîmbește:

— E cățeluș și se numește Cabina. Faceți cunoștință...

★

Pînă la data cînd scriu aceste rînduri, cînele de urmărire Cabina, instruit și însoțit în acțiuni de plutonierul Radu Constantin, a înregistrat 133 de „cazuri pozitive". Reproduc la întîmplare cîteva:

— Control inopinat la magazinul Universal „Victoria". E ora două noaptea și încăperile sînt toate pustii. Cu toate acestea, cartierul. Furt între neamuri. Iertați-l!

★

Să facem mai îndeaproape cunoștință cu Cabina. Domiciliul: Centrul de cîini al Miliției. Am vizitat-o într-o dimineață, înarmat cu un bloc-notes, un stilou și un aparat de fotografiat.

M-a primit cu o „amabilitate" rece, de circumstanță. Așa cum îi stă bine unui veritabil detectiv. De altfel, confrații ei de breaslă patrupezi mi s-au înfățișat într-o ținută asemănătoare: șezînd demni în fața custilor, cu urechile ciulite și privindu-mă cu ochii lor vii și inteligenți. Nimic din furia, dar nici din prietenia sau teama cînelui obișnuit. Abia în fața stăpînului înfățișarea lor se schimbă. Atunci pot deveni pe rînd tandri sau furioși, fricoși sau lingușitori. Dar pentru un străin, oricare ar fi el, expresia lor rămîne aceeași: rigidă, indiferentă și foarte... disciplinată.

Am notat în acest sens un fapt semnificativ: la dorința noastră, Cabina a primit comanda de a se urca pe o masă aflată în curte. Am fotografiat-o. Pe urmă am intrat împreună cu plutonierul Radu într-un birou să ne încălzim. După o jumătate de oră am găsit-o tot acolo pe masă și în poziția în care am părăsit-o. Plîngea încet: stăpînul său uitase să-i dea comanda de coborîre!

Deplasarea noastră la Centrul de cîini al Miliției a urmărit un scop precis: completarea relatărilor despre activitatea cînelui detectiv Cabina, cu un fotoreportaj realizat pe „viu", adică urmărind și descoperind un infractor concret. După trei zile de așteptare, interesantul prilej s-a ivit. Vă invităm deci, ca înainte de a citi încheierea acestui reportaj, cuprinsă în alineatul următor, să urmăriți împreună cu noi fotografiile alăturate. Ele înfățișează acțiunea întreprinsă de plutonierul Radu Constantin, însoțit de cînele Cabina, în dimineața zilei de 16 decembrie 1957.

★

Cititorul bănuiește, desigur, că în dosul iscusinței și disciplinei de fier cu care este înzestrat cînele detectiv, se ascunde o lungă, interesantă și anevoioasă muncă de dresaj. Că, în sfîrșit, pentru descoperirea infractorului, mirosul său ar fi cu totul inutil dacă stăpînul său n-ar realiza concomitent o mulțime de măsuri complicate ale tehnicii judiciare...

Reportajul de față se mărginește doar la aceste relatări sumare. Suficiente totuși pentru a cunoaște aportul pe care aceste animale, atît de „talentate", îl dau organelor de miliție.

Ca încheiere: multe mulțumiri colectivului de milițieni care ne-au pus la dispoziție datele necesare întocmirii acestui material. Felicitări plutonierului Radu Constantin. În plus:

— Bravo, Cabina!

Ilarie MURGU
Fotografii de Marin IVANCIU

Cabina ne-a condus în curtea acestei case. Vă putem spune încă de pe acum numele infractorului. Se numește Eftimie Baiea și e de profesie geambaș, mizil și... conîor de ocazie. (În fotografia noastră apare însemnat cu X.) Antecedente: 2 ani de închisoare pentru furt de bijuterii. Grupul de oameni strînși în jurul său sînt colocatarii imobilului. Privesc scena — cum remarcați singuri — cu expresii diferite: veselie și nedumerire. În ceea ce-l privește pe Eftimie Baiea, el repetă într-una aceleași cuvinte: „N-am făcut nimic" Firește, pînă acum, nimeni n-are dreptul să-i condamne.

Cabina dă semne de agitație. E dezlegată. În fața unui W. C. se oprește lătrînd înfuriată. Sînt descoperiți doi necunoscuți ascunși aici. Alături: sacul cu mărfuri furate.

— Cetățeanul Mihail Roșu, de pe strada Pictor Alexandru nr. 5, reclamă dispariția unor piese prețioase de la motocicleta sa.

- Iată magazia unde-mi țineam motocicleta. Cine mi le-a demontat?

Dacă ar putea vorbi, Cabina ar răspunde prompt:

— Nimic mai simplu. Răufăcătorul e undeva pe aproape. Îl simt...

Undeva aproape, adică mai exact pe strada Căpitan Vasile Iosif nr. 39. Condus de cîne, miliția și păgubașul găsesc infractorul tocmai îngropînd obiectele furate. Stupoare, mînie, rușine: hoțul e o rudă apropiată a păgubașului.

— Iertați-l, tovarășe milițian. O să ajungem de rușine în tot

În drum spre secția de miliție. Ce s-a petrecut acolo, am aflat abia peste cîteva zile. Eftimie Baiea a recunoscut furtul. În noaptea dinspre 15 spre 16 decembrie a pătruns într-adevăr în atelierul croitoriului Dinu Maria, folosindu-se de o „cheie-minune". Mărfurile furate — cu excepția stofei aruncate în closetul — le-a dosit sub podeaua camerei sale. Complici nu există.

Întrebare.

Mînie.

Inocență.

Nedumerire.

VĂ AMINTIȚI?

Un colț al halelor centrale de pe vremuri. Două femei sînt ocupate cu scotocirea mormanelor fetide, considerate de ele comestibile încă. Femeile aparțin tagmei „chivuțelor". Așa erau denumite profesionistele bidinelei. Își aveau vadul în hale, unde așteptau toată ziulica sosirea vreunei menajere dornice să-și văruiască tindul, în preajma poștelui cu deosebire, sau cu prilejul vreunui rarisim eveniment familial. Îndeobște lunga imobilizare sub cerul liber, pe ploaie și zloată, se încheia stearpă. În amurg, chivuțele se întorceau în mahalaua sărăcimii, acasă, unde le așteptau copii lihniți de foame. Uneori, în special vara, se întîmpla o minune: un transport de pește venea stricat. Autoritățile sanitare nu-l ridicau imediat. Deșertată din lăzi imensă putreziciune era abandonată... generos. Șomerii, care colindau piața în căutare de lucru, cerșetorii, pensionarii azilului de noapte, chivuțele se repezeau asupra acestei „manne" oribile. Reporterul a prins numai două femei la îndeletnicirea aceasta groaznică ce oglindește viața socială de odinioară. De fapt, zeci, sute, sosiți aci din toate colțurile pieței, din toate zările cartierului, erau acei care, chinuiți de foame, scurmau gunoaiele infecte.

FOX

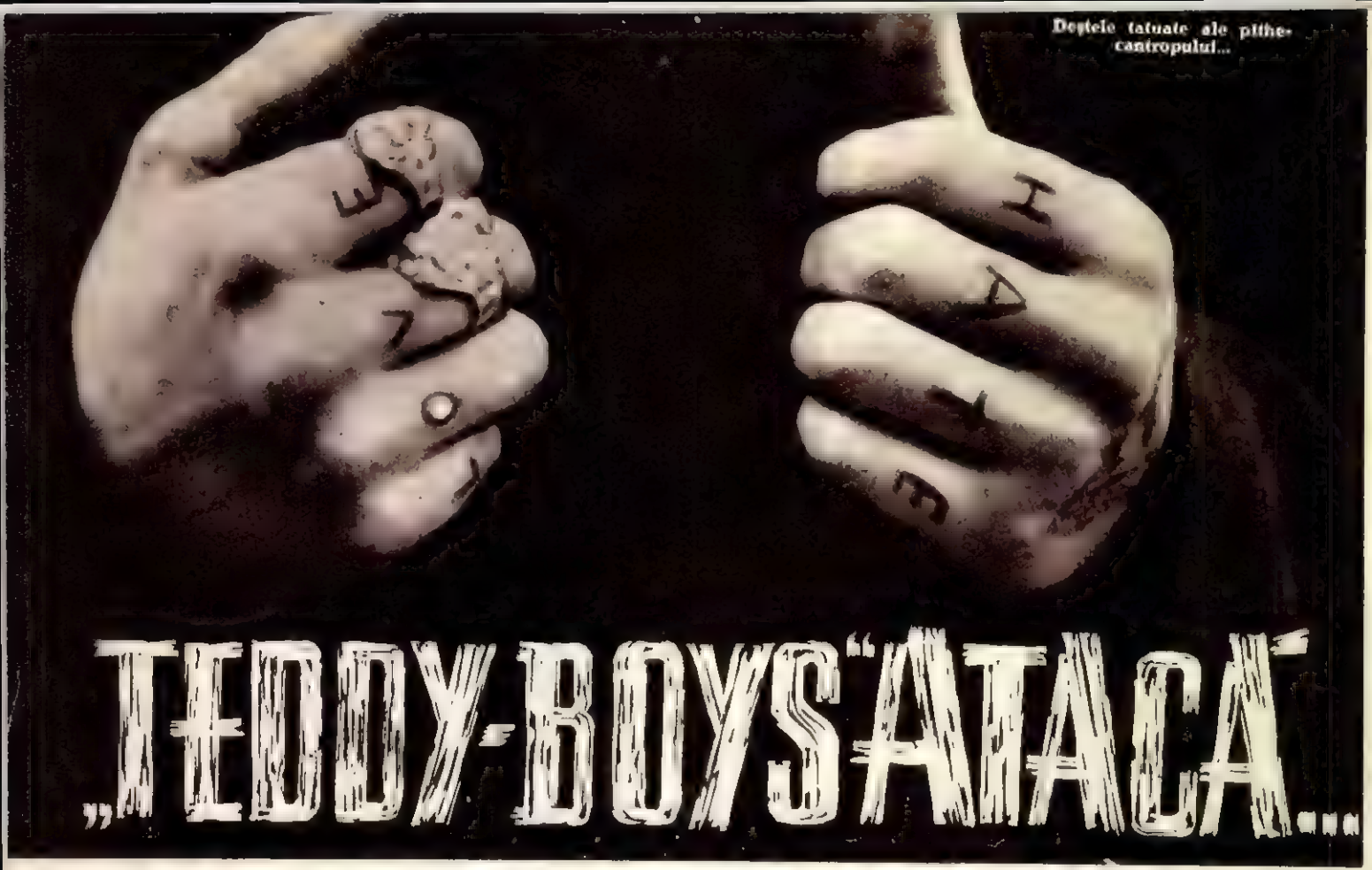

Degetele tatuate ale pithecantropului...

„TEDDY-BOYS" ATACĂ...

de Leocăr SEBASTIAN

Bietul rege François I! Cu cită milă mă gîndesc la el! Auzi d-ta: să-l ia în ştichiul condeiului, cu dialog în rime, romanticul Victor Hugo! Şi pentru ce? Pentru că „se amuza", schimbîndu-şi iubitele mai abitir decît îşi schimbă luna pe cer forma şi dimensiunea. Să pare că poetul a urmărit în „Le roi s-amuse" să osîndească frivolitatea monarhică, uşurinţa cu care un tînăr rege face victime sentimentale printre fete şi femei, abuzînd mai ales de — cum zicea un plutonier — „purgativele sale regale". O fi. Eu însă, măcar că nu sînt poet (sau poate tocmai de aceea) l-aş fi pus la stîlpul istoric al infamiei, nu fiindcă „s-a amuzat", ci pentru totală lipsă de fantezie în amuzament.

Fantezia — asta-i totul! Fără fantezie, viaţa şi mai cu osebire tinereţea nu fac nici cît o ceapă degerată. Jos cu lighioana lipsită de fantezie!

Uite d-aia îmi plac mie „Teddy Boys". Mor după ei, mă leşin! Au, domnule, fantacsie — şi pace!

Îndeobşte, huzureala din plin dă naştere la plictiseală, la căscat, la lehamite şa — cum s-ar zice cu o vorbă nobilă — la spleen. Şi iac-aşa se naşte nevoia imperioasă a unei supape, a unui eşapament. Nefiind fizician ori mecanic (singur nu ştiu ce-ar trebui să fiu), nu-mi pot lămuri de ce supapa, eşapamentul, le găseşti numai în picioare. Ei şi? Dacă nu putem da drumul fanteziei spre scăparea de spleen prin părţile de sus — cum ar fi inima, mintea etc. — nu-i nimic! Îi dăm drumul prin organele inferioare. Importante nu-s mijloacele, ci scopul: să scapi de plictis.

Asta şi fac „Teddy Boys". Şi d-aia, cum zisei, mă prăpădesc după dînşii.

Închipuiţi-vă că, potrivit celor spuse de Petronius — „arbitrul eleganţei" la Roma pe vremea împăratului Nerone — şi anume: „Se ştie îndeobşte ce pofte are omul după ce a mîncat şi a băut bine..." — închipuiţi-vă că, doborît de spleen, eu, „teddy boy", îmi caut eşapamentul: ies noaptea pe stradă, pun ochii pe Barbara Darling (o controloare jună la un cinematograf din Londar), o pîndesc într-o alee întunecată şi, într-o descărcare, după alte multe, îi muşc nasul, îi crăp fruntea, îi smulg părul — mă rog, o desfigurez pe toată viaţa — şi o las să zacă la pămînt. Ura! trăiască fantezia! Jos plictisul!... Seamănă asta cu ce-a făcut François I cu Blanche, fata bufonului Triboulet, căreia doar i-a dat iluzia c-o iubeşte şi apoi a părăsit-o? Nu seamănă nicidecum!

Ies noaptea pe stradă, pun ochii pe Barbara Darling... Îi muşc nasul, îi crăp fruntea, îi smulg părul ..

←

Dar suferințele sentimentale ale Blanchei seamănă cu durerile fizice ale Barbarei—Darling? Nici pe departe! Alea erau niște fleacuri, moșturi, bagateluri. Aici, dimpotrivă, e treabă serioasă, cu temei.

Însă, poate, o să vii d-ta și-o să-mi zici: „Las-o, frate, mai moale, că asta-i barbarie curată, sadism!" Aș! Nu te potrivi! Care barbarie? În secolul XX, în anii noștri de grație, în inima Londrei, metropola înaltei civilizații capitaliste — barbarie?! Îmi pare rău. Totul e rodul educațiunii alese, al măreților exemple, al unei concepțiuni deosebite, al — vorba ăluia — modului de viață...

„Stai — o să sări d-ta. Cum? Dintr-un caz izolat tragi concluzii generale ..? Logică-i asta?"

Ilm! „caz izolat"! Cîtă naivitate, cîtă lipsă de informație! Păi, „teddy boys" sînt cîteva mii numai la Londra. Și încă organizați în bande. În privința asta, întreabă-l pe John Peachment, un flăcău de 17 ani, care abia a ieșit din spital. La Liverpool — port mare și civilizat — John Peachment a fost înconjurat fratern de niște „teddy boys", a fost imobilizat de sumedenia de hojmălăi, iar șeful bandei i-a aplicat pe obraz 36 de tăieturi cu briciul.

Acum ce mai zici? E fantezie, ori nu e fantezie? E eșapament, ori nu e eșapament? E bandă, ori nu e bandă?

Însă întrebarea care se pune e următoarea: Crestăturile de pe obraz ori smulgerea părului ori ruperea nasului făcutu-s-au cu „dragoste" sau cu „ură"?

— Ha-ha-ha! — o să rîzi dumneata și-o să cugeți: ce întrebare stupidă!

Ba, pardon! nu e stupidă de loc. D-ta nu știi că un „teddy boy" adevărat, care se respectă, nu numai că poartă o anume vestă și anume coafură, ci că mai e ceva, ceva subtil și adecvat. O să te lămuresc, ca să nu te prăpădești din viață fără cunoștință de cauză

La Greenwich s-a desfășurat nu demult un proces. Pe banca acuzării, niște băieți de ăștia, boys Cică ar fi dansat dezmățat niște rock-and-roll pe străzi, pe acoperișuri, în tramvaie etc. De partea lor au venit să depună ca martori tot niște boys. Unul dintr-înșii a putut fi fotografiat Pe fotografie poți vedea nu numai croiala originală a vestei cu picățele, dar și pumnii pithecantropului. Pe degetele unui pumn stă tatuat cuvîntul HATE — adică „ură"; iar pe degetele celuilalt: LOVE — adică „dragoste". Atunci n-am dreptate să-ntreb: cum se poate stabili sentimentul cu care acționează un june tatuat cînd dansează rock and-roll, sau smulge nasuri, sau crestează obraji cu briciul? Ori e vorba la mijloc de un amestec sublim de dragoste și ură, atunci cînd boy(s)-ii lovesc, fiindcă lovesc cu amîndoi pumnii?

Și mai e o întrebare: vărul reginei Angliei o fi avînd și Alteța Sa tatuate Augustele sale Degete cu aceleași nemuritoare și sugestive expresii? Căci și El, ca un neînfricoșat „teddy boy", e gata oricînd de mari aventuri tediboiste.

Am în fața mea o poză în care ne este înfățișat Gerald Lascelles, verișorul, coborînd cu un pahar plin în mînă, din autocamionul care, în mod obișnuit, transportă mobile, dar care de data asta a transportat nu mai puțin de 75 de nobile și nobili ai Angliei, pentru ca să-i ducă pînă la o stație de metro cu scopul ca, în metro, delicații reprezentanți ai nobilimii britanice să-i ardă cu foc un rock-and-roll ce n-au văzut Londra și Parisul

Mă rog, tatuat-netatuat, în orice caz trebuie să recunoaștem că Verișorul dă un Înalt Exemplu, demn de urmat aidoma. Dacă cogeamite verișor are asemenea fantezie și eșapament, cum să te mai miri că fac la fel niște tineri pirliți! Vorba lui Horațiu. „Nil admirari". Adică: să nu te mai miri de nimic.

Caracteristica gangsterismului e suprema fază a teddyboysmului. Exemplarul ce se zbate între polițiști a fost prins după un asediu de patru ore, timp în care a făcut prizoniere o cîntăreață și alte trei persoane într-o cameră a hotelului Cumberland, a tras cinci focuri de revolver și a rănit pe prietenul cîntăreței.

Altă victimă: John Peachment — 36 de crestături cu briciul.

Augustul verișor coboară din autocamion...

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

PIRAMIDĂ SAU FURCULIȚĂ?

de Florin MUGUR

Într-adevăr, o pictură puțin ciudată. Reprezintă parcă niște figuri geometrice triunghiuri sau piramide. Dar poți oare să-ți dai seama ce simbolizează? Poți să-ți dai seama ce vrea să spună o pictură abstractă? (De altfel studiul se intitulează „Abstract"). E vorba poate de priveliștea unei străzi la ora 6 și 29 de minute dimineața. Sau — cine știe? — e un pom. Sau o locomotivă. Sau o furculiță? Toate, văzute, bineînțeles, în chip abstract. După cum ar putea să fie și acoperișul unui bloc de 12 etaje, cu demisol și intrare separată la fiecare garsonieră. Imaginația adevăratului artist nu trebuie să fie îngrădită. Dar nici imaginația celui care privește opera de artă. De ce să ți se arate un cal sau un portret de copil, pictate limpede, fără posibilități de dubiu? Ai fi obligat să vezi nu ce dorești tu, ci ceea ce vrea să-ți arate artistul: un cal sau un copil. Pe cînd așa — imaginația o lăsată în voia ei. Poți să-ți imaginezi că admiri un automobil sau o scobitoare de nylon văzută din profil. Fiecare vede ce vrea. Toate gusturile sînt satisfăcute.

„Excepționalul" studiu pe care avem prilejul să-l admirăm în fotografie a fost expus recent în stația de metro Charing Cross din Londra, în cadrul unei expoziții de artă și e „opera" domnișoarei A. Fentiman. Celelalte tablouri care se mai zăresc par să aparțină categoriei demne de condamnat a picturilor cu subiecte precise, care îngrădesc imaginația.

Se pare însă că nici în Occident, unde abstracționismul (curent decadent, străin de realism) cunoaște o destul de mare răspîndire, vizitatorii expozițiilor nu s-au prea obișnuit cu el. Dovadă, figura tinerei din fotografie, Patt Gillingham, din personalul stației de metro. Este probabil o persoană care nu ține la „libertatea" imaginației, deoarece chipul ei nu pare să exprime o deosebită admirație față de tablou. E vorba mai precis de un fel de „la te uită ce năzbîtie!" sau — în limbaj academic — de o mirare dezaprobatoare. Pare-se că Patt nu e de loc dispusă să se lase convinsă de „valorile" artistice ale picturii abstracte. Și cînd te gîndești că tabloul față de care arată dezaprobare tînăra membră a personalului stației ar putea să reprezinte tocmai o stație de metro — sau chiar chipul ei! (De ce nu amîndouă împreună?). Neînțelese sînt drumurile, mai ales atunci cînd se vor artistice.

Premiul I LA MOSCOVA

La Festivalul unional al teatrelor, care a avut loc de curînd la Moscova, colectivul Teatrului muzical de comedie din Odesa a obținut premiul întîi, pentru spectacolul „Lăsați-mă să cînt", de Gherase Dendrino, pus în scenă de regizorul Nicușor Constantinescu și de scenograful Nicolae Lebas...

Pentru autorul rîndurilor de mai jos, vestea a deșteptat o amintire ce se învălmășise printre multe altele din primăvara anului 1957... 4 martie; trenul sosise la Moscova abia de cîteva ore, aducînd colectivul Teatrului de Operetă din București, ale cărui spectacole urmau să înceapă în cîteva zile. Așteptat din gară de zariști, Nicușor Constantinescu rostise primul „spasibo," care fusese difuzat în aceeași după-amiază de postul de radio Moscova. Iar seara mă aflam alături de el, într-un fotoliu al teatrului muzical „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko". Colectivul își dădea ultimul spectacol (înainte de a împrumuta scena teatrului bucureștean) reprezentînd opereta „Boccaccio" de Suppe, de la primele scene fuseserăm cuceriți de stilul incitător, de ritmul impetuos în care se desfășura acest spectacol, ce reunește aspecte ale italiei Renașterii cu elemente get-beget sîrbești... Și în plină încîntare artistică, îl auzii suspinînd pe Nicușor Constantinescu: „Știți ceva, copii? Mi-e cam frică..."

Iar în zilele următoare, îngrijorarea își punea tot mai mult stăpînire pe noi. Cum vom face față unui public educat de asemenea spectacole desăvîrșite — ca acela ce ne fusese dat să vedem? Dar iată că la primele repetiții cu „Lăsați-mă să cînt", în plină desfășurare a finalului actului doi, Nicușor Constantinescu, vioi și sprinten ca un balcțandru, exclamă pe neașteptate: „Acum nu mai mi-e frică! Nu mai mi-e frică!..."

Spectacolul nostru se bucură, într-adevăr, de un strălucit succes. Ultimele aplauze nu se stinseseră încă și Vasile Vasilievici Țelikovski, directorul muzicii din Ministerul Culturii al U.R.S.S., se precipită către realizatorii spectacolului și cu volubilitatea-i proverbială îi copleși cu laude... Poate că Nicușor Constantinescu și N. Lebas s-ar fi temut totuși de o simplă politețe, dacă dovada prețuirii n-ar fi venit imediat: „Teatrul muzical din Odesa va monta „Lăsați-mă să cînt". Vreți să asigurați dumneavoastră regia și scenografia spectacolului?"

... Cîteva săptămîni mai tîrziu contractul era semnat și... emoțiile abia începeau.

Adaptarea spectacolului la condițiile teatrului odesean, învingerea dificultăților de limbă, nu dădeau prea multe clipe liniștite celor doi creatori.

FOTO 1. Și iată că, la sfîrșitul primăverii, munca pregătitoare era gata. În fața machetelor de decor — sensibil modificate față de versiunea bucureșteană — regizorul și scenograful român explică colegilor sovietici noua viziune a spectacolului. „Trebuie să-i imprimăm un cît mai puternic caracter românesc. Ușa frame, costume naționale, stil arhitectural specific"... Dirijorul Kilberg, regizorul Grinspun și decoratorul Fellenbogen sînt cu totul de aceeași părere. Dar va putea fi redat atît de viu caracterul național de un colectiv dinafara țării?...

FOTO 2. „Fiecare mișcare de dans trebuie să fie specific românească", explică Nicușor Constantinescu actorilor Diomina și Vodenoi. Deși repetițiile sînt încă în început, se simte îndată că interpreții sînt pe drumul cel bun.

FOTO 3. Figurile centrale ale operetei Ciprian Porumbescu și Berta Gordon. Ca într-un lut fermecat, fiecare trăsătură imprimată personajelor de către regizor se completa cu altele noi: un poet romantic, îndrăgostit, frămîntat de idei și ideaturi, luptător îndrăzneț. Eroul realizat de Dinov — acest mare talent — se amplifică sub atenția febrilă a regizorului, ei înșiși uimit de marea înțelegere pentru rol pe care o dovedește interpretul. Demskaia — care a îndeplinit și funcția de asistent de regie — aduce rolului aceleași trăsături, îndulcite de blînda feminitate a muzei, a iubitei credincioase.

FOTO 4. Țărani din Ardeal? Costume aduse de la noi?... Nicidecum. Astapinka, Gohberg și Lehkovici poartă costumele făcute la Odesa, cu o grijă pentru autentic care ar face cinste multor colective din țara noastră...

FOTO 5. Corul operetei odesene e alcătuit din puțini oameni, dar fiecare dintre ei a reușit să devină un participant viu și convingător al spectacolului.

...Soosi și ziua premierei. Cu emoție, nevenindu-le să-și creadă ochilor, realizatorii spectacolului constatau că „Lăsați-mă să cînt" în versiunea de la Odesa era cel puțin la fel de autentic ca și la București. Și, în torentul de felicitări care veneau din toate părțile, Nicușor Constantinescu abia reușea să murmure, emoționat: „Nu noi; a voastră e izbînda!"...

Vestea intrării în finală a spectacolului de la Odesa, în cadrul Festivalului teatrului sovietic, luase pe neașteptate pe autorii lui. Cu avion îi aducea la Moscova pe Nicușor Constantinescu și N. Lebas cu puține zile înaintea evenimentului. Și iată că, la spectacolul de finală, din nou Ciprian, Berta, Suzanica, Năstase, mama Roza își depănara povestea pe o scenă sovietică. Tăcerea emoționantă din sală răspundea forței și adevărului acestui spectacol. Iar cînd cortina căzu ultima oară... ei bine, este greu să-i faci pe Nicușor Constantinescu să-și explice ce s-a petrecut atunci...

— Știi, nu m-am priceput niciodată la acrobație, și cînd m-am trezit azvîrlit în aer, nu aveam alt gînd mai fierbinte, decît să mă văd din nou pe pămînt. Nu a fost ușor, dar în fine am reușit... Și atunci cînd paharele de vin au sărbătorit victoria spectacolului nostru, l-am zărit pe Vasile Vasilievici. ...Neobositul Țelikovski avea aceeași figură iluminată de bucurie ca și atunci, la urmă cu 8 luni, cînd ne-a strîns mîinile pentru prima dată. N-am știut să spun altceva decît: „Beau în sănătatea dv., nașul acestui spectacol". Și în seara aceea toți — de la actori pînă la ministrul Mihailov, omul de încîntătoare amabilitate — toți i-au spus lui Vasile Vasilievici Țelikovski, „nașul"...

... Iar regizorului nostru — dacă îmi permiteți să adaug — i-au spus toți, cu dragoste și duioșie, „Nicușor", cu acel accent plăcut și tandru pe care-l găsea numai oamenii ce-i cunoșc pe moscoviți și odeseni.

I. HRISTEA

A doua muză a poetului

Istoria literară a înregistrat numele multor scriitori pentru care desenul devenise o a doua preocupare artistică. Unii dintre ei s-au dedicat în mod serios acestei ocupații, visînd să-și consolideze gloria scriitoricească prin pictură; alții, în schimb, au folosit desenul doar pentru a se autoironiza sau numai pentru ca să-și amuze prietenii. Goethe spunea că desenează așa cum alții fumează. Scriitorul englez H. G. Wells își stenografia ideile într-un fel de ideograme puerile, pe care le considera, cu umor, tot atît de importante pentru omenire, ca desenele din peșteri. Gluma avea adevăr. E destul ca o personalitate să schițeze de-a lungul vieții trei profiluri de prieteni, pentru ca biografii să ia faptul în studiu și să-l prezinte posterității ca pe o importantă manifestare de geniu. Unii, mai zeloși, declară că în ziua în care autorul celor trei profiluri s-a apucat de poezie, omenirea a pierdut un mare pictor. E cazul lui Musset, de pildă, despre care marea lui prietenă, George Sand, povestește că ar fi atras atenția lui Delacroix prin schițele lui grațioase și că marele pictor ar fi regretat în poetul Musset un desenator strivit în față. Hans Christian Andersen avea o mare dexteritate în decupatul figurilor de hîrtie, spre desfătarea micului său public. Tolstoi îl ilustra pe Jules Verne pentru copiii săi, care erau satisfăcuți cu aceste imagini... domestice.

Asemenea relicve sînt păstrate în muzee și studiate de urmași cu pasiune, storcindu-se din ele toată substanța anecdotică, psihologică, estetică.

E adevărat că fenomenul dă de gîndit. În vechime, o seamă de scriitori chinezi practicau desenul ca pe un al doilea mod de expresie (alături de alte multe activități spirituale). Se cunosc nume ilustre de poeți chinezi care au fost în același timp mari pictori, poate în virtutea unei armonii necesare între imaginea abstractă a poeziei și imaginea concretă a picturii. Poetul își valida, prin pictură, viziunea. Victor Hugo (care picta mult și cu talent) spunea, ca să se scuze de imperfecțiunea producției sale, că „un om întreg nu e prea mult pentru o artă" — iar această artă, căreia i se consacrase total, era poezia. Artiștii chinezi de odinioară nu erau de aceeași părere: esența artei e aceeași, mijloacele de expresie sînt diferite, iar meșteșugul trebuie și poate fi învățat. Goethe a încercat, experimentînd propria lui concepție despre omul universal, să practice artele plastice. După tentative de o viață, a ajuns la concluzia lucidă că „în ciuda tuturor eforturilor, nu am devenit pictor". Scriitorul francez Prosper Mérimée a fost un prolific caricaturist de salon. Un ilustru contemporan al său scria că „lăsa în urma lui schițele ca pe mucuri de țigară". Gogol și-a desenat, cu migală de caligraf, coperta primelor ediții ale „Sufletelor moarte". Pușkin avea ambiția să-și ilustreze poemele, conturînd siluete romantice, pline de grație.

Simplu divertisment sau atitudine estetică, în desenul diletantului dormitează uneori șansa unei veritabile revelații. Atunci pasiunea de duminică sau ambiția intimă se transformă într-o reală problemă de creație. Victor Hugo picta, ca să spunem așa, din adîncul sufletului. Théophile Gautier, poet și prestigios critic de artă al vremii, îl așeza printre marii pictori ai veacului. Și poate că așa ar fi rămas în conștiința posterității, dacă poetul n-ar fi fost mai mare încă și dacă poezia, cuvîntul, n-ar fi făcut ocolul lumii mai repede decît imaginea.

Rabindranath Tagore, marele poet indian mort acum cîteva decenii, și-a descoperit vocația de pictor într-un chip care amintește de „revelațiile" suprarealiștilor: observînd că ștersăturile de pe manuscrisele lui și liniile

Sus: Lev Tolstoi ilustra, pentru copiii lui, romanele lui Jules Verne.

La stînga: „Execuția lui John Brown", imaginată de Victor Hugo.

Jos: „În închisoare" desen de Taras Șevcenko.

nervoase pe care le mizgălea pe pagină în căutarea cuvîntului potrivit aveau înfățișarea unor lucruri. Ce lucruri anume? Niște alcătuiri stranii, care trăiau prin ritmul formelor. La aproape 70 de ani, Tagore a abandonat poezia, ca să se apuce de pictură, și a făcut mai multe expoziții în diverse capitale ale lumii. Opera lui e venerabilă pentru mesajul ei poetic. Căci bătrînul poet, cu o uriașă cultură artistică dobîndită prin studiul pasionat al artei vechi a popoarelor, era ferit prin vîrstă și experiență de elucubrațiile ermetismului pictural. Mesajul lui exaltant despre poezia ritmului și a culorilor merita, dacă nu adeziunea spiritelor realiste, în orice caz credit pentru sinceritatea unei înțelepte savurări a frumuseții, la capătul unei vieți care s-a consumat în căutarea ei.

Printre cumularzii de vocații, scriitorul italian Carlo Levi e un pictor cu renume, unul dintre promotorii curentului italian actual de artă militantă, cu caracter social progresist.

Polivalența artistului contemporan a căpătat, cu Maiakovski, un sens umanist precis, în acel maxim grad de manifestare pe care l-a prilejuit Revoluția Socialistă. Maiakovski a abordat desenul nu din simplu divertisment, ci fiindcă era conștient că și această latură a talentului său servește cauza revoluției. El desena convins de forța agitatorică a desenului. Caricaturi care demascau pe contrarevoluționari, afișe care mobilizau la luptă, plastica lui era o invitație pentru pictori, mai mult decît o operă finită.

Fără îndoială că dacă imaginea și nu cuvîntul ar fi fost vocația sa dominantă, ar fi găsit o formulă eficace și original revoluționară, de pictură dinamică, pe măsura omului revoluției, așa cum a găsit-o pentru poezie. Cînd vorbesc de „dinamismul" desenelor lui Maiakovski, mă gîndesc nu numai la calitatea lor artistică, ci și la o anume mobilitate, la o anume promptă prezență a lor acolo unde imaginea poate fi de folos. În prima perioadă a construirii socialismului, afișele-reclamă ale lui Maiakovski acreditau industria tînără sovietică. Maiakovski ilustra concepția lui despre utilitatea artei. Unui american care l-a întrebat odată cu maliție: „E adevărat că faci versuri despre oi, pentru guvern?" Maiakovski i-a răspuns: „E mai bine să scrii despre oi pentru un guvern inteligent, decît să scrii pentru oi despre un guvern idiot".

N-am pomenit decît de o mică parte dintre scriitorii practicanți „clandestini" ai picturii. Sînt încă mulți, vechi și noi, de peste hotare ca și din țara noastră. Într-unul din numerele trecute ale revistei noastre, am reprodus cîteva desene ale lui Delavrancea, dar cu aceasta n-am epuizat de loc problema. Despre el, ca și despre atîția alții (cum ar fi, bunăoară, maestrul Arghezi, Rebreanu, sau Victor Ion Popa, care în orele libere s-au dedat deliciilor desenului) vom vorbi altă dată.

A. A.

(Date și ilustrații extrase din „Le Courier d'U.N.E.S.C.O")

H. C. Andersen „picta", tăind grațioase siluete din hîrtie.

Una din realizările lui Goethe pentru ediția „Faust".

Portretul scriitoarei George Sand, făcut de Alfred de Musset.

„Puşkin pe drumul spre Erzerum", desen făcut de marele poet.

Vitrina satirică „Rosta" nr. 409 de V. Maiakovski.

Nu mi-l puteam imagina pe bravul soldat Șveik, decît conturat în linia spontană, cu hazlii rotunjimi suprapuse, a lui Ioseph Lada, primul și autenticul său „părinte plastic". Sau, poate, i s-ar fi putut adăuga acestei imagini și cea a micii păpuși căreia Jiri Trnka, mișcîndu-i savant nostimele sfere de lemn, i-a imprimat candoare, șiretenie și acea simplitate bonomă ce maschează un subtil protest social.

Și iată că urma să-l întîlnesc pe Șveik într-o... nouă versiune; de astă dată un Șveik în carne și oase, așa cum ni-l va prezenta în curînd filmul colorat al lui Karel Stekly. În „civilitate" se numește Rudolf Hrușinski-junior, este actor la Teatrul Komorni și se află la al 45-lea rol cinematografic (deși nu numără mai mult de 37 ani!). Un om croit și el mai mult în rotunjimi, cu obrazul grăsun și rotund, cu ochi rotunzi — aparent impasibili, dar trădînd uneori, prin neașteptate licăriri, un fin simț al umorului — un om care ți se pare a întruchipa bonomia însăși, pigmentată cu un flegmatism ce ți-l evocă brusc pe Șveik. Îl feliciți în gînd pe regizorul Stekly pentru ideea de a-l fi ales pe Hrușinski ca interpret, mai ales cînd afli că el și-a conceput filmul bazîndu-se dintru bun început pe acest actor. Mai uimit rămîi însă atunci cînd afli, de la Hrușinski însuși, că el a interpretat pînă acum, în teatru și film, aproape în exclusivitate roluri negative („e știut că interpreții marilor intriganți au fost mai totdeauna oameni buni, de caracter", se grăbește el să ne sublinieze, cu micul său surîs ironic) și că Șveik este primul său rol cinematografic de om „cumsecade".

— Să nu vă pară curios, dar la Șveik nu am ajuns prin experiența mea actoricească, ci mai curînd prin natura mea, prin anumite afinități temperamentale pe care le am cu el. Pe Șveik l-am trăit pur și simplu. Deși — să nu mă audă cumva Stekly — aș fi preferat mai curînd să-l interpretez pe scenă decît în film, pentru că obiectivul aparatului îți limitează oarecum posibilitățile de expresie, jocul ochilor, de pildă.

— Sînteți deci primul Șveik „viu" pe ecran?...

— O, nicidecum! Al șaptelea! Romanul lui Hașek a tentat cineaștii din primii ani ai existenței sale...

Hrușinski vorbește încetișor, cu un calm și o răbdare didactică (te întrebi dacă îi e felul natural sau dacă l-a împrumutat de la Șveik), așa că, fără a poseda știința stenografiei, poți nota tot ceea ce-ți comunică. De la el am aflat despre filmul lui Karel Lamac, în care prima transpunere cinematografică a lui Șveik a fost făcută cu atîta excepțional talent de Karel Noll, încît ea rămîne și pînă astăzi cea mai izbutită din suita care i-a urmat. Tot pe Noll l-au ales pentru viitoarele filme cu Șveik și regizorii Gustav Machaty și Svatopluk Iunemann, deși concepțiile lor regizorale nu au dăruit realizărilor lor verva satirică spumoasă a filmului lui Lamac. Stekly și-a construit în așa fel scenariul (trebuie să știți că de obicei ei își adaptează singur romanele pentru ecran), încît să se mențină cît mai aproape de original. Acest lucru îl face și în ce privește romanul lui Hașek, extrăgîndu-i esența epică și facînd evident conținutul său de idei. Filmul nostru va fi desigur o comedie, dar o comedie transmițînd un mesaj antimilitarist — cum transmite de altfel și romanul — o comedie care vrea să spună ceva și care caută sensul și ideea oricărei scene, fie ea cît de copios comică.

Din relatările lui Hrușinski am reținut că Stekly a dat un scenariu fidel romanului, fără a-i fi însă sclav. Se pare, de altfel, că e foarte greu să-l adaptezi pe Hașek pentru ecran, întrucît savoarea romanului o dau nesfîrșitele monoloage ale lui Șveik. Ele au trebuit selecționate cu multă atenție, apoi scurtate și uneori nițel „pieptănate", pentru că unele mici vulgarități de expresie — nu prea supărătoare în text — ar fi putut deveni șocante în film.

— Și dv. personal cum îl vedeți pe Șveik, cum l-ați realizat cinematografic?

— E o întrebare pe care o așteptam, deși nu cu prea multă încîntare. E greu să aduci ceva „nou" cînd ai un predecesor ca marele Noll, care a sezisat cu atîta finețe și adîncime psihologia lui Șveik. Îl văd, și așa l-am transmis și peliculei, ca pe un om simplu și „bon viveur", deținător al unei filozofii a vieții cu totul proprie, cu un umor natural de loc căutat, nu excesiv de șiret, dar cu unele sclipiri de rafinament neașteptate, în general un spirit protestatar, camuflat în mod voit în cele mai conformiste atitudini de care-și bate el însuși în permanență joc, cu aerul cel mai candid cu putință Șveik este în mod indiscutabil un om care iubește oamenii și un bun patriot.

— Au existat și alte interpretări ale lui Șveik?

— Fără îndoială, și nu găsesc nimic greșit în asta, deși ele nu corespund poate viziunii mele. Holar Frantișek îi imprimă, de pildă, un fel de amărăciune și cinism activ, care-ți amintesc — desigur, pe alte planuri — de „Mizantropul" lui Molière.

— Dar față de creația lui Noll — pe care, cum se vede, îl apreciați atît — Șveik al dv. aduce ceva nou?

— Dacă nu am aduce nimic nou în filmul nostru, însăși existența lui nu ar mai fi justificată. Există, de pildă, o deosebire esențială între cei doi Șveik: personajul creat de Noll era un om mai în vîrstă, în jurul a 50 de ani, în timp ce noi am făcut din Șveik un om cu cel puțin zece ani mai tînăr. Și aceasta mi se pare logic, ba chiar necesar, dacă ne gîndim la diferitele situații în care autorul îl imaginează. „Întinerirea" aceasta a lui Șveik are repercursiuni asupra întregii concepții a filmului și, după cîte cred eu, nu dintre cele mai negative

— O singură întrebare încă: aveți intenția de a mai da și o continuare prezentului film, care, după cîte știm, cuprinde numai primul volum al romanului?

— Desigur, Stekly a și scris scenariul celui de-al doilea film, care va începe cu finalul primului, adică cu plecarea lui Șveik, ca ordonanță a ofițerului Lukas, spre Budejovice. Vom începe poate chiar anul acesta realizarea lui. Pînă atunci, sperăm că veți avea prilejul să-l cunoașteți pe Șveik și de pe ecran, nu numai din spusele mele...

Sanda FAUR

Întîlnire cu soldatul ȘVEIK ... în carne și oase

Sus: Iată-l pe Șveik, în carne și oase"... (actorul R. Hrușinski-junior).

La mijloc: Șveik, discutînd în cafeneaua lui Palivec cu agentul secret Bretschneider.

Șveik și ofițerul Otto Katz.

DISCUȚIE CINEMATOGRAFICĂ *cu familia* KAPOOR

Săptămîna trecută, Raj Kapoor a fost oaspetele țării noastre. Prilej pentru presă de a forfoti. Cotidienele, avînd...ața-ul apariției zilnice, ne-au „luat-o înainte", publicînd numeroase interviuri cu cineastul indian. Pentru că, totuși, putem aduce cititorilor noștri cîteva lucruri inedite față de materialele apărute în această săptămînă, publicăm și noi un interviu: cu cei doi Kapoor — tatăl și fiul. Colaboratorul nostru Eugen B. Marian l-a luat la Moscova familiei Kapoor, înainte ca Raj să fi sosit în țara noastră.

Așteptînd să se termine coada amatorilor de autografe ce-l asaltaseră pe Raj Kapoor, m-am refugiat pe o terasă aproape navigînd deasupra Moscovei, la confluența cu norii: etajul 31 al hotelului „Ucraina". Pe lîngă noi a trecut deodată un bărbat cu umeri largi, mers domol și privire caldă, însoțit de o femeie cu figura luminată de o mare blîndețe și cu fruntea scînteind sub un fel de rubin.

L-am privit cu atenție: nu mă înșelasem. Era chiar Prithviraj Kapoor, tatăl cunoscutului interpret (și producător de sute de autografe la ora aceea), el însuși actor încercat și regizor de filme de calitate. Firește, ziaristul nu a rezistat tentației:

Ei bine, d-le Prithviraj Kapoor, de vreme ce tot v-am recunoscut — lucru foarte explicabil ținînd seama de realizările dv. cinematografice — și de vreme ce disciplina de lucru care domnește pe platourile „Mosfilmului" face mult mai greu un interviu la față locului, n-ați vrea să-mi spuneți acum: ce părere aveți despre coproducția sovieto-indiană, înfățișînd viața marelui călător rus din veacul al 15-lea, Afanasie Nikitin, în cadrul căreia deținеți unul din rolurile principale?

Răspunsul a venit prompt, cu o bunăvoință gravă:

— În general, trebuie să spun că o coproducție, pusă în slujba năzuințelor autentice a două popoare — cum este, în cazul nostru, reliefarea prieteniei născute din timpuri depărtate, între popoarele rus și cel indian - este o acțiune deosebit de meritorie. Coproducția poate uni (firește, nu printr-o căsătorie impusă sau precoce, cum se întîmpla în patria mea pînă de curînd) temperamente artistice care se completează, alcătuind un tot rotunjit, unind sensibilitatea cu măiestria.

Există vreun aspect care v-a rămas mai întipărit în minte, pe care îl considerați caracteristic muncii la acest film?

— Ar trebui să subliniez grija și respectul cu care echipa sovietică a filmului s-a apropiat de toate locurile și elementele menite să o ajute la reconstituirea cît mai autentică a atmosferei și epocii. Îmi amintesc de serile petrecute de membrii echipei sovietice ascultînd cum, însoțiți de melopeea instrumentelor tradiționale, veterani povestitori indieni istoriseau despre gloria unor timpuri de mult apuse... Bineînțeles, uneori au fost și cazuri mai complicate de situare în atmosferă, care au cerut și eforturi...

fizice. Reputatul actor indian schiță un zîmbet.

De pildă?

De pildă, aclimatizarea elefanților cu obiectivul aparatului de filmat... Mai ales că nu au fost luați actori-pachiderme, prea deprinși cu filmarea, tocmai ca să nu aibă un aer prea „stilat". Elefanții s-au dovedit totuși a fi colaboratori foarte supli și mai puțin capricioși decît s-ar crede. Mai ales că aveau și avantajul unui duș ce și-l puteau oferi pe loc, după momentele de oboseală. Dar și noi, actorii ceilalți, am avut o compensație în canicula filmărilor.

Care anume?

— Aceea a înghețatei moscovite. Și-ți recomand... călduroș ultima variantă de „Eskimo". Cînd temperatura studioului se ridica prea mult, unul dintre tovarășii de călătorie ai lui Nikitin interpretat de simpaticul actor Strijenov — făcea o călătorie mai scurtă și mai rapidă... pînă la bufet, și începea o elocventă scenă mută de savurare a înghețatei...

În clipa aceea s-a apropiat de noi un tînăr cu părul cam zburlit, cu ochii extrem de mobili: Raj Kapoor. Mi-am dat seama că, nefiind identificat ca gazetar, ci probabil confundat cu un inofensiv amic ocazional, Raj se va așeza fără grijă la masa familiei, permițîndu-mi-se astfel un eveniment rar: două mari personalități artistice în cadrul unei familii și în spațiul unui singur interviu.

De Raj Kapoor, n-ați vrea să ne împărtășiți — cu autoritatea dv. de proaspăt laureat al celui mai animat festival desfășurat la Karlovy Vary — punctul de vedere personal asupra neorealismului, pe care unii îl acuză că se clasicizează, alții că începe să se autopastișeze?...

Și alții, că s-a sfîrșit, sau că nici nu a existat? Nu-i așa? (Maliția celuilalt membru al acestei familii cinematografice începe să se facă simțită). Să-ți spun drept, pentru mine rămîne esențial răspunsul dat de public la apariția pe ecran a unui film: poartă în el scînteia adevărului, dă o imagine fidelă a vieții de azi, sau a celei spre care tindem? Restul, n-o să spun că este doar literatură pe marginea cinematografiei, dar cred că punerea în raftul cel mai indicat al unei filmoteci, aplicarea etichetei celei mai judicioase indicînd determinarea genului și speței, trebuie să o lăsăm pe seama criticii, care își împlinește misiunea cu mai multă sau mai puțină bunăcredință, cu mai slabă sau mai puternică chemare.

— Unii critici au pomenit, în legătură cu ultima dv. realizare, „Sub mantia nopții", de influența lui René Clair, de ecouri chapliniene, de Vittorio de Sica. Care ați cunoscut toate aceste filme citate de critici.?

Nu, multe îmi sînt necunoscute. Dar pentru mine aprecierea în discuție este o dovadă nouă că, în măsura în care filmul meu merită măcar parțial asemenea apropieri, s-a ajuns în cinematografie la un limbaj căruia i-aș spune universal: cred că la modul lor personal, cineaștii din diverse țări pot „reinventa" — atunci cînd climatul filmului îi duce în chip natural spre asta — metafore, sinteze, care rămîn ale lor, în ciuda apropierilor...

— Dar ce impresie v-a făcut activitatea tinerilor cineaști sovietici? — mă adresai din nou interlocutorului meu mai vîrstnic.

— Pot spune că am remarcat, mai ales în ultimele filme, situarea în mijlocul întîmplărilor, captarea pulsului cotidianului, care dă acestora mai multă durabilitate, un fior de poezie. S-a renunțat la monumentalul și grandiosul uneori forțat. Mă refer la filme ca: „Zvăpăiata", „Al 41-lea", „Poveste neterminată"

cu mențiunea că spiritul lor poate fi tinerește, indiferent de generația căreia îi aparține realizatorul...

- În sfîrșit, mai aveți ceva special de spus asupra filmului în curs, „Afanasie Nikitin"?

Da, cred că merită să detașez valorile sale coloristice. Paleta operatorului cuprinde bogăția de nuanțe a miniaturilor noastre, detaliile străvechilor fresce indiene. Și, nici vorbă, sînt foarte fericit că pot interpreta rolul vizirului Mahmud Guzania, un înțelept de mare noblețe sufletească, sintetizînd trăsături tipic indiene.

— Țineți să transmiteți ceva cititorilor „Flacării"?

Raj Kapoor se însuflețește brusc.

— Da! Am convingerea neclintită că profesia mea este chemată - chiar dacă unii mai rostesc cu dispreț: „comedian" — să aducă un strop de fericire vecinilor, compatrioților, lumii întregi. Și mă voi strădui, cu prețul oricăror sacrificii, să sporesc și eu fericirea oamenilor, să înlătur, prin filmele mele, ura, ignoranța, intoleranța!...

Eugen B. MARIAN

Scene din noul film al lui Raj Kapoor, „Articolul 420".

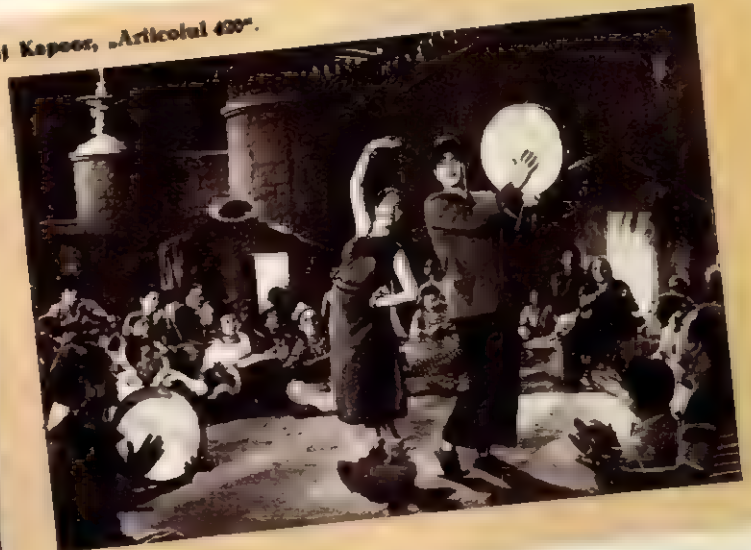

CHIMIA și MUZICA

Zbigniev Wagnerovski înainte de a începe Toccata

— reportaj

de C. BACIU

Fotografii de S. STEINER

Centrul orașului nu s-a schimbat prea mult de cînd Peter Varadino a desenat în 1699 „Pianto di Medies". Aceleași acoperișuri grele, masive, acoperă casele adunate în jurul pieței, amintind generațiile de conducători de bresle, de negustori bogați, de juzi, strînși în jurul mesei greoaie a Rathaus-ului, pentru a pune treburile la cale. Dacă vreodată ai uita istoria acestui oraș de meșteșugari, clădirile ți-o vor aminti de îndată — nu numai pentru că din bătrîni se povestește că aci a trăit domnișoara von Hannenheim care-l iubea pe domnul von Heydendorf, nevasta lui Pieter care s-a iubit cu dracul, călăul lui Aloisio Gritti, cel cu cizmele trandafirii, dar și pentru că turnurile se numesc Turnul Slăninei, Turnul Torturilor (Folterturm), Turnul Croitorilor și Turnul Clopotelor

De jur împrejur sînt dealuri molcome care ascund vii — așa cum e mai peste tot pe Valea Tîrnavelor, dar aici, între zidurile acestea groase, alchimia Evului Mediu a pus la cale o fierturi mai amețitoare ca aceea a traminerului smaragdiu. Aci, meșteșugari au găsit marile bogății ale pămîntului și lucrîndu-le s-au transformat ei înșiși. Marile cupe cu cozoroc metalic obișnuite cu berea s-au cherchelit umplute fiind cu vinul verzui. Și bătînd bronzul, găurind fierul, tăind lemnul, așa cum învățaseră în țările lor germanice, coloniștii și-au făurit tradiția cu lovituri sigure de ciocane, creînd legende, cîntece, obiceiuri, care, altfel, le-ar fi cerut poate multe veacuri.

Risipindu-se în sate și tîrguri, limba noilor veniți căpătă inflexiuni noi și ramuri aproape dialectale. Dacă tatălui i se spune la Mediaș „fueter", la Valea Lungă i se zice „făuer", dacă în primul loc sora e „zester", în cel de al doilea e „zastăr", și tot așa carnea e „fliș" și „flăiș", zahărul e „țeacăr" și „țacăr", fratele e „briut" la Mediaș și „bruit" la Cund.

Obișnuiți cu luptele între principii electori, între micile ducate, crescuți într-o tradiție afumată de flăcările incendiilor în care sunau zalele cavalerilor tîlhari și peste care fluturau flamuri heraldice purtate de stegari asemeni acelui Cristoph Rilke — coloniștii au ridicat burguri înconjurate de ziduri defensive. Nu numai orașul se apăra de cei dinafară, dar și unele străzi se apărau de alte străzi, case de alte case. Un oraș sărac n-ar fi avut niciodată o stradă ca Steingasse, ale cărei clădiri sînt dispuse piezîș față de marginea trotuarului, astfel ca fiecare colțar de zid să ofere un întrînd pentru trăgătorul cu șineața.

Avînd în jurul lor un cordon de holde, altul de vii și un al treilea de ziduri, medieșenii se simțiră la adăpost de orice. Avură timp să facă mari chefuri, să se certe cu stăpînirea și să se lase prostiți de misticism, vînturînd legende cu strigoaice pe care le judecau și le ucideau

Pînă aci viața orașului nu se deosebește prea mult de cea a altor burguri ale Evului Mediu. Ceea ce i-a pus însă o pecete deosebită a fost existența a trei naționalități — sașii, românii, ungurii — și convietuirea aceasta a creat un erou de o mare noblețe: Ștefan Ludwig Roth. Pastor evanghelic, el a fost ucis pentru că a luptat împotriva șoviniștilor din imperiul austro-ungar, susținînd — printre altele — că nu e nevoie de „fixarea" unei limbi de stat, ea existînd de veacuri în acele locuri și fiind limba română.

Către sfîrșitul secolului al XIX-lea nimeni nu și-ar fi putut închipui că biografia acelei Pianto di Medies avea să se mai schimbe. Naționalismul continua să facă ici-colo cîte o victimă, iar casele pieței centrale, cu acoperișurile bine trase pe ochi, adăposteau pe feciorii acelorași șefi de breaslă

Pe neașteptate însă terenurile mănoase, instabile, aluvionare, eliberară o energie mai mare decît cea a breslelor, a proprietarilor de podgorii, o forță care nu încăpea în retortele Evului Mediu. Forța aceasta fu metanul.

★

Cînd te apropii cu mașina de Mediaș poți întîlni un bătrînel curățind șoseaua cu mătura, așa cum se curață podeaua unei camere; desigur, un asemenea lucru îl poți vedea în țara noastră numai în Ardeal. Dar nici șoseaua care duce spre Copșa Mică și nici bătrînelul acesta n-ar fi existat acolo fără metan

Burgul era vegheat de turnuri: al fierarilor, al cizmarilor, al pietrarilor Și avea în el o cetățuie cu alte turnuri: al slăninei al torturilor, al clopotelor Dar după cele două rînduri de turnuri nu se mai afla nimic. În era noastră însă, au apărut halele enorme ale negrului de fum fabricile de acid sulfuric și de zinc ale Copșei Mici Fără metan, n-ar fi existat acolo decît o legendă cu porci furați, înapoiați și iar furați

Primele fabrici au fost create în urmă cu cîteva — puține — decenii. Atunci noua burghezie a început să-și instaleze mesele pe trotuar la cofetăria Figuli larna burghezii medieșeni se plimbau cu sănîile în deal, la crișma „La Iele Ana". Serile, amatorii de muzică repetau Mozart, Offenbach, Beethoven și pe străzile reci, înguste, rătăceau acorduri de Bach

Gazul incolor nu-și spusese încă ultimul cuvînt stăpînii lui erau meschini fiecare căutînd să-l bage în punga lui — și nu se putea. El umplea domuri enorme subpămîntene, în care s-ar fi pierdut de mai de ori frumosul Turn al Trompeților

★

Republica aduse o uriașă retortă chimică în acest locuri și în pîntecul ei îrizat și străbătut de lumină burgul trecu printr-o nouă transformare. Mai întîi se mări ca populație, nepermis de repede: aproape de trei ori în 12 ani. Apărură cartiere noi, muncitorești, unul pe fosta moșie a lui Bubi Binder, altul nu departe de fabrica Vitrometan. Nu numai fabricile — „Vasia Vasilescu", „Partizanul Păcii", „Emailul roșu", „Vitrometan" schimbă cadrajul urbei, ci și

Citadela deasupra căreia se înalță Turnul Trompeților

Aci se produce carbonul „pur" sau negrul de fum.

casele de locuit. În cealaltă parte a orașului—distonînd cu vechea arhitectură — se înalță masiv clubul Caragiale. Apărură strandul, stadionul și primele Pobede cumpărate de cetățeni ai orașului.

Dar retorta Republicii nu fu numai figurativă. Metanul, care ani de-a rîndul prăjise chiftelele, fu trecut în relon, dimetilformamidă, plexiglas. Mediașul căpătă chimiști, mulți chimiști. După 300 de ani, legendele lui Pieter și dracul păleau în fața cuptorului unde se afla noua piatră filozofală. Nu se transformau papura și hreanul în aur, ci aurul alb în ciorapi, țesătură, ochelari.

★

Îl cunoscusem pe Mihai Gassner la unul din cuptoarele de zinc. El băgase prima retortă în gura de foc în urmă cu ani. Trei mii două sute optzeci și cinci de zile Mihai Gassner n-a întîrziat niciodată la fabrică. Se scula la ora trei noaptea, la trei și jumătate bătea în ferestrele celorlalți, la ora patru, pe jumătate gol, băga retorta în cuptor. În acești nouă ani a parcurs o distanță cît ecuatorul, mergînd numai noaptea.

— Și acum — l-am întrebat — nu se întîmplă să întîrzii? N-ai obosit?

— Acum vin cu autobusul. Mă ia din poartă.

. . . . . .

La doi kilometri de el, la piloți, lucrează la acid sulfuric Grigore Pop, proaspăt inginer. Ar fi putut rămîne la oraș — aci locuiește în condiții proaste.

— Și de ce n-ai rămas?

— Aici fac ceva nou: e un domeniu necunoscut. Sînt domenii în care nimeni în lume nu știe prea mult. Și chimiștii romîni o să aibă ceva de spus.

. . . . . .

Și din nou la Mediaș după o incursiune la Copșa Mică. Pe frontispiciul caselor, o mînă de mortar ține un ciorchine de mortar — simbolul vinurilor smaragdii de pe Tîrnave. La colțurile caselor atîrnă cîte un felinar în care înainte se ardea metanul. Pe străzi, cișmele — canalizarea și apa curentă sînt încă puțin introduse. Trece un om ducînd un contrabas alb. Oroare! Un contrabas alb! E al filarmonicii locale (care, din păcate, după ce a comemorat un secol și jumătate de la moartea lui Mozart, și-a slăbit activitatea). Cu toate că au cam fost neglijate și ignorate tradițiile muzicale ale micii urbe care l-a pus în scenă pe Beethoven, nu s-a distrus entuziasmul concertanților. Ei se sperie cînd își văd contrabasul văruit — culme a prostului gust — dar acasă la ei continuă să repete.

Mă dusesem să iau cîteva date de la Zbigniev Wagnerovski, funcționar și tehnician la Chimgaz. Datele mi-au fost servite cu o acuratețe tipic germană, pînă și acelea în legătură cu mersul trenurilor. Gazda le avea pe o hîrtioară, pe ozalid. Răspundea scurt, militărește. Și deodată am zărit o carte, o vioară, un penel. Rigidul, conștiinciosul Zbigniev Wagnerovski era un liric perfect, total, lipsit de apărare. Tablourile care-i acopereau pereții le pictase el; mi-a recitat puțin Bertolt Brecht și mai mult Christian Morgenstern, apoi a cîntat Toccata de Bach. Mi-a spus că muzica modernă, pînă la cea mai atonală, nu poate fi înțeleasă fără Bach. Și spunea toate acestea cu ochii pe jumătate închiși, țesînd o poveste care-și avea izvorul departe, sub vechile bolți, sub turnul unde picotește Turrepiț.

. . . . . .

Dimetilformamida, acrilatul de metil, acetona și metanolul corodau retortele Copșei Mici și ale laboratoarelor din Mediaș. Iar aci i se închina un imn lui Bach, un imn de o prozodie îndoielnică, dar de o tulburătoare poezie. Orașul breslelor îmi apăru ca un oraș al chimiei și muzicii. În ciuda contrabasului văruit, a vechilor turnuri care nu sînt prea îngrijite, burgul Mediașului, prin care sportivii se preumblă seară de seară și a cărui populație s-a triplat, va deveni un puternic centru industrial. Dar un centru industrial în care nu poți înțelege ce se întîmplă fără să cunoști vechile legende și fără să asculți Toccata

Mihai Gassner potrivind retorta în cuptor.

Ștefan IUREȘ

BĂIATUL ÎMPLINEȘTE ANUL

(I. Binecuvîntarea)

Fie-i mersul hotărît, dar fie-i
pasul lui cel iute de băiat
mai ușor ca puful păpădiei
din căușul palmei înălțat.

Treacă an de an și eu să caut
glasul altădată subțirel,
pricepînd că a fugit din flaut
ascunzîndu-se-n violoncel.

Și ca preț, desigur, al acelei
nopți de smoală ce i-a zămislit
ochii lui ca boabele cafelei
scînteieze fără de sfîrșit.

Fruntea cea de curcubeu boltită
'nalță-se, lovească-se de prag,
crească mîna-i mare și cinstită
să i-o strîngă oamenii cu drag.

(II. N-o să treacă mult...)

Degetele: ca petala
unei albe flori de vis.
N-o să treacă mult — cerneala
i le va mînji la scris.

Gura lui: nesărutată
nici de ploaie, nici de nea.
N-o să treacă mult — și-o fată
se va înălța spre ea.

Umerii: gingași, minunea
frăgezimii unor mîini.
N-o să treacă mult — și lumea
se va sprijini pe ei...

(III. Acesta-s eu?)

Pe banda de magnetofon
imprim această dulce voce
și iarăși în fotografii
surprind fermecătorul chip.
Ce va rămîne? Simplu zvon
abia în stare să-l evoce.
Ce va rămîne? Mărturii
din care n-o să-l înfirip...
„Acesta-s eu?" va întreba
și amuzat va rîde, poate
în fața lui, cel de demult;
un omuleț, un băiețel.
În clipa cînd voi spune „da"
cu vorba asta va răzbate
tumultul, marele tumult,
al timpului închis în el.

MUZEUL UITUCILOR

Text și fotografii: Vasile KREMER

E mare iubitor de sport. Slăbiciunea: fotbalul și — evident — pronosportul. În ziua aceea memorabilă i-a mai rămas doar atîta timp cît să-și cumpere la tutungerie buletinul pronosport și să prindă tramvaiul din mers. Bucuros că a găsit un loc liber, se așeză, își puse servieta lîngă el și începu să-și completeze buletinul.

— Grea treabă în tramvai. Aglomerație, zgomot...

Pronosticul la „C. C. A.-Locomotiva" îi dădu mult de furcă. O să piardă C.C.A.? O să piardă Locomotiva...? Trecuse de mult stația unde trebuia să coboare și răspuns la întrebare încă nu aflase.

Noi însă am aflat, chiar înainte de meci, cine a pierdut: el, eroul nostru... A pierdut servieta. O servietă obișnuită cu un aparat fotografic și un „Blitz". Valoare totală: vreo 7.000 de lei.

Le-am văzut și le-am fotografiat, alături de alte sute de obiecte uitate în tramvaie, autobuze, troleibuze, la „Muzeul uitucilor", care nu e altceva decît „Biroul de obiecte găsite al I.T.B." din str. Gutenberg nr. 1.

Responsabilul, tovarășul Moale Vasile, îmi arată obiectele și-mi povestește. Sînt foarte mulți cei care își pierd lucrurile, destul de mulți oameni cinstiți care predau obiectele găsite și, în sfîrșit, prea puțini cei ce le caută.

Ceasuri de mînă și de buzunar, verighete (camuflate, probabil, de... circumstanță), pantofi de copii, de damă și bărbătești cu și fără pereche, în diferite culori și modele, mici și mari, sandale și ghete îmblănite, șoșoni și cizme.

În alt raft, o vioară, un binoclu, un joc de șah, termos, un sac de porumb (purcelul degeaba o fi guițînd, așteptîndu-l), umbrele, plase, damigene goale (lipsa conținutului explică — pare-se — și pierderea lor), paltoane, mănuși, fulare — sortimente întregi de articole de galanterie pentru ambele sexe...

Nu poți să înșiri aici toate cîte există. E vorba doar de dulapuri uriașe, pline cu tot soiul de lucruri. Obiectele se țin trei luni de zile, după care o parte se transportă la D.C.A., iar altele la magazinele de consignație. Pentru a le transporta, cîteodată nu ajunge nici un camion

Năucit, oarecum, de cele văzute, așteptam să-mi mai apară în fața ochilor vreun elefant viu sau măcar o cămilă împăiată. N-am avut norocul... Dar nu-mi pierd nădejdea în simpaticii mei concetățeni bucureșteni...

Îmi iau rămas bun de la tovarășul responsabil, asigurîndu-l că pe mine n-o să mă aibă client. Dînsul zîmbește: „Nu se știe niciodată". Cînd am ajuns la ușă, mă strigă: „Ei, tovarășe, ți-ai uitat pălăria..."

Tema George MAIORESCU

DINCOLO DE NOAPTE

ULTIMA ÎNCLEŞTARE

— fragment —

O trecătoare în munţi. De trei decenii un cantonier păzeşte de prăbuşirea stîncilor linia ferată. Dar niciodată nu s-a întîmplat nimic. Noapte geroasă de iarnă. Prin trecătoare va trece spre o tabără de odihnă un tren cu copii. Moartea se hotărăşte să pună mîna pe sufletele copiilor. Ea provoacă o prăbuşire a stîncilor peste linia ferată. Cantonierul porneşte prin noapte ca să oprească trenul. Moartea însă încearcă cu toate puterile să-i împiedice. De aceea, rînd pe rînd, se încarnează în ispită, în groază, cheamă în ajutor toate forţele naturii, ielele, vîntoasele, dihăniile codrului, gerul...

Fragmentul de mai jos reda fuga cantonierului în întîmpinarea trenului.

Vine vîrtej vijelia, vuind,
stîrnind
nepătrunse viltori
de zăpadă,
dar trece bătrînul
cu ochi strălucind
prin vîrfuri de spadă.
Bice de foc
îl ard, îl îngheaţă,
crivăţul bîntuie
şfichiuie, latră,
palme de-omăt
pe ochi şi pe faţă,
fulgere-albastre,
bice de piatră,
grindeni de-arşice,
suliţi de cremene,
vîrfuri de săbii
sfîrtie-n carne.
Omule, chinu-ţi cui să îi semene?
Omule, toate sînt darne!
— Darne, Străino?
Sufletul meu să se sfarme?
Moarte!
Cît dragostea
pîlpîie-n mine:
împotrivă-ţi am arme!
Eu simt acum cum creşte în mine
a flăcărilor mari tulpine.
O, luminaţi-mi dar calea,
dragostea mea,
ochi de copii
căprui sau albaştri!
. . . . . .
Arde în suflet o stea,
şi pălesc lîngă ea
şi aştrii!
Dar răsună
în noapte iar un blestem:
„Vîntoase! Vîntoase!
Şoimane! Vă chem!„
Vin în vîrtej
vuinde viforniţe,
crivăţul guieră,
aspre bahorniţe,
şfichiuie
vifor trufaş,
şi vrăjmaş,
urlînd se repede
spre Bătrîn,
spre lămpaş.
Păsări
sînt smulse din cuiburi
şi rotite în vînt turbează,
şi bulgări de gheaţă
cad pe pămînt.
Stîncile gem
şi scrîşnesc
şi se clatină.
În oarba pornire
de-urgie şi patimă.
Joacă văpaia,
se frînge,
învie,
prinsă în dansuri
de alba minie,
pîlpîie,
arde,
păleşte, se stinge
şi jarul — floarea de sînge...
Bezna e oarbă,
bezna-i adîncă...
„Ultima stîncă,
ultima stîncă,
încă un pas
şi încă...
şi încă...„
Iar jarul cel roşu
s-a vede prin ceaţă
tot mai aproape,
tot mai aproape,
vine vuind
prin noaptea de gheaţă
trenul spre negre hîrtoape
Dar orb e lămpaşul
calea e oarbă
de unde văpaie
lămpaşul să-mi soarbă?
Stăturî — talaz,
se zbat parcă-n inimă...
Flacără vie, ajută-mă, ţine-mă!
O, vino, scînteie eternă a vieţii
topească-se crustele beznei şi ceţii.
înalţă-mi din jarul lacrimii grele,
un zid de lumină pînă la stele,
să treacă aceia ce-n urmă ne vin
în fulgerul-tren de lumini —
nu-n ţărmii de moarte
şi beznă păgînă,
ci spre-a nemuririi
eternă fîntînă
din care să bea
după noi, generaţii,
cît or domni peste lumi
constelaţii...
La inimă strînge
lămpaşul din braţă!
Bătrîne-ţi curg lacrimi
pe faţă?
Plînsul te frînge?
Cînd inima-ţi saltă
ochiul îţi plînge?...
Dar iată văpaia
ţîşnindă din piept
aprinde feştila
înălţîndu-se drept.
Tot mai înaltă

creşte şi suie
tremurătoarea pară gălbuie...
Şi iarăşi lămpaşul
poteci luminează
şi umbre fug iarăşi
de rază...
Şi inima, poate
răcită şi ea de urgie,
soarbe căldură
din flacăra vie.
Stîncile gem
şi trosnesc
şi se clatină,
în pornirea cea oarbă
de patimă.
Rîde cu hohote
MOARTEA, dement,
urcată în vîrf de prăpastie.
Craniul în beznă
e fosforescent,
cuvintele cad
cu din praştie:
Fuge, tot fuge, neamul prostesc
Dinţii-n gingii îi scrîşnesc.
Nu doar copiii,
şi sufletul tău,
nebune-i, al meu...
Clatină stînca
şi-n hău o prăvale...
...prelung mai răsună
ecoul în vale...
Lovit e bătrînul
— o rană pe trup şi pe braţă —
pe fruntea-i şiroaie
o caldă roşeaţă,
barba-în ţurţuri de forme ciudate
prinde culori purpurate...
Butuci i-s picioarele,
pieptul
covată de smoală fierbinte,
dar ochii
lucesc ca şi soarele
privind înainte...
Locomotiva vuieşte
la colul de munte
cu ochiul cel roşu
în frunte.
Tot mai aproape,
tot mai aproape,
vine spre negre hîrtoape...
Întins între ţine,
căzut pe lămpaş,
cum o să-i dea
luminii fugaş?
Un hohot s-aude:
Hi-hi-hi-hi...
Un murmur răspunde:
— Copiii or trăi.
Şi-n ultim efort,
culcat într-o rînd,
ridică bătrînul
sus, cu o mînă,
lămpaşul, văpaia, înalţi
ca şi cum fiinţa sa toată
ar arde acum
în Ea,
în flacăra vie
ce MOARTEA în faţă îi stă cu trufie.
Şi simte bătrînul,
prin pleoape,
prin părul său dalb,
abur trecînd fierbinte şi alb.

ÎN FAŢA ŞCOLII

În parcul din faţa Şcolii medii „Bolyai Farkas" din Tg. Mureş, care şi-a sărbătorit de curînd cea de a 400-a aniversare, a fost înălţat monumentul „Cei doi Bolyai" (Bolyai Farkas — tatăl — şi Bolyai János — fiul), opera sculptorilor Izsák Márton şi Csorvassy István...

DANSUL SOARELUI

de Ion Valeriu POPA

Ilustrații de Pitu RUBIN

Piclea se sculase înaintea tuturor și revizuise avionul de-a fir-a-păr. Așa-i ceruse Gheorghiu, aseară, după închiderea zborului, cînd în fața hangarului rămăseseră numai ei doi.

Elevii lui Gheorghiu, piloți brevetați anul trecut, urcau astăzi pe treapta zborului măiestru. Instructorul îi pregătise neobosit, punînd tot sufletul în fiecare „dublă comandă", învățîndu-i să stăpînească avionul în cel mai frumos, mai complicat și mai îndrăzneț dintre zboruri: acrobația. Astăzi, socotindu-i pregătiți, le dădea drumul singuri în aer. Iar acum, grijuliu ca un părinte, voia să le pună în mîini comenzile unui avion fără cea mai mică slăbiciune. Pentru asta venise pe cîmp, să-l încerce, să se încredințeze că totul merge „ca ceasul", după spusa lui Piclea.

„... Să mi-l faci ca nou, Picleo! — îi spusese. Auzi? Băieții zboară mîine în acrobație. Le dau drumul singuri. Să n-aud vreun „rateu" în zbor pe spate, că moartea-i pe tine. Acrobația nu e glumă, băiatule. E dans, mă, e balet, e broderie pe cer, înțelegi? Da . avionul trebuie să meargă strună. Așa că, să n-avem vorbe mîine..."

„Am înțeles Vi-l fac Șafhauzăn. Ce mai! "

Și acum, cînd instructorul, după ce făcuse un zbor de probă, aterizase și venea cu mîna întinsă spre el, mecanicul îl privi șugubăț, apoi își șterse gura cu mîneca salopetei, semn că voia o țigară.

– Bine, Picleo. Știam eu că pot să mă bizui pe tine. E în regulă. Ai un foc? Și-i întinse pachetul de „Mărășești".

Mecanicul trase cutia de chibrituri din buzunarul de la piept, scăpără în capătul țigării lui Gheorghiu, aprinse și el de la flăcăruia ascunsă în pumn și zvîrli bețișorul peste umăr.

Prin fumul albăstrui urmăreau amîndoi forfota care cuprindea întreg aerodromul, pe întinsul căruia se înjghebau patru „puncte" de zbor: patru grupe de elevi, fiecare cu instructorul și avionul ei.

Punctul lui Gheorghiu se afla departe, spre marginea de sud a cîmpului, de unde începea porumbiștea cu galbenul prăfuit al miilor de coceni arși de soare.

Ceasul arăta 5. Ziua de zbor începea.

În carlinga din față, Iulian Gheorghiu conducea avionul spre punct; cînd ajunse aci opri motorul și coborî, îndreptîndu-se spre cei șapte flăcăi bronzați care-i așteptau aliniați umăr la umăr. Primul în front era o fată.

Iulian Gheorghiu era un bărbat înalt, bine legat, cu priviri limpezi sub sprîncenele negre, arcuite.

Zburător înnăscut, temerar, fără a fi imprudent, bun și înțelept dar niciodată pedant, Iulian Gheorghiu formase zeci de piloți, care la rîndul lor nu-l uitau niciodată. La mitinguri era aplaudat ca nimeni altul după zborurile acrobatice sau după vînătoarea de balonașe pe care le spărgea cu precizie, năvălind asupra lor în plină figură acrobatică. Elevii îl iubeau și nu s-a pomenit vreunul să-i fi ieșit din vorbă.

Îi strînse în jurul lui și le vorbi rar, cu glasul acela care semăna totdeauna cu o încurajare.

– Începeți astăzi zborul acrobatic în simplă comandă. Executați în aer același program pe care l-am făcut de atîtea ori împreună în dublă comandă. Veți vedea că nu e nici o diferență. Atîta doar că avionul scăpat de greutatea mea, răspunde și mai ușor la comenzi. Lucrați calm, elegant și precis. Și mai ales nu bruscați comenzile. Să nu uitați că acrobația este zbor artistic. Dacă ceva nu merge, nu insistați. Veniți imediat la aterizare. Este cineva indispus, obosit?... Nu? Adriana se simte bine? Atunci poftiți la zbor. Întîi, Adriana Pascu. Înălțimea de lucru: 1500 m.

Fata nu șovăi. Își strînse părul lung, castaniu, sub casca de piele, și dădu să ridice din iarbă sacul greu al parașutei. Băieții săriră, pe întrecute, să-i dea o mînă de ajutor. Unul îi ținea parașuta la înălțimea spatelui, altul descurca chingile și i le potrivea peste umeri, iar altul îi lustruia cu batista sticlele ochelarilor. Adriana îi privi amuzată și-și prinse centurile parașutei în jurul trupului. Apoi se urcă în carlingă. De undeva apăru și Piclea, cu mîinile în buzunare și cu țigara în vîrful buzelor.

– Ce-i, Picleo?

– Nimic! Am venit să ajut la pornire.

De fapt, ca și alții, venise doar să privească. Și era într-adevăr, un lucru pe care merita să-l vezi.

Adriana Pascu, studenta de la Iași, venise pe cîmp timidă între atîția bărbați, voind cu tot dinadinsul să zboare, dar ascunzînd undeva, într-un ungher de suflet, o teamă de avionul care-i făcuse multe zile negre.

Cu un an în urmă zbura prost și trebuia să ai răbdarea lui Iulian Gheorghiu ca să scoți din fata asta firavă, care te privea cu ochi mari, lăcrimoși, de parcă și-ar fi cerut iertare că încurcă lumea degeaba, o aviatoare în înțelesul întreg al cuvîntului.

O vreme s-a crezut neputincioasă în ale zborului. Gheorghiu însă nu s-a dat bătut. Și mai tîrziu, pe la mijlocul verii, Adriana a simțit că avionul e parcă mai supus, o ascultă și n-o mai ia-razna la decolare, nici nu se mai duce departe, peste aerodrom, cînd trebuie să aterizeze.

După luni și luni de străduință descoperise taina cea mai ascunsă a zborului: totul e să te faci una cu avionul. Să simți că zbori tu, nu mașina care te poartă cu ea. Numai atunci a înțeles Adriana toată măreția zborului omenesc. Era însă tîrziu, spre toamnă, și curînd plecă acolo unde o așteptau cursurile, laboratorul, eprubetele.

În vara următoare, cîmpul de zbor văzu o altă Adriana, care-i uimi pe toți. Se schimbase. Bronzată, cu mișcări sigure și parcă mai plină la trup, zbura în chip firesc, fără emoții, fără greșeli și mai cu seamă fără șovăiri.

Gheorghiu o primi bucuros în grupa lui de „acrobați". Și nu-i trebui mult ca să o aducă în rînd cu băieții pînă în ziua asta cu cer senin, luminos, cînd le dădea drumul la toți în simplă comandă.

În timp ce Adriana se instala în carlinga din spate, instructorul se depărta pe cîmp, ținînd în mîna dreaptă un fanion alb și în stînga unul roșu. Apoi se opri locului, adulmecînd aerul, scrutînd orizontul. Nici un nor. Nici o adiere.

La postul de pilotaj, mic, strîmt, atît cît să te cuprindă de jur împrejur, Adriana se leagă cu centura de scaun, apoi cu cele de spate, trecîndu-le peste piept, în față, unde se adună toate într-o agrafă enormă, sigură și ușor de desfăcut la nevoie.

Privește aparatele de bord, fără grabă, cu mișcări ca de chirurg în preajma unei operații, își pune mănușile și-și strînge casca pe obraz, ajustînd-o din catarame. O șuviță de păr castaniu rămîne afară, prinsă între elasticul care strînge ochelarii pe după cap și marginea căștii de piele.

Avionul D-J e atît de sensibil, supus și delicat, că nu degeaba i se spune „avion de domnișoară". Aripile fine, subțiri, sînt trase înapoi în formă de săgeată, fuselajul suplu, alungit, are ceva din trupul unei libelule, iar roțile de cauciuc par făcute pentru o jucărie mecanică.

Instalată în carlingă, Adriana încearcă de cîteva ori motorul, apoi privește peste bord, acolo unde instructorul a ridicat sus, spre cer, fanionul alb, și-l ține așa, nemișcat.

Fata îl urmărește încordată, mai mult îl ghicește privirea și zîmbetul de încurajare. Mîinile ei mici se crispează înăuntrul mănușilor de piele. Deodată, văzînd filfîirea largă a stegulețului, semnalul de pornire, dă glas motorului și avionul începe să alerge pe pîrtia de iarbă umedă pe care și-o deschide grăbit cu suflul puternic al elicei, zdrobind nemilos sub roțile negre mii de coroniște albe.

Peste cîteva clipe aripile se întind deasupra zării, spre soarele care le scaldă în lumină. Și în timp ce pe imensitatea cîmpului se așterne zgomotul motorului, în aer se răspîndește un miros amețitor de benzină arsă, amestecat cu mireasma tare a romaniței strivite.

Iar avionul urcă, urcă mereu, luînd parcă în piept povîrnișul abrupt al unui munte nevăzut.

Dedesubt, în orășelul din vale, străzile abia încep a se trezi la viață. Prin casele cenușii, care se zăresc mici, înghesuite, mărginite pe alocuri de ogrăzi înverzite, oamenii încă mai dorm. Departe, în cîmpie, o turmă de oi, mogîldețe albe, s-au strîns în jurul fîntînii cu cumpănă care pare o cruce minusculă făcută din bețe de chibrit.

Sus, în răcoarea dimineții înalte, spintecînd aerul care-i fuge albăstrui pe lîngă obraji, Adriana pare o statuie vie, un demon sau un înger, ori poate Ileana Cosînzeana, alergînd pe calul de foc spre tărîmul celălalt. Ochiul ei cuprinde cu o singură privire uneltele reci din carlingă. Ele îi spun cum bate inima păsării de fier pe care o stăpînește. Mîinile ei apasă hotărît pe comenzi. Și pasărea ascultă, răspunde ca gîndul la fiecare impuls. Acum se întoarce încet, aplecată pe o aripă, cu botul deasupra orizontului, și rămîne așa, rotindu-se mereu, ca o ciocîrlie îmbătată de aerul pur al înălțimilor.

Dar cu fiecare cerc, avionul se ridică mai sus, și mai sus, pînă cînd acul de fosfor al altimetrului ajunge în dreptul lui 1,5: 1.500 m înălțime.

La orizont, linia care desparte cerul de pămînt e ușor învăluită în ceață. Deasupra

Fragment din volumul „Cîmpul cu romanițe"

pe ecranul albastru al cerului, clipiva ciruși au prins în acele lor de gheață o rază de soare și acum o resfiră în evantaiul de curcubeu.

Jos, în adîncuri, se vede din nou pătratul verde al cîmpului de zbor. Pe marginile lui sînt cîteva cutii albe și roșii, ca într-un joc de cuburi colorate pentru copii. Patru buchețele negre, presărate de-a curmezișul, arată că acolo sînt punctele de zbor și cel din margine e punctul ei, punctul lui Gheorghiu.

„Înălțimea, 1.500 m. Vîntul, drept în față. Motorul, merge bine. Trebuie să încep. Dar ce frig e la înălțimea asta!..." Și-și strînse la gît gulerul bluzei de doc.

O emoție stranie, ca în pragul unei voluptăți mult așteptate, o cuprinde deodată. O clipă se gîndește că poate aceeași emoție vibrează în ființa balerinei, singură pe scenă, cînd cortina se desface încet, dezvăluind-o unei lumi care o privește, toată, numai pe ea.

Un simțămînt ciudat, că nu e singură deși nimeni nu zboară la înălțimea asta în jurul ei, o apasă, o face să-și întoarcă privirile peste marginile rotunde, îmbrăcate în piele cafenie, ale carlingii. Și deodată își dă seama că de jos o privesc încordate zeci de perechi de ochi. Și între ele, ochii mari, adînci, ai lui Gheorghiu...

Adriana tuși ca pentru a alunga un nod din gît, se fixă bine în scaun și întoarse avionul din nou cu fața în vînt. Își alese un reper pe orizont, lacul care sclipea verzui în depărtare și pe care trebuia să-l vadă între evoluții, semn că avionul se află mereu pe aceeași direcție.

Reduse gazele, pică drept înainte și, cînd avu destulă viteză, trase manșa la piept, iar cu stînga dădu motorului toată puterea.

Orizontul se scufundă repede sub aripi și Adriana nu mai văzu decît cer, cer nesfîrșit, imaculat, cer pretutindeni. Era numai ea, față în față cu cerul pe care-l iubea, pe care-l visase și care acum o cuprindea într-o imensă îmbrățișare albastră.

... Pămîntul... unde-i pămîntul?... Redu gazele... împinge maneta... așa, complet... Și pămîntul apăru repede, venind dinspre creștet, dar răsturnat și întinzîndu-i-se uriaș înainte.

— Lacul... puțin la stînga... apasă palonierul... ești înclinată, nu vezi? Slăbește manșa... așa... ține orizontala...

Ieșind din looping, Adriana avu timp să se întrebe de unde-i veneau aceste porunci în clipa potrivită — și recunoscu ca prin vis glasul bărbătesc al lui Gheorghiu, vorbindu-i în aviofon în timpul zborurilor acrobatice în dublă comandă.

Instinctiv se uită în carlinga din față. Dar nu era nimeni. Cadranele aparatelor de bord reflectau speteaza scaunului, goală. Se simți totuși sigură de ea și pică din nou cu ochii la reperul îndepărtat, intrînd în al doilea looping, în al treilea...

Jos, pe aerodrom, toți privesc pasărea de metal, care micșorată, acum parcă e un aeromodel — rotindu-se în înaltul cerului.

Băieții își simt inimile în carlinga strîmtă, vibrînd de trepidații, a avionului din aer. S-au strîns în jurul lui Gheorghiu și de încordare le scapă strigăte, îndemnuri, cînd unuia, cînd altuia, încît de la o vreme nu-și mai dau seama că vorbesc toți deodată.

Acum avionul se ridică drept în sus, voind parcă să străpungă bolta cerului. Zgomotul motorului încetează și pasărea argintie s-a oprit pe loc, suspendată în aer. Zbor a fost decît o părere, pentru că în clipa următoare, s-a răsucit pe aripa stîngă de parcă s-ar fi agățat într-un cui nevăzut, prăvălindu-se repede cu botul grăbit să întîlnească, undeva, jos, pămîntul.

Ranversarea... ranversare... e foarte bună, băieți.

Așa... asta-i cea bună.

Da, da, ca „bătută în cui"...

Ce urmează acum?

Răsturnarea... stai, mă, nu mă strînge de umăr!

Eu te string? Ești nebun! Uite răsturnarea, a început-o.

Într-adevăr, ieșind din ranversare cu botul avionului îndreptat spre pămînt, Adriana se înscria cu viteză într-o nouă pantă de urcare, răsucind avionul împrejurul lui pînă cînd ajunse cu roțile în sus. Văzu din nou numai cer, își simți umerii apăsați de centuri, reduse motorul, trase manșa la piept și apăru iarăși în zbor orizontal, venind dintr-o jumătate de buclă.

Acum e acum, își zise și se repezi spre zenit urcînd greu pînă cînd avionul aproape nu mai putu învinge gravitatea. Atunci reduse gazele și zvîrli cu hotărîre comenzile, manșa în dreapta, palonierul în stînga. Avionul porni vertiginos la vale, răsucindu-se din ce în ce mai repede cu fața spre pămînt.

Vria, uite vria!

— O dată... de două ori... de trei ori... scoate... scoateee, scoate repede, Adriana!

Băieții știu tot ce se întîmplă cu Adriana, cu motorul, cu avionul care în răsucirea lui bezmetică sclipește mereu ca o agrafă de argint pe o imensă rochie albastră.

Unii nu se mai pot stăpîni și fac din mîini și din picioare mișcări de comandă, de parcă ei ar pilota avionul din aer.

Așa... manșa la mijloc... scoate piciorul.

— Trage... trage...

Acum pune motor... Adriana, pune motor!

Și avionul, ieșit din vrie se îndreaptă hotărît, botul se ridică semeț la verticală, motorul urlă puternic și iar se face liniște. Apoi se frînge din nou către pămînt și aripile se învîrtesc cu repeziciune, o dată, de două ori, de trei ori, de astă dată spre dreapta, făcînd să defileze în pupilele mărite ale Adrianei peisaje după peisaje.

Satele, ogoarele, apele, totul fuge vertiginos la stînga. Și Adriana se înfioară, pătrunsă de vibrațiile avionului cînd viteza crește și vîntul șuieră, fluid nevăzut, printre aripi.

Atunci simte avionul ca o imensă vioară, răsunînd în amfiteatrul nemărginit al naturii.

Iar pe pămînt nimeni nu mai poate face altceva decît s-o urmărească. Fiecare își simte pieptul fremătînd de dorința de a fi acolo sus, de a zbura pe spate, așa cum face acum fata aceea cu părul castaniu, care cu un an în urmă nici nu știa măcar să zboare, de a se înșuruba într-una în aer, spre orizontul nesfîrșit, de a fi în locul ei.

Cînd a început vria a doua oară, băieții nu mai erau pe pămînt. Matei, ucenicul de la căile ferate, simți atît de puternic momentul angajării, încît îl ghionti zdravăn pe cel de alături. Neprimind răspuns, îl apucă de guler și-i răcni în ureche:

Uite, mă Nicule, se angajează, nu vezi?... și rămase cu gura căscată, încremenit, cu mîna în aer, căci îl apucase de gulerul cămășii pe... „Bombardier", comandantul școlii, care apăruse la punct, fără să-l fi observat cineva.

„Bombardierul" scrîșni din dinți și nu-l luă în seamă. Apoi privi țintă la Gheorghiu, care nu-și lua ochii de la avionul din aer.

Cum te simți, Gheorghiule? — îl întrebă îngroșindu-și vocea. Te umfli în pene, așa e?

Instructorul tresări de parcă s-ar fi trezit din vis.

— A! Erați aici? Uitați-vă și dumneavoastră la fata asta; uitați-vă ce tonou splendid face, uitați-vă ce dans măiestru... E opera mea, eu am învățat-o să zboare...

— Eh, Gheorghiule — oftă

Alții ne iau locul, mai tineri...

— Priviți — și-i arătă avionul care încheia zborul acrobatic cu un minunat „nod de Savoia" — cîtă eleganță în broderia asta aeriană. Da, sînt mîndru, să știți...

În glasul adînc al instructorului vibra o undă de duioșie.

„Bombardierul" tăcu și se uită în altă parte. I se păru că ochii lui Iulian Gheorghiu erau umezi.

Dar poate că-l supăra o rază de soare...

De altfel, nimeni nu putea ști, fiindcă toți urmăreau avionul, care se apropia de pămînt venind ușor la aterizare cu un fîlfîit molatic de aripi.

Iar Adriana n-avea să afle decît mult mai tîrziu.

Cînd ea însăși va învăța pe alții să zboare.

ANECDOTE

Lui Richard Strauss îi plăceau mult țigările de foi, o dată un editor îi oferi o țigară, observînd:

— Trebuie fumată cu inteligență!

— Pentru dumneata o fi prea greu! — ripostă prompt compozitorul.

★

Alexandre Dumas tatăl și fiul s-au bucurat amîndoi de glorie literară.

La premiera piesei „Demi-Monde" de Dumas-fiul un admirator de-ai lor se adresă lui Dumas-tatăl:

— Cred că și dumneata ai în parte un merit la acest succes.

— Numai în parte? Dar mi se pare că principalul merit e al meu — răspunse Dumas-Tatăl. Eu sînt autorul autorului.

★

La o serată dată de Rossini, o doamnă fu invitată să cînte o arie din opera „Semiramis" a celebrului compozitor. Tremurînd toată, dîletanta șopti lui Rossini:

— Vai, maestre, ce frică mi-e!

— Dar mie!... — replică mucalit acesta.

★

Odată, pe cînd Johann Strauss, regele valsului, lucra acasă, îl vizită colegul său Lanner. Strauss, care era în cămașă și cu mînecile suflecate, se ridică și dădu să-și îmbrace haina, adresîndu-se vizitatorului:

— Pui preț mare pe etichetă?

— Numai la sticlele cu vin — răspunse zîmbind Lanner.

★

Cînd un pianist cunoscut îl întrebă odată pe Mark Twain ce instrument prefera, umoristul american își mărturisi deosebita preferință pentru pian.

— Nu apreciez nici un instrument așa de mult — declară el — căci un pian mi-a salvat o dată viața. Cînd eram copil s-a produs în orașul meu natal o inundație cumplită. Apa ajunsese în apartamentul nostru de la etajul I, așa că tata trebui să se așeze pe un scrin și să se lase purtat de valurile rîului, pînă fu salvat.

— Dar ce legătură are întîmplarea asta cu pianul?

— Foarte simplu, eu l-am întovărășit cocoțat pe pian!

★

Una dintre fiicele lui Toscanini îi reproșă că nu s-a ocupat niciodată de instrucția muzicală a copiilor săi, arătîndu-se curioasă să știe motivul acestei purtări.

— Draga mea — răspunse renumitul dirijor — în viața mea a trebuit să ascult atîția amatori, încît ar fi fost cumplit să am asemenea specimene și în propria mea casă!

★

Cînd fizicianul Albert Einstein fu întrebat odată dacă este de părere că energia atomică trebuie să fie întrebuințată, mai ales, în scopuri pașnice, el răspunse:

— Firește că sînt de această părere și o apăr în toate ocaziile. Pe tărîmul electricității nu se limitează nimeni la a întrebuința curentul numai pentru scaunul electric...

★

Marea tragediană Sarah Bernard, primind o serie de fotografii pe care le comandase, se adresă furioasă fotografului:

— Bine, domnul meu, ultima dată cînd m-ai fotografiat au ieșit mult mai bune.

— Da, doamnă — răspunse acesta — însă cînd v-am fotografiat ultima dată eram cu opt ani mai tînăr.

★

Bernard Shaw, făcînd o vizită unui cunoscut bogătaș, acesta îl se lăudă că posedă în biblioteca sa o splendidă ediție a operelor lui Shakespeare:

— Este cel mai sfînt lucru pe care-l am, adăugă el.

— Aveți dreptate — răspunse Shaw — și, după cît se vede, ca orice lucru sfînt, e neatins.

★

Ludovic al XIV-lea, „Regele-Soare", discuta odată la masă despre diverse probleme filozofice. Poetul Boileau, care se afla printre invitați, interveni în discuție, remarcînd pe un ton sumbru:

— Toți oamenii mor!

Monarhul îi aruncă o privire nimicitoare. Observînd, Boileau tuși și se corectă:

— *Aproape* toți oamenii, sire, *aproape* toți!

★

În pragul morții, compozitorul Rameau primi vizita preotului. Văzîndu-l pe compozitor în comă, preotul începu să se roage cu ardoare, cîntînd totodată un psalm. Mare-i fu stupoarea însă cînd auzi deodată pe muribund șoptindu-i:

— Sfinția ta, cum de puteți cînta atît de fals?

Pentru zile friguroase

Desene de Martha VIDA

1. Palton drept, strîns în talie cu cordon. Partea butonată cu nasturi mari este inversată, fiind marcată cu un tighel.

2. Haină largă, îmblănită. De sub platca croită o dată cu gluga, pornesc creţuri ce asigură lărgimea şi linia hainei.

3. Tailor din ţesătura „tweed". Jacheta dreaptă, scurtă, este completată cu o garnitură de tricou la gît şi manşete.

4. Palton elegant cu linia dreaptă. Gulerul de astrahan se închide în faţă cu o margine de cyré (panglică lucioasă) legată în fundă.

5. Alt model din stofă „tweed" cu linia amplă şi mîneci raglan. Observaţi originala garnitură de piele la gît şi buzunare.

PARADA COAFURII

.. care a avut loc nu demult în sala Floreasca, cu concursul lucrătorilor din cooperativele „Igiena" şi „Progresul", a stîrnit — precum uşor se poate bănui — viul interes al publicului feminin. Reproducem alătăturat cîteva imagini prinse de către fotoreporterul nostru în timpul desfăşurării paradei.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Stînga: care din coafurile de faţă vi se pare mai atrăgătoare?..

În medalion: ultimul reţuş al coafurii înainte de a fi prezentată publicului.

Dreapta: coafura „Sputnik" a întrunit unanimele sufragii ale spectatorilor.

Cuvinte încrucișate

FURTUNĂ

ORIZONTAL: 1) Noaptea lui Rică Venturiano. 2) Greșeală — Autorul romanului „Furtuna". 3) O stinge uneori furtuna! — Furtună fără sfîrșit... în grădină! 4) Pădurice la șes — Cu bubuitul acestuia seamănă acompaniamentul sonor al furtunii — A lucra pămîntul. 5) Nerod (pop) — Lumini ce brăzdează cerul întunecat de furtună. 6) Măsură de timp — Numele violenteior furtuni de zăpadă specifice regiunilor siberiene) — Pronume posesiv. 7) Împreună cu Vorobiov a scris „O dimineață cu vînt". 8) Porniri vijelioase) — Poemă de Victor Hugo. 9) Aduc și împrăștie furtuna — Insulă de corali. 10) Numele a șapte împărați romani printre care se numărau Traian, Marc-Aureliu etc. — A dușmăni. 11) N-o clintește nici cea mai năprasnică furtună — Țară în Asia Mică, care amintește de zeul vînturilor.

VERTICAL: 1) Soi — Cu deprinderi rele. 2) Furtuna furtunilor — Crivățul sau Băltărețul. 3) „Pasărea furtunii" de Petru Dumitriu — Nea' 4) Animale domestice — Pod mișcat de vînt și furtună. 5) Strigătul victoriosilor — Roman de Ilya Ehrenburg. 6) Nicu Enescu — Așa sînt apele răscolite de furtună. 7) Haine pentru ploaie și pentru ...furtună. 8) „... ca de furtună/ Cu picioare de lăcustă, /Se destinde și s-adună/ Peste-o mirișe îngustă" (pl., din poezia „La vînătoare" de Topîrceanu) — Ionescu Olga. 9) Trec un obstacol — Insulă în Mediterană. 10) Poet persan — Căptușit cu vată. 11) Năvală furtunoasă — De acolo vin furtunile aduse de Crivăț. 12) Partea de sus a unei luntre — Patria furtunii, situată în Antarctica.

Cuvinte mai puțin cunoscute: GAI, NAN, ESO.

CEI TREI MUȘCHETARI AU EXISTAT?

Vestitul spadasin al secolului al XVII-lea împreună cu „Cei trei mușchetari" ai lui Al. Dumas-fiul, au existat în realitate. Charles de Bats-Castelmore zis d'Artagnan era al șaptelea fiu al lui Bertrand de Bats și al Françoise-ei de Montesquieu, fiica lui d'Artagnan, castelanul din Bigore. Castelul Artagnan există și astăzi și aparține contelui Montesquieu-Fezensac. Charles s-a născut în 1615. La vîrsta de 40 ani fu numit sublocotenent de mușchetari ai regelui. Acest corp era format din 150 nobili francezi, iscusiți în mînuirea armelor și pricepuți în etichета curții regale. Comandantul mușchetarilor era însuși regele. D'Artagnan se stabilî la Paris, se însură și avu parte de o cămicie fericită. Ascensiunea sa a rapidă și în 1667 e avansat căpitan de mușchetari și primește titlul de conte. Cardinalul Mazarin îl apreciază și face din el omul său de încredere. Moare ca erou într-un război cu Olanda, în iulie 1673.

Ceilalți trei mușchetari erau: Athos, adică Armand de Silleque-d'Athos, mort la Paris în 1643, apoi Porthos, adică Isac de Porteu, născut la Pau, și în fine Aramis, adică Henri d'Aramitz.

Destinul lui d'Artagnan de-a devenit erou romantic l-a decis un scriitor francez din sec. al XVII-lea. Gatien Courtils de Sandras, care a publicat sub formă de „memorii" viața aventuroasă a lui d'Artagnan.

Desigur că Al. Dumas-fiul a cunoscut aceste „memorii" cînd a scris romanul „Cei trei mușchetari".

FILATELIE

NOUTĂȚI DE PESTE HOTARE

Poșta cehoslovacă a emis o frumoasă serie de poștă aeriană cu prilejul deschiderii unor noi linii aeriene internaționale și anume:

75 heleri în culori albastru-roșu, pentru linia Paris-Praga-Moscova.

2,35 cor. în culori bleu-verde-portocaliu, pentru liniile Praga-Cairo-Beyrut-Damasc.

Interesantă este și o nouă emisiune belgiană, care comemorează recordul de 100.000 pasageri ai elicopterelor societății aeriene „Sabena": 6 fr. culori verde închis-albastru, reprezentînd un elicopter „Sabena".

CONFECȚII DE IARNĂ

LA MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIALIZATE ALE

COOPERATIVELOR DE CONSUM

Bobiță, detectiv amator...

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU!

DE GEORGE Voinescu

CAPITOLUL XVII: „CATASTROFA"

SFATURI practice

ORIGINEA ALUATULUI FRANȚUZESC

(feuilletage)

Aluatul franțuzesc este una din pastele cele mai utilizate în patiserie. Puțini știu însă că aluatul franțuzesc a fost descoperit întîmplător de unul dintre cei mai de seamă pictori francezi și anume de Claude Lorrain.

Acesta era fiul unor oameni foarte săraci și, deși avea mari aptitudini pentru desen, tatăl îl băgă calfă la un patiser. Acolo, vrînd într-o zi să facă o franzelă pentru tatăl său bolnav, dar fiind prea grăbit, puse untul nefrămîntat în coca și, cu toate că patronul îi spuse că n-o să iasă nimic, băgă amestecul la cuptor. Mare-i fu mirarea cînd văzu franzela de trei ori mai mare ca celelalte. Atunci începu să lucreze în secret la desăvîrșirea descoperirii sale. După cîtva timp fu angajat la doi patroni patiseri din Neapoli, frații Mosca, și făcu gloria acestora, care se prelindeau autorii prăjiturilor de „pastă sfoglială", ce se vindeau în prăvălia lor. În cele din urmă frații Mosca reușiră să surprindă secretul lui Claude Gelee — așa se numea pe atunci pictorul de mai tîrziu — și apoi puseră niște bandiți să-l atace pe drum; aceștia îl bătură și-l închiseră într-o subterană, de unde nu reuși să fugă decît după cîtva timp. Ieșind, află că prăvălia fraților Mosca arsese și ei fuseseră carbonizați. Atunci Claude intră în serviciul unui pictor unde învață arta lui favorită, devenind celebrul pictor care a întunecat gloria modestului inventator al aluatului numit „feuilletage".

★

TORȚELE CU BRÎNZĂ. În formele așternute cu aluat franțuzesc punem o umplutură formată din brînză dulce amestecată cu gălbenuș de ou, apoi băgăm la cuptor.

PREGĂTIM ALUATUL FRANȚUZESC și-l întindem de 3-4 ori pe masa presărată cu cașcaval, astfel lucit coca să fie bine pătrunsă, apoi o tăiem în bucățele mici de 3 cm lățime și 8 cm lungime. Le punem pe o tavă unsă cu unt, le coacem la cuptor foarte fierbinte și le servim calde.

CUM SE FACE ALUATUL FRANȚUZESC (FEUILLETAGE) Cantități: 1/2 kg făină, 1/2 kg unt, 700 gr apă, 25 gr sare. Punem făina pe masă, iar în mijloc facem o gaură în care punem sarea. Apoi încetul cu încetul începem să turnăm apă, astfel ca să fie înghițită de făina din mijloc, rămînînd coroana din afară pentru ultimul rest de apă. Frămîntăm bine coca, apoi întindem o foaie groasă în formă de cruce, iar în mijloc punem o bucată de unt (untul trebuie să nu aibă apă, căci altfel aluatul nu va crește). Stringem aluatul, acoperind untul și-l punem la rece. După 20 de minute luăm aluatul, îl întindem din nou în sens invers, îl stringem și-l punem la rece. Repetăm această operație de 5-6 ori. Ultima oară va fi în momentul cînd începem prepararea feiului ce dorim să facem din el.

ÎN JURUL GLOBULUI

PRIMA ACTRIȚĂ A FILMULUI RUS. Artista sovietică Vera Pașenaia a sărbătorit recent o triplă aniversare: 70 de ani de viață, ai 200-lea rol interpretat pe scenă și 47 ani de cînd a apărut pentru prima oară pe ecran în filmul „Fața fără zestre". Numeroși prieteni și colegi de toate vîrstele au venit să o felicite pe Vera Pașenaia, prima artistă rusă care a jucat într-un film.

PENTRU MAREA EXPOZIȚIE DE LA BRUXELLES. Aceste perdele și fețe de mese, ce vor fi prezentate în cadrul pavilionului R.P. Ungare, nu sînt simple concepute și realizate de întreprinderea textilă Rudakalász. Fețele de mese sînt destinate și restaurantului ungurese de la expoziție, ce va avea o capacitate de 400 de persoane.

NIHIL NOVI se numește cea de-a doua plută poloneză cu vele, pe bordul căreia constructorii intenționează să plece într-o călătorie îndelungată pe celebra rută Kon-Tiki.

Echipajul format din șase tineri curajoși este condus de Stanisław Woźniecki, student la Facultatea de construcții navale a Politehnicii din Gdansk.

Recent pluta și echipajul ei au fost aduși pe bordul unui vapor la Casablanca de unde pluta cu vele va porni să traverseze oceanul Atlantic cu destinația Brazilia.

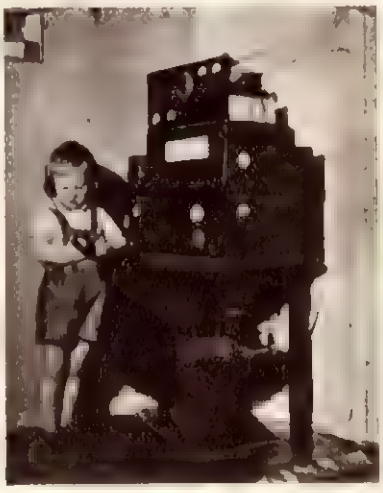

A CAPTAT SEMNALELE SATELIȚILOR. Micuțul suedez Igon din Stockholm este cel mai tînăr radioamator din Europa. Bine inițiat în tainele undelor herțiene, micuțul Igon a fost unul dintre fericiții radioamatori din țara sa care au reușit să capteze semnalele sateliților artificiali sovietici.

DE LA OLIMPIADA LA CIRC. Halterofilul american Anderson, supranumit și „macaraua sudului", fost campion olimpic și mondial, a trebuit să renunțe la cariera sa sportivă. Nepulîndu-și întreține masiva „silueta" din salariul său de funcționar, Anderson a devenit „profesionist" și a fost angajat de un circ, unde se antrenează pentru ridicarea unui... elefant!

PERUCI ȘI PERSONALITATE. Podoaba capilară a artistei londoneze Rosalie Ashley nu-i aparține decît temporar! Ea este opera și proprietatea coaforului Raymond, care încearcă să lanseze moda perucilor în rîndul doamnelor din „înalta societate" a capitalei engleze. Motivul: perucile ar permite femeilor să-și schimbe „personalitatea" de mai multe ori într-o singură zi. După cîte se pare, „personalitatea" clientelor coaforului englez se reduce la atît... ↓

MANUSCRISE ȘI CĂRȚI RARE constituie obiectul unei expoziții deschise recent într-un castel din orașelul cehoslovac Zdar. Fotografia reprezintă un raft cu ediții vechi ale operelor scriitorilor francezi.

ELEFANTUL LA... ȘCOALĂ. În școlile elementare rurale din Tailanda a început să se folosească un nou material didactic: elefanții! Cum în aceste regiuni elefantul constituie cel mai prețios auxiliar al omului la muncile grele, copiii sînt învățați din fragedă vîrstă cum trebuie crescuți, îngrijiți și folosiți simpaticii uriași patrupezi.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ

● montarea de către Teatrul Academic Hamza din Taşkent a piesei scriitorului K. Ilyon, „Steaua călăuzitoare", a cărei temă este înfăptuirea revoluției socialiste în Uzbekistan, eroii centrali fiind marii revoluționari Frunze și Dzerjinski ;

● pregătirile pe care le face Ansamblul Teatrului Național Popular din Paris, condus de Jean Vilar, pentru a prezenta întîia oară în Franța „Suflete moarte" după Gogol, în versiunea scenică a dramaturgului Arthur Adamov;

● înțelegerea intervenită de curînd între Teatrul Tînărului Spectator din Praga și Teatrul Tinerei Generații din Dresda, care va duce la un schimb anual de spectacole. Astfel, în martie, actorii germani vor prezenta la Praga comedia „Nastratin în Buhara", urmînd ca spectatorii din Dresda să aplaude, în toamnă, pe actorii cehi;

● interesanta piesă letonă „Aventura" de R. Aplin și K. Iookum care se reprezintă la teatrul dramatic din Daugavpils și care a fost înscrisă în repertoriile mai multor scene sovietice;

● excelentul spectacol realizat la sfîrșitul anului trecut de regizorul Atahualpa del Cioppo și actorii teatrului uruguayan „El Galpon" cu piesa lui Bertolt Brecht „Opera de trei parale".

PUBLICUL CRITICĂ:

● regia lui Dietrich Haugk, care a înscenat la Burgtheater din Viena „Proba" de Anouilh, cu Victor de Kowa și Suzanne von Almassy ; ceea ce i se reproșează în primul rînd este exagerarea liniei satirice a lucrării;

● indiferența cercurilor oficiale vestgermane față de compozitorul, altădată c e l e b r u, Ralph Benatzky, creator al multor operete de succes. Acesta a murit săptămînile trecute în mizerie și uitare, pe patul unui spital din Zürich;

● ultimele măsuri ale guvernului francez, care reduc la mai puțin de jumătate subvențiile acordate teatrelor naționale, ceea ce va duce la desființarea celei de-a doua scene a Comediei Franceze, sala Odeon urmînd să fie preluată de un antreprenor particular care intenționează să o transforme în... cinematograf.

GONG!

„ORIGINALITATE" CU ORICE PREȚ sau... oglinda anumitor moravuri ce domnesc în rîndul unor așa-ziși „artiști" englezi? Și aceasta se petrece în țara „tradiționalului puritanism (... Prilejul balul tradiționni (sic!) al „artelor" din Chelsea, cu ocazia Anului Nou. Iluzii arta!

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 or 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PE CĂI ASTRALE...

de Rik AUERBACH

— A nalbil!!! Dacă nu trece nici o rachetă, iar întîrzii la ședință...

Vezi cum treci calea, că a început să fie aglomerație.

— Tii! Să știi că o fi înțeles Marte în loc de Jupiter...

— Păcătosule! N-ai să-mi spui că ai întîrziat pe... Calea Lactelui!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 5 (141)
Anul VII
1 februarie 1958

Bucuria...
Fotografie de A. MIHAILOPOL

În acest număr:

Pag. 4-5 — Colaborare frățească — de V. Savin.

— Vișinul — poezie de Anatolii Sofronov.

— Taras Bulba — poezie de Nicolae Tăutu.

Pag. 6 — Se întrec orașele — reportaj de F. Urseanu.

Pag. 7 — Castele-n... Portugalia — pamflet de Corneliu Leu.

— Inscripție la o fotografie: Fetița cu sandale albe — poezie de Florin Mugur.

Pag. 8-9 — Fără „Zimbiți, vă rog!"

Pag. 10 — Mihalache — schiță de Ștefania Raiciu.

Pag. 11-12 — Stă țăranul iarna pe cuptor? — fotoreportaj de Eugen Iarovici.

Pag. 13 — La Paris — fotoreportaj.

Pag. 14-15 — Undeva pe Donul liniștit.

Pag. 16-17-18 — La capătul lumii — reportaj cu eschimoșii din Alaska, de Ray Halin.

— Doar cîțiva ani au trecut de atunci — de Nicuță Tănase.

Pag. 19 — Alegerile de altădată! — fotomontaj.

Pag. 20 — Ați auzit cîntînd ferăstrăul? — reportaj de S. Faur.

— Cronica melomanului: „Maeștrii cîntăreți"... din București.

Pag. 21 — Portrete: Anghel Saligny — de Tudor Mihail.

— Scriitori și cărți: Într-un sat dunărean — de L. Volta.

Pag. 22-23 — A răposat „Horia" — foileton de Gabriel Micu.

— Un interviu cu inginerul Larisa Maicu: Vreți să știți ce țesături noi veți purta? — de R. Roda.

Pag. 24 — Publicitate.

Pag. 25 — Dulles, cu și fără burnuz — de Lascăr Sebastian.

Pag. 26 — Dispariția dosarului cenușiu, cap. XVIII — de George Voinescu.

— Cuvinte încrucișate.

Pag. 27 — În jurul globului.

Pag. 28 — Sport.

PE CINE PROPUN MINERII

Text și fotografii de Tiberiu LUPU

Iată-mă cu aparatul fotografic în Valea Jiului.

Jos, în măruntaiele pămîntului, se desfășoară neobosită munca minerilor. Lozinca atît de cunoscută și mereu atît de proaspătă: „Patriei mai mult cărbune" îi cheamă pe mineri să-și dea contribuția eroică la propășirea economică a țării, la bunăstarea poporului. Acolo jos, în adîncuri, întrecerea socialistă întreține viu focul muncii, stimulează energiile. Ecourile celei mai recente chemări la întrecere (facsimilul din dreapta) se rostogolesc din orizont în orizont, din galerie în galerie.

Sus, la suprafață, cresc așezările minerilor — Petroșani, Lonea, Lupeni, Petrila, Vulcan, Uricani — cu tot ce s-a ridicat aici în ultimii ani: cartiere noi de locuințe, spitale, școli de toate gradele, teatre, cinematografe, cluburi, stadioane, parcuri, magazine moderne...

Spre ce să-mi îndrept mai întîi obiectivul aparatului? Cum să fac să încapă într-un singur reportaj toate cîte s-au înfăptuit aici?... Mi s-a părut atunci că cel mai firesc lucru pe care-l pot face e să prezint nu realizările, ci pe cîțiva dintre cei mulți care au pus umărul la realizarea progresului în Valea Jiului. Sînt unii dintre acei pe care cetățenii din regiunea celui mai bogat bazin carbonifer din țară i-au propus în aceste zile drept candidați în alegerile pentru sfaturile populare, de la 2 martie.

. . . . . .

Iată o parte dintre candidații minerilor, ai cetățenilor din Valea Jiului, pentru alegerile de deputați în sfaturile populare, de la 2 martie. Mulți dintre ei nu-s noi în „meseria" de deputat...

NIȚAȘ GHEORGHE, miner fruntaș la Aninoasa, a fost propus drept candidat de către tovarășii săi. În circumscripția numărul 33 comunală.

BOTE PAVEL, miner fruntaș din Vulcan, a fost propus candidat al circumscripției 27 orășenești Petroșani.

ANA GASPAR, așa tînără cum o vedeți, a mai fost deputată și este și președinta comisiei de femei. „Să mai fie deputată, că a căpătat experiență" — au fost de părere cetățenii și au propus-o din nou...

EMERIC FARKAŞ (fotografia de sus) este directorul U. R. U. M. P. (Uzinele de reparat utilaj minier-Petroşani). Printre cei ce au susţinut candidatura lui e şi bătrînica aceasta, Saveta Răsică, din fotografia alăturată

Dr. CONSTANTIN LEPĂDATU, medic emerit, şeful spitalului din Petroşani. A fost şi pînă acum deputat şi a dovedit cu prisosinţă că merită să mai fie...

VICTOR BĂDĂU este cunoscut în regiune pentru modul exemplar în care, ca şef al secţiei de învăţămînt a sfatului popular, a organizat şcolile elementare şi medii, centrele de politehnizare, înzestrîndu-le cu tot ce le este necesar. A fost propus candidat în circumscripţia 5 raională.

FRANCISC BODO, zidar fruntaş. A mai fost deputat şi e de presupus că va mai fi — socotind după entuziasmul cu care a fost propus drept candidat, în adunarea cetăţenească. Iată-l în mijlocul familiei (cel în picioare), oferind nepoţelului Feri un tramvai pe care acesta l-ar dori *„de-adevăratelea...* să circule prin Petroşani". ↓

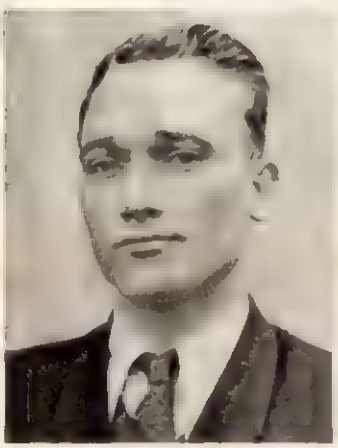

PETER MOISE, miner fruntaş din Petrila, şi-a depăşit norma cu 137 la sută pînă pe la mijlocul lunii ianuarie. A fost propus candidat în circumscripţia 60 regională.

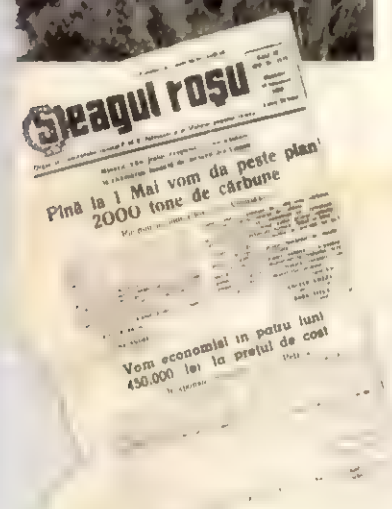
Steagul roşu

Pînă la 1 Mai vom da peste plan 2000 tone de cărbune

Vom economisi în patru luni 450.000 lei la preţul de cost

MARIA NAGY. Pentru marea ei dragoste de oameni, pentru priceperea cu care conduce Căminul de bătrîni-Petroşani, a fost propusă şi ea candidată. →

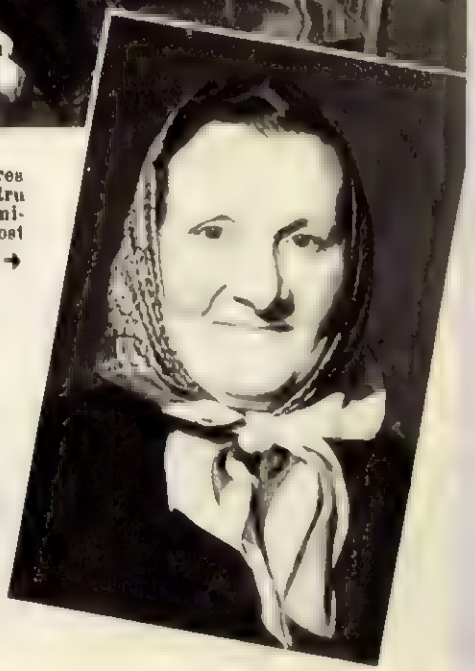

☆

GAVRILĂ PASCA, electrician fruntaş, a fost propus de cetăţenii din cartierul său tot pentru că, fiind şi pînă acum deputat, nu i-a făcut de ruşine. Dimpotrivă. ←

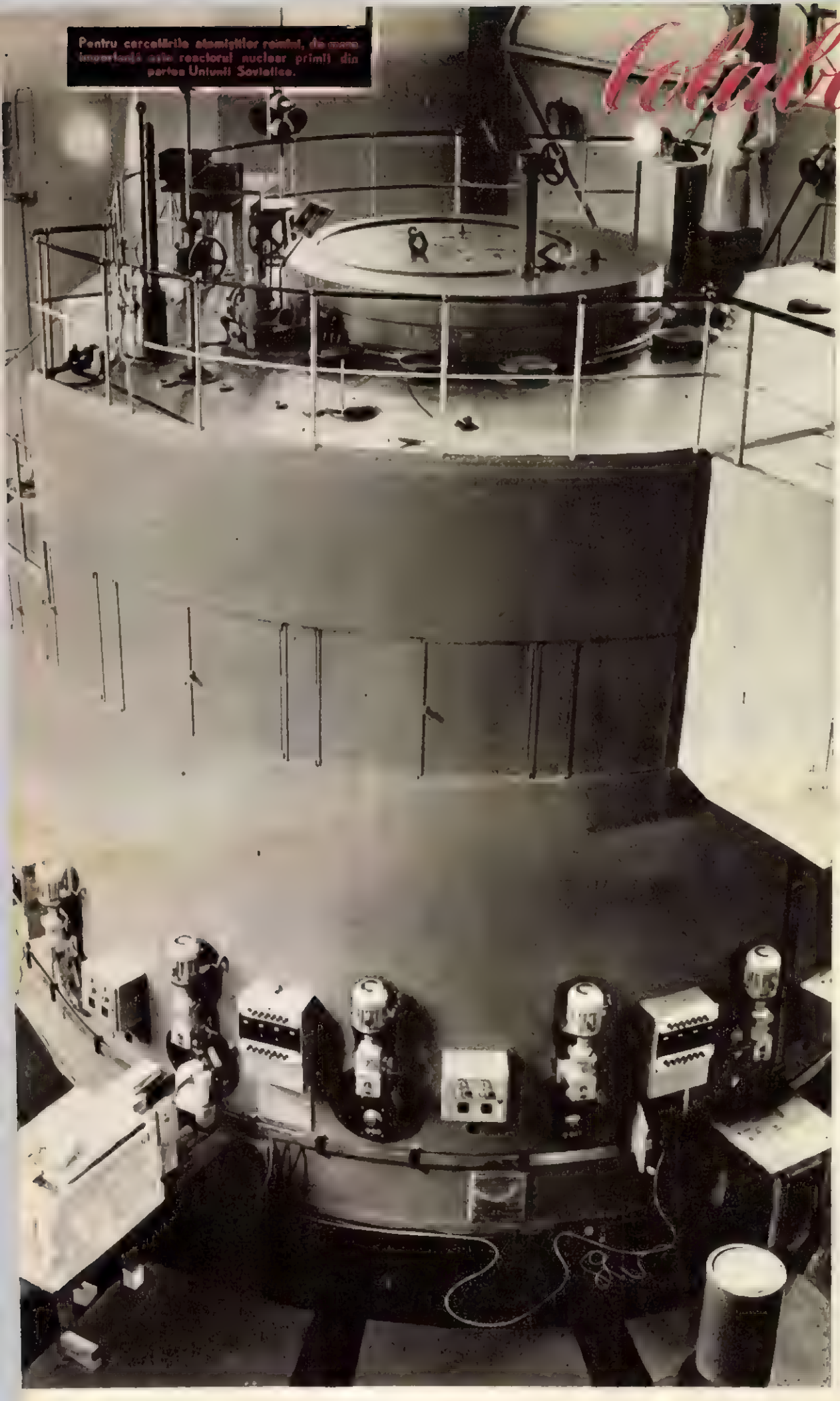

Pentru cercetările atomiştilor români, de mare importanţă este reactorul nuclear primit din partea Uniunii Sovietice.

Totalizare

...Decembrie 1946. Consfătuirea pe ţară a Comitetului pentru Ajutorarea Regiunilor Secetoase. „Pe plaiurile tutovene stăpînă e jalea..." rosteşte de la tribună unul dintre primii delegaţi înscrişi la cuvînt. Privesc spre maestrul Sadoveanu, autorul manifestului comitetului. Fruntea lui înaltă e înnorată, privirea sa a adunat într-însa toată negura Ceahlăului pe vreme tristă de toamnă. Iată-l şi pe N.D. Cocea: temutul pamfletar are ochii scăldaţi în lacrimi... Iată alţi şi alţi participanţi la consfătuire: aceleaşi capete îngreunate, aceleaşi priviri încărcate de grijă... Delegaţii se perindă unul după altul la tribună, descriu durerile poporului flămînd, dezbrăcat, lovit de secetă şi de exantematic. Nenorociri lăsate de războiul lui Hitler, cărora li s-a adăugat vitregia naturii. Transporturile dezorganizate, industria ruinată şi sabotată, agricultura distrusă, copii cu ochii sticlind de inaniţie, rătăcind de-a lungul şi de-a latul ţării, „trenurile foamei" cu ciorchini de oameni lihniţi, căţăraţi pe acoperişuri şi pe scări...

Aceasta era peisajul romînesc în acel sfîrşit de an 1946. Şi corbi lacomi, profitori ai tuturor nenorocirilor, au căutat să profite şi atunci: pe aur greu, strîns din truda poporului, ne-a venit de peste mări şi ţări mălaiul încins, faimosul „pai de mătură".

Dar ţara noastră avea prieteni adevăraţi. După numai cîteva luni, din Uniunea Sovietică a început să ne sosească ajutorul: grîu pentru pîine, baloturi de bumbac pentru gurile tot atît de flămînde ale fleyerelor şi războaielor de ţesut, echipe pentru combaterea exantematicului. Şi după numai un an, la 4 februarie 1948, sprijinirea Romîniei de către marele şi adevăratul său prieten căpătă o organizare temeinică, o nouă bază: Tratatul de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală dintre U.R.S.S. şi R.P.R.

...Am vizitat în anii grei de după 1944 numeroase regiuni ale ţării peste care trecuse războiul. Îmi amintesc, bunăoară, de Moineştii acelor zile: un tîrg părăsit şi ruinat, cîteva sonde semiabandonate din care pompe canadiene ruginite mai storceau într-o cadenţă somnolentă firave picături de petrol. Oameni? Foarte puţini! Cu „trenurile foamei" migraseră spre alte colţuri de ţară... Peisaj întru totul asemănător celui din prima parte a filmului „Erupţia".

FRĂȚEASCĂ

Metoda sovietică de carotaj radioactiv pentru depistarea zăcămintelor de petrol se extinde tot mai mult în industria extractivă petroliferă. În fotografie: camioanele cu instalațiile de carotaj radioactiv au sosit la sonda nr. 2-Băicoi.

Și am vizitat din nou Moineștii în vara care a trecut. Parcă nici n-ar mai fi fost vorba de același tîrg! Păduri de sonde — în oraș, ca și în Lucăcești sau în Zemeș; un întreg orășel de noi blocuri muncitorești, cu cluburi, un ștrand, un teatru cu 700 de locuri, restaurante, mașini și camioane, macarale și schele... Într-un cuvînt, viață. Viață pulsînd tot atît de puternic ca și țițeiul ce țîșnește din adîncul unui pămînt pe care capitaliștii de la „Steaua Română" îl decretaseră de mult secătuit.

Care a fost minunea care a înviat acest ținut mort? Ea are un nume format din două noțiuni: *munca poporului nostru* și *ajutorul sovietic*. În ce a constat acest ajutor, pe baza căruia munca poporului a putut fi atît de rodnică?

În primul rînd utilajul — de la vechile mese Rotary pînă la mult mai modernul turbobur, cu ajutorul căruia forajul unei sonde nu mai durează luni și chiar ani, ca înainte, ci numai cîteva săptămîni; utilaj pe care Uniunea Sovietică ni l-a livrat o dată cu întregi uzine care, în scurtă vreme, aveau să producă chiar la noi în țară — la Ploești, la Bacău, la Reșița — mesele Rotary și sapele cu role, granicele și toate celelalte mașini, aparate și piese necesare forajului și exploatării petrolului. Apoi mijloacele de transport, ce ne lipseau cu totul. Apoi metodele: turle metalice înalte de 50 de metri, care se mută nedemontate dintr-un loc în altul, sonde „secate", redate producției, carotajul radioactiv etc. etc. Regiuni întregi au căpătat viață, sute de mii de oameni și-au recăpătat încrederea în viață...

Moineștiul nu e decît un exemplu din multe. În industria petroliferă ca și în cea chimică, în agricultură ca și în domeniul energiei electrice, în toate domeniile de activitate economică producția a căpătat o nouă bază materială, a fost reorganizată — ba în foarte multe domenii abia organizată — mulțumită ajutorului sovietic. Roadele fructuoasei colaborări ale cărei baze au fost puse în Tratatul încheiat acum 10 ani se văd astăzi la tot pasul. Ele înseamnă fontă la Hunedoara și rulmenți la Bîrlad, energie electrică în Dobrogea vechiului întuneric și filme românești pe ecranele cinematografelor, țesături fabricate la Rotoșani și combine tunzînd lanurile Bărăganului, țevi laminate la Roman și camioane și tractoare produse la Orașul Stalin. La orice apel, ajutorul sovietic și roadele sale răspund totdeauna și peste tot cu clasicul „prezent!": în cămașa pe care o îmbrăcăm, în autobusul cu care călătorim, în cartea pe care o citim. În fiecare din acestea este o părticică a colaborării, pe bază de egalitate, de ajutor și respect reciproc — principiile ce stau la temelia Tratatului semnat acum zece ani.

★

Vrăjmașii independenței și progresului țării noastre au încercat în fel și chip să calomnieze Uniunea Sovietică, să semene neîncrederea în nemărginitele ei resurse și posibilități tehnice, în dorința ei de colaborare sinceră. Nimic n-a ocolit propaganda dușmană în această direcție. Dar „cîinii latră, caravana trece". Caravana celor zece ani ce au trecut de cînd a fost semnat Tratatul a fost o caravană încărcată din belșug. Bazîndu-ne pe colaborarea cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste, munca noastră a fost spornică, roadele ei, bogate.

Desigur, mai avem destule de făcut, destule de construit, destule de îndreptat. Sîntem însă siguri că le vom face. Chezășie ne stă colaborarea cu țara din care au țîșnit spre cosmos primii sateliți, care a lansat primul spărgător de gheață atomic, dar mai ales care a instaurat prima în lume socialismul.

Drumul spre socialism nu e neted, nu e ușor. Dar avînd asemenea prieteni ca Uniunea Sovietică, poți fi sigur de biruință.

V. SAVIN

Nicolae TĂUTU

TARAS BULBA

Doar Taras Bulba îi spuneam cu toți,
Avea mustăți cît vrăbiile de groase,
Ar fi urnit un tun cu patru roți,
Un car de luptă singur capturase.

Din Stalingrad, de patru ori rănit,
Azi pîinea aspră el cu noi împarte...
Eram pe Gron... Plutonu-ncercuit
Mai rezista prin văgăuni, departe...

Ne-a spus pe românește „Haide, frați!",
Ne-am strecurat prin pîcla ucigașă,
Am înotat prin valuri încordați,
Legam trei răni cu-aceeași ață față...

Cînd l-am adus pe cetină întins,
Pe umeri tari, în dimineața-albastră,
El, Taras Bulba, dintre munți desprins,
Intra acuma și-n istoria noastră!

Tatra, 1945

Din ciclul „Carnet de front"

În zilele urgiei.

Anatoli SOFRONOV

Vișinul

Zvîcnit spre cer, sub ziduri în ruină,
Foșnind ușor din frunzele lui mici,
Cu coaja numai rană pe tulpină,
Ca un erou a stat și el aici.
A stat la fel cum stă la tun ostașul
Neînfricat, sub schijele ce cad,
A stat la fel precum întreg orașul,
Bătrînul și arsînd Stalingrad!

Cînd s-a sfîrșit războiul și urgia
Și vișinul a înflorit din nou,
Nu mai vedea în zare bătălia,
Nu auzea al tunului ecou.
S-a lecuit și rana pe tulpină,
Era adîncă liniște-n oraș,
Nu se temea că moartea o să vină
Gonind pe armăsaru-i nărăvaș

Dar într-o zi, văzu venind spre dînsul
O bătrînică-n straiu-i ponosit.
L-a-mbrățișat și-o podidise plînsul,
Ca unui frate-n șoapte i-a vorbit
Iar el văzu în față ziduri sparte
Și casa ei zvîrlită la pămînt.
Simți atunci cum un fior de moarte
Se strecură în trupu-i neînfrînt.

A scuturat coroana lui bogată,
Și flori gingașe azvîrli de sus...
Parcă și-a pus în el puterea-i toată,
Norodu-ntreg, întreg pămîntul rus.
Zimbi atunci bătrîna-ncrezătoare.
Se auzi toporul undeva..
Și-un alt oraș crescu măreț în soare
Mai mîndru, mai frumos precum era!

În românește de **M. DJENTEMIROV**

Stalingradul azi.

SE ÎNTREC ORAŞELE

Treizeci şi două de oraşe din ţară şi-au „încrucişat spada". Nu-i vorba de vreo bătălie medievală între cetăţi, ci de un „turnir" din zilele noastre. Chiar foarte recent: a început în august şi s-a terminat o dată cu sfîrşitul anului. Deci lupta a ţinut cinci luni, în care timp „combatanţii", adică cele 32 de oraşe, s-au înfruntat sub o deviză nobilă: „Pentru buna gospodărire şi înfrumuseţarea oraşelor". Într-un cuvînt: s-au luat la întrecere oraşele; mai precis, gospodarii lor. Scopul? Uşor de înţeles: fiecare dintre participanţii la întrecere vrea ca oraşul lui să obţină titlul de cel mai curat, cel mai frumos şi cel mai bine gospodărit.

Lupta aceasta pe plan edilitar a pornit din vechea cetate a Clujului, care, la o „bătălie" similară precedentă, învingînd Iaşul, s-a clasat pe locul întîi. Care din oraşe va cuceri steagul actualei întreceri? La ora cînd scriem aceste rînduri, este greu de aflat. Nu-i o treabă tocmai uşoară să analizezi munca gospodărească efectuată timp de cinci luni de către 32 de sfaturi populare de subordonare regională, să evaluezi sute de mii de metri pătraţi de străzi pavate sau asfaltate, să numeri noile apartamente construite pentru populaţie, parcurile şi scuarurile, pieţele noi, monumentele, restaurantele etc.

De aceea, sarcina de arbitru imparţial în această mare competiţie a oraşelor ţării revine unei comisii speciale, pornite chiar de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

...Am avut sub ochi 32 de scrisori. 32 de documente, unele scrise sobru, oficial, solemn, altele cu înfăţişare de vechi pergamente, cu peceţi şi sigilii, aidoma unor misive medievale schimbate între vechi conducători de cetăţi. Sînt răspunsurile „chemării la întrecere", primite de Comitetul Executiv al Sfatului popular al oraşului Cluj. Toate la un loc conţin sute de angajamente legate de înfrumuseţarea şi buna gospodărire a oraşelor. Numai cîteva exemple: oraşul Oradea, printre altele, s-a angajat să realizeze peste planul privitor la îmbunătăţirea condiţiilor de locuit: 14 apartamente în imobile noi, 30 prin supraetajare, alte 33 prin restructurarea spaţiului şi 25 prin comasare de birouri. Pentru orădenii care vor sprijini munca de înfrumuseţare a oraşului, sfatul popular respectiv a instituit o diplomă de onoare a întrecerii pe cartier. Galaţiul şi-a luat angajamentul de a mări numărul tramvaielor şi de a dubla liniile; de a da în folosinţă peste 200 de noi apartamente, o policlinică pentru copii etc. La Roman, gospodarii oraşului şi cetăţenii au intrat în luptă sub deviza: „Cea mai frumoasă şi curată stradă, cea mai îngrijită casă!" Conducătorii Comitetului Executiv al Sfatului popular oraşenesc din Craiova s-au angajat să înzestreze oraşul cu încă zece mii de arbori, să amenajeze noi parcuri, să construiască noi baze sportive, să organizeze „o lună a curăţeniei", să deschidă noi magazine. La Turda: o nouă casă de naşteri, un stadion sportiv şi... multe coşuri pentru gunoaie. Oraşul Ploeşti a participat la întrecere cu proiecte frumoase: 1.000 de bănci noi pentru şcoli, electrificarea cartierului Vasile Roaită, repararea a şapte şcoli şi realizarea a 2.500 m p de străzi asfaltate sau pavate. Oraşul Deva, sub deviza „Cea mai frumoasă circumscripţie electorală", pe lîngă înfrumuseţarea cartierelor, va amenaja alei noi, din oraş şi pînă în vîrful muntelui, la cetatea care domină oraşul. Vechiul Arad are şi el obiectivele sale în întrecerea dintre oraşe: reamenajarea parcurilor „Eminescu" şi „13 generali", electrificarea a zece străzi periferice, pavaje pe o suprafaţă de 2.500 m p. Oraşul Stalin dă peste plan: 30 de apartamente noi, construite prin supraetajare, 11 străzi pavate. Reţeaua de gaze va fi extinsă la două şcoli, iar industria locală îşi va mări numărul sortimentelor cu încă zece.

Dar Clujul? Ce dă oraşul care a chemat la întrecere cele mai importante sfaturi populare din ţară?

Se pare că vechea cetate a Clujului caută să-şi păstreze preponderenţa. Iată cîteva din realizări. În primul rînd, munca de educaţie sanitară a cetăţenilor: sute de conferinţe şi o... permanentă „săptămînă a curăţeniei". 80 de străzi spălate zilnic şi 20.000 de cetăţeni antrenaţi în grija de curăţenie a curţilor şi grădinilor; piaţa Cipariu mutată într-un loc adecvat, în strada Pop Iulian; s-a desfiinţat complet comerţul ambulant; s-au deschis mai multe unităţi comerciale noi; reţeaua de apă a fost extinsă cu peste o mie de metri, iar cea de gaze cu peste 5.000 metri; 18 apartamente noi au fost date în folosinţă; s-au refăcut toate stadioanele sportive; s-au reamenajat parcuri; s-a restaurat vechiul bastion, devenit acum muzeu; s-au asfaltat şi pavat mii de metri pătraţi; s-a amenajat un parc de odihnă în cartierul Iris şi unul pentru copii; s-a deschis o policlinică cu o sută de paturi.

...Ne-am oprit aici. „Spaţiul locativ" al reportajului — ca să folosim un termen... în temă — e prea redus faţă de şirul lung al ultimelor realizări gospodăreşti. Iar „bătălia" pentru cel mai bine gospodărit oraş, pentru cel mai curat cartier, pentru cea mai frumoasă stradă sau chiar pentru cea mai îngrijită casă continuă. Este permanentă, ca oricare întrecere socialistă.

F. URSEANU

RĂSPUNSUL

Pe adresa Institutului Politehnic din Iaşi sosesc zilnic zeci de pachete, corespondenţe şi publicaţii din toate colţurile lumii. Nu demult, în corespondenţa sosită pe adresa acestei importante instituţii ştiinţifice din bătrînul oraş moldovean se afla şi un pachet expediat de Academia de Ştiinţe a Uniunii Sovietice, pentru profesorul de electrochimie I. N. Ciochină. Bătrînul profesor a început să-l desfacă cu grijă. Mîinile îi tremurau puţin de emoţie. Era şi firesc. Mai demult el trimisese Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. o lucrare în care a muncit ani de zile. În străduinţele sale pentru cuantificarea fenomenelor electrochimice — în legătură cu mecanica cuantică — profesorul I.N. Ciochină a găsit o ecuaţie nouă, care va permite ca toate calculele energetice să se facă cu precizie. Întrucît studiile necesare pentru aflarea acestei ecuaţii necesitau o cunoaştere şi o orientare perfectă în aplicarea materialismului dialectic, profesorul Iegan s-a adresat Academiei de Ştiinţe de la Moscova, solicitîndu-i sprijinul necesar. Şi acum, probabil, în acest pachet se afla răspunsul aşteptatelor sovietici. Cel puţin una bănuia profesorul Ciochină, pe cînd îl desfăcea. Dar iată că alături de scrisoarea aşteptată se aflau şi cîteva broşuri. Toate în limba rusă. A luat una din ele şi a citit. Extras din Jurnalul de Chimie Fizică al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. — apoi titlul lucrării şi numele său... A simţit că ochii i se umezesc. Înalta apreciere a prietenilor de la Moscova l-a copleşit.

În răspunsul prietenesc al savanţilor de la Moscova, profesorul I.N. Ciochină a aflat şi un călduros îndemn pe care îl urmează: să-şi continue cercetările în domeniul cuantificării fenomenelor electrochimice şi al aplicării lor la necesităţi industriale.

Florin ŞERBAN

Castele-n... PORTUGALIA

de Corneliu LEU

Pentru a exprima simbolic noțiunea de „proiect himeric", de „iluzie deșartă", se întrebuințează de obicei formula „castel în Spania". E o expresie veche, iar fabula care-i stă la origine ar fi foarte interesantă de povestit dacă, în ultima vreme, o nouă expresie nu ar cere în mod imperios să fie explicată. De fapt are același sens și același substantiv inițial. Dar, în ceea ce privește locul unde se situează pe planisfer, a suferit o oarecare deplasare de longitudine. Un alt amănunt: ca rang de noblețe, originea ei e mult mai înaltă. Pe cînd „castelele din Spania" aparțineau unor nobili scăpătați, „castelele din Portugalia" (pentru că aceasta este expresia) sînt durate, am putea zice, din august os regal. Cum devine chestiunea cu caracterul de expresie general circulantă pe care-l capătă, vom vedea îndată.

Tot rominul își amintește că a avut cîndva un rege gingav, progenitură de tată alcoolic și afemeiat. Augustele vicii ale tatălui nu au rămas, bineînțeles, fără urmări pentru fiu. Alcoolul, de exemplu, combinat cu alte calități dinastice, a avut ca rezultat biochimic încetineala la minte a ultimului locatar regal al imobilului din Calea Victoriei nr. 47-53. Pe Mihai Hohenzollern, însă, nu l-ar fi deranjat atît de mult augustele trăsături ale eredității lui; ba ar fi fost chiar fericit cu ele, pare-se, dacă, asemenea unui har divin, celelalte urmări ale viciilor tatălui său nu s-ar fi năpustit asupra sa.

A fost Carol al II-lea și puțin afemeiat. Domnișoara Zizi Lambrino l-a iubit, pesemne, cu patimă și dezinteres. În 1917, în timpul retragerii, amanta prințului moștenitor ocupa în Iași un apartament deasupra redacției ziarului „Neamul românesc", redactat de profesorul Iorga. Cunoscutul om de știință, cu multiplele-i preocupări, se suia foarte de dimineață într-un automobil hîrbuit și venea să vadă spălturile; cum automobilul putea fi pornit foarte greu, șoferul rămînea cu motorul aprins cît timp profesorul dădea „bunul de tipar". Și, într-o dimineață, în încăperea cu miros proaspăt de cerneală a intrat un valet care, păstrînd tonul contrariat al stăpînei sale, a spus: *„Domnule profesor, mașina dumneavoastră o deranjează pe domnișoara Lambrino!"... „Nu-i nimic, a răspuns Iorga, în schimb mașinațiile dumneaei deranjează întreaga țară"*

Rezultatul mașinațiilor a fost căsătoria secretă dintre Carol și Jeanne (Zizi) Lambrino, din 1918

Cînd s-a născut, Mihai nu avea cum să știe că „mașinațiile domnișoarei Lambrino" îl vor mai deranja încă...

Dacă augustele figuri despre care a fost vorba pînă aici ar fi singurele personaje ale dramoletei, tot am sta bine, tot am ajunge ușor la deznodămînt. Din păcate, însă, nu e chiar așa. Dar să luăm lucrurile ceva mai dinainte:

Acum trei ani, într-un castel din Portugalia, purtînd poeticul nume de „Mar e Sol" (Mare și Soare), și-a dat obștescul sfîrșit Carol Hohenzollern. El a lăsat în urma sa o familie formată din doi fii, nu știu cîte surori și... trei neveste.

Ahtiați după averi, îndurerații moștenitori s-au apucat de afaceri. Mihai, bunăoară, a și găsit niște negri literari care iau între cinci sute și două mii de franci pe pagină, ca să publice sub numele său două cărți de memorii. Mircea Lambrino, fiul „veselei domnișoare Jeanne-Zizi" (așa cum era cunoscută în tinerețe victima morganaticei căsătorii), s-a ocupat de niște învîrteli cu o legătorie de cărți. Nu s-ar putea spune însă cît succes au avut cei doi frați vitregi, pentru că-i concurau memoriile mamei lor vitrege, madam Lupescu, cunoscuta madam Lupescu care publicase, sau permisese să se publice mai înainte, aceste trei titluri: „Secretele amorului, intrigii și gelozii", „Nopțile palatului" și „Ochii ei verzi au hipnotizat un rege".

Ei, bine, toate astea ar fi fost cum ar fi Vest, dacă, după 40 de ani de cînd se îndeletnicise cu așa ceva, nu s-ar fi descoperit că și Carol a avut predilecție pentru literatură. Pornind de la circulanta premiză că literatura e o refulare, el a cultivat stilul epistolar, trimițînd veselei Zizi rotundul număr de 1.000 de scrisori de dragoste. Rezultatul acestor 1.000 de scrisori și, bineînțeles, și al altor întîmplări, se cheamă astăzi Mircea Lambrino și are 38 de ani. În lipsă de alceva, Lambrino s-a gîndit că n-ar fi rău să devină... rege. Chiar și rege exilat. Exilat dintr-o țară în care nu a fost niciodată! A prezentat deci unui tribunal occidental cele 1.000 de scrisori care-i dovedeau filiația și a făcut dovadă prin actul de naștere că are cu doi ani mai mult decît Mihai. Astfel a cîștigat titlul de prim fiu legitim al lui Carol Hohenzollern

Cîtă tevatură, cîte deziluzii! Nevasta necredincioasă, care l-a lăsat acum cinci ani pe Lambrino, are desigur nesfîrșite complexe

Mihai, care era considerat un fiu supus, a strigat, spun gurile rele — pentru prima oară în viață — la mama sa: Dobitoaco! Nu puteai să mă naști cu doi ani mai devreme?

Elisabeta, sora lui Carol, a murit la Cannes. Noroc că de pe urma ei a rămas moștenitor Ea înfiase un băiețaș drăcos, în vîrstă de... 33 de ani, pe care-l numea „bărbat de rasă, șeful casei mele civile"... Băiețașul, împărțial și văr la fel de bun cu amîndoi fiii lui Carol, caută acum să vadă cu care dintre ei s-ar putea înțelege mai bine Între timp, avînd veleități artistice, el mai și pictează, după cum spune ziarul „Rominul american", „peisaje deprimante din Romînia democrat-populară, țară unde n-a fost niciodată"

Bine, bine, dar cum rămîne cu moștenirea?!

Mihai a făcut recurs la un tribunal parizian, dar acesta a confirmat primul verdict. Frățiorii rămîn, deci, să-și împartă averea. Averea din Franța, precum și pomenitul castel din Portugalia. Dar, cînd să ajungă acolo, oroare: obiectele de artă, în valoare de 140.000 dolari, fuseseră sustrase de mama vitregă a celor doi frați vitregi, madam Lupescu, femeia ai cărei „ochi verzi au fascinat un rege". Castelul nu mai avea decît valoarea zidurilor sale și aceea a amintirii unui tată denaturat

S-au întors fiecare la îndeletnicirile lor. Mircea Lambrino își continuă afacerea cu legatul cărților, iar Mihai a devenit un fel de comis-voiajor de lux în materie de avioane, cu stat de plată undeva peste ocean

Cît despre celălalt aspect al procesului — dreptul de moștenire la tron — cei doi frați, după cît se vede, cu toate că hotărîrea formală există, nu se prea cearta Își dau și ei seama că așa este, într-adevăr, un veritabil castel în Spania.

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

FETIȚA CU SANDALE ALBE

De ziua armatei japoneze, copiilor din Tokio li s-a făcut o bucurie: au fost lăsați să se joace cu... tancurile americane.

C-un steag să te joci, sau c-o stea
fetiță cu albe sandale!
Ce joacă-ntristată și rea
se-arată privirilor tale!

Ce puri îi-s genunchii rotunzi!
Duminica tînără, bună,
îți mîngîie umeri scunzi —
și-un cîntec sub degete-i sună

Zîmbindu-și cu buze-aurii,
băieții, cu tancul se joacă.
Șenilele negre sînt vii
și pot peste trupuri să treacă.

Ce joacă de vis, de coșmar!
Duminica tremură sumbră.
Sub cerul cu chipul de var,
toți arborii leagănă umbră.

Fetiță cu glezne subțiri,
fetiță cu albe sandale,
de unde vii? Din amintiri?
Cad frunzele toamnei domoale

Copacii... Ei nu pot uita.
Și orbi s-ar dori, să nu vază
O joacă... Legate-s de ea
Atîtea priveliști de groază

Ce joacă-ntristată și rea!
Foșnesc amintirile, pale
C-un steag să te joci, sau c-o stea,
fetiță cu albe sandale...

Florin MUGUR

Fără „ZÎMBIȚI, VĂ ROG"

— INSTANTANEE —

←„Dragă Lisavetă"

Fotografie de
A. LOVINESCU

Puf de păpădie în ianuarie. →

Fotografie de
A. LOVINESCU

Ufff! Iar afurisita de bujie...

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Confidență

Fotografie de S. STEINER

Un bilet pentru [illegible]

Fotografie de A. MIHAILOPOL

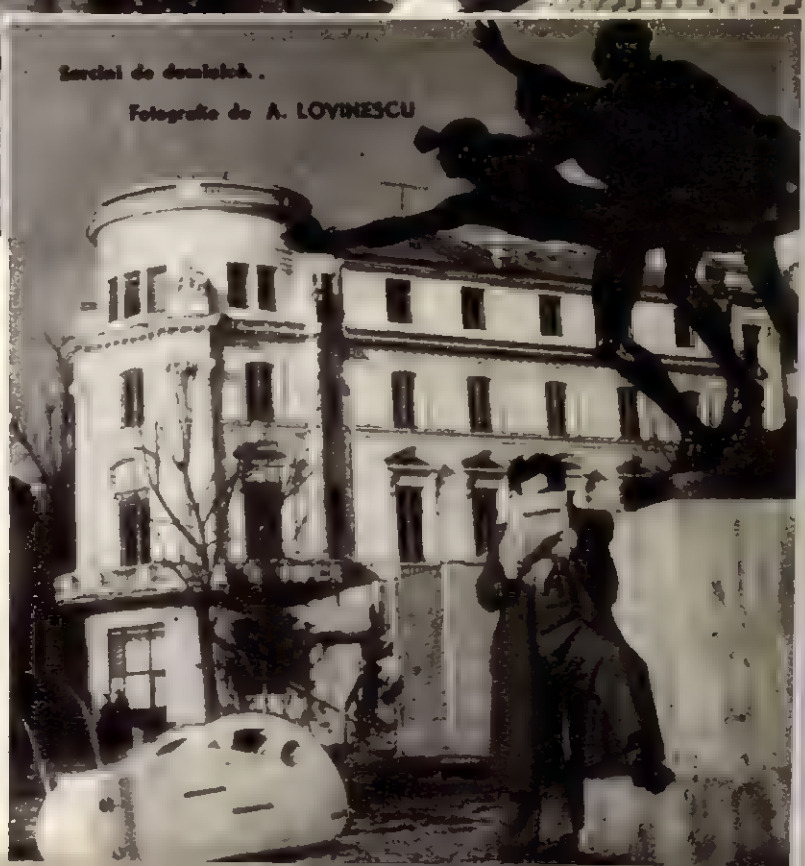

Sarcini de duminică.

Fotografie de A. LOVINESCU

MIHALACHE

de Ştefania RAICIU

Ilustraţii de Tia PELTZ

Aleile de pietriş împart curtea ospiciului în dungi înguste, galbene şi lucioase, despărţite între ele de şirurile de trandafiri abia îmbobociţi. O lumină binefăcătoare se revarsă asupra casei celor cu mintea întunecată, care trăiesc aci izolaţi de restul lumii.

Din cînd în cînd, cîte un bolnav, în halatul lui albastru, se furişează din dosul zidului clădirii principale sau se ascunde după cîte un copac, privind bănuitor spre străinul care, încălcîndu-le împărăţia, stă pe banca din faţa cancelariei. E omul de la tipografie, care a adus, ca de obicei, vreo comandă de registre.

A venit dis-de-dimineaţă. Şi-a lăsat căruciorul în poartă şi aşteaptă. Îl cheamă Mihalache. Nu-l cunoaşte nimeni, dar el cunoaşte o lume întreagă. Mihalache e rotar. Rotar înseamnă multe pentru el: porneşte roţile maşinilor şi motorul tipografiei, sună clopotul din curte, aprinde şi stinge felinarul, cară baloturi de hîrtie, repară broaşte şi potriveşte chei, împarte comenzile pe la clienţi, ba mai găseşte cîteodată timp să ducă şi copiii patronului la şcoală. Dar meseria lui de căpetenie este întreţinerea preţioaselor pietre litografice.

Cu o bucată de pînză de balot drept şorţ, lustruită de ulei şi de vreme, cu mînecile suflecate şi muşchii încordaţi, puţin aplecat sub greutatea pietrei cărate pe un umăr, Mihalache, discobol al timpurilor moderne, are gestul armonios şi mersul elegant.

Cu un burete mare, muiat în ape misterioase, Mihalache şterge cu băgare de seamă numele gravate pe piatră pentru cărţile de vizită tipărite ieri, spre a face loc anunţurilor de cununie sau de botez de mîine. Pe el nu-l cunoaşte nimeni — dar el cunoaşte tot oraşul: ştie cine cu cine s-a însurat, cine şi-a botezat copilul şi ce nume i-a dat, cine e doctor în drept de la Paris şi cine nu, cînd l-a avansat pe dl. colonel şi cîte diplome are moaşa comunală...

Toate comenzile trec prin mîna lui. Le împachetează cu îngrijire, le aşază în căruciorşi le duce la clienţi acasă. Tot el expediază şi reclamele loteriei, care se tipăresc în atelier. Imediat ce ies de sub tipar, le ia, le împarte după mărime şi culori, le îndoaie şi le bagă în plicuri, aşezîndu-le în teancuri nesfîrşite. Cînd a văzut pentru prima dată scris de-a curmezişul listelor cu litere roşii şi mari „norocul lui Schroeder e colosal!", a cumpărat un loz. De atunci cumpără mereu şi pierde mereu. La început a cumpărat din curiozitate — apoi de plăcere, mai tîrziu din pasiune. Citind zilnic reclamele şi urmărind toate tragerile, loteria a devenit pentru el o adevărată manie. Trebuie să cîştige într-o zi! O să-şi facă şi el o căsuţă cu grădină, poate nu aşa de mare ca a ospiciului, dar tot atît de frumoasă. Grădina asta a fost totdeauna visul lui şi îi place să se odihnească aici, pe bancă, aşteptîndu-l pe dl. doctor să-i iscălească de primire. Dl. doctor de la Paris, aşa scrie pe cărţile de vizită — e un om foarte cumsecade. Totdeauna găseşte o vorbă bună pentru el, îl cinsteşte şi-l întreabă de sănătate. Dar supărarea din ultimele zile l-a zdruncinat serios pe Mihalache. Altădată se odihnea aici, pe bancă, şi se gîndea la meseria lui, care-i plăcea, dar azi e trist şi abătut. Şi are motive: patronul a vîndut întreprinderea şi el va rămîne pe drumuri. Cei ce au cumpărat-o nu vor să-l mai angajeze. Şi gîndurile negre care-l chinuiseră toată săptămîna, săptămîna asta amară „de dat în primire", îl năpădiră din nou. Şi nici un fel de pensie!...

Leafa de pînă acum abia îi ajungea să trăiască; de unde să mai aibă el şi economii pentru bătrîneţe? Tot ce i-a mai rămas e speranţa în lozul norocos, mai ales după ce a văzut azi dimineaţă tiparul cu fotografia în care măcelarul din Hala Traian numără banii cîştigaţi. Rîndul trecut era cît p-aci să cîştige el 10.000 lei; numai seria nu se potrivise. I-ar fi ajuns ca să poată cumpăra căsuţa din colţ, de la Făgădău, pe care o admiră de cîte ori se duce cu cărţile de vizită la dl. avocat de pe Romană. Chiar în ajun ocolise p-acolo, trecînd cu căruciorul să lase invitaţiile de botez la nepoata colonelului din Viitor. Ba era să-l calce şi tramvaiul, tot uitîndu-se la caisul înflorit de lîngă poartă şi gîndindu-se că în curînd nici de chirie n-o să mai aibă, iar slujbă e greu să mai găsească la vîrsta lui. Cel puţin un adăpost dacă ar avea, pînă nu-l dă proprietarul în drum!... O să-l roage pe dl. doctor să-l recomande undeva. Doar dl. doctor e cel mai mare aici! Dacă s-ar duce acum la el şi l-ar ruga să-l bage la ospiciu? Parcă o să ştie cineva că e sănătos la minte? Ptinea internaţilor n-o mînca-o degeaba; o găsi el ceva de lucru şi aici!...

Şi Mihalache se-ndreptă cu curaj spre intrarea din faţă. Trecu ca o umbră pe lîngă gardian, urcă treptele repede şi se pomeni deodată în sala cea mare din faţa ascensorului. „Numai patru persoane!" (Asta e poveste veche! O ştie el de cînd a tipărit afişul ăsta la ei în atelier!) Cabinetul doctorului l-a dibuit numaidecît, după pancarta cu „Intrarea oprită", agăţată de clanţă. O luase anul trecut din comanda ministerului, cînd venise dl. Vasile Morţun, ministru la Interne, şi o dăduse-n dar d-lui doctor împreună cu „Păstraţi liniştea" şi „Rog ştergeţi picioarele" (de altfel ar fi şi păcat să nu-şi şteargă lumea picioarele, atît e de frumos mozaicul cu dungile albastre şi chenar galben aprins! Ce-ar mai luci, dacă ar fi să-l lustruiască el; şi-ar aduce şi buretele cumpărat din banii lui, şi pielea de căprioară...)

★

Doctorul l-a ascultat cu bunăvoinţă. Îi e simpatic bătrînul rotar, dar cum poate el interna printre nebuni un om cu mintea întreagă?

În cancelarie e lume multă. Se face înregistrarea noilor veniţi care nu sînt furioşi. Stau în picioare în dreptul uşii, păziţi de infirmiere, aşteptîndu-şi rîndul.

Mihalache, după multă stăruinţă, l-a convins pe doctor şi şi-a făcut loc printre ei.

Secretarul înseamnă pe fiecare în registru, face cîte o fişă şi-ca înaintea unei execuţii — îi întreabă pe fiecare la rînd dacă mai au vreo dorinţă: vreun pachet de tutun, vreo carte poştală?

— Un bilet de loterie! — răspunde Mihalache cu seninătate.

„Şi eu, care-mi făceam scrupule că-l internez prin fraudă!" — îşi zise doctorul, cu conştiinţa împăcată.

STĂ ȚĂRANUL IARNA PE CUPTOR?

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

Trenul străbătea cu toată viteza cîmpia întinsă, acoperită de zăpadă. În vagonul restaurant, lume multă, căldură, fum de țigară. Adunați în jurul meselor mici, călătorii discutau despre o mulțime de lucruri, așa, ca să treacă vremea, în timp ce pe mese se înmulțeau sticlele de bere goale. La o masă se făcu dintr-o dată liniște — convivii epuizaseră, pare-se, toate chestiunile „la ordinea zilei". Un călător de vreo 40 de ani, rotofei, cu un început de chelie, după ce privise îndelung peisajul de iarnă și satele care rămîneau în urma trenului ca niște îngrămădiri de căsuțe-jucărie acoperite cu vată, oftă îndelung și spuse:

— Ce bine-i de țărani! Și-au adus bucatele în hambare și-acum stau pe cuptor!

Chiar așa să fie?...

... Avînd tocmai în zilele următoare niște treburi la Rupea, m-am repezit și într-un sat din apropiere, la Jibert, și, colindînd ulițele și mai intrînd ba într-o casă, ba într-alta, iată ce am aflat.

Gaterul gospodăriei

Grajdul de vaci

Căratul gunoiului

MULTE ZILE-MUNCĂ sînt de făcut iarna la Gospodăria Agricolă Colectivă din Jibert. Îngrijitul celor 47 vaci cu lapte și al celor 21 viței, al celor 900 de oi, 51 porci și 60 cai dă colectiviștilor destulă bătaie de cap, din zori și pînă în noapte.

Tot acum este și vremea cînd gunoiul de grajd se cară la cîmp.

Și în atelierele de lemnărie, fierărie, rotărie ale gospodăriei e forfotă mare.

Știți la cît s-a ridicat o zi-muncă în 1957, la G A C.-Jibert, bani și produse la un loc? La 40 de lei! Lurz Mihai, cu familia, a totalizat 1132 zile-muncă în anul 1957. Credeți că le-a făcut stînd pe cuptor?

Crescătoria de porci

Atelierul de rotărie

UN VENIT ZILNIC: el rezultă din valorificarea laptelui la centrul din sat, fără ca nevestele să mai fie nevoite să bată kilometri pînă la oraş. ←

POATE CĂ BUNICILE STAU DEGEABA? N-aş crede... Nepoţeii cunosc foarte bine valoarea unei bunici care în serile lungi de iarnă, în timp ce toarce ştie să spună atît de frumos basme... →

VÎNĂTOAREA DE MISTREŢI este tot o treabă de iarnă. Drept care Stamp Gheorghe, Mihăilă Vasile şi Muşinoi Ioan, pe care i-am întîlnit, şi-au luat cîinii şi au pornit-o din zori.

PROGRAM DE SEARĂ: joc la căminul cultural.

CUI ÎI PLACE MIEREA are de lucru tot anul. Doar albinele se odihnesc iarna, căci prisăcarul trebuie să le îngrijească, să le asigure căldura, să le repare stupii etc

NUMAI PISICA stă pe lîngă sobă, cu ochii întredeschişi, dă din coadă leneşă şi toarce

LA PARIS

Unul din peisajele venețiene ale lui W. Siegfried, expuse la Galeriile „Bernheim".

Galeriile pariziene „Bernheim" au prezentat săptămînile trecute, sub prețiosul lor gir artistic, expoziția de peisaje venețiene a talentatului nostru artist W. Siegfried. Precum se poate vedea și în una din fotografiile de față, expoziția a cunoscut o afluență de public ce mărturisește interesul parizienilor pentru lucrările artistului român. De altfel W. Siegfried le era cunoscut iubitorilor de artă francezi și ca om de teatru, întrucît cu puține zile înainte el prezentase în cadrul Teatrului Națiunilor — cu concursul a doi actori francezi — actul II din „Steaua fără nume" de Mihail Sebastian. Precum s-a recunoscut și în cadrul acestor manifestări artistice, ele aduc o incontestabilă contribuție întăririi prieteniei dintre poporul nostru și cel francez, prietenie ce cunoaște o veche tradiție.

LA LEGAȚIA R.P.R. DIN PARIS

În cadrul unei recepții ce a avut loc nu demult la Legația R.P.R. din Paris, au fost înmînate diplomele noilor membri de onoare și membri corespondenți francezi ai Academiei R.P.R. În fotografia de sus: Mircea Bălănescu, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al R.P. Române în Franța, înmînînd diploma de membru de onoare al Academiei R.P.R. savantului Louis de Broglie, membru al Academiei Franceze și membru al Academiei de Științe din Franța. În fotografia de jos: Mircea Bălănescu întreținîndu-se în timpul recepției cu Lucien Bégouin, președintele grupului de prietenie Franța-România din Adunarea Națională.

1. La vernisajul expoziției Siegfried, de la Paris 2. W. Siegfried, împreună cu Elvira Popescu și Mircea Bălănescu, ministrul R.P.R. la Paris.

Actul al II-lea al „Stelei fără nume", jucat la Teatrul Națiunilor din Paris în regia lui W. Siegfried și interpretat de actorii francezi Françoise Spira și Jean Leuvrais. →

UNDEVA, PE DONUL LINIȘTIT

Puțini oameni și-ar putea închipui că, sub înfățișarea acelui om mărunțel la trup, cu părul pe alocuri încărunțit, cu mersul vioi, îmbrăcat în autentice straie cazăcești, se ascunde Mihail Șolohov, cel mai mare scriitor sovietic contemporan.

Departe de zgomotul marilor orașe, într-o casă liniștită și încăpătoare, înfiptă undeva pe malul abrupt al Donului, Șolohov, înconjurat de familie, trăiește viața sa de adevărat cazac, cu ciudățenii și „tabieturi", ca orice om simplu.

Nu-și părăsește ținutul natal decît rareori, cînd, în calitate de deputat al Sovietului Suprem al U.R.S.S., pleacă la Moscova la sesiuni sau cînd pornește în drumeție de-a lungul și de-a latul țării. Uneori călătorește dincolo de hotare, fiind primit peste tot ca un oaspe drag.

Cei care au avut prilejul să-l vadă, să-l cunoască, povestesc despre ceea ce îl caracterizează în mod deosebit: marea sa simplitate și modestie, dar mai ales faptul că nu-i place să vorbească prea mult despre sine, despre munca și despre proiectele sale. Cu multă căldură vorbește însă Șolohov despre oameni și fapte întîlnite de el în cursul călătoriilor în țară și peste hotare. Fie că este vorba de un pescar norvegian, de oamenii hidrocentralei de la Stalingrad sau de recoltarea porumbului, darul lui de povestitor face ca faptele și oamenii de care vorbește să trăiască aievea.

Pe unde umblă, oamenii îi cer sfatul în probleme personale pe cît de diferite, pe atît de complicate. Poarta casei Șolohovilor este deschisă oricînd, atît bătrînilor stăniceri din Veșenskaia, cît și tinerilor minuitori ai condeiului care vin aci să afle părerea maestrului despre cutare sau cutare lucrare de început.

Scrisorile pe care le primește scriitorul — multe purtînd drept adresă doar: „M. A. Șolohov, scriitor" — constituie tot atîtea dovezi ale dragostei și respectului de care se bucură marele prozator.

Familia sa este numeroasă: soția, Maria Petrovna, cu care conviețuiește de 34 de ani, cei patru copii care și-au făcut rostul lor, copiii acestora. Dintre nepoți, cel mai drag îi este micuțul, poreclit „Mihail al III-lea", cu care se „întreține" deseori...

Despre pasiunea sa de vînător și pescar se pot spune multe, ca și despre sfătoșenia sa, atunci cînd se întîlnește cu prietenii la un păhărel de vodkă.

În stanița Veșenskaia de pe Donul liniștit, Șolohov, scriitorul, rămîne un cazac simplu...

Fotoreportajul nostru prezintă cititorilor „Flăcări" cîteva instantanee din viața extrascriitoricească a lui Mihail Șolohov.

Sprijinit de balustrada terasei, Mihail Aleksandrovici contemplă scurgerea domoală a Donului. →

↑ **Pe urmele vînatului.**

Înaintea unei partide de vînătoare, Șolohov își pune la punct arma și muniția... ←

Cele cîteva prepelițe împușcate sînt un început prevestitor de vînătoare bogată. →

Pe lîngă pescuit și vînătoare, grădinăritul constituie și el una din micile pasiuni ale scriitorului.

Cu un avion al societății „Alaska Airlines", am plecat într-o dimineață de septembrie din Seattle. În mai puțin de zece ore aterizam la Fairbanks, micul orășel care, fiind un centru de prelucrare a minereului aurifer ce se extrăgea cîndva de prin văi, a devenit capitala economică a Alaskăi — peninsula polară în care americanii au construit multe obiective militare.

După un scurt popas la Fairbanks, m-am hotărît să pornesc mai departe, spre ținuturile unde există mai multe așezări de eschimoși. Și astfel am început un uriaș înconjur, care m-a dus de la Fairbanks la Unalakleet, la Nôme și în extremul nord, la Pointe Barrow pe cercul polar, numai pentru a cunoaște mai îndeaproape viața băștinașilor din această parte a lumii.

La răscruce de vînturi

La hotarul dinspre nord, banchizele arctice blochează navigația în cea mai mare parte a anului. Înspre apus și miazăzi, cel puțin șase luni pe an — din septembrie pînă în iunie — situația e aceeași. Totuși, cu excepția nordului, vegetația — păduri, tufărișuri, ierburi înalte — acoperă văile și în special valea Yukonului, fluviu al cărui curs se întinde pe o distanță de peste 1.000 de kilometri, între munți cu piscuri ce ating uneori 6.000 de metri.

Alaska e acoperită cu lacuri, iazuri și lagune, care în zilele cu cer senin se pierdă la nesfîrșit prin fața ochilor celui ce le admiră din avion.

Clima e aspră. Atît de aspră, încît pe malurile Yukonului temperatura e uneori mai scăzută chiar decît la pol. Din înfruntarea vînturilor din Pacific și Arctica, se stîrnesc furtuni și vijelii formidabile, pornind dinspre nord spre sud și urmînd parcă drumul lanțurilor de munți.

Se înțelege că într-o asemenea regiune comunicațiile întîmpină greutăți nenumărate. Aproape că nu există drumuri; navigație de coastă nu se poate face mai bine de jumătate din cele douăsprezece luni ale anului. Avionul rămîne utilizabil doar cînd îngăduie vremea. Fauna bogată din interiorul țării și de pe țărmuri face ca pescuitul și vînătoarea să rămînă activitatea de căpetenie a băștinașilor. Urși, lupi, vizoni, multe animale cu blană scumpă, reni, foci, otarii, morse, somoni — iată cîteva din avuțiile acestei țări. Zăcămintele de aur de aci i-au atras pe căutători. Petrolul, descoperit cu puțin înaintea celui de-al doilea război mondial, n-a fost exploatat decît după sfîrșitul războiului. Dar descoperirea aurului și a petrolului și mai ales năvala afaceriștilor yankei, departe de a le aduce eschimoșilor bunăstarea la care năzuiau, le-a înrăutățit și mai mult condițiile de viață.

Mîine... vine iarna!

Golful Nord, adăpostit în mijlocul coastei vestice a Alaskăi, se deschide larg în Marea Bering. În fundul golfului, la gurile rîului Unalakleet, înconjurat de tundra mlăștinoasă, se află satul-orășel cu același nume, avînd o populație de 5.000 de eschimoși. Nimic nu-l apără nici împotriva vînturilor, nici împotriva curenților sezonieri, nici a mareelor care agită Marea Bering între Arctică și Pacific.

Tinere fiice ale zăpezilor veșnice, purtînd tradiționalele lor „parka"-uri de blană. După cum se pare, ele s-au obișnuit cu aparatul din mîinile fotografului...

Iglul — „locuința" eschimoșilor. Încălzitul și iluminatul se fac aci cu ajutorul opaițului, ce are drept combustibil... untura de focă.

...Din avionul care cobora în cercuri mari, priveam căsuțele cenușii de lemn, în ambianța unui extraordinar amestec de culori, mergînd de la galbenul auriu al trestiilor, pînă la verdele culturilor din mlaștini — totul mărginit de apele albastre ale golfului.

Îndată după aterizare, paleta culorilor s-a îmbogățit datorită îmbrăcămintei eschimoșilor, așanumitele „parka" (mantale confecționate din piei și blănuri) acoperite cu țesături strălucitoare albastre, purpurii, verzi și roze.

Prietenul meu Kumulak era acolo. El este unul dintre puținii eschimoși care înțeleg limba engleză. O călăuză iscusită. Mulțumită lui am izbutit să cunosc bine neamul acesta de oameni, obiceiurile, viața lor.

Era spre sfîrșitul lui septembrie, către ora 9 seara. Soarele cobora. Cîțiva nori mărunți se înălțau deasupra zării.

— Se schimbă vîntul — zise Kumulak, întinzînd mîna. Mîine sosește iarna.

Iarnă! Îmi venea să rîd. Era o seară plăcută, de loc răcoroasă pentru locul acela atît de aproape de cercul polar, iar priveliștile se arătau atît de frumoase!

Dar la asemenea latitudini vremea e înșelătoare. Se schimbă

capătul lumii

POPAS LA ESCHIMOȘI

Reportaj scris pentru „Flacăra" de Ray HALIN, ziarist francez

Fotografiile autorului

într-adevăr peste noapte. A doua zi, cînd m-am trezit, un strat subțire de zăpadă acoperea pămîntul înghețat, iar vîntul rece și aspru tăia ca briciul.

Parka-urile multicolore de vară cedaseră locul celor de iarnă, cenușii și uniforme. Zăpada se întărise. Marea se acoperea zi de zi cu tot mai multe blocuri de gheață venite din Arctica; apa albăstrie a rîului înghețase în unele locuri. Începea lunga perioadă a iernii polare.

Vă puteți imagina viața a zeci de familii blocate de iarnă într-o asemenea regiune? O primă problemă: cea a alimentației. Procurarea apei devine o adevărată corvadă. Ea se face cu o sanie și un ferăstrău cu care eschimosul taie în grosimea gheții rîului calupuri dreptunghiulare și le transportă apoi acasă.

În aceste ținuturi hrana se procură în general prin vînătoare și pescuit.

Vînătoarea și pescuitul reprezintă de altfel și activitatea de bază a bărbaților. Femeile se ocupă de toate muncile casnice: prepararea conservelor, prelucrarea blănurilor, confecționarea hainelor și a încălțămintei etc.

Într-o dimineață Kumulak veni să mă ia la pescuit. Am plecat — cinci persoane — pe la ceasurile 10 dimineața, într-o barcă cu două motoare. După ce am sosit la destinație, prima grijă a fost s-aprindem focul. E uluitor cu cîtă repeziciune sînt în stare eschimoșii s-aprindă un foc, acolo unde ai putea jura că nu există o așchie de lemn sau urme de vreascuri pe o rază de kilometri.

Pe la orele trei și jumătate după-amiază, ne-am hotărît să ne întoarcem, deși nu aruncasem decît o singură dată năvodul. Nori subțiratici se-ntindeau înspre soarele ce sta să apună, iar vîntul creștea în putere.

În curînd rîul avea să înghețe. Și atunci pescuitul se va face cu... ferăstrăul. Blocuri de gheață tăiate în formă de V servesc drept babale de care se leagă plasele ce se vor umple cu pește.

La vînătoare de otarii

Otaria, foarte asemănătoare cu foca, doar ceva mai mică decît aceasta, este vînatul preferat al eschimoșilor. Inteligentă și inofensivă, otaria nu-ți permite decît numai cu mare greutate să te apropii de ea, căci e foarte sperioasă, de parcă întotdeauna și-ar aminti de alte vînători, de care a scăpat. Are un auz excepțional și simțul mirosului foarte dezvoltat; în schimb, vederea-i este slabă. Înotătoare excelentă, cînd simte primejdia se cufundă la mari adîncimi, scăpînd astfel de urmăritori.

Kumulak mă invitase la o asemenea vînătoare. Îmbrăcați în parka-uri albe, pentru a păcăli otariile, care disting cu greu formele, dar se tem de orice

Un eschimos din Point Barrow. Din „civilizația" americană nu i-a rămas decît cutia de sandvișuri, pe care o poartă de cele mai multe ori goală. Pentru că eschimosul a fost nevoit să învețe și el ce este șomajul...

Zi și noapte avioane militare americane patrulează deasupra Alaskăi. Urletul lor strident nu prevestește nimic bun eschimoșilor, sătui de „binefacerile" musafirilor nepoftiți.

mişcare, am ieşit în larg cu barca cu motor. Vînătorii erau încredinţaţi că vor găsi, într-un anume loc de pe coastă, înspre nord, colonii de otarii. După trei ore bune de călătorie pe apă, am dat de o asemenea colonie.

Otaria se odihneşte stînd lungită pe gheaţă. Cam din zece în zece secunde înalţă capul cu botul drept spre cer şi ascultă cu multă luare aminte, presimţind parcă apropierea unei primejdii. Această tactică a inspirat-o pe cea a vînătorilor. Cînd otaria îşi înalţă capul, vînătorii se opresc şi, neclintiţi, aşteaptă ca animalul să se întindă iarăşi pe gheaţă. În felul acesta ei se apropie pînă la o distanţă de 30-50 de metri, de unde vor trage. Trebuie să ţinteşti în ochi sau într-un punct situat între ureche şi ceafă. Nu există alt punct vital al animalului pe care să-l poţi atinge cînd stă lungit. Totul trebuie făcut la iuţeală şi fără greş căci, dacă e numai rănită, otaria sare repede în apă şi nu mai poate fi găsită niciodată.

Prin semne, fără un cuvînt, fără cel mai mic zgomot, Kumulak ne-a aşezat în linie, la intervale de 30 de metri.

Unul dintre însoţitorii mei, pe care înaintarea prea înceată îl enerva, fu cît p-aci să dea alarma, pregătindu-se să tragă de la 100 de metri. A fost oprit la timp. Mai apoi, pe cînd ne aflam la vreo 60 de metri de pradă, o otarie, care adulmeca aerul, scoase un grohăit, se tîrî către apă şi se aruncă în mare. Unele au urmat-o, dar cele mai multe nu s-au mişcat. La 40 de metri Kumulak ne-a indicat ţintele. Au răsunat patru împuşcături. Numai două otarii au rămas pe loc: cele ţintite de eschimoşi. Eu o rănisem doar pe a mea şi animalul, şingerînd, dispăru în mare. Celelalte, cu o agilitate comică, grăbeau spre apă. Totuşi prada a fost destul de bogată.

Reîntorşi în sat, vînatul trecu în mîinile femeilor. Tăiatul, împărţitul şi curăţatul vînatului sînt atribuţia lor. Cu „uluk"-ul (cuţit de formă triunghiulară, bun la toate), otaria e repede jupuită. Apoi pielea e întinsă pe gard, la uscat, untura e pusă în butoi. Topită, ea slujeşte la încălzit şi iluminat. Cît despre carne, o parte e pusă la păstrare, alta e consumată imediat. Rezervele sînt păstrate în „caşe", barăci înălţate pe pari, pentru ca alimentele să fie puse la adăpost de animalele de pradă

...Cu asemenea ocupaţii, se scurse pe nesimţite timpul rezervat vizitei în această parte a Alaskăi. Şi, într-o bună zi, mă îmbarcai în avion şi pornii mai departe...

Vînatul, o dată adus acasă, începe pe mîinile femeilor, care-l taie şi-l transformă în conserve, ca pe această otarie.

Din însemnările unui scriitor

Ilustraţie de Pita RUBIN

Doar cîţiva ani au trecut DE ATUNCI

de Nicuţă TĂNASE

În anul 1943 lucram la o fabrică de armament. Fabrica era militarizată. Aveam 18 ani şi eram calfă-lăcătuş. Montam afeturi de mitraliere. Alături de mine, la menghina vecină, lucra unul dintre cei mai buni prieteni ai mei — Costică Radu. Eram nedespărţiţi. Prieteni la cataramă.

Politică pe vremea aceea nu făceam nici eu, nici Costică. Ştiam foarte vag că Hitler vrea să cucerească lumea, dar de ce, habar nu aveam. Ştirile la modă în acea perioadă, discursurile ţinute de comandantul fabricii militarizate ne făcuseră să ne speriem de cîte ori auzeam cuvîntul bolşevic.

Pe atunci se înrădăcinase la noi un obicei. Niciodată a doua zi după leafă nu ne duceam la lucru. Lefuri prea mari nu aveam. Atît cît să ne tîrîm zilele şi să ne înlocuim o dată pe an singura pereche de pantaloni pe care o aveam. Cu toate acestea, rupeam din toată sărăcia aia de salariu o parte din bani şi, a doua zi după leafă, ne îmbătam. În ziua cu pricina, ne găsirăi la nea Gogu Încurcălume.

Patronul, căpitanul, maistrul ne scoteau la raport: „De ce am lipsit? Începea iar un discurs patriotic despre războiul sfînt pentru cruce, despre bolşevism. Şi după leafă, iar lipseam..

A mers aşa, pînă cînd, într-o zi, maistrul n-a mai putut suporta „nesupunerea" noastră şi:

— De ce n-aţi fost ieri la lucru?

— Ne-am îmbătat

— Îmbătat?!... Na!

A început să care la pumni. Ne-am stăpînit.

— Dumnezeul mamii voastre de bolşevici!

Cînd am auzit cuvîntul bolşevic, am sărit amîndoi pe el.

— Na, ne mai faci mă, bolşevici?

L-am lăsat lat. Muncitorii mai bătrîni nu s-au băgat. Noi a trebuit s-o luăm din loc. Am pornit-o fiecare încotro am apucat.

După cîteva luni, am văzut defilînd pe străzile Bucureştiului armata sovietică. Bolşevicii nu erau de loc cum mi-am închipuit eu. Bolşevicii erau la fel ca mine, ca tine, oameni!

De atunci, de cînd l-am bătut pe acel maistru pentru că ne făcuse bolşevici, nu l-am mai întîlnit pe Costică Radu

Acum cîtva timp am fost trimis de ziar la Hunedoara, să scriu un reportaj. Într-una din secţiile pe care le-am vizitat, am dat de un panou. Pe el, nişte fotografii. Ochii mi s-au oprit pe o figură cunoscută. Am citit dedesubt „Lăcătuşul comunist Constantin Radu a depăşit planul cu 140%. Cinste lui".

L-am căutat. Am dat peste el. L-am sărutat şi i-am zis:

— Cinste ţie, bolşevicule

A rîs şi m-a îmbrăţişat

Doar 15 ani au trecut de atunci...

P. S. Întîmplarea asta şi multe altele m-au determinat să scriu povestirea „Derbedeii".

ALEGERILE DE ALTĂDATĂ!

— Eu cu cine votez?

(În fotomontaj, tăieturi din presa vremii. În rolul cetățeanului turmentat, actorul Iancu Brezeanu).

Sat. liniște: Costache Gheorghe cîntă la ferăstrău...

Ați auzit cîntînd FERĂSTRĂUL?

Nu știu cine a cîntat prima oară la ferăstrău. Enciclopediile pe care le-am consultat în acest sens sînt dezarmante prin tăcerea lor. Dar dacă primul pianist a fost un geometru (nu degeaba structura pianului fusese numită „monocordul lui Pitagora"!), cel dintîi interpret la ferăstrău a fost neîndoielnic un poet. Un poet al muncii silvane. A retezat un copac și a tresărit la vibrația melodioasă a uneltei. Și, în mîinile lui, lama ce ucidea viața pădurii a devenit creatoarea unui întreg univers sonor.

Căci, oricît ar părea de ciudat, instrumentul al cărui cînt prelung, vibrat, de o suavă melancolie, îl ascultați adesea la radio și care se numește năstrușnic „ferăstrău" este, totuși, un... ferăstrău. Un ferăstrău cu lamă de oțel special călit, cu zimți ascuțiți și mîner de lemn.

M-am întrebat ce taină rară cunoaște cel care, dintr-o simplă foaie de metal, poate scoate surprinzătoarele sunete ce seamănă cînd cu vocea omenească, cînd cu fluierul, cînd cu havaiana. Ca să aflu, l-am căutat pe Costache Gheorghe.

Și l-am găsit la radio. E unul dintre cei mai talentați interpreți la acest instrument. O siluetă subțire, fină, un zîmbet amabil. Mi-a vorbit la început cu o competență savantă care m-a intimidat puțin, despre efectele sonore realizate de Haciaturian cu acest instrument în concertul său pentru pian. Ca apoi să-mi destăinuie că are o singură clasă primară! Și eu am însemnat repede în carnețel spectaculoasa contradicție: autodidact de înaltă clasă! (Bieții interlocutori ai gazetarilor! Nici nu bănuiesc, poate, că în timp ce povestesc cine știe ce suvenir din adolescență, reporterul îi privește grav printr-o imaginară lupă psihologică și caută să le clasifice cît mai științific trăsăturile de caracter, temperamentul, talentele, cunoștințele etc. etc.) Mulțumită de flerul meu hotărîsem tocmai să semnalez în reportaj rudenia dintre lirismul ferăstrăului și firea delicată, rezervată, a cîntărețului. Un demon m-a împins însă, exact în acel moment, să întreb la ce instrument mai cîntă. Fatală curiozitate: Costache Gheorghe e baterist pasionat și timpanist în Orchestra de Studio Radio. Adică exact instrumentele care cer un puternic simț al ritmului, vigoare, temperament. Ca să mă consolez de eșecul meu psihologic, l-am rugat să-mi cînte o romanță (la ferăstrău, nu la baterie). Mi-a cîntat, rivalizînd cu Ioana Radu în „Mi-ești drag", cu Dacian în „Cînd săracul tatăl meu", în sfîrșit cu cine știe ce violonist, în „Cîntec indian" de Rimski Korsakov sau „Intimité" de Chopin.

Cînd scaunul e beteag de un picior, ferăstrăul muzical poate căpăta și o altă folosință...

Nu-mi permit aprecieri critice: l-ați auzit de multe ori la radio. În schimb, puțini l-au văzut: și instrumentul, și muzicantul sînt modești. Voi încerca deci să vă povestesc doar cum se cîntă la ferăstrău (cei ce nu agreează amănuntele tehnice într-un reportaj sînt sfătuiți să ocolească pasajul de față).

Ferăstrăul are un frate bun: arcușul. Fără el nu poate trăi, nu poate cînta. Artistul prinde mînerul ferăstrăului între genunchi, împrimîndu-i cu picioarele o continuă și uniformă vibrație, în timp ce mîna stîngă prinde capătul subțire al ferăstrăului, îndoindu-i lama în chip de S. Cu mîna dreaptă plimbă arcușul pe latura netedă a lamei (zimții folosesc doar la ornamentarea instrumentului și la... sfîșierea pantalonilor instrumentistului), căutînd notele grave în josul lamei și pe cele subțiri în susul ei. Vă? Dacă nu ai ureche muzicală, ferăstrăul rămîne un instrument cu totul inaccesibil și plin de taine.

Pe Costache Gheorghe însă am reușit să-l cunosc pînă la urmă, deși o călcasem cu stîngul la început în căutările mele psihologice. Știu — de pildă — o mulțime de date interesante din biografia sa. Le-am notat amănunțit în carnet: „orfan de mamă la 6 ani: tatăl, zidar, colindă țara în căutare de lucru, în timp ce copilul e lăsat pe undeva, ca băiat de prăvălie. Dormit în magazii... Șobolani, pantofi cu 5 numere mai mari". Pe la 14 ani: „măturător și afișist într-un cinematograf din Ploești. Film mut; cîntă orchestra Victor Rottescu: băiatul e descoperit fredonînd pe cînd mătura. Puțin vagabond, visător, melancolic, îndrăgostit de muzică. Rottescu îl învață vioara: profesor bun, pumni grei, băiatul se sperie, preferă contrabasul, apoi bateria: la 18 ani cîntă în orchestră".

Urmează peregrinări prin restaurante din mărunte orașe provinciale. Bani puțini. Eveniment de subliniat: vede un film cu orchestra argentiniană „Bianco", în care apare un cîntăreț la ferăstrău. Interes. A învățat singur să cînte la ferăstrău.

Azi: în Orchestra de Studio Radio, timpanist și solist la ferăstrău. Muzicant cult, demn, salariu bun, satisfacții artistice, morale (Medalia Muncii).

De astă dată sînt sigură că i-am prins portretul. Poate fi schițat în cîteva linii precise, apăsate fire complexă, mergînd de la visare lirică (ferăstrăul), la revărsări tumultuoase (bateria). Fin și politicos iubește oamenii, dar timoarea grea l-a făcut să prefere singurătatea și rezerva amabilă față de semeni. Seri solitare, petrecute în tovărășia muzicii.

Am închis carnetul și mi-am luat rămas bun de la tovarășul Costache. Din ușă, mi-a adăugat: „Cînd mai aveți timp, treceți pe la noi. O să vă recomand pe soția și pe cei doi feciori ai mei... Cel mare, Alexandru, a împlinit 20 de ani. E și el baterist, ba cîntă puțin și la ferăstrău. A făcut școala de muzică, nu ca mine!"

Sanda FAUR

Fotografii de A. LOVINESCU

Cronica melomanului

„MAEȘTRII CÎNTĂREȚI"... DIN BUCUREȘTI

„Maeștrii cîntăreți" au deșirat de mult Nürenbergul, în care i-a înfățișat Richard Wagner, ajungînd pe toate scenele lumii. Nestrecurați nici la București era îndelung așteptată, mai ales că de peste un deceniu scenele noastre de operă nu au mai găzduit nici o lucrare a genialului compozitor german.

Dar publicul bucureștean a fost compensat mai larg decît ar fi crezut, oferindu-i-se în numai cîteva săptămîni, trei din lucrările lui Wagner. „Maeștrii cîntăreți din Nürenberg", Tannhäuser și Vasul fantomă, cultivînd ultimele două datorită operelor române și maghiare din Cluj, venite în turneu în cadrul „Lunii Culturii".

„Maeștrii cîntăreți", penultima lucrare a lui Wagner, este și una din cele mai mature, deși pentru prima oară în viața sa marele compozitor scria comedie. Firește, o comedie cu rezonanțe grave, care prilejuiește 5 ore de muzică adîncă și urmîtor de bogată, însă totuși o comedie, al cărei umor subtil l-ar invidia mulți creatori de operă bufă.

Teatrul nostru de operă are o tradiție remarcabilă în redarea acestei capodopere wagneriene. Melomanii mai vîrstnici își reamintesc fără îndoială de minunata creație din urmă cu mulți ani, a lui Ștefan Ionescu-Goangă, care realiza unul dintre cei mai buni Hans Sachs din Europa, pentru că aceștia-s-au întrebat, revenind la actualul spectacol, dacă scurgerea anilor a lăsat neatinsă strălucirea acestei interpretări. Ei, bine, da! Pentru Ștefănescu-Goangă deceniile nu au făcut decît să șlefuiască concepția interpretativă, care în cele peste 4 000 de versuri cîntate din partitura wagneriană se desfășoară generos, echilibrat și puternic. Interpretul lui Hans Sachs este ultimul din vechea generație a cîntăreților noștri care au renunțat în actualul spectacol cu „Maeștrii cîntăreți". Mulți dintre actualii săi parteneri mai au de muncit pentru a satisface exigențele neobișnuite ale acestei partituri, deși Șerban Tassian, N. Secăreanu, George Mircea au adus spectacolului — în rulurile lor episodice — substanțiale contribuții. Din generația mai recentă, Valentin Teodorian a avut, în rolul ucenicului David, o adevărată creație. Aria Florescu, stăpînă pe un meșteșug și pe o muzicalitate deplină, face eforturi pentru a-și apropia un personaj care nu intrase încă în sfera ei interpretativă. Și reușita se remarcă de pe acum.

Din păcate, tenori dramatici pe măsura exigențelor lui Wagner apar greu și se mențin puțină vreme; efortul demn de toată lauda realizat de Ion Puican este justificat numai în parte, în timp ce la ai doilea interpret, Vasile Diaconescu, nu se justifică mai de loc.

...Și, în sfîrșit, orchestra. Sub bagheta lui Alfred Alessandrescu — animatorul întregului spectacol — ea a sunat plin, bine acordat și prompt, asigurînd o prezență care se împletea admirabil cu regia sobră, plastică și în special „muzicală", asigurată de Panait Cottescu.

Sosirea „Maeștrilor cîntăreți" la București, deși întîrziată, nu a fost lipsită de strălucire.

MELOMAN

PORTRETE:

Anghel Saligny

Trenul de Constanța, înainte de a ajunge la podul de peste Dunăre, oprește într-o gară micuță: Saligny. Puțini știu că această gară poartă numele creatorului falnicului pod de fier de la Cernavodă, pe care politicienii burghezi, slugarnici față de monarhie, îl botezaseră cu numele unui rege ce nu se ostenise nici să miște un deget pentru construirea lui.

În anul 1895, la inaugurare, podul, în lungime de 774 metri, a fost considerat drept cea mai importantă construcție de acest gen din Europa și a stîrnit vîlvă în lumea specialiștilor. Cu atît mai virtos, cu cît proiectantul și executantul podului, inginerul romîn Anghel Saligny, nu era de fel cunoscut peste hotare.

Statul romîn instituise în anii 1882 și 1886 două concursuri pentru construirea unui pod peste Dunăre. La fiecare s-au prezentat cîte opt din cele mai mari firme constructoare din Europa, în frunte cu compania condusă de inginerul Eiffel din Paris — creatorul vestitului turn din capitala Franței. Proiectele, analizate de o comisie internațională, au fost respinse ca necorespunzătoare. În 1887 Ministerul Lucrărilor Publice a încredințat această misiune tînărului inginer Anghel Saligny, care a dus-o la bun sfîrșit în mod magistral.

Născut la 2/14 mai 1854 în comuna Șerbănești (Tecuci), Anghel Saligny și-a început cursul secundar la gimnaziul nou înființat în Focșani. Termină liceul în Germania, la Potsdam, după care se înscrie la secția de astronomie a Universității din Berlin. După doi ani de studii strălucite, tînărul student îl cunoaște din întîmplare pe celebrul profesor-inginer Schwedler, care-l convinge să treacă la secția de construcții a Politehnicii din Charlottenburg — cel mai vestit institut tehnic european pe acele timpuri. Reîntors în țară în 1875 cu diploma de inginer, fostul student din Charlottenburg va intra în istoria țării ca cel mai iscusit constructor de poduri, șosele, căi ferate, tuneluri, porturi, silozuri, antrepozite și va aduce astfel o contribuție considerabilă la dezvoltarea economică a Romîniei.

Guvernul romîn concesionase unor firme germane, la insistențele regelui Carol, cointeresat în afacerile acestor firme, construirea terasamentelor de cale ferată. Concesionarii, plătiți cu cîte 306.000 lei pentru kilometrul de terasament — un preț exorbitant, față de cel real — proiectau cît mai multe bucle, curbe și ocolișuri, spre a umfla devizele. În același timp, lucrările erau executate sub orice nivel tehnic. Tînărul inginer s-a zbătut, a înaintat memorii, ba a întreprins o adevărată campanie de demascare a jafului ce se făcea din banul public și s-a obligat să execute el, în regia ministerului, toate liniile ferate necesare, iar costul să nu depășească 100.000 lei pe kilometru, adică o treime din cît primeau concesionarii străini. Și s-a ținut de cuvînt! Lui Anghel Saligny i se datorește construirea liniilor ferate Adjud-Tg. Ocna, Bîrlad-Vaslui-Iași și Crasna-Huși. Tot el a înlocuit vechile poduri de lemn, putrede, de peste rîurile Siret și Trotuș, la Cozmești, Onești, Urechești etc. Saligny studiază apoi și conduce executarea docurilor și antrepozitelor din porturile Brăila și Galați, folosind pentru prima oară în Romînia betonul, pe atunci element nou, foarte rar întrebuințat chiar și în țările cu tehnică avansată din Occident. Tot el a mai construit linia ferată Filiași-Tg. Jiu, pe cea dintre Fetești-Cernavodă, care leagă Dunărea de Marea Neagră, și linia Bacău-Piatra Neamț; a condus apoi lucrările de amenajare a porturilor Constanța și Ramadan (Giurgiu), precum și alte importante lucrări de poduri și șosele.

Ca director al Căilor Ferate (1895-1901) inginerul Saligny reorganizează această instituție și-i dă un caracter modern. În 1901, Ministerul Lucrărilor Publice îi încredințează direcția generală a porturilor și comunicațiilor pe apă. În această calitate el devine fondatorul serviciilor de navigație fluvială și maritimă, precum și al șantierelor navale din Galați și Tr. Severin.

Președinte al Societății Politehnice (1894-1896), membru corespondent al Academiei (1892) și președintele ei (1907-1910), inginerul Anghel Saligny a urcat toate treptele ierarhiei tehnice — de la inginer ordinar clasa a III-a, pînă la ministru al Lucrărilor Publice (1918-1919), post în care a ajuns numai datorită capacității și meritelor sale personale. Pasionat om de știință și de acțiune, inginerul Saligny a disprețuit politica burgheză și pe politicienii veroși. De altfel, chemat ca tehnician în guvernul liberal, el a avut de suportat atîtea mizerii din partea „colegilor" săi de cabinet și atîtea conflicte încît a demisionat după numai cîteva luni de funcționare.

Anghel Saligny a închis ochii la București, în anul 1925, la vîrsta de 71 ani, lăsînd în urma sa, pe lîngă o uriașă operă tehnică, și o seamă de lucrări scrise: memorii, expuneri asupra celor mai vitale probleme tehnice ale țării, rapoarte și referate ce se păstrează și azi în arhivele Academiei R.P.R. Anghel Saligny a fost, la fel ca și alți ilustri savanți proveniți din popor, un strălucit fiu al țării și o glorie a științei și tehnicii romînești, pe care le-a servit cu devotament și conștiință patriotică timp de aproape cinci decenii.

Tudor MIHAIL

Scriitori și Cărți

ÎNTR-UN SAT DUNĂREAN*)

În noua sa carte „Furtuna stîrnește valurile" Șerban Nedelcu și-a propus să reconstituie frescа unui sat dunărean în perioada marilor transformări petrecute imediat după încheierea armistițiului, cînd germenii conștiinței revoluționare a țărănimii sărace, dezvoltîndu-se liber, au dat naștere, cu sprijinul partidului, primului rod: reforma agrară. Concretizîndu-și epic intenția, care urmează să se realizeze într-un roman-cronică, Șerban Nedelcu a schițat trei personaje centrale: Lisaveta, Ion Dragomir și Florea Prodan.

Lisaveta este femeia care, în situația unei presupuse văduve, reușește să treacă peste prejudecăți, aureolată de drugostea ei pentru Ion. Dîrzenia o ajută să sfîșie, pe plan social, plasa de minciuni abil întreținută de dușmani, să ajungă un energic primar și, în această calitate, să înfăptuiască cu tenacitate, în satul ei, visul multiseculat al pălmașilor: împărțirea pămîntului moșieresc.

Paralel cu caracterul integru al femeii se dezvoltă conștiința lui Ion Dragomir, soțul nelegitim al Lisavetei, care, chiar pe front fiind, recepționează cu multă acuitate toate semnele prevestitoare de viață nouă și — întors acasă, după ce fusese dat dispărut — se încadrează energic, deși încă nu cu totul lămurit, în marea oaste a celor decși să schimbe radical raporturile sociale existente pînă atunci.

Ielvistul de partid Florea Prodan, mereu prezent în atmosfera romanului, chiar și atunci cînd adversarii reușesc temporar să-l zăbrobească moralmente, completează tripticul în jurul căruia se polarizează întreaga acțiune a romanului. Și nu e vorba de o acțiune liniară, ci de una pe care trebuie s-o urmărim pe planuri diferite, fiindcă însăși tematica romanului o cere și fiindcă în fața revendicărilor juste ale celor mulți se coalizează tot ceea ce istoria a condamnat, începînd cu primarul Bîrlogeanu și șeful de post Miș și terminînd cu politicienii trecutului, care sub masca unui democratism disimulat încearcă să lovească în noile realizări.

Cartea are două momente hotărîtoare. Primul: reforma agrară a fost înfăptuită. Al doilea: puterea politică a maselor a rămas încă neconsolidată. Acest fapt permite ca în urma unelтirilor dușmănoase — a unei adevărate coaliții de unelтiri — Lisaveta să fie scoasă din postul de primar, pe care-l reocupă Bîrlogeanu, integrul activist Florea Prodan să fie exclus din partid și în general toți oamenii înaintați să fie loviți, iar reacțiunea să-și impună dominația în sat. Finalul precipitat al cărții ne lasă să întrevedem ce se va întîmpla într-un volum viitor. Ultimele pagini deschid poarta unor noi acțiuni, care, desigur, vor satisface sentimentul dreptății jignite. Dar ceea ce este mai important din punctul de vedere al construcției romanului, din acest final se întrevede și modul în care se va rezolva destinul personajelor oprite la o răscruce. Putem spune deci că abia de acum înainte — cînd și puterea politică va trece exclusiv în mîna maselor — vom intra în miezul adînc al lucrurilor.

Din acest unghi de vedere privit, romanul lui Șerban Nedelcu reprezintă un preludiu promițător, chiar dacă acesta este încărcat cu prea multe amănunte nesemnificative (o exigență mai mare a scriitorului față de lucrarea sa ar fi putut elimina multe pasaje-balast, dăunătoare dinamismului epic), chiar dacă narațiunea curge prea agale, de multe ori parcă lipsită de o țintă precisă. Un roman-cronică, în care imaginea satului se încheagă în jurul cîtorva personaje, trebuie să prezinte fapte bine selecționate, să evite lungimile, să nu abandoneze la colțuri de drum eroi care au trezit interes epic. În ce măsură unele din aceste deficiențe vor fi remediate rămîne să vedem în continuarea ciclului.

Scriind aceste rînduri pe marginea romanului „Furtuna stîrnește valurile", evidențiem atît efortul autorului de a-și încerca puterile sale creatoare într-o tematică de mare actualitate, cît și reușita sa artistică în multe din paginile cărții.

L. VOITA

*) „Furtuna stîrnește valurile" de Șerban Nedelcu E.S.P.L.A., 1957.

A răposat „HORIA”

de Gabriel MICU

Ilustrație de Tia PELTZ

Cap. I: O urmă în stație

Domnul Herlok Solmes se învîrtea pe trotuar fumînd a treia pipă, în timp ce eu mă uitam în coșul de hîrtii atîrnat de stîlpul stației. Ca de obicei coșul era gol. În aceeași clipă simții însă sub călcîi ceva neobișnuit. M-am aplecat, am văzut un catalog de mostre și l-am ridicat. Pe copertă, caligrafiat cu peniță klaps, scria: „Horia“. Din spate auzii glasul maestrului care, imperturbabil, spunea:

— A fost aruncat de o bucureșteancă, înaltă de 1,65, îmbrăcată într-un pălton bleumarin.

— Formidabil, maestre! Cum ai dedus?

— Simplu: dacă nu era bucureșteancă, îl arunca în coș și nu alături.

— Bine, dar înălțimea și paltonul?

— Nimic mai ușor. Am văzut-o cînd a aruncat catalogul. Uite-o că trece strada!

— S-o urmărim!

Așa a început cazul „Horia“, care a zguduit 18 întreprinderi regionale comerciale cu rîdicata.

Cap. II: A răposat Horia

Urmărirea, ale cărei peripeții nu le mai istorisesc, s-a sfîrșit în fața unei fabrici, pe poarta căreia a intrat necunoscuta. La intrare scria: Uzinele Textile „7 Noiembrie“. Schimbai o privire cu maestrul și, hotărîți, pătrunserăm în fabrică.

— Ce căutați dv.? — ne întrebă portarul.

— Horia! — am răspuns noi într-un glas.

— S-a terminat cu Horia, a răposat! — răspunse portarul.

— Aha! — exclamă maestrul și continuă interogatoriul:

— De mult?

— La 31 decembrie.

— Asasinat de revelion — îmi șopti Solmes prima concluzie. Notează, doctore!

— A fost înlocuit cu Vivi — continuă portarul.

— Cherchez la femme, doctore, cherchez la femme! Moștenitorul e o femeie — îmi șopti maestrul.

— Dacă vă interesează Vivi, mergeți la cabinetul tehnic și întrebați de tovarășa Bodeanu.

— Complicea — îmi șopti Solmes și trecurăm mai departe.

Cap. III: Se lămurește un mister și începe altul

— Tovarășa Bodeanu? — vrui eu să întreb cînd am deschis ușa cabinetului tehnic, dar nu mai întrebai nimic, pentru că în fața noastră ședea necunoscuta din stația de tramvai. Totuși Solmes, cu calmul său proverbial, băgă mîna în buzunarul meu și scoase catalogul de mostre.

— Ați pierdut azi dimineață un catalog. Noi l-am găsit și...

— Sînteți foarte amabili, dar nu trebuia să vă deranjați. Nu l-am pierdut, ci l-am aruncat. Horia a decedat...

— Așadar, recunoașteți! Știți ceva și despre Vivi?

— Desigur.

— Atunci, în interesul dv., dacă doriți să evitați publicitatea, spuneți tot ce știți!

— Nu înțeleg ce vreți de la mine, tovarășe, dar dacă vă interesează, aflați că țesătura „Horia“, pe care am produs-o pînă la 31 decembrie, nu se mai fabrică și că în locul ei lucrăm o altă țesătură. De asta am și aruncat mostrele de „Horia“!

Nu-mi venea să-mi cred urechilor.

— Și de ce nu se mai fabrică Horia?

— Întrebați Direcția generală a bumbacului. Noi de acolo primim planul — ne răspunse tovarășa Bodeanu.

Plecarăm din fabrică și pînă acasă Solmes nu scoase un cuvînt.

De dimineață, cînd m-am trezit, Solmes era vesel și bine dispus.

— Misterul continuă, doctore — îmi spuse el. De ce nu se mai fabrică Horia?

— Nu știu — răspunsei eu prompt.

— Ei, vezi, asta trebuie să aflăm

Cap. IV: De ce nu se mai fabrică „Horia“?

— Nu se mai fabrică, pentru că nu se mai cumpără. Și nu se mai cumpără, pentru că cetățenii vor o țesătură mai bună — ne spuse tovarășa inginer Mazor, din serviciul tehnic al Direcției generale a bumbacului, atunci cînd Solmes și cu mine i-am pus întrebarea care constituie titlul capitolului de față.

— Să plecăm, doctore - - mi se adresă atunci Solmes. Aici nu mai avem nimic de aflat.

— Din păcate și acest mister a fost dezlegat — oftai eu.

— Ba de loc — îmi răspunse spre surprinderea mea maestrul. De zeci de ani se produce pînză albită. Pentru cine dorește ceva mai bun, există șifon, dar asta nu înseamnă că pînza albită nu se mai produce de loc. La fel și cu stamba și „Costela“, la fel cu zefirul și poplinul etc. etc. etc. De ce nu s-ar continua să se fabrice „Horia“, iar pentru cei ce doresc ceva mai bun, „Vivi“?

— Ești genial, maestre — spusei eu cu admirație.

— Ai dreptate — răspunse maestrul și-și continuă netulburat raționamentul. De ce o țesătură poate să nu se mai vîndă, doctore?

— Pentru că nu se mai cumpără — răspunsei eu inteligent.

— Și de ce nu se mai cumpără?

— Pentru că... pentru că... nu știu!

— Să-ți spun eu, doctore! Pentru că lumea s-a plictisit de modelele, de desenele în care e ea lucrată.

— Formidabil, maestre! Cum ai dedus?

— Uite-te la cămașa mea!

— Mă uit.

— Vezi ceva?

— Văd că e murdară la guler, maestre.

— Și altceva?

— Seamănă cu aceea pe care ți-ai făcut-o anul trecut. Același model de carouri.

— Exact. Acum concentrează-ți memoria și amintește-ți cămașa pe care mi-am făcut-o anul trecut. Poți să-mi spui ceva despre ea?

— Da. Seamănă cu cămașa pe care ți-ai făcut-o acum doi ani

— Foarte bine, doctore! Și des-

pre cămașa pe care mi-am făcut-o acum doi ani ce poți să-mi spui?

— Era același model cu cămașa pe care ți-ai făcut-o acum trei ani, care era la fel cu cea de acum patru ani și care, la rîndul ei, era identică cu cea de acum cinci ani... Dar, Solmes, pentru dumnezeu, dă-mi voie să nu mai continui, pentru că mi-e teamă că ajung la scutece.

— Excepțional, doctore! Excepțional! Și știi din ce e făcută cămașa mea?

— Nu știu.

— Din „Horia", doctore! Din „Horia", modelul nr. 4. Uite catalogul. Păi cum să se mai cumpere o pînză, dragă doctore, dacă aceleași modele sînt păstrate ani de zile? Se plictisește omul de ele, și gata!

Cap. V: O lacună

— Ai dreptate, maestre — răspunsei eu timid. Numai că în raționamentul dumitale întrezăresc o lacună.

— O lacună?!—se miră Solmes.

— Da, și încă una esențială. Cămășile dumitale nu sînt din „Horia", ci din noua țesătură, din „Vivi".

— Din „Vivi"?

— Exact, maestre. Uite catalogul: pe copertă scrie „Vivi" și nu „Horia". Ai schimbat din greșeală cataloagele la cabinetul tehnic.

— Nu se poate, doctore. Ai auzit cu urechile dumitale ce a spus tovarășa Bodeanu. „Vivi este o țesătură pe care fabrica o produce abia de la 1 ianuarie" și eu port cămășile astea de ani de zile. Ce crezi despre asta?

— Cred că țesătura e nouă, dar modelele sînt vechi — răspunsei eu.

— Nemaipomenit. E prima oară cînd mi se întîmplă să mă înșel. Haidem la fabrică!

— Din nou dv.? — se miră tovarășa Bodeanu, întîmpinîndu-ne.

— Da — răspunse maestrul. Am luat din greșeală catalogul noului dv. produs „Vivi" și am venit să vi-l înapoiem.

— Din nou v-ați deranjat inutil — ne răspunse amabilă interlocutoarea noastră. Acesta a fost catalogul de „Vivi" pînă cînd ne-am prezentat cu el la contractarea produselor cu organele comerțului. Acolo a fost respins în întregime...

— De ce?

— Niște circotași, cei din comerț! Pretind că sînt modelele vechii țesături „Horia", lucrate pe țesătura de „Vivi", și refuză să contracteze.

— Și nu este așa?

— Ba da, dar puteau să fie și ei mai drăguți. Ne învățaserăm așa de bine cu modelele astea de „Horia"... Judecați și dv.: e vorba de ani... Știți... o chestie de sentiment.

Ne înduioșaserăm și eu, și maestrul. Mă gîndeam la soacră-mea, pe care mă obișnuisem să o aud de atîta amar de ani și-mi închipuiam momentul cînd va trebui să mă despart de ea... Totuși, după 5 minute, Solmes se smulse din sentimentalism.

— Și ce faceți acum? — întrebă el cu glasul sugrumat de emoție.

— Ce să facem? Creăm modele de „Vivi" — ne răspunse tov. Bodeanu printre lacrimi.

— Nu e cam tîrziu? Ele ar fi trebuit date gata pînă la începutul anului...

— E tîrziu, dar înțelegeți că au fost cauze obiective... și apoi nu înțeleg de ce vă interesează numai „Vivi". Avem atîtea modele noi la alte țesături sau fețe de mese... Cu „Vivi" s-a întîmplat un accident...

La plecare, Solmes jubila.

— Ai văzut, doctore, c-am avut dreptate?

— Ca întotdeauna, maestre.

— Și ce concluzii tragi de aici, doctore?

— Că trebuie să schimbi modelul cămășii pe care ai să ți-o faci la anul, dragă Solmes.

— Pe legea mea, doctore, progresezi văzînd cu ochii — spuse maestrul și se adînci în gîndurile sale.

— Ca să rezumăm, doctore, concluzia cazului „Horia" este că nu țesătura nu se mai cumpără, ci modelele. Asta n-a înțeles-o însă Direcția generală a bumbacului. Și în loc să ceară fabricii modele noi de „Horia", a scos din fabricație însăși țesătura, produsul, cerînd să fie înlocuit cu „Vivi"...

— Iar fabrica — îi luai eu vorba din gură — din motive sentimentale (răuvoitorii susțin că motivul real ar fi faptul că introducerea unui model nou în fabricație provoacă o ușoară scădere a productivității timp de cîteva zile), a propus comerțului aceleași modele învechite de „Horia"... pe țesătură de „Vivi"...

— Foarte exact, doctore. Și ce crezi că s-ar fi întîmplat dacă accepta comerțul această mișcare de translație?

— Nu s-ar mai fi cumpărat nici „Vivi".

— Just!

... Așa s-a încheiat cazul „Horia" care a zguduit 18 întreprinderi regionale comerciale cu ridicata și nu mai multe, pentru că numai atîtea există în țară.

Cap VI: Solmes sugerează

Astăzi, cînd scriu aceste rînduri și-l privesc pe Solmes fumîndu-și pipa, așezat confortabil cu picioarele pe birou, nu mă pot opri să nu-l întreb:

— Maestre, scuză-mă că-ți întrerup meditația. Cum crezi că s-ar putea evita pe viitor repetarea cazului „Horia"?

— Simplu, doctore! La omologarea unui model se poate fixa și metrajul maxim ce se poate trage din el, știut fiind că oricine, și mai ales femeile se feresc să poarte o țesătură într-un model prea răspîndit. Bineînțeles, se mai pune condiția ca fiecare fabrică să creeze modele proprii și să nu procedeze ca „Țesătura" - Iași, care trage zefir în carouri, cu desene copiate după materialul de bluze ecosez de la „Industria Bumbacului" sau după cel de cămăși sport de la Lugoj.

— Extraordinar! Dar astea de unde le mai știi? — mă minunai eu.

— Le-am dedus în urma unor cercetări făcute la unul din locurile crimei.

— Unde?

— La Departamentul Industriei Ușoare...

— Și cei de acolo nu le știu?

— Ba da, dar nu le iau în seamă!

— De ce?

— Păi dacă n-au nici un Herlok Solmes în departament!...

Vreți să știți ce TEȘĂTURI NOI veți purta?

De vorbă cu tov. ing. Larisa Maicu, șeful serviciului tehnic al fabricii „Flamura Roșie".

Ing. Larisa Maicu

E greu să știi la sfat pe un om al muncii în timpul producției, oricare ar fi sarcinile sale; dar mi-te pe un inginer, ce îndeplinește funcția de șef al serviciului tehnic al unei întreprinderi de însemnătatea fabricii „Flamura Roșie" și care mai este și deputat în Marea Adunare Națională!...

Numai făgăduiala că nu-i vom răpi mai mult de cincizece minute (pe care nu le bănuia, desigur, a fi din cele... gazetărești...) și dorința de a satisface curiozitatea semenilor săi, care se interesează de noile modele de țesături ce le vor purta în anul acesta, au îndupleca-o pe Larisa Maicu să amîne o discuție cu un reprezentant al ministerului și să răspundă întrebărilor noastre. Primei întrebări, care i se păruse probabil prea generală, tovarășa Larisa ja răspuns:

— E bine să delimităm problema. În convorbirea noastră am să mă refer îndeosebi la țesăturile de mătase artificială și mixtă, pentru că în fabrica noastră se află centrul de creație pentru contexturi...

— ?

— ... Adică articole noi, cu noi modele de țesătură, modele care după ce au fost omologate de comisia de avizare de pe lîngă Ministerul Industriei Bunurilor de Consum, sînt repartizate întreprinderilor pentru a fi puse în producție.

— Foarte bine. Spuneți-ne, deci, ce contexturi vom avea anul acesta.

— Centrul de creație pentru contexturi de pe lîngă fabrica noastră a creat pentru anul acesta 61 de modele, din care 30 au și fost repartizate în producție.

— Vreți să ne descrieți unele din noile țesături?

În loc de răspuns, tovarășa Maicu îmi prezintă un voluminos catalog, cu un bogat sortiment de țesături, lăsînd pe seama mea descrierea lor. Ceea ce, pentru mine, mărturisesc că e mai greu!... Sînt sumedenie de mătăsuri cu desene obținute din țesătură, care mai de care mai plăcute ochiului... Dar frumusețea lor nu poate fi descrisă... Tov. Larisa Maicu ține să le identifice. Îmi comunică:

— Iată, aceasta este o tafta uni, lucrată din fire de bemberg, pentru rochii de seară. Tot pentru rochii de seară vom produce un material cu desen în țesătură, cunoscut deocamdată sub numele de „articolul 5744". Un alt articol, care nu și-a primit încă numele... de botez, este articolul 5740, o mătase artificială din fire de bemberg și celuloză, pentru rochii.

N-au fost uitați nici copiii, pentru care vom produce un „Tobralco" din celuloză și viscoză, imprimat cu desene îndrăgite de cei mici; tot pentru rochițe de copii și pentru bluze vom realiza materialul pe care l-am numit „Daniela", o țesătură din viscoză și bemberg...

— Pe care din acestea le recomandați mai călduros?

— Pe toate cu aceeași căldură... Sînt doar produsele fabricii noastre...

— Toț întreprinderea dv. a experimentat anul trecut producția unor țesături din fire poliamidice. Care sînt perspectivele producției pe scară industrială a acestor țesături?

— Mă bucur că pot anunța pe femeile noastre că vor primi în anul acesta 100.000 de metri de țesături din fire poliamidice. Este vorba de un sortiment care numără nu mai puțin de 14 articole, ca: țesături de nylon pentru rochii, bluze, lenjerie de damă și — ca să nu se supere bărbații — vom produce și țesături pentru cravate. Bineînțeles că aceste sortimente vor fi îmbogățite cu un număr apreciabil de desene pentru imprimeuri, gofraj, ajur și altele...

— Mi-ați arătat nenumărate modele de țesături și nu pe toate, desigur... Totuși mai sînt glasuri care se plîng de o insuficientă varietate de modele. Cum se explică aceasta?

— Simplu. Întreprinderile comerțului cu ridicata de textile, încălțăminte — care sînt beneficiarele produselor noastre — dau dovadă adeseori de oarecare...comoditate, ca să o numesc cel puțin așa... Sînt, de pildă, unele întreprinderi regionale care, din opt modele prezentate, comandă cel mult trei modele, motivînd că în regiunea respectivă „nu merge" cutare și cutare model...

— Și, într-adevăr, „nu merge"?

— Cum „să meargă", dacă nu le arată nimeni nimănuț?!

— Ați făcut vreo propunere pentru remedierea acestei situații?

— Desigur. Am propus — și susțin mereu această propunere — ca în contractele cu beneficiarii să existe un procent de mărfuri ale căror desene să fie lăsate la latitudinea întreprinderii producătoare...

— Concret?...

— ... Să spunem că una din întreprinderile comerțului cu ridicata contractează pentru un semestru 5.000 metri de mătase. Eu propun ca, din această cantitate, 4.000 de metri să se furnizeze conform modelului ales de întreprindere, iar modelul (sau modelele) pentru restul de 1.000 de metri să fie lăsat la latitudinea fabricii producătoare. Ea va trimite modele noi — care, bineînțeles, au fost omologate de organul de resort. Aceste modele vor folosi, cred eu, la sondarea și educarea gustului cumpărătorilor din toate regiunile ...

— Ce propunere ați avea de făcut pentru popularizarea produselor din sectorul dv.?

— În primul rînd, extinderea experienței ce s-a făcut prin expozițiile cu vînzare, organizate de magazine. Aceste expoziții ar constitui un prilej foarte eficace de sondare a gustului public.

— Și în ce privește verificarea calității produselor?

— Pentru aceasta, ar trebui să aplicăm cu consecvență o metodă sovietică consfătuiri directe cu consumatorii.

Ușa biroului se întredeschide. Apare, cam îmbufnat, reprezentantul ministerului; dă semne de nerăbdare... Este cazul să pedalez spre încheiere...

— Tovarășa Maicu, după cîte știu, sînteți deputată în Marea Adunare Națională. Cu ce realizări mai însemnate vă puteți lăuda în circumscripția dv. electorală?

— Nu mă laud cu nici-una.

— Nici măcar cu o stradă pavată?

— Nu! Am noroc! Toate străzile din circumscripția mea sînt pavate... Dar sînt altele de făcut. Am planificat canalizarea străzii Albinei, electrificarea Splaiului Unirii între uzinele „Timpuri Noi" și Abator, precum și altele, pe care nădăjduiesc să le realizăm în anul acesta.

— Știam...

— De ce m-ați mai întrebat?

— Ca să le afle și cititorii noștri... Și acum, vă urez succes în realizarea sarcinilor dv. de producție și obștești...

...Reprezentantul ministerului își face din nou apariția prin crăpătura ușii. De data asta, tocmai la timp. Terminaserăm convorbirea!...

R. RODA

DISTRAȚI-VĂ ÎNVĂȚÎND,
ÎNVĂȚAȚI DISTRÎNDU-VĂ!

Citiți

„REBUS"

REVISTA IUBITORILOR DE
CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

Folosiți cu încredere
cunoscutele

LACURI ȘI VOPSELE

produse de
FABRICA „TRANSILVANIA" — ORADEA

PRODUCE
CONFECȚIUNI
pentru
BĂRBAȚI:
COSTUME,
PALTOANE,
RAGLANE,
BALONSEIDE,
CĂMĂȘI ETC.

într'o largă gamă
de sortimente.

EXECUTĂ:

La centrele sale de comandă, confecțiuni diferite pentru femei, bărbați și copii,
DUPĂ ULTIMELE JURNALE DE MODĂ.
ÎN STR. KOSSUTH nr 7
funcționează un centru de comandă fără măsură, cu variate modele și cu execuție rapidă

ARABII SPUN: NU!

Cercurile imperialiste americane au descoperit — după cum se știe — un „vid". Un vid care trebuia, firește, umplut cu... baze militare și arme americane, cu navele flotei a VI-a a S.U.A., cu experți și tehnicieni ai Wall-Street-ului, cu lovituri de stat și guvernanți aserviți Washingtonului. Și astfel s-a născut faimoasa „doctrină Eisenhower", așa cum mai înainte emisarii Londrei au confecționat Pactul agresiv de la Bagdad.

Numai că popoarele Orientului Apropiat și Mijlociu, care au mai simțit pe propria lor piele „binefacerile" aduse de aspiranții de ieri și de azi la titlul de „protectori ai Islamului", au spus — în marea lor majoritate — un „Nu!" categoric Pactului de la Bagdad și „doctrinei Eisenhower", aceste instrumente nefaste ale politicii imperialiste agresive. Conștiente de marea lor forță, popoarele arabe sînt unite în lupta comună împotriva colonialismului — sub orice formă s-ar ascunde — împotriva încercărilor imperialiste de a aprinde focul războiului în această parte a lumii.

Acesta este de altfel și conținutul a numeroase caricaturi apărute în ultima vreme în presa arabă, din care reproducem cîteva în pagina de față.

M. R.

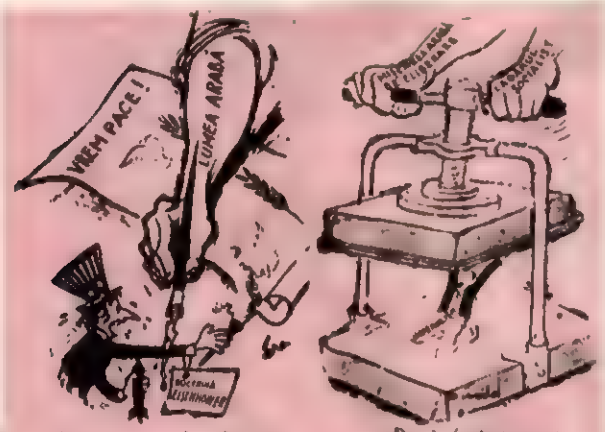

Națiunea arabă luptă pentru pace.

Două forțe care acționează puternic.

Mișcarea arabă de eliberare își va croi drum cu forța.

„ÎNFOMETATUL ȘI HRANA

Dr. Dulles: „Înghite aceasta, te va hrăni".

Un Glubb-pașa american: „observatorul" Dulles.

DULLES, CU ȘI FARA BURNUZ

de Lucăr **SEBASTIAN**

— Am impresia că d-ta te descurci în de-alde astea, că le dibui, că le pricepi, că...

— Vă rog, îmi jigniți modestia.

— Lasă mata. Văd doar că te ocupi, că scrii, că...

— În orele libere. Ca să ies din iarnă.

— Fie și așa. D-aia mi-am și zis că numai dumneata ai putea să mă lămurești. De pildă, spune-mi, rogu-te, cum se face că, în sfîrșit, a apărut și dînsul?

— Hai?!...

— Întreb: dînsul! Cum se face că a apărut? Că doar Statele Unite nu sînt membru!

— Poate. Nu vă contrazic. N-or fi.

— Cum „n-or fi"? Nu sînt! Asta se știe. Fiindcă n-au aderat încă.

— Atunci e clar: dacă n-au aderat, nu pot fi membru.

— Ei, da! Și atunci întreb: ce caută dînsul acolo?

— Care dînsul? Unde acolo?

— La Ankara, frate! John Foster Dulles, iubitule!

— De ce n-ați spus de la început? Vă referiți, adică, la prezența secretarului Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii la ședințele consiliului Pactului de la Bagdad...

— Păi despre ce credeai d-ta că vorbesc?

— Acum sînt lămurit. E clar: mister Dulles a venit ca observator.

— Ia să nu-mi umbli mie cu gogoși. Nu se deranjează el, cogeamite secretarul de stat, tocmai de la Washington pînă dincolo de Bosfor, numai așa, în dorul lelii, ca să... cum ziceai?... Să observe! Aici trebuie să fie ceva la mijloc.

— Ceva la mijloc în Orientul Mijlociu.

— Și Apropiat?

— Nu, nenicule, că nu-i de loc apropiat de Statele Unite.

— Nu mai pricep nimic.

— Ne-am procopsit! Dacă d-ta, la care vin pentru ca să mă lămurești, nu pricepi nimic, atunci... ce mai?... Ne-am procopsit! Să recapitulăm: la Ankara, cu revasăzică, s-au adunat toți membrii: Anglia, Iranul, Irakul Turcia, Pakistanul; mă rog, toi Pactul de la Bagdad. Ca să aranjeze treburile pe-acolo, prin Orientul Mijlociu și Apropiat. Și, dintr-o dată, aitam-aisam, hop-țop, își face apariția și dînsul. Pă ce? Statele Unite n-au aderat și nu sînt membru!

— Ba au aderat.

— Vorbești prăpăstiil! Cînd? Unde? Cum?

— Cum? Pă șest! Dumneavoastră nu știți că pactul ăsta are trei comisii: 1) economică, 2) militară și 3) pentru combaterea „activităților subversive", adică combaterea acțiunilor tot mai intense ale arabilor de a se scutura de jugul colonialist și de a-și dobîndi independența. Ei bine, Statele Unite au avut, aproape dintru început, un reprezentant în comisia economică; apoi, în mod discret, au mai virît unul și în comisia cu combaterea; în sfîrșit, nu demult, s-au înfipt și în comisia militară. Apoi, logic vorbind, cînd participi la cele trei comisii care alcătuiesc întreg consiliul pactului, apoi nu înseamnă că ai aderat la pact?

— Înseamnă. Dar de ce n-o declară pe față?

— Ca să nu știrbească prestigiul guvernului englez care, zice-se, el a avut inițiativa creării acestui pact. Și apoi, ce să caute Statele Unite între atîția musulmani?

— Dar Anglia ce caută?

— Aici e-aici! Fiindcă nici ea n-are ce căuta, vine acum mister Dulles, nu alit ca să se alăture pactului, cît ca să înlăture Anglia, buna dumisale aliată.

— Phi! Atunci e încîlcită rău.

— Ba e limpede. Totul e o chestiune religioasă.

— Taci, domnule, nu mă-nnebuni!

— Zău. Aflî guvernanții americani, cît și cei englezi țin la Mohamed ca la ochii din cap. Căci — zic ei — Mohamed e acela care a binecuvîntat țările musulmane participante ale Pactului de la Bagdad cu poziții geografice strategice, tocmai bune pentru baze militare cu arme nucleare și rachete; le-a mai binecuvîntat cu niței petrol; iar în ce privește carnea de tun, slavă guvernelor din pace, este, se află, și încă în cantitate destulă. Și dacă așa stă cazul, ce vă mai întrebați dv. că de ce a apărut acolo mister Dulles? Ș-o știți de la mine, dacă n-o știați: lui mister Dulles, după propriile sale declarații, îi place să stea „la marginea prăpastiei", în „pragul războiului", „pe poziții de forță" și acolo unde poate atîția olemă de rică, cum ar fi atîțarea statelor arabe între ele, mulțumită unor anume guverne; și acolo unde, mulțumită aceloraș guverne, poate găsi eventuală carne de tun; și acolo unde, mai ales, se găsește petrol care mult bucură inima magnaților yankei — acolo musai trebuie să apară și dînsul.

— Vasăzică tot am ghicit, nu ca simplu observator...

— Firește. A apărut ca să la taurul de coarne, ca să dea puțină viață acestui pact care se cam anemiase din cauza unor contradicții interne. N-am timp să vă povestesc tot, dar să știți că numai datorită dînsului o să se facă și autostrada strategică de la Istambul, prin Iran și Irak, pînă în capitala Pakistanului; o să se creeze și acele baze militare de care am pomenit; capitalul american o să înoate în petrol musulman; într-un cuvînt, toi Pactul de la Bagdad o să mi-l vîre în Pactul Atlanticului de Nord.

— Atunci, pe cîte înțeleg, avem de-a face cu un pact bag-dai naibii.

— Exact!

— Și el, mister Dulles, o să le facă toate astea?

— Așa viseasă!

— Bine. Dar cum rămîne cu aliata?

— Care aliată?

— Anglia. Ea n-are acolo prestigiul ei, interesele ei? Că doar și ea are magnați care vor petrol și război.

— Are. Însă nu dv. singur ați spus de la început că să nu umblu cu gogoși? Mister Dulles nu se-mpiedică nici chiar de aliați, cînd e vorba de un os profit.

— Atunci m-am dumirit.

— Păi, zău, că nu degeaba trîncănesc aici!

— Hai să trăiești și mersi...

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU!

Bobiță, detectiv amator...

DE GEORGE Voinescu

CAPITOLUL XVIII: „PUMNALUL"

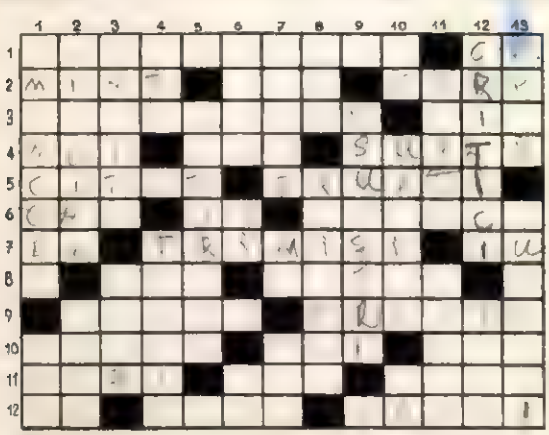

ÎNCRUCIȘĂRI MONOVOCALICE

ORIZONTAL: 1) Filozofie idealistă ce predică zădărnicia acțiunilor omenești (pl.) — Cepe! 2) Nedrept — Adverb latin — Specie de scrumbie (pl.). 3) Formă a concepției idealiste despre lume, care propagă credința în forțe supranaturale. — Specie de pește. 4) Pronume — Oraș în Iugoslavia — Enervezi. 5) Participiul lecturii — Răbufniri. 6) Adverb de loc — Exist — Sentimentali. 7) Pronume — Soli Pronume. 8) Carbonizați, dar numai pe la mijloc! — Pătrunzi. 9) Limita inferioară a unei valori — Rămîne la măcinarea industrială a grîului. 10) A induce în eroare — Început de sciziune — Rîu în Siberia. 11) Indivizi — Însuflețiți — Ivit. 12) Conjuncție — Cățeluș (mold.) — Primul animal care a pătruns în lumea interplanetară (pl.).

VERTICAL: 1) Distruși — Scund. 2) Dușmani — Mîine, la Iași. 3) Intermediari — Acoperit cu zăpadă. 4) Conflict la sfîrșit — Luat la ochi. 5) Nu mai poți semna condica. 6) Conjuncție ce indică negația — Notă muzicală — Vene! 7) Pasăre din familia berzelor (pl.) — Notă muzicală — Elegant. 8) Ciung (mold.) — Secții ale spitalelor, care servesc și ca institute de studii și cercetări medicale. 9) Conduc treburile statului. 10) La războiul de țesut — Trieri! (monoverb) — Cămăși. 11) Strămoșii albanezilor — Copiezi. 12) Judecă operele altora (pl.) — Romancier sovietic. 13) Conifere — Nepermis de lege (pl.).

ÎN JURUL GLOBULUI

32 CARATE! În cadrul programului de cercetare a subsolului U.R.S.S., geologii sovietici au descoperit în Iakuția cel mai mare zăcămînt de diamante din lume. Explorarea acestui uriaș tezaur natural a și început în mai multe puncte. Iată cea mai mare piatră prețioasă descoperită pînă acum: un diamant uriaș de 32 carate și jumătate.

SPECIALE PENTRU ORBI. Uzina de ceasuri de la Petrodvorei, lîngă Leningrad, a început să producă ceasornice „Leningrad" și „Petrodvorei". Ceasornicele de mînă Petrodvorei sînt destinate orbilor. Ele sînt prevăzute cu un buton care, apăsat, deschide capacul ceasului și orbii, pipăind minutarele, pot stabili, cu o aproximație de două minute, cît este ceasul.

PROTEST. În cadrul campaniei populare ce se desfășoară în Anglia împotriva staționării avioanelor americane încărcate cu bombe H, un grup de tineri instrumentiști au demonstrat pe străzile Londrei, exprimîndu-și, prin cîntece satirice, protestul împotriva ocupanților americani. În fotografie un aspect al ineditei originale demonstrații.

CONCERT JAPONEZ. Concertele de muzică populară veche se bucură în ultima vreme de mult succes în Japonia. Instrumentiștii caută să păstreze cît mai fidel cadrul și forma de prezentare tradiționale. Iată o imagine de la un asemenea concert executînd în instrumentele vechi japoneze: flautul „șakuhaci" și harpa „koto".

DANS... PE STICLE. La vîrsta de 17 ani, tînăra londoneză Bianca Passarge se poate mîndri cu un adevărat „număr de atracție" pe cît de neobișnuit, pe atît de dificil: dansul pe sticle de vin (pline). →

MILITARISMUL VEST-GERMAN își găsește din nou variate forme de manifestare. Îndemnurile la revanșă sînt însoțite de lozinci patriotarde, cum este și aceea care figurează în prezent la intrarea clădirii universității din München: „DULCE ȘI ONORABIL ESTE SĂ MORI PENTRU PATRIE". Pentru a cui patrie, se știe prea bine: a militariștilor revanșarzi!

CLAVECINUL LUI MOZART. La Bertramka (în împrejurimile capitalei Cehoslovaciei), acolo unde își avea locuința compozitorul Dusek, a fost amenajat un muzeu închinat lui Mozart, care a petrecut aici mai multă vreme. Interiorul locuinței a fost reconstituit; obiectele ce s-au putut găsi au fost așezate la locurile lor de odinioară. Între acestea se află și clavecinul la care Mozart a compus unele din capodoperele sale.

BALET PE GHEAȚĂ. Un ansamblu australian de balet pe gheață întreprinde un turneu în Europa. Spectacolul cu care s-au produs la Londra artistele australiene se numește „WINTER WONDERLAND". În fotografie: una dintre cele mai talentate patinatoare, Pat Gregory, executînd un salt impresionant în cadrul unui număr de atracție.

GANGSTERISM JUVENIL. 139 tineri argentinieni din „lumea bună" s-au constituit într-o bandă gangsterească în scopul de a prăda băncile din Buenos Aires. Recurgînd la mijloace mai... „moderne", grupul a reușit să sustragă de la „Argentine Savings Bank" 10.000.000 pesos, cu ajutorul unor cecuri false. Cînd furtul a fost descoperit, banda a fugit în Uruguay, dar pînă la urmă hoții au fost extrădați. În fotografie: o parte din „grupul celor 139".

DUPĂ 25 DE VEACURI. Cu prilejul unor recente săpături arheologice, cercetătorii bulgari au făcut o serie de prețioase descoperiri. Astfel, ei au dezgropat cinci cavouri tracice datînd din secolele V și III înaintea erei noastre, construcții impunătoare care dovedesc o tehnică și o măiestrie arhitecturală foarte avansate. În fotografie: unul din cele două cavouri de la Yankovo, singurele de acest fel, descoperite la nord de munții Balcani. →

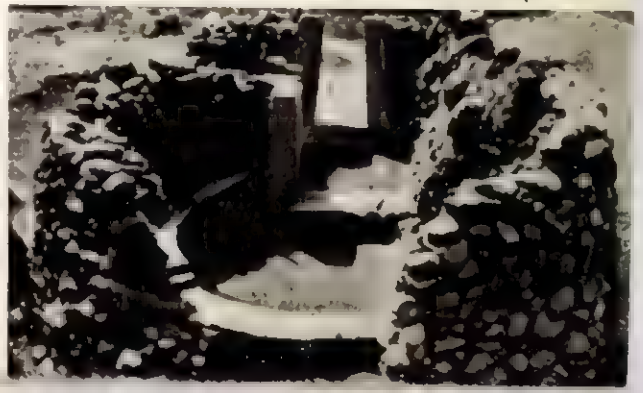

START

● Un meci de fotbal puțin obișnuit a avut loc în orășelul olandez Hoboken: cei s-au întîlnit „reprezentativele" parlamentarilor olandezi și belgieni. Meciul s-a încheiat cu un scor egal, 3-3.

● Știați de cîte ori au fost internaționali cîțiva dintre fotbaliștii fruntași din reprezentativa maghiară? Recordul este al lui Bozsik, care deține totodată și recordul lumii: a îmbrăcat de 84 de ori tricoul națiunii maghiare! Este foarte posibil ca în anul viitor Bozsik să atingă limita celor 100 de meciuri. El este urmat în ordine de Hidegkuti — cu 65 meciuri, Grosits — cu 49, Sandor — cu 27.

● Știți care sînt echipele de fotbal cele mai populare, din cîteva țări? În U.R.S.S. echipa cea mai populară este Spartak Moscova, în Italia echipele Roma, Lazio, Milan și Internazionale, iar în Elveția, Grasshopers și Young Boys.

● În Republica Democrată Vietnam sportul de masă a înregistrat în ultima vreme reale succese. Iată două exemple edificatoare. Pentru „Insigna de sportiv complet" au participat numai în acest an peste 100.000 de bărbați și femei, iar numărul echipelor de fotbal care iau parte la campionat a crescut de la 500, la 3.000!

● Ibbotson, cunoscutul demifondist englez, s-a supărat pe Federația engleză de atletism! Motivul? El a fost invitat de către Federația sud-africană de atletism pentru a întreprinde un turneu în timpul iernii. Fără a-i consulta, Federația engleză a răspuns negativ invitației sud-africanilor, motivînd că Ibbotson este oboxit... Contrariat de această „grijă" pe care i-o poartă federația, Ibbotson a declarat: „Dacă e așa, atunci în anul care urmează voi fi indisponibil în meciurile reprezentativei Angliei"...

● În orășelul West Engelwood (S.U.A.) a încetat recent din viață, în vîrstă de 101 ani, James Hocking, care a fost cîndva unul dintre cei mai buni mărșăluitori din lume, recordman mondial etc. Ultima sa performanță a realizat-o la... 87 ani, cînd a parcurs pe jos o distanță de cîteva mii de kilometri. Ruta parcursă: New York, San Francisco, traversarea Canadei și retur, la New York. Distanța a fost parcursă în 250 zile, ceea ce constituie o adevărată performanță!

FINIȘ

REDACȚIA: București, Piața Scînteii, Căsuța Poștală 3507 of. 33, Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

FLACĂRA Nr 5 (141) din 1 februarie 1958 — Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

CE FAC BOXERII FRUNTAȘI?

Pentru a împărtăși cititorilor noștri cîteva date în legătură cu activitatea competițională a fruntașilor uneia din cele mai populare discipline — boxul — ne-am adresat forului de specialitate din U.C.F.S. Astfel am primit următoarele informații:

— în cursul lunii iunie va avea loc întîlnirea dintre reprezentativele R.P.R. și R.P.F. Iugoslavia;

— pînă la campionatele republicane din aprilie (faza de zonă) și mai (faza finală), protagoniștii au obligația să susțină un număr de meciuri amicale (șase — cei din categoria muscă pînă la categoria mijlocie-ușoară — și trei — boxerii din celelalte categorii).

Ar exista așadar suficiente... motive ca încă de pe acum să asistăm la o intensă activitate pugilistică competițională, care, din păcate, există doar în... dorințele (destul de des mărturisite!) ale amatorilor acestui sport. Unde duce întreruperea pregătirilor — stimulate în primul rînd de necesitățile activității competiționale — ne-a demonstrat campionul olimpic Nicolae Linca, învins recent de quasi-anonimul boxer iugoslav Tomislav Kelava. Nici după acest surprinzător și neplăcut incident nu s-a trecut însă la măsuri. Boxerii noștri — și în special cei fruntași — continuă să... hiberneze.

Hotărîrea luată din timp de federația de specialitate în legătură cu susținerea meciurilor amicale este foarte bine venită; dar ea va fi ineficace, dacă toate aceste meciuri vor fi programate în ultimul moment, cu puțină vreme înaintea campionatelor. Discutînd cu diverși antrenori și boxeri fruntași, ne-am dat seama, spre surprinderea noastră, că și ei sînt de aceeași părere, unii avînd doar rezerve în ceea ce privește numărul de meciuri amicale. Și, totuși, nu se întreprinde nimic pentru ieșirea din această pasivitate.

Socotim necesară și urgentă intervenția federației de specialitate, care, prin măsuri concrete, să înscrie și boxul în tabloul actualei activități competiționale. E o măsură ce va folosi în primul rînd progresului acestei populare discipline.

Florin ȘERBAN

Federația de box a programat o gală internațională tocmai în .. iunie.

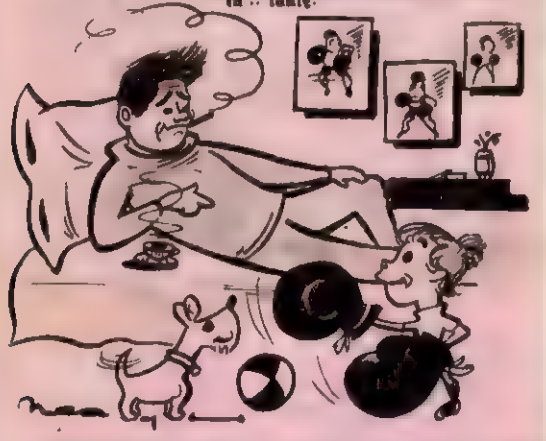

CAMPIONUL: — Șase luni pot să te joci tu cu ele!

Dezen de Neagu RĂDULESCU

PE PISTELE DE GHEAȚĂ. Recent a avut loc la Moscova cea de-a 18-a ediție a tradiționalei competiții de patinaj-viteză, „Meciul celor cinci orașe". Reprezentanta orașului Moscova, campioana mondială Inga Artamonova, a ocupat primul loc în clasamentul general individual, cu 218,300 puncte. În fotografie: tînăra campioană mondială, în plină cursă.

CONCURS ATLETIC REPUBLICAN. Timp de două zile, zeci de atleți juniori s-au întrecut în concursul republican din sala Floreasca II. Echipa Dinamo (antrenor coordonator Al. Stoenescu) și-a adjudecat victoria. În fotografie: startul unei serii în proba de 50 m.

UN PASIONANT DERBI DE BASCHET. Contînd mai puțin ca derbi pentru clasamentul campionatului, întîlnirea dintre formațiile de baschet C.C.A. și Dinamo a atras în sala Floreasca un număr record de spectatori. Victoria, decisă în ultimele minute, a revenit echipei C. C. A. (68-66). În fotografie, de la stînga la dreapta: Radu Popovici, Spiridon Marian (ambii de la Dinamo), I. Diuescu (C.C.A.) și Răducanu (Dinamo), într-o fază în coș.

HANDBALUL DE SALĂ. Un public numeros a urmărit meciul din turneul echipei iugoslave „Lokomotiv-Virovitica", în compania formației „Steagul Roșu". În fotografie: Antoaneta Vasile încearcă să tragă la poartă.

SPORT

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 6 (142)
Anul VII
6 februarie 1958

O amazoană? Nu! Tînăra artistă Flavia Buref din noul film romînesc „Dincolo de brazi".
Fotografie de A. MIHAILOPOL

În acest număr:

Pag. 3-4 — Gospodarii Rădăuților vă salută — reportaj de E. Dascălu.

— De vorbă cu: tov. Constantin Sandu, deputat în Marea Adunare Națională, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular regional Pitești.

Pag. 5-6-7 — Pe frontul A.L.N. — reportaj făcut de ziariștii italieni Nino Polejo și Parletti, în teritoriul controlat de Armata algeriană de eliberare națională.

Pag. 8-9 — Oameni și dragoste — versuri de Cicerone Theodorescu.

Pag. 10-11-12 — Comoara de la Somova — reportaj de Traian Coșovei.

Pag. 13 — Imagini budapestane — de V. Savin.

Pag. 14-15 — Cota 7590.

Pag. 16-17 — Baletul din Leningrad — Ritm și poezie — de V. Krasovskaia.

Pag. 18 — Fără „Zîmbiți, vă rog!" — instantanee într-o zi de iarnă în București.

Pag. 19-20-21 — Din amintirile unui judecător de instrucție: Dispariția dinarilor găuriți — de L. Șeinin.

— Opinii... pe scurt: „Ce fel de om ești tu?" — de Sanda Faur.

Pag. 22 — Modă — De vorbă cu medicul — Sfaturi practice.

Pag. 23-24 — Lung e drumul Gorjului — de I. Hristea.

— Nu-mi pasă — foileton.

Pag. 25 — Joc de cuvinte încrucișate — Filatelie — Șah.

Pag. 26 — Dispariția dosarului cenușiu — Cap. XIX — de G. Voinescu.

Pag. 27 — În jurul globului.

CRONICA ELECTORALĂ

În săptămîna care a trecut au continuat operațiunile de verificare a listelor de alegători. Cetățenii — îndrumați de agitatori — se prezintă la centrele de afișare a listelor controlînd dacă numele lor figurează acolo. Fotografiile nr. 1 și 2 reprezintă aspecte de la verificarea listelor electorale la centrele din raioanele bucureștene „Nicolae Bălcescu" și „V. I. Lenin".

Au început consfătuirile dintre candidați și alegători, aspect plin de semnificații pentru caracterul profund popular al întregii campanii. Candidații din raionul Grivița Roșie (fotografia nr. 3) au ținut ca, înainte de a veni în mijlocul alegătorilor, să se adune și să se consfătuiască între ei, să facă un schimb de experiență, cu un cuvînt să se prezinte pregătiți în fața celor ce le solicită încrederea.

În întreaga țară s-au deschis în această săptămînă cunoscutele, familiarele „case ale alegătorului", adevărate centre de propagandă electorală, de popularizare a candidaților Frontului Democrației Populare, de îndrumare a cetățenilor în legătură cu exercitarea dreptului de vot. Fotografia nr. 4 reprezintă un aspect de la deschiderea „Casei alegătorului" nr. 4 din raionul „Nicolae Bălcescu": după ce au prezentat un program artistic la festivitatea de deschidere, membrii echipei de dansuri a fabricii de bere „Rahova" au rămas să consulte o parte din materialul propagandistic — doar sînt și ei cetățeni cu drept de vot! Fotografia nr. 5 reprezintă o altă „Casă a alegătorului": cea din șoseaua Ciitila, raionul Grivița Roșie.

GOSPODARII RĂDĂUȚILOR vă salută!

Pe patinoarul artificial din cadrul complexului sportiv nou inaugurat, se antrenează două echipe locale de hochei pe gheață

de E. DASCĂLU

Fotografii de M. IVANCIU

Ați auzit de *ape friatice*? Nu? Rădăuțenii au auzit. Peri albi le-au scos apele astea. Unul dintre gospodarii urbei a încercat să-mi explice și mie proveniența apelor friatice din subsolul orașului. Cum însă talente geologice eu n-am manifestat niciodată, tot ce am înțeles e că, din pricina soiului ăstuia de ape, orașul a rămas pînă în prezent fără canalizare. Rușinea asta nu mai poate dăinui — sînt de părere rădăuțenii. Și chiar de-ar fi să sape canalul colector pînă hăt încolo după Dornești, spre apele Siretului — cum preconizează un îndrăznet proiect — orașul tot va scăpa de pacoste. Personal, n-am nici o îndoială că Rădăuții vor avea în anii următori canalizare. Simplă impresie? Nu, nu numai atît. M-am plimbat prin Rădăuți și m-am convins că în orașul acesta proiectele nu rămîn multă vreme proiecte.

Istorie medievală, istorie modernă...

Nu se știe de ce — sau, în sfîrșit, nu știu *eu* de ce — Rădăuții au fost aleși în veacuri de mult apuse drept *gropniță domnească*. Domnitorii moldoveni cu numele de Bogdan, inclusiv părintele lui Ștefan cel Mare, și-au ales aici locul de eternă repauzare, sub lespezile unei străvechi biserici în autentic stil bizantin, biserica lui Bogdan Vodă al III-lea.

E de ajuns să-ți arunci o clipă ochii peste locurile acestea de emoționantă evocare a trecutului ca să constați cu plăcere desăvîrșita ordine și curățenie, calda grijă gospodărească pentru relicvele istoriei. Numai că...

Numai că veacul al XIV-lea e veacul al XIV-lea, iar zilele noastre sînt zilele noastre. Vestigiile trecutului sînt scumpe oamenilor, dar ei nu le acceptă și ca amprentă a vieții contemporane. În conștiința rădăuțenilor s-a înrădăcinat ideea că ei sînt datori să transmită urmașilor nu numai pecetea medievală a orașului, ci și semnele propriei lor istorii moderne. Și de care — desigur — urmașii să nu se rușineze.

Și iată-i pe rădăuțeni la lucru...

Cu puteri proprii

La numai un an de la instaurarea noului sistem de gospodărire a treburilor locale, exprimat prin sfaturile populare, rădăuțenii s-au autoînzestrat cu o fabrică. Fabrică îi spuneau ei atunci mai mult închipuindu-și-o în viitor; pentru că atelierul acela primitiv cu 11 muncitori și un strung șchiop, numai fabrică nu se putea numi. Dar azi? Azi nu mai sînt 11 muncitori, ci 400. Strungul șchiop a dispărut ca să facă loc în halele nou construite unui utilaj tehnic modern; producția a crescut față de anul 1950 exact de zece ori. La secțiile existente — turnătorie, mecanică, bunuri de larg consum — se adaugă încă anul acesta o secție de construcții și reparații de utilaj pentru morărit, o secție reparații auto și una de bobinaj electromotoare. Fabrica „21 Decembrie" va produce, printre altele, prese pentru fabricile de cărămizi, vagoneți basculanți, utilaj pentru întreprinderile de panificație (malaxoare, dospitoare etc.), pompe de incendiu, cisterne-hipo și o varietate întreagă de bunuri de larg consum. Pentru muncitorii fabricii s-a construit un grup social cuprinzînd un club (cu o sală de festivități cu 250 locuri), un dispensar, un cabinet tehnic și altele.

Știți cît s-a investit din fondurile centrale de stat pentru toate acestea? Zero lei, zero bani!

Germenii industriei rădăuțene.

Casa de cultură — o mîndrie a orașului.

Clădirea Spitalului Unificat de copii

Fabrica este o realizare locală, una dintre înfăptuirile Sfatului popular orășenesc. Cei 11 muncitori care au deschis drumul industriei în Rădăuți, inimosul director al întreprinderii și cei cîțiva prieteni tehnicieni au creat împreună tradiția „propriilor puteri", adică a dezvoltării întreprinderii exclusiv pe baza rentabilității ei, a fondului ei de beneficii.

Orașul mai are o întreprindere industrială locală, „6 Martie", cu o secție agro-alimentară: fabrică de mezeluri, ape gazoase și patiserie (secția dispune și de un iaz de pește și 400 hectare teren arabil); o secție de industrializare a lemnului, o secție chimică, una poligrafică și una pentru morile și presele de ulei (38 de unități). Peste 400 de muncitori industriali și agricoli lucrează în aceste secții. Cele două întreprinderi pomenite, la care se adaugă o fabrică de mobilă, au constituit, ca să spunem așa, baza economică a dezvoltării orașului.

Nișt la S'șava, nișt la Bot'șăni

...sau în traducere din graiul local: „Nici la Suceava, nici la Botoșani"... Este vorba de felul în care rădăuțenii își prezintă unele din înfăptuirile lor și cărora — după părerea lor — nu le găsești asemuire nici la Suceava, nici la Botoșani. Trebuie să spunem totuși că rădăuțenii nu-s lăudăroși din fire. Dar o întrecere între orașele din regiunea Suceava, lansată în 1957, s-a încheiat recent cu victoria Rădăuților. Încît, vorba aceea: unde-s fapte nu-i laudă.

Așadar: fapte!

N-am să mă opresc la lucrările de pavaj, trotuare, plantări de pomi, supraetajări etc. Nu că ar fi fără importanță; dimpotrivă, la întrecere ele au cîntărit greu. Am socotit însă, ca și rădăuțenii, că „faptele grăiesc". Și cum pavajele și celelalte nu sînt prea fotogenice, am să prezint cîteva din realizările rădăuțenilor care pot fi argumentate și cu imagini fotografice.

Iată, de pildă, casa de cultură, o mîndrie a orașului, căreia i se fac în prezent lucrări de finisare. Ea adăpostește o bibliotecă cu sală de lectură, o sală de teatru cu 600 de locuri, o sală mai mică pentru viitorul teatru de păpuși, săli de repetiție și încăperi pentru diverse cercuri artistice: muzică, balet, dramaturgie etc. De pe acum visează rădăuțenii la viitorul teatru permanent al urbei lor.

Sau iată complexul sportiv, cu pista lui de atletism, cu moderna sală de gimnastică și ping-pong, admirabilul patinoar amenajat pentru nocturne. (Rădăuții, *gropniță domnească*, au adăpostit de curînd campionatele de hochei pe gheață ale R.P.R., categoria B.)

Iată și modernul spital de copii, înzestrat cu utilaj sanitar complex. Să spună medicul Costin Daniil, deputat în sfatul popular raional, ce luptă s-a dus în acest spital pentru apărarea copiilor rădăuțeni împotriva primejdiei poliomielitei!

Iată și „Căminul pentru pensionari", un adevărat cămin, cald și ospitalier, în care cei ce au trudit o viață vor găsi tihna binemeritată a bătrînețelor.

Parcă ar avea dreptate rădăuțenii:... *„Nișt la S'șava, nișt la Bot'șăni"*...

. . . . . .

Ca și toate celelalte așezări din țară, Rădăuții se află în toiul campaniei electorale pentru alegerea de deputați în sfaturile populare. Cei mai vrednici dintre cei ce au gospodărit pînă acum orașul și raionul au fost din nou propuși în adunările populare ale cetățenilor. Le vor da rădăuțenii votul la 2 Martie? Firește că le vor da. Și pentru ce au realizat și — mai ales — pentru ce se angajează: „Nu ne vom opri aici!"

Bătrînețe tihnită la „Căminul pentru pensionari".

De vorbă cu

Tov. CONSTANTIN SANDU

deputat în Marea Adunare Națională, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular regional Pitești.

— Tovarășul președinte n-are ore de primire, mi-a răspuns, cu calm angelic, tovarășul Costică, șeful de cabinet al președintelui.

— *Și atunci... cînd pot să-l văd?*

— Cînd vreți! Cînd nu-i dus pe teren, dumnealui primește în toate orele... Chiar și noaptea, dacă nu dovedește cu toți în orele zilei... Așteptați și dv... (Mai așteptau vreo zece persoane)

Cînd am pătruns (cum am pătruns!), în sfîrșit, în biroul președintelui, m-a întîmpinat un ins masiv, cu o figură cam gravă dar extrem de simpatică.

— Cu ce vă pot fi de folos?—mă întrebă el.

— *Cu un scurt interviu pentru revista „Flacăra".*

— Nu cred, tovarășe ziarist, că e momentul cel mai potrivit... Ați văzut cîți oameni așteaptă să-i primesc.

— *... O cifră nesemnată față de zecile de mii de cititori ai „Flăcării" care așteaptă să le comunicați transformările petrecute în ultimii ani în regiunea Pitești.*

Un zîmbet aduce din nou lumina pe chipul președintelui.

— Întrebarea comportă un răspuns vast, care nu poate fi epuizat în timpul scurt ce-l avem la îndemînă. Să ne mulțumim, deci, cu enumerarea succintă a ceea ce constituie noul pentru regiunea noastră. Voi aminti în primul rînd de industria petrolului și chimiei, industrie care s-a născut și s-a dezvoltat în regiunea noastră în anii puterii populare. Au luat ființă și au crescut în același timp unități industriale chimice ca fabrica de tananți „Argeșul" și fabrica de oxigen de la Boscov-Pitești. Lucrările șantierului fabricii de soda de la Govora sînt în plin progres. Regiunea noastră se poate mîndri azi cu două unități metalurgice dintre cele mai însemnate, ca uzinele „Vasile Tudose" și „I.M.S."

Dezvoltarea industriei lemnului se oglindește în cele patru fabrici de cherestea intrate în producție în anii aceștia, printre care fabrica de la Curtea de Argeș, utilată cu mașini ultramoderne.

— *V-aș ruga să ne comunicați acum și cîteva dintre realizările industriei locale ale regiunii dv.*

— Din acest punct de vedere Comitetul executiv al Sfatului popular regional Pitești a dat o atenție deosebită dezvoltării industriei materialelor de construcție, pentru alimentarea construcțiilor pe plan regional. Producția de cărămizi, de pildă, a crescut în anul 1957 la 12 milioane de bucăți față de 8 milioane cît am produs în 1955. În același ritm a crescut și producția de var. A fost stimulată producția extractivă la cele trei mine de cărbuni exploatate pe plan local, producție care a sporit cu circa 40 la sută. A crescut, de asemenea producția în domeniul forestier la exploatarea produselor accidentale. Din lemnul acesta s-a fabricat numai mobilă în valoare de 2,5 milioane lei.

— *Ce rezultate ați obținut în domeniul construcțiilor cu caracter cultural-social?*

— La acest capitol al activității noastre voi aminti construcția Teatrului de Stat din Pitești, cele două cinematografe noi, construite la Rîmnicul Vîlcea și la Horezu, precum și Teatrul de vară din Slatina, în curs de terminare. În anul 1957 s-a construit „Casa de cultură" din cartierul muncitoresc Găvana din Pitești, o clădire foarte modernă care va fi dată în curînd în folosință. În a doua jumătate a anului acesta va intra în funcțiune un nou cinematograf cu o capacitate de 500 de locuri. În primul trimestru al acestui an, tineretul nostru va lua în primire „Casa Tineretului", o clădire nouă, cu săli de conferințe, biblioteci și altele necesare unei dezvoltări armonioase a tinerilor. O baie publică de mare capacitate, a cărei construcție a început în 1957, va fi pusă la îndemîna cetățenilor în anul viitor. Nu voi stărui asupra nenumăratelor școli, cămine culturale, biblioteci sătești și raionale, spitale și dispensare, toate nou construite pe întinsul regiunii Pitești în anii aceștia, ci voi aminti doar două realizări pe care le considerăm dintre cele mai însemnate pentru orașul nostru: introducerea gazelor

de sondă pe o rețea de 11 km, care dă în consum circa 3.500 m. c. pe oră, economisind astfel importante cantități de lemne și — a doua — sporirea debitului de apă potabilă cu 45 la sută prin instalarea unei conducte de refulare.

— *Și în ce privește locuințele?*

— Anii 1956-1957 au fost bogați în construcții destinate să îmbunătățească situația spațiului locativ. Au fost date în folosință numeroase apartamente moderne, cu apă curentă, încălzite cu gaze de sondă, apartamente în care locuiesc în bune condiții sute și sute de oameni. A început construcția a 11 blocuri cu 161 de apartamente ce vor fi date în folosință anul acesta și în care vor putea locui alte cîteva sute de oameni.

— *Acum cîteva cuvinte despre agricultură și, ținînd seama de faptul că regiunea Pitești are un pronunțat caracter pomicol și viticol, vă rog să ne spuneți ceva despre realizările obținute în aceste domenii.*

— În anul 1957 am obținut producții medii de grîu și de porumb la hectar nemaicunoscute vreodată în regiunea noastră: duble și pe alocuri chiar triple, față de anul precedent. Sate întregi din regiunea noastră sînt cooperativizate, iar raionul Drăgănești Olt este cooperativizat în proporție de 84 la sută. Pentru refacerea pomiculturii și viticulturii și pentru dezvoltarea acestor ramuri prin noi plantații pe terenuri improprii altor culturi, Comitetul executiv al Sfatului popular regional Pitești a întreprins, în anul 1958, o acțiune vastă care s-a bucurat de sprijinul maselor largi populare. Cu ajutorul acestora, a fost strînsă o cantitate de 1.200 tone de fructe sălbatice de măr, păr și mirobolan.

Din aceste fructe s-au extras 35 de tone de semințe, din care s-au realizat 15 milioane de puieți, material săditor care ne va da posibilitatea ca în anii 1960-1961, să plantăm 10 milioane de pomi fructiferi altoiți, pe o întindere de 50.000 de hectare. Pentru îmbunătățirea situației în domeniul viticol, s-a creat un complex modern pentru forțat vița de vie. Acest complex, cu o capacitate anuală de 2,5 milioane vițe de vie și altele ce urmează a fi construite, ne vor asigura materialul săditor, necesar refacerii și dezvoltării în ritm rapid a viticulturii în regiunea noastră.

— *Ce alte proiecte aveți pentru viitor?*

— În centrul atenției noastre stă rezolvarea problemei locuințelor. În acest scop se vor construi în vecinătatea orașului o fabrică de cărămizi și cuptoare de var, de mare capacitate, care vor alimenta noile construcții. La casă nouă, mobilă nouă, pentru aceasta am prevăzut clădirea unei fabrici de mobile care va folosi resursele locale: zarzavaturi și fiori pentru oamenii muncii va produce marea seră, azi în construcție, pe o întindere de 5.000 mp; va fi amenajat Parcul Trivale, se vor construi o sală de sporturi, un complex sportiv, un mare hotel, toate acestea pentru orașul Pitești. În regiune, vom introduce apa potabilă în stațiunile balneo-climaterice Olănești, Govora. Acestea ar fi, pe scurt, proiectele noastre, îmi spune tovarășul președinte Constantin Sandu, trăgînd cu urechea la murmurele ce veneau din sala de așteptare.

Și, bănuind că numărul cetățenilor — veniți să-și rezolve diverse probleme cu sprijinul președintelui — se înmulțise, am părăsit pe tov. Constantin Sandu, urîndu-i succes în alegerile de la 2 martie.

R. RODA

AM VĂZUT ALGERIA ÎN LUPTĂ

Patrula călări în legătură cu comandamentul prin aparate radio portative.

PE FRONTUL A.L.N.

de Nino POLEJO şi PARLETTI

Nu-i de loc uşor pentru un ziarist european să pătrundă pe teritoriul controlat de A.L.N. (Armata algeriană de eliberare naţională). A încerca să treci prin Alger ar fi o nebunie. În zonele ocupate de francezi toţi străinii sînt supraveghiaţi cu străşnicie, fiind suspectaţi din oficiu de spionaj, contrabandă cu arme sau propagandă în folosul acelora pe care colonialiştii se încăpăţînează să-i numească „rebeli" sau „terorişti".

Deci, pentru a ajunge în zona în care luptă patrioţii algerieni, trebuie să treci printr-una din ţările vecine cu Algeria şi să te strecori cum poţi în liniile forţelor patriotice. Aşa au reuşit să pătrundă nu demult în Algeria luptătoare ziariştii italieni Nino Polejo şi Parletti, ale căror mărturii însoţite de fotografii le publicăm în aceste pagini.

Primul contact cu A.L.N.

După cîteva zile de drum anevoios prin nisipurile deşertului, prin păduri şi mărăcinişuri, am ajuns într-o mică poiană unde se înălţau vreo zece cabane bine camuflate, construite din trunchiuri de copaci. O companie întreagă, perfect aliniată, ne prezentă armele, dînd onorul în mod impecabil. În vîrful unui stîlp fluturau culorile armatei de eliberare.

Ajunseserăm la o tabără al cărei nume, bineînţeles, nu-l putem spune. Atmosfera era specifică unei tabere militare: voluntari sosiţi de curînd făceau cunoştinţă cu mînuirea mitralierelor; membrii secretariatului, aşezaţi la mese improvizate pe butuci groşi, făceau plata soldei ostaşilor, distribuiau hrana pentru civili, împărţeau ajutoarele pentru un grup de două mii de oameni înarmaţi. Secretariatul era condus de un sublocotenent, licenţiat în ştiinţe comerciale la Paris. În cadrul secretariatului lucrau şi un număr de civili care se alăturaseră trupelor armatei de eliberare după ce, în chip de represalii, casele din satul lor fuseseră distruse — conform metodei hitleriste „Lidice-Oradour" — de către ocu-

Schimb de focuri cu inamicul.

Țăranii algerieni vin în ajutorul armatei de eliberare, aprovizionînd-o cu alimente și aducîndu-i informații în legătură cu mișcările trupelor colonialiste.

panții care încercau astfel să-i „convingă" pe țăranii din partea locului să nu mai simpatizeze cu „rebelii". Fiecare civil refugiat în zona controlată de armata de eliberare capătă un carnet de identitate în baza căruia primește rația de merinde și o mică sumă de bani lunar.

Tot mișcarea de eliberare se îngrijește, printr-o rețea care lucrează subteran, și de membrii familiilor lor, rămași în zona ocupată de francezi, făcînd să le parvină provizii și bani.

O adevărată armată națională

Călăuziți de Tahar și Hamma, îngerii noștri păzitori, am avut posibilitatea să cutreierăm taberele și cîmpurile de luptă și să ne dăm seama că formațiile răzlețe de partizani de pînă acum cîțiva ani constituie astăzi o adevărată armată națională, bine înarmată și excelent instruită, cuprinzînd 150.000-200.000 de oameni animați de un puternic spirit de sacrificiu și supuși unei discipline severe.

Mulți dintre luptătorii A.L.N. sînt foldați algerieni care în cel de al doilea război mondial au luptat pentru eliberarea Franței, s-au distins în multe bătălii și au fost adesea decorați, dînd Franței contribuția lor de sînge în lupta antihitleristă.

Acești luptători alcătuiesc temelia unei armate naționale de o însemnată forță militară, constituită în batalioane, companii și echipe grupate în jurul a cel puțin șase tabere de bază, cîte una pentru fiecare wilaya (regiune) din Algeria: wilaya Oran, wilaya Alger, wilaya Kabilia, wilaya Sahara, wilaya Constantinois de Nord și wilaya Aures Nememchas. Fiecare tabără de bază e comandată de un colonel — *Sagh Ettani* (trei stele roșii), ajutat de un maior — *Sagh el Auel* (două stele roșii și una albă); *Sagh Ettani* răspunde de comandamentul politic și militar al zonei, reprezintă autoritatea centrală a Frontului de eliberare națională (F.L.N.), organizează serviciul de propagandă și de informații, războiul psihologic și relațiile cu populația indigenă. Mellah Ali este *Sagh Ettani* în wilaya a 6-a, Mohamed Said într-a 3-a, Boussouf Abdelhafid într-a 5-a, Dhiles Slimane într-a 4-a; Ben Toblal Ladkhem și Mezhoudi Brahim sînt comandanți adjuncți în wilaya I și a II-a.

Nu dezvăluim aici nici un secret militar: oricine cunoaște în Algeria aceste personaje devenite legendare; și în primul rînd le cunoaște inamicul. Ei au fost numiți în aceste funcții de către C.C.E. (Comitetul de Coordonare și Execuție), format din cinci membri aleși dintre cei 34 care formează Consiliul național al revoluției algeriene (C.N.R.A.).

Datorită caracterului luptelor pe care le duce, armata de eliberare este împărțită în unități mici. Cea mai mică unitate este *foudj* (echipă), compusă din doi soldați, doi caporali și un sergent. Trei *foudj* constituie o *ferkà* (pluton), iar trei *ferkà*, o *katibà* (companie).

Cea mai mare unitate de luptă este *failek* (batalion), compus din 350 de oameni comandați

de ofițeri. Gradații din rîndurile trupei sînt: *El djoundi el auel* (caporal), *El aarif* (sergent), *El aarif el auel* (sergent major), *El Moussuad* (adjutant). Gradele ofițerilor se împart astfel: *Mouzalem* (aspirant), *Mouzalem Ettani* (sublocotenent), *Dhabet el auel* (locotenent), *Dhabet Ettani* (căpitan).

Fiecare om din rîndurile armatei de eliberare primește o soldă de 1.000 pînă la 4.000 de franci pe lună, la care se adaugă indemnizația pe care o primește familia lui.

De aceleași condiții materiale se bucură și „moussebilin"-ele,

O scenă dramatică: eliberatorii au reușit să salveze pe ultimul supraviețuitor al unui sat trecut prin foc și sabie de către inamic.

femeile, care, urmînd exemplul eroinei Lalla Aiscia, luptă în primele linii și se acoperă adesea de glorie. În cea mai mare parte femeile sînt folosite ca infirmiere — și în acest caz au gradul de *El aarif* — sau ca auxiliare

Ostașii salută drapelul și intonează imnul național algerian. Peste cîteva ore vor porni la atac.

care se ocupă de aprovizionare, de întreținerea uniformelor și a armelor etc.

Cea mai mare parte a armelor cu care este înzestrată armata algeriană este de proveniență foarte pestriță, multe dintre ele fiind capturate de la colonialiști: puști mitraliere franceze (MAS), americane (Garrant și Thompson), engleze (Emfield), pistoale germane sau italiene (Beretta), mitraliere engleze (Lewis) sau franceze (St. Etienne), mortiere franceze de 81 mm, grenade engleze Sipe, Bazuka americane etc.

Disciplina este severă; alcoolul este interzis, așa cum de altfel o cere și Coranul.

Marșul spre Constantinois

În timpul pe care l-am petrecut în rîndurile trupelor armatei algeriene de eliberare am participat la cîteva acțiuni de guerilla.

Iată, de pildă, un episod din marșul în care am însoțit o unitate, din masivul Aures spre Constantinois.

Cu puțin înainte de a porni, compania aliniată salută steagul, în timp ce soldații intonează imnul național; apoi plutoanele pleacă la cinci minute distanță între ele, pentru a oferi cît mai puține ținte avioanelor de vînătoare franceze în continuu zbor de recunoaștere deasupra masivului Aures Nememchas. În timp ce ecoul cîntecului se pierde în depărtări, nu se aud decît pașii grăbiți ai soldaților în marș către munți și glasul sec al ofițerilor: „Al treilea pluton, înainte"..., „Al patrulea pluton..."

Soldații mărșăluiesc încet; marșul e anevoios din cauza căldurii care atinge 50 de grade la umbră și a terenului în pantă acoperit de un mărăciniș uscat în care te împiedici la tot pasul. Printre mărăcini și văgăuni se înaintează și mai încet, dar tot e mai bine decît să umbli în cîmp deschis. Deodată, locotenentul care conduce patrula noastră ne strigă să ne aruncăm la pămînt. Soldații se împrăștie în pădurice, înainte ca noi să fi auzit șuierătura sinistră a unui avion de vînătoare cu reacție. Avioanele trec o dată, de două, de trei ori pe deasupra noastră, mitraliind terenul de la o înălțime de 800 m. Imediat după aceea intră în acțiune artileria franceză, înștiințată de către aviație. Proiectilele mortierelor de 81 mm sapă în rocă cratere adînci. Fiecare lovitură sfarmă stînca în mii de bucățele și fiecare dintre schijele de piatră este mai periculoasă și mai tăioasă decît o grenadă. Sub focul francezilor, algerienii se dispun în formație de luptă. Pitiți între stînci, sînt perfect camuflați: nu pot fi văzuți nici măcar de la trei metri distanță. De îndată ce infanteria franceză motorizată intră în contact cu cea algeriană, se aud mitralierele și puștile automate depănîndu-și mătăniile. Lupta ține trei sferturi de oră. Apoi, în timp ce francezii se repliază, ne furișăm în pădurice, reușind să facem să ni se piardă urma.

Trei luptători algerieni au fost uciși în această luptă.

Acum ne reluăm marșul prin văi și munți, printre stînci golașe și păduri, ca atunci cînd se pornește în patrulare. Din cînd în cînd o luptă scurtă, cîteva focuri de armă. Marșul pornit din Aures spre Constantinois durează zile și nopți.

Camuflați îndărătul copacilor din pădurile masivului Aures, observatorii algerieni stau de veghe, gata să dea alarma.

„Moussebiline" — eroice luptătoare pentru eliberarea poporului algerian.

Astfel au trecut două luni. În acest răstimp am învățat să-i cunoaștem pe „rebeli", legile lor, viața și idealurile lor. La despărțire, comandantul ne-a chemat și ne-a spus: *„Încercați să umpleți prin scrisul vostru prăpastia care ne separă de Franța și de Europa. Noi vrem ca și francezii să știe că algerienii iubesc Franța adevărată cu care am putea trăi „la main dans la main". Franța este una, colonialismul francez, altă. Noi luptăm pentru ca fiii noștri să poată trăi și avea aceeași soartă ca și copiii francezi. Cînd Algeria va fi independentă, ura împotriva Franței se va stinge".*

OAMENI

NOAPTE DE LUCRU

Cu fluturele ei de aur greu
În aripi stinse lampa veșteji.
Lumină depărtată, pe hîrtii,
Polen și aur scutura mereu.

Odaia-n somn încet alunecă...
Și-n vîrf cu flăcări mici ard sînii tăi
Prin întunerice, unde-ai spune că
Ies, ca-n legende, două vîlvătăi.

Iar sub aceste flăcări de comori
L-aud cum tainic bate, nevăzut,
Ulciorul roșu-al inimii de lut,
Cu galbeni vii, aprinși și sunători

SÎNT LÎNGĂ TINE

„Sînt lîngă tine. Să n-ai teamă.
Oricît ți-ar fi de-amar și greu..."
Ades, nici n-ai să bagi de seamă,
În gîndurile tale-s eu.

Că simți pe umeri scump trofeu,
Ori lanț de fier, ori scut de-aramă,
„Sînt lîngă tine. Să n-ai teamă.
Oricît ți-ar fi de-amar și greu..."

...Așa vei auzi, mereu,
Ce-n veci de veci nu se destramă.
Ca focul — de la Prometheu —
E șoapta mea care te cheamă:
„Sînt lîngă tine. Să n-ai teamă".

NEVASTA SCRIITORULUI

Citisem, la o șezătoare...
Plecam. Și-n seara dimprejur,
Ai stat în loc, cu o mustrare.
M-ai țintuit, ca pe un fur:

„Da, ai iubit-o, pare-mi-se..."
Și tremurai, de tainic jind
Și de-ntristare... neștiind
Că pentru tine au fost scrise.

A bolții pajură-nstelată
Deasupra frunții, bine-ți sta!
...Și-o stea sclipea — un zîmbet toată
Cercel, lîngă urechea ta.

ALĂTURI

În față poate să-ți apară
— Cît te-ai sili și cît nu vrei
Nenorocirea, ca o fiară...
Înghețî, de-odată-n fața ei.

Nu-i, cu scufița roșie, basmul...
Sînt clipe negre ce te-ajung.
E-al groazei, e-al pierzării spasmul
Care te zgîlțîie-ndelung.

Nenorocirea. Ca un lup e!
Te-auzi trosnind la ea în colți...
Te hălpăie, în hălci te rupe,
Sub ochii înghețatei bolți.

Dar dac-auzi o răsuflare
De om, alături, prin omăt,
Și-o inimă bătînd mai tare
Și-un pas ce nu dă îndărăt,

Și dacă vin și te-nfășoară
Ochi calzi — atunci, în clipa grea
Nenorocirea nu-i o fiară...
Nu, mai puternică nu-i ea!

...Dintr-o durere sau rușine
Sau deznădejde — să te smulgi,
Un braț prieten ai în mine!
Și-un umăr, capul să ți-l culci.

UMĂRUL

Ți-e mult mai dulce umărul ca mărul
Dar eu puterea-i simt și adevărul
Și l-am simțit alăturea, la rău,
Cînd sta să-mi iasă prin căciulă părul
Făr-ajutorul umărului tău.

Ca să răzbim, să nu dăm de rușine
Pui umărul alături și mi-e bine
Și mi se pare-atunci că-n adevăr
Și soarele-i alăturea de mine:
Un umăr cald, pe cer, un rumen măr.

Unelte grele, scule ferecate,
Cu tine-alături le-adunai pe toate,
Și-am scos din niște sihle cu nisip
(Spre-a dovedi pămîntului ce poate)
Și grîu — o baniță, și vin — un șip...

A fost o muncă neagră și-ndelungă
Și-am adunat povară să ne-ajungă
Și zile desfrunzite-n calendar,
Iar brațu-mi sta ca o fîntînă ciungă
De-atîta încordare fără har.

N-am auzit, sub arșițe și-omături
Chemările ogorului de-alături
Ajuns pîrloagă sau lăsat ieșlaz
Pe care ne-ntindeam, sub cer, în pături
Noi doi, culcați obraz lîngă obraz.

Dar într-o noapte de nesomn, de-odată,
Am auzit-o, pajiștea uitată
— Sau poate vîntul ne-aducea isvod
Că buruiană nu mai vrea să scoată
Și că așteaptă bobul, să dea rod.

E-adevărat, le-am cam lăsat s-aștepte
Poruncile orînduielii drepte
Dar mintea ne-am muncit în fel și chip
Și-am înțeles că mult mai înțelept e
Să pui cartofi pe sihla cu nisip.

O, roadele!... Pe pajiștea uitată
Se ridicară multe și de-odată
Spre soarele-apărut în adevăr,
Dar care mie și-astăzi mi se arată
Un umăr cald, pe cer, un rumen măr.

Sunau ciulinii seci, ca din căluțe...
Azi sună numai bobul, din pănuțe,
De-atunci din noaptea cu nesomnul greu.
Și-am dat neadevărul după ușă,
Tu, dragoste și adevărul meu!

Unelte grele, scule ferecate,
Din noaptea-aceea le-adunarăm toate
Și la lumină-am tras pămîntul bun
Și-acuma scoate înmiit bucate:
Hambare și vinațuri și tutun...

Ți-e umărul ca mărul — ba mai dulce
Dar și putere dă și greul duce
Și nu-mi rodiră fructe mai de preț
Iar sufletu-mi ar vrea să mai apuce
Să-i fie grădinar și cîntăreț...

ȘI DRAGOSTE

Alegeri

Mi-e drag să stăm astăzi, aici, față-n față.
Dar dacă cei virstnici — sau voi tineretul —
veți crede povești c-o să-nșire poetul,
eu nu sînt, vă spun, scriitor de povești.
Nu-mi place să-nșir la mărgele pe ață.
Poveștile mele sînt focuri; sînt viață;
în ele ești tu tinerețe ce crești.
sînt ochii tăi: fulgeră, parcă trag salve;
sînt salvele, salvele spre viitor
și-i viforul — vechi încercat luptător —
adică voi, oameni cu tîmplele albe...

Pe scurt și pe șleau —
eu nu știu discursuri să țin, sau prelegeri.
Ceva să vă spun însă, vreau,
prietenii mei, despre-alegeri!

Alegeri... Pecetea rușinii cîndva.
Călcîi peste suflet. Călcîi peste toate.
De inima omului — cui îi păsa,
de frunțile — spre viitor ridicate?

Milioane de oameni, adînc ca furtuna,
ca marea vuiau — și ca vîntul.
Și totuși, ei, n-aveau cuvîntul.

Alegeri... Tu uiți tu, băiete,
am șters-a rușinii pecete.

Muncitori și țărani, s-au bătut totdeauna
s-alunge opreliștea, să-nfrîngă minciuna...
Iar ei, milioanele fără cuvînt,
robind pe pămîntul robit și flămînd,
pămîntul întreg au visat c-o s-arate
curînd,
ca un pumn c-o rotundă stampilă —
votînd
pentru muncă și libertate,
votînd
pentru drepturi și nu pentru milă!

... Nădejdea nu știe să mintă.
Iar eu vă spun una:
în oameni, în voi, totdeauna,
a fost o nădejde. A fost o credință,
un vis a fost. O săgeată spre țintă.

Nu-i chip de uitat
că-n tot ce-ai visat, ne-ncetat
prin ani cît pustiile, — singura oază
îți-era acea mare nădejde și rază...

Pe drumul cel greu, c-a fost drum neumblat,
o rază fierbinte — basm viu! — a zburat,
din setea, din arșița frunții,
spre-a bolților rouă,
spre viața cea nouă,
spre apa cea vie unde se bat
în capete munții....

E bun acest gînd care — azi — e de pază
și nu te mai bîntuie, neîmpăcat:
un gînd ca un viscol prin veacuri pribege,
ia forme reale acuma, s-așează,
îți dă rînduială și lege.
Ți-e sigură astăzi credința. Și trează.
... Această credință alege!

Azi cei mai puternici sînt cei ce-au jurat
în oameni și-a lor biruință;
sînt glasul mulțimii și ne-nduplecat
răsună-n furtună;
sînt cei de-o ființă
cu lupta și-obida străbună.

Obidă străbună
tu — doar pătimaș,
de tine-or să spună
urmași de urmași...
În faptă adună
ce-i gînd uriaș:

...Pămîntul întreg — cu marea, pădurile,
cu mierea și laptele și cu belșugul —
pe care îl jinduie gurile
și fără odihnă îl scormone plugul,
să nu ni-l mai hălpăie nimeni
din liota de nesătui ipochimeni;
cu munții prădați, cu păsunile;
cu grîul și aurul tot și cărbunele,
pămîntul întreg
vrea să-și stîmpere jindul
de-a fi
într-o zi
al celor ce — veacuri muncindu-l —
n-aveau de nici unele!

Muncitori — și țărani — și cărturari,
nu vrem ce vor domnii cu pipote mari:
nu vrem, buzunarelor, aur — că sună —
vrem, omului simplu, o viață mai bună.

Copiilor noștri, întîi,
pe care cu-o lacrimă sfîntă-i mîngîi,
cuptoarele luptelor noastre le-or face
o altfel de viață, o lume de pace.

Femeilor noastre — podoabe, o mie ...
Și mîinii inel și urechei cercel,
și inimii lor — salbă nouă și ie,
ca-n munca lor tot mai frumoase să fie,
frumoasele, bunele noastre femei.

Bătrînilor noștri — jilțul cel mare.
Cinstire. Și îndestulare.
Ostașilor noștri — nu glorii războinice
ci, dacă războiul va fi să mai scapere,
cu inima-ntreagă
să meargă
să-și apere
întoarcerea lor la muncile rodnice!

Așa, neîntreruptă,
tu adu-ți aminte
— tu virstnic, tu tînăr al vremii părtaș —
credința în luptă,
viu abur fierbinte
mînînd peste tot necuprinșii tăi pași,
și astfel alege: cu ochiul țintaș
departe, 'nainte!

...Eu nu știu să fac — nici de-un dram —
discursuri și alte prelegeri.
Prieteni! Ce-am eu să vă spun, asta am,
despre-alegeri.

Ilustrații de N. POPESCU

*) Din volumul „Oameni și dragoste" în pregătire la E.S.P.L.A.

Comoara de la Somova

de Traian COȘOVEI

Fotografii de A. LOVINESCU

Pe dealurile acestea de la Somova au fost — pînă acum 15-20 de ani — păduri mari. Pădurari și brigadieri silvici, cu șefii lor politici și cu o haită de hoți de prin sate, au furat sistematic aceste păduri, le-au vîndut și le-au băgat în buzunarele lor.

Dealurile au rămas înfiorător de goale și de pustii la marginea satelor. Vînturile și ploile au măcinat pămîntul de pe ele și, încet-încet, în fața lumii apărură acolo uriașe schelete cenușii — mărturie de neșters a crimei săvîrșite. Și dealurile acestea se vedeau din depărtări mari — apariții dureroase, fantastici strigoi geologici ai unor splendide făpturi ale naturii asasinate.

Pe aceste locuri l-a adus Comitetul Geologic pe geologul Vasile Bacalu, să facă explorări, să caute un minereu de care țara avea nevoie și de urmele căruia se dăduse mai demult, în mod sporadic, în Dobrogea de nord. Ciobanii, argații și văcarii din regiune așteptau parcă acest ceas, să alunge urîtul din ținutul lor: s-au strîns în jurul geologului dornici să biruie acea tristețe și pustietate care stăpîneau asupra lor. Și primul lucru minunat, plin de făgăduințe, a fost aci mișcarea multă de mașini, mișcarea omenească — viața.

Pe dealurile acestea pe care n-a urcat niciodată o căruță, pe coamele înalte pe care turmele și statura ciobanului se profilau fantastic — oamenii începură să urce, să care, să tîrască mașini, motoare, tractoare și sondeuze. Conducte lungi de fier au adus apa din bălțile de jos, pînă sus, pe culmile încremenite. Pe dealuri se aprinseră lumini multe și zvon, larmă de glasuri, de viață, se răspîndi ca o binefacere asupra împrejurimilor. Urîtul, pustietatea, se împrăștiau ca dintr-un cuibar răscolit.

Dar abia reuși geologul să dea de marginile comorii pe care o căuta și îndată se ridicară unii oameni să tăgăduiască. „Acolo, la Somova, se pierde timpul și se cheltuiesc banii degeaba; Dobrogea nu are nici un zăcămînt".

Aceste vorbe rele pătrunseră pînă între muncitorii mineri și îi dezbinară; cei necredincioși, care voiau să plece de acolo, și oamenii care descoperiseră comoara și credeau în ea.

Între geologi și ciobani — și unii și alții trăind pe coclauri, și unii și alții înfruntînd intemperiile — sînt asemănări mari: și pe geologi, și pe ciobani, nici furtuna, nici tunetele, nici ploaia, nici viscolul nu-i clintesc din loc. Încăpățînarea lor este temerară. Așa, acum, la Somova, Iordan Buzgan, ciobanul care călărise aceste dealuri sinistre, și geologul Bacalu, împreună cu alți cîțiva, negustori, poslași, semnificieni porniră înverșunați să-și ducă pînă la capăt cercetările.

Geologul lua un bulgăr de minereu și spunea:

— Bulgărașu-ăsta valorează cît două plini, cît patru ouă. Atîta plătim pentru el în străinătate... Se numește baritină și ne trebuie în industria petrolului, la foraje.

Iordan Buzgan lua și el un bulgăre și-l cîntărea în mînă:

— Vedeți bulgăru-ăsta? Ăsta face cît zece ouă, cît cinci plini, cît cinci kilograme de grîu.

Combătut, discreditat de unii, geologul își continuu cercetările. Nu avea cum să răspundă neîncrederii și disprețului răuvoitorilor decît punînd în evidență zăcămintele de baritină, iar pentru asta îi trebuiau timp, răbdare și muncă. Îl ajutau și îl încurajau profesorii lui, conducerea Comitetului Geologic, îl ajutau unii dintre inginerii și tehnicienii care lucrau cu el pe șantier. Dar îl ajutau și îl întăreau, prin interesul lor pentru mină, muncitorii ridicați dintre oamenii regiunii. Geologul descoperea în ei o mare aptitudine și o mare sete pentru o viață nouă. Aceasta era o descoperire scumpă a lui și el își spunea că, dacă ar fi să se închidă mina — această aptitudine, această sete de înnoire a oamenilor s-ar fi stins și ar fi fost păcat. Păcat neiertat ar fi fost să-l vezi pe Iordan Buzgan — mocanul — luînd din nou bîta în locul perforatorului și întorcîndu-se la oi. Erau în oamenii aceștia atîta pasiune, atîta nădejde și atașament pentru mina lor, încît era cu neputință să crezi că acolo, în dealurile lor, nu se găsesc bogățiile minerale scontate. Iar dacă, prin absurd, nu s-ar fi

Iordan Buzgan la frontul de muncă, într-un sutfor.

găsit, oamenii aceştia ar fi fost în stare să scoată aceste bogăţii din inima lor, să le pună acolo în adîncurile pămîntului — numai să nu se oprească viaţa lor nouă abia începută.

Lucrările de urmărire a unui zăcămînt în interiorul muntelui se aseamănă şi nu prea cu urmărirea unui banc masiv de peşte, în apele mării. Bancul de peşte îl urmăreşti ţinîndu-te cu vapoarele după el, înconjurîndu-l din mers, privindu-l prin apa limpede; ca să urmăreşti, să înconjori însă un zăcămînt, trebuie să umbli, să răzbaţi din greu prin zidul de stîncă pe care muntele ţi-l ridică, nepătruns, înainte. Dar, tot aşa cum bancul de peşte se poate da la fund pentru ca să apară mai departe — zăcămîntul poate şi el să se ascundă, poate şi el să dispară, pentru cîteva clipe, în adînc.

Tocmai în aceste clipe grele, care pot dura uneori luni în şir, lumea începe să dea semne de nerăbdare, încep să se audă glasuri spunînd cu nemulţumire că ai indus în eroare — iar glasurile cucuveicilor se înteţesc şi te sfredelesc pînă la os: „Nu este nici un zăcămînt, e o greşeală. Dobrogea nu are nici un zăcămînt. Nu mai contaţi, nu mai aşteptaţi".

Dacă în apele mării orice ochi poate urmări migraţia bancului de peşti, apoi în valurile de lave îngheţate de sute de mii sau milioane de ani, în straturile nepătrunse ale subpămîntului, numai ochiul încercat al geologului, numai un simţ deosebit al lui poate „vedea", poate urmări trupul zăcămîntului.

Şi pentru asta trebuie săpate galerii, trebuie sondaje — şi totul se face cu încetineală şi cu o răbdare de fier, mai tare decît stînca. În drumurile lor după bancurile de peşte, vaporaşele nu lasă în mare nici o urmă; în urma geologului, pe urmele exploratorilor, rămîne o plasă imensă de galerii, foraje, suitori şi puţuri — plasă ţesută cu ingeniozitate şi ştiinţă, cu o uriaşă perseverenţă şi în care descoperi pînă la sfîrşit că se află prins, ca un demonic subteran, peşte de aur al munţilor, zăcămîntul după care oamenii au umblat.

Pe dealurile spîne ale Somovei,

• Pe dealurile pustii a apărut un om • Geologii şi ciobanii • Bulgărele promisiunilor • Atacul • Bubuie dinamita • Odiseea subterană • Victoria.

ani întregi au sfîrîit ciudat, ca nişte fuse fantastice, sondeuzele trăgînd din adîncimi firul de minerale, torcînd imensul caier geologic al munţilor. În interiorul dealurilor, minerii au scobit cu perforatoarele, au rupt cu dinamită, centimetru cu centimetru, mulţi kilometri de galerii, suitori, la orizonturi diferite.

Pentru cel care a privit stînd departe, munca aceasta a fost copleşitoare; pentru cei pătrunşi în adîncul dealurilor, odiseea aceasta subterană a fost pătimaşă. Trebuia pus în evidenţă zăcămîntul de baritină, întîi pentru că industria naţională avea nevoie de el şi, neavîndu-l, îl plătea cu aur greu, peste graniţă; a doua oară, trebuia pus în evidenţă şi arătată valoarea lui pentru că unii necredincioşi îl negau, îl tăgăduiau. Trebuia descoperit acest zăcămînt, pentru că încă de pe acum să se vadă cum scoaterea la lumină a acestei bogăţii trezea la viaţă regiunea întreagă. Acestea erau gînduri care îi susţineau în muncă şi pe geolog, şi pe tehnicieni, şi pe ciobani, pe pescari — pe toţi proaspeţii şi viitorii mineri.

Un om rău aruncase vorba urîtă că din ciobanii şi din pescarii Dobrogei nu se pot face mineri. Şi acum oamenii aceştia îşi afirmau virtuţile, capacitatea lor de adaptare la o viaţă nouă. Munca minerului care sapă în suitori — în acele galerii înguste de jos în sus — este cea mai grea muncă. În galeriile orizontale se lucrează obişnuit, mai uşor, deşi perforatorul greu de 30-35 de kilograme apasă, zdruncină umărul şi pieptul minerului; în suitori, care sînt ca nişte fîntîni de cîteva zeci de metri în adîncul muntelui, minerul lucrează mult mai greu, stînd pe un fel de pod din grinzi fixate în colţurile stîncilor. Piciorul îţi tremură, inima ţi se strînge, ameţeşti. Trebuie să te uiţi numai în sus, în stînca prin care străpungi. Perforatorul greu, cu furtunul de aer comprimat după el, trebuie ţinut drept în sus, deasupra capului: minerul lucrează cu el sprijinindu-şi-l în umăr, ţinîndu-l mai mult în mîini. Prin aceste suitori te uiţi de sus în jos ca în bezna unei fîntîni fără fund: se vede un tub negru, clipeşte undeva bezna, colţul stîncii, adîncimea fioroasă, aproape lichidă, rece.

La mina Somova, s-au lucrat foarte multe suitori care tăiau transversal zăcămîntul. Somovenii, ciobanii şi pescarii — Iordan Buzgan, Albu Iordan, Dima Ştefan, Gheorghe Manole, Ilie Văduva, Alex. Petcu şi alţii — s-au specializat în minerit, şi-au făcut şcoala săpînd în aceste suitori.

Pe pereţii galeriilor se observă acum un brîu cioplit în rocă, un fel de sculptură decorativă, făcută cu migală, pe lungimi de mii de metri: este dunga însemnată de geolog şi pe care s-au luat probele de minereu pentru analize. Luarea probelor este operaţia-cheie în munca de urmărire a unui zăcămînt — aceste probe sînt oglinda zăcămîntului, arată calitatea lui. Cioplitorii în piatră, sculptori stăruitori, ai căror părinţi sau bunici s-au îndeletnicit cîndva cu cioplitul lingurilor de lemn şi al albiilor din butuci de tei — somovenii — au cioplit în roca muntelui aceste brîie decorative, au adunat minereul. Şi aşa cum, pînă la descope-

Bravii mineri de la Somova.

Cine îl mai cunoaște? Iordan Buzgan, ciobanul, gătit ca un împărat, cu arme mai înarmat, umblînd pe sub bolțile de aur ale palatelor lui din adîncul muntelui, pe coastele cărora a păscut cîrdurile de oi și capre.

rirea la suprafață a zăcămîntului, geologul Bacalu putea fi văzut umblînd toată ziua pe dealuri, acum putea fi văzut stînd cu lampa cu carbid, lîngă oamenii care ciopleau, supraveghind, îndrumînd luarea probelor.

Toate probele acestea scoase din mină erau trimise pentru analize în laboratoarele Comitetului Geologic; alte probe — industriale — mergeau pentru experimentare la sondele de foraj ale Comitetului. Nu utopia, așa cum spuneau unii — ci știința trebuia să învingă aici.

La intervale scurte veneau aici conducătorii Comitetului Geologic: prim-vicepreședintele Comitetului Geologic, Dumitru Hagiu, academicianul Alexandru Codarcea, profesorul universitar Virgil Ianovici, împreună cu geologul Bacalu, intrau în mină dimineața și toată lumea uita și de mîncare și de odihnă; uitau dacă e ziuă ori s-a înnoptat. La lumina lămpilor de mineri, acolo, în galeriile pline de vuietul perforatoarelor, cercetau pe viu, zăcămîntul, îi descifrau secretele, legile, desenau, explicau, făceau schițe. Aceste întîlniri subterane cu maeștrii lui aprindeau în geologul tînăr, pasiunea pentru geologie.

În curtea șantierului întreprinderii pentru exploatări miniere la Somova, se află o magazie cu o capacitate de cîteva vagoane: este arhiva geologică a minelor de la Somova. E plină cu lădițe cu probe luate din adîncul muntelui: dacă cineva ar mai îndrăzni acum să spună „nu există minereu aici" — se vor putea scoate din arhivă forajul, proba, analiza de la metrul respectiv din zona muntelui: „uite minereul"...

...Astfel a fost descoperită comoara de minereu scump de la Somova. Bătrînii munți hercinici, pustiiți în trecut de oameni hrăpăreți, de negustori și de șefi politici, dealurile acestea stînd ca niște uriașe schelete învăluite în singurătate și urît, sînt acum scăldate în lumini electrice și o viață din ce în ce mai puternică se întețește deasupra lor. Rana lăsată de jefuitori pe locul pădurilor Somovei o tămăduiesc oamenii vrednici de astăzi, ridicînd clădiri, aducînd mașini puternice, mingîind acest pămînt, cu lumini electrice. Și păduri noi vor planta — sînt sigur.

În multe case din Somova și din satele vecine se întîlnesc, cînd se string de la muncă, un miner, un mecanic, un plugar, un colectivist, un pescar. „Clasa muncitoare" — cum spun somovenii cu mîndrie — răsare acum de-a dreptul din vatra fiecărei case și încet-încet își înalță, ca un îndemn, făptura ei luminoasă și călită. Pe încetul, la început cîte un lăstar, cîte un stejar tînăr în fiecare casă, industria își crește în această parte a Dobrogei lumea ei de muncitori luminați — răsar orașele, înconjurate cu lanuri și păduri, prin care trec lungi trenuri încărcate cu bogății.

După ce a reușit să pună în evidență aceste zăcăminte, Comitetul Geologic a exploatat demonstrativ această mină timp de un an (1956) și a dovedit că baritina de la Somova este tot atît de bună ca și cea din import. Din anul 1957, Ministerul Minelor a preluat exploatarea industrială, reușind ca pînă în prezent să se aducă țării o economie de circa 30 de milioane lei. Acesta este începutul; despre mina de la Somova voi mai scrie și altă dată.

Acum mă întreb:

Ce comoară a deschis la Somova ciocanul tainic al geologului? Comoara de zăcăminte minerale sau comoara de năzuințe și aptitudini ale acestor oameni, trăiți pînă ieri în uitare?

Amîndouă aceste comori s-au deschis o dată, înnoind priveliștea Dobrogei, înnobilînd-o.

Geologul Vasile Bacalu, pe locurile unde a descoperit zăcămintele de baritină. Atunci, la început, în iarna lui 1952, erau aici doar dealuri, noian de dealuri închise în ele, posace. Dobrogea părea că doarme adînc, introvertită, fără gînd să se trezească spre la viață.

IMAGINI BUDAPESTANE

Fotografii de V. SAVIN

BASTIONUL PESCARILOR este unul dintre cele mai interesante monumente ale capitalei R. P. Ungare. Înălțat pe zidurile unei vechi cetăți medievale, acest monument evocă un emoționant episod din istoria luptei seculare pentru libertate a poporului ungar, cînd — în urmă cu patru secole — împotrivindu-se cotropitorilor otomani, poporul de rînd din Buda, respectiv pescarii de pe Dunăre, a pus mîna pe arme. Bastionul Pescarilor, situat pe o înălțime din Buda, oferă vizitatorilor posibilitatea de a cunoaște un monument cu o foarte interesantă arhitectonică și de a admira, din turnurile sale, Dunărea și minunata panoramă a Pestei.

— MIT CSINÁLSZ BÁCSI? .. FENEYKÉPEZEL...? — Ce faci, nene? Fotografiezi?... *(Instantaneu la o grădiniță de copii din cartierul Gellert).*

BUDAPESTA, pe care contrarevoluția din 1956 a încercat s-o transforme în ruine, nu numai că și-a lecuit rănile lăsate de putch-ul fascist, dar a și construit numeroase cartiere noi de locuințe. Iată, în fotografia noastră, un aspect de pe șantierul de locuințe muncitorești din Fiastyuk Utca. Numai pe acest șantier — unul din multele ale capitalei R.P. Ungare — se construiesc și se dau în folosință în fiecare an 600-700 apartamente.

Cartierul este situat în raionul XIII al Budapestei, raion cu vechi tradiții de luptă muncitorească. Aci se află șantierul naval „Gh. Gheorghiu-Dej", fabrica de aparate de radio „Orion", oțelăriile „Acelarugyar", fabrica de mobare „Lang", uzinele „Femmunkás" ș.a. Raionul XIII din Budapesta este unul din raioanele care se mîndrește cu faptul că pe teritoriul său contrarevoluționarii fasciști nu au putut cuceri în 1956 nici un fel de poziții, deoarece muncitorii din întreprinderile de aci au luptat cu arma în mînă împotriva contrarevoluției, apărînd cu devotament puterea populară.

ÎN REPAOS? Da. Însă nu un grup de vînători — cum ar părea — ci membri și unui detașament din Gărzile Muncitorești, fotografiați în timpul prînzului, într-o și de instrucție.

Născute în anul 1956, în focul luptei de apărare a cuceririlor revoluționare ale poporului maghiar împotriva putchiștilor contrarevoluționari, Gărzile Muncitorești din R. P. Ungară continuă cele mai glorioase tradiții de luptă ale proletariatului ungar.

Unitatea pe care am vizitat-o aparține celor ce muncesc în construcții. Erau la instrucție veteroni ai mișcării revoluționare, ca Pápp Lájos, de trei decenii membru al partidului clasei muncitoare, ca și comuniști mult mai tineri, cum este activistul sindical Györke János; muncitori simpli, ca cei trei frați Hábl, toți trei cioplitori în piatră, ca și înalți demnitari ai statului, ca Szökup Lájos, locțiitor al ministrului construcțiilor.

Cu toții laolaltă, animați de cele mai calde sentimente patriotice, se instruiesc și se călesc pentru a putea da oricînd replica celor ce ar mai încerca vreodată să mai atenteze la libertatea și independența Ungariei socialiste.

COTA 7590

În sud-vestul Republicii Populare Chineze, un vîrf semeț străpunge azurul, sfidînd de sus pătura de nori ce învăluie scoarța pămîntului.

Numele său: Minya Konka. Înălțimea: 7590 metri.

Nu e ușor cățăratul pe o pantă de 80 de grade!

Una din satisfacțiile alpinistului: o privelițte sublimă

De o veșnicie, semețul Minya Konka străjuiește deasupra marelui podiș — înconjurat de vreo 20 de piscuri „pitice" de cîte 6000 de metri fiecare — fără ca vreo ființă omenească să fi cutezat să-i tulbure liniștea. Numai vulturii și ghețarii i-au fost oaspeți. Numai zăpezile eterne au poposit pe povîrnișurile sale. Numai vînturile aspre ale înălțimilor și furtunile primăverilor i-au mîngîiat stîncile.

Și iată că în anul 1957, într-o zi senină, multimilenara liniște a bătrînului munte fu sfîșiată de strigăte vesele, victorioase: erau glasurile celor douăzeci de alpiniști chinezi care în acea clipă (ce va rămîne înscrisă în istoria alpinismului) implantaseră, pe cel mai înalt pisc, drapelul R.P. Chineze

Temerara expediție a fost organizată de către Federația Sindicatelor din întreaga Chină, iar membrii ei sînt toți alpiniști amatori, nici unul cu o vechime mai mare de doi ani în acest sport. Printre ei se numără cîțiva muncitori, un vînzător de magazin, un pompier, un milițian etc, cărora li s-au alăturat ziariști, fotoreporteri, geologi și meteorologi.

Conducătorul expediției este îndrăznețul Și Cian-ciun, locțiitorul șefului expediției sovieto-chineze care a cucerit în iulie 1956 vîrful Mustagh Ata — munte a cărui înălțime este cu 44 de metri mai mică decît a vîrfului Minya Konka

În cutia de oțel pe care temerarii alpiniști au îngropat-o în zăpadă, pe cel mai înalt pisc al muntelui, ei au introdus o inscripție care cuprinde următorul text: „Pentru cinstirea sportului în țara noastră, pentru a pune fundațiile alpinismului în patria noastră, am cucerit vîrful muntelui Minya Konka."

Un popas la 6250 de metri înălțime, la punctul numit „Cocoașa cămilei". În fund, se profilează uriașul Minya Konka. ←

Victorie! Drapelul chinez fluturã pe cel mai înalt pisc al muntelui. →

Bun sosit!...

RITM și POEZIE

ARTICOL SCRIS PENTRU „FLACĂRA"

de V. KRASOVSKAIA

Fotografii de E. LESOV

Atunci cînd cititorii „Flacării" vor lua cunoștință de rînduri'e de față, Teatrul de Operă și Balet „Kirov" din Leningrad nu va mai avea nevoie — poate — de o asemenea carte de vizită. El va fi sosit în Capitala dv. și va fi dat poate vreun spectacol, permițînd astfel publicului bucureștean să cunoască direct arta acestui ansamblu, renumită de altfel pe plan mondial. Cîteva amănunte din biografia baletului leningrădean și a spectacolelor sale vor interesa poate pe iubitorii artei coregrafice; și în acest sens mă voi grăbi să precizez că baletul din Leningrad are o bogată și veche tradiție, datînd de peste două secole.

Școala coregrafică leningrădeană, care a funcționat fără întrerupere din 1738, a dat baletului mondial artiști celebri, dintre care citățm pe Galina Ulanova, Aleksei Ermolaev, Tatiana Vecesiova, Natalia Dudinskaia, Alla Șelest, Konstantin Sergheev, Rostislav Zaharov, Leonid Lavrovski, Leonid Iakobson, Boris Fenster. Este firesc ca arta unor asemenea balerini să împrumute colectivului lor o strălucire rară. Dar nu e vorba numai de asta. Oricare din baletele „Kirov"-ului — de la „Lacul lebedelor", octogenar ca vîrstă, la cel mai tînăr balet al lui Prokofiev, „Floarea de piatră", născut abia anul trecut — impresionează prin desăvîrșita omogenitate a ansamblului. Este de-a dreptul surprinzător să vezi cu cîtă finețe se armonizează arta marilor dansatori cu cea a tinerilor debutanți din trupă, urmărind cu toții perfecțiunea realizărilor lor. Aceasta este taina tinereții fără de bătrînețe a baletelor montate la Leningrad cu zeci de ani în urmă și care se reprezintă și astăzi cu aceeași strălucire: „Lacul lebedelor", „Spărgătorul de nuci", „Raimonda", „Giselle", „Esmeralda", „Copellia", sau mai recentele: „Parisul în flăcări" (1932), „Fîntîna din Bahcisarai" (1934), „Romeo și Julietta" (1940), „Gaianeh" (1942) etc. Din toate acestea veți putea vedea la București cîteva, ilustrînd diversitatea genurilor coregrafice, multiplele fațete ale artei „Kirov"-ului: clasică (dar de loc învechită) în noua versiune a „Lacului lebedelor", realizată de artistul poporului Sergheev; romantică dar cu viguroase accente realiste în baletul fantastic „Giselle" de Adolphe Adam; lirică în transpunerea coregrafică a basmului lui Bajov, „Floarea de piatră". Împreună

Dudinskaia și Sergheev, într-o scenă din „Lacul lebedelor". ←

Konstantin Mihailovici Sergheev, artist al poporului al U.R.S.S., în rolul contelui Albert din baletul „Giselle" →

Baletul leningrădean interpretînd „Spartacus".

cu recitalurile alcătuite din fragmente din „Şurale", „Taras Bulba", „Cenuşăreasa", „Spărgătorul de nuci", „Gaianeh", „Baiadera", aceste spectacole vor mărturisi căutările baletului leningrădean de a găsi mereu noi formule de expresie, fără a tăgădui, ci dimpotrivă, îmbogăţindu-şi tradiţia. „Floarea de piatră", spre pildă, e realizat de un tînăr maestru coregraf, Iuri Grigorovici, care a lucrat mai ales cu balerini tineri: Aleksandr Gribov ni-l înfăţişează pe visătorul tăietor în piatră Danila, Irina Kolpakova creează rolul plin de lirism al Katerinei, talentul generos al Allei Osipenko o ajută să creeze dificilul rol al Stăpînei Muntelui de Aramă, Anatoli Gridin schiţează în linii colţuroase, aspre, chipul plin de răutate al vechilului Severian. Există în tot acest spectacol o notă nouă, plină de prospeţime, imprimată de tinereţea realizatorilor săi.

Acum cînd scriu această corespondenţă pentru revista „Flacăra", întreg colectivul leningrădean (şi va veni în ţara dv. un ansamblu de aproape 200 de persoane) se află în febra pregătirilor. El aşteaptă nu fără emoţie întîlnirea cu publicul romîn, întîlnire pe care cu toţii o dorim plină de succes şi de desfătare artistică.

Katerina, din „Floarea de piatră", interpretată de I. Kolpakova. ←

Aleksandr Gribov şi Alla Osipenko, în baletul „Floarea de piatră". →

Fierbinte porumbelul ↑ !... la minus 5°.

Fotografie de S. STEINER

☆

Copăcel, copăcel, să nu te-mpiedici de ← covorul alb...

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Fără „ZÎMBIȚI, VĂ ROG!"

— Zi de iarnă în București —

Stalagtite și stalagmite, în Cișmigiu...

Fotografie de A. MIHAILOPOL ↓

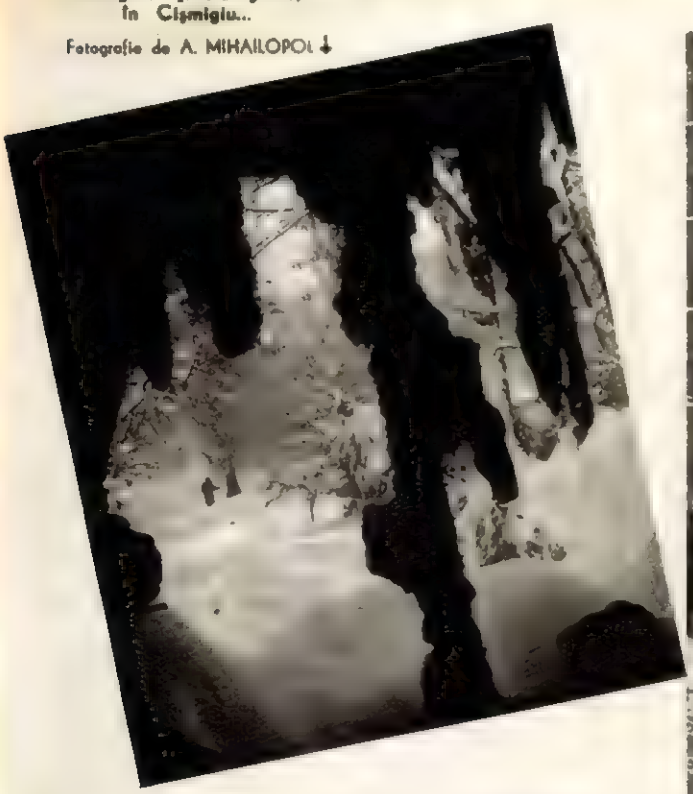

↑ Cetățeanul conștiincios.

Fotografie de E. IAROVICI

☆

← Mantăi și căciuli albe... și răcoroase.

Fotografie de E. IAROVICI

Din amintirile unui judecător de instrucție

DISPARIȚIA DINARILOR GĂURIȚI

de L. ȘEININ

Cum l-am cunoscut pe amiralul Nelson...

Era în 1923! Abia împlinisem optsprezece ani și, după o ucenicie făcută cam în grabă, fusesem numit judecător de instrucție la Moscova, cînd îmi căzu pe cap neplăcuta afacere a „dinarilor găuriți".

Într-o frumoasă noapte de iulie, un hoț s-a furișat în apartamentul Comisarului poporului N. Pe lîngă alte lucruri de mai mică importanță dispăru însă și un geamantănaș în care se afla o colecție de monede vechi, printre care și numeroși dinari găuriți, datînd din vremea lui Alexandru cel Mare.

Se stîrni o vîlvă grozavă! Brigada a doua a M.U.R.-ului[1]) care se ocupa de „furturi fără efracție" și-a dat numaidecît seama că în afară de neplăceri nu avea nimic de cîștigat din această afacere, așa încît s-a grăbit să constate că nu era vorba de un furt obișnuit, ci de unul cu „efracție" și că deci intra în competența judecătorului de instrucție. Astfel mi s-a strecurat frumușel dosarul, pe care l-am acceptat fără sfială. Eram departe de a-mi da seama în ce labirint aveam să intru!

Desen din revista „Horizont"

*

Pentru orice om cu experiență, afacerea părea de nerezolvat, căci niciodată un spărgător „serios", de meserie, nu s-ar fi aventurat în apartamentul unui Comisar al poporului. Aci era vorba fără îndoială de isprava unui amator și a descoperi „un amator" era un lucru din cale afară de greu.

Chiar a doua zi de dimineață m-a chemat la telefon procurorul Șeverdin, un bătrîn plin de înțelepciune și bunătate. Mă convoca de urgență să discute cu mine afacerea „dinarilor găuriți". Părea destul de îngrijorat. După ce luă cunoștință de conținutul dosarului, Șeverdin zîmbi:

— Foarte ciudat! Ți-au aruncat în spinare povestea asta și dumneata, bobocule, te-ai grăbit s-o primești, ca un nou născut! Ei... și acum, ce ne facem? Prevăd, tinere, că ne așteaptă o grămadă de neplăceri cu atît mai mult cu cît știu ce hram poartă victima.

Am ieșit cam plouat din cabinetul procurorului și m-am dus să-l văd pe prietenul meu Osipov, șeful Brigăzii I din Direcția Miliției, un om foarte talentat și care cunoștea lumea borfașilor ca pe propriul său buzunar. Firește că „așii" nu-i prea „înghit" pe băieții M.U.R.-ului, dar în privința lui Osipov făceau o excepție, căci îl priveau ca pe un „tip cumsecade și plin de înțelegere".

Cu toată dorința de a-mi veni în ajutor, Osipov nu-mi putu ascunde lipsa lui de nădejde. Afacerea îi părea fără ieșire... Tocmai cînd mă pregăteam să-mi iau rămas bun, i se aduse o telegramă. Osipov o citi și deodată fața i se înseninâ:

— Ia te uită, amice! Citește asta. Să știi că totuși ai „baftă".

Citeam și reciteam telegrama cu înfrigurare, dar nu pricepeam nimic. Textul suna astfel: *„Vă informăm că celebrul vînător de urși AMIRALUL NELSON a plecat cu trenul spre Moscova. De așteptat o serie de reprezentații interesante"*. Semna comandantul Miliției din Odesa.

— Dar ce legătură are asta cu dinarii? — întrebai sfios.

— Ehei, și încă ce legătură! — rise Osipov bucuros. Îl cunosc foarte bine pe amiralul Nelson. E un mare specialist, un „vînător de urși" vestit, sau, dacă-ți place mai mult un as al gurilor de lup, spărgător de case de bani cu renume european. E un fel de staroste al hoțimii. Într-un cuvînt, ne va ajuta! Vino mîine, să-l întîmpinăm la gară.

A doua zi așteptam sosirea rapidului de Odesa. Amiralul coborî din vagonul de dormit. Era subțirel și uscat, trecuse de prima tinerețe, iar îmbrăcămintea aleasă o purta cu eleganță. Un ochi îi era acoperit cu o bandă de mătase neagră, iar celălalt strălucea de vioiciune și îndrăzneală. Aducea cu un bogătaș străin, cu un lup de mare sau cu un escroc internațional dintr-un film al studiourilor „Rusia". Osipov îi ieși înainte.

— Salut, amirale! Bine-ai venit în capitală!

— O, dragă prietene, ce fericită întîmplare! — exclamă voios amiralul, strîngînd cu neprefăcută căldură mîna lui Osipov. Nu ne-am mai văzut de mult, nu-i așa? Constat cu plăcere că băieții noștri n-au pierdut timpul de pomană, bravo! Dar nu au altceva mai bun de făcut decît să deranjeze un om atît de ocupat? Păcat totuși, — sosesc gol-goluț, fără bagaje, fără nelipsita-mi trusă de instrumente. Vin să mă distrez și să mă odihnesc un pic după cura de „țuhaus", și deștepții ăștia se grăbesc să dea alarma. Pe de altă parte însă le sînt recunoscător, căci mi-au dat neprețuitul prilej să vă întîlnesc!

— Amirale, îl întrerupse Osipov, e vorba de o chestiune serioasă. Hai să ne așezăm undeva la umbră și să stăm de vorbă.

— Cînd un sticlete te poftește la umbră, e cam albastru să stai la soare! Așa se spune la Odesa, zîmbi amiralul. Bun! Hai să dăm pe gît o halbă și să punem țara la cale. Și... cine-i acest simpatic june? — întrebă el întorcîndu-se spre mine.

— E un bun prieten al meu. Povestea despre care-i vorba ne privește pe amîndoi...

După ce ascultă cu atenție și află cum se petrecuse furtul dinarilor găuriți, bufetul gării unde ne instalaserăm începu să răsune de indignarea pe care și-o revărsa.

— Dar pentru numele lui dumnezeu! Ce naiba se petrece în capitală? — strigă el spumegînd de furie. Cum s-a ajuns ca haimanalele Moscovei să fi pierdut orice urmă de bunăcuviință? De ce? Cum e posibil? Dar vă dați seama unde o să ajungem dacă o luăm pe calea asta? Auzi: să opereze în casa unui Comisar al poporului! Ce i-o fi apucat? N-au destui nepmani și concesiuni străine la dispoziție? Ei nu, că prea-i din cale-afară! Păi, asta-i curată contrarevoluție, v-o spun deschis, ca cetățean sovietic! Dragă prietene, îmi cunoști curriculum vitae, sau nu știu cum naiba-i mai zice, că nu-s prea tare la latină. În sfîrșit, mă știi bine și te-ntreb: oare s-a întîmplat vreodată după Marea Revoluție din Octombrie, ca amiralul Nelson să se atingă de o casă de fier a statului sau a vreunei cooperative? S-a întîmplat? Da sau nu?

— Niciodată, amirale, — consimți Osipov.

— Este? Și de ce, mă rog? Pentru că la mine asta e o chestiune de conștiință, e „profesiunea mea de credință" cum zic francujii; constituie convingerea mea, înțelegi, tinere? Pentru dumneata, care ai încă viața înainte, e foarte necesar să înțelegi. Convingerile!... Cu mîinile mele, despre care în 1913 la Congresul mondial al criminaliștilor de la Viena prefectul poliției Berlinului a vorbit ca despre un fenomen nemaiîntîlnit, auziți — a spus textual: „Mein liebe Herr, das ist wunderlicht und artistik!"[2]) — cu aceste mîini, am luat eu vreo singură dată un bun al Statului? Ferit-a sfîntul! Mi-am zis: „Mai bine-ți tai o mînă decît să te-atingi de-un bănuț al poporului!" Iată de ce sînt atît de întărîtat, tulburat și indignat pînă în măduva oaselor!

Osipov puse capăt acestui val de indignare:

— Atunci, amirale, cum ajungem la o înțelegere?

Amiralul îl privi cu subînțelesuri, apoi murmură:

— Cunoașteți principiile mele! Într-un cuvînt: vă voi da monedele, nu însă și omul. E clar?

— Cît se poate de clar! — răspunse Osipov. Apoi se ridică, arătînd astfel că înaltele părți contractante ajunseseră la o înțelegere.

Amiralul își notă numărul de telefon al lui Osipov și îi făgădui să se pună numaidecît în legătură cu anumite persoane, „spre a începe demersurile și a da ultimatum-ul." Apoi ne-am despărțit.

— Crezi tu cu adevărat că acest șmecher de Odesa va face ceva? — l-am întrebat eu posomorît pe Osipov la întoarcere, în mașină.

— Dacă faimoasele tale monede n-au fost furate de o fantomă, ci de o ființă omenească, le vom avea în cel mult 48 de ore! — mă asigură el liniștit. Dragă, tu nu-l cunoști pe acest individ! Numai simplul fapt al sosirii lui în Moscova constituie un eveniment pentru tîlharimea noastră. Iar... s-a înfuriat, s-a înfuriat de-a binelea, n-a jucat teatru. Prevăd vîlva pe care o s-o stîrnească în lumea lui!...

— Mi-a făcut mai degrabă impresia unui flecar înfumurat. Basmul acela privitor la admirația șefului poliției din Berlin...

— Basmul?— se supără Osipov. Hai cu mine și ai să vezi dacă e un basm!...

O jumătate de oră mai tîrziu răsfoiam un dosar voluminos, datînd dinainte de re-

[1]) M.U.R. = Direcția Miliției din Moscova.

[2]) Amiralul vorbește incorect nemțește.

Desen de R. DRĂGAN

voluție. Conținea rapoartele tuturor polițiilor care-l căutau pe amiralul-fantomă și mai cu seamă un „memorandum din 1913", care dovedea fără putință de tăgadă adevărata măiestrie a amiralului Nelson.

În urma unei spargeri deosebit de spectaculoase — golirea a două case de bani într-un timp record — polițistului însărcinat cu descoperirea infractorului i se făcuse promisiunea unei prime însemnate din partea firmei constructoare a acestor case de fier. Renumita fabrică ținea să pună mîna pe autorul spargerii... spre a-i oferi o slujbă foarte bine retribuită. Din păcate amiralul dispăruse fără urmă. Abia mai tîrziu, cu prilejul Tîrgului din Berlin, și tocmai la standul fabricii de case de fier, s-a crezut o clipă că va putea fi înhățat. Firma respectivă oferise, spre a-și face reclamă, o sumă importantă celui ce va reuși să deschidă două case de bani despre care broșura de publicitate afirma că nu pot fi forțate. Amiralul le deschise în 22 de minute, puse mîna pe primă și pofti pe toți spectatorii la un bar să le facă cinste. Conducătorul standului, căruia această virtuozitate îi trezise anumite amintiri, telefonă poliției. Invitat de către agenții să-i urmeze la secție, amiralul se împotrivi, publicul cu care băuse îi luă partea și, folosindu-se de învălmășeala produsă, reuși să se facă nevăzut.

O zi cumplită...

A doua zi telefonul de pe masa mea de lucru suna fără încetare. N. își pierdea răbdarea. Șeverdin intrase la idei: „Fă ceva, bobocule, că altfel e de rău!". Lesne de închipuit în ce hal de nervi mă aflam în seara aceleiași zile, cînd am auzit sub fereastra mea clacsonul mașinii lui Osipov, pe care-l recunoșteam dintr-o sută. Dintr-un salt am fost afară și văzînd fața surîzătoare a prietenului meu, pe care-l însoțea ajutorul său Nogițki, mă liniștii.

— Urcă! — îmi strigă vesel Osipov. Mi-a telefonat amiralul. Ne poftește să-l întîlnim numaidecît la „Colțul Culturii".

În mica berărie, mai puțin celebră pentru cultură decît pentru racii gustoși și berea rece, amiralul ne aștepta așezat într-un colț. Era strălucitor într-un costum impecabil, tăiat după „ultimul strigăt" al modei, iar pe fața lui se citea mulțumirea de sine, pe care nici nu căuta s-o ascundă.

— Bună-seara, bună-seara, ne salută el binevoitor și demn. Ei, nu puteți spune că nu mi-ați dat de furcă!... De cum am sosit ieri, am și luat legătura cu cine trebuia. I-am adunat, am organizat o plenară și le-am ars un discurs ce n-a văzut Parisul. Mă credeți sau nu, plîngeau băieții de ți se rupea inima. „Hidre mîrșave ale contrarevoluției, le-am zis, v-ați încumetat, spurcaților, să dați o lovitură în casa unui Comisar al poporului? I-ați șterpelit blestemata aia de colecție de parale găurite, care nu fac doi bani, pentru care nici un om cu scaun la cap n-ar strica un scuipat și pentru ce, mă rog? Doar ca să duceți la groapă un bărbat de stat de care toată omenirea are nevoie, Denikiniști afurisiți! Pentru niște pîrliți de dinari, voi, blestemate hiene ale reacțiunii, ați smuls un membru al guvernului din trebile guvernamentale și ultra-importante! M-ați făcut să-mi las bunătate de afaceri la Odesa și-am venit doar să vă strig „huo!" Întregii Moldavanke[3])i s-au întors mațele pe dos de scîrbă cînd a aflat de isprava voastră infamă, pușlamale mîrșave!" Le-am tras o cîntare de jumătate de oră pe nerăsuflate și au trebuit să-mi aducă de trei ori apă, atît eram de tulburat. Pe urmă s-a ridicat regele spărgătorilor moscoviți. Îl cunoști, dragă amice...

— Sienka Leopardul, îl știu... — zise Osipov.

— Exact! Plîngînd cu sughițuri mi-a jurat solemn că nu e vîrf în treaba asta. Ce să-ți mai spun? Era de față toată elita Moscovei și toți au depus jurămînt să nu reia lucrul pînă nu vor pune mîna pe blestematii de dinari găuriți care ne-au dezonorat profesia! Și... cine știe mai bine ca dumneavoastră că s-au ținut de cuvînt?

— E adevărat, confirmă Osipov. Nici o spargere nu s-a comis de ieri încoace.

— Spargere?Ce înseamnă spargere? — se ridică jignit amiralul. Acum umbla enervat prin fața mesei și vorbea pe un ton ridicat: Dumneata vorbești despre spargere, cînd toată activitatea e paralizată de 24 de ore! Gîndiți-vă că a fost nevoie să mobilizăm pe toți spărgătorii, borfașii, hoții de buzunare, de „bună dimineața", în fine pe toți oamenii mai răsăriți care ne pot da o mînă de ajutor. Credeți că un singur om a închis măcar un ochi astă-noapte? Spuneți, mă rog! Dacă vă închipuiți așa ceva, s-a zis cu stima ce v-o port!

— Nu, nu! Nici nu mă gîndesc la una ca asta, se grăbi să-l liniștească Osipov.

— Aceasta dovedește că ești un om inteligent. Am să-ți spun mai mult; eu însumi am vegheat toată noaptea în cel mai de seamă ascunziș din Moscova... La fiecare jumătate de oră venea cîte unul să-mi zică: *„Tot nimic!"*La ora șapte tremuram în așa hal de enervare, încît nimeni n-ar mai fi dat un sfanț pe pielea mea. La opt eram c-un picior în groapă și — pe cinstea mea! — începeam să miros a hoit: inima mi se oprea, pulsul aproape încetase să-mi mai bată... Pînă la urmă Sienka Leopardul m-a salvat. A venit în goană, și-a dat seama că-mi pierise pîiitul și s-a orientat pe loc ce avea de făcut. Trebuie să vă spun că Sienka e un om cu carte — cît pe ce era să sfîrșească școala de veterinari. Dacă nu-și alegea o profesie mai onorabilă, pe cinstea mea că azi era profesor de medicină... Într-un cuvînt, s-a repezit la clinica cea mai apropiată și acolo, în plină zi, a ciordit un balon cu oxigen din pliscul unui bolnav. Dumnezeu să-l aibă-n pază! — a fost singurul furt ce s-a comis în această zi cumplită...

— Dar dinarii? — întrebă nerăbdător Osipov.

— Iaca ajung și la ei și vă spun tot, pe cinstea mea. Cînd am fost în stare să-mi trag sufletul, hop sosește un golan, parcă-l aduse vîntul. Era atît de tulburat, că nu mai pricepeai nimic din ce trăncănea. Bietul Sienka a fost nevoit să-l scuture ca pe un sac de nuci și pîn'la urmă omul și-a dat drumul: bagabonzii l-au descoperit pe făptaș. Slavă domnului, nu face parte din clica moscovită și, ceea ce e și mai important, tipul nu e nici din Odesa. Nu-i nici măcar borfaș sadea. E un fel de lepădătură din Tula...

— Unde sînt monedele? — întrebă Osipov, de data aceasta cu oarecare răceală.

— Neavînd pretenția de a fi un tip original, tocmai aceeași întrebare i-am pus și eu golanului, răspunse batjocoritor amiralul. Dinarii se află la Tula, unde otreapa a avut timpul să-i pună la adăpost. O delegație a plecat special ca să-i aducă. Acum trebuie să soseacă dintr-o clipă în alta.

La auzul ultimelor cuvinte nici măcar Osipov nu-și putu reține un suspin de ușurare. Mie îmi părea că mi se învîrtește capul de bucurie, iar Nogițki rîdea cu lacrimi.

În acea clipă o piatră izbi în geam. Amiralul Nelson se repezi: „Atențiune, drepți! Sosește Ambasada! Cu muzica'nainte, marș!" Și voios o zbughi afară.

Se înapoie curînd. Era iar potolit și solemn. Ținea în brațe un geamantănaș de piele.

— Iată-le! — vesti amiralul și unicul său ochi strălucea de o bucurie și mîndrie drăcească. Pun capul meu pe-o tavă de-argint: dacă toate polițiile din lume și toți delegații la Congresul mondial al criminaliștilor, în care prefectul poliției din Berlin a vorbit cu atîta căldură despre mîinile mele, dacă toți la un loc ar fi venit aici să caute dinarii, pe-onoarea mea că nu le rămînea altceva de făcut decît să se înece „in corpore" în rîul Moscova. De rușine!... Tinere! — spuse el întorcîndu-se spre mine — dumneața abia acum începi să faci cunoștință cu viața și-mi ești profund simpatic. Privește, admiră și amintește-ți: iată de ce fapte sînt înstare hoții, cînd e onoarea lor în joc!

Și amiralul deschise geamantănașul. Înăuntru, în despărțituri special făcute, se aflau vreo două sute de monede.

— Să ne sculăm în picioare în fața milenarelor! — vorbi amiralul emoționat și chiar se ridică. Priviți afurisitele astea de găuri cu dinari scorojiți împrejur, care au stîrnit toată hărmălaia... Ce comedie e și viața asta! cum spunea apărătorul meu, cînd în 1915 am picat totuși în ghearele curcanilor... Curată comedie! Monedele astea nu face să le-atingi nici cu mănuși. Și din cauza gunoiului ăstuia, cei mai buni oameni din capitală au alergat cu limba scoasă ca niște clini turbați! Iar un comisar al poporului își făcea sînge rău pentru o ruginitură ca asta! Avea dreptate celebrul filozof Spinoza cînd zicea că și cei mai de seamă oameni nu sînt decît niște smintiți, cu toate că mă îndoiesc ca el să fi spus asta vreodată.

Amiralul se simțea acum la largul său și trăncănea în voie. Cugetări filozofice și amintiri glorioase din trecutul bătrînului „vînător de urși" curgeau de-a valma... La un moment dat Osipov dădu semne de nerăbdare — nu putea suferi pălăvrăgeala. Tocmai voiam să plecăm, cînd amiralul ne întrebă pe neașteptate:

— Și știți ce este cel mai ciudat în această afacere fericită? Și tot el răspunse: Pentru prima oară în viața sa amiralul Nelson a făcut-o pe detectivul în loc s-o facă pe hoțul. După o clipă de gîndire adăugă: Și știți ceva? E mult mai amuzant!

Osipov își reveni în fire pe dată:

— Din tot ce ne-ai spus astăzi, Semion Mihailovici (era pentru prima oară că i se adresa astfel „amiralului"), acesta e lucrul cel mai serios și inteligent. Și dacă, regăsind dinarii, ai putea să-ți găsești o cale nouă în viață, ai avea în mine cel mai credincios aliat. Mi-ar face plăcere să mă achit astfel față de dumneata...

După roșeața care s-a urcat pe neașteptate în obrajii amiralului, am înțeles că Osipov, ca de obicei, nimerise în plin. „Cine știe?" — șopti amiralul. Se ridică deodată în picioare și ieși fără a-și lua măcar rămas bun.

Adevărata „victorie istorică" a amiralului Nelson

...Nu l-am mai revăzut pe amiralul Nelson decît mult mai tîrziu, cam prin 1935. Lucram pe atunci cu procurorul U.R.S.S. Akulov, pe care l-am găsit într-o zi foarte plictisit și enervat: pierduse cheia casei de fier în care se afla încuiat raportul ce trebuia să-l citească peste două ore. Specialistul pe care-l chemase afirmase că nu va putea fi deschisă mai devreme de a doua zi. Privind namila de oțel cu ușa ferecată, îmi trecu deodată prin minte

Desen de R. DRĂGAN

[3]) Moldavanka — Cartier răufamat în Odesa.

chipul bătrînului „vînător de urşi". Osipov îmi povestise că amiralul Nelson a rupt-o definitiv cu trecutul său, că trăia la Moscova şi că lucra undeva în calitate de maistru într-o uzină. L-am chemat numaidecît la telefon pe Osipov.

— Este vorba despre celebrul „amiral Nelson" de care mi-ai pomenit? — întrebă procurorul. A, atunci ne va ajuta cu siguranţă. Vechile cadre nu te lasă niciodată în pană! — zîmbi el.

Jumătate de oră mai tîrziu îşi făcu apariţia Osipov, însoţit de un bătrînel îngrijit îmbrăcat, avînd un ochi acoperit cu o bandă neagră şi purtînd o trusă mică în mînă. Amiralul îmbătrînise mult, dar în unicul său ochi strălucea aceeaşi licărire vioaie care mă uimise şi la prima noastră întîlnire.

Procurorul îl întîmpină cu politeţea lui obişnuită:

- Luaţi loc, vă rog. Mi s-a spus că sînteţi unul dintre cei mai buni... hm... specialişti...

-- E ceea ce spuneau pe vremuri toate poliţiile din Europa! — răspunse cu demnitate amiralul. Dar poliţiile se înşală mai lesne ca oricine, nu-i aşa?... Cred totuşi că mă pricepeam un pic la casele de fier. Acesta-i sarcofagul cu pricina?

Da, cred că e o casă germană! — răspunse procurorul.

— Din Lipsca. Cunosc sistemul — nu-i „prima", cum zic nemţii. Ei, dar vom face cunoştinţă îndată mai de aproape...

Amiralul scoase cu grijă din trusă nişte scule fine şi începu să lucreze fără nici un zgomot, dar trăncănînd într-una.

- Broaştele caselor de bani nu suferă brutalitatea, pe cinstea mea! Trebuie să te porţi cu ele la fel de delicat ca şi cu femeile. Poate să vi se pară caraghios auzind o căzătură ca mine vorbind astfel despre femei, dar să ştiţi că-n tinereţea lui, ex-amiralul Nelson nu se pricepea numai la case de fier, cu toate că n-avea decît un ochi... Şi fiindcă veni vorba: ştiţi din ce cauză am fost poreclit amiralul Nelson? Nici el n-avea decît un ochi... În 1906 eram în turneu la Amsterdam -- între noi fie vorba, m-am întîlnit acolo din întîmplare cu o casă de bani a unei mari bănci. A doua zi după această întîlnire, din care eu am avut de pierdut mai puţin decît banca, am citit în ziare că Anglia avea să comemoreze centenarul morţii lui Nelson. Mi-a venit poftă să cinstesc şi eu în felul meu memoria celui ce-mi purtase numele. Am cumpărat la Amsterdam toate celebrele lor lalele, le-am încărcat pe vapor şi am plecat în patria amiralului. Trei camioane cărau lalelele mele la cimitir, iar eu eram îmbrăcat într-un costum nou, negru, cu joben pe cap, pe cinstea mea! Cînd publicul a văzut lalelele mele, am avut mai mare succes decît Primul Lord al Amiralităţii! Şi le-am tras un discurs: „Ladies and gentlemen! Am onoarea şi totodată plăcerea să reprezint aci incomparabila metropolă Odesa, perla Mării Neţre, care a dăruit omenirii atîţia remarcabili poeţi, muzicieni, marinari şi delicvenţi! Amiralul vostru chior se pricepea în treburile lui, n-am ce zice, ceea ce între noi fie vorba, este adesea harul chiorîlor!" Am fost aclamat, fraţilor, ce să vă spun... Ei, asta a fost! Cînd îmbătrîneşti îţi rămîn doar amintirile, cum zicea Kant, ceea ce de altminteri nu-i tocmai sigur...

— Ce nu-i sigur? Că asta a spus-o Kant sau că rămîn doar amintirile? — întrebă Akulov.

— Ei asta-i! Toate miliţiile ştiu bine că nu mi-au rămas decît amintirile. O ştiu tot atît de bine ca şi mine.

— E perfect exact! — confirmă Osipov.

În aceeaşi clipă amiralul exclamă: „Iac-aşa. Mulţumesc, puiule!" şi deschise uşa casei de fier. După ce-i mulţumi, procurorul încercă să-l întrebe: „Cît vă datorez?", dar amiralul făcu o mutră atît de jignită, încît procurorul nu mai stărui şi-i întinse mîna:

— Îţi mulţumesc încă o dată, Semion Mihailovici. Sînt nespus de fericit că am făcut cunoştinţa dumitale acum, cînd ai reuşit strălucit la cel mai greu examen. Nu-i vorba despre această casă de fier...

— Nu, ştiu că nu vorbiţi despre casa de fier, ci despre cel care a deschis-o, e clar... Dar la drept vorbind, acest examen am început să-l dau cu multă vreme în urmă — de pe-atunci cînd vînam alături de dumnealor dinarii găuriţi...

În romîneşte
de Neagu CONSTANTIN

OPINII...PE SCURT

„CE FEL DE OM EŞTI TU?"

Ana Novak e un spirit neliniştit, frămîntat. Îşi scrie piesele nu dintr-un fotoliu comod de pluş, consultînd tomuri de istorie, ci aruncîndu-se pasionată în vîltoarea contemporaneităţii. Poate de aceea dramaturgia ei nu are întotdeauna o arhitectonică impecabilă şi logica construcţiei ei are fisuri. Dar Ana Novak caută adevăruri, îşi cercetează curioasă semenii, le urmăreşte sinuozităţile sufletului şi cearcă să deseneze profilul omului de azi: şi aceasta face ca piesele ei să mustească de seva vieţii autentice. De pe scena Municipalului, unde i se joacă ultima piesă, te priveşte pe tine, spectator, drept în ochi şi te întreabă deschis: „Ce fel de om eşti tu?" Ana Novak te sileşte să răspunzi. Sau, mai curînd, să-ţi răspunzi ţie însuţi. Aşa cum se întîmplă cu eroii ei — cei şase eroi pe care îi întîlnim în micul decor cam sec al piesei: Madaraş Ianoş, directorul unei uzine, fost muncitor, soţia, copiii săi — adolescenţii Maia şi Ianci — bătrînul său tată şi tînărul inginer Toma. Pe Ana Novak n-o interesează agonia socială a cine ştie cărei baronane sau adulterul de-a viaţă al unei cucoane de viţă nobilă. Ea se ocupă de feiul în care cîţiva comunişti, sincer şi total dăruiţi construcţiei socialiste, înţeleg socialismul. Căci, precizează autoarea, „e firesc ca o idee vie să fie diferit percepută de către oamenii vii". Şi iată cum, în ochii vechiului luptător Madaraş Ianoş, socialismul a ajuns să nu mai însemne decît maşini, cifre de plan, bilanţuri. Oţelul l-a orbit, şi nu mai vede oamenii. Dar oamenii îl vor întreba: „Ce fel de om eşti tu?". Tu, care uiţi oamenii. Madaraş va trebui să răspundă, fie şi cu preţul celor mai cumplite seisme sufleteşti. „Ce fel de om eşti tu?", îl întreabă autoarea pe inginerul Toma, secretarul organizaţiei de bază din uzină. Puţin aspru, cam pornit pe discursuri, uitînd uneori că viaţa înseamnă şi sentiment, şi căldură, dar sprig cînd e vorba de semenii lui. „Ce fel de om eşti tu?", îi întreabă ea pe bătrînul, romanticul şi fricosul Madaraş Marton, pe sensibila, imaginativa şi exploziva Maia, pe buna şi echilibrata Maria Madaraş. Şi toţi aceştia răspund întrebării în faţa noastră, de pe scenă. Neobişnuit, nu-i aşa? O piesă numai cu personaje pozitive. Cu personaje vii, nu cu scheme. Iată pentru ce stringem căldura unui autoarei. Dar... (căci, firesc, există şi inevitabilul „dar"). Răspunsul eroilor la întrebarea conţinută în titlu nu ne parvine simplu, clar, curat. Pornită să lumineze străfunduri ale sufletului omenesc, autoarea şi-a ales un drum atît de alambicat şi de întunecos, încît la un moment dat s-a rătăcit ea însăşi: năclăite într-o replică adesea pretenţioasă, livrească, voit contradictorie, profilurile personajelor îşi pierd din precizie, acţiunea din tensiune dramatică, construcţia piesei din echilibru. Am avut la un moment dat curioasa senzaţie că văd un spectacol jucat într-o limbă străină, necunoscută: urechea devenise impermeabilă la sonoritatea gratuită a unor replici şi drama personajelor se comunica direct, prin trăirea actorilor.

Vasilica Tastaman şi Gh. Aurelian în „Ce fel de om eşti tu?"

Fotografie de A. LOVINESCU

Cu spectacolul montat la Teatrul Municipal s-a întîmplat — pe plan regisoral — un lucru neaşteptat: încrederiaţat unui director de scenă care s-a făcut remarcat prin inteligenţă şi fineţe scenică (ca să nu citîm decît sensibilul său „Jurnal al Anei Frank"), spectacolul ne apare destul de inert, lipsit de subtilitate. În loc să limpezească sensurile piesei, acolo unde replica le copleşeşa şi întunecă, George Teodorescu a lăsat spectacolul să curgă greoi. De neînţeles aproape, cînd ne gîndim că a avut strălucita colaborare a lui Ştefan Ciubotăraşu (al cărui Madaraş atinge rare dimensiuni dramatice) şi a bunei echipe actoriceşti compusă din Gh. Aurelian, Eugenia Eftimie, Vasilica Tastaman, Mircea Albulescu, Petrică Vasilescu. E cu atît mai regretabil, cu cît e vorba de o piesă care ar fi meritat o transpunere scenică pe măsura intenţiilor şi însuşirilor ei.

Sanda FAUR

RECTIFICARE

În paginile 6-7 ale numărului 4 din 25 ianuarie al revistei noastre s-a strecurat o eroare în explicaţiile reproducerilor o două tablouri. Dăm cuvenită rectificare, publicînd din nou cele două reproduceri, cu explicaţiile exacte.

Al. I. Cuza depune jurămîntul la Bucureşti — pictură de V. Ştefan. →

V. Boerescu propune pe Al. I Cuza ca domn al Munteniei — pictură de Eugen Ispir ↓

MODA

Rochii de seară

1. Rochie din mătase sau catifea. Corsajul simplu, bine cambrat, fusta foarte ampl'ă, dublată de o fustă din alt material (eventual taftă) în dungi. În talie, se leagă cu o fundă din catifea-cire, ale cărei capete încheie marginile fustei.

2. Rochie mulată pe corp, în față, urmînd decolteul, o tăietură originală închide rochia cu două butoane decorative.

3. Alt model de rochie mulată. Drapajul de peste bust este cuprins între două cataroame din ştrasuri, continuate în bretele de asemenea din ştrasuri. Creţuri uşoare subliniază şoldurile.

4. Rochie amplă cu drapajul urmînd linia unei spirale, în talie, broşă decorativă.

5. Rochie din jerse sau mătase, cu un interesant drapaj al corsajului.

De vorbă cu medicul

OREIONUL

(Parotidita epidemică)

Este o boală infecto-contagioasă, produsă de un virus (virusul urlian) şi caracterizată prin inflamaţia dureroasă a glandelor salivare, în special a acelor parotidiene (glande salivare care se găsesc imediat înapoia maxilarului inferior). Rar întîlnit peste vîrsta de 40 de ani, oreionul este, în special, o boală a copiilor de vîrstă şcolară şi a adolescenţilor.

În majoritatea cazurilor oreionul debutează lent: bolnavul se simte obosit, are o stare subfebrilă, dureri în regiunea parotidelor (sub urechi şi înapoia maxilarului inferior, al fălcii), jenă la mestecat. După 12-24 de ore de la apariţia acestor simptome, glandele salivare, în special cele parotidiene, încep să se mărească (tumefieze) pe rînd sau deodată, deformînd capul pînă ce acesta ia forma unei pere; durerea în regiunile afectate se accentuează, bolnavul are contractări repetate ale muşchilor care ridică maxilarul inferior, nu poate mesteca decît cu foarte mare greutate, mucoasa bucală îi este congestionată şi inflamată în zonele respective.

Boala are în general o evoluţie uşoară. Astfel, după 5-8 zile, temperatura scade, bolnavul începe să se simtă bine, durerile cedează, tumefacţia se reduce încetul cu încetul, în aşa fel încît în 2-3 săptămîni glandele revin la normal.

În cursul bolii însă, pot apărea şi complicaţii, în funcţie de alte localizări ale virusului, în afară de glandele parotide (prinderea glandelor genitale, a pancreasului, a meningelor etc.).

Avînd în vedere că oreionul este o boală uşoară care — chiar în cazul majorităţii complicaţiilor survenite — nu lasă sechele, internarea bolnavului nu este strict necesară. Bolnavul poate rămîne izolat la domiciliu, ţinîndu-se seama, bineînţeles, de recomandările medicului. Care este tratamentul oreionului? Pînă astăzi nu există un tratament care să se adreseze direct agentului patogen şi să-l combată, iar sulfamidele şi antibioticele sînt ineficace. Tratamentul se va reduce, deci, la o medicaţie care se va adresa simptomelor bolii şi va avea în vedere diferite măsuri privind igiena şi dieta. Astfel, pentru uşurarea durerii se vor da antinevralgice şi se vor pune bolnavului prişniţe locale reci, pentru scăderea temperaturii, i se va da piramidon. În ce priveşte regimul alimentar, în primele şapte zile de boală el va fi lacto-făinos, zaharat, urmînd ca apoi să fie completat pînă la regimul alimentar normal.

Bolnavul va face gargară cu ceai de muşeţel pentru dezinfectarea cavităţii bucale, iar pentru evitarea apariţiei unor complicaţii, în special a celei testiculare, va păstra repausul la pat în primele zece zile de boală. De asemeni, pentru prevenirea complicaţiilor, la recomandarea medicului bolnavul poate fi injectat la începutul bolii, cu ser de convalescent sau cu gama globuline.

Contagiunea în oreion se face în general direct, de la omul bolnav la cel sănătos, prin tuse, strănut, vorbire, în perioada de 21 de zile de la începutul bolii şi în ultimele zile ale incubaţiei. Reiese de aici că bolnavul de oreion trebuie izolat şi că acei care au venit în contact cu el trebuie supravegheaţi.

SFATURI practice

PENTRU BUNA ÎNTREŢINERE A MOBILEI ŞI PARCHETULUI

● MOBILA unui interior, oricît ar fi de bine îngrijită, ajunge cu timpul să se pătezе, să prezinte mici fisuri şi să-şi piardă lustrul. Putem însă reda aspectul nou al oricărei mobile, curăţind-o şi lustruind-o singuri, fără să cheltuim prea mult. Pentru aceasta vom curăţa mai întîi petele, ţinînd seama că cele de apă se scot prin frecare cu un dop de plută (a se freca numai în sensul fibrei lemnului), iar cele de grăsime dispar cu esenţă de terebentină. După aceea vom astupa crăpăturile cu parafină amestecată cu puţină terebentină. Dacă observăm găuri făcute de cării, le astupăm cu parafină în care am amestecat seamă de ceară. Cînd amestecul introdus în fisuri s-a întărit, îndepărtăm cu lama unui cuţit resturile ce depăşesc marginile crăpăturilor astupate şi frecăm toată suprafaţa mobilei cu un amestec făcut din 5 părţi oţet şi o parte untdelemn. Frecăm apoi cu o cîrpă moale, uscată, pînă se zvîntă complet, după care ungem cu un strat subţire de ceară de parchet, în care am adăugat o lingură de cior şi una de spirt denaturat. A doua zi, cînd s-a uscat bine, îi dăm lustru prin frecare cu o bucată de flanelă uscată. Pentru mobila de placaj, în loc de ceară de parchet putem folosi cu mai mult succes ulei de in amestecat cu spirt denaturat.

Mobila vopsită în alb se curăţă de pete cu apă călduţă şi cu săpun şi capătă un aspect nou dacă o ungem apoi cu ciei de lac dizolvat în alcool.

● PARCHETUL ca şi mobila, se curăţă mai întîi de pete. Dacă petele nu sînt de grăsime, ele se curăţă uşor cu o bucată de glaspapir sau cu un ciob de geam cu care răzuim în sensul fibrelor lemnului. Petele proaspete de grăsime se curăţă cu benzină, iar dacă sînt mai vechi le acoperim cu o pastă făcută din trei sferturi praf de argilă, un sfert carbonat de sodiu şi apă. Lăsate 6-8 ore sub această pastă, petele dispar.

Găurile şi crăpăturile din parchet sau din duşumea se astupă cu un amestec de ciei topiţi şi rumeguş de lemn. Facem să pătrundă acest amestec cît mai bine în cavităţi, presărînd deasupra praf de talc şi plimbînd peste el un fier încălzit. Răzuim cu lama unui cuţit resturile rămase pe dinafară; lăsate pînă a doua zi, se usucă perfect. După aceea putem spăla parchetul cu orice, căci pasta introdusă în crăpături rezistă.

Pentru ca ceara cu care lustruim parchetul să dea rezultate foarte bune adăugaţi în o cutie de ceară o lingură de cior şi una de spirt denaturat.

Aţi luat cunoştinţă?

NOI PREŢURI REDUSE LA:

Ciorapul Nylon 30 den

ACESTEA SÎNT:

Cal. I de la lei 40—30 lei
. II . . . 35—26 .
. III . . . 28—21 .

Economisiţi timp şi bani

FOLOSIND

MAŞINA ELECTRICĂ DE SPĂLAT RUFE „Electro-Bobinajul"

Produs al cooperativei „Electro-Bobinajul"

Noi modele şi culori

POŞETE pentru femei

din vinilin cu suport textil

ASPECTUOASE — REZISTENTE — IEFTINE

S-au pus în vînzare la toate raioanele şi magazinele specializate din ţară

LUNG E DRUMUL GORJULUI!...

SĂ-L PARCURGEM CU MARIA LĂTĂREȚU

Un obicei moștenit încă de la Bălcești și care-și păstrează valoarea și în cocheta locuință din strada Belizarie nr. 10: gospodina trebuie să lase totul lună!

Prezența ei pe scenele noastre ni se pare atît de obișnuită, încît cu greu ne-am putea-o închipui alt fel: o femeie trupeșă, înveșmîntată oltenește, al cărei glas plin se lasă purtat pe oftările viorii, în harnicul ison al țambalului:

„Lung e drumul Gorjului
Dar mai lung al dorului
De la Gorj te duci și vii
Dorul n-are capătii"...

Îți vine să crezi că Maria Lătărețu nu are vîrstă și nici biografie. Că dintotdeauna, de cînd s-au statornicit doinele și horele oltenești, de cînd:

„Gorju' nostru-i renumit
Nu-i așa mare județ
Dar are oameni deștepți",

a existat și glasul acesta, care să le ducă faima pînă la Moscova și Cairo. Cu timpul, artistul se identifică într-atîta cu repertoriul său, încît îți e greu să-ți închipui cum și-ar fi cîntat cu secole în urmă „of"-urile și bucuriile, strămoșii noștri de pe malul Jiului care — vai! — n-o puteau asculta pe Maria Lătărețu pe discuri „Electrecord" și nici în concertele OSTA.

Și totuși Maria Lătărețu are o biografie de care îi place nespus să-și amintească și pe care și-o amintește de altfel ori de cîte ori creează un nou cîntec.

Pentru că, dacă n-ați știut pînă acum, e bine să aflați că cele mai multe dintre cîntecele pe care ni le „spune" Maria Lătărețu au cuvinte compuse de ea — și uneori chiar muzica lor se îmbogățește cu idei melodice proprii. Și este greu să pătrunzi farmecul neobișnuit al acestor doine și hore, dacă nu îți închipui, auzindu-le, acel drum lung și colbuit al Gorjului, pe care a venit, cu decenii în urmă, Marița lui nea Ion din comuna Bălcești pentru a deveni artistă la București.

„FETIȚĂ, DE UNDE VII?"

...„Sînt de-aci, de lîngă Jii!", răspunse cîntecul Mariei Lătărețu unui trecător, cu decenii în urmă.

Cîntăreața a creat această povestire sprințară despre anii primei tinereți și a avut grijă să adauge, nu fără maliție, în replica trecătorului care se depărta, acest:

„Fire-ai Mărie să fii,
Puseși casa lîngă Jii,
Lîngă Jii și lîngă iaz
Să faci la lume necaz!"

Marița lui nea Ion nu producea însă numai necazuri. Cu timpul, oamenii din sat îi îndrăgiseră atît de mult cîntecele, încît era greu să mai afli un cules de prune în Bălcești fără contribuția artistică a fetiței de 14 ani. Ba chiar și după purtări puteai știi că ai în față o artistă adevărată: dragă doamne, Marița nu ar fi apărut cu nici un chip pe „scena" din livadă, dacă n-ar fi venit oamenii s-o ia cu căruța! Și nu o dată „spectatorii" se trezeau pe neașteptate cu o nouă strofă la cîntec, pe loc plăsmuită de fetișcană:

„Mă Gheorghiță, puiule,
Semăna-ți-aș numele
În toate grădinile,
Să răsară florile,
Să le poarte fetele".

Poate că nici Marița nu și-ar fi luat în seamă micile-i jocuri muzicale, dacă doi, trei, ani mai tîrziu nu ar fi obținut primul „angajament" la... crîșma lui Dinescu de la Măldărești, unde afișul anunța cu savoare: „Ne cîntă Marița de la Gorj, se servește pastramă și mămăligă"... Nu știm care dintre aceste atracții cîntărea mai greu pentru clienții lui Dinescu, dar un cercetător de folclor din București a dat preferință primei, invitînd-o pe cîntăreață în Capitală pentru cîteva înregistrări la fonograf. Și dacă cei 50 de kilometri cîți îi despărțea casa din Bălcești de crîșma din Măldărești fuseseră parcurși în cîțiva ani, drumul de aci și pînă la „Dorul Ancuței", vestitul local de altădată al Capitalei, a fost parcurs cu mult mai ușor. Și totuși...

„GEABA LUNĂ LUMINI TARE, C-A MEA INIMĂ MĂ DOARE"

...Totuși debutul atît de mult așteptat era pîndit de un nor. La București, Maria află că fetița ei (se căsătorise între timp cu lăutarul consătean Tică Lătărețu și avea deja un copil) era bolnavă grav. Și, chiar în ziua cînd trebuia să cînte pentru prima dată, o telegramă îi anunța moartea copilului. Lacrimile nu le-a văzut nimeni. Seara, la restaurant, Marița a venit cu o floare în păr și cu zîmbetul în cîntec:

„Foaie verde mărgărit
Mă uitai la răsărit
Văzui primăvara o'ind...
Eu cunosc vara cînd vine
Pe fluturi și pe albine
Pe cîntatul cucului
Pe hăitul plugului..."

Succesul a fost deplin; și cînd criticul muzical Mihail Jora — academicianul de astăzi — a venit în cabină s-o felicite, a zărit o floare zvîrlită pe masă și o mamă care plîngea în hohot. De atunci, Maria Lătărețu a cîntat adeseori această melodie veche, pe care mii de oameni o cunosc, fără a bănui că fluturii și albinele i-au putut însoți cîndva cîntăreței o tragedie.

Maria Lătărețu și-a păstrat acea prezență scenică voioasă care a făcut odată, la Moscova, pe cîțiva ascultători să o roage să surîdă cît mai des, pentru că „surîsul dumitale ne încălzește". În repertoriul și în inspirația proprie, artista a rămas, însă, mai ales o lirică:

„Geaba ai lumină, lună,
C-a mea inimă nu-i bună;
Geaba lună lumini tare
C-a mea inimă mă doare..."

E greu s-o faci să-ți explice de unde izvorăște această sensibilitate ciudată, care-i inspiră imagini invidiate de mulți poeți

„Și-am auzit lună bine
Că și tu ai fost cu mine

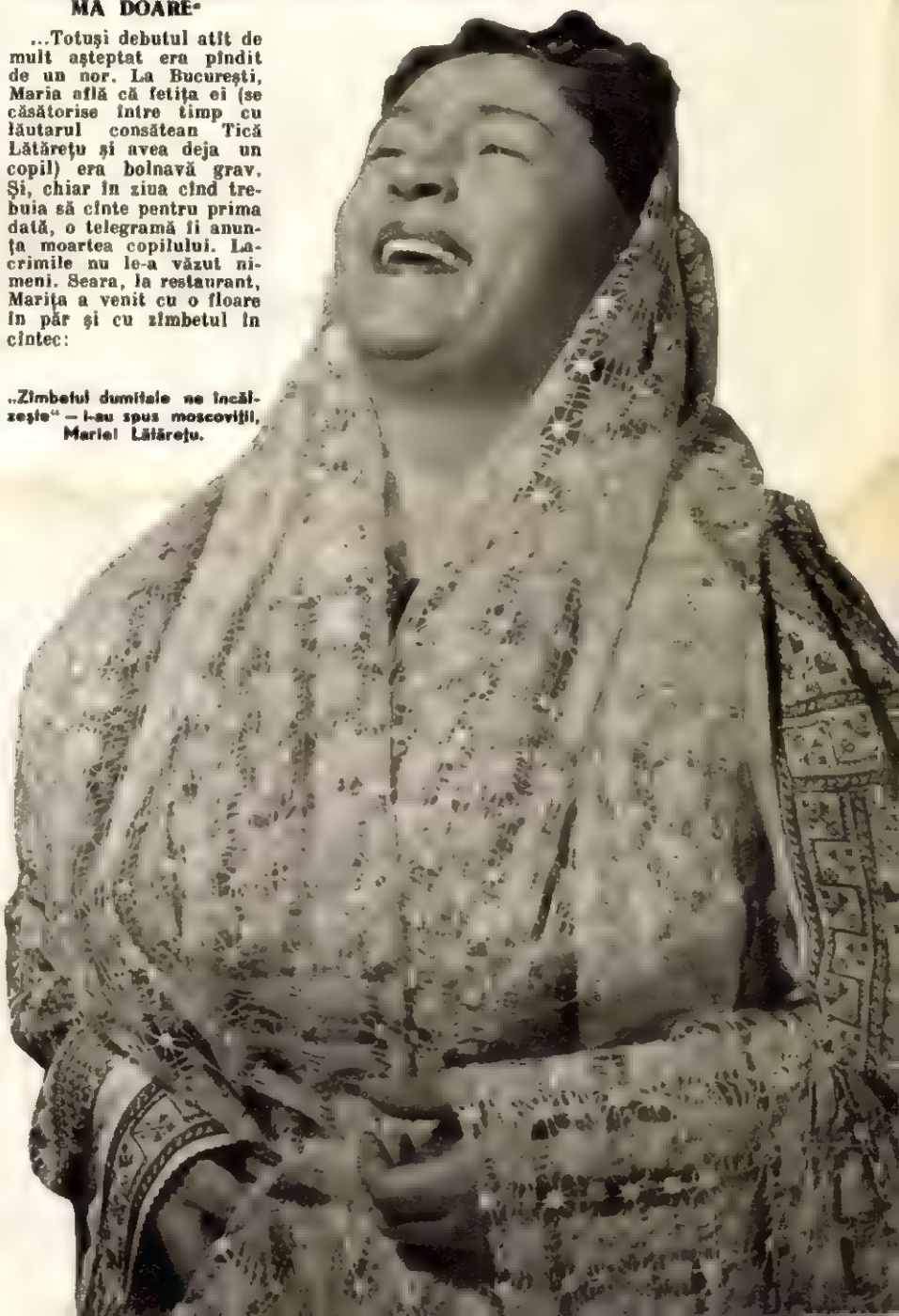

„Zîmbetul dumitale ne încălzește" — i-au spus moscoviții, Mariei Lătărețu.

Și-ai fost fată iubitoare
Și părăsită de soare..."

„Vorbe din popor!", se justifică ea, zîmbind cu modestie. Ca și cînd aurul poeziei ar zace pe undeva, în colbul de pe drumurile Olteniei... Sau poate chiar așa și este!...

Decenii și secole de-a rîndul, aurul acesta a rămas, în colb, fără să-l fi adunat nimeni. Și dacă nu veneau anii democrației populare, poate că și astăzi mulți dintre cîntăreții noștri de folclor ar fi rămas necunoscuți, iar Maria Lătărețu ar fi continuat să cînte undeva, la vreun „Dor al Ancuței", fără a fi îndrăznit să viseze că ar putea reprezenta arta populară românească, la mii de kilometri de hotarele țării.

„CÎNTĂ PĂSĂRILE-N LUNCĂ"

La început, Institutul de folclor a furnizat Mariei Lătărețu multe din cîntecele cărora ea le-a dat viață. Cu timpul, însă, lucrurile s-au schimbat: Maria Lătărețu imprimă la Institut cîntece create de ea și care îmbogățesc folclorul cu noi și originale contribuții.

În cîte sate și orașe nu poți astăzi auzi:

„Cîntă păsările-n luncă,
Măi Ioane, măi"...?

Sînt puțini cei care știu că vorbele acestui cîntec popular aparțin Mariei Lătărețu. Pentru că nici păsărilor din luncă nu le află nimeni uriașa partitură a naturii din care s-a desprins ciripitul lor; oamenii cîntă, fără a se gîndi la cel care a cîntat prima dată melodia și care a suferit primul în numele lor.

Într-o seară de iarnă, Maria Lătărețu ascultă un disc cu o cunoscută melodie a compozitorului român Richard Stein în interpretarea lui Petre Alexandru... Era un cîntec minunat și totuși... parcă-i lipsea ceva, ca să fie pe placul cîntăreței din Gorj. Afară ningea. Și dintr-o dată, Maria Lătărețu se pomeni cîntînd singură:

„Sanie cu zurgălăi,
Frumoși sînt căluții tăi...

Cu noi cuvinte pe vechea melodie, cîntecul a renviat și a făcut ocolul lumii. Într-o bună zi, posturile de radio engleze au început să-l transmită cu nevinovăție: *„Johny is a boy for me!"* Însă în urmărirea impostorului au pornit discurile Mariei Lătărețu; iar apoi, la Budapesta, la Praga, la Moscova și Cairo, cîntăreața realizează, interpretîndu-l, un succes strălucit. „Sanie cu zurgălăi" s-a reîntors acasă, pe drumul Gorjului.

„DOAMNE, LACRIMILE MELE"

Astăzi, Maria Lătărețu distinsă cu înalte decorații, se bucură de toată cinstea pe care țara noastră o acordă artiștilor de frunte. Vremea cînd cînta în localuri a trecut de mult. Dar chiar și de la distanța scenei de concert, cîntăreței îi este adeseori dat să vadă în sală, lacrimi prelinse pe obraji. Nu este o egoistă, dar asemenea spectacole umplu de fericire; pentru că emoția produsă de artă este o minunată desfătare a sufletului...

...În cîte inimi n-a trezit amintiri dureroase cîntecul despre soarta rîndunichii rămasă singură după ce furtuna l-a ucis pe rîndunel? Cine nu și-a recunoscut clipele de singurătate în acest:

„Pui o mînă căpătîi
Și cu alta mă mîngîi
N-am o vorbă cui să-i
spui?"...

Se adună aci crîmpeie de viață, fărîme din neistovita duioșie a poporului nostru. Și lacrimile par atunci nestematele cu care publicul răsplătește măiestria și dăruirea artistică a Mariei Lătărețu.

I. HRISTEA

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Nu-mi pasă

Fațadă garnisită cu cabluri, tip Lucăcești.

Nepăsarea poate izvorî dintr-o anume concepție filosofică, din egoismul cel mai cras sau dintr-o lene bolnăvicioasă. În sfîrșit, fie că se datorește uneia din cauzele mai sus citate sau altora — prea multe spre a fi înșiruite aci — ea prezintă totdeauna fenomenele clinice de „boală idioată". Nepăsarea începe de la cefele netunse și ciorapii lăsați în vine și urcă nebănuit de sus. De cele mai multe ori nu supără pe bolnavul respectiv, ci pe cei din jurul lui, iar încercările de vindecare se lovesc de rezistența înverșunată a pacientului. Energia nefolosită în a face ceva, e folosită pentru a nu face nimic.

Dacă nu circulă în calorifer, aburul măcar printre degete să treacă.

turilor de exploatare și foraj se pot înțelege între ei pentru asta, fără să mai facă apel la sfinți...

Mai greu de curarisit boala sus-citată, e chiar în Lucăcești. Acolo nu e nevoie de punți, dar e nevoie de fațade; adică fațade au fost, dar oamenii le-au stricat ca să-și facă apel la sfinți...

Și în primul rînd să nu-ți pese. Nici de călătorul care, oprit la Adjud, soarbe o ciorbă lungă, bătînd din picioarele înghețate, nici de acela care se încălzește la țigară. În trenul Mărășești-Ciceu, nici de șoldorii care o fac pe Ioan BotezMorul, nici de fațadele garnisite ca pentru taieloc. Pentru că poate nu te vede nimeni, nimeni nu te știe și ești singurel și iubeț numai cu boala ta.

Și e păcat că se întîmplă asemenea lucruri care l-ar putea face pe unii să nu vadă pădurile din cauza unor copaci. Pentru că în Valea Trotușului pădurile crescute sub soarele puterii populare

Bineînțeles că totdeauna există „cauze obiective". Din asemenea cauze obiective lipsește o bucată de geam în unul din restaurantele Adjudului și viscolul sufită în țigări. Toată lumea a așteptat ca fereastra să se repare singură, dar sticla, proasta, a rămas spartă. Bine că o să vină și vara — și atunci toată lumea o să fie veselă că mai intră puțin aer curat în restaurant.

Mai rău e cînd mergi cu trenul de la Mărășești la Ciceu și viceversa. Caloriferele n-au fost curățate și vagoanele sînt neîncălzite. În circiuma de la Adjud tot mai e un loc de sobă (soba e la reparat), dar în tren nu. Suflă în pumni, bați din picioare, îți tragi paltne peste urechi. În definitiv, pe vremea diligenței era mai cald? Diligența avea calorifer? Și, cu toate astea, au mers cu dînsa și Alexandri, și Dinicu Golescu, și mulți alții, fără prefecții și fără să scrie în gazetă. Iar, pe de altă parte, un calorifer rece se uzează mai greu decît unul cald.

La fel e și cu podurile: umbli pe ele — viața lor e mai scurtă. Nu umbli — viața le e mai lungă. Podul de piatră care duce de la Lucăcești la sondele de pe deal e neumblat — oamenii scurtează drumul, trecînd peste niște țevi care transportă țițeiul. Dacă pui piciorul alături sau alunecă puțin, te scuzi. Dar n-ai decît să nu alunecă. N-ai decît să nu scurtezi drumul. E drept că se putea face o punte din cîteva bîrne, dar... Cît despre scăldat, de bobotează îți se și plătește să te bagi în apă... Cel mai simplu ar fi ca la ieșirea din Lucăcești, către sonde, să fie zilnic numai bobotează. Directorii trusturilor de exploatare și foraj se pot înțelege între ei pentru asta, fără să mai facă apel la sfinți...

Mai rău e cînd mergi cu trenul de la Mărășești la Ciceu și viceversa. Caloriferele n-au fost curățate și vagoanele sînt neîncălzite. În circiuma de la Adjud tot mai e un loc de sobă (soba e la reparat), dar în tren nu. Suflă în pumni, bați din picioare, îți tragi paltne peste urechi. În definitiv, pe vremea diligenței era mai cald? Diligența avea calorifer? Și, cu toate astea, au mers cu dînsa și Alexandri, și Dinicu Golescu, și mulți alții, fără prefecții și fără să scrie în gazetă. Iar, pe de altă parte, un calorifer rece se uzează mai greu decît unul cald.

La fel e și cu podurile: umbli pe ele — viața lor e mai scurtă. Nu umbli — viața le e mai lungă. Podul de piatră care duce de la Lucăcești la sondele de pe deal e neumblat — oamenii scurtează drumul, trecînd peste niște țevi care transportă țițeiul. Dacă pui piciorul alături sau alunecă puțin, te scuzi. Dar n-ai decît să nu alunecă. N-ai decît să nu scurtezi drumul. E drept că se putea face o punte din cîteva bîrne, dar... Cît despre scăldat, de bobotează îți se și plătește să te bagi în apă... Cel mai simplu ar fi ca la ieșirea din Lucăcești, către sonde, să fie zilnic numai bobotează. Directorii trusturilor de exploatare și foraj se pot înțelege între ei pentru asta, fără să mai facă apel la sfinți...

Mai greu de curarisit boala sus-citată, e chiar în Lucăcești. Acolo nu e nevoie de punți, dar e nevoie de fațade; adică fațade au fost, dar oamenii le-au stricat ca să-și facă apel la sfinți...

Și în primul rînd să nu-ți pese. Nici de călătorul care, oprit la Adjud, soarbe o ciorbă lungă, bătînd din picioarele înghețate, nici de acela care se încălzește la țigară. În trenul Mărășești-Ciceu, nici de șoldorii care o fac pe Ioan BotezMorul, nici de fațadele garnisite ca pentru taieloc. Pentru că poate nu te vede nimeni, nimeni nu te știe și ești singurel și iubeț numai cu boala ta.

Și e păcat că se întîmplă asemenea lucruri care l-ar putea face pe unii să nu vadă pădurile din cauza unor copaci. Pentru că în Valea Trotușului pădurile crescute sub soarele puterii populare

cabluri electrice — au bătut cuie, piroane, nu bagni papuși izolatoare și gata fiînda. E mai simplu și pentru constructor — de ce să bage de la început tuburi Bergman în pereți, slăbindu-le rezistența, cînd totul se poate remedia pe urmă, cu la prinderea unei frînghii de rufe? Totul e să ai fantezie și să fii lăsat în pace să construiești

sînt imense păduri de sonde, de blocuri muncitorești, de fabrici și uzine măreațe. La Lucăcești și la Moinești, la Comănești și la Onești, la Dărmănești și la Borzești... Adică, tocmai prin locurile în care am aflat asemenea mostre de nepăsare ca cele semnalate mai sus.

C. BA.

„Copăcel-copăcel", „saltă sacul sus, părinte, c-ai să uzi cărțile sfinte" sau „puntea către sondele din deal".

ÎNTÎLNIRI IN 5 PĂTRATE MAGICE

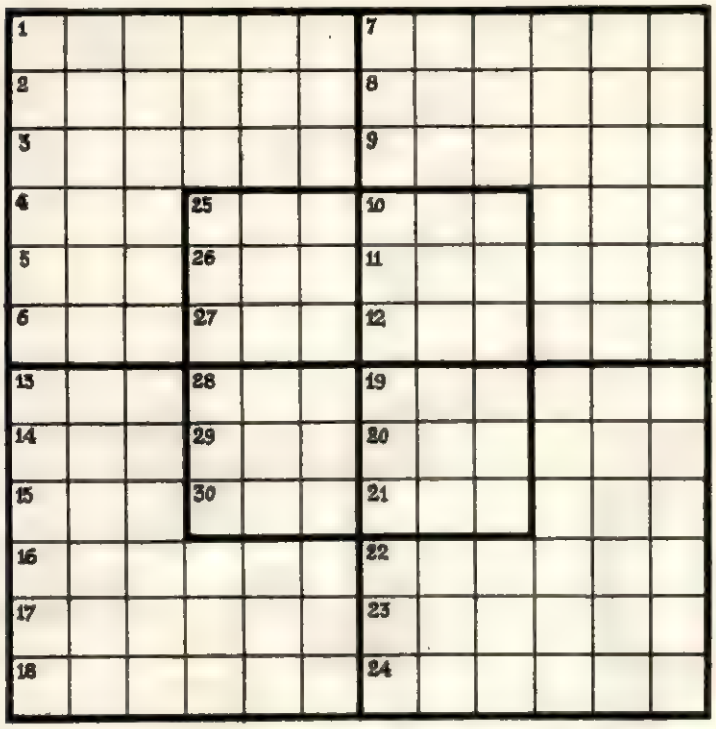

ORIZONTAL ŞI VERTICAL LA FEL. 1) Putea fi întîlnit pe vremuri în artilerie. 2) Cînd apare ea, se neglijează întîlnirile. 3) Aşa e locul unde nu se pot întîlni prea mulţi. 4) Îl găseşti în lapte sau cafea. 5) Cu ea s-au întîlnit duşmanii noştri de cîte ori ne-au atacat. 6) Îl întîlnim pe Dunăre şi se ocupă cu pescuitul scrumbiilor. 7) Hrăpăreţ. 8) Îl întîlnim în orice laborator. 9) Haina, după ce s-a întîlnit cu untura. 10) Cunoscut poet francez. 11) O întîlnim în aparatul de radio. 12) Sare a cincinului. 13) Îl întîlnim cînd studiem anatomia corpului omenesc. 14) Înregistrat în contabilitate. 15) Întîlnire sportivă pe apă. 16) Pămînt cultivabil. 17) E un arbust şi-l întîlnim lîngă garduri. 18) Partea inferioară a cuvei unui cuptor înalt. 19) Abandonaţi. 20) Îi întîlnim printre pescarii dobrogeni. 21) Cu ele ne întîlnim la Teatrul satiric muzical „C. Tănase". 22) Îl întîlnim pe mare şi comandă flota. 23) O întîlnim în piaţă: pe ea e expusă marfa. 24) Îl întîlnim la orice mină. 25) O întîlnim pe şantiere sau în port. 26) S-a întîlnit cu adversarul aflat în ofensivă. 27) Pe vremuri, o întîlneai la şosea. 28) Cel pe care l-ai întîlnit şi ieri şi astăzi. 29) Nereuşită. 30) Îi întîlneşti la legaţii şi ambasade.

Vertical la fel în fiecare dintre cele cinci careuri.

DEZLEGAREA JOCULUI „INCRUCIŞĂRI MONOVOCALICE" apărut în nr. 5

ORIZONTAL: 1) NIMICNICII — C.P. 2) INIC — IBI — TIRI. 3) MISTICISM — I.IN. 4) IMI — NIS — IRIT. 5) CITIT — ICNIRI. 6) ICI — IS — LIRICI. 7) TI — TRIMISI — IL. 8) I — NIZ — INTRI — I. 9) MINIM — IRIMIC. 10) MINTI — SCI — ILI. 11) INSI — VII — ITIT 12) CI — TINC — CHINI.

REUMATISMUL...

... (boli articulare cronice, artrite şi poliartrite, post infecţioase, artroze, spondiloze, maigii, nevralgii, nevrite etc.) se tratează cu rezultate bune în staţiunile:

GOVORA, EFORIA, TECHIRGHIOL, BAZNA, OCNA SIBIULUI, SOVATA, CĂLIMĂNEŞTI, VICTORIA (FELIX), HERCULANE, deservite de cadre medicale de specialitate şi dotate cu aparatură şi utilaje moderne.

Se acordă bolnavilor, care merg pe cont propriu, tratamente, cazare (camere confortabile de 1, 2 şi 3 paturi) şi masă — TARIFE REDUSE pînă la 1 iunie.

Pentru sezonul de vară locurile contra cost trebuie reţinute din timp.

Informaţiuni suplimentare se obţin prin Direcţiile Staţiunilor şi la Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale, telefon: 1.03.30—2 31.78. int. 78.

Govora

ŞAH-ŞAH-ŞAH

UN ATAC AL MARELUI MAESTRU TOLUŞ

La recentul campionat al Europei pe echipe, disputat la Viena, marele maestru sovietic Alexandr Toluş a condus cîteva frumoase atacuri, obţinînd victorii rapide, ca, de exemplu, în partida de mai jos:

INDIANA VECHE. Toluş (URSS) — Rellstab (Germania occidentală) *1. d4 Cf6 2.c4 g6 3. Cc3 Ng7 4.e4 d6 5. f3 Cbd7 6.Ng5 e5* (Era mai bine întîi 6... c6) *7. d5 a5 8. Nd3 h6 9. Nh4 c6 10.Cge2 Cf8 11. Dc2 g5 12. Nf2 Cg6 13. g3 c5* (După blocarea centrului albul poate organiza în linişte atacul pe flancul regelui) *14. O-O-O Nd7 15. Ne3 a4 16. a3 O-O 17. Dd2 Da5?* (Trebuia jucat Ch7) *18.h4! g4 19.h5 g:f3 20. h:g6 f:e2 21. N:e2 f:g6 22. N:h6 Ce8* (Nu mai există apărări satisfăcătoare) *23. N:g7 C:g7* (Sau 23... R:g7 24. Dh6 + Rf7 25. Tf1 + Cf6 26. T:f6 +) *24. Dh6 Tf6 25. Dh7+ Rf7 26. Td1!* negrul cedează.

FILATELIE

NOUTĂŢI DE PESTE HOTARE

Printre ultimele emisiuni ale poştei R. D. Germane se numără o serie de 7 valori prilejuită de comemorarea unui an de la moartea lui Bertolt Brecht.

10 pf. verde-măsliniu şi 25 pf. albastru-închis.

★

Poşta R.F. Germane a pus în circulaţie o serie de 2 valori în scopul propagandei pentru ocrotirea florei şi faunei.

10 pf. „Protejaţi flora" reprezintă un nufăr alb pe fond verde-închis.

20. pf. „Protejaţi fauna" înfăţişează o gingaşă pasăre cu pene multicolore pe fond galben-măsliniu.

★

In Cehoslovacia a fost emisă o interesantă emisiune, cu prilejul a trei ani de funcţionare a Televiziunii Cehoslovace.

40 heleri, emiţătorul (policrome)

60 heleri, vizionarea unui spectacol (brun-verde).

Florăria „CODLEA"

BUCUREŞTI, b-dul N. Bălcescu nr. 7 — Tel. 6.15.54

PREZINTĂ

expoziţia cu vînzare de flori şi plante decorative.

PERMANENT APROVIZIONATĂ CU FLORI DE CALITATE EXCEPŢIONALĂ, DIN SERELE CODLEA

Serviciu la domiciliu

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU!

Bobiță, detectiv amator...

DE GEORGE Ionescu

CAPITOLUL XIX CINE ESTE „UMBRA CENUȘIE"?

PENTRU UN GOBELIN ROMÎNESC

Gobelinul lucrat de pictorița Ileana Popescu.

Printre primii în țara noastră, alături de Ligia Macovei și Jules Perahim, pictorița Ileana Popescu face astăzi îndrăzneața tentativă a împământenirii gobelinului la noi...

Reunind tehnica și „punctul" străin al gobelinului cu tematica românească și coloritul scoarțelor moldovenești, Ileana Popescu a creat o remarcabilă piesă de tapiserie (2,30 m pe 1,80 m, în greutate de 15 kilograme), avînd drept subiect „Jurămîntul de la Direptate".

Ștefan cel Mare este întruchipat în momentul cînemării lui la domnie de către popor.

În vederea acestei lucrări a fost realizat un serios efort de documentare: costumurile cetății Sucevița din fundal, fiecare piesă a veșmintelor boierilor, vultrapul de podoabă a calului, armele oștenilor și ale țăranilor, toate au fost desenate în schițe și picțate după iconografia și mărturiile scriptice ale vremii. Chipul lui Ștefan cel Mare e cel aflat pe iconostasul de la Voronet, unde domnul e înfățișat la vîrstă tînără.

Prins în cele patru unghiuri de stemele cetăților Moldovei, chenarul — albastru de cobalt și auriu de toamnă — reproduce motivul floral al săpăturii în piatră de la mormîntul lui Ștefan cel Mare.

Gobelinul, lucrat inițial în culorile aprinse ale „feleu-dreșului de Flandra" — catifea bolerească la moda vremii — a fost stins ulterior printr-un procedeu de patinare care a permis legarea tonurilor și integrarea lucrării în atmosfera pastelată a scoarțelor moldovenești.

În ceea ce privește realizarea tehnică, Ileana Popescu a fost ajutată de țesătoarele Marioara și Marcela Nicolae, precum și de vopsitorul și tehnicianul Agopian, cărula i-a revenit sarcina revizuirii războiului și controlul „punctului".

Lucrarea, realizată în decursul anilor 1955-1957, a fost închinată aniversării a 400 de ani de la nașterea lui Ștefan cel Mare.

Invitată să vîndă gobelinul românesc unei expoziții din India, pictorița Ileana Popescu a preferat să-l pună la dispoziția Muzeului „Ștefan cel Mare" din Suceava, ca pe o modestă contribuție personală la iconografia marelui domn moldovean, și ca un îndemn pentru dezvoltarea la noi în țară a acestei arte.

Viorica FILIPOIU

ÎN JURUL GLOBULUI

↑ FITOTRONUL SOVIETIC este noua staţiune de climă artificială care a intrat de curînd în funcţiune la Moscova. Aici se efectuează cercetări ştiinţifice în domeniul experimentării plantelor, pentru sporirea productivităţii culturilor agricole.
În fotografie: laboratorul de rezistenţă la frig a plantelor.

IN CEYLON. Un grup de artiste ale Ansamblului de cîntece şi dansuri al C.C.S., la sosirea pe aeroportul din Colombo. Fondurile obţinute în urma a două dintre spectacolele date de artiştii romîni au fost vărsate la fondul naţional de ajutorare a regiunilor sinistrate din Ceylon.

MATERIAL PLASTIC IN LOC DE... ZĂPADĂ. La Liberec (R. Cehoslovacă), schiorii se pot antrena chiar şi în lipsa zăpezii pe o pîrtie din material plastic, special fabricat în acest scop.

← CAUZĂ ŞI... EFECT. Napolitana Concetta Boccardo, mamă a trei copii, a fost condamnată — în urmă cu 4 ani — la 20 de luni închisoare. Motivul? Fiind şomeră, ca şi soţul ei, Concetta a încercat să facă comerţ ambulant cu ţigări, fără a avea autorizaţie. Dar cum legea italiană opreşte executarea unei sentinţe dacă femeia condamnată este însărcinată sau proaspăt mamă, Concetta Boccardo a născut în fiecare an cîte un copil, aşa că în momentul de faţă familia Boccardo numără şapte moştenitori! Ne întrebăm cu cîţi membri se va mai înmulţi familia napolitană, dacă nu va interveni o graţiere a fecundei mame?

CONCURSUL BĂRBOŞILOR. Pentru a cincea oară consecutiv Iosif Füss (fig. 54) a cîştigat tradiţionalul concurs anual al... bărboşilor care s-a desfăşurat în Alpii tirolezi. Ce l-a determinat pe membrii juriului să prefere şi de astă dată barba lui Füss tuturor celorlalte, rămîne însă un... secret profesional"!

← NU-I O MASCĂ DE CARNAVAL, ci o recentă „creaţie" din colecţia de pălării „Şampania rusie", lansată de casa londoneză Edward Harvane.

UN PĂIANJEN URIAŞ. „Xenetris colombiana" este cel mai mare păianjen de pe glob. El trăieşte în pădurile tropicale din America de Sud, atingînd pînă la 18 cm lungime. Acest păianjen uriaş nu-şi ţese pînza, ci îşi face cuibul în coaja copacilor şi se hrăneşte mai ales cu păsările. ↓

NUMAI CĂ NU TOARCE!... Cel mai recent număr de atracţie al îmblînzitorului Philippe Gruss de la circul Medrano din Paris: „Prince" este singura panteră ce a putut fi învăţată să stea în braţe ca o... pisică.

PREMIERA ÎN VĂZDUH — Premiera ultimului film al regizorului francez Cristian Jacques s-a desfăşurat în condiţii cu totul neobişnuite. Filmul, intitulat „Nathalia", a fost prezentat unui grup de ziarişti şi specialişti pe bordul unui avion de pasageri, la mai multe mii de metri deasupra Parisului „Cel mai plăcut moment al filmului — a declarat unul dintre ziarişti — a fost... întoarcerea pe pămînt!" ↓

Eroina noului film pe care-l turnează în coproducţie studiourile iugoslave şi franceze, „Viteazul din Eona", va fi interpretată de frumoasa artistă mexicană *Maria Felix*, despre care se zvonise că ar fi murit. Alături de ea, în rolul titular, apare francezul *André de Bars*.

Cinepanorama sovietică, inaugurată în ultimele zile ale anului trecut, continuă să se bucure de un uriaş succes; primul film în această tehnică — intitulat „Necuprinsă e patria mea" — e realizat pe scenariul şi textele lirice ale poetului *E. Dolmatovski*, muzica filmul fiind semnată de *Knusevîţki* şi *Molceanov*.

Renumitul cîntăreţ şi actor negru *Harry Belafonte* a declarat de curînd că va pune bazele unei case de producţie cinematografică, destinată creării unei serii de filme antirasiale. Primul film va fi o biografie a pastorului Marthin Luther King, care a fost un vajnic apărător al negrilor din Statele Unite.

A intrat în lucru o nouă producţie cehă, comedia cinematografică „Grand Hotel Sf. Ştefan", pe care o regizează *Oldrich Lipski* cu o echipă de actori mixtă ceho-iugoslavă, în frunte cu *Liliana Vaiter* şi *Liliana Markovici*.

Numeroşi juni primi francezi din generaţii diferite joacă alături de *Brigitte Bardot*, astăzi una dintre cele mai populare vedete ale Franţei, în filmul lui *Michel Boisrond*, „O pariziancă". Printre ei îi citîm pe *Charles Boyer* şi *Andre Luguet* dintre cei vechi şi pe *Henri Vidal* — nu de mult oaspetele Bucureştilor — dintre tineri.

Ultimele filme realizate în studiourile ucrainene au fost închinate celor 40 de ani de viaţă a R.S.S. Ucrainene. Astfel, „*Puii de vulturi*", turnat la *Odesa*, înfăţişează momente emoţionante din lupta pionierilor în Marele Război pentru Apărarea Patriei, iar „*Rîndunica*", produs al studiourilor din *Kiev*, evocă tradiţiile revoluţionare ale flotei Mării Negre.

La succesul obţinut în numeroase ţări de filmul japonez „Godzilla", vine să se adauge acum primirea favorabilă a unui nou film, „Reîntoarcerea Godziliei", regizat de *Motoyoshi Oda*. În rolul principal apare aceeaşi talentată actriţă *Sesuko Wahayama*, cunoscută nouă din primul film al seriei „Godzilla".

PLACARA Nr. 6 (142) din 8 februarie 1963. Prezentarea grafică: Ion Vulpescu.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Cîsuta Postală 3507 oi 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei, 6 luni: 52 lei, un an: 104 lei

PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Tipărită în Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL 2 LEI

— Dă-aș avea o lopată mai mare!...
Fotografie de A. MIHAILOPOL

Nr. 7 (143)
Anul VII
15 februarie 1858

Pe asta o făcut-o tătucu'!

Fotografie de E. IAROVICI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Multe știe Pandelică

(Poveste cu tîlc din vremurile de ieri și de azi)

Sfatul popular al raionului Griviţa Roşie. E clădirea aceea cenuşie, masivă, cu turn înalt de peste 60 de metri, aşezată în inima cartierului Griviţa. Voiam să vorbesc cu preşedintele, dar cum era pentru moment ocupat — miercurea şi vinerea după masă se sfătuieşte cu alegătorii din circumscripţia sa electorală — m-am gîndit să vizitez clădirea sfatului.

Pe nesimţite, m-am pomenit urcînd scările ce duc în turn. Un porumbel fîlfîi speriat la apariţia mea şi zbură sus, pe acoperiş. Dintr-un ungher de sub scară m-au privit o clipă doi ochi negri, mici ca două gămălii de ac: un şoricel; m-am încurcat apoi într-o sîrmă neagră — cablul ce coboară de la antena unui televizor — şi, în fine, iată-mă sus, privind spre lacuri, spre Dealul Cotrocenilor şi spre cel al Filaretului.

Înserarea se lăsa încet. De cîte îmi aminteam în aceste clipe, dar mai ales cîte lucruri noi vedeau ochii mei! Clădirea aceea mare, ca un amfiteatru, trebuie să fie Teatrul de vară „Nicolae Bălcescu". Orăşelul acela mic ce se vede pe locurile vechii Dămăroaie e desigur cartierul muncitoresc Bucureştii Noi, iar construcţia aceea nu poate fi decît a cinematografului „Înfrăţirea între popoare"... Străzi noi pavate lucesc în amurg, stîlpii întind firele electrice cuprinzînd ca o plasă tot cartierul. Pomii şi grădinile acoperă smîrcuri de odinioară. Cînd s-au ridicat toate acestea? Porumbelul sperios de adineauri a revenit, aşezîndu-se pe marginea cealaltă a ferestrei. Mă uit la el şi-l invidiez: cîte ştie, cîte vede în fiecare zi! Aş vrea să-i pot vorbi, să-mi poată răspunde...

— Pandelică ştie mai multe decît noi toţi.

— Pandelică? Dar cine-i Pandelică?

— Statuia soldatului roman care stă sus, deasupra turnului. El e acolo de cînd s-a clădit primăria şi oamenii de pe aci l-au poreclit în glumă, mai de haz mai de necaz, „Pandelică", ca să-şi amintească cei ce vor veni după ei că a fost pe aci un proprietar mîndru tare de bogăţia lui ce cuprindea toată strada Petru Maior, care o vreme i-a purtat şi numele.

Înserarea a cuprins cu vălul albăstrui oraşul, cartierul, turnul. Pandelică, hulubul şi mai tîrziu Chiţ-Chiţ, şoricelul de sub scară, au stat cu mine împreună ore întregi.

— Spune-mi, Pandelică, ce era înainte pe aceste locuri?

— Grădinile lui Gherase, ce se întindeau pînă aproape de hanul Galben — ce mai stă şi azi de strajă, gîrbovit şi bătrîn, la colţul străzii dr. Felix cu Banu Manta — pînă la gardul cimitirului Sfînta Vineri. Aici, pe locul unde se proiectase să se facă un spital, s-a ridicat în '33 palatul Primăriei de Verde. Ca în toate palatele, au domnit şi aci boierii.

— Boieri? În cartierul acesta de oameni nevoiaşi, de ceferişti necăjiţi care primeau gloanţe în loc de hrană? Nu cred, Pandelică!

— Vezi, mata eşti încă tînără şi n-ai apucat probabil vremurile acelea; dar eu, de aci de sus, multe am văzut. Ascultă: în 1933 erau la putere liberalii şi primăria era atît de secătuită, încît în ziua de 4 martie se închiseseră şi telefoanele pentru neplată. Doctorul Mărgescu, venit primar atunci, furios că preluase o asemenea moştenire săracă, ţipa în gura mare că a găsit aici *„o tarapana de jaf şi imoralitate, că din banii publici se plăteşte clientela bisexuală naţional-ţărănistă care este formată din oameni cu meserii delăsate, ca metrese, bătăuşi etc. şi care figurau pe statele salubrităţii fără a presta nici un serviciu primăriei"*. Era unul, Bulete Ion, bătăuş recunoscut cale de trei poşte, care ani de zile a figurat ca supraveghetor la salubritatea Primăriei de Verde, înscris pe state sub numărul 731.

— Cum să scriu în revistă toate acestea, dacă n-am dovezi? Tu eşti doar o statuie, nimeni n-o să mă creadă.

— Vrei dovezi? Bine! Chiţ-Chiţ, dă fuga pînă jos la arhivă şi adu cît mai multe dovezi. Numai să ai timp să vezi cîte se petreceau pe vremuri aici.

Pînă la reîntoarcerea şoricelului, m-am uitat din nou afară, urmărind firul alb al drumurilor ce se deschideau printre case. Porumbelul parcă mi-a ghicit gîndurile: privea spre blocurile muncitoreşti din Bucureştii Noi.

— Cu 10 ani în urmă — mi-a spus el — acolo nu erau decît gropi. Noroi şi zloată toamna, praf şi gunoaie vara. Puteai să numeri pe degete străzile pavate. Astăzi n-am pene destule ca să le socotesc.

— Şi cine a făcut toate acestea?

— Oamenii!

81.528 metri pătraţi! Cită muncă de felul celei pe care au depus-o tovarăşa Mazura Elisabeta, deputat în circumscripţia 138, sau Mihai Petre, Negrea Vasile din circumscripţiile 160 şi 161 Triaj şi atîţia alţii, este cuprinsă în această simplă cifră! Oamenii aceştia, neştiuţi poate decît de vecinii lor şi, uneori de cîte un ziarist, au contribuit şi ei la civilizaţie, la progres.

De-abia urnindu-se, Chiţ-Chiţ s-a reîntors, trăgînd după el nişte dosare şi cîteva ziare: „Volumul întîi de stenograme al şedinţelor consiliului municipal Canalizarea era o acţiune ce privea doar sectoarele boiereşti. Citesc la întîmplare fîrînturi din discuţiile purtate în şedinţele consiliului comunal din anul 1933:

„În '33 s-au pavat în Sectorul IV Verde cinci străzi"

„La periferie există pericolul de a se îneca copii cînd plouă abundent".

„Gratuitatea pentru bolnavii săraci aproape nu mai există".

„La capitolul asistenţă medicală pentru copii nu s-a prevăzut nici o sumă".

„În hale nu se găseşte de vînzare nici cel puţin o bucată de pîine".

„Am văzut copii goi, flămînzi, bolnavi, nemîncaţi cu zilele, care nu auziseră de lapte decît din manuale şcolare".

Un fluierat de locomotivă spintecă înserarea. Îmi amintesc de tînărul ucenic de la Atelierele Griviţa, care acum 25 de ani

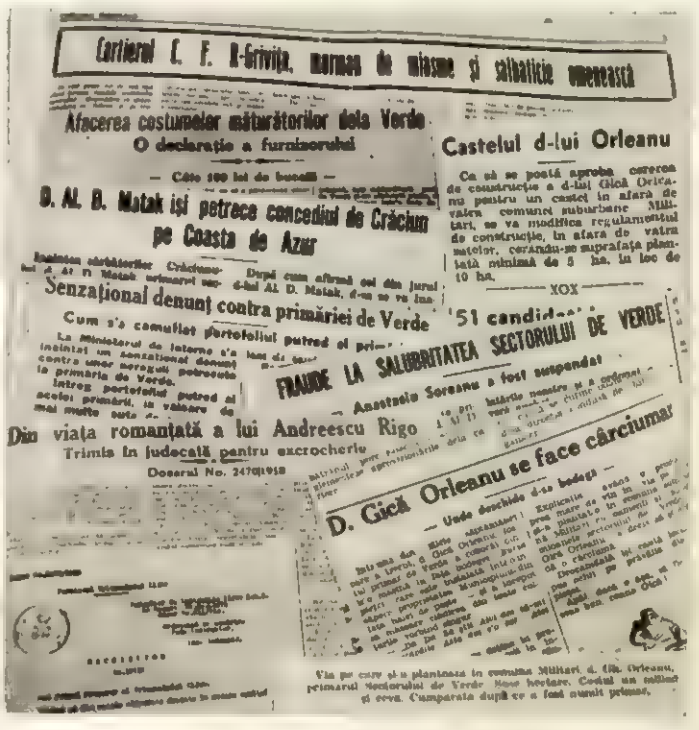

Cartierul C. F. R.-Griviţa, marnat de miasme şi sălbăticie omenească

Afacerea costumelor măturătorilor dela Verde
O declaraţie a furnizorului
— Cîte 100 lei de bucăţi —

D. Al. D. Matak îşi petrece concediul de Crăciun pe Coasta de Azur

Senzaţional denunţ contra primăriei de Verde

Cum s'a comuflat portofoliul putred al primăriei de Verde

FRAUDE LA SALUBRITATEA SECTORULUI DE VERDE

51 candidaţi

Castelul d-lui Orleanu

Din viaţa romanţată a lui Andreescu Rigo

Trimis în judecată pentru escrocherie

D. Gică Orleanu se face cărciumar

Spicuiri din presa din trecut, care oglindesc huzurul şi escrocheriile foştilor primari şi consilieri ai Primăriei IV Verde.

Pe anul 1933", statele de salubritate din acelaşi an şi diferite numere din ziarele „Adevărul", „Universul", „Tribuna edilitară" şi „Gazeta Municipală" pe perioada '32-'36. Un titlu cu litere de-o şchioapă îmi atrage privirea: *„Cartierul C.F.R.-Griviţa, morman de miasme şi sălbăticie omenească. În nici o casă, lumină electrică. Canaluri nu există. Tuberculoza seceră familii întregi"*. Mă uit la Pandelică. Parcă mă îmbie: citeşte mai departe. *„Cartierul Griviţa are puţine străzi pe care poţi să mergi cu... piciorul în timpul dezgheţului"... „Movilele de gunoi care apar cînd se topeşte zăpada cresc încît uneori nu se mai vede casa de peste drum. Iar în zilele cu soare gunoaiele exală un miros de cadavre descompuse"*.

Cartierul muncitoresc Steaua era luminat doar de... stele. Lumină electrică nu exista pe aceste locuri şi noaptea puteai să circuli numai dacă era lună plină.

vestea, cu preţul tinereţii lui, zilele de azi. Dacă ar fi trăit, ar fi fost poate preşedinte al raionului Griviţa Roşie, ca tovarăşul Zamfir Ion, care pînă mai ieri era strungar la aceleaşi ateliere; poate ar fi fost propus deputat într-o circumscripţie electorală şi s-ar fi îngrijit şi el de pavatul străzilor din cartierul lui, aşa cum au făcut deputaţii de pe Sălcuţei, de pe Şincai sau Trandafirilor; poate că în anii noştri, avînd posibilitatea să înveţe, ar fi ajuns un intelectual de tip nou, ca medicul Alexandru Iuteş şi, tot ca pe acesta, cetăţenii l-ar fi propus din nou deputat, ca şi el, ar fi sădit pe strada Comana pomi, ar fi creat solarii, cercuri de citit, posturi de prim-ajutor... Dar pentru că ucenicul Vasile Roşită a dorit şi a crezut posibile toate acestea, o clică de boieri i-au curmat şirul nădejdilor...

Au trecut 25 de ani şi visurile lui Roaită au devenit reali-

După alegerile comunale din 1934, „Gazeta Municipală" a publicat această fotografie, care nu mai necesită nici un fel de comentariu.

În timp ce în trecut la conducerea Primăriei Sectorului IV Verde primarii și consilierii erau moșieri, proprietari de blocuri turfiști, hoți și escroci ca Algiu, Matac, Andreescu-Rigo, Orleanu și alții, astăzi în conducerea treburiior sfatului stau oameni ai muncii, oameni cinstiți, devotați poporului, ca muncitoarea Ioniță Elisabeta (foto 1), strungarul Zamfir Ion (foto 2), cazangiul Mazala Constantin (foto 3), sau ca luteș Alexandru (foto 4), medic specialist endocrinolog la Spitalul „Vasile Roaită".

Și-acum la treabă! Negrea Vasile, statistician, și Mihai Petre, fierar, deputați, coborînd scările sfatului popular

tățile noastre de azi. Pe locul maidanelor au înflorit parcuri, ca cele din Dămăroaia, din Chitila sau din Triaj: 400.000 de metri pătrați plini de flori și de pomi, de bănci și de alei. În locul cocioabelor, peste 500 apartamente noi, ridicate doar în ultimii șapte ani. În locul gunoaielor, spitale, preventorii, maternități. De la 390 de paturi, la 1.052 de locuri în spitalele raionului.

Și Pandelică mi-arată mai departe documentele, punînd parcă acuzator față în față realitățile zilelor de azi cu fărădelegile de ieri.

„Dacă populația săracă nu poate merge la teatru, să nu avem teatru? Pentru că omul sărac nu poate merge la universitate, să n-avem universități?" — spunea cu cinism primarul Dobrescu, mare moșier și proprietar, în anul de grație 1933, recunoscînd astfel că marii burghezii îi plac teatrele și universitățile, dar numai în măsura în care sînt folosite pentru uz propriu.

„S-au construit și se vor construi mereu cluburi, teatre, cinematografe și biblioteci, se vor clădi mereu școli și universități, pentru ca toți cetățenii raionului nostru și ai țării întregi să fie culți și pricepuți" — spunea acum cîteva zile tovarășa deputată Ioniță Elisabeta alegătorilor din circumscripția 10 raională, care o propuseseră din nou candidată pentru alegerile din 2 martie.

Două fragmente din două procese verbale: unul din 1933, altul din 1958. Doi oameni, doi edili, două lumi. Odinioară boierii, proprietarii de blocuri, de cai de curse, avocații necinstiți, moșierii și coloneii reacționari.

Cine nu-și amintește de Matac Alexandru, mare negustor, proprietar de cai de curse, care își petrecea verile la Sinaia, în vila rămasă de pomină prin orgiile ce le adăpostea, iar iernile pe însorita Coastă de Azur, pierzînd seară după seară în jurul meselor de joc de la Nissa. În patrie, la primărie, lucrurile mergeau destul de bine, căci frînele le ținea în fond tot Matac, reprezentat printr-un consilier ce-i era nepot.

Dar nu a fost primul și singurul primar sau consilier care ducea o astfel de viață, pe spinarea bietei primării. Gică-mic Orleanu și-a făcut castele, vii și case nu numai pe timpul cît a fost primar, dar și mai tîrziu, cînd, devenind numai consilier, a furat la fel de bine ca și predecesorii lui.

Costică Algiu, „biet" primar și consilier al Primăriei de Verde, de-abia și-a putut face din leafa lui vreo două case și un bloc cu unsprezece etaje (cel din strada C. A. Rosetti 14, colț cu bulevardul Bălcescu).

Pe dom' maior Anghelescu îl cunoștea tot sectorul ca politician liberal activ și amintirea fostului ofițer de... ață se pierduse în cine știe ce afacere de furnituri, pe timpul războiului din 1918. Dar după ani, maiorul Anghelescu, care renunțase la militărie „în favoarea obștei", reușise să cîștige la primărie, în numai cinci ani, de-abia... 3.365.750 lei. Calculul nu l-am făcut noi; el a apărut în presa vremii și n-a putut fi contestat. (Cînd țărăniștii stăpîneau „Gazeta Municipală" puteau foarte ușor să-i șantajeze pe liberali, dîndu-le pe față găinăriile. Și viceversa!)

Au fost mereu vecini pe state, ca răsplată pentru munca lor de „gospodari" ai sectorului de verde: proprietarul de imobile C. Tunescu, alături de avocatul moșier și politician M. Berceanu; celebrul escroc Andreescu-Rigo, avocat fără procese, care trăia din ciubucuri, șantaje și hoții, posesor de cazier judiciar, alături de mari proprietari ca Gh. Bruteanu, moșieri ca Pompiliu Ioanițescu ș. a. Dintre aceștii „consilieri" făcea parte și fostul chiabur și proxenet Bădulescu, expert nu numai în falsificarea vinului, dar și în sustragerea banilor primăriei, sub oblăduirea „șefului de sector Gh. Orleanu".

Dintre aceștia erau „aleși" cei 19 consilieri comunali care conduceau în trecut gospodăria Sectorului IV Verde. Cei peste 200.000 de muncitori, de intelectuali nevoiași și cinstiți nu aveau atunci glas la conducerea unei primării.

Și azi?

210 deputați raionali aleși din mijlocul muncitorilor și intelectualilor din raionul Griviția Roșie. Nici un boier, nici un om cu conștiință pătată; iar la conducerea sfatului — în Comitetul Executiv — 13 dintre aceștia: opt muncitori, un medic, doi ingineri, un învățător și un ofițer.

Înainte de a ne despărți, Pandelică îmi arată în ziare un bloc cu unsprezece etaje. E fosta proprietate a primarului C. Algiu, care nu se mulțumise cu micul palat, construit din materiale sustrase din construcția primăriei, de pe strada Știrbei Vodă 117, ci își făcuse și această „căsuță"; vorba aceea: să aibă după ce bea... șampanie.

S-a făcut noapte. Porumbelul a zburat sus, pe umărul lui Pandelică, și s-a culcat. Mîine va zbura din nou și va privi mulțumit că în fiecare zi în cartierul lui apare ceva nou, că n-are timp să se plictisească. Chiț-Chiț, cenușiu și trist, rămîne printre dosare și ziare vechi.

Privesc spre cer, unde mii de stele strălucesc de veacuri, apoi în jos pe pămînt, unde mii de becuri luminează doar de cîțiva ani. Cobor scările. Din stradă privesc încă o dată spre clădire și spre turn, și fără să vreau exclam:

— De-ar putea vorbi hulubii, șoarecii și Pandelică, v-ar spune multe alte lucruri vrednice de ținut minte, la fel cum v-am spus și eu în această poveste adevărată, scoasă din documentele vremurilor de atunci și din faptele petrecute astăzi.

Doina RADU

Fotografii de Eugen IAROVICI

Pe cînd muncitorii căferiști locuiau cu chirie în asemenea cocioabe (fotografia din stînga, jos), Costică Algiu și-a construit vreo două „căsuțe" și acest „blocușor" cu numai 11 etaje.

GRIVIȚA – UN SFE

3 ZILE și 3 NOPȚI de neuitat

de Tudor ALEXANDRU
participant la lupta de la Griviţa, din februarie 1933

Tovarăşii de la „Flacăra" m-au rugat să le povestesc cîteva amintiri despre zilele de luptă din februarie 1933. Timpul s-a scurs, noi cei tineri de atunci am încărunţit, totuşi vremea nu a şters amintirea acelor cenzuri...

Cu ce să încep? E atît de greu, cînd nu eşti meşter al condeiului! Ţin minte că la comitetul de fabrică a venit într-o zi un telefonist şi ne-a relatat că Direcţia Generală C.F.R. ceruse telefonic conducerii atelierului ca, la întocmirea listelor de plată, să reducă salariile cu 10 la sută. Ne-am dat seama atunci că ei acceptaseră revendicările noastre anterioare numai de formă. Pe altă cale am fost informaţi că, în noaptea de 14 spre 15 februarie, siguranţa va face arestări. 15 era zi de salariu şi burghezia voia să ne intimideze.

În dosul turnătoriei de bronz se afla, pe vremea aceea, un vagon fără roate în care era sediul comitetului de fabrică. Aici ne-am adunat noi, cei din comitet, în dimineaţa zilei de 14 februarie. Era o zi cu piclă, friguroasă. Ştiam că ne aşteptau evenimente mari, că trebuia să fim pregătiţi. Am hotărît ca nimeni dintre noi să nu doarmă în noaptea aceea acasă, pentru a nu fi arestat şi ca, în eventualitatea nerespectării măririi salariului, să trecem la acţiune, la grevă. Ziua a fost calmă, ca toate zilele care prevestesc luptă. N-am dat pe acasă seara. Am dormit la „formarea trenurilor", pe un birou. Şi 15 februarie sosi... În zori, la poarta atelierelor ne aşteptau cîteva femei. Ne aduceau veşti neplăcute. O parte dintre delegaţii noştri fuseseră arestaţi. Femeile erau chiar soţiile lor. Ştirea se răspîndi ca fulgerul. Peste tot, indignare. Întrebările stăruiau: ce facem? Cum acţionăm? În faţa administraţiei începuse să se adune lume. Secţiile rămăseseră pustii. Se formă pe loc un nou comitet de acţiune, pentru a înlocui pe tovarăşii arestaţi, şi se decretă grevă. Sirenele prinseră să sune îndelung, vestind tuturor că muncitorii au declarat grevă la Griviţa. În jurul atelierelor se formară pichete.

Noi, cei cîţiva delegaţi, ne-am dus la administraţie să cerem eliberarea tovarăşilor noştri. Cei doi inspectori care conduceau atelierele şi-au declinat competenţa. Şi tratativele s-au întrerupt.

Afară ne aşteptau mii de oameni. Calea Griviţei era înţesată de mulţime. Curtea atelierelor, plină de muncitori. Ora 11... Ora 12... Ora 1... Ora 2... Ora 3. Partidul organiza în acele ore cel mai formidabil miting din acel an. Se explica împilarea la care era supusă clasa muncitoare, se lansau înflăcărate chemări la luptă, se demasca faţa hidoasă a capitalismului. La ora 3, rumoare: în faţa atelierelor apăruse armata. Din acel moment cuvintele noastre se adresară soldaţilor. Şi, oricît s-au străduit comandanţii, fiii aceia de ţărani, de muncitori, nu i-au ascultat. Vedeau în noi, de bunăseamă, chipul părinţilor lor, care îndurau şi ei călcîiul exploatării burgheze. De aceea n-au tras...

Apoi a venit din nou noaptea timpurie de februarie. Atunci am înţeles ce înseamnă solidaritatea muncitorească. Nenumărate căruţe, încărcate cu pachete, s-au oprit la poarta atelierelor. Fabricile din Capitală ne trimiteau ajutorul lor frăţesc: mîncare şi ţigări. Pachetele zburau peste gard şi noi le primeam fericiţi. Nu eram singuri, nu eram singuri, ne ziceam. „Fraţilor, fiţi dîrji!". „Nu vă lăsaţi!" Cu asemenea cuvinte eram încurajaţi.

Ora 2 noaptea... Calea Griviţei era pustie. Lumea venită de dimineaţă, răzbită de foame şi frig, plecase acasă. Atelierele erau cufundate în întuneric. Nici o lumină, nicăieri. Linişte...

În clipele acelea au apărut alte grupe de militari. De data aceasta erau ofiţeri şi reangajaţi, îmbrăcaţi în haine de soldaţi. Burgheji şi slugi ale burgheziei... Strada se animă de tropăituri. Din loc în loc se fac focuri. Stau în preajma lor şi dîrdîie. De la o circiumă (a „Borţoasei", cum îi spuneam noi) li se aduce ţuică, să se încălzească. Au băut pînă s-au îmbătat. Îi vedeam. Apoi au pornit primul atac. Poarta atelierelor era pe atunci din scînduri. Au încercat să o ia prin asalt. Dar noi, organizaţi, stăteam de veghe. Muncitorii s-au apărat cu vitejie. Treizeci de minute de luptă şi armata se retrase! Şi din nou acalmie...

Ora 6 fără zece minute... Un colonel (Hotineanu) cheamă o delegaţie a noastră şi ne somează să părăsim în cinci minute atelierele. Nu ne-am supus. Trebuia să mai rezistăm o oră, pînă la şapte, cînd începeau lucrul celelalte fabrici. Partidul ne vestise că vor avea loc greve de solidarizare. Zărirăm pilpîind la răsărit zorii celei de-a treia zile. Atunci a început şi mitraliatul mitralierei. Din şcoala care se afla în faţa atelierului se abătu asupra noastră o ploaie de gloanţe. Asupra muncitorilor dezarmaţi se trăgea în plin, necontenit, cu furie. Zeci de muncitori căzură seceraţi. Un adevărat masacru. În faţa armelor, noi am avut un singur scut: credinţa în puterea clasei noastre, în partid. Ne-au ucis, ne-au arestat, ne-au schingiuit, dar cei care au învins sîntem tot noi. Dovadă sînt aceste zile, pe care le trăim azi.

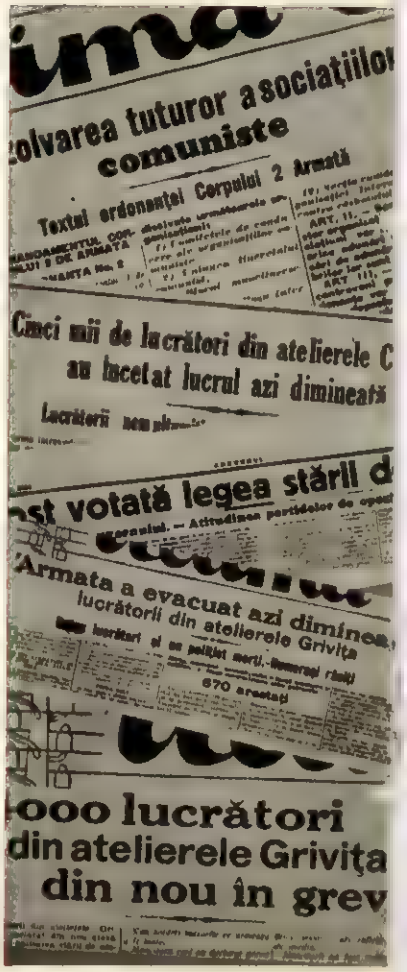
olvarea tuturor asociaţiilor comuniste

Textul ordonanţei Corpului 2 Armată

Cinci mii de lucrători din atelierele C au încetat lucrul azi dimineaţă

Lucrătorii

st votată legea stării d

Armata a evacuat azi dimine... lucrătorii din atelierele Griviţa

670 arestaţi

ooo lucrători din atelierele Griviţa din nou în grev

Extrase din presa timpului, care oglindesc evenimentele de la Griviţa.

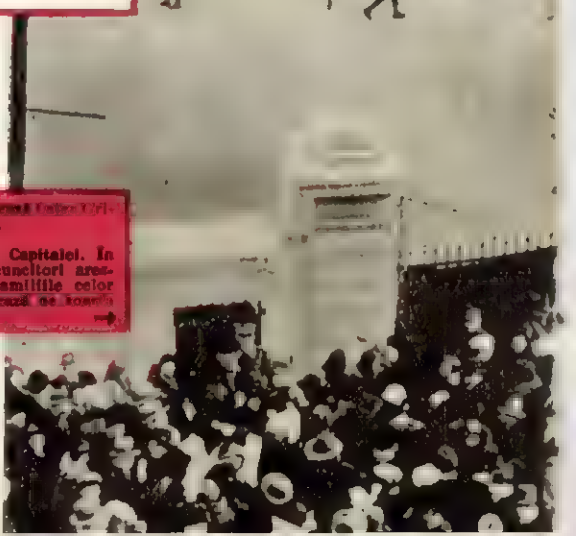

RT DE VEAC

Zîmbetul lui VASILE ROMITA

Luptele ceferiștilor și petroliștilor din Romînia au constituit pe plan mondial, după înscăunarea fascismului în Germania, prima împotrivire fățișă, prima manifestare antifascistă de masă din Europa a muncitorimii conștiente.

(Chivu Stoica—„Eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din 1933")

Polițiști și jandarmi tîrînd cu sălbăticie pe un muncitor grevist arestat

Greva a fost declarată. Muncitorii s-au adunat în curtea atelierului, într-un mare miting.

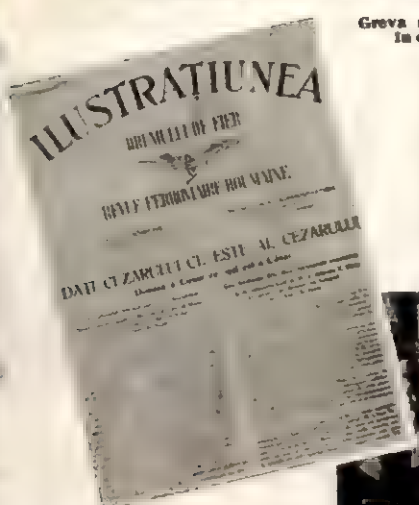

În timp ce în închisori muncitorii de la Griviția erau schingiuiți, conducătorii C.F.R.-ului, slugi ale guvernului burghez, bencheteului (vezi fotografia de jos) — iar organul francofil „Ilustrațiunea drumului de fier" nu pridideа cu elogiile adresate acestor slugoi sinistri. Cinismul mergea atît de departe, încît „Ilustrațiunea drumului de fier" își intitula astfel unul din reportaje: „Ceferiștii sărbătoresc legiferarea statutului personalului" (este vorba bineînțeles de "ceferiști" ca cei din fotografia de jos).

De la clubul „Griviția Roșie", unde îmi dasem întîlnire cu tovarășul Stănescu Constantin, am pornit împreună să vizităm cartierul. Îl rugasem să-mi evoce epopeea din februarie 1933, al cărei veteran este, dar, în loc să ascult narațiunea la gura sobei, în biblioteca elegantă și confortabilă — mai potrivită, socoteam eu, cu temperatura acestei dimineți geroase — m-am pomenit ispitit s-o ascult afară, ca într-o simplă și însorită plimbare de primăvară.

— Cunoști raionul nostru?

Am zîmbit! Dacă îl cunosc?! Îl știu, cum spune scriptura, cînd era numai apă și praf, adică noroi ca la facerea lumii. Imense maidane cu gunoaie, în care sărăcimea scormonea căutînd rămășițe de-ale gurii, unde se tîrau ca să moară în smîrcurile gropilor lui Ouatu toate potăile hămesite ale mahalalelor. Căsuțe de chirpici, în uliți hoțuroase, iar singura lumină, noaptea, aceea a felinarelor de mînă, cu care locuitorii, îndeobște ceferiști, își călăuzeau pașii. Cred că mai posed o fotografie înfățișînd o îndeletnicire, în floare pe atunci, aceea a „podarilor", care închiriau scînduri de trecut băltoacele în sezonul glodului de toamnă. Numai așa fetele și cavalerii nu riscau să-și murdărească de-a binelea pantofii, cînd se duceau să danseze duminica la „completul" Salata, unica distracție de cartier în blagoslovitul leat al hohenzollernilor.

— Îl cunosc de mult, tovarășe Stănescu. De peste 30 de ani.

— Hm! E ceva! Am apucat și eu destule aspecte hîde ale Griviței de altădată. Pe vremea uceniciei la atelierele locomotivelor. Dar nu-ți închipui cît s-a schimbat în anii din urmă. N-ai mai fost pe aici și m-ar bucura să-i cunoști fața nouă...

S-a oprit o clipă și m-a privit. A bănuit, se vede, că eram hărțuit de o imagine tristă, prizonieră memoriei. A continuat...

— E opera noastră. Așezăminte culturale, parcuri, canalizări, școli, străzi noi, locuințe muncitorești — sînt fructul nădejdilor sădite atunci...

Vedea în toate acestea nu doar un reflex, ci o materializare a elanului revoluționar al muncitorimii din anii de luptă ce au culminat cu evenimentele din 1933. Sînt traducerea în viață a acelei aprige îndîrjiri ce a caracterizat drumul spre biruință al maselor muncitoare și despre care neuitatul Ilie Pintilie a spus cu mîndrie la procesul din 1934, de la Craiova: „Drepturile nu se cerșesc, ele se cuceresc cu lupte și chiar cu sacrificii".

Sugestia unei raite în cartier, în ajunul unei mari zile aniversare, mă îmbia și mă emționa totodată, fiindcă acea zi de luptă de acum un sfert de veac am trăit-o împreună cu zecile de mii de cetățeni — veniți unii să admire vitejia muncitorilor, alții dintr-un demonstrativ sentiment de solidaritate cu acțiunea ceferiștilor.

Anatole France spunea că opiniile oamenilor pentru o cauză dreaptă nu rămîn niciodată sterpe. Ele sînt ca semințele găsite în sarcofagele faraonilor, care după patru milenii rodesc grîu și trandafiri. Clubul ăsta somptuos și elegant este una din semințele lui februarie 1933.

— Haidem mai departe.

În 1933 tovarășul Stănescu avea 24 de ani și era montator la Atelierele Griviței. Venise băiețaș din Răcari (Titu), locul lui de baștină, sat oropsit, de unde îl alungase sărăcia pe care anevoie o alina în perioada ucenniciei. Și mai tîrziu chiar, ajuns lucrător calificat, n-o scotea mai ușor la capăt, în crîncena epocă a „curbelor de sacrificiu". Se însurase de tînăr; locuia, în anul grevelor, cu familia, într-o odăiță ponosită, înghesuită între alte douăzeci la fel, toate ocupate de feroviari, și era tată a doi copii.

Făcuse parte din delegația care izbutise, la 2 februarie 1933, să smulgă, sub presiunea grevei, oțelmuirii vaidiste, satisfacerea unor revendicări, făgăduită în demersurile anterioare dar tărăgănată ulterior: plata muncii în acord majorată cu 25 la sută, reintroducerea indemnizațiilor de chirie și de scumpete, recunoașterea comitetului de fabrică.

— A fost prima mea experiență practică, primul rezultat concret al unei acțiuni organizate, mulțumită îndrumărilor date de tovarășul Gheorghiu-Dej.

Mergeam și ascultam. Pentru tabloul amintirii, nu-mi displăcea că iarna procedează prin simetrie. Cu caruselul de fulgi învîrtejiți ca atunci, la răspîntii; cu o maramă de promoroacă țesută între bulumacii zaplazului, prin care vedeam — retrospectiv — siluetele greviștilor luminate de focurile aprinse, ca să se încălzească, în curtea atelierelor. Atunci Griviția nu trecea mult dincolo de gară, cu tramvaie și birje cu tot.

Acuma tramvaiele și-au extins raza hăt departe, pînă la ușa

1) În fața policlinicii Atelierelor Griviția Roșie se află placa comemorativă care amintește de jertfele eroilor feroviști din 1933.

2) O hală modernă a Complexului Griviția Roșie.

3) Statuia eroicului ucenic Vasile Roaită.

4) Ca să ajungi la „completul" Saiața, unica distracție de cartier odinioară, îți erau de mare folos „podarii", care închiriau scînduri pentru trecut băltoacele în sezoanele ploioase. Acum, la dispoziția feroviștilor stă splendidul club. În fotografie: familia unui muncitor a venit la club să vadă programul televiziunii.

5) Cabinetul dentar al policlinicii C.F.R.-Griviția.

6) Expoziția care înfățișează realizările muncitorilor din sectorul transporturi, deschisă în holul Teatrului C.F.R.-Giulești, este vizitată în aceste zile de mulți tineri.

7) Pe locurile unde rîmau în mocirlă porcii vagabonzi și își duceau traiul în hrube oamenii sărmani, s-au construit blocurile muncitorești de pe Bulevardul București-Noi, unde locuiesc mulți feroviști.

Fotografii de S. STEINER

7

blocurilor ceferiștilor din Bulevardul Bucureștii-Noi și, cînd am ajuns în fața unuia din acestea, însoțitorul meu s-a oprit.

— Aici locuiesc. Ce-ai zice de-o țuică fiartă? Că ți-am dat oleacă de furcă!...

Mi-a cam dat, nu glumă. Întîi piața alimentară „Grivița Roșie", una din cele mai vestite piețe bucureștene, prin felul modern al amenajării și al aprovizionării. Deși suficientă ca să îndestuleze nevoile celui mai populat raion al Capitalei, sfatul popular i a mai adăugat și pe „30 Decembrie", nu prea departe, în afara numeroaselor magazine de coloniale, aprozarelor, restaurantelor. Apoi periferiile de altădată, de nerecunoscut, tăiate acum de străzi pavate, mărginite de lungi șiruri de case arătoase, grădini publice, acolo unde rîmau în mocirlă porcii vagabonzi și unde un bătrîn hamal din gară se adăpostea cu familia într-un bordei confecționat din bidoane vechi de benzină și cutii de conserve. Iar după aceea nu m-a lăsat pînă n-am intrat în cuprinsul parcului Nicolae Bălcescu, pînă n-am ascultat darea de seamă privitoare la activitatea teatrului de vară și n-am vizitat cinematograful „Înfrățirea între popoare".

Dat fiind toate acestea, n-am refuzat invitația.

Tovarășul Stănescu ocupă un apartament de două camere, baie, cămară și bucătărie, în unul din noile blocuri date în folosință...

— Dar copiii? l-am întrebat.

— Doi am. Un băiat și o fată. Îs la casele lor, cu familiile lor. Că de! Din februarie 1933 a trecut o bucățică de vreme! Unul e ofițer. Fata e căsătorită cu un funcționar. A fost o vreme în străinătate, la o legație a noastră. Actualmente e în minister. Nu te mira că n-am nici un fir de păr alb, deși sînt bunic. Uite, ăștia mi-s nepoții — zise cu mîndrie, arătîndu-mi niște fotografii din care rîdeau două chipuri drăgălașe.

Bunicul trebuie să lămurească controlorilor la grupul tehnic al atelierelor strungărie-tendere.

★

Reveniți de unde am pornit, zăbovirăm puțin în curtea atelierelor. Căutam să mut în spațiul și liniștit acuma, schimbat, scena tumultuoasă din amintire, revărsată peste cadrul tabloului, acoperindu-l. În partea dinspre poartă se ridică astăzi o impozantă clădire, policlinica, în unghi drept cu ea, clubul; paralel cu vasta fațadă, o serie de clădiri noi, administrative, mai departe, simbolic, creșa. Aleea se desfășoară pe o lungă distanță, clară, fără alte obstacole decît ulucele scunde ce împrejmuiesc grădinițele, prin zăpada cărora ies cotoarele tufelor de crizanteme. În răstimpuri — ecou viu al muncii pe care o presimți după zidurile atelierelor, amplă, cadențată de împotdoburi măreț creatoare — un clinchet de nicovală străbate arginții aerul.

Nu mai recunoști, mi se pare, priveliștea. E și ea nouă. Uite, aici, în locul ăsta, atunci larg și gol, ne-am adunat. Pe movilele de nisip, pe care am făcut focuri ca să ne încălzim. Uite și balconul de lemn, de unde cuvîntau ai noștri. A fost reconstruit. Îl dărîmase poliția după 2 februarie, ca să zădărnicească mitingurile ce nu mai conteneau. Am improvizat o schelă și de pe scîndurile ei au răsunat, la 15 februarie, glasurile de protest împotriva urgiei dezlănțuite de guvern.

... Revăd tabloul, din stradă, din fața bisericii, unde mii de muncitori din cartier, din Grand din alte centre, veniseră la vestea încetării lucrului în Atelierele Griviței. Veniseră și armata, trimisă să intimideze poporul răscolit de mînia acumulată în săptămînile ce au urmat demersului făcut de delegațiile ceferiste la Ministerul Comunicațiilor. Încheiat, se știe, cu o învoială imediat călcată de ocîrmuire. Guvernul instituise starea de asediu, ca la adăpostul ei să-și continue politica de împilare, de fascizare, de pregătire a războiului antisovietic politică dictată de cercurile imperialiste occidentale, acaparatoare ale industriei și economiei românești.

Cu o zi înainte fuseseră arestați conducătorii ceferiștilor.

... Revăd tabloul... Zi mohorîtă de iarnă. Afară, în stradă, o masă de oameni: femei, copii, manifestanți... Pachete cu merinde aruncate peste zăplaz. În curtea atelierelor, ocupată de o oaste și înăbușită mulțime. Vacarm, strigăte de indignare, lozinci detunînd năprasnic. Și, deodată, ca un alt strigăt de luptă, sirena. Brăzda cu țipătul ei vijelios întreaga metropolă, mobiliza lumea altor uzine, trecea ca un fulger de cataclism prin cabinetele miniștrilor.

Seara. Jandarmii și poliția, care înlocuiseră regimentul 21 infanterie ce refuzase să atace muncitorimea, au primit ordin de ofensivă. Baionetele intră în acțiune. Și, curînd, gloanțele.

Prima jertfă e a unui ostaș care strigase camarazilor săi să nu tragă în muncitori. Un ofițer îi descărcase revolverul în piept.

Începe „curățirea" străzii. După aprige rezistențe, e ocupată de forțele represive.

Ninge. Frig.

Afară, tabără militară.

La cîteva zeci de metri, în curtea troienită a atelierelor, cei 7.000 de combatanți pentru dreptate, pîine și libertate.

Îi văd. Stau de pază la porți. Și mai încolo, cei mulți, chirciți în jurul focurilor care sculptează pe chipuri liniile dure ale încordării. Restul cadrului, fundalul, se pierde în întuneric.

În spațiul luminat al terenului viran sînt numai oameni. O tălăzuire de oameni. Fulguie. Domnește un fel de tăcere mulată pe așteptare, pe inimile muncitorilor zvîcnind în unison cu inimile greviștilor luptători de la Ploești, de la Cluj, din Iași, din Galați...

Sirena uceniculul Vasile Roaită continuă să-și facă loc prin acest aer dens — strigăt nervos de veghe și hotărîre.

Zorii au venit cu mitraliera. Se prăbușește, la poartă, vajnicul Dumitru Popa.

Apoi atacul în plin, iureșul peste gardurile doborîte, în curtea apărată doar de pumnii și cerbicia eroică a muncitorilor. Se năruie trupuri, zeci de vieți. „Omor scuzabil", cum au scris cu cinism ucigașii, pe buletinele de deces. Sirena moare o dată cu Vasile Roaită, răpus de un glonț ofițeresc... Curînd, furgoanele funebre transportă cadavrele la crematoriu. Altele, sutele de arestați. Sînt duși la poliție și la Malmaison.

★

În 1934, pe masa tribunalului marțial, am văzut, printre maldărele de dosare, un obiect. Fluierul sirenei. Corp delict.

Figura în argumentele din rechizitoriul comisarului regal acest țignal de fier, prin care un băiat devenit legendar își chiuise nădejdile și spiritul de jertfă.

Stăpînirea credea că i-a sugrumat glasul de-a pururea.

S-a înșelat. Sirena e vie.

Am auzit-o ieri la prînz, vibrantă, juvenilă ca și inima adolescentului, vie în memoria acelora ce au auzit-o atunci și nu uită nici astăzi prezența-i sonoră. Am auzit-o împletită cu rîsul copiilor de la creșă, ce se jucau în curtea Atelierelor Griviței Roșie, nu departe de monumentul înfățișînd chipul eroului cu un alb surîs de marmură adresat fetițelor și băiețașilor. Surîde. El, care la vîrsta lor nu gustase veselia vieții fără griji, fericite.

B. NEGREA

În fața Griviței

Ca pe un peron din vise în preajmă i-am descins.
Locomotive-albastre zburau, zburau spre zare.
Și-n jurul meu — festivă — cădea din necuprins
O frageda zăpadă pe albele trotuare.

Și am privit uzina cu semafoare-n față,
Spre luptele-i trecute tăindu-mi cărăruie,
Și mă purtară pașii în luminoasa piață,
Unde omătul parcă ardea pe o statuie.

Și-am tresărit și palma mi-am pus-o drept vizieră
Și-un ropot ca de salve porni peste-o clipită,
Și ca un fulger Roaită din viforoasa-i eră
Îmi apăru-nainte, în strada-năpezită.

Și deodată parcă, sirene mii vuiră
Cu glas de sărbătoare pe străzi se revărsară —
De Grivița slăvită, de Grivița martiră
Cîntau cu Roaită-n inimi uzinele din țară.

Mihail COSMA

Deputaţii Gh. Văluţanu (la mijloc, în picioare) şi Ion Dumitraşcu (în dreapta, jos), din comisia permanentă de gospodărie comunală a Sfatului popular al raionului 23 August, fac măsurătorile străzii Biserica Mărcuţa, care urmează a fi introdusă în planul de pavaje pe 1958.

Lumină, apă, cinstec...

Din activitatea unui deputat raional

În urmă cu cinci ani, nici nu putea fi vorba de o circumscripţie electorală pe meleagurile gospodărite azi de deputatul raional Gh. Văluţanu, muncitor la fabrica „Postăvăria Română". Pentru că pe vremea aceea nu se născuseră nici strada Lacului, nici Hăţişului, nici Vîntului, nici Stîncii şi nici altele care alcătuiesc azi circumscripţia electorală raională 210. Pe atunci, pe locurile acestea — îmi povestea muncitorul electrician Ionică Dobre — era cîmp deschis, pe care vînturile huzureau în voia lor. În ultimii cinci ani s-a înălţat însă un cartier muncitoresc, cu străzi drepte, unele pavate, în care au fost introduse lumina electrică, apa şi difuzoarele radioficării.

Fac o plimbare prin acest cartier, în căutarea deputatului Gh. Văluţanu... Nimeresc, din întîmplare, pe strada Hăţişului. În poarta casei de la nr. 3 tăifăsuiesc două gospodine. Caut un motiv să intru în vorbă cu ele. Îl găsesc: strada este desfundată pe o lungime de cîţiva metri. Pietrele depozitate şi bordurile aşezate în aşa fel încît să marcheze viitorul trotuar arată limpede că lucrările de pavare (terminate pe restul străzii) au fost întrerupte de vremea rea. Întreb totuşi:

— Cine-i deputatul care v-a lăsat cu strada nepavată?

Una dintre cele două gospodine — cea mai vîrstnică, despre care am aflat mai tîrziu că se numeşte Margareta David — sare ca arsă:

— Nu bănui, tovarăşe!... Deputat ca al nost' nu se mai dovedeşte... Nici nu ştii d-ta cît suflet a pus tovarăşul Văluţanu, ca să terminăm pavajul pe strada noastră... Numai două zile dacă mai ţinea vremea bună, isprăveam...

Şi Margareta David îmi povesteşte cum i-a ajutat deputatul lor: lucrările începuseră cam tîrziu, pe toamnă, şi trebuiau grăbite... Deputatul a muncit zi şi noapte, cot la cot cu cetăţenii, la săpat, la cărat pămîntul, la sortarea pietrelor... Concediul de odihnă şi l-a petrecut muncind alături de alegătorii săi...

— Tovarăşul deputat locuieşte pe strada asta?

— Aş, de unde! El stă pe Lacului, da' zicea că-s totuna strada lui şi strada noastră, că tot ale noastre sînt toate... Aşa le mai dădea peste nas lui alde Ion şi Alexandru, care la început nu se prea îndemnau la muncă, cu toate că stau aici, pe Hăţişului.

Din casă se aude un glas de copil:

— Mamă, a venit nenea Văluţanu?

Da' ce ai tu cu deputatul, mă? — întreabă Margareta.

Mi-a făgăduit că mă duce la televiziune...

Şi mama îmi explică: deputatul are obiceiul să-i strîngă adeseori, duminica, pe copiii din cartier şi să-i ducă — cîte 8-10 — la sfatul popular. Este acolo un televizor...

Privesc cu plăcere căsuţele nou-nouţe — unele din ele încă netencuite — care se înşiră de-a lungul străzilor... Din loc în loc sînt instalate cişmele acoperite cu lăzi (umplute cu paie), pentru a le feri de îngheţ. O gospodină îşi umple găleata. O întreb:

— De mult aveţi apă în cartier?

— Să tot fie doi ani...

— Şi pînă atunci, de unde o luaţi?

— O cărăm cu butoiul, cale de un kilometru, de-mi pîrîia mijlocul...

Şi adaugă:

— Cît om trăi, vom mulţumi tovarăşului deputat Văluţanu şi celor de la sfat care l-au sprijinit...

Nu ştiu cum să ajung, pe drumul cel mai scurt, la casa deputatului. Întîlnesc în cale o bătrînică şi o întreb:

— Ştii cumva unde locuieşte tovarăşul Văluţanu?

— Deputatul nostru? Cum să nu ştiu, maică?!... Hai cu mine, într-acolo mă duc şi eu... Ia, am un năcaz cu fecioru-meu...

Pe drum baba Ioana îmi povesteşte necazul pricinuit de fiul ei, care n-a vrut să-l asculte la vreme pe Văluţanu şi acum a păţit-o rău... Merge să se sfătuiască cu deputatul cum s-ar putea să-i îndulcească situaţia. Tăiem drumul prin curtea unui gospodar şi dăm într-un cîmp.

— Vezi matale cîmpu' aista?— îmi spune baba Ioana. Are peste cinci mii de metri pătraţi. Ast' vară, ce-a făcut, ce n-a făcut deputatul nostru, da' cîmpul s-a împărţit la oameni, de şi-au pus felurite zarzavaturi...

— La toţi oamenii din cartier le-a dat?

— Ei, nu la toţi, că nu se ajungea. Dar deputatul nostru le face pe toate cu socoteală şi dreptate. A propus mai întîi familiile cu copii mulţi şi apoi pe aceia care au muncit mai cu sîrg şi voie bună cînd a fost de s-a tras lumina, cînd s-au pavat străzile şi s-a adus apa.

— Şi au fost toţi mulţumiţi?

— Ei, nu-i poţi mulţumi pe toţi deodată. Soarele, că-i soare, şi nu încălzeşte tot pămîntul dintr-o dată. Dar mi-te un om...

Nenea deputatul are de rezolvat un conflict: „a lu' David" (cel cu căciuliţa albă) a refuzat să-i tragă cu sănuţa lui pe reclamant (primul din stînga).

„Sentinţa" Măi, a lu' David", dacă nu te faci... om de treabă, nu mergi duminică la televizor...

După cum se vede, perspectiva au-i surîde!... Şi se va face... om de treabă!

N-am ajuns pînă la locuinţa deputatului Gh. Văluţanu, pentru că acesta ne-a întîmpinat în drum.

— Încotro, la ora asta, tovarăşe deputat?

— Să vedeţi, am fost sezisat că la capătul unei străzi nu mai ard nişte becuri. Am reclamat şi mă duc să văd dacă le-au schimbat...

L-am însoţit. Deşi grăbit, mergea agale, în pas cu baba Ioana, care-i spunea păsul ei. Gîndindu-mă la toate cele văzute şi auzite în acea zi, am înţeles foarte bine de ce a fost propus Gheorghe Văluţanu pentru a doua oară deputat în aceeaşi circumscripţie.

R. RODA

Fotografiile autorului

Ulița STRĂVECHE

Uliţă străveche
De la noi din sat,
Multe tălpi desculţe,
Colbul ţi-au călcat.
Şi, prin vreme, multe
Guri te-au blestemat...

Cîte suferinţe
Ai proptit în porţi,
De cînd eşti pe lume
Şi-o poreclă porţi,
Ştiu trei cimitire
Din ţăcaşii morţi...

Prea arari, la oraşe
Serilor de mai,
Ca să-nţele parcă
Amărîtul trai,
Te rosteau caoale,
Nu precum erai...

Uliţă străveche,
Eu visez, ori ba?
Ce minune nouă
Te-a putut schimba,
Că se miră ochiul
Să te vadă-aşa?

Casă lîngă casă —
Cu cercei de foc
Şi la gîtu-ţi, perle
Ard din loc în loc.
Oare Făt-frumosul
Ne-a adus noroc?...

Omul umblă vesel,
Harnic şi sătul
Du-l spre lan de aur,
Uliţioară, du-l!
Rob în lanţ de cîine
Flămînzi destul...

Ion Horia CREŢIANU

RAID ELECTORAL
în lumea artei

A fost nevoie de o idee, un stilou, un bloc-notes, de un fotoreporter și un reporter... Și iată-ne pe toți cinci plecînd la drum.

Întîi a vorbit ideea: cum se pregătesc artiștii din București, în vederea alegerilor? Reporterul a răspuns, stiloul a scris cele ce a văzut (și hîrtia a... primit), iar fotoreporterul a întărit spusele lor, dînd imagine concretă ideii.

. . . . . .

Un poet. Cicerone Theodorescu (foto 1).

Cu opt ani în urmă scria prima poezie închinată alegerilor: „Certificat de alegător". Ca și atunci, Cicerone Theodorescu nu-și dezminte crezul său de artist-cetățean: noua-i poezie, „Alegeri", este gata. Și, după cîte ne-a spus, nu va fi singura.

★

Un actor. Septimiu Sever (foto 2).

Sunăm. Ne deschide chiar cel căutat. Bucuros sau nu de oaspeți, ne invită totuși în casă și, în jurul unei mese pe care aburesc cafele, stăm de vorbă. „E în tradiția Municipalului de a fi prezent în campaniile electorale. Cum vă știm și membru în consiliul F.D.P. al raionului Lenin, am vrea să ne spuneți cum contribuiți ca actor la campania electorală".

Interlocutorul nostru ne arată un manuscris:

„Primul buletin". Piesă într-un act de Septimiu Sever.

Surpriză! În locul unui actor, găsim un dramaturg. Piesa va fi de altfel jucată și de către o echipă a Municipalului.

★

În drum, ne abatem pentru o clipă pe la palatul C.F.R. Intrăm în sala de spectacole. În jurul unei mese, vreo zece tovarăși: contabilul Ghebrea, inginerul Lungeanu, vopsitorul N. Velea, arhivarul Ungureanu, impiegata de mișcare Mușat Cecilia și... însuși directorul, Paul Constantinescu.

— Ședință? — întrebăm și vrem să ne retragem.

— Repetiție...

Consemnez faptul: se repetă piesa lui M. Ștefănescu „Sus Tudorache, jos Tudorache", pe care echipa de teatru a Consiliului Sindical M.T.T. o pregătește în vederea alegerilor (foto 3).

★

Un compozitor. Știam că au compus cîntece în vederea alegerilor și Laurențiu Profeta, și George Klein, și Nicolae Kirculescu, și Elly Roman... Dar fiindcă și mie, și fotoreporterului ne place „Tropa-tropa", am optat pentru autorul acestuia. Am ajuns. Sunăm. Nimic. Sunăm din nou. Nimic. Eram pe punctul de a renunța, cînd s-a deschis ușa și au apărut ochelarii cu ramă neagră, părul argintiu, zîmbetul tineresc: Elly Roman în halat și papuci.

— Vă rog să mă iertați. Vorbeam tocmai la telefon cu Uniunea Compozitorilor, căreia îi comunicam că am terminat compoziția dedicată alegerilor de la 2 martie: „Cîntec de primăvară".

(Adevărat interviu-fulger: răspunsuri fără întrebări). Fără să fie rugat, maestrul se așează la pian: o muzică veselă, optimistă, cu rezonanțe din folclorul nostru, umple camera (foto 4).

★

Să intrăm acum într-o casă de cultură. O alegem pe aceea din raionul N. Bălcescu. Deschid la întîmplare ușa pe care scrie „Cerc de artă plastică": ceferistul Mircea Iliescu, pălărierul Ghiuzelli, gestionarul Dimache, profesorul de matematici Rădulescu Ion, eleve, gospodine și studente... Se pictează, se decupează fotografii, se fac fotomontaje și afișe pentru propaganda electorală. Îl caut din ochi pe colegul meu. Nu are timp să mă vadă. Fotografiază de zor (foto 5).

★

Ce-or fi lucrînd graficienii?

Poposim în atelierul tînărului grafician Dumitru Negrea (foto 6). Lucra, dînd ultime retușuri la caricatura „Argument de convingere", ilustrînd metodele din trecutele alegeri burgheze. Pe masă, un carnet. Îl răsfoiesc: alte cîteva schițe cu aceeași temă.

★

Mergem mai departe. În drum spre casă, surprindem o conversație ciudată:

— Tu ai grije de Cațavencu.

— Puiu se va ocupa de Caragiale, iar eu de umbre.

— De acord — îi răspunde celălalt — dar ce folosești pentru Dandanache?

— Ce zici de asta? — și amîndoi se apleacă, privind în servieta doldora a unuia dintre ei.

„Parcă era un copil", mi se năzare mie. „Parcă mișcă ceva în servietă", îse pare și colegului meu.

Sîntem în troleibusul 84.

— În orice caz, astă-seară hotărîm acțiunea pentru alegeri — își continuă ei conversația.

Alegeri... Caragiale... Ceva „misterios" ascuns în servietă... 8 seara. Ce facem? Din priviri ne-am hotărît: după ei. Se urcă în 11: cu noi pe urmele lor. La stația Frasinului coborîm. Bucureștiul a rămas departe... Cei doi intră într-o clădire mare, vecină cu stația tramvaiului. Pe o scară, urcăm într-un turn. Probabil zîmbiți atotștiutori: desigur o echipă de amatori repetă „O scrisoare pierdută". Vă înșelați. E vorba de cercul de păpușari al Căminului „Ada Marinescu" din Giulești, care repetă sceneta „Alegerile de ieri și de azi", iar cei doi eroi ai „urmăririi" noastre sînt Gabriel Teodorescu, autorul piesei, și Roger Constantinescu, instructor păpușar al Casei de Creație Populară din București, în a cărui servietă erau păpușile ce aveau să simbolizeze pe viitorii eroi ai scenetei.

de Liliana ȘAPLAN

Fotografii de Eugen IAROVICI

★

Un poet, un compozitor, o brigadă artistică și un actor-scriitor, un grafician, cîțiva pictori amatori, niște păpușari (adăugați la aceștia și reporterul, și fotograful) — iată cîțiva cetățeni întîmpinînd — fiecare în felul său — alegerile de la 2 martie.

Veneția? Nu! Un colț pitoresc din Praga. „Mica Veneție" — îmi spune ghidul meu ocazional, dr. Sego. Dar prea puțini pragheni îi apreciază frumusețea. Și cu atît mai puțini sînt aceia care se gîndesc că trebuie să arate străinilor aceste minunate străzi-canale din străvechea Mala Strana.

Alături de publicul praghez, am avut prilejul să ascult o „Garofiță" îndrăcită cîntată de orchestra „Electrecord", să-l aud pe Gică Petrescu fluierînd o „Ciocîrlie" și să aplaud cele mai bucureștene „bancuri" ce s-au debitat vreodată în limba cehă, inclusiv faimosul „Castravete" al lui Mircea Crișan. Și, împreună cu artiștii romîni, am fost emoționat cînd, după spectacol, în cabină a năvălit, cu sufletul la gură, o femeie care, după ce s-a recomandat — era o artistă — a spus:

— Vă felicit pentru extraordinarul dv. spectacol! Soțul meu, care v-a văzut anul trecut la Moscova, mi-a telefonat astă noapte din Bratislava să fac pe dracu-n patru, ca să vă văd. Și sînt fericită că nu v-am pierdut...

„Iată că și în felul acesta devenim tot mai cunoscuți peste hotare" — mi-am spus atunci. Era în una din primele zile ale vizitei mele în Cehoslovacia și, deoarece văzusem încă prea puține, eram îndreptățit să-mi spun asemenea cuvinte. Mai apoi, însă, m-am convins că în Cehoslovacia sîntem cunoscuți și prețuiți mai mult decît am bănuit. Și aceasta în primul rînd datorită prietenilor noștri — prieteni vechi și statornici.

Mai tare decît granitul și bronzul

Monumentul ridicat în memoria eroilor romîni antifasciști în orașul Brno și cununile de flori ce împodobesc mormintele eroilor romîni căzuți în Tatra sînt pioase mărturii ale prieteniei și recunoștinței. Mai există însă și altfel de monumente ale prieteniei; ele nu sînt durate în granit

Străni înguste, medievale...

František Kavka, istoric, autorul studiului despre relațiile comerciale romîno-ceho în evul mediu.

Filologul dr. Zdeněk Wittoch, redactorul valorosului dictionar romîno-ceh predat la tipar în vara trecută.

„Pe mine m-ați fotografiat? Pentru ce?... Mai bine fotografiați monumentele Pragăi" — îmi spune cu modestie dr. Sego.

PRIETENII DE PE MALURILE

sau marmură, nu sînt turnate în bronz — dar sînt mai tari decît cea mai rezistentă rocă, decît cel mai dur aliaj. Sînt lucrările celor care, îndrăgostiți de patria noastră, de limba și cultura noastră, fac cunoscute poporului prieten ceh bogățiile spirituale ale poporului romîn, pagini din istoria noastră, frumusețile graiului romînesc.

Un economist pasionat după... istoria Romîniei

Printre prietenii praghezi ai Romîniei ce fac parte din această categorie, se cuvine în primul rînd să-l amintesc pe acel slovac ce cunoaște Praga mai bine ca orice praghez (în calitate de ghid voluntar mi-a arătat cele mai pitorești colțuri ale capitalei cehoslovace) și de la îndrumarea căruia nu m-aș da în lături nici dacă ar fi vorba să-mi servească drept călăuză în Țara Moților sau în Dobrogea.

Este doctor în științe juridico-economice, dar s-a specializat în... istoria și etnografia Romîniei. D-rul Josef Sego — acesta este numele său — a scris pînă acum nu mai puțin de 12 studii despre țara noastră. Numai despre insula Ada-Kale a scris trei studii: unul geografic, altul istoric și al treilea de drept internațional — acesta din urmă pornind de la situația curioasă creată după Congresul de la Berlin din 1878, cînd, recunoscîndu-se independența Romîniei, s-a omis să se precizeze situația insulei; drept urmare, aceasta a rămas... pe apă — adică fără a aparține din punct de vedere juridic nici unui stat — pînă în 1918.

În studiile sale, d-rul Sego a pornit de la cercetarea colonizărilor slovace, în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, prin părțile Bihorului. Apoi au început să-l atragă problemele etnografice atît de complexe ale Dobrogei. Iar acum, Țara Moților.

Bineînțeles că ne-a vizitat în numeroase rînduri țara, că vorbește perfect romînește, că a cercetat cu pasiune biblioteci, muzee și șantiere arheologice din București și Sibiu, din Mangalia și Alba Iulia, din numeroase colțuri ale țării.

...Cînd d-rul Sego îți servește drept Cicerone prin ulițele înguste din Mala Strana sau prin sălile de opt ori seculare mănăstiri ce a aparținut ordinului Premontraților, în care se află astăzi celebra bibliotecă-muzeu Strahoská Knihovná — nu numai că înțelegi ușor trecutul poporului cehoslovac, dar îți și spui: „Cît de mult își iubește omul acesta patria!" Să nu te împingă însă Aghiuță să-ți exprimi cu prea multă expansivitate entuziasmul față de frumusețile monumentelor cehe! Căci în acest caz d-rul Sego îți va replica: „Ce tot spui dumneata?! ...Asta nu e nimic. Aici sînt doar lucruri vechi de 800, cel mult 1000 de ani. Pe cînd la dv., la Sarmisegetuza sau la Istria... Acolo istorie! Bimilenară!"

Ceea ce dovedește că într-o inimă caldă poate încăpea multă dragoste și pentru propria patrie, dar și pentru cea a prietenilor...

Un dicționar început acum 30 de ani

Da, trei decenii se împlinesc de cînd profesorul Gheorghe Stacu, de la Universitatea din Praga, a început să lucreze la primul dicționar romîno-ceh. Dar a trebuit ca la cîrma Cehoslovaciei să vină puterea populară, pentru ca acest dicționar să fie terminat, să fie revizuit pe baza celor mai înaintate principii și legi ale științei despre limbă și, mai ales, să ajungă în tipar.

Din anul 1949 vechea lucrare a bătrînului profesor Stacu a fost preluată — cu asentimentul și colaborarea inițiatorului ei — de acei ce au dus-o la bun sfîrșit. La început a fost numai un om: specialistul în limbile slave și romanice, dr. Zdeněk Wittoch. Curînd și-a creat un colectiv, în care au mai intrat doi cercetători: Vladimir Hořejši și Ioan Secăreanu — acesta din urmă, un romîn stabilit de 40 de ani în Cehoslovacia.

L-am vizitat pe d-rul Wittoch la redacția dicționarului din strada Valentinská, o străduță mică, situată aproape de cheiul Vltavei, în străvechiul Staré Město. Dicționarul era deja sub tipar — ultima fascicolă fiind predată editurii la 13 iunie.

Desigur — s-ar putea întreba oricine — după ce un specialist a lucrat 21 de ani la un dicționar, ce au mai avut de lucru încă trei specialiști, alți 8 ani? Întrebarea e firească numai pentru acel care nu cunoaște conținutul acestei opere. Iată doar cîteva amănunte: dicționarul conține cca 40.000 de cuvinte; la fiecare cuvînt filologii cehi s-au ocupat de semantica respectivă, de aspectul gramatical, de proverbele în care este cuprins acel cuvînt (căutînd și analogiile cehe ale acestor proverbe) etc. M-am uitat prin cîteva din dosarele dicționarului. Am luat, de exemplu, cuvîntul „a bate". Numai pentru traducerea și explicarea tuturor sensurilor în care acest cuvînt este folosit în limba romînă, filologii cehi au ocupat spațiul a trei coli de hîrtie dactilografiată... Altfel, desigur, nu s-ar fi putut explica sensul expresiilor: a bate capul, a bate fierul cît e cald, a bate mărul, a bate pasul pe loc etc. etc.

...D-rul Wittoch a început să studieze limba romînă din 1930. Astăzi, după 28 de ani de studiu, este un mare cunoscător al limbii noastre și al minunatului nostru folclor, ține legături strînse cu Institutul de Lingvistică din București, iar la ultima sesiune a Academiei R.P.R., printre comunicările prezentate, se află și una a specialistului ceh. Avînd ca subiect, bineînțeles, semantica și influențele ce le-a suferit un cuvînt romînesc.

...Primul dicționar romîno-ceh va ieși curînd de sub tipar. Este o operă de valoare, la care s-a muncit mult și cu pasiune. Autorii lui merită toată recunoștința noastră. Iar cea mai bună răsplată ce le-am putea-o da, ar fi ca străduințile lor să devină cunoscute în Romînia.

Soțul — istoria; soția — literatura...

Cu docentul František Kavka de la Facultatea de istorie și filologie a Universității din Praga am făcut cunoștință încă înainte cu cîteva luni. Propriu-zis, nu cu el direct, ci cu un fragment dintr-o lucrare a sa, privitoare la relațiile comerciale romîno-cehoslovace în evul mediu, apărut în revista romînă „Studii", seria istorie nr. 4 din 1957. Am aflat din această lucrare — și apoi, după ce am făcut personal cunoștință cu autorul ei — că în evul mediu relațiile economice dintre țările noastre au fost mult mai intense decît s-a crezut. Care încărcate cu postavuri, pălării, cuțite și diferite unelte plecau spre voievodatele noastre și se întorceau în Boemia cu miere, ceară, piei, grîne, urmate uneori și de cîrezi de vite.

Desigur că nu i-a fost ușor cercetătorului să aducă la lumină date, fapte, documente privitoare la toate acestea. Luni de zile, însă, a stat aplecat asupra a sute de pergamente, vechi hrisoave din arhivele Pragăi, cași din cele ale Bucureștiului, Clujului, Orașului Stalin ori Sibiului. Și atît de mult l-a atras istoria Romîniei, încît de cîțiva ani încoace docentul Kavka urmărește tot ce apare în Romînia ca literatură istorică și recenzează toate aceste lucrări în presa de specialitate pragheză.

Cînd l-am vizitat, în cabinetul său se mai afla încă o persoană, bine cunoscută în cercurile scriitoricești din București: Marija Kavkova, soția istoricului.

Licențiată în filologie romanică, Marija Kavkova s-a specializat în literatura romînă. Și nu este de loc lipsit de semnificație faptul că teza sa de doctorat — editată mai apoi și în limba poloneză — are ca titlu: „Răscoalele țărănești din 1907 din Romînia, oglindite în literatură".

Pînă în anul 1952 Marija Kavkova nu fusese încă în Romînia. Dar la acea dată ea avea deja tradus în cehă și editat un roman — „Negura" de Eusebiu Camilar — și se mîndrea cu un bilanț de activitate rodnică la conducerea cercului de traducători din limba romînă, ce funcționează pe lîngă Uniunea Scriitorilor din R. Cehoslovacă.

Marija Kavkova a căutat, în discuția avută, să ocolească propria activitate, preferînd să-mi vorbească despre alții. Totuși am izbutit să aflu că a făcut un studiu introductiv de peste 20 de pagini, pentru un volum de opere alese de Mihail Sadoveanu, aflat sub tipar; că, împreună cu poetul Jan Vladislav, a tradus volumul „Bucurii" de Maria Banuș, o culegere de cîntece și alte basme populare romînești.

Mi-a vorbit Marija Kavkova de traducătorii din literatura romînă care activează de mulți ani. Astfel, Marija Kojecka a tradus încă înainte de război „Ion" de Liviu Rebreanu și „Calea Victoriei" de Cezar Petrescu, iar după război — „Desculț" de Zaharia Stancu și „Venea o moară pe Siret" de Mihail Sadoveanu (aceasta din urmă în curs de apariție). Vladimir Hořejši a tradus „Nicoară Potcoavă" al maestrului Sadoveanu, poetul Vilem Zavada — un volum de versuri din Eminescu (sub tipar), profesorul Kvapil de la Universitatea din Olomouc — „Ciocoii vechi și noi" de Nicolae Filimon.

Dar lista prietenilor noștri de pe frontul culturii nu se încheie cu aceștia. Profesorul Krečan din Praga, profesorul Josef Macurek și profesorul Pavel Beneš din Brno, docenta Jindra Hušková din Bratislava (cea mai bună și mai veche traducătoare din romînă în slovacă, fostă elevă a lui Densușianu) — iată doar cîțiva dintre aceștia.

★

Istorici, lingviști, scriitori — toți acești prieteni cehi nu numai că ne cunosc atît de bine istoria, limba și literatura, dar ne fac mai ales prețuiți peste hotare, într-o țară a cărei prietenie ne este de mare preț.

VLTAVEI

de V. SAVIN

Fotografiile autorului

Vltava este frumoasă chiar și acoperită de ceața acestei zile de toamnă...

Geo Bogza drumeţul

F. BRUNEA-FOX

Fotografii de Aurel BAUCH

Geo Bogza — drumeţul.

În cărţile sale, pasiunea lui Geo Bogza pentru drumeţie apare subordonată unui itinerar determinat de obiective precise. Aceste limite nu epuizează însă decît „tematic", pasiunea turistică a scriitorului. Eu, care i-o cunosc, ştiu că acolo unde ea apare isprăvită, începe abia călătoria imaginativă, în continuare, drumurile poemului suprapuse peste cele geografice. Căci, în realitate, Geo Bogza nu-şi termină niciodată mersul şi fiindcă sînt familiarizat cu această fantezie a umblatului ce se inspiră, s-ar zice, din propriu-i miraj, o simplă plimbare împreună poate degenera într-o surprinzătoare excursie. Acum cîţiva ani, invitat la o „escapadă" ce avea drept ţintă mănăstirea Pasărea de lîngă Bucureşti, ea ne-a antrenat — pe nesimţite — la... Sinaia. Altădată, ducîndune să vedem un scrînciob pascal la o periferie bucureşteană, ne-am pomenit luîndu-ne cu vorba şi mai ales cu mersul — la Mangalia. Fără pardesiu, în ţinută de tîrgoveţ ieşit să flaneze pe lîngă casă, într-o dimineaţă de primăvară.

Uneori, cînd vocea lui îmi face — prin receptor — o vizită domiciliară (auriculară e mai exact), ştiu ce urmează îndeobşte frazei prietenoase introductive, dacă dimineaţa telefonului sclipeşte de soare. Indiferent anotimpul, vine invitaţia:

— Ce-ai zice de o plimbare la Herăstrău?

— Atîta tot?—îi răspund invariabil, pe un ton prefăcut decepţionat. Ăsta-i soare numai de doi-trei kilometri? Pun rămăşag că ne duce comod pînă la Snagov.

— Atît, dragul meu. Îmi pare rău că trebuie să-l sacrific după-amiezei... sedentare. Am program. Trec să te iau peste o jumătate de oră.

Zîmbesc. Ştiu cît e de relativă noţiunea adverbului „atît" şi adaug, cu candoare:

— Iau rucsacul?

— Dacă te amuză să te fîţîi în jurul lacurilor cu un rucsac la spinare, te priveşte.

★

Deunăzi, întîmplîndu-mă la Geo (o veche şi afectuoasă prietenie îmi dă dreptul să-i omit titlurile academice şi parlamentare şi să-l vizitez chiar cînd vreo indispoziţie — el nu are ca alţi intelectuali pudoarea răcelilor — îl reţine în casă), corectura ce-o făcea „Cărţii Oltului" a iscat o discuţie turistică. Ştiindu-l pasionat de drumeţie, care i-a furnizat unele din cele mai frumoase pagini ale reportajului nostru literar şi ale literaturii noastre peisagistice, mi-a plăcut să-l antrenez într-o temă dragă marii sale pasiuni pentru frumuseţile priveliştilor româneşti.

Am început prin a spune că, potrivit cu necesităţile sanitare sau sufleteşti ale omului, natura îi stă la dispoziţie cu două categorii de privelişti. Mai precis: aceeaşi privelişte în două aspecte. Unul se referă la turistul mulţumit să soarbă din goana trenului sau a autobusului nectarul peisajului, al localităţii bogate în vrajă decorativă. Acest drumeţ e spectatorul platonic, nepretenţios, totodată trubadur şi sportiv — pentru nesaţiul căruia un fragment de icoană vegetală, o sclipire de apă, o căsuţă în cuta unui deal sînt suficiente, ca o duşcă de izvor.

Aici Geo zîmbeşte maliţios, intervenind cu o frază:

— Dar dacă are chef să poposească la o cabană?

— Celălalt aspect — am continuat — priveşte o categorie mai exigentă. A suferinzi'or, a vizitatorilor cu itinerar medical, deplasaţi să caute în desaga naturii nu o exclusivă şi trecătoare delectare poetică, ci un leac, un tonic. Pentru aceştia nu goana se impune, ci popasul lung, limitat, fireşte, la prescripţiile doctorului. Cred că ar fi o temă interesantă de abordat. Pretenţiile acestor două categorii puse înaintea aceluiaşi obiect. Una satisfăcută de efemerul schimb de ochiade cu priveliştile, de amintirea farmecului gustat la repezeală, chiar dacă nu le-a materializat într-o fotografie. Cealaltă predispusă la o legătură mai serioasă, mai practică— ahtiată să descopere, în graţiile ambianţei, taina miraculoasă în stare să întremeze sau să tămăduiască ruginile trupului. Nu ciocîrlia, nu ciobanul prezidează la ilustrarea umană a acestui spectacol. Doctorul. El va porunci cît peisaj poate fi înghiţit fără să dăuneze plimbării, va statornici exact cantitatea de soare şi aer, va da, la rigoare, echivalentul lor chimic, în chip de pilule sau inhalaţii.

— Natura robită laboratorului, ajustată nevoilor organismului — glumeşte Geo.

— În realitate, tema e mai puţin susceptibilă de interpretări maliţioase — spun, mai departe. Indiferent scopul ce-l aduce, de scurtă sau de lungă durată, vizitatorul are astăzi privilegiul de a-şi împlini integral năzuinţele. Adică să dea şi trupului, şi sufletului, balsamul de care au trebuinţă.

— Adevărat — intervine, cu o competenţă chezăşuită de lungul său contact cu pitorescul ţinuturilor ţării, artistul-fotograf Aurel Bauch, vechi tovarăş de reportaj al lui Geo Bogza, care ascultase expunerea. E adevărat că staţiunile noastre balneare şi climaterice şi-au găsit, cum nu se poate închipui mai fericit, sediul lor topografic. La Dunăre sau pe Olt, la mare sau la munte, cadrul natural se îmbină armonios cu agrementul, cu descoperirile binefăcătoare ale ştiinţei. În fond, scopurile ambelor categorii de vizitatori nu se exclud. Amîndouă se conciliază în cadrul aceloraşi peisaje.

— Din punct de vedere fotografic, maestre Aurel? — întreabă, pe acelaşi ton ironic, Geo Bogza. Dar cu Direcţia de turism a C.C.S.-ului cum te împaci?

— Ce vrei să spui?

— Las' că spun după ce termini.

— Fie şi sub raport fotografic—răspunde cu zîmbet, însă puţin nedumerit, Bauch. Cîte imagini surprinzătoare nu ne-au prilejuit hoinărelile făcute împreună, ţie pentru cărţile tale, mie pentru colecţia monografică a patriei.

— Auzindu-l pe maestrul Bauch, auzindu-vă pe amîndoi—spune Geo Bogza—mă gîndesc că pînă nu demult grosul populaţiei lua contact cu frumuseţile patriei numai prin mijlocirea unei fotografii reproduse în vreo revistă ilustrată, sau din reportajul vreunui ziarist evadat din redacţie la munte sau la mare. Nu oricine îşi putea îngădui luxul unui weekend. Iar cît priveşte o vacanţă estivală, anevoie să şi-o fi dăruit alt muritor decît cel cu tejghea barosană sau cu moşie mănoasă. În publicaţiile de pe vremuri apăreau frecvent instantanee consacrate agrementelor sezoniere ale celor cu dare de mînă. Ele arătau domni cu

În scrisorile lui, de nenumărate ori Geo Bogza, drumeţul, şi-o exprimat emoţia în faţa măreţiei mării.

Minunate sînt locurile străbătute de riul nelmblnzit care l-a inspirat pe autorul „Cărții Oltului"

Simfonia omului DESCĂTUȘAT*)

În ultimii treizeci de ani, în mișcarea noastră literară Geo Bogza a constituit unul din cele mai bune exemple de scriitor care a investigat, cu înaltă conștiință a responsabilității, toate aspectele vieții. Vorbind despre misiunea nobilă a profesiunii de gazetar, Geo Bogza trimitea celor care „se pierd în narcisism" următorul mesaj: *„Reportajul este o școală a vieții adevărate, prin care trebuie să treacă orice scriitor care vrea să fie un autor viu, în ale cărui cărți să se zbată, de la pagină la pagină, viața. Reportajul este cel mai bun corectiv al esteticii turnului de fildeș"*.

Exemplul l-a dat însuși autorul rîndurilor de mai sus, pornind să caute dimensiunile uriașe ale existenței nu în drame personale, ci în *„viața care curge în jurul nostru, impetuoasă ca un fluviu* (și care) *sfîrșește prin a demonstra că ființă are o tendință"* (Introducere în reportaj).

Descoperirea tendențiozității vieții a avut la Geo Bogza de la bun început valoarea unei noi geneze: despărțind lumina de întuneric, în acele pline de sugestie „ore ale orașului", jurnalistul-poet a început să descleneaască arii noi, largi și necunoscute, cutremurătoare, ale vieții de toate zilele, despre care în „anii împotrivirii" esteții subțiri cu prejudecăți groase afirmau că sînt „nepoetice", înapte de a constitui substanță pentru opera literară. Bogza însă a demonstrat că lumina nu strălucește în cabinetele luxoase, cu uși capitonate, unde, în sarabanda afacerilor veroase, erau răstigniți oamenii simpli din „lumea petrolului", a tăbăcarilor, a „țării de piatră", a periferiei, ci în *„viața izvorîtă din munca oamenilor..., o forță ai cărei tumult întrece chiar cel mai puternic fluviu"*.

Imaginea aceasta a „vieții-fluviu", atît de frecventă în „Anii împotrivirii", ni se pare foarte semnificativă, căci ea face legătura dintre paginile trecutului și cele contemporane, încărcate cu sensuri și valori noi. Urmărind, împreună cu autorul, „linia cazematelor și a bordeielor" din Moldova răvășită de război, auzim parcă avertismentul semnat de scriitor în 1937 și, din nefericire, neluat atunci în seamă: *„Generali spanioli și dictatori ai Europei, voi n-ați avut nici un respect pentru ființa umană. V-ați bătut joc de un întreg popor; orașele și satele lui le-ați prefăcut în ruine; ați asasinat oamenii, femeile, copiii și ați ris în pumni, plini de mulțumire, încîntați de sinistra voastră ispravă... Luați seama. Nimeni n-o să vă poată scăpa!"* („Anii împotrivirii" pag. 306-307).

Viziunea scriitorului a devenit realitate: „viața-fluviu" a măturat o dată pentru totdeauna, pe o mare parte a globului, pe dictatori și uneltele lor și a eliberat forțele, vreme îndelungată încătușate, ale omului, i-a deschis acestuia perspective uriașe, investite cu factorul dinamic al progresului. Cît de adîncă este semnificația finalului primului reportaj din „Pagini contemporane", în care, după lunga evocare a satelor moldave răsluite de război, a ruinelor și cimpurilor minate, apar primele tractoare, stabilind o relație nouă, necunoscută pînă atunci, între om și mașină! *„Oprite în inima satului, păreau și ele niște zimbri pentru o stemă viitoare a acestei țări care va renaște"* (pag. 45). Mai tîrziu, în timp ce se tîra alături de mineri, la sute de metri în adîncul pămîntului, scriitorul-cetățean la cunoștință de *„perspectivele unei ere fantastice, bazată pe dezagregarea atomului"* (pag. 49) și, salutînd marea cucerire, o și vede pusă în slujba muncii constructive a omului, fiindcă *„niciînd în viața omenirii n-au încolțit simburi atît de puternici ai unui nou ev de libertate și fericire"* (pag. 173).

În paginile care urmează, asemenea leit-motivului dintr-o simfonie, Bogza reia mereu ideea aceasta a libertății și fericirii, spre care tinde omul, și o urmărește în etapele realizării ei. „Călătoria în a patra dimensiune", adică în lumea văzută „dincolo de planurile cinematografice", cînd „vechile forme ale civilizației cad în desuetudine", prefigurează imaginea omului prometeic, perspectiva revoluționară a vieții ce se construiește. Există un ton solemn, uman, în paginile închinate „semănătorului de păduri", electricității, tuturor „porților măreției", care se deschid omului în era socialistă, născută în bubuitul *„Aurorei... corăbie vestită între toate corăbiile lumii .. de pe ale cărei catarge, într-un ceas de dezndejde a omenirii, marinarii atît de puternic și de adevărat au putut să strige: Pămînt! Pămînt!"* (pag. 292).

Sînt, în acest capitol, de proporția unei cărți, al „Meridianelor sovietice", pagini care merită să fie ofitite și recitite pentru farmecul ingenuu cu care autorul își îmbracă narațiunea sa, cu deosebire „Munțele stelelor", în care motivul cîntecului „Suliko" îi prilejuiește lui Bogza o inspirată incursiune în istoria pămîntului și a oamenilor Georgiei, leganul legendar al umanității.

Partea a treia a acestei cărți-simfonie se deschide cu o largă „pastorală"; în fața noastră se perindă, în încîntătoare „tablouri geografice", frumusețile patriei și în special acea biografie poetic-romanțată a Dunării, apoi paginile închinate „Chinei adorate", firescului salt revoluționar pe care aceasta îl desăvîrșește sub ochii noștri. Conștiința fremătîndă a scriitorului revine apoi asupra leit-motivului care i-a permis întreaga desfășurare a orchestrației de pînă acum: atomul. Cîndul că această minunată descoperire care a deschis porțile unui nou ev de libertate și fericire ar putea fi utilizată în scopul distrugerii dă naștere celor mai patetice și mai umane pagini din cîte le-a scris vreodată Geo Bogza:

„Vă privesc continentel Vă văd scăldate în uriașele voastre oceane, străbătute de marile voastre fluvii, fecundate de minunele voastre popoare! Cum s-ar putea să pieriți, cum s-ar putea să intrați în neant, cum s-ar putea ca plaga de la Hiroșima să roadă într-o clipă ființa voastră? Cum s-ar putea să dem un bulgăre de zgură, pămînturile drag, pămînturile de forma, de culoarea și de gustul unei dulci portocale? A fi, sau a nu fi?

A fi! A fi! A fi!

Din toi ce e viu pe pămînt, din cele mai pure celule ale vieții, din sîngele, din carnea, din inima uriașă a omenirii:

A fi! A fi! A fi!"

În numele acestui ideal, permanent și copleșitor, al existenței, sînt evocați în „Paginile solemne" trei dintre marii creatori de frumusețe ai lumii: Ciu-Yuan, poetul unei „înalte drame a conștiinței omenești" din China de acum două milenii, Henry Fielding, scriitorul „curajului civic", și Walt Whitmann — precursor, am putea spune, al lui Geo Bogza în arta poemului în proză — scriitorul care a cuprins în acolada entuziasmului său pentru om, întreaga umanitate.

Încheind această a treia parte a simfoniei sale închinate omului, Bogza rememorează în unele „pagini de presă" și „pagini literare" cuceriri noi și stigmatizează în altele tot ce este infestat.

Ultima parte a cărții este un moment de relaxare spirituală, un moment de destindere, de extaz în fața frumuseților țării, cînd la poalele „munților Făgăraș" scriitorul, întîlnindu-se cu o familie de țărani, este omenit de aceștia:

Și cum ședeam toți patru pe pămînt
Și-afară de noi nu mai era nimeni
Păream un tablou înfățișînd
omenirea.

Geo Bogza este fără îndoială autorul unei patetice, fierbinți, „Cîntări a cîntărilor" omului, în aspirațiile lui spre libertate și fericire.

I. VOITA

*) Geo Bogza: „Pagini contemporane" Ed. Tineretului, 1957.

spilcuite costume sportive, împingînd pe povîrnișul troienit, din spatele cazinoului de la Sinaia, o sănioară ocupată de o cucoană cu haină de blană. Vara aceleași personaje, mai deștelite, firește, figurau în grupul „high-life" ce se prăjea pe plaja Mamaiei. Și nu s-au șters încă din memoria mea chipurile palide ale ucenicelor lenjerese din nu știu ce subsol lipscănean, aplecate în pauza prînzului peste fascinantele poze ale acestei lumi privilegiate. Munte? Mare? Himere! Astăzi, care muncitor nu le cunoaște aievea, mulțumită înlesnirilor largi acordate de stat? Frumusețile țării nu mai sînt apanajul citorva. Turismul organizat a pus în mișcare, spre aer și lumină, imense mulțimi de oameni. Vara, localitățile cu lacuri și verdeață, iarna regiunile carpatine, amenajate pentru desfătările zăpezii sînt însufletite de rumoarea a mii și mii de turiști, muncitori din fabrici, funcționari din întreprinderi și birouri. Mă bucur cînd îi întîlnesc pe vreo potecă de munte, uneori. Pîlcuri urcînd vioaie la cabanele înmulțite simțitor în anii din urmă, prin grija C.C.S.-ului. Dar bucuria asta, tare aș dori s-o aibă așijderea și toți cei de la casele de adăpost, cînd le vin oaspeți. La acest lucru mă refeream adineauri, întrerupînd liricele voastre apologii peisagistice. Mă gîndisem cîndva să administrez printr-un articol, olecuță de scărmăneală acelor slujbași ai C.C.S.-ului care, stînd pe înălțimi, nu sînt totuși la... înălțime în ce privește comportarea lor față de vizitatori. Aș putea cita exemplificatoare cazuri din propriile mele pățanii. Iată o întîmplare petrecută cu vreo doi ani în urmă, la cabana Babele. Sosisem pe la ceasul prînzului, rupt de oboseală după un urcuș anevoios, cum îl știți, pe care-l mai complicase o burniță asociată cu vînt al naibii de rece. Dîrdîiam de frig și în forma asta precară am dat cu ochii de responsabilul cabanei. Era singur. Lume, mai de loc, căci povestea s-a petrecut într-o zi de lucru, toamna. L-am rugat să-mi prepare un ceai. Fie că nu-i venea să părăsească farfuria cu ciorbă fierbinte — e drept, l-am surprins asupra mesei — fie că avea alt motiv tot așa de îndreptățit... A refuzat. Nu numai că n-a manifestat cel mai elementar sentiment de ospitalitate, dar m-a și mințit, invocînd regulamentul care, chipurile, stopează la ora 11 dimineața servirea ceaiului. Deși am susținut că regulamentul, în materie de ceai, e generos cu drumeții rebegiți de frig, de la ora 5 dimineața la 11 noaptea, buna gazdă nici n-a vrut să audă. Și ciondăneala asta avea loc în creierii munților, la 2.000 de metri altitudine. M-am ales cu o răceală zdravănă, ajutată și de condițiile în care am dormit, așternutul fiind jilav de la paiele saltelei. Nu știu dacă sus la Babele mai e același cabanier serviabil. Sper că între timp C.C.S.-ul a luat măsuri de îndreptare, lipsurile fiindu-i desigur semnalate de sutele de turiști care se perindă pe la cabane. O să-mi spuneți că prea caut nod în papură. Am să vă răspund că vremea drumeției solitare, gen Hogaș, cu dormitul sub cerul liber sau în scorbură de stîncă pe ploaie, cu înfruptatul din ce dă dumnezeu cel galanton, cu bureții și rădăcinile pădurii, e perimată. În anii noștri oamenii au învățat să mănînce substanțial, să doarmă în condiții civilizate, să respire aer curat. Credeți-mă, fără un ceai fierbinte cînd ți-e frig, edelweissul pare un scaiete ordinar. Gata discuția! Aud soneria. Trebuie să fie doctorul.

CE NU PLACE...

bărbaților...

... femeilor

DIN PARTEA REDACȚIEI. Întrucît fotoreporterii noștri sînt de părere că mai există și alte asemenea „maniere", care nu-s de natură să placă femeilor, respectiv bărbaților, ne propunem să continuăm în numerele viitoare publicarea unor astfel de fotografii.

1)...Părul în supă...
2)...Și nici ziarul în păr.
3)...O asemenea pictură... naturalistă.
4)...Dar nici așa.
5)...Să îi se umble prin buzunare.
6)...Ea să comande, ea să obiecteze, ea să refuze, lăsîndu-i lui doar... grija plății...

Fotografii de A. MIHAILOPOL, realizate cu concursul studenților Oana DIAMANDI și Constantin CRISTESCU, de la Facultatea de Teatru.

1)...„Eleganța" soțului, atunci cînd ea se obține cu astfel de mijloace.

2)... Investigațiile soțului prin ouăle de pe foc...

3)...Și nici conflictele lui cu covorul.

4)... Și nici să-i lase ei „plăcerea" de a semăna cu un Comaliment ambulant.

5)... Să aștepte cu „felul doi" pînă cînd dumnealui își va termina lectura.

Fotografii de A. LOVINESCU și E. IAROVICI, realizate cu concursul actorilor Ovid TEODORESCU și Ilinca CERBAȘCEV.

ALA-BALA

Schiță de William SAROYAN

Scriitor din S.U.A.

Casa aceea vopsită în galben, casă veche, cu două caturi, se afla pe Fielding Avenue.

În anul acela, mă duceam deseori acolo cu bunul meu prieten Johny, ne așezam pe treptele de la intrarea principală a casei și priveam la forfota străzii, cu aerul că sîntem „de-ai casei".

Nu știam nici a cui este casa asta mare și nici cine o locuiește.

Johny nu l-a mințit pe mister Finks, atunci cînd i-a spus că nu știe nimic despre acea casă.

Într-o seară tîrzie de toamnă — era prin septembrie — nu se știe cum, casa a luat foc. Locuitorii din Mag nu mai văzuseră niciodată un incendiu atît de mare.

Toată suflarea orașului a alergat în grabă să vadă cum arde casa cea veche: unii pe jos, alții cu bicicleta, mulți cu motocicleta, iar cei mai cu dare de mînă, cu automobilul.

Era cam pe la cină. Tabloul ce se arăta ochilor era de o măreață și înfricoșătoare frumusețe. Flăcările vii, care mistuiau zidurile casei, proiectîndu-se pe cerul negru din seara aceea întunecată și rece de toamnă, îți strecurau în suflet fiori de groază.

Lumea era agitată.

— Ce s-o fi întîmplat? Cine să fi dat foc? — se întrebau cu înfrigurare unii pe alții.

Deși casa era pustie, mulți alergau de colo pînă colo, scoțînd strigăte pline de spaimă.

Johny și cu mine am stat de multe ori pe treptele de la intrarea principală a casei care acum ardea. Johny era negru, deși pielea lui era aproape albă. Nu-l iubea nimeni, nici chiar frații lui.

Nu Johny dăduse foc casei. A fost supus însă unui lung interogatoriu.

Șeriful Apple îl băgase în sperieți pe bietul meu prieten, încît acesta mai-mai să-și dea sufletul de spaimă.

— De ce ai pus focul? — întreba șeriful.

— Nu l-am pus eu! — răspundea Johny. Eu n-am făcut nimic! De ce să fi dat foc casei lui mr. Finks? Nici nu mi-a dat prin cap așa ceva. Vă încredințez că spun adevărul! Puteți întreba pe oricine vreți!

— Pe cine, de exemplu?

— Pe Gleen.

— Pe Gleen? Cine mai este și Gleen ăsta?

— Gleen Lyl! — prinde curaj Johny.

— E vorba de fiul judecătorului Lyl? — mai întreabă o dată șeriful.

— Da, Sir! Vorbiți cu Gleen! El poate să vă spună dacă am făcut eu asta!

— De unde să cunoască Gleen Lyl isprăvile tale?

— Gleen Lyl este prietenul meu! Ne așezam împreună pe treptele casei lui mr. Finks.

— Mi se pare că ești negru.

— Da, Sir, sînt negru!

— Ai totuși o figură neobișnuită — se miră șeriful. Și cum de ești prieten cu fiul judecătorului Lyl? Nu cumva încerci să minți?

— Nu, Sir, nu mint! Întrebați-l și pe Gleen.

Înfățișîndu-mă șerifului, am dat acolo de Johny. Era ud leoarcă de sudoare.

Focul casei cu pricina fusese stins. Doar fumul care străbătea prin mormanele de ruine mai amintea de flăcările din ajun.

— Tu ești Gleen Lyl? — mă întrebă șeriful.

— Da, Sir.

— Ești fiul judecătorului Lyl?

— Da, Sir.

— Îl cunoști pe negrul acesta?

— Îl cunosc. Este Johny.

— Ați văzut? — se bucură Johny.

— De unde pînă unde cunoști un negru? — mă întrebă șeriful.

— Tatăl lui este grădinarul nostru — i-am răspuns eu.

— Totuși, cum se face că îți este prieten?

— Întrebați-l dacă am dat sau nu foc casei — spuse iar Johny. El știe. Spune, Gleen, am făcut eu asta?

— Cum se face că ești prieten cu acest negru? — repetă șeriful.

Șeriful îl putea speria pe Johny, dar vezi, cu mine nu-i mergea! Cum putea culoarea pielii lui Johny să influențeze prietenia noastră? Și dacă e negru? Mama lui e neagră și tatăl lui e alb. Dar ce însemnătate au toate fleacurile astea pentru mine? Cu Johny Brooklyn doar crescusem împreună. Tatăl lui era grădinarul nostru de cînd mă țin minte.

— Johny a fost întotdeauna prietenul meu și cred că am dreptul să-mi aleg prietenii! — am răspuns eu.

— Tatăl tău știe că ești prieten cu un negru? — mă întrebă din nou șeriful.

— Dacă nici el nu știe, atunci nu văd cine ar putea-o ști!

— Nici eu nu văd — mă susținu Johny — mister Apple. Sir, să vă spună Gleen dacă am dat eu foc casei!

— Ia spune-mi, negrul ăsta a dat foc casei lui mister Finks? — întrebă șeriful.

— Tot așa cum i-ați dat dumneavoastră sau eu foc — am răspuns.

— Ascultă, băiete, mi se pare că ai putea să vorbești mai respectuos! N-ai dreptul să-mi răspunzi astfel, numai pentru că ești fiul judecătorului Lyl. Poți spune adevărul, fără să te repezi în felul ăsta. Nu-i așa?

— N-a dat el foc casei! — am spus din nou.

— Atunci, cine a făcut-o?

Știam cine, dar nu voiam s-o spun. Nu mai avea nici un rost acum.

— De unde pot eu să știu? În orice caz, Johny n-a făcut asta!

— Atunci tu — spuse șeriful.

— Aș putea să spun și eu același lucru despre dumneavoastră — i-am răspuns șerifului.

Se vedea limpede că șerifului nu-i plăcea de fel vorba mea. El își dădea seama că eu știu cine-i vinovatul. Șeriful cunoștea tot atît de bine ca și mine pe făptaș. El știa că mister Finks a pus focul. Șeriful meu cunoștea și pricina care l-a îndemnat s-o facă. Cine îl cunoștea pe mister Finks, cine văzuse casa lui veche, cine aflase de tot ceea ce s-a petrecut acolo cu nouă ani în urmă, acela nu mai stătea la îndoială că mister Finks săvîrșise fapta.

Mister Finks era acum mort. Ei s-au gîndit, nici una, nici două, să arunce vina în spinarea lui Johny Brooklyn, negrul cu pielea albă. Cînd au găsit, la hotelul Geffersir, trupul neînsuflețit al lui Finks, și-au zis că se poate pune totul în seama lui Johny. Dar ei s-au înșelat în socotelile lor!

— Fii cuviincios! — spuse șeriful. Nu uita că sînt șerif. Mi s-a dat în grijă acest ținut aflurisit. Nu voi îngădui ca un băiețaș de zece ani să-mi vorbească în felul acesta.

— Am unsprezece ani! — am spus eu.

— Zece ori unsprezece, totuna e... Poartă-te cum trebuie. Și mai stai locului, nu te tot învîrti. Hai, răspunde-mi omenește! S-a săvîrșit o crimă. Este datoria mea să-l descopăr pe făptaș!

— Dar Johny și cu mine sîntem nevinovați!

— E adevărat că te duceai pe acolo cu acest negru, că vă așezați pe treptele casei și că hoinăreați prin curte?

— Da, e adevărat. Făceam asta aproape în fiecare zi, în timpul vacanței de vară.

— Ei, acum văd că ai început să vorbești omenește! Eu nu-mi fac decît datoria, s-o știi! E noapte și-mi dau seama că la ora asta ar fi trebuit să fii în pat. Dar ce să fac? Datoria înainte de toate! Un astfel de incendiu nu s-a mai văzut în tîrgul nostru.

— L-am văzut — am spus eu.

— N-a fost om care să nu fi alergat să vadă nenorocirea — spuse șeriful.

În cabinet se lăsă o liniște apăsătoare. Pe iarba din spatele casei vreo douăzeci-treizeci de oameni stăteau buluc, unul lîngă altul, și vorbeau în șoaptă. Ei așteptau doar confirmarea șerifului, pentru „a pedepsi" pe vinovat. Venind încoace, i-am auzit vorbind. Rosteau mereu numele lui Johny Brooklyn. Simțeam că se bucură. Albii nu-l puteau suferi pe Johny pentru pielea lui albă, pentru că tatăl lui era alb, iar negrii îl urau pentru același lucru. Lui Johny îi intrase frica, pînă la oase. În cabinet nu eram decît eu, Johny, șeriful Apple și ajutorul său, Ted Grever. Ted nu scotea o vorbă. El știa prea bine cine dăduse foc casei. Nu-i plăcea că șeriful se poartă astfel cu micul negru, numai pentru că avea pielea albă și pentru că adevăratul lui tată a fost mister Finks. Ted ședea la masă, mesteca într-una tutun și scuipa mereu în scuipătoarea de lîngă el.

— Focul a zguduit tot orașul - spuse șeriful.

— Nu sînt vinovat! Pot să plec acasă? — întrebă Johny.

— E mai bine să mergem împreună — am strigat eu.

— Nu! Va trebui să mai așteptați — spuse șeriful.

Și adresîndu-se lui Johny:

PORTOCALA...

ilustrații de N. POPESCU

— De cealaltă parte a ușii așteaptă o gloată întreagă de deșuchiați, care cred că tu ești făptașul. Voi mai avea încă mult de furcă cu dinșii. Dar nu te speria! Ești nevinovat, nu te va atinge nimeni, nici cît negru sub unghie. Dar pentru asta fiul judecătorului Lyl trebuie să-mi răspundă cum se cuvine.

— Dar așa și fac!

— De altceva n-am nevoie — spuse șeriful. Ți se zbîrlește carnea pe tine să vezi cum este linșat un negru adult, da'mi-te un băiețaș de zece ani.

— Am unsprezece ani — se înfierbîntă Johny.

— Zece sau unsprezece, n-are importanță! Nu voi îngădui ca acești ticăloși să facă o ispravă atît de neomenoasă aici, de față cu mine. Lasă, îi liniștesc eu la clipeală. De va fi nevoie, Ted și cu mine îi vom pune pe goană.

Ted scuipă tutunul pe care-l mesteca mereu între dinți și-și șterse gura cu mîna.

— Pentru ce vă duceați voi pe acolo? — mă întrebă din nou șeriful.

— Cum să vă spun? În timpul vacanței, ne plimbam de obicei pe ulițele orașului. Într-una din zile, am zărit casa asta galbenă și am apu-

cat-o pe poteca care ducea spre ea. Ajunși acolo, ne-am așezat pe treptele de la intrarea principală a casei. Stăteam pe treptele casei și priveam la iureșul străzii. Acest lucru devenise un obicei de fiecare zi pentru noi doi.

— Ei, asta-i altă socoteală. Hai, povestește-mi totul. Nu vreau să ții noaptea niște copii aici. Să termin cu voi și-i voi împrăștia la iuțeală pe acești derbedei. Pe voi am să vă duc cu mașina acasă.

— Cred că Johny n-ar trebui să se ducă la el acasă — spun eu îngrijorat. E mai bine să doarmă la noi în noaptea asta.

— Cum vrei. Și acum, spune cum a fost mai departe.

— Asta e — am spus eu. Într-o zi, mi-a trecut prin cap să vedem cam ce este în casa aceea. Am tras de ușa de la intrarea principală, dar era încuiată. Ne-am gîndit atunci să intrăm pe scara de serviciu. Dar și aici ușa era încuiată. M-am cățărat atunci pe umerii lui Johny, am deschis fereastra și ne-am strecurat cu pași furișați înăuntru.

— Ei?

— Era foarte frumos. Multe camere, pereți împodobiți cu tablouri! În salon se afla o orgă. Probabil că acum și orga a ars.

— Continuă — spuse șeriful. O orgă? Ei, și apoi?

— Nimic. Am cîntat la ea. Era o orgă de modă veche. Nu era electrică. Apăsam cu picioarele, cînd Johny, cînd eu. Nu știam a cui e casa. Uneori Johny întreba: „A cui crezi că e această minunată casă? Cum se face că nu o locuiește nimeni?“

— Ai întrebat asta? — se întoarce șeriful către Johny.

— Da, Sir — răspunde dînsul. O casă atît de mare, cu atîtea lucruri frumoase, și să fie nelocuită!

— Presupun că nu știi de ce nu era locuită — spuse șeriful.

— Nu știu — răspunde Johny cu mirare.

Șeriful se uită la Ted Grever, Ted scuipă din nou.

— Bine, continuă!

— Într-o zi, ne aflam în casă, cînd auzim zgomot la intrare. Am luat-o la fugă, pe la intrarea de serviciu. În ziua aceea am cîntat mai tot timpul la orgă. Venise mister Finks. Noi fugeam de ne sfîrîiau călcîiele, dar el ne-a ajuns din urmă chiar lîngă poarta de la intrare. Era furios și striga într-una: „Ce căutați voi, diavolilor, în casa mea?“ Johny i-a spus: „N-am știut că e casa dumneavoastră!“

— Și ce-a răspuns el? — întrebă șeriful.

— Mai întîi s-a supărat foc. I-a dat chiar și o palmă lui Johny.

— Ți-a dat o palmă?

— Da, Sir — aprobă Johny.

Șeriful privi iar către Ted Grever, iar Ted scuipă din nou.

— Mister Finks s-a făcut atunci că plînge — am continuat eu. De fapt nu plîngea, ci vorbea singur.

— Și ce spunea?

— Vorbea vrute și nevrute! Nu-mi aduc aminte decît că spunea că n a vrut să-l lovească pe Johny. Ne-a rugat chiar să ne întoarcem cu el în casă. Aici s-a mai liniștit. A închis ușa salonului unde se afla orga și a început să repete într-una: „Ala-bala portocala“.

— Ala-bala portocala?... — întrebă șeriful.

— Da, Sir!

— Da, Sir — repetă și Johny.

Trecuse de miezul nopții. În cameră se auzea tic-tacul regulat al pendulei atîrnate pe perete.

Mă pălise somnul. Lui Johny, de frică, îi pierise somnul.

— Da, Sir — mai spuse Johny — striga: „Ala-bala portocala“...

— Ce s-a mai întîmplat pe urmă?

— Mister Finks s-a așezat, și-a rotit privirea în jurul camerei, a cercetat cu interes orga, covorul, scaunele, dușumeaua, pereții și plafonul. S-a sculat, apoi s-a apropiat de portretul unei tinere foarte frumoase și a început din nou să vorbească fără șir.

— Al cui era portretul?

— Probabil al soției sale.

— Tu nu știi că ea a murit acum nouă ani? — întrebă șeriful.

Știam. Și mai știam și la ce se gîndește acum șeriful. Mi-am aruncat mai întîi privirea către el, apoi către Johny. Ted Grever făcu să scîrțîie scaunul, apoi scuipă.

— Nu știi nici din ce cauză a murit Grace Finks? — stărui șeriful.

Știam că s-a sinucis. Mai știam și din ce cauză a făcut asta, dar nu voiam s-o afle Johny. Ar fi fost prea mult pentru el. Și n-am răspuns. Ted Grever spuse atunci:

— Bine Gleen, povestește mai departe ce s-a mai întîmplat.

Am continuat cu povestea, dar deodată m-am oprit. Johny a sărit în picioare. Afară se auzeau glasuri puternice și bătăi în ușă. Șeriful scoase revolverul. Ted Grever făcu la fel.

— La toți dracii cu ticăloșii ăștia! — spuse atunci șeriful. Ted, mi se pare că trebuie să mergem și să-i punem pe goană.

— Așa este — aprobă Ted.

— Voi stați liniștiți — spuse șeriful, adresîndu-se celor doi copii. Să nu vă mișcați! Auziți? Nimeni nu va îndrăzni să atingă nici cu degetul cel mic pe acest negru, atît timp cît sînt eu șerif aici.

Șeriful Apple și Ted Grever au ieșit din cameră și au încuiat ușa după dînșii. Le-am auzit pașii pe coridor, îndreptîndu-se spre ieșire. Deși știam că ușa e zăvorîtă, noi dîrdîiam de frică. Strigătele din stradă nu spuneau nimic bun.

— Ce vor să-mi facă? — întrebă Johny cu teamă.

— Nu te teme — i-am spus eu. Nu-ți vor face nimic!

Fața lui Johny era obosită, speriată, buzele-i tremurau și era gata, gata, să izbucnească în plîns.

— Mai bine nu mă mai născteam — spuse el cu jale.

— Fii pe pace — l-am încurajat eu. Șeriful și Ted Grever îi vor împrăștia repede pe afurisiții ăștia.

— Nu sînt nici negru, nici alb — mai spuse Johny cu amărăciune.

— Poți rămîne la noi — i-am spus eu. Stai pînă te faci mare și pe urmă pleci unde vrei!

— Pentru ce vor să mă omoare? — întrebă din nou Johny. Doar n-am făcut nici un rău!

— Sînt nebuni. Șeriful însă nu va lăsa să se întîmple o astfel de ticăloșie.

— De ce și-a pus capăt zilelor mr. Finks?

— Cine ți-a spus asta?

— Șeriful. Spune-mi Gleen, de ce s-a omorît?

— Nu știu

— A fost un om cumsecade — mai spuse Johny. Deși m-a lovit, totuși simt că a fost un om bun.

Nu i-am răspuns. Trăgeam amîndoi cu urechea la zgomotele din stradă. Deodată gloata prinse să bată mai tare în ușă. Johny începu să alerge de colo-colo prin cameră, căutînd cu desperare un loc unde să se ascundă.

— Ce să mă fac? — întrebă el.

Am auzit atunci patru focuri de pistol, unul după altul. Strigătele deveniră mai puternice. Îi auzeam cum împing ușa.

În cele din urmă ușa s-a dat în lături și s-a petrecut ceva înfricoșător! Cu toții au dat buzna, tropăind, în coridor.

Înțelegînd dintr-o dată tot ce avea să urmeze, am deschis geamul, am sărit pe iarbă și am luat-o amîndoi la fugă.

Afară nu era nici țipenie de om. Am întins-o la goană cît ne-au ținut picioarele. După ce am străbătut curtea, am luat-o pe Bourscher-Street.

Străzile erau întunecate și pustii.

Nici nu știu cînd am străbătut cele șase cartiere, pînă la casa noastră.

Tata ședea în salon, de vorbă cu Saul Brooklyn, grădinarul nostru și tatăl lui Johny.

— Au spart ușa — am prins eu să spun cu sufletul la gură. Eu și cu Johny am sărit pe fereastră și am întins-o la goană.

Tata s-a dus la telefon și a încercat să vorbească cu șeriful. A format numărul de șapte ori. Pînă la urmă, i-a răspuns cineva. Nu era nici șeriful, nici Ted. Tata a auzit glasurile lor furioase și n-a mai vrut atunci să stea cu ei de vorbă. A pus la loc receptorul și a poruncit lui Sam să scoată mașina din garaj. Sam se duse într-o fugă în curte. Tata ne-a pus, mie și lui Johny, paltoanele, și-a tras și el haina în grabă și am ieșit cu toții din casă. Ne-am urcat în mașină. Johny și cu mine lîngă tata, în față. Sam în spate. Tata i-a dat lui Sam o pușcă și două pistoale.

— Ține-le mai pe lîngă tine — îl sfătui el.

Mașina porni. Curînd, ne-am pomenit pe șosea, gonind cu o viteză de șaptezeci de mile pe oră. Tăceam cu toții.

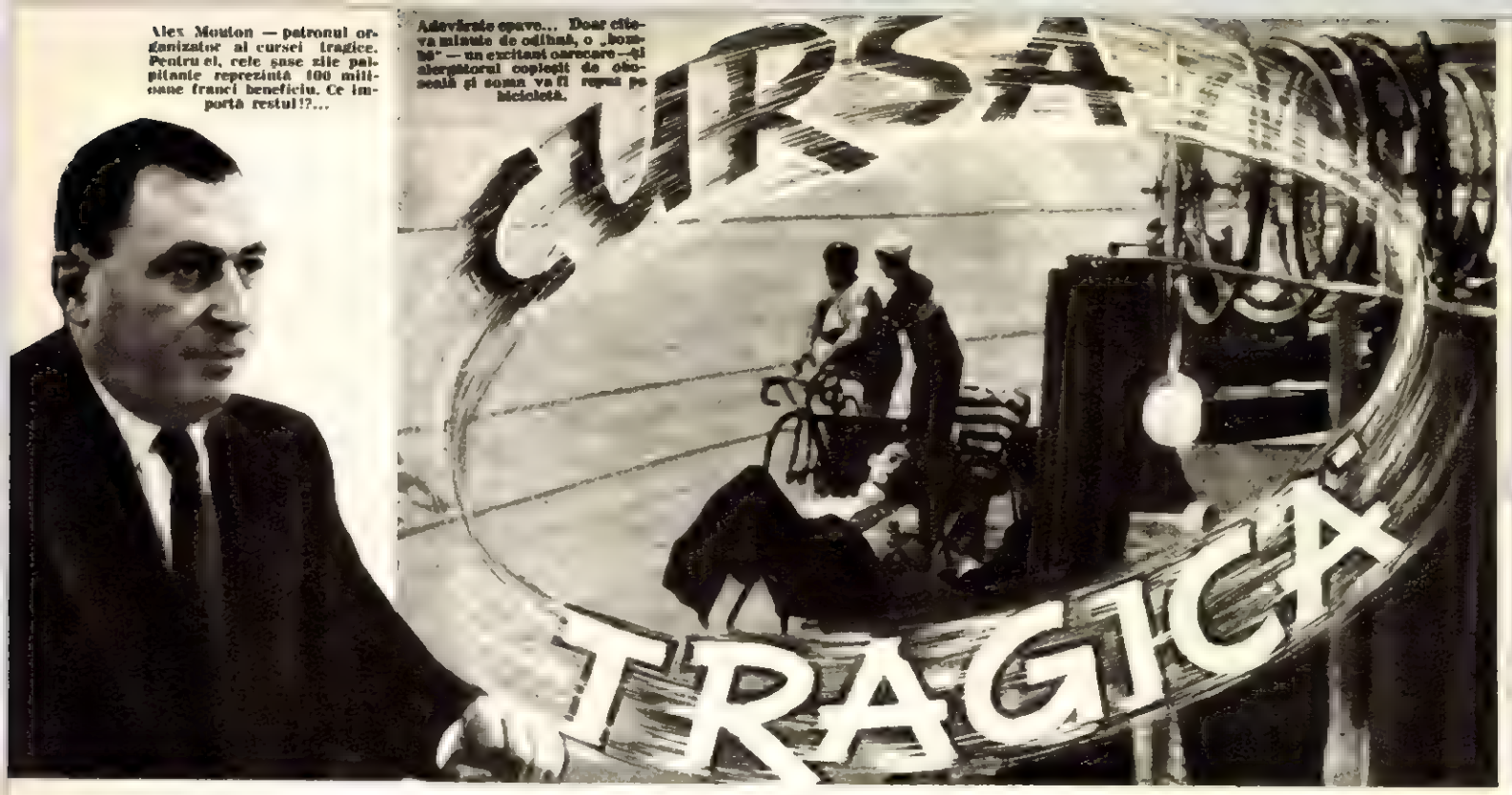

CURSA TRAGICĂ

Alex Moulon — patronul organizator al cursei tragice. Pentru el, cele șase zile palpitante reprezintă 100 milioane franci beneficiu. Ce importă restul!?...

Adevărate epave... Doar cîteva minute de odihnă, o „bomboană" — un excitant oarecare — și alergătorul copleșit de oboseală și somn va fi reprins pe bicicletă.

Corespondență specială de la Paris de Giancarlo SCALFATI

Masacrul „celor șase zile" — distracție americană. De la Madison Square, la Vel d'Hiv. 3.076 km de nebunie la ghidon. „Lumea bună" petrece, cursa continuă. Drogaj masiv pentru gladiatorul sfîrșit. Patronul nu cade — patronul cîștigă.

New York, anul 1894. În grădina Madison Square se inaugurează un nou gen de „întrecere" ciclistă: *„Cursa celor șase zile"*. Concurenții sînt obligați să alerge șase zile fără întrerupere, pe o pistă de 160 de metri, într-o atmosferă insuportabilă, plină de fum și gălăgie, în luptă cu doi dușmani neînduplecați: somnul și oboseala. Tur după tur, se parcurg astfel 3.076 kilometri... E o sfidare la adresa oricăror limite ale rezistenței umane, chiar dacă se ia în seamă faptul că aceasta se petrece în „țara colosalului și extraordinarului".

Alergătorii, biruiți de somn, adorm în timpul cursei, prăbușindu-se cu biciclete cu tot. Puși pe picioare de către manageri, ei continuă să pedaleze mai departe, în neștire, ca niște automate. În ziua a patra, un ciclist negru, pe nume Rice, are un acces neașteptat de furie și e transportat de urgență la spital. Eforturile supraomenești îl duseseră la nebunie!

În a cincea zi, Halle, rămas la conducerea cursei, cere un pat. „Îți voi da unul de puf — îi strigă managerul său — dacă mai reziști încă 24 de ore!" Halle rămîne în șa. Iată și ultimul minut al ultimei ore a celei de-a șasea zile; Halle sosește primul. Mulțimea îi cere să facă turul de onoare; doar a parcurs 3.076 kilometri... Învingătorul „cursei celor șase zile" ia între dinți stegulețele Statelor Unite și ale Angliei și începe să pedaleze ca un nebun de-a lungul pistei: „Oprește-te, oprește-te!" — îi strigă antrenorul. Dar Halle nu-l mai aude; a surzit, oboseala zdrobitoare l-a dus și pe el la nebunie. Continuă să pedaleze. Face un tur după altul. Managerul gonește după el. E o vînătoare îndîrjită.

În cele din urmă, vînătoarea aceasta impresionantă ia sfîrșit: ciclistul e ajuns din urmă.

Primul în cursă, Halle, va ajunge la spitalul de nebuni în urma negrului Rice...

Vedete, oameni de afaceri, politicieni — „înalta societate" a Parisului — descind la Vel d'Hiv pentru a cina, a lansa cancanuri și a se delecta din cînd în cînd cu „momentele tari" ale cursei „celor șase zile".

Născută în America, pentru a satisface pornirile către senzații tari ale celor cuprinși de spleen, ucigătoarea cursă a celor șase zile s-a bucurat de mare „vogă" pînă prin 1930, cînd a fost transplantată în Europa. De atunci, e organizată an de an la Paris, Bruxelles, Zürich, Amsterdam, Copenhaga, Anvers.

Cursa celor șase zile este o competiție în care se aleargă în cuplu, ca de altfel în toate competițiile de „stil american". Fiecare echipă aleargă 20 de ore, din 24. Răgazul rezervat odihnei este însă fărîmițat în sferturi de oră. Această inovație europeană duce la o și mai mare distrugere a alergătorilor: căci, oricum, mai curînd poți să alergi continuu, în virtutea inerției, decît să urci pe bicicletă, să cobori pentru 15 minute, să urci și iar să cobori. „Odihna" devine astfel un adevărat calvar.

Pentru a putea rezista acestui ritm infernal, alergătorii sînt siliți să mănînce mult. Micul dejun al unui asemenea alergător se compune din cafea cu lapte, supă, ceai, biscuiți, miere și compot. Masa de prînz cuprinde salată, șuncă, creier, pește, biftec sau pui, carne tocată, sucuri de fructe și băuturi calde, nealcoolice. La orele 17, iarăși masă carne tocată, pui, legume fierte. La orele 19 și noaptea pe la două alergătorul mănîncă iar. Și, în general, ori de cîte ori ritmul cursei scade și oboseala i se lasă ca plumbul în picioare, ciclistul e silit de manager să înghită din nou șuncă, ficat și pui.

Ce grijă pentru alergători! Numai că plata tuturor acestor mese copioase este suportată de cicliștii aflați în cursă. Ca, de altfel, și plata masorilor, a antrenorilor și a tuturor cheltuielilor cerute de echipamentul necesar: două biciclete, cinci roți din față, patru roți dinapoi, cinci perechi de cauciucuri de schimb, patru tricouri de lînă cu mîneci scurte, trei tricouri cu mîneci lungi, șase perechi de pantaloni scurți, două perechi de pantofi, 12 perechi de ciorapi lungi pentru a ține mușchii calzi, două pulovere, trei perechi de mănuși, două șepci, trei perechi de jambiere de lînă.

Toate la un loc costă cam 250.000 de franci francezi. Adică tot atît cît i se oferă în medie fiecărui alergător pentru partici-

parea sa la cursa nebunească a celor șase zile.

„Vedetele" — cicliștii cu renume, care sînt puțini la număr — primesc însă o sumă mai mare. Acestui cîștig i se mai adaugă uneori în timpul cursei și altele, fiindcă multe firme pun la bătaie, în scopuri publicitare, anumite premii pe care organizatorul cursei le anunță, cînd ritmul drăcesc al cursei scade, pentru a o reanima.

Pentru organizarea unei asemenea curse se cheltuiesc în medie 50 milioane de franci. Dar „cele șase zile" constituie o afacere grasă, care aduce organizatorului-businessman un cîștig net de cca 100 milioane de franci.

Căci cursa de șase zile, departe de a fi un spectacol sportiv, este o orgie respingătoare, în care niște sportivi sleiți de puteri luptă împotriva oricărei limite a rezistenței fizice, numai pentru a fi pe gustul amatorilor de plăceri sadice și a aduce astfel cîștiguri impresionante întreprinzătorilor unor asemenea „întreceri". Cicliștii — victimele masacrului „celor șase zile" —

Campioni, cicliști renumiți ca L. Bobet, sînt siliți să participe la asemenea „întreceri" halucinante, pentru a-și menține faima, dar mai ales pentru cîștigul ce-l pot realiza.

sînt cei ce pierd totdeauna în această afacere murdară.

În cele șase zile tot „Parisul elegant" părăsește lojile Operei, pentru a se delecta cu scenele dramatice ale unui spectacol cu... gladiatori tip 1958. Primele locuri, de cîte 5.000 franci fiecare, sînt ocupate de actrițe, oameni de afaceri, politicieni și, în general, de toți acei pe care-i poți întîlni la cursele de la Vincennes, cînd se aleargă pentru marele premiu. De la 9 dimineața și pînă la 2 noaptea, pe velodrom funcționează un restaurant de lux, unde spectatorii iau masa și ascultă o orchestră de jaz cubană.

Nici aspectele de bîlci nu lipsesc; în mijlocul mulțimii apare un robot de carton, în timp ce într-un grup de la peluză aterizează un „marțian" de carnaval; mai încolo se alege nelipsita „regină a serbării", căreia publicul îi cere de îndată autografe. Actrițe renumite sînt de multe ori rugate să-și părăsească locurile din tribune sau de la mesele restaurantului și invitate să facă pe starter-ul în diversele faze ale cursei.

La marginea pistei, antrenorii și masorii se agită în jurul alergătorilor extenuați, încercînd să-i însuflețească la nesfîrșit. În desfășurarea cursei tragice, fiecare ciclist aleargă cît îl țin puterile, nedorind decît să-i vină cît mai curînd rîndul la sfertul de oră de așa-zisă odihnă. Morișca celor șase zile nu cruță pe nici unul dintre participanții la jocul cu moartea. Pe bună dreptate competiția aceasta de manieră americană poate fi numită „rișnița nervilor".

Cînd, după „odihna" de 15 minute, alergătorul ajuns la capătul eforturilor nu se mai simte în stare să reia cursa, managerii și stăpînii lui intră în panică. Gladiatorul trebuie azvîrlit în arenă cu orice preț! Și atunci se recurge la drogaj: antrenorul îi administrează ciclistului o puternică doză de excitant nervos, care-l va pune din nou în mișcare pe sportivul epuizat.

Timp de șase zile și șase nopți, schimbîndu-se pe pistă ca niște automate, dormind pe apucate și sub influența medicamentelor, orbiți de reflectoarele incandescente, sfîrșiți de oboseală, alergătorii susțin cu galopul lor ucigător unul din sporturile (dacă le putem numi astfel) cele mai brutale și inutile, create de nevroza specifică societății burgheze din epoca noastră.

În zori, cînd oboseala își imprimă pecetea asupra tuturor, fețele alergătorilor capătă o paloare cadaverică. Publicul din tribune pornește spre case, iar cei „din popor" dorm duși, pe bănci. Vocea crainicului devine mai guturală și domoală. Și alergarea continuă. Cicliștii ocolesc pista de sute de ori, ca niște automate.

Cine sînt acești gladiatori moderni? Unii, ca de pildă Anquetil și Bobet, sînt mari campioni, constrînși să participe la o asemenea cursă pentru a-și menține faima. Între ei și ceilalți participanți este însă o adevărată prăpastie. Aceștia din urmă sînt, în general, vechi alergători, oameni sfîrșiți, pe care nimeni nu-i mai ia în seamă la organizarea întrecerilor sportive și care sînt obligați să-și cîștige astfel cu greu pîinea în aceste competiții antisportive, inumane.

Și unii, și alții sînt atrași la carnavalul ucigător de aceeași ispită: cîștigurile pe care speră să le realizeze. Pe stadion, însă, în zdrobitoarea majoritate a cazurilor, masacrul „celor șase zile" le spulberă toate iluziile. Cicliștii aleargă, aleargă, înnebunesc și uneori își încheie definitiv socotelile cu viața. Iar cîștigătorul, singurul cîștigător, este și rămîne organizatorul — marele patron hrăpăreț.

... Și nu e decît după prima zi de cursă! Cum va arăta la sfîrșitul celor șase zile, e lesne de prevăzut...→

Scriitori și cărți

Versurile lui Radu Boureanu

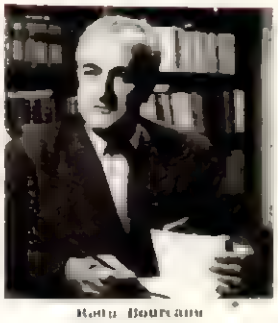

Radu Boureanu

Fantezia lirică a poetului Radu Boureanu și capacitatea sa de asociație a imaginilor și metaforelor îi solicită pentru desfășurarea lor spații mari, întinse. În acest sens, e semnificativ titlul „*Umbra stelelor*", pe care-l dă compactului său volum antologic, de curînd apărut. Poetul așteaptă pe „*icarii cremii noastre*" să ia cu asalt spațiul ce ne desparte de îndepărtatele stele și, într-o viziune stenică, nu lipsită de un discret umor, ne relatează că: „*Lăsînd* (icarii n.n.) *în basme zumzetul elicei, /Tăind, interstelarele rachete/ Zbirlind a constelațiilor plete /Vor deranja peruca Berenicei*". Iată însă că năzuita „*umbră a stelelor eterne*" e acum defrișată de sateliții sovietici, acești primi soli ai neostoitei sete de cunoaștere a omului, lansați în spațiile astrale; cum e și firesc, apariția sputnicilor mărește apetitul de cosmic al poetului. Exultînd de bucurie, poetul se întreabă în poemul „*Vioara cosmică*": „*Cu ce cuvinte noi să te întîmpin/ Clipită, ceas, ori veac fără pereche?/ Pămîntul în eter și-a pus podoabă/ Ca un cercel, frumoasa, la ureche.* Acum „*cînd sună viu poemul de uraniu*", izolarea poetului, singurătatea lui ar fi cu totul impotriva mersului înainte al istoriei, al timpului. Într-o generoasă viziune poetică, planeta noastră îi apare poetului complet pacificată, iar „*cenușa purtătorilor de ură*" s-ar mai zări „*doar cu pete mici de zgură*". În totalitatea lui, poemul e, să ne fie îngăduită expresia, o frumoasă elegie a viitorului. Dorul după splendoarea timpurilor ce vor veni și pentru înfăptuirea cărora muncesc și luptă astăzi toate forțele luminate ale omenirii își găsește în poemul lui Radu Boureanu o sugestivă exprimare, învăluită în aura tremurată a unui delicat regret; este regretul celui care, avînd părul cărunt, nu crede că va mai apuca acele timpuri. Ne spune, printre altele, poetul: „*Peste un sfert de veac trecînd în viață, /Columb descins pe-o timpede planetă/ Te-aș fi întîlnit iubire-ntr-o caretă/ De vis, într-o stelară diminețe*".

Dacă, în trecut, înclinațiile poetului spre cuprinderea marilor spații, navigarea imaginației sale pe mări și oceane, străbaterea cu închipuirea a îndepărtatelor continente îi încărcau poezia — nu întotdeauna, firește — cu un imagism abuziv, acum toate acestea scot la iveală poeme de largă respirație, cu mesaj precis și cu un evident umanism. Festivalul tineretului desfășurat la București e un nimerit prilej pentru Radu Boureanu de a ne aduce în fața ochilor oameni și țări din cele mai îndepărtate locuri ale lumii; ciclul „*Festival 1953*", citabil în întregime, e o emoționantă și firească pledoarie pentru înfrățirea tuturor popoarelor; după cum ciclul „*Sîngele popoarelor*" e o categorică înfierare a acelor ce se opun, cu interesele lor meschine, păcii, exprimînd totodată simpatia și adeziunea poetului pentru lupta de eliberare a popoarelor de sub jugul imperialismului. Călătoriile poetului pe harta lumii ce o are sub cristalul mesei lui de lucru („*Ades, sub cercul lămpii o privesc, Cum harta sub cristal frămîntă viață, /Din țări de foc și de pustiu pornesc/ Peste pămînt spre mările de gheață*") au acum o țintă clară, orientată și luminată de lupta oamenilor pentru pace, fericire și libertate.

Carte a unei vieți de activitate poetică (închide în paginile ei poezia scrisă între anii 1927-1957), „*Umbra stelelor*" oferă prilejul de a determina caracterul evoluției poetului. Rămas credincios temperamentului său poetic, preferințelor motivelor sale lirice, modului său specific de expresie, Radu Boureanu obține, sub influența fertilă a ideologiei partidului clasei muncitoare, o vitalizare a liricei sale. Nu avem la îndemînă spațiul necesar, pentru a urmări în amănunțime și nuanțe acest proces evolutiv, dar în linii mari el poate fi sugerat. Să ne amintim de două poeme mai vechi „*Goliful singelui*" și „*Calul roșu*". În primul, poetul mărturisea inutilitatea proclamării oricărui ideal, a schițării vreunui gest de a descoperi un sens vieții: „*ești de prisos mezire Cristof Columb/... noi lunecăm pe punțea elanurilor sparte*"; în cel de-al doilea, „*Calul Roșu*" (Pegasul poetului), întîlnim decepția poetului în fața unei lumi pentru el închise: „*zadarnic apoi am bătut la porți albastre grele, de vis;/ nici o poartă nu a gemuț/ nici un vis nu s-a deschis*". Dar deschizîndu-i-se, în anii noștri, larg, ferestrele lumii și ale vieții, poetul se întoarce „*prin noaptea mai neagră decît tuciu/ Către pămînt, spre oameni, cu ei să lupt, să cînt!*" Și, potrivit noului său crez, Radu Boureanu găsește acum nenumărate ocazii de a se inspira din realitatea mereu înnoitoare a patriei noastre și din contemporaneitatea luptei pentru libertate a popoarelor. Poezii ca acelea cuprinse în ciclul „*Sub stema Republicii*" sau în „*Imagini din Cenad*" afirmă prezența poetului în actualitatea radicalelor transformări ale țării. Sînt în poeziile lui Radu Boureanu scrise după eliberare cîteva chipuri de oameni noi, ce rămîn în amintirea lectorului. În poezia „*Stupina*" figura lui Veselin, stuparul unei gospodării colective, se conturează, deși în puține cuvinte, fermecător de viu, proiectată și ea pe spații gigantești.

L-am nedreptățit pe Radu Boureanu, dacă nu am spune că, în ciuda unei concepții prea întunecate asupra vieții, nu răzbat din producția sa lirică din trecut accente de caldă umanitate, ca în „*Lipovceanul*", „*Lipovceanca*", „*Cîntecul lipovcanului*", „*Mrejerul în apus*", „*Mrejerul doinește*", „*Voroavă*" etc... Dar iarăși am păcătui, dacă nu am atrage atenția asupra unor recidive — într-adevăr nu caracterizante — în poezia actuală a lui Radu Boureanu, simțite prin lipsa unor idei clare și printr-un abuz de imagini, în care emoția se sufocă (Defecțiuni mai vizibile în ciclul „*Alte poeme*", datate 1948-1954).

„*Umbra stelelor*" confirmă, fără echivoc, un real temperament poetic, iar reușita ultimei sale creații lirice evidențiază vigoarea unui poet în plină maturitate; sîntem deci îndreptățiți să considerăm „*Umbra stelelor*" ca o treaptă spre noi și luminoase împliniri.

Traian STOICA

PORTRETE

O VIAȚĂ DE NECONTENITĂ LUPTĂ

Maria Rosetti

În seara zilei de 15 noiembrie a anului 1847 sosea în Giurgiu, venind de la Paris, o femeie tînără, de statură mică, cu un păr frumos, negru, și cu niște ochi sfredelitori și vioi care cercetau cu pasiune și entuziasm tot ce vedeau în jur. Era Maria Grant — fiica unui colonel scoțian — care la 31 august 1847 se căsătorise la Londra cu C.A. Rosetti și acum sosea împreună cu soțul ei în mica țărișoară de la gurile Dunării. Nimeni n-ar fi bănuit atunci că femeia aceasta se va dărui patriei sale adoptive și cauzei revoluției burghezo-democrate, cu o patimă atît de rar întîlnită.

Vîntul revoluției colinda Europa, însuflețind popoarele la luptă. Casa lui Rosetti, după întoarcerea din Paris, devenise loc de întruniri pentru membrii societății secrete „Dreptate - Frăție". Ziua de 6/18 iunie 1848 a fost o zi memorabilă pentru Maria Rosetti. Iată ce scria despre această zi celebrul istoric francez Jules Michelet: „Era în 6/18 iunie 1848. Doamna Rosetti se afla în durerile celei dintîi faceri. Bărbatul său sta lîngă pat îngrijorat și nerăbdător și se uita la ceas. Femeia sa știa pentru ce. La orele șase revoluția trebuia să facă cel dintîi pas. Rosetti urma să însoțească pe doi dintre prietenii săi, care plecau să răscoale țara. Patria îl chema. Țipetele femeii sale îl rețineau însă. Nu mai puțin îngrijorată de această întîrziere, ea voia din toate puterile să fie liber. Și fu. Copilul se născu! „Mulțumesc lui dumnezeu!... Sărută-l și pleacă!"

În timpul acelor zile tulburi, deși imediat după ce născuse, Maria Rosetti a fost prezentă în mijlocul mulțimii, nelnfricată și entuziastă. Dar verificarea entuziasmului și a sacrificiului abia aveau să vină. Capii revoluției sînt arestați. Printre aceștia, și soțul ei. Pornește pe urmele lor, la Giurgiu, unde îi găsește îmbarcați pe o ghimie. Aici află că vor fi transportați pe Dunăre în sus, spre a fi încarcerați într-o fortăreață din Bosnia. Și pe cînd ghimia purta prizonierii români spre destinul lor tragic, alăturîndu-se soartei revoluționarilor, femeia aceasta, animată de aceleași idei, îi însoțea. În căruțe țărănești ori pe jos, necontenit se afla în preajma lor. Hotărîtă să-i elibereze cu orice preț, ea intervenea pretutindeni. Și dacă la Orșova, unde organizase evadarea lor, nu a izbutit să-i elibereze, la Sfeniția, un sătuc românesc din Imperiul Austro-Ungar, le înlesnește fuga cu ajutorul țăranilor. Revoluționarii sînt liberi, dar libertatea aceasta înseamnă exil! Ea împărtășește cu aceeași jertfire de sine privațiunile și durerile exilului, timp de nouă ani...

1857. Maria Rosetti, împreună cu soțul ei, revine în țară. În anii care urmează, desfășoară o prodigioasă activitate ziaristică, numărîndu-se printre primele femei care se afirmă pe tărîm social, prin scris. Articolele ei din „Rominul de duminică" sînt însuflețite de cel mai cald patriotism. În ele plîpîie vii ideile umanitare ale pașoptiștilor. În articolul „De la o mamă la alta" (1864) face o descriere emoționantă a felului cum cresc copiii țăranilor, lăsați singuri pe marginea ogoarelor, pradă foamei, mușteliorului, pîinișului. Mamele sînt silite de vechili să lase la muncă pe moșia boierilor. Cine să îngrijească pruncii aceștia nenorociți? „Femeile muncitoare din sat sau oraș — sugerează Maria Rosetti — să se însoțească cîte șase familii și, pe fiecare zi, una din ele s-adune copilașii celorlalte și să-i îngrijească, pe cînd celelalte se duc la muncă". Este soluția incipientă a creșelor de azi! Într-o scrisoare deschisă, publicată în același ziar, dă o înălțătoare lecție de patriotism tinerei generații: „Iubește-ți țara ca pe tatăl tău, ca suvenirea mamei tale și respectă totdeauna iubirea ce o au ceilalți pentru patria lor"... „Iubește omenirea precum iubești pe fratul tău și nu uita că este peste putință să fie o femeie bună de nu va fi și bună cetățeană".

În anul 1865 editează ziarul „Mama și copilul". În foiletoanele și biografiile oamenilor ilustri pe care le publică (Galileu, Newton, Columb), Maria Rosetti își propune să facă educația etică și patriotică a copiilor. Remarcabil și surprinzător de documentat este articolul cu titlul „Către copii", scris pe înțelesul celor mici, în care ea face un scurt istoric al jurnalismului mondial.

Dacă ar fi să sintetizăm întreaga activitate a acestei admirabile femei, am spune: pentru ea viața și fericirea au însemnat o necontenită luptă.

I. CORBAN

DEBUT

de Anatoli FINOGHENOV

Ciudat! Privești ochii aceștia tăiați în migdală și te întrebi unde ai mai întîlnit expresia lor puțin stranie, grea de o emoție ale cărei înțelesuri nu le poți prinde, privești gura aceasta cu rotunjimi feminine și totuși atît de gravă, finețea trăsăturilor sau linia grațioasă a umerilor și ai tot timpul senzația că această fată îți este cunoscută, că undeva, cîndva, ai mai văzut chipul ei de o frumusețe aparte. Și, totuși, pînă de curînd nu am văzut-o niciodată pe Tatiana Samoilova. Pentru că apariția ei „pe lumea" cinematografică (misterul a fost deci dezvăluit: frumoasa din fotografie e o actriță sovietică de film) datează de foarte puțină vreme, adică o dată cu filmul:

TREC COCORII

Un titlu poetic care sugerează — și nu numai romanțioșilor — neliniști de toamnă, triști sentimentale. Și totuși filmul evocă o cumplită pagină din Marele Război de Apărare a Patriei, pe fondul căreia se țese o tragică poveste de dragoste. Veronika și Boris se iubesc cu o dragoste senină, exuberantă, sinceră. Izbucnește războiul. Boris pleacă voluntar pe front. Părinții Veronikăi sînt uciși într-unul din primele bombardamente inamice. De la omul iubit, fata nu a primit de mult nici o veste. Într-o zi, în timpul unui bombardament, Veronika, cu sufletul înecat în desperare, înspăimîntată de exploziile asurzitoare, se ghemuiește în brațele lui Mark, vărul lui Boris. Tînărul, lipsit de scrupule, profită de starea sufletească a fetei și ireparabilul se produce...

Veronika se mărită cu Mark, dar în scurt timp își dă seama ce greșeală groaznică a săvîrșit: ea îl iubește tot pe Boris, iar Mark se dovedește a fi un om laș, egoist, meschin. Veronika își părăsește soțul și îl așteaptă cu deznădejde pe Boris, îl așteaptă febril, cu încăpățînare, chiar atunci cînd știe că acesta nu se va mai întoarce niciodată: de pe front sosise mai demult vestea morții lui.

„Trec cocorii" a stîrnit aprinse controverse în rîndurile spectatorilor sovietici. Unii justificau comportarea Veronikăi, alții o condamnau cu asprime. Opiniile au ajuns totuși la un numitor comun în ce privește pe interpreta Veronikăi: Tatiana Samoilova mărturisea un talent generos, indiscutabil. În asemenea condiții, datele ei biografice încep, firește, să intereseze. Permiteți-ne deci, să facem prezentările:

Tatiana Samoilova — 23 ani, studentă în ultimul an la secția fără frecvență a Institutului de Teatru. Ar fi fost desigur mai spectaculos să v-o putem releva ca pe cine știe ce neașteptată descoperire a unui regizor cu intuiție genială, care a găsit-o în familia vreunui cumsecade contabil sau a unui colhoznic fruntaș, urmînd cursurile vreunui Institut de Mecanică. Regretăm, dar trebuie să vă comunicăm că Tatiana este fiica cunoscutului actor Evgheni Samoilov și că, prin urmare, talentul actoricesc e, în cazul acesta, un „viciu" familial. Un amănunt neobișnuit, totuși: în familia lor a fost cineva care s-a împotrivit cu înverșunare, ani de-a rîndul, ca Tatiana să se dedice artei Thaliei: tatăl ei. Astăzi, după succesul filmului „Trec cocorii", suspină dezarmat și recunoaște cu resemnare: „Nu am nici un drept să o judec pe Tatiana. Învingătorii nu pot fi judecați".

De altfel, ne permitem să credem că nu regretă nicidecum perseverența fiicei sale și că se preferă el un „învins judecat", cu atît mai mult cu cît, deși poate fără vrere, tatăl a fost acela care a trezit în Tatiana pasiunea artistică.

Vasili Lanovoi (dreapta), soțul Tatianei, într-o scenă din filmul „Pavel Korceaghin" ←

— Aveam șase ani, cînd am fost dusă pentru prima oară la cinematograf — povestește tînăra actriță. Se juca filmul „Șciors" și tatăl meu interpreta rolul neînfricatului conducător sovietic de oști. Am privit tot ce se întîmpla pe ecran, cu respirația întretăiată, zguduită, fără să știu prea bine dacă mă impresiona soarta lui Șciors sau cea a tatei... Înțelegeam, și parcă nu prea bine, că sînt una și aceeași persoană și totuși nu... Cînd m-am întors acasă, eram hotărîtă: o să joc și eu în film, o să caut să fiu mereu altcineva și totuși eu.

Precum se vede, Tatiana s-a ținut de cuvînt.

TÎNĂRA FAMILIE

Vă amintiți de filmul „Examenul de maturitate"? Elevul Listovski fusese interpretat de un tînăr puțin cunoscut pînă atunci, dar care, și prin plăcuta lui prezență scenică, și prin finețea jocului său, impresionase publicul. Tînărul se numea Vasili Lanovoi (a jucat și rolul principal din filmul „Pavel Korceaghin"). Îl amintim aici, însă, nu pentru poziția sa artistică, ci pentru cea... conjugală: el e soțul Tatianei Samoilova, cu care s-a cunoscut încă din primii ani ai studenției. Și pentru că gazetarii sînt prin definiție indiscreți, vă comunicăm unele amănunte din viața lor particulară: amîndoi sînt pasionați de sport (pe chestiunea aceasta se nasc și unele aprinse discuții contradictorii), dar cad de total acord cînd e vorba de călărie și volei, care constituie pasiuni comune. Anul acesta au fost amîndoi angajați în colectivele a două mari teatre moscovite: Tatiana la Teatrul Dramatic „Maiakovski", Vasili la Teatrul Academic de Stat „Vahtangov". Și ultimele noutăți: în prezent Vasili repetă rolul lui Maiakovski din piesa „Marele Kirill" de Selvinski, iar Tatiana pregătește rolul Ofeliei din „Hamlet".

TANDALER *de la Seul*

de Lucăr SEBASTIAN

Fiindcă avem a vorbi aici despre Tandaler — chiar dacă e de la Seul, şi nu de la Alba ori Flămînda — de nevoie este să facem, după pilda lui Ion Budai Deleanu, o invocare către Muză, care se cuvine a ne inspira. Deci dară:

Muză! ce lui Omir odinioară
Cîntaşi Vatrahomiomahia,
Cîntă şi mie, fii bunişoară,
Toate cîte făcu lisinmania,
Cînd Yankeu Vodă îi dete slobozie,
Arme şi-olaturi de moşie...

„Aha! — o să zici d-ta — e vorba de Li Sîn Man, preşedintele Coreei de Sud, care se sprijină pe american. Bun! Dar ce-are a face Li Sîn Man cu Tandaler, inimosul din „Ţiganiada"?

Uite că are!

Nu-i oare Tandaler acela care, toată ziua bună ziua, ţipă că vrea vitejie şi tinjeşte după război? (Măcar că autorul zice aşa într-o notă: „Tandaler s-arată încai cu gura că nu se teme; dar vom vedea mai încolo de este el acel viteaz cum să arată.") Ei, bine, Li Sîn Man nu ţipă şi ol cît îl ţine gura că vrea „marş spre nord", că vrea „cruciadă împotriva comunismului", că vrea pînă şi război mondial? Şi, slavă domnului, nu le spune toate astea numai intimilor săi de la Seul, ci le clamează ca acum vreo trei ani în chiar Congresul S.U.A., care cu cinste l-au fost primit pre dînsul. Şi precum el, aşa şi ciraciişăi. Căci: „Dacă aş avea bomba atomică — s-a fost exprimat cu vitejie ministrul său de Externe, Cio Ciun Hvnan — aş arunca-o chiar acum asupra Moscovei". Care Moscovă o să stea, desigur, să privească cuminte cum dumnealui aruncă asupră-i, mă rog frumos, cu bomba furnizată de Yankeu.

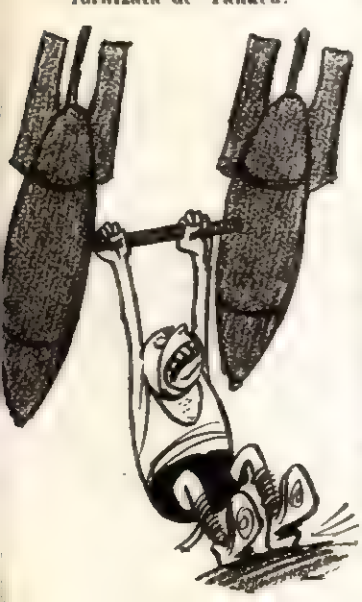

Apoi, nu-i oare Li Sîn Man acela care şi-a îndemnat majoritatea d-sale parlamentară să voteze o moţiune, prin care să-l avertizeze pe Cian Men, liderul Partidului Democrat şi fost vicepreşedinte al Coreei de Sud, să înceteze cu criticile la adresa regimului lisinmanist — pentru ca, după 24 de ore de la votare, Cian Men să fie puţin asasinat? Nu tot dînsul bucuratu-s-au foarte că Sin Ik Hi, alt lider al Partidului Democrat şi înverşunat rival al său, a murit, săracul, „subit", pesemne de emoţie că tocmai obţinuse în alegerile pentru Adunarea Supremă 1.800.000 de voturi pe care în urma acestei morţi năpraznice le-a moştenit el, Li Sîn Man, care tocmai pierduse cîteva milioane de voturi? Bun e dumnezeu! De unde se vede că ici un asasinat, dincoace o moarte subită, sînt bune toate ca să închizi gura adversarului politic. Şi dacă n-ai la îndemînă nici moartea subită, nici asasinatul — ce să-i faci? — sînt bune şi arestările! Oare nu Li Sîn Man, după cum ne anunţă o telegramă recentă din Seul, arestatu-l-a pe rivalul său politic Cio Dong Am, conducătorul Partidului Progresist din Coreea de Sud şi fost în două rînduri candidat în alegerile prezidenţiale?

Ei, bine, Tandaler inimosul, al lui Ion Budai Deleanu, nu proceda oare la fel cu fieştecare care i se încontra? Căci, zice la un moment dat Tandaler:

Iaca vă zic ha mai dă pe urmă:
Aşa să tăceţi ca peştii în apă!
Că dacă oi simţi că mă mai curmă
Cineva în vorbă ş-un cuvînt scapă
Din gura lui ha neruşinată,
Îmbe i-oi zdrobi fălcile îndată.
. . . . . .
Aşteptaţi numa, că acum v-oi pune
Căpăstru în cap şi zăbale în gură,
Şi veţi juca pe altă zicătură.

Aici cată să ne oprim olecuţă. Merită să degustăm pe îndelete, cu plescăituri de limbă, savoarea înaltelor cugetaţiuni ale lui Tandaler, care inspiratu-l-au la fapte pe Li Sîn Man. Ce este mai viril şi mai vitejesc decît acest: „Îmbe i-oi zdrobi fălcile îndată"? Stai, băiatule, flămînd şi sub teroare — şi nici pis să nu sufli, că altfel... îmbe etc. Vreau marş, vreau cruciadă, vreau bombă atomică, iaca aşa vreau eu! Şi dacă te pune sătana să te-ncontrezi, îţi pun căpăstru şi te fac să joci pe altă zicătură. Zicătură americană, dacă mă pot exprima astfel. Măreţ!

Da' ce! Ca ăi din Coreea de Nord? Nişte smintiţi! Ici o cale ferată, dincolo o hidrocentrală, mai pe nu ştiu unde un orez mai sticlos... Mofturi!... Mie daţi-mi bombe, şi nu de orişicare, ci atomice şi cu hidrogen!

Inimosul, zbircitul, zaharisitul, setosul de sînge ca o şerpoaică, măreţul Li Sîn Man ştie el, hîtrul, ce vrea! Că dacă n-ar vrea ce vrea, dacă n-ar zice ce zice, dacă n-ar face ce face, ar mai fi el preşedintele Tandaler de la Seul?

CONGRESUL SPIRITIŞTILOR

Hm! Să recunoaştem că e cam fistichiu de luat aminte că, în vreme ce omenirea e zbuciumată de grave probleme de care sînt legate pacea şi securitatea popoarelor, autorităţile engleze nu dai încuviinţarea — cum relata deunăzi radio Londra — pentru ţinerea unui congres al spiriţiştilor! Sub denumirea asta se adăpostesc — după cum se ştie — toţi acei ce se îndeletnicesc cu speculaţiile oculte — ghicitori, taumaturgi, astrologi, magicieni şi alţi şarlatani — pentru care unii britanici au o veche şi inexplicabilă pasiune.

Această simpatie e concretizată nu numai într-o anume stufoasă literatură închinată supranaturalului, ci şi în sumedeniile de tagme şi asociaţii fascinate de tainele „lumii invizibile", pe care caută s-o forţeze fie prin mijlocirea magicienilor profesionişti, fie prin acea a medium-urilor docile. Mulţi scriitori englezi, ahtiaţi de tiraj, au exploatat această slăbiciune a insularilor, alimentînd colecţia cărţilor cu fantome şi strigoi. Amintim că faimosul Conan Doyle, dună ce a secătuit aventurile detective ale croului său Sherlock Holmes, s-a năpustit şi dînsul în domeniul stafiilor.

Fireşte, nu puţini au fost oamenii cu scaun la cap din Anglia, care s-au străduit să combată această manie crooiică a superstiţiei, unii cu argumente ştiinţifice, alţii pe calea satirei, şi aţi văzut că şi Shakespeare, în „Nevestele vesele din Windsor", în în hăţjocurâ vrăjitoriile în care credeau destui contemporani ai săi.

Dar se vede treaba că năluciile sînt mai puternice în Anglia decît realităţile bunului simţ, din moment ce s-a ajuns la congresul în chestie. Nici nu ne mirăm, dacă luăm în consideraro faptul că superstiţiile au determinat întemeierea unor instituţii aşa-zise ştiinţifice, a căror menire nu este să le spulbere, ci să le cultive, înregistrîndu-le şi difuzîndu-le prin conferinţe şi broşuri.

Bunăoară vechea „Society for physical research" s-a specializat, printre altele, în „case necurate", avînd şi o echipă pregătită în acest scop („Commitee on haunted houses") care dezinfectează locuinţele de... stafii. Probabil că activitatea ei trebuie să fie colosală, dacă dintr-o veche publicaţie pe care am răsfoit-o întîmplător, rezultă că, pînă în 1900, 49 tomuri din cele 86 pe care le-a editat cuprinf jurnalul cercetărilor în domeniul cazurilor misterioase, nemaivorbind de secile de broşuri pe aceeaşi temă.

Această activitate a fost înşirată în şerios de alt scriitor hînluit de duhuri necurate, belgianul Maurice Maeterlinck, care s-a ocupat de ea într-o carte apărută la începutul primului război mondial şi intitulată „Onspetele necunoscut". Am frunzărit-o din curiozitate şi nu există ceva mai comic decît gravitatea cu care autorul discută istoriile cu fantomele engleze.

Din toate aceste documentări reiese că spectrele deţin un loc important în preocupările unei anumite categorii de englezi şi că o sumedenie de case sînt locuite de „ducă-se pe pustii". Stafiile astea într-atîta s-au deprins să se ţină de poala unor englezi, încît îi urmează şi în străinătate. Acum cîţiva ani, un întreg pension din Hamburg a fost obligat să se evacueze precipitat cu cele 400 eleve britanice, speriate — cum au relatat ziarele — de spectrele ce se plimbau noaptea prin sălile internatului.

Analele „instituţiei" de care vorbim citează zeci de cazuri de locatari care au văzut fantomele şi care au fost nevoiţi să apeleze la exorcismele ce au puterea să le alunge!

„Spectre blajine — spune cu seriozitate doctorul Milton, Vreo hătrînă cu un şal cenuşiu, încrucişat pe piept, ce se apleacă noaptea peste somnul noilor locatari şi pe care o întîlneşti stînd într-un colţ al culoarului, discretă, tristă şi puţintel încruntată. Sau un domn în halat de casă, care trece tăcut prin anticameră, ultindu-se cu o privire minioasă la intruşi!"

În vecul tehnicităţii ce a pulverizat — cu avioanele-rachetă supersonice şi rachetele balistice — vrăjitoarele călare pe mătură, călătorind prin văzduh spre festinuri sălbatice, se mai găsesc „oameni de ştiinţă" care să creadă în asemenea halucinaţii! Şi se mai găsesc unii care au mai au altă treabă decît să îngăduie un congres al vrăjitorilor, spiriţiştilor şi altor antreprenori de fantasme, într-o vreme cînd altfel crunte şi pozitive realităţi dau insomnie cetăţenilor britanici.

Sau, te pomeneşti, guvernul d-lui Mac Millan aşteaptă cine ştie ce soluţii miraculoase, cine ştie ce filtre magice, de la acest congres, elixiruri capabile să-i salveze bugetul şi să mai aleuneze regimul austerităţii desperate. S-o fi încredinţat pesemne că ajutoarele practice „dezinteresate", sosite din altă parte, de peste ocean, s-au soldat nu cu chilipiruri, ci cu noi angoase pentru bieţii contribuabili britanici, „justificate" de politica înarmării agresive. Şi atunci, mai ştii, un congres al spiriţiştilor poate aduce răspunsuri salvatoare din lumea cealaltă, înţesată cu umbrele altor competenţe financiare şi politice interesate de soarta guvernului conservator!

POTOMAC

Boli de stomac şi RINICHI

În staţiunile Olăneşti şi Călimăneşti se tratează boli cronice de stomac, intestine, ficat, căile biliare, rinichi şi căile urinare, nutriţie şi diabet.

În staţiunile Slănicul Moldovei şi Singeorz, se tratează ulcere cronice, gastrite, afecţiuni cronice intestinale, boli de nutriţie.

Cadre medicale de specialitate, utilaje medicale moderne, cazare şi masă cu regim dietetic, în condiţiuni optime, sînt puse la dispoziţia bolnavilor.

Cei care doresc să meargă pe **cont propriu**, beneficiază de **tarife reduse** în sezonul ianuarie-iunie.

Informaţiuni suplimentare se obţin la Direcţiile Staţiunilor şi la Ministerul Sănătăţii, telefon nr. 1.03.30 şi 2.31.78, interior 78.

...și răspuns plătit

— schiță —

de Silviu GEORGESCU

Ilustrația de B. GĂNESCU

1'92. Alegerile s-au terminat cum ar veni, de altădată. O seară neobișnuit de calmă, așa cum cad de obicei serile la sfîrșit de crîncenă bătălie, aprindea una cîte una vitrinele (cele care mai rămăseseră cu geamuri, bineînțeles) de la marile magazine din centru. Ca niciodată la ora asta, străzile rămîneau pustii ca și cum orașelul, ostenit de altfel frămîntări și veghe, s-ar fi pregătit mai de cu vreme de culcare. Doar cînd și cînd cîte un tumbărau municipal, pornit să adune cioburi, afișe și resturi din gardul școlii de fete nr. 4, străbătea aprig piața prefecturii. Încolo, primăvară, colb dauruu de lună și viișmii abia înfloriți din grădina „La Colorelea", pe sub care țineau zăduf încă de altădată frații Causă, Plisculeț, Dudă Ilingheru și alții care osteniseră pentru guvern.

Era oare cazul să te mai îndoiești că și de aci înainte cel mai însemnat personaj pe întreg județul, atotputernic, popular, generos și, mă rog, cîte și mai cîte, avea să rămînă tot domnul Iorgu Sarmanide-Balș, reales pentru a patra oară cu o majoritate zdrobitoare de voturi?!

Zadarnic se învîrtoșase opoziția, repezindu-și încoace toate „rezervele", inclusiv prezicătorul Nae Mihăilescu-Mafalda din București, adus anume să prezică trecutul, prezentul și viitorul țării. Zadarnic! Guvernul ieșise învingător. Și unde mai pui că totul decursese în cea mai perfectă ordine. Oficial, un singur mort. Unul singur!. Și acesta, după cum reieșea din rapoarte, decedat din proprie inițiativă, mai înainte ca medicul legist să-i fi putut veni în ajutor.

Să tot fi fost ceasurile nouă și ceva. Avocatul Doru Alcibiade Căliman, cunoscut și apreciat om politic din partea celor cu opoziția, urcă într-un suflet bulevardul gării. Dintr-o discuție cu cîțiva amici, aflase adineauri că lista cu noile posturi și numiri (*lista de bucate*, cum găsise cu rale s-o numească chiar dumnealui) fusese întocmită încă de ieri, la banchet, de conu Iorgu Sarmanide-Balș. Iulică Rozolea, vicepreședinte al comisiei interimare: Vasiliu — cu trei ani în urma lui la facultate — avocatul primarici. Mumuianu, la Salubritate; Serbezeanu... și cîți alții. Pînă și flecușteștului ăla de Bușilă i s-a rostuit ceva, pe la Administrația Financiară...

Și-n vremea asta, dumnealui, om cu posibilități, cunoscut, capabil, om cu condei (vezi ultimul articol din „Deșteaptă-te Oltene") își pierde pe degeaba vremea, în cabinete de „neclintit stilp". Patru ani de cînd își tot pune candidatura, și rezultatul .. ce să mai vorbim?! Uite-l: Rozolea vicepreședintele interimarei. Mumuianu la Salubritate. Nu, nu! Că s-a săturat pînă în gît. Ajunge!. Trebuie să facă neapărat ceva. Și asta încă acum, cît mai e vreme.

În treacăt își aminti că în cîteva rînduri Iorgu Sarmanide însuși încercase să-l atragă de partea lor.

— Un om ca dumneata, dragă Doruleț îi spusese într-o seară la „Minerva". păcat! Cred c-ai fi cel mai indicat să ocupi locul de.. adică, ce să mai vorbim? Vino la noi și n-o să-ți pară rău!...

Cu aceste gînduri, străbătu mica piațetă ocolită de platani și deschise hotărît ușa oficiului poștal. „Poate că, cine știe, lista nu s-a completat încă... O mai exista vreun locșor acolo, la *„interimară"*, sau.. Mă rog, decît nimic-nimic?" Încă de adineauri, pe cînd discuta cu amicii, îi venise o idee: ce-ar fi să-i scrie lui Sarmanide?... Să-i spună că... hm, *în aceste clipe, cînd țara... dumnealui... urbea noastră... o să înțelegeți...* Și să încheie cu o felicitare...

Pe urmă se gîndi că o scrisoare poate ar fi prea mult. Prea ar fi cusută cu ață albă. Pentru un loc la „interimară"? Și dacă, mă-nțelegi, cu ajutorul lui dumnezeu, lucrurile se schimbă? Dacă... Nu, hotărît lucru, o telegramă de felicitare, și atît. Pe urmă, mă rog... o să vadă el ce și cum.

Funcționarul de la ghișeu, un bătrînel transpirat, cu ochelari de sîrmă, își cădelnița somnoros fruntea pe deasupra vraftului de telegrame. Mîna înmănușată a avocatului trebui să-l scuture îndelung, pînă să-l hotărască să-și dezlipească pleoapele. Abia cînd văzu pe cine are în față, omul sări de pe scaun bîiguind mii de scuze și se apucă să înregistreze telegrama.

— O trimiți numaidecît, acum stărui nervos avocatul. Cel mai tîrziu mîine dimineață trebuie să fie la destinație!

Nici o grijă, coane! — se înclină respectuos funcționarul. Uite, chiar acuși o bat!...

Și, cu glas tare, mai reciti o dată ciorna scrisă de avocat:

SĂ NE TRĂIASCĂ NOUL ALES!

Semnează: *Doru Alcibiade Căliman — avocat.*

Avocatul Doru Alcibiade Căliman nu dormi toată noaptea. De cîte ori închidea ochii, i se părea că se vede purtat cu alai, răsturnat pe pernele moi ale unei trăsuri, sau purtat pe brațe de mulțime, alături de conu Iorgu Sarmanide-Balș.

— Să ne trăiască noul ales! Ura aa! — izbucneau mii de glasuri.

Și de sus, de la înălțimea balcoanelor, o impresionantă ninsoare de flori se revărsa asupra mărețului cortegiu.

Numai că, să vezi drăcie! Îndată ce florile ajungeau mai pe aproape, avocatul băga de seamă că ele sînt de fapt telegrame: zeci, sute, mii de telegrame, ce parcă valsau în ritmul uralelor.

Să ne trăiască noul ales! Să ne trăiască noul ales!...

Pe la opt și ceva, aștepta, gata îmbrăcat, cu ochii la ceas, tresărind la fiecare ușă trîntită.

„Dacă conu Iorgu primise telegrama, nu se putea să nu-i trimită numaidecît o vorbă, un semn... Dar dacă... n-o primise?... Dacă dobitocul ăla de funcționar o fi uitat s-o trimită? Dacă o trimisese greșit, în altă parte?!..."

Un moment se gîndi să se repeadă pînă la oficiul poștal... Sau...

Dacă s-ar duce personal să-l felicite pe Sarmanide?... Haidade! Pentru un loc la „interimară"?...

Tocmai atunci îl zări pe socrusu, Gogu Smeureanu, proprietarul cinematografelor „Aurora" și „Unirea", scuturînd nerăbdător clopoțelul de la intrare.

— Asta-mi mai lipsea acum! — se neliniști avocatul.

Fiindcă una din condițiile prin care Smeureanu consimțise la căsătoria fiicei sale Margareta (patru rînduri case vedere pare : 25% din încasări cinema „Unirea") cu proaspătul avocat Doru Alcibiade Căliman (... și atît) fusese ca acesta, cîte zilișoare o avea de trăit, să poarte pe cărțile sale de vizită nobila mențiune de „membru în Partidul Național Liberal".

Avocatul se pregătea tocmai pentru o explicație în chestiunea cu telegrama, cînd ușa se trînti de perete și socru-su dădu buzna peste el în birou.

— Bravo, dragă ginere! Așa te vreau!... Ideea asta cu telegrama...

Și toc-toc, îl sărută pe amîndoi obrajii.

— Urlă orașul, domnule! A făcut o vîlvă... Și taman acu', după alegeri... Ah, ai un cap, mă băiatule!...

Și mai înainte ca Doru Alcibiade Căliman să se fi dezmeticit, bătrînul se și făcuse nevăzut, zorit să ducă și altora vestea.

Zece minute mai tîrziu, avocatul cobora dintr-o birjă, în colț la „Minerva". Pe trotuar, ca la o vorbă, vechiul său prieten, coleg și, ca și el, *neclintit stilp* în rîndurile aceluiași partid uitat de dumnezeu, avocatul Decebal Fleștoiu.

Îi întinse mîna rîzînd:

— Mă, da' știu c-o făcuși!... Oleo! Așta zic și eu curaj!... Am citit telegrama. E tare, mă!...

Și pentru a doua oară în dimineața aceea, toc-toc! Pe amîndoi obrajii.

— Așa ar fi trebuit să facem toți, mă!

Avocatului Doru Alcibiade Căliman îi veni deodată așa, din senin, să rîdă... Ei, vasăzică, asta era?! Acum se găsiseră toți să-i dea dreptate... Pînă și socru-su!...

Se gîndi că nu strică să-și dea și un pic de importanță.

— Chestie de inițiativă, dragă! — zise.

— Ai dreptate, ai dreptate! — se grăbi amicul. Totuși, știi... mă gîndeam că după toată povestea asta, n-ar fi rău să dispari pentru cîteva zile.

„Adică să-l las pe Sarmanide să alerge el după mine!" — gîndi avocatul și ideea nu i se păru de loc rea. Din păcate, însă, acest lucru se dovedi a nu mai fi cu putință, deoarece în clipa aceea chiar își făcu apariția, venind dinspre clubul Național-țăraniștilor, un mic grupuleț, în fruntea căruia, într-o splendidă *uniformă* de țăran, pășea țanțoș... conu Iorgu Sarmanide însuși...

Avocatul simți că-l ia mai întîi cu rece, apoi cu cald, și într-o strălucire de vis revăzu impunătorul cortegiu de azinoapte, uralele, mulțimea, telegramele...

„Să mă duc spre el!" — gîndi. „Face?... Sau mai bine să..."

Dar și această nouă dilemă se dovedi de prisos, deoarece între timp conu Iorgu Sarmanide-Balș traversase strada și venea surîzător încoace, spre el.

— Am primit telegrama dumitale, dragă Doruleț!

Surîzător, avocatul făcu un pas înainte.

— În aceste clipe — începu — știți... cînd țara, vreau să zic urbea noastră... o să înțelegeți...

— Înțeleg, dragă Doruleț! Înțeleg!...

Și cît ai clipi, două palme răsunară pe obrajii încă mai adineauri sărutați ai avocatului.

— Ca să te înveți minte altădată, măgarule! — îl fulgeră Sarmanide-Balș, încheindu-și mănușile.

În treacăt, îi aruncă nimicitor telegrama pe care, cîteva minute mai tîrziu, în mijlocul unei mulțimi ce se adunase ca la urs, avocatul Doru Alcibiade Căliman citea și iar recitea, bietul de el, năuc, următarele:

SĂ NE TRĂIASCĂ BOUL ALES stop

Doru Alcibiade etc. etc.

FRIG și CALD

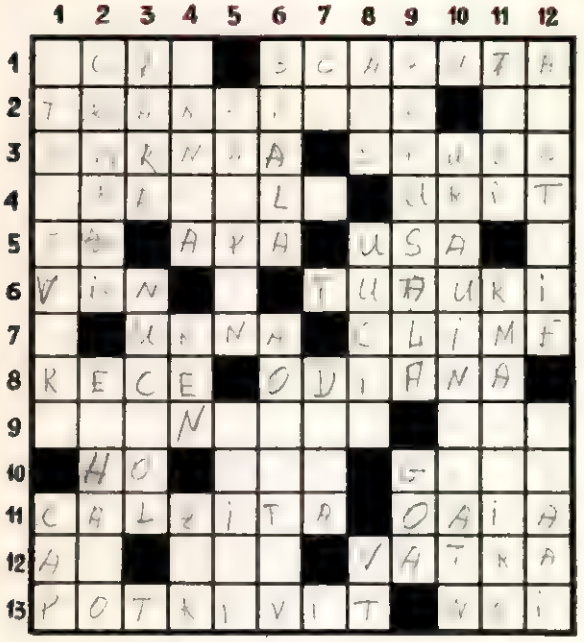

ORIZONTAL: 1) Haină călduroasă pentru vreme rece — Temperatură joasă. 2) A se încălzi peste măsură — Rece la inimă! 3) Are călduri din cauza frigului! — Cenușă fierbinte. 4) Căldura ființelor vii — Timp în care atmosfera e încărcată cu mulți vapori de apă. 5) Pronume — Vara, o vrem de la gheață — Când e frig, o ținem închisă. 6) Cald sau rece, de la robinet — Zimț la coama unui șiș. 7) Cutia din care se trag numerele la loto — Caldă, temperată, sau rece, după apropierea sau depărtarea de ecuator (pl.). 8) Ca gheața — Localitate pe litoral, o preferi vara. 9) Nu se lipesc microbi de ei — Lac vulcanic în Carpați. 10) Conjuncție — Livid — Un milimetru pe scara canicule sau a gerului. 11) Înfierbîntală (fig.) — Producătoare de materie primă... călduroasă (dim.). 12) Pe jumătate reci! — Oraș în caldă Somalie — Spună" pe care se „coc" vieițuitorii la mare. 13) Nici cald, nici rece — Pronume.

VERTICAL: Refugii pentru zilele toride — O parte din „Ficăra vie" sau „Judecata focului". 2) Element chimic a cărui dezagregare degajă uriașe cantități de căldură — Te trece din călduri în răcori (sing.) 3) Urcă turma la munte, îndată ce se face cald — Răcoritoare la sticlă (pl.). 4) A încălzi... tribunele — Animal din ținuturile înzăpezite — Îl iei vara de la gheață, dar te încălzește. 5) În vechime îl băga pe sclav la răcoare — Plîndcă s-a fript cu ciorbă, suflă și-n laurt (de aia-i mai zice „Stan Pățitul"). 6) A se răcori igienic — Aparat folosit la încălzire prin... arderea gazului. 7) Caizi la extrem! — Se încălzește de la plită. 8) Păcălit termic! — S-a ridicat temperatura — În fierbințeală. 9) Călduri insuportabile — Așa rămîn pomii iarna. 10) Calitate întîlnită la un om cu inima caldă. 11) Lucrări ce produc fiori reci elevilor nepregătiți! — Degajare de aburi sau de căldură. 12) Se topesc foarte ușor! — A răcori telegarii.

UNDE SE AFLĂ CELEBRELE „CAP" de ZIMBRU?

Recent a fost licitată la New York seria „Romînia" a celebrei colecții filatelice Alfred Caspary. Amintim că această colecție reunea aproape toate mărcile clasice de mare valoare din întreaga lume. După moartea colecționarului, ca a fost vîndută pe secții (țări), realizîndu-se pînă acum peste două milioane de dolari.

Din cele 31 de exemplare „Cap de zimbru" din prima și a doua emisiune, au fost prezentate la licitație 26 de exemplare, pentru care s-a plătit în medie 50% peste cotele catalogului Gibbons. S-a aflat cu acest prilej de existența a trei raritați cu adevărat mondiale. Este vorba de un exemplar de 27 parale neuzat, pentru care s-a obținut suma de 6.750 dolari; un exemplar de 81 parale uzat, pe fragment de scrisoare, recunoscut drept cel mai frumos exemplar ștampilat din această valoare, care s-a vîndut cu 5.250 dolari; un exemplar cunoscut din marca de 27 parale, uzat (lipit pe plic), pentru care s-a obținut suma de 4.250 dolari. Au mai fost vîndute la licitația colecției Caspary șase exemplare de 27 parale ștampilate, două exemplare de 54 parale ștampilate, două exemplare cu defecte de 81 parale, ștampilate, un exemplar de 108 parale neuzat și trei exemplare de 108 parale ștampilate. Pentru un fragment de plic francat cu 27 + 81 parale s-au obținut 3.250 dolari.

Din cea de-a doua emisiune „Cap de zimbru" au fost vîndute șase exemplare de 5 parale și unul de 10 parale. Menționăm faptul că cea mai mică sumă plătită pentru mărcile rominești la această licitație a fost de 1.100 dolari (pentru un exemplar uzat de 54 parale).

Toate aceste piese au fost cumpărate de mai mulți colecționari din America, Anglia, Portugalia, Canada.

Mai multe exemplare din celebrele „Cap de zimbru" se află de asemeni în colecția filatelică de la „British Museum", și anume: două mărci de 27 parale ștampilate, două de 54 parale nestampilate și două ștampilate, două de 81 parale nestampilate și unul ștampilat și un 108 parale nestampilat. Se mai știe de existența unor exemplare din primele mărci poștale rominești, în colecțiile Muzeului Poștal German, în ale reginei Angliei și ale unor filateliști din Buenos Aires, Lisabona, Paris.

În țară se găsesc foarte puține exemplare și nu se știe încă dacă se află vreun exemplar de 27 parale neuzat sau unul de 81 parale uzat.

În colecția Academiei R.P.R. sînt păstrate două exemplare de 27 parale, două de 54 parale și unul de 108 parale, toate ștampilate. Din a doua emisiune „Cap de zimbru" se află un număr mult mai mare, din care remarcăm trei piese de 5 parale „Poștă gazetă cu cadru întreg". Aceasta e singura colecție mai importantă din țară. Exemplare de valoare mai scăzută se mai află în Conservatorul Poștei și în cîteva colecții particulare din București, Cluj, Botoșani etc.

Asupra colecțiilor Poștei și Imprimeriei de Timbre vom reveni într-un număr viitor.

Val. TEBEICA

ȘAH

Problemă de MARJAN WROBEL (Varșovia)

Premiul I la concursul Federației engleze de șah 1956/57

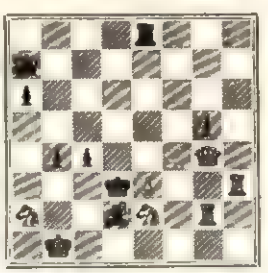

Mat în 2 mutări

(Alb: Rb1, Dg4, Tf2, Th3, Ca2, Ce2, Pe3. Negru: Rd3, De7, Te8, Nd2, Pp. a6, b4, c4, g5)

DEZLEGAREA JOCULUI DIN NUMĂRUL TRECUT

P	U	S	C	A	S	7 R	A	P	A	C	E
8 U	I	T	A	R	E	9 A	P	A	R	A	T
10 S	T	R	I	M	T	11 P	A	T	A	T	A
12 C	A	I	13 M	A	C	14 A	R	A	G	O	N
15 A	R	M	16 A	T	A	17 C	A	T	O	D	A
18 S	E	T	19 C	A	R	20 E	T	A	N	A	T
21 T	O	R	22 A	C	E	23 L	A	S	A	T	I
24 O	P	E	25 R	A	T	26 A	T	A	M	A	N
27 R	E	G	28 A	T	A	29 S	A	T	I	R	E
30 A	R	A	B	I	L	31 A	M	I	R	A	L
32 C	A	T	I	N	A	33 T	A	R	A	B	A
34 E	T	A	L	A	J	35 I	N	E	L	A	R

Poșta redacției

ZAHARIA M. — SIGHIȘOARA — și alți cititori care ne-au reclamat că nu-și pot procura revista. Mijlocul cel mai recomandabil ca să primiți cu regularitate revista rămîne totuși acela de a vă abona. În cazul că vă veți abona și nu veți primi totdeauna revista, vă rugăm a ne reclama imediat, pentru ca, la rîndul nostru, să sesizăm Direcția Generală a Difuzării Presei.

COCOARĂ RULIU — CARACAL. Coperta revistei „Flacăra" nr. 38 (138) din 28 decembrie 1957 și-a propus să prezinte marea familie a poporului romîn, luînd drept simboluri figuri de oameni ai muncii din toate domeniile de activitate și fii ai naționalităților conlocuitoare din R.P.R.

CITITORILOR CARE CER LĂMURIRI ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNVĂȚAREA LIMBII ESPERANTO. Un manual pentru învățarea limbii esperanto e în curs de editare. Pentru lămuriri mai precise, vă puteți adresa Comitetului de Inițiativă pentru Esperanto din R.P.R. — București, căsuța poștală 205.

S. U. A. 1957. W. von Braun primește o înaltă decorație din partea guvernului american. ←

Wernher von BRAUN și alți... americani

Atunci cînd oamenii sovietici au lansat în spațiul cosmic primul satelit artificial al pămîntului, unele agenții de presă și ziare din Occident, neputîndu-și ascunde amărăciunea și invidia, au încercat să minimalizeze uriașele succese ale științei și tehnicii sovietice. Printre altele, fabricanții de minciuni de peste ocean au născocit calomnia că autorii rachetelor și ai sateliților sovietici ar fi... germani luați prizonieri în al doilea război mondial.

Bavaria 1945. Von Braun (rănit într-un accident.

Această minciună gogonată a fost dezmințită de însuși germanul Wernher von Braun, unul dintre creatorii rachetei americane „Jupiter": „Germanii luați prizonieri de către sovietici au fost de fapt izolați de adevăratul program sovietic în domeniul rachetelor. Izolarea era atît de perfectă, încît ei ignorau existența acestui program".

Spusele lui von Braun au fost întărite recent și de Helmut Groettrup — unul dintre colaboratorii de pe vremuri ai lui Braun, actualmente cetățean al R.F.G., fost prizonier în U.R.S.S. începînd din 1945, care a declarat că „sateliții artificiali sovietici nu sînt opera savanților germani deportați". El pune în gardă lumea occidentală împotriva tendinței de subapreciere a capacității științei și tehnicii sovietice.

Și cum în viață se întîmplă de multe ori ca minciunile să se întoarcă împotriva autorilor lor, iată că problema a redevenit actuală, dar de astă dată în legătură cu știința și tehnica americană. Fiindcă unii dintre savanții și tehnicienii care au colaborat la lansarea satelitului artificial sînt de fapt germani get-beget, și nu dintre cei care în timpul odioaselor măceluri hitleriste zăceau în temnițe, ci dimpotrivă, dintre cei care au încercat să salveze de la pieire criminala mașină de război a lui Hitler.

Iată-l, de pildă, pe Wernher von Braun, pe care presa occidentală îl prezintă drept principalul autor al lansării satelitului american. Fiu de baron prusac, von Braun a lucrat din 1937 pînă în 1944 ca director tehnic al Centrului german de rachete de la Pennemünde, pe coasta Mării Baltice — rachete binecunoscute de populația Londrei. El este creatorul faimoasei „arme secrete V 2", în care führerul său își pusese atîtea nădejdi, în legătură cu viitorul unei omeniri guvernate de batalioanele S.S. și S.A. Din nefericire pentru hitleriști și din fericire pentru omenire, istoria a infirmat aceste nădejdi.

Dar, ca pisicile care știu să cadă întotdeauna în picioare, în momentul în care au simțit că se apropie Armata Sovietică, cercetătorii și tehnicienii germani de la Pennemünde au șters-o ... englezește spre Bavaria și s-au pus sub protecția noilor stăpîni americani.

Așa au devenit cetățeni americani W. von Braun, Hermann Oberth și alți colaboratori de la Pennemünde (în total 120).

Așa s-a născut colectivul făcător de proiectile teleghidate de la Fort Bliss (Texas), mutat în 1950 la arsenalul de la Redstone.

Așa s-a născut racheta „Jupiter C", care a lansat satelitul „Explorator", numit de multe ziare apusene „sputnikul american". Acestea neputînd — din cauza unor date calendaristice obiective — să acorde celor doi sputnici denumirea de „exploratori sovietici".

★

...Dar — așa cum spune poporul într-un înțelept proverb — cu o rîndunică nu se face primăvară. În timp ce sputnicii sovietici au fost lansați cu succes de la bun început, rachetele americane au înregistrat și înregistrează eșecuri după eșecuri. „Eșecul marinei americane în lansarea racheta *Vanguard* — scrie ziarul „Daily News" — constituie o amarnică dezamăgire". Iar recentul eșec — al cincilea — al lansării rachetei *Atlas* a provocat o nouă decepție în rîndurile celor ce-și puseseră speranța în „cea mai cumplită armă a aviației americane".

Ca să nu mai vorbim despre dureroasa diferență dintre 13,365 kg (greutatea „Exploratorului") și 503,300 kg (greutatea lui Sputnik II), e suficient să remarcăm că rămînerea în urmă a științei și tehnicii americane în multe domenii față de U.R.S.S. este un fapt recunoscut chiar și de cei mai înrăiți dușmani ai socialismului. Faptele sînt încăpățînate și ele demonstrează marea forță vitală a regimului socialist, superioritatea sistemului sovietic al învățămîntului public, a organizării științei, superioritatea de netăgăduit a socialismului asupra capitalismului. Cu sau fără specialiștii hitleriști, capitalismul nu poate să rămînă decît în urma socialismului!

A. B.

În zilele războiului hitlerist: W. von Braun în mijlocul unui grup de ofițeri superiori naziști, printre care și șeful aviației, generalul Adolf Galland.

Pennemünde 1943. Wernher von Braun (în dreapta, în haine civile) primește la centrul de rachete visita unor generali hitleriști, în frunte cu amiralul Dönitz (stînga, prim-plan).

EI RECUNOSC...

HARRY STEIN, inginer, concediat recent de către firma Martin & Co., în urma declarației de mai jos în legătură cu nivelul actual al științei și tehnicii americane în domeniul rachetelor și sateliților artificiali:
— În Rusia se dă ascultare oamenilor cu vederi mai largi. Noi însă, ne-am dovedit îngîmfați, prea încrezători și am stat cu mîinile încrucișate, desconsiderînd Rusia în mod inadmisibil.

WERNHER VON BRAUN, șeful programului pentru crearea de rachete al armatei terestre a S.U.A., a declarat în decembrie 1957:
— S.U.A. au nevoie de cinci ani, pentru a ajunge din urmă Uniunea Sovietică.
Iar în februarie 1958, îndată după lansarea satelitului american, a adăugat:
— Să uităm pentru moment greutatea considerabilă a celui de-al doilea Sputnik al Moscovei și să considerăm satelitul nostru doar sub aspectul de rival al lui Sputnik II.

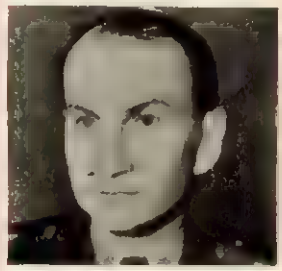

JAMES M. GAVIN, general locotenent, demis recent din funcția de șef al serviciilor de cercetări științifice ale departamentului armatei al S.U.A., după ce, printre altele, a declarat:
— Faptul că noi nu sîntem primii în spațiu este tragic... Sîntem în urma Rusiei din punct de vedere al evaluării stricte a balanței militare, cu și din punctul de vedere al perspectivelor generale de viitor.

TRUVOR HARDNER, fost ministru adjunct al Aviației S.U.A., referindu-se la superioritatea Uniunii Sovietice în domeniul rachetelor balistice intercontinentale, a declarat:
— Amîntîrziat.

RAY JENKINS, consilier juridic al Ministerului Apărării al S.U.A., a declarat
— Din cauza intrigilor ministrului Marinei de Război, desfășurate pe culoarele Congresului, am întîrziat în construcția sputnicilor.

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘIU! Bobiță, detectiv amator...

CAPITOLUL XX: „FINALUL ACESTEI POVEȘTI"

DE GEORGE Voinescu

SFATURI PRACTICE

PETELE DE OȚET, de vin alb și roșu, de fructe, cerneală roșie, grăsime sau praf se curăță cu amoniac amestecat cu 10 părți apă.

PETELE DE NOROI de pe țesătura de lînă se pot scoate întrebuințîndu-se apă caldă sau benzină. Apa amestecată cu oțet se folosește la scosul acestor pete de pe hainele de cauciuc. Dacă e vorba de o țesătură de mătase, lăsați pata de noroi să se usuce bine și apoi frecați locul cu o cîrpă moale, albă.

PETELE DE GRĂSIME de pe mătase. Pentru a scoate pata de grăsime de pe mătase, se picură deasupra amoniac. Cînd s-a evaporat lichidul, pe locul unde a fost pata se pune o sugativă și se trece cu fierul cald deasupra.

PETELE DE RUGINĂ dispar dacă frecați locul pătat cu o cîrpă muiată într-o soluție de sare și zeamă de lămîie.

De pe pînzeturi ele se mai pot scoate cu acid oxalic. Umeziți locul, acoperiți cu sare de măcriș și lăsați două ore la soare. Limpeziți cu apă călduță.

PETELE DE CERNEALĂ se scot acoperindu-le cu sare de măcriș și picurînd încet apă clocotită. Cînd a dispărut pata, limpeziți în mai multe ape.

PETELE DE TRANSPIRAȚIE. Dacă petele sînt proaspete, spălați cu apă și săpun, apoi puneți să se usuce la soare. Dacă petele persistă, spălați-le cu zeamă de lămîie și expuneți la soare.

PETELE DE MUCEGAI de pe rufe se scot cu un amestec din patru părți alcool și o parte acid salicilic, cu care se freacă locul pătat.

PETELE DE FUNINGINE de pe covoare persane pot fi înlăturate în modul următor: se perie bine pata și se presară apoi cu pudră de talc. Cînd pudra s-a murdărit, se curăță și se spală cu apă. Dacă nu iese în acest fel, pata se scoate cu cloroform sau esență de terebentină.

CÎND VREM SĂ CURĂȚĂM un pește, pentru ca să nu-i sară solzii e bine să-l introducem o clipă în apă clocotită. Opăriți, solzii se înmoaie și se rad ușor cu cuțitul.

CA SĂ NU SE LIPEASCĂ de grătar, peștele trebuie uns înainte cu untdelemn, iar grătarul bine încins.

MIROSUL DE PEȘTE de pe tacîmuri dispare, dacă sînt frecate cu un rest de lămîie și apoi spălate cu apă caldă.

ÎN JURUL GLOBULUI

„NYSA — N-57" se numește micul autobus turistic, de fabricație poloneză. Microbusul are o capacitate de 10 locuri pe scaune.

„CA ÎN FILME".. Delicvenții minori din S.U.A. au început să „lucreze" pe scară mare. Recent, o bandă de criminali minori au atacat vasul (vezi fotografia) cu care pleca în croazieră un miliardar american. Imitînd tot ceea ce au învățat la școala filmelor de gangsteri tip Hollywood, bandiții au imobilizat echipajul și au navigat după bunul lor plac mai multe zile, pînă cînd au fost obligați să se predea unor ambarcațiuni militare.

„SPORTURI" DE IARNĂ ÎN OLANDA. Un val de frig năpraznic s-a abătut în ultima vreme asupra apusului Europei. Din cauza temperaturii scăzute, au înghețat pînă și celebrele canale care brăzdează teritoriul Olandei. Lucrul acesta nu s-a mai întîmplat de foarte mulți ani și localnicii amatori de sporturi de iarnă s-au grăbit să profite — pe sănii, patine și... saboți — de această unică ocazie.

O FRUNZĂ DE AUR. Ce mină de maestru a sculptat această „frunză de aur" ultrafină, care cîntărește abia 3 gr? Întrebarea rămîne fără răspuns: „frunza de aur" a fost găsită de minerii sovietici într-o mină din Extremul Nord.

TUROKOZA — nouă rasă de capre, obținută în U.R.S.S. prin încrucișarea caprei domestice cu țapul de munte sălbatic — se distinge prin calități remarcabile: rezistență, largă capacitate de acomodare și o producție sporită de carne, lînă și lapte.

ATENȚIUNE, PISICI! Vă este prezentat noul dans „Stroll"! La postul de televiziune din Londra a fost prezentat acest „dans", care, după cum s-a anunțat, este „mai tare" decît Rock'n Roll și va fi lansat în toate saloanele londoneze. „Dansul" a fost vizionat în cadrul emisiunii intitulate „răcoare pentru pisici". De teamă, pesemne, să nu-i apuce pe spectatorii bipezi căldurile...

ÎNAINTE DE A PLECA ÎN U.R.S.S. Cunoscutul scriitor și pictor italian Carlo Levi se pregătește să pornească într-o lungă călătorie prin Uniunea Sovietică. Înainte de a pleca, meridionalul Levi (stînga) a avut grijă să se aprovizioneze cu toate cele necesare, pentru a face față iernii moscovite și, în primul rînd, cu o impresionantă căciulă „garantată pentru orice temperatură".

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ:

● spectacolul realizat de Teatrul Național din Reykjawik (Islanda) cu piesa lui Cehov „Livada cu vișini". E prima dată cînd actorii islandezi interpretează o piesă clasică rusă și elogiile presei subliniază marea biruință artistică a lui H. Palsom și a celorlalți actori.

● Teatrul Dramatic Rus din Chișinău pentru interesantul repertoriu al începutului anului 1958, care cuprinde, printre altele, poemul dramatic „Zuma" de L. Mirakala, talentată scriitoare din localitate. Piesa este o dramatizare a nuvelei cu același nume de C. Negruzzi, inspirată din realitățile vieții moldovenești din secolul trecut.

● anunțarea turneului din luna mai a ansamblului MHAT la Londra. Publicul englez va putea vedea pe excelenții discipoli ai lui Stanislavski în „Trei surori" și „Unchiul Vania" de Cehov precum și în dramatizarea romanului „Ana Karenina".

● interesantul debut în dramaturgie al lui Jean Marais, popularul actor francez de film și teatru. El a scris textul comediei revuistice „Ucenicul fachir", reprezentate cu succes la Paris, în regia și cu decorurile autorului care este și director al teatrului respectiv, „Bouffes-Parisiens".

PUBLICUL CRITICĂ:

● cinismul conducerii teatrului parizian „Arts" și încercarea de sfidare a opiniei publice prin prezentarea lucrării dramatice „Regina din Cezareea" a colaboraționistului Robert Brasillach, condamnat la moarte pentru trădare și executat acum zece ani. Atitudinea fermă a majorității spectatorilor a făcut ca piesa să fie imediat suspendată.

● greșita înțelegere a sensurilor piesei lui Graham Green „Taina", în montarea teatrului „În der Josefstadt" din Viena. Autorul însuși s-a arătat total nemulțumit de viziunea regizorului Lothar Müthel, care a denaturat piesa — protest împotriva vieții sterile, lipsite de perspectivă a intelectualului în lumea capitalului — reducînd-o la un meschin îndemn pentru evadare în lumea iluziilor.

GONG!

INSPIRÎNDU-SE DIN ARTA MALAIEZĂ. Imprimarea unor motive multicolore pe materialul vestimentar — prin pictură manuală — constituie una din cele mai vechi și mai celebre tehnici artizanale din Malaya. După îndelungate studii și experiențe, un grup de specialiști din R.D. Germană au reușit să-și însușească tehnica artizanilor malaiezi, acordînd-o cu cerințele industriale moderne. Rezultatele excelente obținute au determinat trecerea la o producție masivă de asemenea minunate imprimeuri. →

REDACȚIA: București, Piața Scînteii, Căsuța Poștală 3507 of. 35, Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

ULTIMUL MECI AL UNEI CELEBRE FORMAȚII. Cu cîteva ore înaintea meciului cu „Cervena Zvezda", la restaurantul hotelului din Belgrad cunoscutul antrenor Matt Busby dă ultimele îndrumări jucătorilor de la Manchester United. În tristul accident de la München au murit: Taylor, Colman, Jones, Bent precum și Byrne, Berry și Pegg (care nu apar în fotografie) și au fost grav răniți: antrenorul Matt Busby și jucătorii Duncan Edwards, Blanchflower, Gregg, Morgans, Charlton, Violet, Scanlon, Wood, Foulkes și Whelan.
Alăturat, o fază din partida de la Belgrad: Beara încearcă să prindă mingea. Lîngă el se află regretatul Tommy Taylor.

SPORT

GRAȚIE, TINERETE, MAIESTRIE... În campionatul european de patinaj artistic, disputat la Bratislava, patinatoarea austriacă Ingrid Wendl a ocupat primul loc.

ȘCOALA CURAJULUI ȘI A DÎRZENIEI. Motocicliștii sovietici au luat de data aceasta locul schiorilor. În orașul „K.E. Voroșilov", ei s-au întrecut pe pîrtii de zăpadă, cu o dîrzenie rar întîlnită. Concursul s-a desfășurat recent în apropierea Moscovei. A. Sabelev (nr. 12) s-a clasat pe locul al doilea.

ÎN TIMP CE LA POIANA-STALIN SE SCHIAZĂ, în capitală se desfășoară concursuri de înot și competiții de polo. Meciul de duminică dintre echipele de juniori Progresul și Școala Sportivă de Tineret a demonstrat clar avansatul nivel tehnic atins de tinerii noștri jucători de polo.

MEDALIONUL NOSTRU

LUCIAN POPESCU

Într-o vreme cînd mulți credeau că în Romînia nici nu s-ar putea cunoaște noțiunea de sport, un tînăr romîn în vîrsta de 20 de ani urca glorios treptele ringurilor din Barcelona și Bruxelles, Milano și Londra, Paris și Edinburg. Era Lucian Popescu, campion de box al Europei.

De la primul său meci, disputat la 23 decembrie 1927 în compania lui Nelu Oprescu în sala Eforia, și pînă după cel de-al doilea război mondial, cînd s-a dedicat exclusiv meseriei de antrenor, el a înscris în palmaresul său 153 de meciuri, dintre care 134 cîștigate, 11 nule și doar 8 pierdute.

Rapida și ulitoarea sa consacrare vădea un talent remarcabil, care ne-ar permite să vorbim, ca și la Baratki, Moina și Angelica Rozeanu, de o veritabilă „genialitate sportivă".

Dar să ne amintim

— 1928: campion amator al țării la categoria muscă (la vîrsta de 16 ani);

— 1929: campion al Romîniei la muscă (profesionist), declarat din oficiu prin lipsă de adversar la valoarea sa,

— 1930: campion al Europei la muscă (vă mai amintiți? 7 iunie, la Romcomit, meciul cu francezul Kid Oliva cîștigat de Lucian — în vîrstă de numai 18 ani);

— 1931: campion al Europei la categoria cocoș (19 septembrie la Arenele Romane, meciul cu spaniolul Carlos Flix, cîștigat la puncte de Lucian în 15 reprize).

Între timp el și-a înscris numele pe lista campionilor Romîniei la categoriile muscă, cocoș, pană și ușoară

19 septembrie 1931: Lucian Popescu campion al Europei la categoria cocoș — văzut de Neagu Rădulescu.

— 1939: campion al Europei la categoria pană (3 iulie, la Arenele Romane, meciul cu belgianul Phil Dolhem, cîștigat de Lucian la puncte în 15 reprize).

Strălucita carieră de pugilist a lui Lucian Popescu a fost întreruptă de primele bubuituri de tun ale celui de-al doilea război mondial. Epilogul ei vădește însă clar înalta conștiință sportivă a acestui boxer: în 1939 refuză două contracte în valoare de 3.800 franci elvețieni (320.000 lei) pentru a boxa în Germania, socotind că nu era suficient de pregătit. Și astfel, din cauza războiului cît și din cauza... anilor, își încheie perioada de glorie cel mai bun reprezentant al sportului romînesc dinainte de 1940. Admirabila conștiinciozitate de care am amintit l-a caracterizat pe Lucian Popescu și în cariera sa de antrenor, începută încă în 1930, de cînd a dat țării numeroși boxeri de valoare, ca: Ilie Borcea, Ion Chirlac, Titu Sărbătoare, Vocila, Stănciulescu, Mihai Voinea și alții; iar de după război și pînă acum: Petre Zaharia, Mihai Trancă, Matei Godeanu, Mihai Stolan, Otto Bostioș, Ion Marin, Dumitru Dincă și mulți, mulți alții.

9 februarie 1958: Lucian Popescu antrenor — văzut de Neagu Rădulescu.

Conștiincios ca întotdeauna, Lucian Popescu, actualul antrenor de box de la „Progresul", își continuă cu pasiune munca de ridicare a unor noi pugiliști. Tinerii săi elevi, ca și toți sportivii, au de învățat multe din strălucita carieră sportivă a lui Lucian Popescu. Și în primul rînd că numai munca perseverentă, plină de pasiune și modestie, îi poate duce la marile performanțe.

Florin ȘERBAN

ZIUA ARMATEI SOVIETICE ȘI A FLOTEI MARITIME MILITARE A U.R.S.S.
ZIUA ARMATEI SOVIETICE ȘI A FLOTEI MARITIME MILITARE A U.R.S.S.
ZIUA ARMATEI SOVIETICE ȘI A FLOTEI MARITIME MILITARE A U.R.S.S.
ZIUA ARMATEI SOVIETICE ȘI A FLOTEI MARITIME MILITARE A U.R.S.S.
Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
Nr. 8 (144) — 22 februarie 1958

În acest număr:

Pag. 4—Satul asasinat: efectele bombardamentului francez asupra satului tunisian Sakiet-Sidi Yussef.

Pag. 5 6 — Electorala 1934 — de T. Caranfil.

Pag. 6-7-8 — O minune la Traniș — reportaj de Ilarie Murgu.

Pag. 9 — Fără „zîmbiți, vă rog!" — instantanee fotografice.

Pag. 10-11—40 de ani de glorie — De la Gărzile roșii la marea forță armată a Uniunii Sovietice.

— Din „Carnet de front" — poezii de N. Tăutu.

— Ploaie de aur — poezie de Ioan Meițoiu.

Pag. 12-13 — La paralela 47 - de V. Savin.

Pag. 14-15 — Laurence Olivier.

Pag. 16 — Două scrisori — de L. Beneș

Pag. 17 — Șvaițer și penicilină — reportaj de F. Urseanu.

— Aurel — schiță de Sever Utan.

Pag. 18-19 — Porumbeii de pe biserica reformată — reportaj de Liviu Maior.

Pag. 20 — Scriitori și cărți: Noul roman al lui Ion Marin Sadoveanu.

— Consemnări literare.

— Rănit — poezie de Mihu Dragomir.

Pag. 21 — Cuvinte încrucișate, Șah, Filatelie, Curiozități.

Pag. 22 — Modă, Sfaturi practice, De vorbă cu medicul.

Pag. 23 — În jurul globului.

Pag. 24 — Curtea Veche — de Dan Berindei.

— Opinii... pe scurt.

Pag. 25 — Sport

Pag. 26-27 — Cele 33 de păcate ale abatelui Desnoyers.

Pag. 28 — Fabule... în culori — caricaturi de Rik Auerbach.

Coperta I: fotomontaj de Adrian Zahareanu

Tovarășul JÁNOS KÁDÁR, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar și ministru de stat al Guvernului Revoluționar Muncitoresc-Țărănesc al R. P. Ungare, conducătorul delegației guvernamentale și de partid ungare care ne vizitează țara.

FOTOCRONICĂ ELECTORALĂ

Pe măsură ce scade numărul zilelor ce ne mai despart de alegerile de la 2 martie, crește activitatea politică a maselor în legătură cu acest important eveniment.

*

În toată țara au continuat întîlnirile dintre candidați și alegători.

Aceste întîlniri nu se desfășoară întotdeauna în cadrul strict al unor adunări dinainte pregătite. Ele au adesea un caracter spontan. Iată, de pildă, pe tov. Ioan Donca, președintele gospodăriei colective „Horia, Cloșca și Crișan" din Medieșul Aurit, raionul Satu Mare, candidat în circumscripția electorală nr. 41 regională Baia Mare, stînd de vorbă cu cîțiva din alegătorii săi în fața sediului Sfatului popular din comună (fotografia nr. 1).

Demn de subliniat este faptul că la multe din aceste consfătuiri alegătorii au avut prilejul să reîntîlnească în candidații lor vechi cunoștințe. Astfel, tov. Gheorghe Mihăilescu din circumscripția orășenească nr. 215 București (fotografia nr. 2) candidează pentru a patra oară ca deputat. Tot pentru a patra oară candidează și tovarășa Steliana Oprea — brigadieră la fabrica de blănuri „Republica" — în circumscripția electorală nr. 266 oraș (fotografia nr. 3).

Iată-l în mijlocul cîtorva alegători și pe tov. Radu Iancu, președintele Sfatului popular al raionului I. V. Stalin din Capitală, candidat în circumscripția electorală nr. 192 raională (fotografia nr. 4).

A continuat și în cursul acestei săptămîni verificarea de către cetățeni a listelor de alegători. Fotografia nr. 5 a fost luată la centrul de afișare nr. 9 din Cluj.

SATUL ASASINAT

FOTOGRAFII PRIMITE DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI

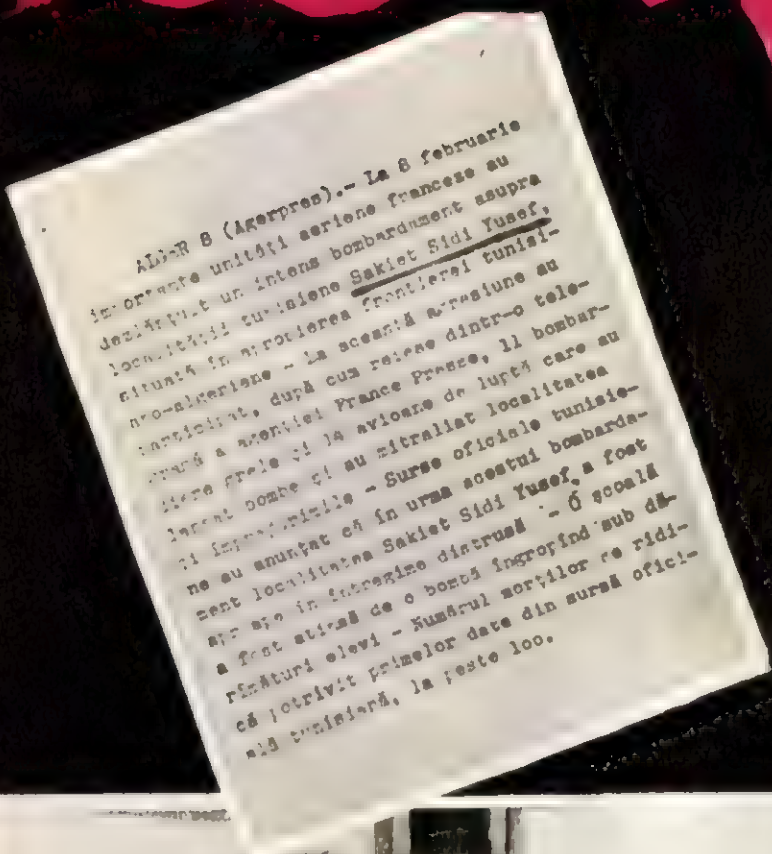

ALGER 8 (Agerpres).- La 8 februarie importante unități aeriene franceze au dezlănțuit un intens bombardament asupra localității tunisiene Sakiet Sidi Yusef, situată în apropierea frontierei tunisiano-algeriene - La această agresiune au participat, după cum reiese dintr-o telegramă a agenției France Presse, 11 bombardiere grele și 14 avioane de luptă care au lansat bombe și au mitraliat localitatea și împrejurimile - Surse oficiale tunisiene au anunțat că în urma acestui bombardament localitatea Sakiet Sidi Yusef a fost aproape în întregime distrusă - O școală a fost atinsă de o bombă îngropînd sub dărîmături elevi - Numărul morților se ridică potrivit primelor date din sursă oficială tunisiană, la peste 100.

Ulițele satului pașnic sînt pline de cadavre. Victime nevinovate...

Școală bombardată.

Barbarii n-au cruțat nici copiii.

Pînă și convoaiele Crucii Roșii Internaționale au fost atacate cu furie. Iată, în fotografia alăturată, o imagine a dezastrului provocat de colonialiști.

ELECTORALA 1934

CONSPECT DE COMEDIE ÎN 3 ACTE ŞI UN EPILOG

Condeiul publicistului poate deveni cîteodată baghetă de vrăjitor. Cu colaborarea imaginaţiei cititorului, el poate întoarce fluviul ireversibil al timpului. Doar cîteva atingeri pe coala albă şi iată, neam regăsit în mai 1934, în plină zi a alegerilor municipale. Nu da bir cu fugiţii, cititorule! N-o să te aştepte mardeiaşii chinorosului şi nu-ţi vei termina ziua la spital. Ve fi ca la teatru: tu spectator, în afară de orice primejdie, urmărind pe scena din fila şi slove ceea ce s-a petrecut aievea cu 24 de ani în urmă.

DISTRIBUŢIA

DEM. DOBRESCU — candidat al partidului naţional-ţărănist. Fost primar general al Capitalei pînă în 1933 cînd, o dată cu schimbarea guvernului, a fost nevoit să cedeze „tronul" primăriei. Poartă cioc şi e cunoscut ca mare zurbagiu.

AL. DONESCU — candidat liberal şi primar general al Capitalei din 1933. Se distinge printr-o pereche de mustăţi în furculiţă şi priviri străşnice á la „Ţepeş Vodă".

INTERPREŢI SECUNDARI — droaia de pomanagii, mardeiaşi şi agenţi electorali care se înghesuie să dobîndească de la viitorul „părinte al urbei" „diurna" cea de toate zilele.

FIGURANŢI — cetăţeni, cetăţene (despre care presa stăpînirii încearcă să confecţioneze iluzia că hotărăsc, prin votul lor, soarta primăriei).

SCENA reprezintă un oraş murdar şi mizer, aşa cum îl descrie oficiosul unui partid din Capitală: „În starea sanitară: cea de pe urmă a unei capitale. În starea culturală: gemînd de analfabeţi; fără spitale, fără teatre şi biblioteci populare, fără asistenţă socială organizată, cu periferii subsuburbane".

ACTUL I

„Obiceiul pămîntului" afirmă că partidele trebuie să se înfrupte

„Două imagini ale aceluiaşi Bucureşti", se intitulează acest semnificativ fotomontaj publicat de un ziar progresist din acele vremuri.

„Sub ce primar s-au mai petrecut asemenea abuzuri şi imoralităţi ca sub primariatul d-lui Dobrescu? Să ne spună d-sa cîţi din foştii săi colaboratori şi oameni de încredere nu şi-au asigurat o existenţă mai mult decît comodă cu palate şi maşini la scară. Noi credem că toţi şi-au asigurat familiile şi neamurile pentru mulţi ani. Dem. Dobrescu vorbeşte de moralitatea actualei conduceri. Ştiţi că are haz".

Ziarul liberal nu tăgăduieşte imoralitatea primarilor liberali, dar subliniază că nici ţărăniştii n-au fost mai brezi. După cum scrie ziarul, cît timp au fost la putere ţărăniştii s-au îngrijit de viitorul familiilor şi neamurilor

În faţa gogoriţelor, pardon afişelor electorale ale lui Donescu sau Dobrescu, ce poţi să faci? Rîzi!

cu rîndul din ciolanul gospodăririi urbei. Spre stupoarea adversarilor care îşi revendică dreptul de succesiune, Dem. Dobrescu şi acoliţii săi, care s-au bucurat de acest drept cîţiva ani de-a rîndul, vor să-şi mai prelungească guvernarea. Caricatura intitulată „morişca" merge mai departe, reprodusă din „Gazeta Municipală", oglindeşte tradiţia pe care Dem. Dobrescu o sfidează. „Gazeta" îi atacă pe liberali fără odihnă, dînd în vileag fel de fel de afaceri murdare. Fără a se lăsa mai prejos, ziarul liberal „Municipiul Bucureştiului" nu întîrzie să răspundă „colegilor" în numărul său din 7 iunie 1933.

Electorii încolonaţi gata de votare. În frunte, sprijinindu-se pe argumente vizibil contondente, „stîlpii" disciplinei electorale →

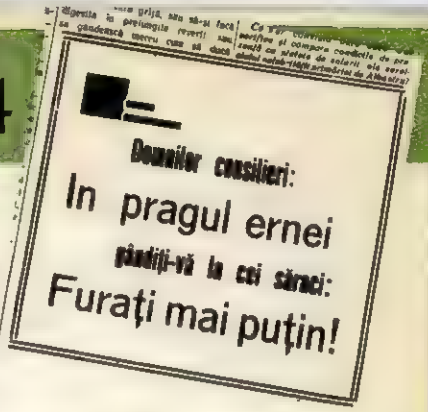

Găsiţi că anunţul acesta apărut în „Gazeta Municipală" mai necesită comentarii?...

lor pentru mai mulţi ani. Destul cu jaful ţărăniştilor: acum e rîndul liberalilor!

ACTUL II
Campanie electorală

Conflictul odată declarat, lupta se înteţeşte. Dem. Dobrescu declară cu privire la primele luni de gospodărire ale colegului său liberal: „Primariatul d-lui Donescu va apare în analele Capitalei ca o epocă de calamitate socială". În manifestul pe care îl lansează afirmă că dacă n-ar fi fost scos

Vă amintiți peisajul periferiei bucureștene pe vremea cînd aceasta cuprindea nouă zecimi din oraș? Sînt „realizările" edilitare ale trecutului.

de la primărie nu s-ar mai fi găsit stradă nepavată în București, inclusiv în mahalale. „Cine a scos copiii din praf, cine a scăpat lumea de oftică, cine a salvat Capitala aceasta de rușine?" — se întreabă el. Din declarațiile exprimarului reiese că în timp ce bucureștenii au fost atît de aproape de paradis, sub țărăniști, Al. Donescu a readus în Capitală, o dată cu clientela liberală, și noroiul, și bacilul Koch, și praful.

Donescu este de altă părere. „Realizările" sale, pe care nu le mai citează fiind prea cunoscute, au revoluționat viața Capitalei. Voturile i se cuvin în mod evident doar echipei lui.

ACTUL III
Vot universal

Deoarece teoretic cetățenii pot vota și pe alte persoane decît pe domnia sa, Al. Donescu a și luat măsuri de precauție... practice. Ziua alegerilor e fixată vineri, zi în care se lucrează și dimineața și după-amiaza. În preajma alegerilor, zeci de agenți electorali, candidați la „diurnism", păzesc sediile primăriei, filtrînd pe cei ce vin să-și ia în primire cărțile de alegător.

La atelierele C.F.R. se exercită presiuni pe lîngă muncitori să renunțe la cărțile de alegător. Cei dîrji sînt amenințați cu concedierea.

În preajma alegerilor presa face multă vîlvă în jurul faptului că Dem. Dobrescu și acoliții săi au fost deferiți parchetului. Totodată sînt trimiși la Inalta Curte de Conturi majoritatea consilierilor comunali național-țărăniști, spre a fi obligați să restituie marile sume de bani sustrase din bugetul primăriei. Bineînțeles că, după alegeri, afacerea se va clasa. Se știe doar prea bine: „corb la corb nu-și scoate ochii". Ca propagandă electorală, acțiunea e însă binevenită.

Iată și ziua alegerilor. Cărțile de alegător se vînd pe stradă la prețul de 10 lei bucata.

Prin fața localurilor de vot trec din oră în oră camioane încărcate cu nisip. Oamenii primăriei, cuprinși de o subită vrednicie, descarcă grăbiți nisipul, pornind să astupe găurile din caldarîm.

— Bine, maică, bine că astupați borțile din fața secției de vot. Dar restul gropilor pe cînd? Că ne ologim noaptea pe aici...

La viitoarele alegeri, mătușă. Peste patru ani!

Epilog

Au trecut alegerile, s-au umplut spitalele de răniți, ziarele au vuit cîteva zile de proteste (din 160.000 cetățeni înscriși cu drept de vot n-au votat nici 40.000). Totul a reintrat în „normal". Cetățenii au continuat să înoate prin noroiul ulițelor — „părinții urbei" prin combinațiile lor. La tribunal „afacerile" țărăniste au fost clasate, intransigența de paradă transformîndu-se în compromis.

Mascarda electorală din 1934 a luat sfîrșit. Unii „părinți ai urbei" caută să nu piardă timpul și să „administreze", după obicei, fondurile obștești.

T. CARANFIL

O MINUNE

Cel care mai caută eroi pozitivi — și tot nu i-a găsit pînă azi — să meargă la Traniș. Îmi va mulțumi. Aci s-a înfăptuit în ultimii ani o minune. Folosesc, în prezentarea ei, relatările locuitorilor de pe Valea Drăganului.

★

Aproape de poalele masivului Vlădeasa, de-a lungul apei Drăganului, se află așezată comuna Traniș. Mai corect spus: se află împrăștiată comuna Traniș. Împrăștiată de-a lungul văii, pînă departe, cu case plantate cînd pe o mușche de munte, cînd pe alta, cu cătune aruncate la zeci de kilometri depărtare. Atît de răsfirată, că — zic unii — oamenii adunîndu-se duminica la biserică nu se cunosc între ei.

Aci s-a petrecut în anul 1939 un eveniment cu totul deosebit în viața și istoria satului: intrarea în Traniș a primului intelectual ridicat din rîndurile localnicilor.

Dacă socotim că, în acea vreme, analfabetismul trona aci într-un procent de 90 la sută, că acei care apucau să umble doi, trei ani la școală uitau apoi într-un timp record chiar să-și scrie numele — vom înțelege de ce a produs atîta vîlvă reîntoarcerea în sat a unui om care a reușit să urmeze la Oradea o școală normală și să sosească acasă cu o diplomă de învățător. Fericitul pomenit se numea Aurel și era fiul lemnarului Negru din Traniș.

Arzînd de vise și imbolduri patriotice, tînărul își anunță planurile: va face tot ce-i stă în putință să ridice școală în comună. Consătenii au dat din cap, sfătuindu-l prietenește să se lase păgubaș. Oficialitățile de la Huedin și Cluj au rîs. I s-a „explicat": „chiar dacă ne vei pune să cărăm material de construcție pînă în munte, acțiunea tot e sortită eșecului. Copiii vor trebui, cei mai mulți, să facă zilnic 15-20 de kilometri. Dus și întors. Iarna, perioada școlară cea mai importantă, vor sta acasă. Drumurile devin, din pricina zăpezii, impracticabile. Atunci?"

Septembrie 1940. Un eveniment independent de voința vreuneia din părți puse capăt discuțiilor: dictatul fascist de la Viena.

Aurel Negru luă drumul refugiului. La întoarcere, în '45, readuse cu el același plan înflăcărat. Se apucă de lucru.

Într-o casă veche (nu-și amintește nimeni cînd și pentru ce a fost clădită) se înființă prima clasă. Adună în ea copii din apropiere. Cei care puteau să facă zilnic 7-8 kilometri pe jos. Lecțiile începură. Sub această formă rudimentară, Tranișul avea prima școală din istoria lui.

Trecură cîțiva ani. Din nou greutăți, din nou bătăi de cap. Copiii se înmulțiseră simțitor. Unde să găsească o nouă sală de clasă? Dar un om cu inițiativă (și entuziast în primul rînd) nu se poate da bătut atît de ușor. Casa sa părintească avea trei încăperi. Înghesui tot ce avea într-una din ele, dăruindu-le pe celelalte două, școlii. Cea mai mare fu transformată în clasă. Cealaltă deveni internat pentru școlarii cu locuințe îndepărtate. Tot în acest răstimp, un ajutor: Aurel Negru se însură cu o învățătoare. Soția sa, înduplecată (și nu fără greutate) veni să muncească cu el la Traniș. Căsătoria aduse pe lume doi copii. Încă din leagăn, micuților le fu predestinată meseria:

LA TRANIȘ

amîndoi vor deveni învățători la Traniș

Nu departe de școală, ocolul silvic Remeți pornisă ridice prin 1947 o clădire menită a servi unor scopuri agrosilvice Directorul Negru reuși să obțină ca noua construcție să capete o altă destinație: să devină școală. Cu materialul adus gratuit de părinții copiilor, prin munca voluntară a școlarilor și consătenilor săi, izbuti să podească noua clădire și s-o tencuiască, instalînd aci alte două clase. Peste un an, fericit și mîndru, plecă la Huedin cu toți absolvenții clasei a IV-a, pentru a-i înscrie în ciclul doi. Dar pentru un moț, cîmpia înseamnă surghiun. Și mai ales pentru un copil. Rînd pe rînd școlarii părăsiră liceul, întorcîndu-se la părinți.

„Da, nu merge așa. Trebuie să înființăm la Traniș școală de șapte ani".

Obținem aprobarea. Fugarii veniră de îndată să se înscrie și să urmeze cu sîrguință lecțiile.

Școala avea pe-atunci patru cadre didactice. Muncă era pînă peste cap. Mai aveau nevoie de cel puțin cinci învățători. Atunci directorul plecă la Cluj și la Oradea. Stătu de vorbă cu absolvenții școlilor profesionale, îndemîndu-i, rugîndu-i, să vină la Traniș.

Și cîțiva tineri sosiră într-adevăr. După o săptămînă cerură învoire să meargă la Huedin. Bă-

— A șasea minune a lumii: Mausoleul din Halicarnassus. Ridicat la 353 î. e. n., de regina Artemiza, în memoria soțului său. (Să nu uităm: răspunsul îl dă totuși o fetiță de țăran din Traniș). →

Tatăl elevului Gh. Pleșa abia reușea să-și scrie numele. La fel ca toți sătenii Tranișului de ieri. Iată însă că, la fel ca toți școlarii de azi ai satului, fiul său învață franceza, ruse, algebra, istoria antică, geografia globului etc. Ca să devină muncitor, intelectual sau tot țăran, dar oarecum alt fel decît tatăl său. →

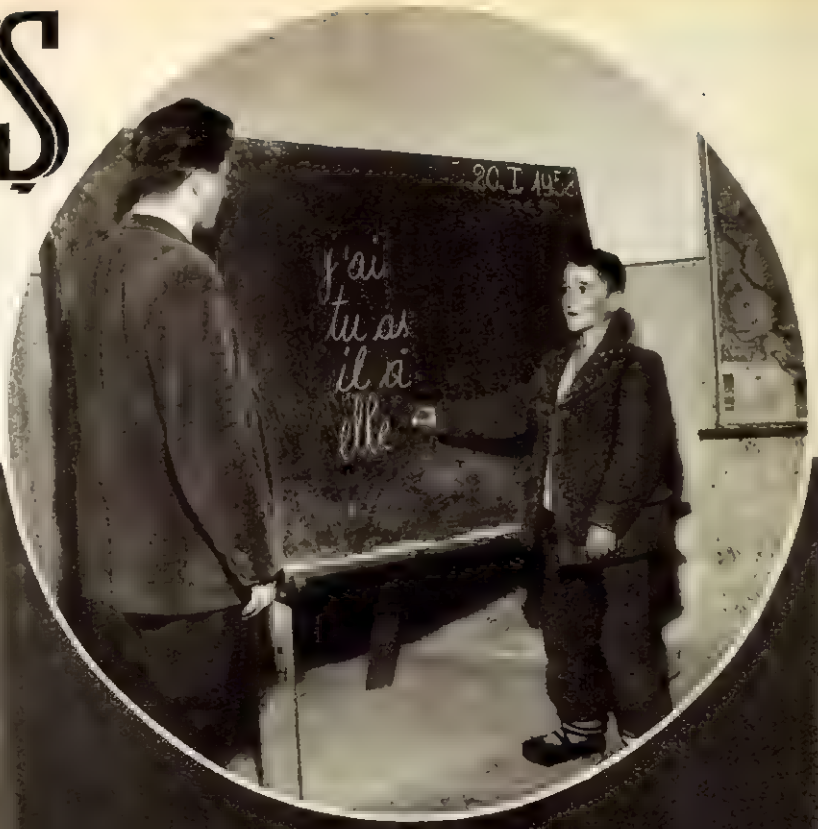

Iată-l și pe învățătorul Aurel Negru, autorul „minunii" de la Traniș ↓

Noua școală a Tranișului.

ieții să se „tundă", fetele să se „coafeze"... Pe urmă, cei mai „amabili" dintre ei îi scriseră niște scrisori: „Iartă-ne, dar nu ne-am născut să ne îngropăm de vii. Tranișul e la capătul lumii. 35 de kilometri pînă la cel dintîi semn de civilizație. 35 de kilometri ca să putem intra într-un cinema sau că să ne tundem".

Negru a oftat, fără să se mire însă prea mult. Ceea ce bănuise cu teamă în ascuns se adeverise. Dar nu s-a dat bătut.

„Așa cum am înființat școală, va trebui să cresc și cadre. Numai oamenii din partea locului pot prinde cu adevărat rădăcină la Traniș. Pentru alții, se vede, școala noastră e o adevărată sperietoare".

Cu primii absolvenți ai clasei a VII-a plecă la Oradea. Copiii reușiră cu succes să treacă examenul de admitere. La despărțire, directorul A. Negru îi amenință, mai în glumă, mai în serios:

— Blestemat să fie acela care nu se va întoarce ca învățător la Traniș!

Cei plecați s-au reîntors într-adevăr. Să muncească la Traniș sau prin împrejurimi. Dorel Popa, Viorica Bujor, Ion Popa, Maria Gordan, Victor Popa, Ana Matieș, Lucreția Turdean. Adeverind prin aceasta spusele directorului: „Numai oamenii din partea locului pot prinde cu adevărat rădăcină la Traniș".

În tot acest răstimp, directorul se făcu luntre și punte ca la întoarcere tinerii să poată sluji într-o clădire nouă. Statul îi aprobă cererea, ridicînd în sat o școală modernă, cum nu se află în tot raionul. Cu clase mari și luminoase, cu o cancelarie pentru cadrele didactice, cu internat, cantină și o sală de baie, care la vară va avea, după trebuință, dușuri cu apă caldă și rece.

Se împlineau la inaugurarea ei, 12 ani de la reîntoarcerea dascălului Aurel Negru în Traniș. Modest și muncitor, pasionat pînă la sacrificiu de meseria aleasă, absorbit de dimineața pînă seara de planurile sale, omul acesta descoperi pe nesimțite că a ajuns eroul zilei. Toți cei care l-au pizmuit, l-au împiedicat sau l-au privit cu neîncredere, i-au devenit pînă la urmă prieteni și admiratori. Cît e valea Drăganului de întinsă, orice localnic povestește azi cu mîndrie isprăvile minunate ale directorului Negru. Da, mi-am controlat bine cuvintele: isprăvile minunate ale dascălului A. Negru. Orice muntean socotește azi figura învățătorului din Traniș printre cele mai de seamă ale locului.

Cît e ziua de lungă casa învățătorului de la Traniș e plină cu oameni veniți de la zeci de kilometri. Să-i ceară sfaturi pentru orice: de la o hotărîre capitală în viață, pînă la tocmelile mărunte ale gospodăriei. Iar un cuvînt rostit de învățătorul Negru rămîne pentru ei literă de evanghelie

Un exemplu din anul trecut: directorul organizează o ședință la care invită toți gospodarii satului.

— V-am chemat, a spus el, să chibzuim împreună și să punem bazele unei asociații zootehnice. Să intrăm în ea cu toate oile pe care le avem.

Pe îndelete, cu glasul său domol, cu vorba sa plină de haz și înțelepciune populară, le explică ce rosturi noi și ce avantaje va avea fiecare. În aceeași după-amiază toată lumea a intrat în asociație. (Și faptele se petreceau într-o regiune unde îndemnurile la cooperativizare mai întîmpină și azi destulă neîncredere). „Ascultați-mi sfatul și înscrieți-vă cu toții. Va fi bine!"

Unde se arată că cel care vrea poate deveni profet în satul lui.

E la mijloc, cred, și o tradiție a locului. Moții — atît de deosebiți de restul țăranilor noștri, ca tip fizic și îndeletniciri caracteristice — au simțit întotdeauna nevoia de a-și ridica din mijlocul lor sfătuitori dragi; în jurul cărora s-au grupat strîns, i-au ascultat cu strășnicie și i-au iubit pînă la sacrificiu.

★

În privința școlii, regimurile trecutului au lăsat aci una dintre cele mai catastrofale situații. Statul nostru a trebuit să facă aproape totul de la început. Au fost clădite școli pretutindeni. Și totul cu greutăți imense. De pildă, pe apa Arieșului, la Sohodol, materialul de construcție a fost cărat pe spinarea măgarilor și cailor de munte pentru a fi ridicată sus nu o căsuță oarecare, ci o clădire cu etaj, cu o mulțime de clase, și o sală de baie cu încălzire centrală.

Dar la Traniș, mi-au spus oamenii, A. Negru a făcut aproape singur o minune.

Nu știu la ce s-au referit. Dar după mine, școlarii din sat au constituit cu adevărat o minune a locului. Acolo unde analfabetismul domnea într-un procent de

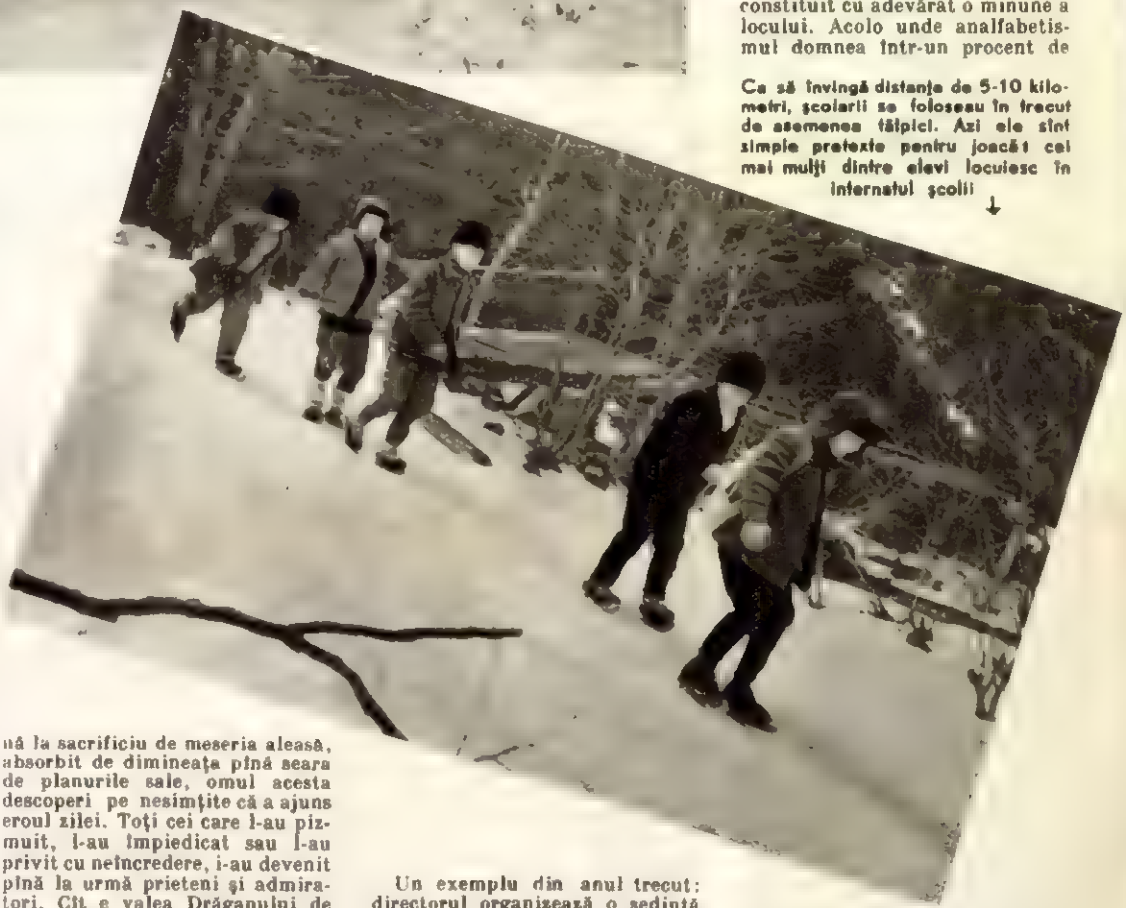

Ca să învingă distanțe de 5-10 kilometri, școlarii se foloseau în trecut de asemenea tăpici. Azi ele sînt simple pretexte pentru joacă! Cei mai mulți dintre elevi locuiesc în internatul școlii ↓

90 la sută, unde copiii, pe jumătate sălbăticiți, nu depășeau pînă la majorat granița satului, tot acolo ei descoperă azi pe hartă Madagascarul și Țara de Foc, află și învață la istorie despre campaniile lui Cezar și Napoleon Bonaparte, desenează pe tablă triunghiurile lui Thales și Pitagora, sau glumesc între ei, trudindu-se să înghebeze fraze franțuzești și rusești...

Totul la Traniș, pe valea Drăganului, fosta patrie a analfabetismului și îndărătniciei.

Da, aproape o minune!

Ilarie MURGU

Fotografii de S. STEINER

fără „ZÎMBIȚI, VĂ ROG!"

— INSTANTANEE —

„Parcă au fost trei ţoluri..."
Fotografie de A. MIHAILOPOL

„Uite, bade, ia-o pe colo, p-ormă la dreapta şi a doua la stinga .."

← Fotografie de S. STEINER

...şi dacă nu mai iese gîndacul! ..

Fotografie de S. STEINER

Poştaaa!...
Fotografie de A. LOVINESCU

Oaspeţi străini pe străzile Capitalei. (Miko Virtanen împreună cu una dintre colegele lui din spectacolul „Parisul pe gheaţă").

← Fotografie de S. STEINER

E alb-pufos şi nu e chiar vată, e dulce şi nu e chiar zahăr... Ghici ce e?

↓ Fotografie de S. STEINER

40 DE ANI

Ploaie de aur

. . Parcă-așteptam să cadă o ploaie din înalt.
Și chiar părea o ploaie de aur și de stele,
Superba revărsare din cerul de smarald
Strălucind și parcuri și oameni și drapele.

Ah, înserarea aceea o pot uita cîndoa, —
Cu holde de luceferi fosnind din slăvi aprinse ?
Atunci văd mulțimea și rîul Moscova
Și-aud atunci cîntări și brațe văd întinse.

Atunci, de-unde-apăruse acel ostaș de rînd
Cu fața-mbătrînită de cute-adînci, severe ?
O clipă doar plutise pe chip surîsul blînd :
Apoi se stinse parcă-ntr-o mare de durere.

Își amintise oare acel tăcut ostaș
De-o oreme cînd surîsul încremenea pe buze,
Cînd foc dușman din nouri cădea peste oraș
Și cînd gemea și fierul și piatra sub obuze ?

...Cădea ploaia de aur. „O, fie, am strigat —
Peste pămînturi numai ploi pașnice să vie!"
Spre Moscova-n lumină priveam — și-naspre soldat ;
Stătea cu șapca-n mînă : un scut — o mărturie...

Ioan MEITOIU

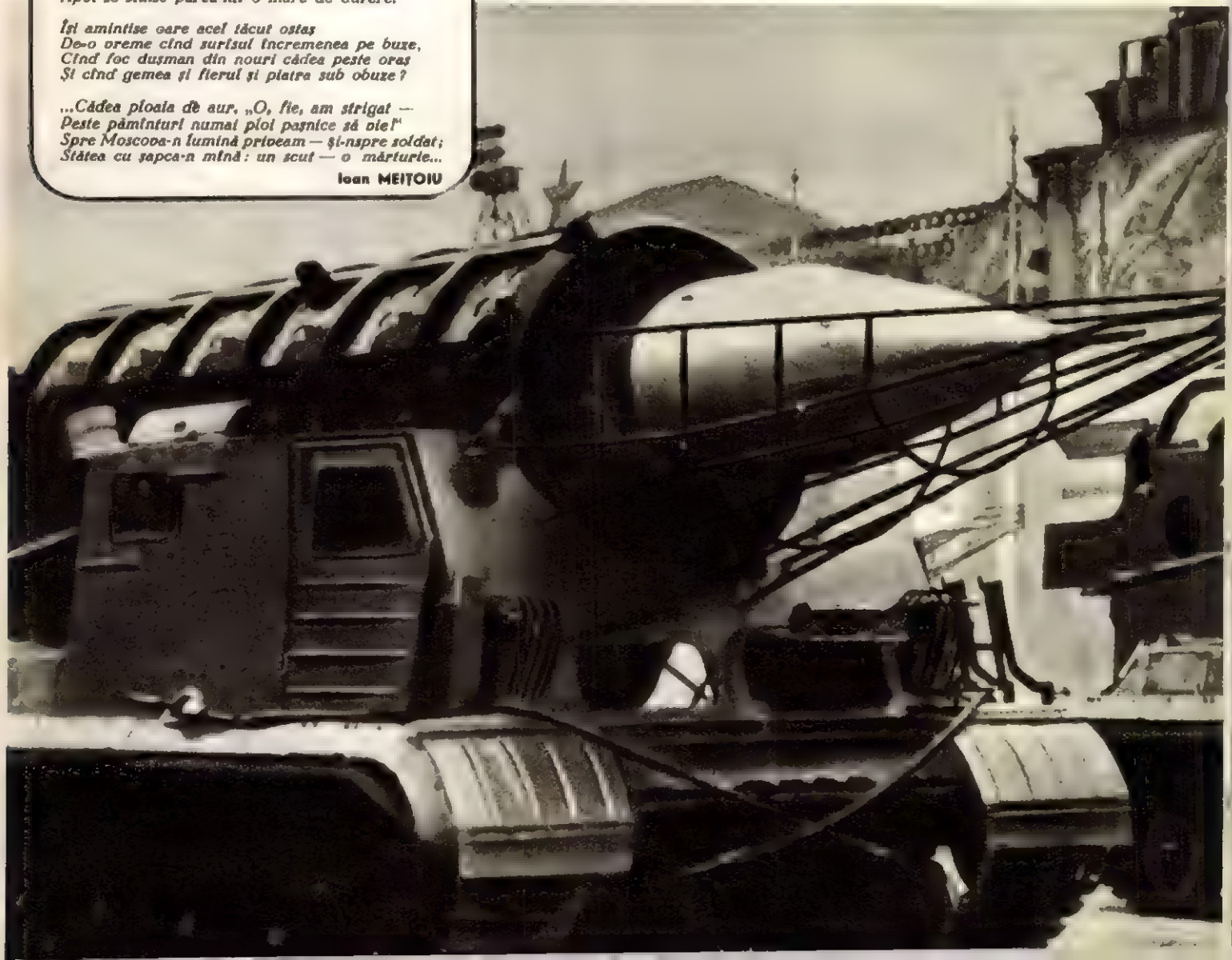

DE GLORIE

DE LA GĂRZILE ROȘII LA MAREA FORȚĂ MILITARĂ A UNIUNII SOVIETICE

Nicolae TĂUTU

Din „Carnet de front"

Poeziile lui Maiakovski

Au fost aceste versuri cu noi în bătălie
Și cartea poartă urme de flăcări și de ploaie,
Citită-n adăposturi, la galbena făclie,
Mai poartă-n pagini resturi de pulbere și paie.

Mai poartă-un semn de carte în ruptele ei file,
Lăsat de mîna care pornise cu grenada;
Dar ochii plini de versuri s-au stins sub proiectile
Și mîna ostenită o-acoperă zăpada.

Ne-a fost această carte și flăcără și pîine,
Tăioasă baionetă în miez de incursiune,
Stropită e de sînge și arsă e de bîrne,
Deși-n comunicate un rînd de ea nu spune...

Ca marmura, ce-o-nseamnă cu-al ei nisip furtuna,
Scrijeliturî ea poartă de schije și de mine,
Dar ne-a-nsoțit, la piept, sub gloanțe totdeauna,
Din decorația noastră fumate-i se cuvine!

Tatra, 1945

Pe Tatra

Pe-acest drumeag de munte cu hribi și cu licheni,
Pe culmea unde brazii se logodesc cu ceața,
Am îngropat azi noapte o grupă de ostenî
Celui mai „vechi" din grupă abia-i mijea mustața.

Pe-acest drumeag de munte, pe gropile de azi,
Se vor plimba o dată, în seri de primăvară,
Îndrăgostiții tineri se vor opri sub brazi
Mirați că-aici, pe creastă, e fraga mai amară.

Tatra, 1945

LA PARALELA 47

Cap de bour dintr-un fragment mural aflat printre vestigiile palatului regal din secolul al XV-lea.

de V. SAVIN

Fotografiile autorului

Necesitatea de a-mi revizui cunoștințele geografice am resimțit-o venind în contact... cu istoria. Mă aflam la Budapesta, mai precis în Buda; vizitasem străvechea catedrală gotică, construită în veacul al XV-lea, în care timp de secole au fost încoronați regii unguri; ascultasem acolo un minunat concert de orgă și cor; admirasem apoi, de pe înălțimea malului drept al Dunării, din turnurile Bastionului Pescarilor, panorama unei Peste estompate de ceața lui noiembrie. Iar la sfîrșit, descoperind muzeul din subteranele Bastionului, am mai cheltuit cîteva ore pentru a cerceta fragmente din zidurile unor străvechi palate, steme regale, lespezi grele de mormînt — cioplite parcă pe măsura unor uriași — monede, unelte, inscripții...

Capul de bour de acum 5 secole

Printre diferitele piese adunate de cercetătorii care au organizat acest muzeu, am zărit la un moment dat un fragment mural a cărui formă mi s-a părut familiară. Ornamentul aflat cîndva pe un perete al unui palat regal din secolul al XV-lea conținea un cap de bour asemănător celui din stema Moldovei.

Nu sînt istoric, nu știu dacă bourul din detaliul mural budapestan este într-adevăr bourul din stema lui Ștefan cel Mare (l-am fotografiat însă și apare în această pagină, astfel ca alții mai pricepuți decît mine, să-și poată spune cuvîntul)... Imaginea m-a îndemnat însă să mă gîndesc la străvechile relații dintre popoarele noastre. Și poate că de aceea, în vizitele făcute în țara vecină și prietenă, vedeam la tot pasul cîte o altă urmă a trecutului de luptă comună, a coexistenței celor două popoare de-a lungul veacurilor, și cîte o altă dovadă a strînsei lor prietenii socialiste din zilele noastre.

De bună seamă însă că bourul din fostul palat regal de acum cinci veacuri este factorul care m-a îndemnat să pun mîna pe atlas.

De la Iași la Szentgotthárd

Istoria și geografia au amestecat și înfrățit cele două popoare ale noastre. În Transilvania conviețuiesc de multe secole românii cu ungurii, și-au împrumutat unii altora din port și din obiceiuri, din datini și din limbă. Dar conviețuirea nu se limitează numai la teritoriul transilvan: în Moldova — prin părțile Hușilor, dar mai ales ale Bacăului și Tîrgului Ocnei — trăiesc de sute de ani ciangăii, care au devenit de mult moldoveni, fără a uita că sînt de origine unguri; în pusta maghiară, la Gyula, la Méhkerék sau la Bathonya, trăiesc români ale căror nume sînt ungurești, dar care n-au uitat că sînt români...

Plecat din muzeul în care „descoperisem" capul de bour, am pus mîna de îndată pe un atlas geografic; voiam să am și vizual imaginea vecinătății Moldovei cu Ungaria. Și ochii mi-au alunecat pe o linie imaginară dintre cele ce împart continentele și oceanele în pătrățele: pe paralela 47°, cea care, aleasă dintre toate celelalte pentru un zbor în linie dreaptă, ar reprezenta drumul cel mai scurt dintre Iași și frontiera maghiară. Ea intră în România (venind dinspre soare-răsare) pe la sud de Iași, trece Carpații, cloconindu-se de creștetul semeț al Ceahlăului, însoțește o parte din cursul Mureșului — pînă la Deda — și ieșe din țară (fără viză și control vamal) pe la sud de Oradea. În Ungaria intră foarte aproape de Bihar-Keresztes și se îndreaptă spre soare-apune, împărțind Ungaria în două părți aproximativ egale — după care, pe la Szentgotthárd, intră în Austria.

Am căutat să-mi închipui această paralelă 47 ca pe o linie realmente existentă peste munți și ape, peste sate și orașe, tocmai pentru a-mi reprezenta mental cît mai plastic apropierea dintre țările noastre. Dar nu a fost nevoie de acest artificiu: oamenii și monumentele, realitățile pe care le-am întîlnit la tot pasul, mi-au arătat că apropierea dintre cele două popoare e o foarte concretă realitate. Și nu numai din punct de vedere geografic.

Istorie veche și mai puțin veche

Figura lui Dozsa György și imaginea luptei comune dusă de iobagii români și maghiari sub comanda acestuia, este foarte populară în Ungaria: am întîlnit-o evocată în nume de străzi și de instituții, în gravurile și desenele lui Derkovits Gyula și Por Bertalan, create cu mulți ani înainte și aflate astăzi în Expoziția Artei Revoluționare din Piața Milenium, în lucrări literare și în monumente. Și am văzut, în atîta cinstire a acestui erou, un omagiu adus luptei comune pentru libertate socială, purtată de iobagii români și maghiari în Evul Mediu.

La Debrețin, conducătorii Statului Orășenesc, vorbindu-mi despre străvechea prietenie, mi-au atras atenția asupra a trei lucruri: că în Arhivele Statului se găsesc numeroase documente în limba română, că aici, în Debrețin, s-au înfiripat doi mari fii ai popoarelor noastre: Kossuth Lájos și Nicolae Bălcescu; că aici și-a vărsat sîngele și s-a încununat de glorie în lupta împotriva fascismului hitlerist prima unitate din viitoarea armată populară românească, Divizia Tudor Vladimirescu-Debrețin.

Urme ale trecerii lui Bălcescu prin Debrețin nu se află, desigur. Dar documente în limba română sînt în arhivă destule. Ele provin din arhivele unei vechi episcopii. N-am avut nici timpul, nici competența necesară pentru a le cerceta. Doar curiozitatea de gazetar m-a împins să mă arunc asupra unor dosare îngălbenite, acoperite cu slove chirilice. Sînt acte de stare civilă, procese dintre iobagi și întîi-fundiari etc. Fie poartă de cele mai multe ori pecetea conviețuirii româno-maghiare. (Ar fi o bună treabă dacă cercetătorii din domeniul istoriei le-ar răsfoi și ar aduce la lumină ce se află mai interesant în ele).

Dacă urmele acestea ale istoriei ceva mai îndepărtate te pot mișca, cu atît mai mult te emoționează istoria recentă: mormintele eroilor români și strînsa legătură ce există între Statul popular din Iași și Statul Orășenesc din Debrețin, care vor ridica cu eforturi comune, în orașul maghiar, un monument în memoria ostașilor români ce au căzut și pentru libertatea Ungariei.

Colectivistul român Oros Alexandru din Méhkerèk este deputat în Adunarea Națională a R. P. Ungare.

Morminte ale eroilor români am aflat și în alte localități. Și peste tot îngrijite cu luare aminte, încununate de jerbe mereu împrospătate. La Nyiregyháza, capitala județului Szabolcs-Szatmar, în mijlocul mormintelor plasate în locul cel mai de cinste din cimitir se află un monument de granit cenușiu pe care stă scris cu litere de aur: „În amintirea celor 308 eroi români care au murit pentru eliberarea orașului nostru în octombrie 1944". Împrejur, coroane proaspete de flori. Le-am numărat: erau 14 coroane, depuse de întreprinderile și instituțiile din oraș. Pînă și într-un sat, cum este Méhkerék, am aflat morminte îngrijite, monument și placă comemorativă. „Slavă vouă, Constantin Arcoi, I. Bejat Marin și celor patru tovarăși ai voștri care v-ați jertfit viața pentru independența și libertatea noastră la 26 septembrie 1944" — scrie pe placa de marmură din cimitirul micii comune din pusta maghiară.

Sînt și acestea mărturii ale istoriei relațiilor româno-maghiare. Ale istoriei mai recente.

Prin școli și universitate

Colaborarea româno-maghiară — colaborare socialistă — îmbracă în zilele noastre cele mai variate forme. De la schimburile comerciale pe bază de egalitate și avantaj reciproc, pînă la cele din domeniul artistic și științific, tehnic și sportiv. Nu încape însă îndoială că prietenia sinceră dintre cele două țări n-ar putea exista dacă minoritatea maghiară din România și minoritatea română din Ungaria nu s-ar bucura de cele mai depline libertăți.

Desigur că numărul românilor din Ungaria este cu mult mai mic decît acel al ungurilor din România: cam 25.000-30.000 de suflete. Dar politica națională profund democratică a statului popular maghiar nu ține seamă de numărul atît de redus al populației românești, și-i creează acesteia cele mai bune condiții de dezvoltare.

Am vizitat, printre alte localități, și orașul Gyula din județul Békés. Orașul este cunoscut în întreaga țară, în special prin două particularități ale sale: aici se fabrică vestitul „salam de Gyula", asemănător celui cunoscut în România sub numele de „salam de Sibiu" (care din fantezia nu știu cărui dregător de la Departamentul român al Industriei Alimentare, a fost rebotezat „salam de iarnă") și prin numărul mare de români ce locuiesc în această localitate.

În Gyula se află și conducerea centrală a Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria. Am făcut o vizită la sediul Uniunii, am stat de vorbă cu tovarășul Petru Sfîghi și cu ceilalți conducători ai acestei organizații, am aflat date amănunțite asupra românilor din Ungaria și asupra vieții lor libere.

Populație românească ceva mai numeroasă se află în 24 de comune din județele Békés, Hajdu-Bihar și Csongrád. În aceste localități există 10 școli de 8 ani și un liceu (la Gyula) cu limba de predare română. În alte 10 școli funcționează catedre de limbă și li-

Un grup de profesori ai liceului „Nicolae Bălcescu" din Gyula

teratura română. Învățămîntul superior cuprinde și el secții românești: la Seghedin funcționează o secție românească a Institutului Pedagogic, iar la Universitatea din Budapesta, o secție de limba și literatura română, în cadrul Facultății de filologie. În total 1322 elevi și studenți urmează cursuri în și de limba română. Pentru populația românească apare la Budapesta și o publicație bilunară în limba română: „Foaia noastră".

Liceul din Gyula, purtînd numele lui Nicolae Bălcescu, se află instalat în palatul primăriei de pe vremuri. Căminul în care sînt găzduiți elevii acestui liceu poartă un alt nume scump poporului român: al lui I. C. Frimu; el este instalat într-o clădire ce a aparținut cîndva castelului grofului Almassy. (E interesant să reflectezi puțin asupra destinației ce au avut-o cele două clădiri în trecut și asupra scopului cărora le sînt afectate azi!) Am vizitat liceul și căminul, petrecînd cîteva ore în mijlocul elevilor și profesorilor. Și toți cei cu care am stat de vorbă în școală — de la directorul liceului, profesorul de istorie Balog Iosif, pînă la cei mai mic dintre elevi — au căutat să-mi arate că știu multe despre Romînia, despre istoria și geografia ei, despre viața ei nouă.

Același interes pentru Romînia l-am aflat la secția românească a Facultății de Filologie din Budapesta. Aci am fost invitat la o serată a studenților. Profesorul filolog Tamás Lajos, conducătorul secției, ca și ceilalți profesori, conferențiari și asistenți — specialiști în literatura română modernă și contemporană Palffy Endre și Domokos Sámuel, specialiștii în literatura română veche Gáldi Laszlo, specialistul în gramatica limbii române, Nagy Bela, — mi-au împărtășit părerile lor competente despre țara și literatura noastră, dragostea ce ne-o poartă, dorința de a avea legături cît mai strînse. N-a lipsit nici programul artistic studențesc — în românește, desigur. Nemet Viora, fiica unui țăran român dintr-un sat din apropierea frontierei, Battonya, a cîntat cîteva „Cîntece ciobănești" din comuna sa, iar Sandor Vera, fiica unui ziarist ungur din Budapesta, a recitat „La oglindă" de G. Coșbuc. Alte recitări și cîntece dintre care unele prezentate de studenți care abia în facultate au învățat românește — au arătat cît de dragă le este acestor tineri cultura românească. Bineînțeles că serata nu s-a limitat la cîntece și recitări: ea a fost urmată de dans și s-a încheiat cu tradiționala „Perinița", în care s-au prins nu numai studenții, dar și profesorii, ba chiar și... oaspetele.

Căminul „Ion C. Frimu" din Gyula.

Într-un sat românesc

Popasul în Méhkerék, satul cu cel mai înalt procent de populație românească din județul Békés, l-am făcut într-o dimineață de noiembrie.

În gospodăria țăranului Cozma Ioan, tatăl tînărului student ce-mi servea ca însoțitor și interpret, am nimerit în toiul unor pregătiri febrile: Gheorghe, unul dintre cei trei feciori ai lui Cozma, se logodea. Gheorghe este agricultor; el stă la sălașul, îndepărtat de sat, al gospodăriei părintești, și se ocupă de cele șase iugăre de pămînt ale familiei. Ceilalți doi feciori sînt studenți: Ion în ultimul an de medicină — Mihai în anul II la filologie. Iar unica fiică este măritată aci în sat și are la rîndul ei copii.

Familia aceasta de simpli truditori ai ogorului, în care doi copii din patru urmează școli înalte, este o ilustrare a noului care a pătruns în viața acestui sat unguresc cu populație românească. Alte semne ale aceluiași nou le-am întîlnit în celelalte lucruri aflate în comună: în școala de opt ani în care 15 profesori și învățători educă în limba română 330 de elevi; în colectiva cu cele — încă puține, desigur — 22 familii ale sale; în prezența în sat a colectivistului Oros Alexandru, deputat în Adunarea Națională a R.P.Ungare; în activitatea căminului cultural...

Dar asupra acestei activități merită să ne oprim cel puțin preț de cîteva rînduri. Echipa de cîntece și dansuri românești a căminului cultural din Méhkerék este cunoscută în toată Ungaria. Nu numai pentru că numără 60 de membri; nu numai că în cadrul concursurilor republicane ale formațiilor de amatori a ajuns de două ori în fază finală; nu numai pentru că televiziunea maghiară a realizat un film din activitatea ei. Nu numai pentru toate acestea, ci și mai ales pentru că acei ce o conduc, în frunte cu directorul căminului, tov. Dulău Gheorghe, pun în centrul preocupărilor lor culegerea și prelucrarea cîntecului și dansului popular românesc din regiune. Mulțumită lor, comori folclorice cum sînt dansurile locale „Turceasca" și „Nunta din Méhkerék" au devenit cunoscute și apreciate în toată Ungaria. Pe scenele din Budapesta au fost îndelung aplaudate vorbele de duh și dansurile sprintene ale lui „Gură-Mare", ale „Chemătorilor", ale „Meseluicelor" (fetele ce însoțesc mireasa) și ale celorlalte personaje care au adus în lumina reflectoarelor datini străvechi ale satului.

„Plînge-ți fată părul tău,
Mila de la tatăl tău,
Iar îți plînge coada ta,
Mila de la mama ta".

— sînt versuri ce se cîntă și azi feților din Méhkerék, atunci cînd sînt conduse la cunună. După cum masa așternută cu o față albă, bîlciul cu grîu și șiștarul cu aghiasmă, cele două fetițe ce aruncă cu boabe de grîu în miri, „Chemătorii", „Gură-Mare" (care cer părinților mireasa) și toate celelalte obiecte de recuzită și personaje ale dansului apar realmente la nunțile din comună, încă și azi.

La 10 februarie 1958 ansamblul artistic al căminului cultural din Méhkerék a împlinit zece ani. Cînd am vizitat comuna, pregătirile pentru sărbătorirea primului deceniu de activitate erau în toi: se făceau noi prelucrări de folclor, se exersau noi cîntece și dansuri. Și nu mă îndoiesc că sărbătorirea a constituit un nou succes al entuziaștilor din Méhkerék.

„Totdeauna țării tale să-i fii credincios, o maghiarule!..."

Ani de zile, în trecut, regimurile reacționare și fasciste de la Budapesta au persecutat populația românească, au incitat ura șovină împotriva ei, au încercat s-o deznaționalizeze. Același lucru l-au făcut cu populația ungurească regimurile reacționare și fasciste din București. Astăzi însă — ca și ungurii din Romînia — românii din Ungaria se simt cetățeni egali în drepturi și datori cu toți cetățenii Ungariei.

Mormintele și monumentul eroilor români din micul cimitir din Méhkerék. Dreapta: Mormîntul eroului român Cucu Vasile căzut în Nyiregyhaza

Primul număr al ziarului românesc „Foaia noastră" din Budapesta.

Cîndva românii din Ungaria erau îndemnați să privească spre Romînia burgheză cu sentimentul că aceasta trebuie să răzbune, prin persecutarea șovină a populației ungurești din țară de la noi, propria lor persecutare. Azi, nici vorbă nu poate fi de așa ceva românii din Ungaria se simt în primul rînd cetățeni unguri; ei privesc spre Romînia cu sentimentele frățești cu care și noi privim spre alte țări de democrație populară, avînd în plus recunoștința pentru eroii români ce au căzut pe pămîntul ungar în timpul războiului antihitlerist. Țăranii din Méhkerék m-au rugat, în cazul că voi scrie ceva despre satul lor, să pomenesc că acolo a căzut eroic și soldatul român Ion Bejat Marin din comuna Iovăț, raionul Baia de Aramă, și că ei au scos din vestonul eroului căzut livretul militar și l-au trimis familiei din Oltenia. Dar ei mi-au mai spus, în același timp, că sînt atît de atașați Ungariei, că se simt atît de mult cetățeni unguri, încît aproape că au uitat, aproape că nu le mai vine să creadă că, o dată — și nu sînt chiar atît de mulți ani de atunci — erau socotiți în această țară un fel de cetățeni de categoria a doua.

Și cred că nu e lipsit de semnificație nici faptul că un fecior de țăran român din Méhkerék, arătîndu-mi frumusețile Budapestei, m-a condus și la statuia poetului Vörösmarty Mihályi. Și că mi-a recitat și tradus versurile de pe soclul statuii:

„Hazadnak rendületlenül
Legi hive, oh Magyar!"...
(Totdeauna țării tale să-i fii credincios, o maghiarule!...)

Pentru că românii din Ungaria sînt români doar ca origine. Ca cetățeni însă, ei sînt cetățeni ai statului democrat-popular maghiar. Cetățeni liberi și devotați acestui stat, care este și al lor.

În curtea școlii de 8 ani cu limba de predare română din comuna Méhkerék, copiii joacă cu aceeași plăcere dansurile românești ca și pe cele ungurești. În medalion: firma de pe fațada școlii.

LAURENCE OLIVIER

...în filmul turnat după piesa „Prințul adormit" de Terence Rattigan (sub regia lui Laurence Olivier), alături de el își face debutul pe ecran actrița Marilyn Monroe.

Actorul Laurence Olivier și-a întrerupt pentru cîteva clipe jocul, redevenind regizor.

Au îmbătrînit pomii și pietrele la Stratford, s-au primenit locuitorii lui prin multe generații de oameni, dar cultul pentru Shakespeare, uriașul fiu al Stratfordului, a rămas același. În fiecare vară, procesiuni de artiști oficiază piesele marelui Will pe scena teatrului din Stratford-on-Avon și, uneori, dintre îndrăznești care se încumetă să întrupeze sufletul poetului, cîte unul este poftit la ospățul gloriei, la dreapta lui. În ultimii ani cinstea i-a fost hărăzită lui Laurence Olivier.

Laurence Olivier l-a adus la Stratford pe tragicul soldat Macbeth, pe ridicolul ambițios Malvolio și pe pateticul băutor de sînge Titus Andronicus. Interpretul celor trei personaje, atît de diverse ca structură psihică, specie dramatică și valoare literară, păstrînd fiecăruia semnificația omenească și forța scenică specifică, a rămas fidel și spiritului shakespearian, și propriei sale concepții despre artă.

În cursul carierei sale, Laurence Olivier a interpretat nenumărate roluri din piesele lui Shakespeare. La vîrsta de 10 ani, juca într-un spectacol școlar rolul lui Brutus din „Iulius Cezar", iar peste trei ani, în travestire, rolul „Femeii îndărătnice" (cu care avea mult mai tîrziu să culeagă entuziaste aplauze pe scena teatrului din Stratford, unde apărea atunci pentru prima oară). Faptul era mai mult o prevestire decît un debut, totuși adevărul e că lui Shakespeare îi datorează Laurence revelația talentului său. Nu spunem asta numai pentru că el s-a consacrat Thaliei după ce l-a văzut pe John Barrimore în „Hamlet" (Laurence avea 17 ani atunci), ci pentru că mai apoi temperamentul său artistic a manifestat interesante afinități cu spiritul unor mari personaje shakespeariene. Aptitudinea lui spre interiorizarea patetică, dramatismul gîndirii și violența acțiunii pecetluiesc stilul interpretării lui actoricești și — ar spune nu fără justețe un eventual biograf al actorului — analoage particularități se pot semnala și în stilul vieții sale private. Cîteva spicuiri pot sprijini observația: Laurence respinge, unul după altul, contractele propuse de producători de talia lui Alexander Korda sau Goldwin Mayer, pentru a putea juca pe scena lui „Old Vic" (celebru teatru din Londra) și a face turnee peste ocean cu o retribuție de o sută de ori mai mică; Laurence refuză, de asemenea, azilul oferit de S.U.A. în timpul războiului, pentru a zbura în linia de foc împotriva fasciștilor. În artă, neconformismul lui atinge adesea veritabila originalitate creatoare. Laurence Olivier desfășoară multă ambiție și tot atîta competență în transpunerea pe ecran a pieselor lui Shakespeare. După „Henric al IV-lea", realizat imediat după război și socotit, la acea vreme, cel mai bun film turnat după o piesă de Shakespeare, a urmat, la un scurt interval, „Hamlet", care a obținut cele mai multe premii și medalii cîștigate vreodată de vreun film, iar apoi „Richard al III-lea".

Publicul nostru își amintește de acel Hamlet atît de omenesc, creat de Laurence care, dacă a zdruncinat imaginea adolescentului posedat de un încețoșat idealism, pe care generații de interpreți au perpetuat-o, a înlocuit-o în schimb cu imaginea unui Hamlet viu, real, accesibil. Fără să răpească nimic din suflul romantic al personajului, păstrîndu-i puritatea și respectîndu-i exaltarea de cercetător al adevărului, actorul a făcut evidente

Laurence Olivier în decor familial...

motivările sociale și psihologice ale zbuciumului său și ale conflictului tragic pe care-l dezlănțuie. El a șters din comportarea personajului acel impuls transcedental pe care i-au speculat nenumărați — și, printre ei, mari actori — l-a făcut pe Hamlet conștient și responsabil de acțiunile sale și a izbutit — ca regizor al filmului — să sugereze, prin cadru, atmosferă și, prin raportul dintre celelalte personaje, justificarea sensibilității și a lucidității eroului. Originalitatea interpretării — care a stîrnit, desigur, controverse — venea din faptul că Laurence n-a „hamletizat", ci a gîndit realist rolul. Dacă unele cercuri artistice britanice prețuiesc acest mod de interpretare al lui Laurence, ele nu sînt mai puțin conștiente de dezacordul dintre el și concepția oficială despre artă. Așa se face că, trebuind să aducă în fața tronului cel mai bun film al anului, cineaștii englezi — aceiași care au elogiat și premiat filmul „Richard al III-lea" — au avut „tactul" să prezinte curții o altă peliculă, inofensivă. Căci Richard-Laurence, adus în fața curții regale, i-ar fi făcut pe unii să strige, acoperindu-și oripilați ochii, cuvintele Papei Inocențiu în fața portretului făcut de Velasquez: „É tropo vero" — „e prea mult adevăr aici".

Laurence a modificat piesa lui Shakespeare în spiritul unei active fidelități față de original: suprimînd personaje și replici care complicau intriga și întunecau conflictul, adăugînd un personaj mut (pe Jane Share, îbovnica lui Eduard al VI-lea), pentru că a simțit nevoia să clarifice raporturile dintre eroi, introducînd scene cu conținut istoric. Succesul filmului a probat că intervențiile scenaristului și ale regizorului n-au alterat sensul piesei și nu i-au compromis valoarea.

Dacă Shakespeare este marea experiență și marea glorie a lui Laurence, actorul de teatru și film poate interesa și prin creații de factură modernă, cum este rolul ducelui Charles din piesa „Prințul adormit", a cărei acțiune se petrece în timpurile apropiate nouă.

Partenera lui în acest film este actrița Marilyn Monroe, stea americană „en vogue", celebră atît pentru însușirile ei scenice, cît și pentru aceea de a fi soția dramaturgului Arthur Miller.

(a actor de film și regizor. Laurence Olivier poate fi omagiat în nota unui sobru și laconic stil englezesc — printr-o enumerare a distincțiilor pe care le-a primit în cei 32 de ani de creație. Le vom cita pe cele mai recente: premiul pentru cel mai bun film al anului, premiul pentru cea mai bună realizare cinematografică britanică, premiul pentru cel mai bun actor englez. Toate conferite de Academia de Film a Marii Britanii, în semn de prețuire a producției lui Laurence Olivier, „Richard al III-lea". O altă performanță — mai puțin de invidiat dar, în felul ei, concludentă pentru munca artistică a lui Olivier — este numărul de accidente suferite în timpul turnării, din exces de zel profesional. Nu insistăm asupra acestor „realizări", pentru a modera senzaționalul unei asemenea informații, ușoară coroană de carton pe lîngă cununa de lauri adevărați a artistului.

A. A.

Laurence, interpretînd diferiți eroi:

1

În rolul lui Macbeth.

2

În rolul lui Mr. Puff din „Criticul" de Sheridan.

3

În „Henric al IV-lea", interpretîndu-l pe Hotspur.

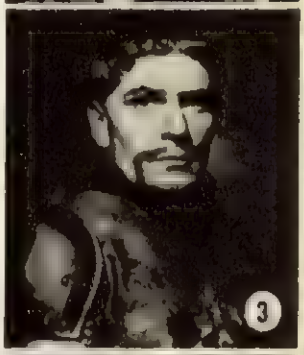

4

„Richard al III-lea".

5

În rolul lui Oedip din piesa „Oedip" de Beata, după tragedia lui Sofocle.

6

„Titus Andronicus".

Două scrisori

Anul trecut, cu puțin înainte de 7 Noiembrie, satul Ceplenița, din raionul Hîrlău, a primit o vizită puțin obișnuită. Dintr-un automobil au coborît un bărbat și o femeie, amîndoi trecuți de cincizeci de ani. Oaspeții veneau din U.R.S.S. și celor care i-au întîmpinat, li s-au recomandat cu simplitate: Ivan A. Tiurin și L.I. Tiurina din Kiev.

Soții Tiurin nu veniseră aici într-o vizită oficială. Ei se interesau doar unde se află cimitirul ostașilor sovietici. Mai mulți locuitori s-au oferit imediat să-i conducă, alții li s-au alăturat pe drum. Era o zi tîrzie de toamnă, tristă și mohorîtă. Un vînt rece bătea nemilos, mișcînd brațele dezgolite ale copacilor, prevestind apropierea iernii. Oamenii mergeau liniștiți. Ajunși în cimitir, oaspeții au fost cuprinși de o nestăpînită emoție. Trecînd de la un mormînt la altul, ei citeau nerăbdători inscripțiile, căutau cu neliniște un nume cunoscut. Deodată, în fața unui mormînt, se opresc, rămîn o clipă nemișcați apoi se prăbușesc în hohote de plîns. Pe piatra funerară era gravat un nume: **Mark Ivanovici Tiurin. Era mormîntul fiului lor...**

Timp de trei zile, cît au stat soții Tiurin la Ceplenița, găzduiți cu dragoste de către învățătorul Bîrzu, ei s-au împrietenit cu țăranii și intelectualii satului, au stat de vorbă cu tineretul, pionieri și utemiști, cărora le-au povestit despre fiul lor. Viața lui Mark este acum cunoscută de întreg satul.

Născut la Moscova la 22 decembrie 1924, Mark Ivanovici Tiurin a urmat cursurile școlii elementare și medii, iar în 1938 a fost primit în rîndurile Comsomolului leninist. Școala medie a terminat-o cu succes în anul 1941, anul în care armatele fasciste au atacat mișelește teritoriul Uniunii Sovietice. Neîmplinind încă vîrsta cînd trebuia să-și facă stagiul militar, Mark plecă pe front ca voluntar. Alături de tovarășii săi de arme, el luă parte la cele mai importante bătălii, colindă vaste teritorii, urmărind necruțător dușmanul: lîngă Moscova, pe malul marelui fluviu Volga, la Stalingrad și pe frontul nord-vestic, în regiunea Orel și în Belorusia, prin stepele sudice ale Ucrainei și în Romînia. Drum nespus de greu, obositor și plin de primejdii. Mark le înfruntă cu curaj, distingîndu-se în lupte, primind ca recompensă a vitejiei trei ordine și patru medalii. În luna aprilie 1944, ostașul Mark Tiurin capătă un titlu de mare cinste și răspundere: acela de membru al gloriosului Partid Comunist al Uniunii Sovietice.

În tot acest timp, părinții țineau mereu legătura cu fiul lor prin scrisori. Ei erau informați de purtarea sa bravă pe cîmpul de luptă. Mîndria legitimă de a avea un fiu cu o comportare vrednică de un erou, se împletea cu grija pentru existența lui, în luptă cu un dușman sălbatic.

Și, vai, într-o zi poșta aduse părinților la Moscova, o scrisoare care nu mai purta semnătura fiului lor, ci a lui V. Korotnikov, comandantul batalionului și prieten al familiei Tiurin. Iată fragmente din această scrisoare, document impresionant al durerilor și suferințelor pe care le aduce războiul:

„Astăzi am primit scrisoarea ta din 28 aprilie 1944, care m-a bucurat mult. În această scrisoare am găsit și o scrisorică pentru Mark în care tî întrebi de ce tace el și nu-ți răspunde la scrisorile tale. Cred că ți-a răspuns la toate scrisorile trimise pînă la data de 28 aprilie... Dacă a fost și o întîrziere, asta se datorește drumurilor grele și faptului că noi ne-am îndepărtat prea mult de Harkov, pe teritoriul inamicului (Romînia). Și aici am avut lupte, i-am bătut pe inamic chiar în zilele sărbătoririi lui 1 Mai. În aceste lupte am avut și noi pierderi în oameni și armament, în urma focului artileriei și aviației dușmanului... Mi-a fost greu atunci, în ziua de 1 Mai, dar și mai greu îmi este astăzi. Eu am așteptat scrisoarea ta și mă temeam de ea. Ca omul ce-și iubește Patria și poporul său, eu îl respectam și-l iubeam pe fiul tău. El simțea aceasta, și în momente grele venea la mine. Și iată, el nu mai este... Iată de ce eu teamă așteptam scrisoarea ta, în care știam că ai să mă întrebi de Mark. Cînd am aflat că el a murit la 1 Mai, nu știam ce să fac. L-am iubit foarte mult. Nu se putea să nu-l iubești. Dar ce poți să faci, ce să faci? Fii curajos, fiul tău a murit ca un erou, ca cel mai bun patriot al minunatei noastre Patrii. Toți prietenii și colegii, care l-au iubit foarte mult, au rămas profund îndurerați de moartea lui Mark. El a fost ucis de unda aeriană a unui obuz explodat. Moartea a survenit după o oră, în drum spre spital, și a fost înmormîntat cu toate onorurile în satul Ceplenița, jud. Iași.

La revedere scumpul meu prieten. Scrisoarea ta pentru Mark ți-o trimit înapoi.

24 mai 1944 V. Korotnikov"

Nu demult învățătorul Alexandru Bîrzu a primit o scrisoare, datată 8 decembrie 1957. Tonul ei afectuos este edificator pentru sentimentele cu care I. Tiurin și L. Tiurina își amintesc de vizita lor în Romînia. Desprindem din ea cîteva fragmente:

„A trecut o lună de cînd ne-am despărțit de dumneavoastră, lăsînd la Ceplenița o părticică din inima noastră... Știm foarte mulțumiți de călătoria noastră. Acum știm precis unde este înmormîntat fiul nostru. Nu o să uităm niciodată acea grijă și atenție impresionantă pe care ne-au arătat-o locuitorii satului Ceplenița și elevii școlii dumneavoastră, care au venit în ziua sosirii noastre la mormîntul lui Mark. Tuturor le trimitem cele mai calde salutări și recunoștința noastră. Noi am fost profund mișcați de grija și atenția cu care am fost înconjurați timp de trei zile, cît am stat la Ceplenița. Ne aducem aminte cu drag de ziua de 6 noiembrie, cînd elevii școlii au recitat la mormîntul eroilor poezii dedicate soldaților sovietici. Pe toți îi salutăm din tot sufletul nostru și le trimitem cele mai sincere urări. Dorim să primim conținutul poeziilor și povestirilor spuse de elevii școlii dv. în acea zi, pentru a le publica în Gazeta pionierilor. Să ne comunicați numele și pronumele elevilor".

Prietenia care-i leagă pe soții Tiurin de locuitorii din Ceplenița este, în mic, o pildă a prieteniei care leagă poporul nostru de cel sovietic. Este o prietenie trainică și indistructibilă, cîștigată prin jertfe grele. Pentru eliberarea poporului romîn și a tuturor popoarelor lumii, și-au dat viața, asemeni lui Mark Tiurin, milioane de ostași sovietici. De aceea, recunoștința noastră față de marea Uniune Sovietică, față de glorioasa ei armată, este nețărmurită.

Lazăr BENEȘ

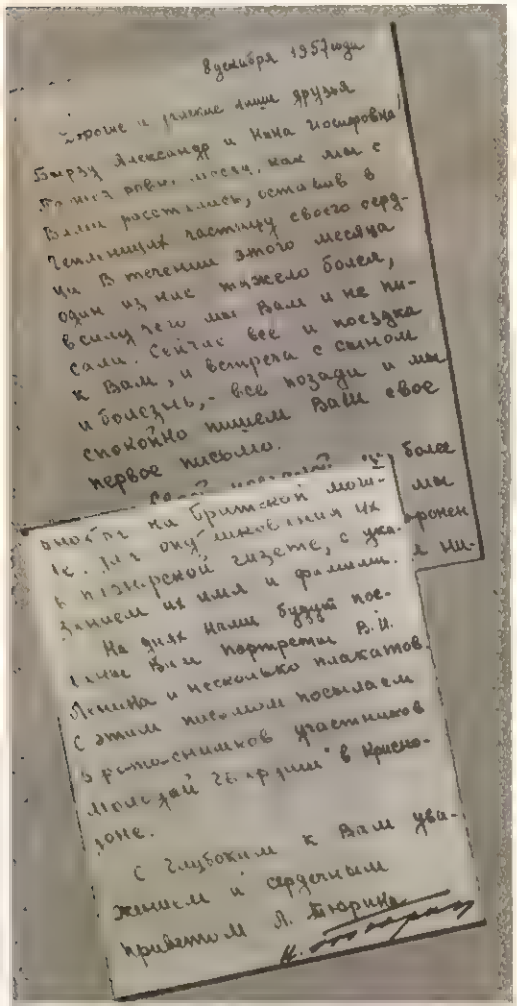

TINERE CONDEIE

Aurel

— schiță —

de Sever UTAN

Ilustrație de Tic PELTZ

Ulița-i goală și-i vremea amiezii. Copiii n-au ieșit încă de la școală. Soarele șade în mijlocul rîului, neclintit. Mă uit în rîu și văd soarele, alb și blînd, privindu-mă. Îmi zic rîzînd: „cît ți de mic; cît o tipsie de prăjit scovergi!"

În sat e liniște. Sub pod peștii s-au apropiat de mal; stau la odihnă. Pe rampă, trei vrăbii; privesc mirate în jos. Lîngă gardul școlii doarme un cățel. Aurel mușcă lacom dintr-un dărab de pîine. Vrea să înghită ultima bucată, dar o scuipă.

— Epura!

Cățelul a ciulit urechile. S-a trezit, cască ca un om și se uită la stăpîn.

„Ce vrei"? — parcă-l întreabă dojenitor. „Rîzi, ce-ți pasă!... mănînci, și pe mine nici flămînd nu mă lași să dorm".

Aurel rîde.

Îi întinde cățelului bucățica de pîine. „Ia-o — ar zice — vezi, nu te-am uitat".

Cățelul mănîncă pîinea și-i linge mîna. Îl privește din bulbucul ochilor ca zmeura. Scheaună un „mulțam" și adoarme iară.

Băiatul pare mulțumit. Își șterge nasul cu palma, își ridică nădragii.

— Epura!

Cuvîntul acesta poartă întreaga istorie a

ȘVAIȚER ȘI... PENICILINĂ

— reportaj —

de F. URSEANU

...Așadar plec. Mai exact: am plecat! Unde? Tocmai în munții Dornei. În ajun, șeful (mai precis „șefa") de secție mi-a spus: „Te duci la Vatra Dornei și scrii un reportaj de-acolo. Un reportaj despre cea mai mare fabrică de brînzeturi din această parte a lumii... complet automatizată.. ultima expresie a tehnicii... opt milioane de litri de lapte, transformați, într-un an, în brînză!" Și ce brînză! Regele brînzei: șvaițer! Și încă ce șvaițer! Îl concurează pe cel elvețian. Olandezii l-au gustat numai și s-au delectat cu el!... Bun! Ai grijă: te interesezi și de cele trei probleme de bază... le cunoști... preț de cost... productivitate și... producție!"

Perioadă de stagiu — adică de „adîncă" fermentare. Apoi șvaițerul va fi gata pentru a fi expediat la magazinele alimentare.

...În ziua următoare, era acolo... și o producție mare de zăpadă. Ningea peste munții Dornei ca peste Himalaia, așa cum scriu eu în toate reportajele. Totuși am pornit-o. După o oră de drumeție pe cărările lui Callistrat Hogaș și după ce am ocolit o bucată înghețată a Dornișoarei, iată-mă în curtea fabricii, complet acoperit de nea — exact „omul zăpezilor". Nu s-a speriat nimeni de mine. Toți erau la fel.

★

— Directorul e plecat la raion!

— Directorul tehnic?

— În ședință!

— Contabilul șef?

— În control!

Aștept! Aștept și privesc prin fereastră, peste Carpații păduroși. Ninge. Cît credeți c-am așteptat? Două ore — stagiul regiementar.

A venit directorul, de la raion, și directorul tehnic din ședință. Am pornit la treabă. Înainte de toate m-au travestit în felcer: halat alb, boneță albă, ștjiderca. „Intrăm în sanatoriu"? — am întrebat eu. Pînă să capăt răspunsul m-am și lămurit: toți erau în alb — bărbații parcă erau doctori; femeile, surori de ocrotire. „Bravo! am zis. Întîi igiena!"

— Telemea fabricați?

— Iarna producem mai mult șvaițer!

— Bun și șvaițer! — am gîndit. Și cum îi stabiliți calitatea? — mă interesez mai departe.

— După găuri! Nici una mai mare ca o cireașă! Să albă și lustruș! — îmi răspunde doct și amabil directorul tehnic al fabricii, inginerul Gh. Huiszi.

— Și mă rog, cine-i „autorul" găurilor din șvaițer? — încerc să reeditez o veche glumă.

— Nu rîdeți! Există cineva care „sfredelește" această brînză pretențioasă — îmi replică specialistul. — „Vinovatul" e lactoza! Știți, desigur... lactoza... zahărul din lapte... care fermentează și produce bioxidul de carbon... și-s gata găurile...

— Cum să nu știu! Un reporter să nu știe ce-i lactoza? Se poate? Dar să vorbim despre altceva. Ce mai produceți în afară de șvaițer?

— Lactoză!— răspunde scurt directorul tehnic.

— Lactoză? Tocmai produsul care vă chinuiește șvaițerul? Nu vă faceți singuri rău? O să vă găurească toată producția de brînzeturi!

— Chiar și așa, și tot merită s-o producă. Lactoza asta are o calitate mult mai importantă: fără ea e greu să se fabrice penicilină. E cel mai bun mediu — „hrana" ciupercii respective!

Iacă că am descoperit ceva nou și interesant. Brînza se încuscrește cu faimosul antibiotic.

Asta n-ar fi nimic, dar am aflat un lucru și mai important: că „hrana" asta a ciupercii, lactoza, sau „zaharum lactis", cum îi zic cei din laborator, nu se naște numaidecît din lapte sau din brînză. Nu că nu s-ar putea că, deh, se găsește berechet în amîndouă — ci, fiindcă s-a căutat sursa cea mai ieftină. „O găsim și în zer — și-au zis specialiștii — și zerul tot se aruncă după ce scoți brînza". Și de atunci, adică de aproape un an, din tot zerul ce rămîne de la brînza făcută aici, la Vatra Dornei, și din tot zerul pe care autocisternele îl cară toată ziua de pe la toți bacii din munții Dornei, se naște un praf miraculos, mai fin decît cea mai fină pudră. Asta-i lactoza!

Așa am aflat „gradul de rudenie" dintre brînză și penicilină. Și am mai aflat niște lucruri interesante. Vi le spun ca să vă crească și dv. inima: secția asta de lactoză (o întreagă fabrică) funcționează singură. Tragi de-o manetă de la tablou! de comandă și — tac — pornesc toate mașinile. Totu-i complet automatizat. Chiar așa-i! Vin străinii și-și scot pălăriile în fața instalațiilor. Primul străin a fost un elvețian: unul Krieg (mai bine-și schimba numele — Krieg înseamnă în germană război!). Venise să încerce mașinile. Dar din zer n-a putut să scoată mai mult de 0,8 la sută lactoză. Aceeași proporție a scos de cînd a venit și pînă a plecat. Nu știu cum se face, dar imediat după plecarea lui Krieg, situația s-a schimbat. Și-au încercat puterile, prin metode noi, și specialiștii noștri. Rezultatul: 2,5 la sută lactoză. De atunci — sînt cîteva luni — I.C.I.L.-ul (Întreprinderea de contractări și industrializare a laptelui) expediază în fiecare lună, la Iași, cîte un vagon de lactoză — materie primă pentru penicilină.

Se trage maneta! într-o fracțiune de secundă toată această fabrică de lactoză pornește automat. Oamenilor nu le rămîne decît să-i controleze de la distanță „pulsul".

Cînd mă gîndesc! Am venit să scriu despre brînză și am ajuns la penicilină. „Halal de așa reporter!" — va spune șeful meu de secție. Dar nu regret! Am învățat un lucru nou: că din lapte nu se fac numai laurt, chefir, brînză de vacă, șvaițer sau telemea...

Și încă un lucru pe care, poate nici dv. nu-l știați: că și în brînza chiar, se află un mucegai din neamul penicilinei. Și dacă nu vă plac gustul și aroma deosebită a faimoaselor brînzeturi „Roquefort" sau „Camambert" să știți că „vinovatul" e numai... penicilina din ele. Ruda sa apropiată...

Peste cîteva ore această pastă smintită, preparată de meșterul Traian Nanu, va deveni faimosul șvaițer. Dar pînă ce aceste va putea fi mîncat vor mai trece vreo patru luni. Atît, durează procesul de fermentare.

---

vieții lui. Atît știe să spună, nimic altceva. Oricine îl întreabă ceva, îi zîmbește, își arată dinții, ca o potcoavă de smalț și... Epura.

Aurel e mare, ca de cincisprezece ani. De unde vine? Nimeni nu știe. Doarme unde e primit, mănîncă unde e poftit. Acum pămîntul e cald și soarele-l acoperă ca un lăicer.

— Aurel!

Au ieșit copiii de la școală. Băieții l-au văzut, vin spre frăgar, dar el nu-i aude. Culcat pe iarbă, cu fața spre cer, privește cerul. Sus, un uliu face rotocoale mari, apoi mici, mici, și... s-a prăbușit spre pămînt. Aurel sare în picioare și țipă:

— Epura!

Strigătul e slab, gîtuit. Ochii-i sînt umezi. Uliul plutește acum din nou, spre înălțimi. Pe pămînt cad cîteva pene de puicuță.

— Epura!

Ar vrea să cheme ajutor, dar nu poate. Din gîtul său iasă doar Epu... Acum nici cuvîntul acesta unic nu-l sfîrșește.

Cățelul se apropie și se lipește de el. Îl linge și-l privește blînd, parcă i-ar zice: „nu plînge, Aurel".

— Aurel!

Copiii rîd zgomotoși în jurul său. Unul, în hazulălorlalți, crezînd că nu-i văzut, îi trage o nuia peste grumaz.

— Ii!...

Aurel sare... întoarce ochii, și-și duce mîna la locul lovit. Copiii fac haz, rîde și Aurel.

— Aurel, hai biz!

- Biz, Aurel, biz!

Numai Aurel e biz. Palmele i s-au înroșit, sîngele i s-a urcat în obraz. Îl doare. Îl doare și rugămintea ce i se citește în ochi să fie lăsat în pace, să nu mai fie biz — și asta îl doare.

— Epura!...

Întinde rugător mîinile aprinse...

Nu, nu, hai biz, Aurel!

- Epura...

— Biz, Aurel...

Copiii au sărit în lături, îl trag de cămașă, îi dau ghionturi. Rîd... Și Aurel rîde...

Copiii au plecat. I-au lăsat lui tot ce-aveau în străicuțe. Băiatul stă pe iarbă și mănîncă. Îi întinde și cățelului o felie de carne.

— Epura!

Parcă i-ar zice: „Poftă bună, mănîncă și tu: vezi că nu te-am uitat?"

Acum e noapte și ceru-i albastru și limpede. E răcoare și liniște. Satul și clinii dorm.

Umbra uriașă a școlii, îmbrățișînd umbra unei case, acoperă ulița ca o pată întinsă, cenușie. În curtea școlii, sub un chioșc, dorm Aurel și cățelul. Deodată peste umbra din ulită au sărit două cuțite lungi, cărămizii, ce încep să se zbată ca o pleașnă de bici cînd trosnește. Din acoperișul casei, din prăștilă, două flăcări izbucniră crescînd și întinzîndu-se acum și către prăștila de pe școală.

Ardea o casă în Răscruci. Încă o flacără singură în noapte.

— Epura!

Aurel și cățelul, amîndoi o dată, au sărit speriați. S-au uitat nedumeriți spre foc.

— Epura! Epura! Epura!

Răcnetul e sălbatic, de groaza morții. Nimeni însă nu-l aude. Casa arde, curînd și școala; și satul doarme...

— Epura!

Tăcerea fu smulsă din inima nopții și adînc zguduită de un strigăt speriat, care chema ajutor: Epura, epura, epura,!

Focul se apropie de acoperișul școlii... Latră și cînele. Apoi Aurel ia o piatră și sparge fereastra la cea mai apropiată casă.

Oamenii s-au trezit și acum aleargă toți să stingă focul. Școala, unde se string prietenii lui Aurel, cu care băiatul se joacă biz, care-i aduc lui mîncare, n-a ars. Cînele a tăcut. Pe Aurel l-au găsit cu fața și mîinile arse, leșinat. Apoi l-au frecat cu untdelemn și l-au așezat într-o căruță, între perini.

Cînd a pornit căruța spre oraș, la spital, Aurel a deschis ochii. Peste el sta aplecat Ionuț.

— Lasă, Aurel, trece... Te faci iar bine și cînd vii... ne jucăm biz.

Aurel a zîmbit și îngaimă: „Epura!"...

În urma căruței aleargă cățelul.

PORUMBEII DE PE BISERICA REFORMATĂ

Iată, revăzînd zilele acestea Turda și întîlnind aci turnul bisericii reformate, m-am pomenit pe neașteptate năpădit de un potop întreg de amintiri.

Pentru noi, cei care acum 17 ani și mai bine învățam în școala primară a orașului, turnul acesta avea o semnificație deosebită. Și asta deoarece ceasul mare, aflat pe una din fețele lui, anunța pentru toți cei ai școlii începutul și sfîrșitul orelor. Stînd cîte șase în băncile acelea vechi, îl priveam fără întrerupere. Uneori un hohot de rîsete înfundate umpleau clasa: pe acul cel mare — aflat în acele momente în partea din dreapta cadranului — se așeza un porumbel. Și acul înainta cu 5, cu 10 sau cu 15 minute. Știam atunci: ora se va termina cu 5, cu 10 sau 15 minute mai devreme. Căci portarul urmărea, ca toată lumea, numai ceasul de pe turnul bisericii reformate.

Ne bucuram de sfîrșitul timpuriu al orelor și rîdeam de neștiința „domnului". Dar azi, cînd revăd toate acestea, sînt sigur că și bietul nostru dascăl se bucura, într-ascuns, la fel ca noi, observînd năzdrăvănia porumbeilor. Pentru nimeni școala aceea veche, cu clase întunecoase și reci ca gheața, nu constituia o fericire. În plus, drumul pînă acasă, făcut pe înserate, (căci lecțiile se țineau după-amiază) se transforma într-un adevărat chin

În afară de strada principală (totuna cu șoseaua națională a țării), orașul era primăvara și toamna înghițit de noroi; iarna, îngropat în zăpadă; străzile lipsite cu totul de felinare, dar pline în schimb de gropi și poduri sparte. Drumul pe care trebuia să-l facem pînă acasă, prin bezna aceea urticoasă, de care se leagă atîtea și atîtea întîmplări, mi-a revenit azi cu limpezime în minte.

Iată de ce porumbeii, scurtînd, fără voia lor, viața orelor, ne ușurau necazul.

★

Dar pentru a compara trecutul cu prezentul într-un articol despre viața edilitară a orașului, nu pot fi suficiente doar imagini și impresii personale de acum 17 ani. Mai ales cînd ele au fost transmise de ochii unui copil. Tocmai de aceea am pus stavilă aducerilor aminte și am plecat să caut viața gospodărească a orașului de ieri în amintirile altora, mai vechi ca mine. Am consultat în acest scop trei veterani ai Turzii: pe Avram Iancu, vechi luptător ilegalist al partidului nostru, azi deputat în Sfatul popular orășenesc, pe Alexandru Baciu, directorul căminului cultural, și pe Vasile Crișan, pensionar, de pe strada Gheorghe Coșbuc. Am pus fiecăruia aceeași întrebare:

— Ce s-a făcut pe linie de gospodărie comunală între 1918 și 1944 în orașul dumneavoastră?

Ca să fiu scurt, voi transcrie în esență răspunsul primit:

— Nu s-a făcut nimic.

Toate edificiile și instituțiile de utilitate publică, toate străzile, podurile etc. construite în deceniile veacului trecut, au rămas aceleași pînă în anul de grație 1944.

Acasă la Avram Iancu și la un pahar de vin rubiniu de măcieșe, am mai aflat apoi că:

„Toate acestea nu împiedicau de loc ca postul de primar al Turzii să fie mult mai căutat ca cel al Clujului, de pildă.

Nu e greu de înțeles. Într-un oraș chiar lipsit de orice aspect edilitar, de viață intelectuală și salubritate, dar plin în schimb de fabrici — dividendele grase curgeau în orice buzunar „oficial". Tot cam în aceeași vreme, urîte și neplăcute pentru locuit erau și orașe ca Reșița, Ploești, Petroșani sau Galați. Dar unde puteau oficialitățile ciupi bani mai frumoși decît la Reșița, Ploești, Petroșani sau Galați? Doi, trei ani de ședere pe scaunul de primar erau timp suficient pentru umplerea seifului personal. Dacă dorești neapărat să reconstitui trecutul edilitar al Turzii, atunci scrie mai degrabă de Potaissa străbunilor noștri romani. În această privință săpăturile arheologice au scos la iveală lucruri minunate. Dar despre realizările primăriilor burgheze, zău nu ai ce vorbi. Crede-mă."

Dezarmat, am plecat să vizitez Turda de azi.

★

O caracteristică esențială deosebește articolele de propagandă electorală ale burgheziei, de cele ale presei noastre de azi. În vreme ce ale lor începeau cu „vom face...", ale noastre se deschid cu „am făcut...".

Așadar, la Turda, Sfatul popular orășenesc a făcut în ultimii ani lucruri merituoase. Ca să fim cît mai concreți, ne vom folosi pentru relatarea lor de cîteva fotografii realizate concomitent cu vizita noastră în oraș.

1) Cînd sfatul popular a propus înființarea unui parc zoologic la Turda, cîțiva sceptici (scepticii sfatului!) s-au grăbit să adauge: „De unde fonduri? Trebuie bani grei". Noroc de cei mulți, optimiști și plini de inițiativă gospodărească: „Vom face singuri rost de ele". Au început tratativele cu Filiala de Vînătoare, cu diferite parcuri zoologice din țară, cu particulari. „Le vom căuta pretutindeni". Într-o zi un funcționar vine și anunță: „În tîrg un țăran cam zănatic umblă să înșele lumea cu un pui de mistreț pe care-l dă ca fiind porc domestic". „Să-l cumpărăm". Crescînd în cușca parcului, puiul s-a dovedit a fi într-adevăr mistreț. Un copil de moț găsește în pădure pe culcuș, un ied de căprioară. „Să-l cumpărăm și pe acesta..." Și așa mai departe.

În general toate animalele din menajerii se caracterizează printr-o apatie totală și melancolie. Ei bine, vizitați parcul zoologic din Turda Veți găsi în dosul gratiilor lupul mîrîind și agitîndu-se înfuriat, vulturul zbîrlindu-și penele, pisica sălbatică țîșnind să vă zgîrie, ursul scuturînd cu labele cușca. Și asta deoarece toate locuiesc aci de curînd și au venit de-a dreptul din pădure.

2) Găsesc poza aceasta deosebit de sugestivă. Doi bărbați încotoșmănați stau la marginea unui bazin de înot. Se numesc Cucoș Constantin și Rogozan Gheorghe și amîndoi sînt funcționari ai întreprinderilor comunale. E limpede că pe asemenea vreme numai treburi gospodărești i-au putut aduce aci. Treburi mulțumită cărora în vara următoare turdenii vor face baie nu în Arieș, ci într-un țărm modern, prevăzut cu cabine, cu un poligon sportiv și un frumos restaurant

3) Dar chiar și acum, pe timp de iarnă, înotătorii nu sînt siliți să-și întrerupă antrenamentul. Într-unul din cele mai mari edificii ale orașului, sfatul popular a amenajat acest bazin acoperit. În clădire mai funcționează un hotel, o baie populară și un restaurant.

4) Casa în care am locuit se află undeva la capătul acestei străzi astăzi asfaltată, ce străbate o piață nou construită. Îmi amintesc că pe vremuri mama ținea peste zi geamurile închise, deoarece camioanele care treceau aruncau noroiul pînă în cameră. Primăvara și toamna plecam la școală cocoțat pe cataligi. Dar vai de cei miopi sau fără cataligi.

5) Școala de 7 ani din piața Ecaterina Varga. A, nu, nu e totuna cu școala de la geamurile cărora urmăream porumbeii salvatori! Aceea era veche și urîtă, îngropată sub un acoperiș medieval, cu geamuri mici și clase întunecoase. Aceasta a fost construită în anii puterii populare. Am uitat să întreb cîți copii învață azi într-o clasă. Fără îndoială mult mai

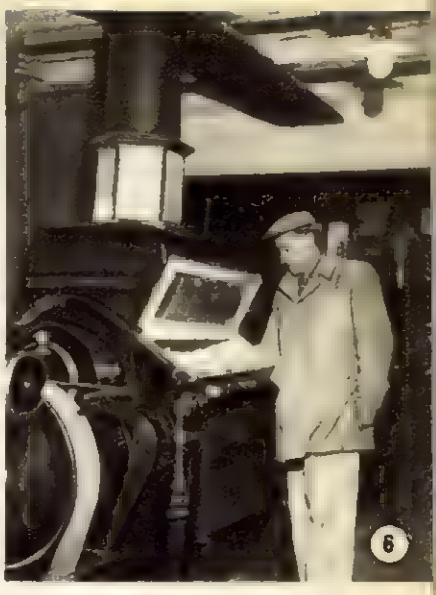

puțini ca în vremea copilăriei mele. Turda are azi nu două școli, ci vreo 7-8.

6) O altă nouă construcție: moara sistematică „Cheile Turzii". Pentru cei care se pricep la moară și morărit mai adaug: cu o capacitate de patru vagoane pe zi; cu linie de garaj; concepută pe principiul morăritului rapid; funcționînd cu nouă oameni pe schimb. Iar pentru cei profani în materie ca mine: totul se execută automat, într-un fel complicat dar deosebit de interesant.

Din păcate, pentru restul pozelor, făcute tot cu această ocazie, nu s-a mai găsit loc în revistă. Vă înfățișez pe scurt conținutul lor: fabrica de pîine, un grup de case noi (a fost acordat teren pentru mai bine de 300 locuințe individuale), noua scenă a Teatrului de Stat, Școala profesională de ceramică, un interior luat la muzeul orașului, biblioteca centrală, stadionul, fațada hotelului central, Uzina de apă. Totul realizat în ultimii ani de Sfatul popular orășenesc Turda

Pentru colecția mea personală mi-am procurat o fotografie reprezentînd turnul bisericii reformate. Păcat! Porumbeii lipsesc. Probabil că, de cînd copiii nu mai au „nevoie" de ei, nu mai obișnuiesc să se așeze pe arătătoarele orologiului .

Liviu MAIOR

Fotografii de S. STEINER

Scriitori și CĂRȚI

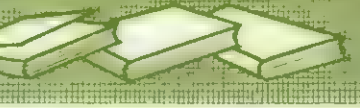

NOUL ROMAN AL LUI ION MARIN SADOVEANU*)

„Ion Sîntu", cel de-al doilea roman al lui Ion Marin Sadoveanu, aduce fără doar și poate nu numai o lărgire a orizontului tematic de care luasem cunoștință în „Sfîrșit de veac în București", ci și o substanțială îmbogățire a mijloacelor de abordare și rezolvare a unei probleme, pe cît de vastă, pe atît de dificilă de transpus în tipare literare. Simplificînd pînă la schemă, putem afirma că primul roman al lui Ion Marin Sadoveanu ne-a înfățișat un conflict devenit clasic în literatura noastră: antagonismul dintre două tipuri caracteristice societății burghezo-moșierești, ilustrate printr-un învingător, parvenitul, și un învins, primul reprezentînd procesul de ridicare, al doilea, cel de disoluție al unei clase sociale. În speță protagoniștii erau Iancu Urmatecu, cu nesățiosul său apetit de a se înălța cît mai sus, pe treptele ierarhiei societății burgheze, și Bubi Barbu, moșierul cu veleități nobiliare, reprezentantul — decrepit și sistematic spoliat — al vestigiilor și prerogativelor feudale.

*) „Ion Sîntu" — E.S.P.L.A., 1957

Cu „Ion Sîntu" această schemă a romanului nostru social capătă o altă perspectivă, datorită poziției de pe care romancierul zilelor noastre privește procesul dialectic al evoluției societății românești și a reprezentanților ei. Prin intermediul eroului său, Ion Marin Sadoveanu atacă frontal și cu intenții exhaustive problema formării și creșterii conștiinței unui intelectual luminat, cinstit, din rîndurile burgheziei de la începutul veacului, și a desprinderii lui treptate din păienjenișul convențiilor sociale care, oricum le-am privi, se fundamentează pe un întreg cortegiu de compromisuri, de abdicări morale, inerente într-o lume a oligarhiei financiare.

Conflictul în „Ion Sîntu" nu mai confruntă două categorii sociale, ca în „Sfîrșit de veac în București", ci elementele componente ale familiei doctorului Matei Sîntu, om prob și animat de romantice porniri generoase, dominat și mereu contrariat, redus de soția sa, Amelica, femeie cu orizont moral îngust, dar cu apetituri hrăpărețe dezvoltate, demnă moștenitoare a avatarurilor tatălui ei,

Ion Marin SADOVEANU

Iancu Urmatecu la rol simplu de figurant în căsnicie.

Între aceste două caractere ireconciliabile se modelează conștiința copilului Onuț, sub privirea autoritară și exclusivistă a Amelicăi, aliată cu docila dar cu atît mai periculoasa guvernantă de specie prusacă Berta von Grodde, care fără lux de argumente, tacit aproape, își impune punctele de vedere în educația copilului. Sub influența acestei guvernante — viguroasă creație românească — ce-și disimulează inabil țelurile, Ion Sîntu își desăvîrșește cultura, nu lipsită de inerentele salturi haotice de la Nietzsche la Tolstoi, de la Beethoven la Wagner, acesta din urmă prezentat cu insinuare de Berta ca un reprezentant al spiritului teutonic. Lecturile, atmosfera infectată de morbul descompunerii morale a familiei, permanenta nepotrivire, dintre așa-numitele adevăruri oferite de Berta, tutelate de aprobările inconștiente ale Amelicăi, și confruntările lor cu realitatea, pe care Sîntu o înregistrează cu deosebită acuitate în adolescență, trasează primele semne ale divorțului — ce va evolua iremediabil — între copil și părinți. Lumea strîmtă, monocordă, pe care cele două femei o agită mereu în fața lui Ion ca pe un ideal demn de realizat, nu reușește să altereze conștiința adolescentului dotat cu spirit de investigație, hotărît să-și pună serios întrebări și să le răspundă conștient, mulțumitor, dacă nu decisiv. Astfel, treptat, jocul de oglinzi al falsei educații se destramă și Ion Sîntu pornește pe calea desprinderii lente din cercul familiei. Un prim prilej i-l oferă prietenia revoluționarului rus Ivan Maximovici, care-l inițiază în tainele vieții conspirative, apoi țăranul pălmaș răzvrătit Strapalea, profesorul State Ciuboțel, protestatar anarhic, și mai ales grija ocrotitoare a Paraschivei, țiitoare pe vremuri a lui Urmatecu, rămasă în casa lui Matei Sîntu ca un soi de paria, dar suplinind din plin acum cu dragoste maternă căldura sufletească pe care în zadar Ion o așteaptă din partea Amelicăi. Toate aceste elemente extra familiale se conjugă cu amintirile din anii copilăriei lui Sîntu, amintiri pîngărite de tribulațiile amoroase ale cuplului Vanica Varnali-Osvald, cabotin de rasă, plin de găunoase veleități, sinucis într-un moment de depresiune mintală sub influența ofițerului de marină Henri-Eugen Crihan, amantul disponibil al tuturor femeilor din protenpendadă, amestec de libidinozitate și lichelism, contrabandist și intrigant, intermediar în furnizarea averilor nemuncite ale guvernanților vremii.

Poziția din ce în ce mai critică pe care o adoptă Ion Sîntu și rezistența lui morală față de racilele care sapă la temelia societății în mijlocul căreia este nevoit să trăiască se adîncesc mereu și-și găsesc prima posibilitate de a se afișa fățiș în zilele războiului din 1916, cînd, sublocotenent fiind, contribuie activ la eliberarea lui Ivan Maximovici, arestat în zona frontului sub bănuiala de spionaj. Cu acest episod se încheie prima parte a evoluției morale a lui Ion Sîntu, urmărit în toate reacțiile lui sufletești, de-a lungul a peste 600 de pagini de densă analiză și totodată de reușită frescă socială a anilor premergători primului război mondial.

Îmbinînd cu măiestrie fapte ținînd de domeniul realului, dar transfigurîndu-le artistic, cu date și elemente cu vădit caracter autobiografic, Ion Marin Sadoveanu a creat în Ion Sîntu un personaj cu pregnantă viabilitate. Fără a îngrămădi fapte care ar fi îngreuiat narațiunea, autorul a procedat la o adîncă secționare transversală în conștiința eroului său, neîncărcat cu virtuți incredibile, dimpotrivă, investit de multe ori cu o naivitate deconcertantă, poate citeodată supărătoare, ca în episodul cu avocatul Poroineanu, în care scăpat de sub controlul artistic al scriitorului, Ion Sîntu apare oarecum pueril.

În întregime însă sub raportul invenției artistice și a bogăției stilistice, care ar merita ea însăși un popas mai îndelungat, „Ion Sîntu" reprezintă o mare izbîndă a lui Ion Marin Sadoveanu.

L. VOITA

Kānit

Mergeam de mult, sau poate nu mergeam.
Bocancul n-avea loc pe cîmpul larg.
De mine, clar, mă despărțea un geam,
nici c-un obuz n-aș fi putut să-l sparg.

Mai ghemuit decît un nenăscut,
o tîmplă mi-auzea vuind departe.
Tot ce știusem — nu era știut.
Secunda următoare — clei și moarte.

Ca liniște nebună mă-mbia...
Pămîntu-mi și croise o tunică.
Un fir de gînd, atît se mai zbătea,
nesigur, horcăind, bătut de frică...

În valul ultim de singurătate,
năpraznic gîndul a țipat ca-n febre.
Și singur m-am luat atunci în spate,
ca orbul și ologul din proverbe...

Mihu DRAGOMIR

Din „Războiul", II

Consemnări literare

● **DE CURÎND** a apărut la Leipzig, în editura Paul List, o nouă carte a lui Ștefan Heym (cunoscut la noi, în special, prin romanul ocupației naziste în Cehoslovacia „*Ostatici*") intitulată „*Canibalii și alte povestiri*". Spre deosebire de lucrările anterioare, acest volum înmănunchează o serie de nuvele a căror acțiune se desfășoară în anii de după război, în cea mai mare parte în zona „modului de viață american". Asistăm astfel la tribulațiile cercurilor monopoliste care au dezlănțuit mai întîi războiul rece, apoi cel cald, împotriva Coreei, ni se perindă în fața ochilor aspecte tragice din viața oamenilor muncii din America, deosebit de impresionant acționînd asupra lectorului povestea minerului Babila (al cărui vis de o viață — acela de a-și construi o casă — se prăbușește în clipa cînd este gata să se realizeze) sau ni se dezvăluie, cu pronunțată notă demascatoare și protestatară, legăturile dintre cercurile reacționare vestgermane și foștii naziști, care nici nu se mai sfiesc să-și ascundă trecutul lor hidos; în sfîrșit, ni se zugrăvește, despuiat de orice măști, chipul real al maccarthyismului și odioasa lui implicație în pregătirea războiului bacteriologic. Ca un răspuns la toate aceste uneltiri împotriva vieții și a umanității ne apare ultima nuvelă, a cărei acțiune se petrece într-o țară a lagărului socialist și unde un emisar al spionajului american este surprins de oameni și făcut inofensiv, nu înainte ca mercenarul capitalismului să-și fi arătat ura sa față de tot ce este nou și de nefiinvins. În această ultimă povestire, Heym își manifestă adeziunea deplină la viața nouă pe care sutele de milioane de oameni, eliberați de exploatare și înflăcărați de perspective grandioase, construiesc cu elan dar și cu vigilență față de tot ce ar îndrăzni să le pericliteze munca.

● „LIRICA HIROȘHIMEI" — cu subtitlul „Missa profundis contra bellum" (Liturghie solemnă împotriva războiului) — este titlul unei cărți, recent apărută în limba germană, scrisă de un număr de poeți japonezi care au fost martori oculari ai catastrofei din 6 august 1945, cînd prima bombă atomică americană a pulverizat oameni și avuturi la Hiroshima. Sînt adunate în acest volum poezii în care spectrul groazei, al calamităților pe care le-a produs bomba, apare în toate goliciunea. Se ridică din aceste poezii avertismentul că lumea nu a fost încă eliberată de primejdia morții prin dezagregare, dar și chemarea adresată fiecărui om cu răspundere de a contribui la înlăturarea amenințării. Este tocmai ceea ce sublinează și poeții germani care, în partea doua a volumului, se alătură prin poeziile lor cu profunde rezonanțe meditative, acestui mesaj.

Cuvinte încrucișate

ALEGERI DIN TRECUT

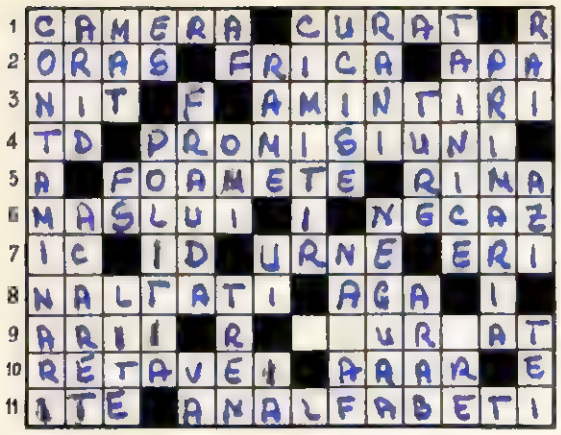

ORIZONTAL: 1) Denumirea dată unei jumătăți a parlamentului burghezo-moșieresc — Expresia favorită a lui Ghiță Pristanda, polițistul din „Scrisoarea pierdută", pe care Caragiale ni l-a prezentat atît de prieenput în „aranjarea" alegerilor. 2) În ciuda promisiunilor, după alegeri rămînea mai departe cu străzile desfundate, fără apă și fără canalizare — Sentiment pe care bandele de mardeiași electorali încercau să-l semene în rîndurile adversarilor — Cea de ploaie putea fi găsită din belșug în promisiunile demagogice ale candidaților de altădată. 3) Bătut în cap — Ce a rămas din teroarea, fraudele și celelalte nenorociri ce însoțeau alegerile din trecut. 4) Tudor Dumitru — Politicienii burghezi le împărțeau cu darnicie înainte de alegeri. 5) O îndurau oamenii muncii în vremurile în care domnea exploatarea — O momeală pentru pești. 6) Verbul celor ce „fabricau" liste de alegători și voturi — Obida cetățeanului, a cărui voință era batjocorită. 7) Până — La fel (abr.) — Cutii pentru depunerea voturilor, în trecut erau adesea furate sau făcute cu fund dublu pentru a se falsifica rezultatele alegerilor — Ziua care oricît ar unelti burghezia, n-o să se mai întoarcă. 8) Ridicați (poet.) — Ofițer turc (od.). 9) Loc de treier (pl.) — Nemișcat. 10) Erau supremele argumente ale agenților electorali burghezi — Din cînd în cînd. 11) Le trăgeau fruntașii marilor partide burgheze și bancherii care le finanțau campaniile electorale — Se numărau în trecut cu milioane, ca urmare a poliției de menținere a poporului în stare de înapoiere, pe care o ducea burghezia.

VERTICAL: 1) Pretextul ce „legaliza" izolarea unor sate sau regiuni bănuite de simpatii față de opoziție, pentru a le împiedica să participe la vot (pl.). 2) Sterp — Și le clădea pe lîngă conac, dom' primar sau dom' prefect, din banii publici furați (sing.) 3) Monopolul Alcoolului și Taxelor, ieri sursă de venituri pentru Politicienii veroși, astăzi instituție a statului nostru, construită pe cu totul alte baze — Dintr-un fost... — Sîrme. 4) S — Aparatul de represiune al burgheziei, aprigul sigur în alegeri al „celor la putere". 5) Înșelăciune, boție, care în domeniul electoral se traduce prin măsluirea listelor, a urnelor sau trecerea morților pe listele de alegători — Auxiliar al viitorului. 6) Alexandru Florescu — Riu în Asia — Pe drum de fier. 7) Viale — A vui — Tine. 8) Locuitorii acestui ținut erau cei mai siguri alegători: votau numai cu cei la putere și erau mulți ca... mormîntul! — ...Cobar, talentat caricaturist român, a demascat și înfierat de multe ori alegerile de pe vremuri. 9) Omorîte — ...Cațavencu, tipul demagogului electoral imortalizat de Caragiale. 10) Leșinuri provocate în alegeri de bîtele sau ghionegele electorale — Ceață. 11) Piese la șah — Locuitor din Orientul Mijlociu. 12) Cum erau urzelile politicienilor de ieri, care erau interesați ca maselе să nu cunoască dedesubturile manevrelor la care se dedau — Numere... mai mici. 13) Ciolanul ce-i îmbogățea pe aleșii bîtelor și ai fraudelor electorale din alegerile municipale (pl.). 14) Îi promiteau alegătorilor candidații de ieri — Între ieri și mîine — Copac cu flori plăcut mirositoare.

DEZLEGAREA JOCULUI „FRIG SAU CALD?"

apărut în numărul trecut

1) Șubă — Scăzută. 2) Transpira — Ec. 3) Racită — Spuză. 4) Animala — Umed. 5) Ni — Apa — Ușa — E. 6) Duș — I — Crenel. 7) U — Urna — Clime. 8) Rece — Roșită. 9) Imunizat — Ana. 10) Or — Pal — Grad. 11) Atîțată — Oiță. 12) Ci — Ato — Nisip. 13) Temperat — Mea.

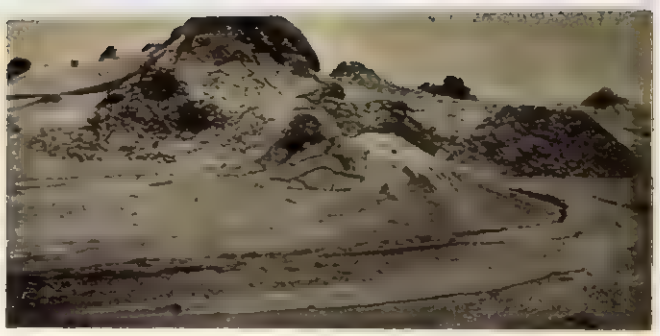

VULCANII NOROIOȘI DE LA BERCA

Cine a auzit de Berca? Poate acei care cunosc date mai amănunțite cu privire la industria noastră petroliferă, Berca fiind o comună de pe valea Buzăului, alături de care se află o schelă petroliferă.

Dar Berca este cunoscută nu numai prin sondele sale, ci și printr-un fenomen geologic interesant, unic în țara noastră, acela al „vulcanilor noroioși".

Călătorul care părăsește drumul ce duce de la Berca spre comunele Picle și Beciu și urcă pe unul din nenumăratele dealuri din această regiune, o dată cu priveliștea ce se întinde de sonde face cunoștință și cu vulcanii noroioși — vulcani care emană noroi și gaze — pe care localnicii îi denumesc plastic „fierbătoare", deoarece în locurile unde sînt situați, pămîntul pare că fierbe.

Deși dimensiunile conului unui asemenea vulcan sînt reduse la abia cîteva zeci de centimetri, priveliștea lor te atrage, căci îți oferă ocazia să vezi în mic un fenomen care nu se poate să nu-ți fi stîrnit interesul atunci cînd ai studiat geologia în școală. Continuînd drumul, după vreo 10 km, dai peste alți vulcani noroioși, cei din dreptul comunei Picle sau spre Beciu. Aceștia sînt mai activi și în consecință înălțimea conului vulcanic atinge la unii dimensiunea de 1 m.

Noroiul care se prelinge pe buza craterelor acestor vulcani are culoarea gri-albăstruie, iar după uscare, datorită evaporării soluției saline, devine gri-albicios. Dacă scaperi un chibrit, amestecul de gaze care se degajă o dată cu noroiul la foc, consecință a faptului că e încărcat cu hidrocarburi.

Un alt fapt interesant legat de acești vulcani noroioși este acel al proprietăților lor curative. Mai mulți localnici, suferinzi de reumatism articular, ne-au povestit că s-au vindecat tratîndu-se cu noroiul ce erupe din aceste cratere, după aceleași procedee ce se folosesc în tratamentul cu nămoluri de la Techirghiol.

Că s-au vindecat e explicabil, deoarece pe lîngă sare noroiul acesta conține iod, substanță chimică eficace în tratamentul împotriva reumatismului, precum și brom. Iodul și bromul se găsesc în apele fosile din adîncime, care se extrag o dată cu țițeiul la forarea sondelor, și s-au format aici în îndepărtatele ere geologice, cînd pe aceste meleaguri clipoceau apele Mării Sarmatice.

Ar fi interesant ca forurile medicale din țara noastră să studieze această problemă și să amenajeze aici o mică stațiune balneară pentru tratamentul celor suferinzi de reumatism.

Cadrul pitoresc al acestor vulcani atrage ochiul. Întreg pămîntul este frămîntat, ceea ce dovedește că în epoci geologice îndepărtate vulcanii aceștia acopereau întinderi considerabile. Privite de pe înălțimi, nenumăratele dealuri și vîlcele fac impresia unor spinări de animale uriașe care se odihnesc.

Nu e de mirare deci că acest cadru pitoresc l-a inspirat și pe regizorul Liviu Ciulei, care l-a ales drept loc de desfășurare al acțiunii filmului „Erupția".

V. BĂDESCU

Foto: ing. I. IBRAHIM

ȘAH ȘAH ȘAH

PROBLEMĂ

de V. Rudenko

Premiul I în concursul în cinstea Spartakiadei popoarelor U.R.S.S.

Mat în 2 mutări

(Alb: Rf1, Df3, Tc3, Na4, Nf6, Cb1, Cd4. Negru: Rd3, Na6, Ne3, Cd5, Cf2, Pp. a5, d6, f7)

PROBLEMA premiată a lui Marjan Wróbel, publicată în numărul nostru trecut se dezleagă prin 1. Cec3! (cu amenințarea 2. De2 mat). Luarea pionului e3 de către figurile negre dă loc la trei variante frumoase.

Curiozități

SERELE LUMII

Riviera italiană este supranumită și patria florilor. De aci pornesc zilnic spre toate țările Europei trenuri încărcate cu cele mai minunate flori. Principalele surse de flori sînt San Remo și Ventimiglia, de unde se încarcă zilnic milioane de roze, violete, garofe și narcise. Iar vestitele violete de Parma sînt cerute în toată lumea (fiind foarte rezistente). Patria orhideelor este Cehoslovacia, unde aceste flori se cultivă foarte mult, mai ales în împrejurimile orașului Praga. Patria crizantemelor este Japonia. Și, în sfîrșit, patria lalelelor este Olanda. Despre această țară este știut că i se mai zice și „Marea seră a lumii". Din cultura lalelelor, olandezii au făcut principala marfă de export a metropolei.

Cît despre „țara trandafirilor", aceasta o știe oricine că nu poate fi alta decît Bulgaria, vecina noastră. În regiunea Kazanlîk, așa-zisa „Vale a trandafirilor", cresc mari cantități, din cei mai minunați trandafiri din lume. Acolo se află culturi de trandafiri ca în nici o altă parte a lumii, din care se extrag esențele cele mai tari de parfumuri, exportate și căutate în lumea întreagă.

ERATĂ

În nr. 1 (137) din 4 ianuarie a. c. al revistei noastre la explicația fotografiei de la rubrica „Te văd!... Te văd!..." a apărut din eroare raionul Grivița Roșie în loc de raionul I.V. Stalin.

Facem cuvenita rectificare.

EXPOZIȚIA FILATELICĂ DIN PETROȘANI

Recent, în clubul U.R.U.M.P. din Petroșani s-a organizat o expoziție de filatelie.

În expoziție se află expuse peste 3000 timbre aparținînd celor peste 1000 colecționari membri ai cercului filatelist din localitate.

Expoziția a înviorat mult schimburile între colecționari și a trezit un deosebit interes în rîndul populației.

În clișeu: un aspect din expoziție.

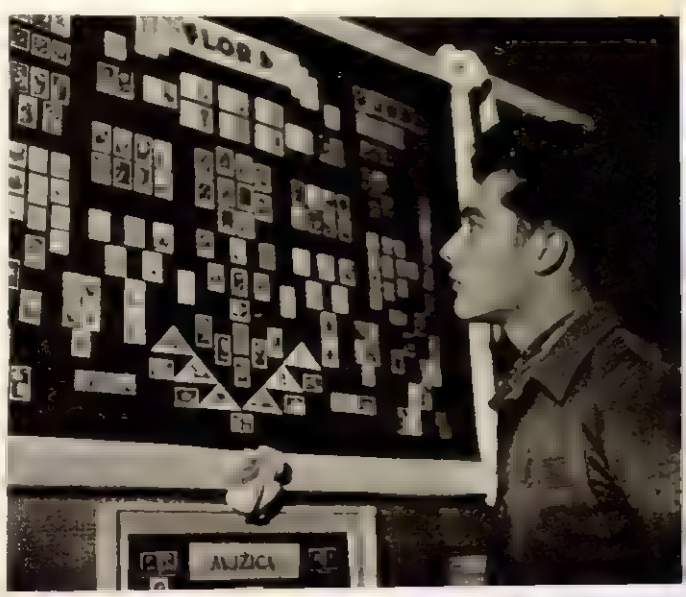

MODA

LONDONEZĂ

Vă oferim trei creații ale casei de modă engleze „Norman Hartnell", recent prezentate la Londra.

1) Costum-talor din mătase argintie imprimată, al cărui guler are o garnitură din catifea neagră.

2) Tot dintr-o stofă de culoare pastel, acest costum cu jachetă dreaptă, având la spate două mici cute marcate cu nasturi.

3) Din tweed de culoare deschisă (roz sau gri-pal), un costum a cărui jachetă are mineca chimono, iar talia marcată printr-un cordon dublu, încrucișat și fixat la 9 nasturi

SFATURI practice

DESPRE GÎSCĂ...

Cînd am văzut-o pe buna mea prietenă, Irina Olaru, că începe să plimbe fierul de călcat încins peste penele unei găște tăiate, am crezut că și-a pierdut mințile.

— Ce faci acolo, dragă? — am întrebat-o cu îngrijorare.

— O calc puțin — mi-a răspuns, cu aerul cel mai serios. Altfel nu merge.

— Ce nu merge?

— Cum ce? Jumulitul fulgilor. N-o să mă chinuiesc toată ziua cu smulsul lor.

— Păi, de ce n-o opărești întîi?

— Auzi întrebare! Vrei să distrug frumusețea asta de fulgi? Aștia sînt buni pentru perne, draga mea, ai uitat?

— Și dac-o calci, ce se întîmplă?

— Se întîmplă c-o jumulesc apoi foarte ușor. Ai să vezi...

Într-adevăr, după ce-i trecu de mai multe ori cu fierul pe toate părțile, Irina îi smulse fulgii în cîteva minute. Am încercat și eu și m-am convins că acum gîsca se jumulea mai abitir ca după opărească.

— Cine naiba te-a mai învățat și asta?

— E hei, am eu gospodinele mele cu experiență. Cine m-a învățat asta, mi-a explicat și cum să prepar, în afară de obișnuita friptură la tavă și un ostropel delicios.

— Ostropel de gîscă?

— Da. De gîscă, la fel ca și de rață. Habar n-ai ce gust are. Și unde mai pui că nu e de loc greu de preparat. Uite, alegi din pasăre părțile care nu merg la friptură, le tai în bucăți, le dai sare și le pui să se prăjească înăbușit pînă se rumenesc, adăugînd cîte puțină apă, ca să nu se prindă pe fundul cratiței. Între timp, tragi două, trei cepe tăiate în felii subțiri cu o jumătate lingură de făină, la care adaugi la urmă o lingură de bulion de roșii, cițiva căței de usturoi, cîteva boabe de piper, o frunză de dafin și sare. Torni acest sos peste carne și lași să fiarbă la continuare, tot înăbușit. Cînd e aproape gata, adaugi 1-2 linguri de oțet de vin și mai lași încă pe foc pînă dă din nou în clocot.

— Bănuiesc că trebuie s-o lași să fiarbă serios, căci gîsca e renumită prin carnea ei tare — observai eu.

— La mine nu se întîmplă asta, fiindcă am grijă ca înainte de a tăia asemenea păsări să le dau pe gît o linguriță de oțet tare. Carnea lor devine astfel foarte fragedă.

— Știu că unele gospodine folosesc pentru frăgezirea bicarbonatul de sodiu, în timpul fierbutului.

— E bun și bicarbonatul, dar trebuie să știi că dăunează intrucîtva gustului... Ah, uite ce ficat minunat! — exclamă în continuare Irina, spintecînd gîsca pe care o terminase acum de jumulit. De cînd cresi că-mi doresc așa un ficat ca să-l prepar cu biftec.

— Cu ce?

— Cu biftec, dragă, nu știi ce e ăla biftec?

— Ba știu, dar nu înțeleg asociația cu ficatul de gîscă.

— E simplu: în timp ce frigi biftecul obișnuit de vacă în untură, într-o altă tigaie prăjești în unt felii de ficat date prin făină. Scoți, cînd sînt gata, și biftecul și ficatul și le pui la un loc cald, iar sosurile rămase în cele două tigăi le amesteci și le adaugi un pahar de vin negru. Dacă ai și cîteva cîuperci uscate, cu atît mai bine. Le fierbi din vreme și le pui în acest sos. Cînd servești, așezi deasupra fiecărui biftec o felie de ficat, iar peste ele torni din sosul cu cîuperci. Încearcă o dată și ai să mă pomenești!

Am încercat și ostropelul și biftecul cu ficat și i-am dat dreptate Irinei. Numai chestia cu călcatul n-am avut încă prilejul s-o experimentez în bucătăria mea, fiindcă, drept să spun, am preferat întotdeauna să cumpăr gîsca gata jumulită. Mai ales că dacă se întîmplă să mă vadă bărbatu-meu călcînd o gîscă, sînt sigură că o să-mi spună că preferă să-i calc pantaloni...

IOSIANA

COLOCVIU INTIM

Citiți pe rînd fiecare întrebare. Dacă puteți da un răspuns exact, înscrieți pe o coală de hîrtie numărul reprezentînd punctele acordate. Deoarece nimeni nu are nici un amestec în examenul pe care vi-l faceți singur — veți fi îndemnat, desigur, să răspundeți corect și sincer. La sfîrșit verificați-vă exercițiul după răspunsurile publicate în pag. 24 și anulați eventualele puncte acordate în mod nejust. Faceți apoi totalul.

Cu un rezultat de peste 20 puncte v-ați dat singur un certificat excelent. Cu 10 pînă la 20 puncte, unul mijlociu. Cu mai puțin de 10 un... îndemn la studiu pentru completarea cunoștințelor de cultură generală. Evident, rezultatul obținut, nu poate oferi întotdeauna un control exact al cunoștințelor pe care le aveți. Și tocmai de aceea, pentru nimeni, nici un fel de supărare!

1) Cine a scris opera Manon, Puccini sau Massenet? (4 puncte). 2) Ce sînt marsupialele? (3 puncte). 3) Unde se găsește golful Hudson? (4 puncte). 4) În ce an a avut loc conferința de la Bandung? (2 puncte). 5) Ce mare bătălie a avut loc la Dresda în 1813? (3 puncte). 6) Cărui rege antic i-au fost adresate, după legendă, cuvintele magice: „Mane, tekel, phares"? (4 puncte). 7) Ce pictor romîn a realizat tabloul „Nuntă cu lăutari"? (2 puncte). 8) Ce este o soluție de revelator? (2 puncte). 9) Cum se traduce proverbul latin: „Aquila non capit muscas"? (3 puncte) 10) În ce regiune se găsește termocentrala de la Singeorgiu de Pădure? (2 puncte).

De vorbă cu medicul

TUSEA CONVULSIVĂ

„Tusea convulsivă (măgărească) este o boală infecto-contagioasă produsă de un bacil și întîlnită în special la copii; ea este caracterizată prin accese de tuse spastică ce durează mai multe săptămîni.

Pătruns o dată cu aerul inspirat în organism, bacilul rămîne cantonat în laringe, trahee, bronhii de unde, prin toxina pe care o eliberează, produce simptomele din primele săptămîni ale bolii. După o perioadă de incubație de 7-14 zile, boala începe cu guturai, temperatură moderată, tuse ușoară, lipsa poftei de mîncare, indispoziție — simptome care nu cedează la tratamentul obișnuit, ci se accentuează treptat. Astfel tusea rămîne uscată, capătă un caracter din ce în ce mai spastic, apărînd mai mult noaptea și spre ziuă.

După o perioadă de 1-2 săptămîni de la declararea primelor simptome apar accesele de tuse care formează așa-numitele „chinte", caracteristice tusei convulsive. Îndeobște accesul este precedat de o senzație de gîdilătură în gît, de senzația de sufocare, de strănut repetat, care-i fac pe bolnav să tușească. Accesul începe printr-o inspirație profundă, urmată de cascade de tuse spastică, foarte apropiate unele de altele. După ce tușește neîntrerupt de 10-30 de ori, bolnavul are o inspirație șuierătoare, liberatoare, numită reprizã; aceasta pune capăt accesului de tuse sau poate să fie urmată de alte accese întretăiate de reprize, pînă ce bolnavul elimină o spută vîscoasă, sau vomită. Totalitatea acceselor de tuse și a reprizelor formează o chintă care se poate repeta de 1-20 de ori, iar în formele grave, de cîte 50-60 de ori pe zi.

În cursul bolii, unii copii sînt epuizați, apatici, somnolenți, au fața și pleoapele umflate, cianozate, hemoragii pe conjunctive, frîul limbii ulcerat (din cauza dinților inferiori).

Această perioadă a bolii (numită stadiul convulsiv) durează 2-6 săptămîni, după care chintele de tuse se răresc treptat, scad în intensitate, nemaifiind urmate de vărsături, tusea devine groasă cu expectorație muco-purulentă, versute, ca în bronșită. Starea generală se îmbunătățește, fața se recolorează, copilul începe să se înfioreze. Această perioadă (stadiul de convalescență) durează 2-4 săptămîni.

Încă de la primele semne suspecte bolnavul trebuie arătat medicului, care hotărăște dacă acesta poate fi tratat la domiciliu sau trebuie internat în spital. Bolnavul rămas acasă trebuie ținut într-o cameră bine aerisită, iar dacă timpul este frumos poate fi scos și la plimbare. Este important ca în timpul chintelor copilul să fie ajutat, încurajat și liniștit. Alimentația sa poate fi completă evitîndu-se însă alimentele care se fărîmițează ușor și care pot provoca tusea. Se vor da prînzuri mici și dese, mai ales imediat după perioada de tuse, cînd toleranța este mai mare.

În ce privește medicația, pentru calmarea chintelor de tuse se vor da: poțiuni cu bromoform, codeină, soluții de polibromură, luminal, în doze ce variază cu vîrsta. De asemenea se vor administra vitamine pentru întărirea organismului.

Dacă boala este surprinsă în primele zile, și numai atunci, se poate administra cu succes cloromicetină sau aureomicină, care acționează direct asupra microbului. În perioada de convalescență, cînd chintele au numai o componență nervoasă, viața în aer liber, schimbarea localității, factorii educativi — ajută la dispariția acestora.

Tusea convulsivă se transmite direct, prin secrețiile naso-faringiene, în timpul tusei, strănutului, vorbirii; de aceea, pentru a feri copiii de boală, vom evita aglomerațiile și, în primul rînd, contactul cu bolnavii în primele patru săptămîni de la începerea bolii, cînd aceștia sînt contagioși.

Pentru prevenirea îmbolnăvirii, copiii pot fi vaccinați, iar celor care au venit deja în contact cu un bolnav li se poate face, cu bune efecte, ser de convalescent.

Tusea convulsivă lasă o imunitate solidă și durabilă.

ÎN JURUL GLOBULUI

OBIECTE DIN MATERIALE PLASTICE, fabricate în diferite țări, au fost prezentate la Londra, în cadrul unei expoziții internaționale deschise în sala Olimpia. În fotografie: ministrul industriei chimice a U.R.S.S., Tihomirov, vizitînd expoziția.

LA NAGASAKI, pe locul unde a căzut în 1945 ucigașa armă atomică, a-a ridicat acest monument ce simbolizează pacea și știința în apărarea omenirii și cheamă totodată la luptă pentru ca asemenea orori să nu se mai repete.

PE POANTE

Ați aflat că...

...Opera Mare din Paris va găzdui în aprilie renumita trupă de balet a Teatrului Mare din Moscova? Dansatorii sovietici vor prezenta, printre altele, „Lacul Lebedelor" de Ceaikovski.

...poemul lui Prokofiev „Petrică și lupul" a devenit scenariu de balet în numeroase rînduri? Cea mai nouă realizare coregrafică inspirată de muzica marelui compozitor sovietic se datorește britanicei Elizabeth West, de la ansamblul London's Ballets;

...londonezii au aplaudat iarna aceasta, timp de trei săptămîni, minunatele spectacole de dansuri ale Ansamblului din Urali? Dansatorii populari sovietici au entuziasmat prin vitalitatea și grația evoluțiilor coregrafice prezentate;

...vedeta principală a celebrului Ansamblu de dansuri folclorice din insula Bali e un băiat de nouă ani? El se numește Ni Ketut Witi și obține în prezent un deosebit succes în lungul turneu pe care ansamblul îl efectuează în cele două Americi;

...actrița Marika Röck, cunoscută din atîtea filme muzicale vieneze, reapare ca dansatoare într-un nou film în culori, intitulat „Nopți la papagalul verde"?

...ansamblul de balet clasic chinez va vizita Europa în cursul acestei stagiuni? Din repertoriu vor face parte trei dansuri vechi din timpul dinastiei Cin, care a domnit cu peste două milenii în urmă;

...marea dansatoare sovietică Galina Ulanova pregătește un nou rol? Ea lucrează intens la pregătirea rolului Ioanei d'Arc din baletul inspirat de povestea eroinei franceze.

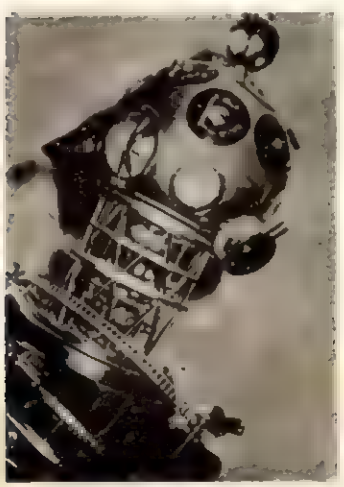

RENUMITELE UZINE ZEISS din Jena (R.D.G.) lucrează actualmente la realizarea aparaturii ultramoderne a unui nou planetariu. Iată în fotografie o parte a aparatului de proiecție a planetariului.

ȘI-A CONSTRUIT UN AUTOMOBIL. Mecanicul V. Cercik din Batumi (U.R.S.S.) în originalul său autoturism, pe care și l-a construit singur, folosind un motor de motocicletă „IJ-49".

CIMITIR N.A.T.O.? În semn de protest împotriva refacerii Wehrmacht-ului hitlerist sub egida N.A.T.O., tineri din Berlinul de Vest au înfipt această cruce de lemn pe una din străzile orașului. Asemenea cruci N.A.T.O. pot fi întîlnite în multe locuri din Germania occidentală.

ÎN R. P. UNGARĂ, în preajma unei păduri seculare, se construiește într-un ritm rapid primul reactor atomic maghiar care va intra în funcțiune încă în cursul anului acesta. Cea mai mare parte a utilajului de specialitate a și fost livrat de U.R.S.S., iar specialiștii sovietici colaborează cu colegii lor maghiari la montarea noului reactor.
În fotografie, un aspect al șantierului.

VAPOARE... CONGELATE. În portul Helsinki, la o temperatură de 20° sub zero. În prim plan, vasul hamburghez „Teresia Russi".

OPERAȚIE... PRINTRE GRATII. Grav rănit în cursul unei încăierări în arenă, leul Romeo, de la circul „Krone" din München, a fost supus unei operații chirurgicale. Atît el cît și... chirurga veterinară — care l-a operat fără anestezie — au scăpat cu bine...

OPINII...PE SCURT

„GÎLCEVITORII" CRAIOVENI

În montarea lui Dinu Cernescu, „Gîlcevile din Chioggia" sînt o adevărată Commedia dell'Arte — asta fiind limpede încă de la repetiția fără costume, desfășurată într-o cameră nu prea spațioasă a Teatrului Național din Craiova. Și pe măsură ce repetițiile se succedau, caracteristica aceasta se contura.

Cu toate că textul e absolut respectat, e sugerată improvizarea. Replicile scurte — jumătate de rînd — se urmează într-un ritm, cum spun francezii, „du tac au tac". Nici o clipă mișcarea nu încetează și, uneori, simetria ei, stilizarea, amintesc pantomima. Și pe deasupra costumele au elemente de plase pescărești, pești pictați pe stofe — iar culorile vii, liniile simple se apropie și se depărtează ca și cum cineva ar picta mereu personajele și le-ar deplasa cu pensula în interiorul decorului care e totodată rama unui tablou. Ei bine, ce poate fi mai mult Commedia dell'Arte decît mișcarea amintind pantomima, sugerarea improvizării, replicile rapide, poreclele grase, caleidoscopul de culori și linii? Și mai apare — așa cum autorul n-a prevăzut, dar cum a întrevăzut regizorul — un drăcușor ghiduș, un Aghiuță italian, farsor și carnavalesc.

Fără entuziasmul absolvenților sosiți la Craiova, în urmă cu un an, împreună cu profesorul lor Vlad Mugur — entuziasm care a incendiat întregul colectiv al teatrului — Goldoni ar fi ieșit mai puțin ciocoiților, gras, carnavalesc. Sînt atîtea soluri de sunete — de la voci la plesnetele de palme, la clopoței, bîturi de sabie, fluierături, răcnete — încît doar sonorizarea îi-ar fi amintit sudul mediteranian. Și după trei ore, după șase ore, actorii mai joacă puțin și acasă, gîlcevitorii fiind porecliți „chioggiști", și inventînd intrări, mișcări, mimici. Cît despre distribuție, greu s-ar fi putut găsi una mai bună. Silvia Popovici e o gîlcevitoare pătimașă, Amza Pelea — un soi de mușchetar-toreador (păstrînd proporțiile) gata să lajunghie pe cine-l insultă, Rucăreanu un Figaro-luntraș, fluieră-vînt, îndulcit de amoruri ușoare ca de siropuri, iar Rautchi, gîngav, sorbind consoanele ca pe niște linguri de fasole, sprinzîndu-se cu greu și necăjindu-se pe propria limbă care nu-i ascultă — „face" o bucată pură de Commedia.

„Gîlcevitorii" craioveni repetă.

Nefiind nici cronică, nici avancronică, ci un fel de reportaj asupra repetiției pre-generale, rîndurile de față nu conțin judecăți de valoare asupra jocului tuturor interpreților — Marga Boteanu, Virgil Bădescu, Madeleine Nedelcanu, Aristide Teică, cît și ai celorlalți, care se prezintă la înălțime și merită caracterizări aparte. Cronicile vor releva desigur aceasta, cît și multiplul caracter educativ al piesei: propovăduirea unei dragoste curate, voioșia cea de toate zilele, formarea gustului dramatic și plastic al spectatorului.

Dar dacă ceva trebuie subliniat și iar subliniat, este entuziasmul colectivului Naționalului din Craiova, unde un regizor de 22 de ani montează Goldoni așa cum îl vede el, fără a fi dădăcit, înfășat și hrănit cu biberonul dramatic. De aceea el și visează să pună în scenă Șveik, să utilizeze scenele transparente sau translucide, luminate de jos în sus, și să dea o reprezentație pe o scenă plutitoare pe lacul din parcul orașului. Să sperăm că în realizarea acestor visuri cei care au făcut un atît de frumos „Bunbury" și aduc în scenă un Goldoni atît de viu și colorat, vor păstra același ritm.

C. BACIU

STAȚIUNILE BALNEO - CLIMATICE

BORSEC, BUZIAȘ, VATRA DORNEI, tratează bolile de inimă, tensiune arterială, boli de vase, tulburări circulatorii periferice etc

Afecțiunile glandei tiroide se tratează la stațiunea BORSEC.

Sinuzitele, astmul și emfizemele pulmonare se tratează la stațiunea GOVORA.

Boli de femei și reumatism se tratează la stațiunile: SOVATA, BAZNA, OCNA SIBIULUI și EFORIA.

Aceste stațiuni funcționează în tot cursul anului.

Bolnavilor care merg pe cont propriu li se acordă tarife reduse în acest sezon.

Se asigură masă, casă și tratamente în bune condițiuni.

Adresați vă direct la Stațiuni, pentru informațiuni suplimentare sau la Ministerul Sănătății, telefon 1.93.30 — 2.31.78, int. 78.

Vatra Dornei

CURTEA VECHE

Prin acest material răspundem mai multor cititori care ne-au întrebat ce este Curtea Veche

Curtea Veche este numele dat de bucureșteni (la sfîrșitul veacului al XVIII-lea) vechii curți domnești, așezată în preajma bisericii Curtea Veche și a Pieței Sf. Anton (azi Piața de Flori). Denumirea a fost dată după construirea Curții Noi, mai sus ceva de locurile unde azi se găsește localul Arhivei Istorice Centrale.

În cea de-a doua jumătate a secolului al XV-lea, părăsind pentru un timp reședința lor de la Tîrgoviște, domnii munteni se stabileau în cetatea de pe malurile Dîmboviței. Fate neîndoielnic că ei și-au durat aci și o „curte". Deducem aceasta din mărturia cronicarească, care, povestind cucerirea Bucureștilor de către Ștefan cel Mare în 1473, arată că domnul moldovean îi la lui Radu cel Frumos „toată avuția lui și visterile și veșmintele lui cele scumpe și toate steagurile lui", precum și din alt izvor care pomenește de „comorile bogate" pe care le avea voievodul muntean în București. Aceste informații arată că stăpînitorii cetății de pe malurile Dîmboviței duceau o viață îmbelșugată, fiind mai mult ca probabil că-și ridicaseră și cea dintîi curte domnească.

La mijlocul secolului al XVI-lea, Mircea Ciobanul — domn cu totul supus Porții — ridică sau poate reînalță întinsa așezare a vechii curți domnești. Tot el construiește și biserica domnească a Curții. Desigur că aceste construcții ale lui Mircea Ciobanul au cunoscut o mai mare dezvoltare în cursul deceniilor și veacurilor următoare; totuși aproape toate temeliile complexului de clădiri au fost puse la mijlocul secolului al XVI-lea. Pe atunci Curtea Veche, cu casele domnești, cu încăperile cancelariei, cu odăile slugilor domnești, cu odăile oștenilor, cu grajdurile și grădinile sale, se întindea pînă spre calea Tîrgului de Afară (calea Moșilor), ulița Domnească (str. 30 Decembrie), strada Șelari și cea a Lipscanilor (numite mai tîrziu, abia în secolul al XVIII-lea).

Domnii care îi urmează lui Mircea Ciobanul vor înconjura Curtea cu puternice ziduri înzestrate cu două porți — cea „de sus", la întretăierea străzilor de azi „30 Decembrie" și Smîrdan, și cea „de jos" spre calea Moșilor. Zidurile aveau menirea de a ocroti familia domnească nu atît de incursiunile străine, cît, mai mult, de eventualele frămîntări ale mulțimilor. Această curte domnească va mai fi refăcută de Matei Basarab, de Duca Vodă și, apoi, spre sfîrșitul secolului al XVII-lea și începutul celui următor, de către Constantin Brîncoveanu.

Spre sfîrșitul veacului al XVIII-lea, Curtea Veche cade însă în ruină. Atunci, Alexandru Ipsilante își înalță noile curți pe dealul Spirii, la marginea din acea vreme a orașului, în mijlocul viilor. În ruinata așezare domnească — care rămîne totuși în inima orașului — își găsesc sălașul o ceată de vagabonzi, așa-numiții „crai de curte veche". Mai apoi, clădirile ruinate vor dispare cu totul în avîntul pe care îl ia dezvoltarea orașului în secolul trecut. Singura rămășiță care ne mai amintește de Curtea Veche este biserica, datînd în noua ei versiune din secolul al XVIII-lea. Această poate fi văzută și astăzi pe strada „30 Decembrie".

Puțini dintre bucureștenii care trec poate zilnic pe strada „30 Decembrie" știu că odinioară acesteia i se spunea „Ulița Domnească" și că aci a fost timp de veacuri centrul vieții politice a Țării Românești. Puțini știu că aci, la Curtea Veche, a năvălit în 1718 poporul Bucureștilor împreună cu cataneie austriece, luînd prizonier pe Nicolae Mavrocordat, domnul plecat turcilor; că în anii 1764-1765, cînd mulțimile bucureștene se ridică din nou, de data aceasta împotriva asupritorelor domnii ale fraților Racoviță, răzbunarea domnească a-a exercitat tot aici, chiar la porțile Curții, unde au fost uciși medelnicerul Ștefanache și ispravnicul Băjescu, iar mai apoi, peste un an, alți trei dintre conducătorii mulțimilor bucureștene.

Astăzi, Curtea Veche a rămas pentru locuitorii capitalei noastre mai mult un nume de legendă.

Dan BERINDEI

Biserica Curtea Veche

RĂSPUNSURILE EXACTE

la „Colocviu intim" din pag. 23

1) Pentru Manon a compus și Puccini și Massenet, operă muzicală
2) Animale din Australia, caracterizate prin buzunarul ventral în care își țin puii.
3) Golful Hudson se găsește în estul Canadei.
4) Conferința s-a ținut în aprilie 1956.
5) Napoleon învinge în 1813 la Dresda coaliția Europei.
6) Legendarului rege Balthazar al Babilonului.
7) Theodor Aman.
8) Soluția necesară developării peliculei fotografice impresionate.
9) „Vulturul nu prinde muște".
10) Regiunea Autonomă Maghiară

Medalionul nostru

GHIUSI BARATKI

Pentru perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial e foarte dificil de făcut un clasament al celor mai buni jucători de fotbal, deoarece o privire retrospectivă asupra acestei perioade ne aduce în minte numeroase nume de fotbaliști celebri. Şi, totuşi, în clasamentul celor mai buni centri înaintaşi, Ghiusi Baratki ocupă un loc de frunte. Aşa îl recomandă precizia şi tăria şuturilor sale, dribblingul său fin şi abil, surprinzătoarea sa gîndire tactică.

O lovitură liberă de la 25 m, executată de Baratki, putea fi considerată aproape matematic gol. Chiar atunci cînd lovitura aceasta îl viza pe Mircea David (denumit „Il Dio"), portarul echipei „Venus". Şi chiar atunci cînd îl avertiza: „Atenţie că trag în colţul din dreapta!"...

Născut la Oradea, pe Baratki îl găsim de mic în rîndurile „piticilor" de la clubul muncitoresc local, Stăruinţa. Juca portar, fundaş, half, înaintaş — deşi cei care şi-l mai amintesc încă de atunci susţin totuşi că nu juca decît... fotbal. În anii 1925-1926 joacă titular în formaţia Stăruinţa-Oradea — după care, prin intermediul clubului C.A.O., ajunge în echipa maghiară „Hungaria". Susţinînd 32 de meciuri internaţionale, Ghiusi devine repede celebru. În partidele dintre echipa reprezentativă a Ungariei şi formaţiile Austriei, Cehoslovaciei, Germaniei, Suediei, Greciei, Franţei, Statelor Unite, Mexicului, Egiptului şi Cubei — Baratki a fost cel mai bun jucător din „11-le" maghiar.

În 1933 el revine în ţară, la echipa orădeană Crişana... În Romînia debutul ca internaţional şi l-a făcut în 1934 la Berna, în meciul Elveţia-Romînia din preliminariile campionatului mondial (2-2).

Din perioada aceasta a rămas în memoria amatorilor de sport meciul Crişana-Venus, disputat la Bucureşti şi încheiat cu surprinzătoarea victorie a orădenilor prin punctul înscris de Baratki, dintr-o lovitură liberă de la 25 m.

Un an mai tîrziu Ghiusi apare în următoarea formaţie: Petrică Rădulescu-Wetzer, Roşculeţ-Vintilă, Răşinaru, Rîmschi-Bogdan, Moldoveanu, Baratki, Auer, Cuedan. V-o mai amintiţi? Da, exact! E vorba de F.C. Rapid.

Şi un mic incident caracteristic pentru „atmosfera" vieţii sportive de atunci. Cînd meciul F.C. Rapid-Venus, disputat pe Giuleşti, s-a încheiat cu scorul 2-1 în favoarea echipei lui Baratki, preşedintele clubului Venus — Gavriliă Marinescu — în calitate de prefect al poliţiei Capitalei hotărăşte... arestarea jucătorilor de la Rapid. Sub presiunea opiniei publice, tot Gavriliă Marinescu, de data aceasta în calitate de preşedinte al Federaţiei de Fotbal, hotărăşte rejucarea meciului. În faţa unei apărări de „calibrul" David — Sfera, Albu — Bărbulescu, Iuhasz, Demetrovici, — centrul înaintaş Baratki de la Rapid aduce o contribuţie hotărîtoare la obţinerea unei răsunătoare victorii: 4-2.

În 1938 Ghiusi începe să activeze şi ca antrenor, profesiune căreia i se dedică cu toată pasiunea.

După 1944 mai susţine jocuri la I.C.O. unde lucrează şi ca antrenor, pentru ca din 1951 să intre în clubul Dinamo, unde se ocupă şi astăzi de echipa de fotbal.

Jucătorii tineri găsesc în veşnic tînărul Ghiusi o pildă de pasiune pentru sport, exemplul unui jucător la a cărui tehnică au datoria şi mai cu seamă multe posibilităţi să ajungă şi ei.

A. ZIGU

BARATKI
văzut de Neagu RĂDULESCU

SPORT

SCHIORUL NR. 1 DIN LUME. Şi anul acesta triplul campion olimpic Toni Sailer (Austria) s-a dovedit cel mai valoros schior din lume. →

21 ECHIPE ŞI 315 JUCĂTORI. La 5 februarie au început întrecerile din campionatul de hochei pe gheaţă al R.P. Chineze. La actuala ediţie participă echipe de categoriile A şi B, precum şi formaţii de tineret, totalizînd impresionantul număr de 315 jucători. În fotografie: o fază din meciul dintre echipele Kirin şi Tsitsihar, desfăşurat pe un patinoar artificial. ↑

ÎN FINALA CONCURSULUI republican de handbal de sală, echipa Olimpia M.I.C. s-a clasat pe locul I. Căpitanul echipei, maestra emerită a sportului Irina Nagy, zîmbeşte fericită în urma victoriei obţinute. →

CUPA 16 FEBRUARIE. Şi în acest an, tradiţionala competiţie dotată cu „Cupa 16 Februarie" a prilejuit întreceri interesante. În finala turneului feminin de volei s au întîlnit echipele Locomotiva şi Dinamo. ↓

PRIMUL MECI. A fost suficient o zi frumoasă şi caldă, pentru ca mii de amatori de fotbal să se reîntîlnească în tribunele stadionului din str. Dr Staicovici, la primul meci de fotbal din acest an: Progresul — Dinamo Obor (4-2). Jocul a plăcut mult, în special prin dîrzenia şi viteza cu care s-a desfăşurat. În fotografii: un atac al echipei Progresul (sus) şi un aspect al tribunei (jos).

CELE 33 DE PĂCATE

Aci odihnește Régine Fays..

Intr-un cimitir din satul francez Uruffe, la treizeci de kilometri de Nancy, un mormînt acoperit de flori poartă următoarea inscripție ciudată:

Aci odihnește
Régine Fays
ucisă la 3 decembrie 1956
în vîrstă de 19 ani
de către preotul parohiei, G.D.

Anii vor șterge poate sinistra amintire a faptelor abatelui Guy Desnoyers, dar inscripția aceasta va dăinui, îndemnîndu-i pe vizitatorii cimitirului să se întrebe: ce taină o fi ascunzînd oare?

GUY ÎȘI ALEGE O PROFESIE ONORABILĂ

În anii adolescenței Guy Desnoyers avu de ales între a cultiva pămîntul arid al Lorenei și o viață lipsită de griji. Nu stătu mult pe gînduri și intră într-un seminar. Va fi preot, va avea deci o profesie onorabilă. Nu vocația e totul în alegerea unei profesii, atunci cînd ești hotărît să profiți de viață.

Ca urmare, la 26 de ani, Guy fu numit abate la Blâmont. În sat era o brutărie, iar brutarul avea o fată frumoasă. Tînărul Guy, în ciuda sutanei sale, nu disprețuiește bucuriile lumești și o seduce. Celălalt preot din sat prinde de veste și cere autorităților eclesiastice superioare transferarea acestuia. În sfîrșit, fata se mărită și Desnoyers este cel ce dă mirilor binecuvîntarea...

Din 1948 pînă în 1950, abatele păstorește la Rehon, de unde face dese deplasări la Blâmont, ca s-o mai binecuvînteze pe fiica brutarului. Între timp, e transferat la Uruffe unde se angajează mereu în noi idile.

„ÎN JURUL UNUI PREOT ROIESC ÎNTOTDEAUNA FEMEILE"

. . Așa sună o zicală populară franțuzească. Iar Guy nu putea face excepție, mai ales că n-avea nimic împotrivă. De altfel împrejurările îi înlesnesc îmbogățirea agendei sale amoroase. Este primit în toate casele și mai în fiecare casă există de obicei cîte o fată. În definitiv, trebuie să se bucure de viață, iar haina preoțească îi asigură impunitatea! Deci, părinții fetelor respective nu pot face altceva decît să-i închidă ușa-n nas. Cui să-l reclame? Și cine ar îndrăzni să reclame o fată bisericească?

Cînd duce lipsă de fete, Guy se consolează cu femei mai în vîrstă. Chiar și cu sexagenare. Odată fu chemat la căpătîiul unui bătrîn muribund. După ce se rugă pentru mîntuirea sufletului acestuia, îi dădu binecuvîntarea. După înmormîntare începu să facă văduvei prea dese vizite de consolare, care pînă la urmă se soldară și cu un cîștig bănesc: preotul împrumută de la femeia pe care o consola o mare sumă de bani ca să-și cumpere o mașină. Bani pe care văduva nu-i va mai vedea niciodată.

CÎND EPISCOPUL E IERTĂTOR

Constatînd cu spaimă că e gravidă, Michelle Leonard — o nouă cucerire a lui Guy, care n-avea decît 15 ani și jumătate — vrea să mărturisească totul părinților ei. Dar abatele o sfătuiește să le spună că a fost siluită de un necunoscut. Părinții vor să reclame la jandarmerie, dar Desnoyers îi sfătuiește să evite scandalul și se oferă el însuși, cu mărinimie, s-o conducă undeva în sudul Franței, ca să nască neștiută de nimeni. Părinții fetei se învoiesc. Guy o duce pe Michelle în sud și o convinge să-și abandoneze copilul.

Unele remușcări îi produc însomnie. „Păcatul trupului n-o fi el prea mare, dar viața unui copil... e cam mult". Și Guy se spovedește unui prieten al său, tot preot. Acesta îl informează pe episcop, care-l cheamă la el pe Guy și-i cere explicații.

— Am mințit, monseniore — se căinează Guy cu ochii scăldați în lacrimi. Îl cunosc pe tatăl copilului. Mi-a fost doar milă de fata asta nenorocită.

— Cine e tatăl?— întreabă episcopul.

— Vărul meu. Dar e însurat.

Episcopul nu găsește necesar să mai cerceteze cazul, mai ales că Desnoyers e un preot activ, care bate toată ziua drumurile satului, își vizitează des enoriașii și e un bun organizator de baluri, chermese și pelerinaje religioase la Lourdes sau Lisieux.

Drept care episcopul suspendă ancheta și mușamalizează afacerea.

Guy își poate continua deci „activitatea".

ULCIORUL NU MERGE DE MULTE ORI...

Michelle Leonard avea o prietenă, Régine Fays, în vîrstă de 18 ani, muncitoare la o fabrică de sticlărie de lîngă Uruffe. Într-o zi frățiorul acesteia se rănește la un picior, iar abatele Desnoyers este

În ziua procesului abatele Desnoyers (în mijloc) este adus cu duba la tribunal

În sala tribunalului din Nancy.

ALE ABATELUI DESNOYERS

Régine Fays

Mama și sora ultimei victime a abatelui-asasin, Régine Fays

Michelle Leonard, penultima „cucerire" a abatelui și prietena victimei.

cel care-l îngrijește și-l ajută să se vindece, fără a o „neglija" nici pe Régine. Nu mult după aceea Régine îl anunță că va avea un copil. Abatele îi propune și ei o călătorie în sud, dar Régine se opune: vrea să fie mamă. Sfătuită de Guy, ea debitează părinților ei o poveste despre un soldat care a plecat în Algeria. Aceștia se liniștesc împăcîndu-se cu gîndul că vor avea un nepoțel nelegitim.

Dar abatele nu este la fel de liniștit. Îl torturează temerile. Dacă-i va semăna copilul și „totul va fi descoperit? Ce să facă? Să fugă din sat? Să se lase de păstorit și să-și facă un alt rost aiurea, sub o altă identitate? Deocamdată mai așteaptă.

Săptămînile trec... Dar nu și neliniștea abatelui. Unii dintre enoriași se uită lung după el. Grozav seamănă povestea asta cu cea a Michellei. Lumea începe să șușotească. Șoaptele ajung la urechile abatelui. În biserică, de pe amvon, el se apără:

— Îmi cunoașteți cu toții nenorocirile... știți bine cît mi-e de șubredă sănătatea... Știți că sora mea e grav bolnavă... Atunci de ce mă mai ponegriți?

Totuși zvonurile devin din ce în ce mai stăruitoare. El își dă seama că scandalul e iminent. Ce-i de făcut?

În sfîrșit, preotul găsește soluția salvatoare.

DRUMUL CALVARULUI – DRUM FĂRĂ ÎNTOARCERE

– Ne întîlnim mîine seară, la ora șase, la marginea satului, lîngă monumentul Calvarului — îi șopti el Réginei în timp ce lua masa în familia ei.

A doua zi părintele fu văzut plecînd cu mașina spre Nancy, mînat — precum spunea el — de niște treburi familiare. Altora le spusese că pleacă la Strassbourg ca să-și aranjeze transferarea în altă localitate.

Spre seară, apropiindu-se ora întîlnirii, Régine plecă de acasă, spunînd mamei sale că se duce la stația de autobus ca să se intereseze de căruciorul pe care-l comandase, căci în curînd trebuia să nască.

Și Régine plecă pentru a nu se mai întoarce niciodată.

Seara părinții o așteptară din ce în ce mai neliniștiți. În sfîrșit, disperați, ei o înștiințară pe Michelle, care telefonă într-o localitate din apropiere, unde locuia mama abatelui. La capătul firului, părintele exclamă cu nevinovăție: „Cum? A dispărut Régine? Sosesc îndată".

Într-adevăr, Desnoyers apare și înștiințează imediat jandarmeria. „E o chestiune serioasă" — spune el. Îl trezește pe primar, îi adună pe țărani și pornește în fruntea lor să cerceteze împrejurimile satului. Și, curios lucru, tot el este cel care „descoperă" cadavrul Réginei. Fusese împușcată în cap, iar pîntecele îi era spintecat. Lîngă ea, pruncul ciopîrțit cu un briceag.

Abatele îngenunchează pios, o binecuvîntează, absolvind-o de toate păcatele, și o acoperă pudic.

Țăranii, însă, sînt mai puțin încrezători. Bănuielile lor devin tot mai insistente. Jandarmii îl arestează pe abate care încearcă la început să se dezvinovățească:

— Îl cunosc pe asasin. Mi s-a spovedit, dar nu vă pot divulga numele său. N-am dreptul s-o fac. E o taină a bisericii.

O SENTINȚĂ MILOASĂ

În fața tribunalului din Nancy abatele Desnoyers și-a recunoscut crimele. A povestit tot. Cum a ucis-o pe Régine, cum i-a smuls copilul din pîntece, cum l-a botezat cu semnul crucii și apoi l-a sfîrtecat; cum și-a șters apoi cu batista briceagul plin de sînge De sîngele copilului său.

A povestit despre toate cele douăzeci de fete pe care le-a lăsat gravide, determinîndu-le să avorteze, despre cele douăsprezece femei care l-au făcut moștenitorul lor... Douăzeci și cu douăsprezece fac treizeci și două, și cu Régine, treizeci și trei.

De ce ai ucis? — l-a întrebat Facq, președintele tribunalului.

— Nu știu. Nu știu pentru ce am făcut-o. Nu-mi dau seama. Nu mai vedeam nimic.

Și totuși judecătorii și specialiștii n-au putut găsi la el nici o urmă de alienație mintală. Ucisese în deplină conștiință și luciditate.

După 13 luni de detențiune, timp în care Biserica și Justiția au luptat ca să salveze prestigiul hainei preoțești arătîndu-și aceeași dublă față — angelică și ipocrită — ca și acuzatul, viața lui Guy Desnoyers a fost salvată. El nu va urca treptele eșafodului

Abatele asasin

a fost condamnat la muncă silnică pe viață.

Oare ce crime ar fi trebuit să făptuiască pentru ca să merite pedeapsa capitală?

Ce instituția în ale cărei semințe cresc oameni ca Desnoyers — pe această cine o condamnă?

Jean-Charles PICHON

(Din „Les Lettres Françaises")

Reconstituirea. Criminalul la locul crimei, în rolul victimei un funcționar de poliție.

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII. Cassta Poștală 3507 or 33. Tel. 7 60.10 Int. 1744. ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei, 6 luni: 52 lei, un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

FABULE în culori

de Rik AUERBACH

Trompa și-a strivit virtos
chiar sub pasul lui
Morala: Să-ți cunoști, e sănătos,
lungul nasului...

Simte fălcile că-l ard
parc-ar sta pe jar...
Morala: Nu ieși pe bulevard
dacă ești măgar!

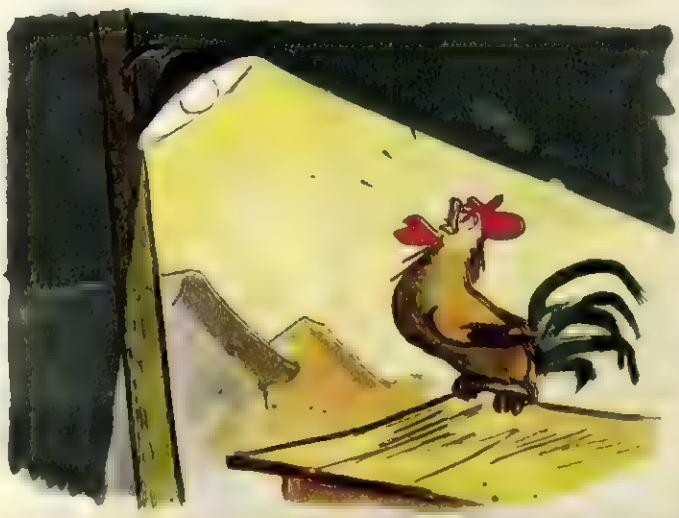

S-a aprins lumina-n sat
Și cocoșul deșteptat
Că e ziuă, a crezut..
.....
Doar cocoșul n-a știut
Ce zi mare a cîntat.

Nu mai poate-n noaptea sumbră
Ca să fure prin culbare.
Morala: Atunci cînd lucrezi în umbră
Nu te plînge... de răcoare!

Se întrece fiecare
În găteală, ca la bal...
Tîlcul e o întrebare:
Care-i mai original?

PREȚUL LEI 2

Nr. 9 (145)
Anul VII
1 martie 1958

CU TOȚII LA VOT!

Fotografie de S. STEINER

Proletari din toate țările, uniți-vă!
FLACĂRA
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN ORAȘUL BUCUREȘTI

Desene de Justina POPESCU

Prof. acad. Nicolae Lupu, candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 105.

Crucianu Aurica, filatoare la uzinele „7 Noiembrie", candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 175.

Ungureanu Mircea, strungar la uzinele „Timpuri Noi", candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 167.

Sedi Glük-Rippell, actriță la Teatrul Evreesc de Stat, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 211.

Leghendi Martin, mecanic la „Electroaparataj", candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 129.

Votez

de Dragoș VICOL

Votez pentru lumină, lumina care arde
În inimi, creatoare și pură ca un har,
O văd răsfrîntă-n ochii milioanelor de oameni,
Pe frunțile pădurii și-n ape de cleștar.

Votez pentru această nebănuită mină
Ce s-a ivit în codri bătrîni și nesfîrșiți,
Pentru funicularul ce poartă peste abisuri
Manganul smuls din coasta străvechilor Arșiți.

Votez pentru copiii ce ies zburdînd din școală
Și pentru pruncii care abia acum se nasc,
Pentru șoseaua care mă poartă-n largul țării
Și pentru cartea care îmi iese de sub teasc.

Votez pentru dreptatea ce tîlcuri noi dînd vieții
Ciobanii îi poftește alături de-nvățați
Votez pentru porumbul cu roadă îndoită,
Pentru cabana nouă crescută în Carpați

Votez pentru-nstrunarea baladelor uitate
În care arde chipul lui Toma Alimoș,
Votez pentru belșugul de poame și de struguri
Din care izvorăște vinul gustos și roș.

Votez pentru atîtea victorii cîștigate,
Votez și pentru acelea pe care le rîvnesc.
Și votul meu înseamnă încredere și luptă,
Și votul meu înseamnă: „Partid îți mulțumesc"

ÎN AJUN

Ultimele pregătiri în vederea desfășurării în cele mai bune condițiuni a alegerilor de deputați în organele locale ale puterii de stat. Ca de altfel în întreaga campanie electorală, și la aceste ultime pregătiri cetățenii și-au adus aportul lor, participînd la amenajarea secțiilor de votare, la pavoazarea și decorarea lor, la pregătirea cabinelor de vot. Fotografiile de mai jos înfățișează cîteva aspecte de la pregătirile secției de votare din localul Institutului de Istorie al Academiei R.P.R. (raionul I. V. Stalin din București).

Hai să-ncingem hora

Versuri:
CONSTANTIN TEODORI

Muzica:
LAURENȚIU PROFETA

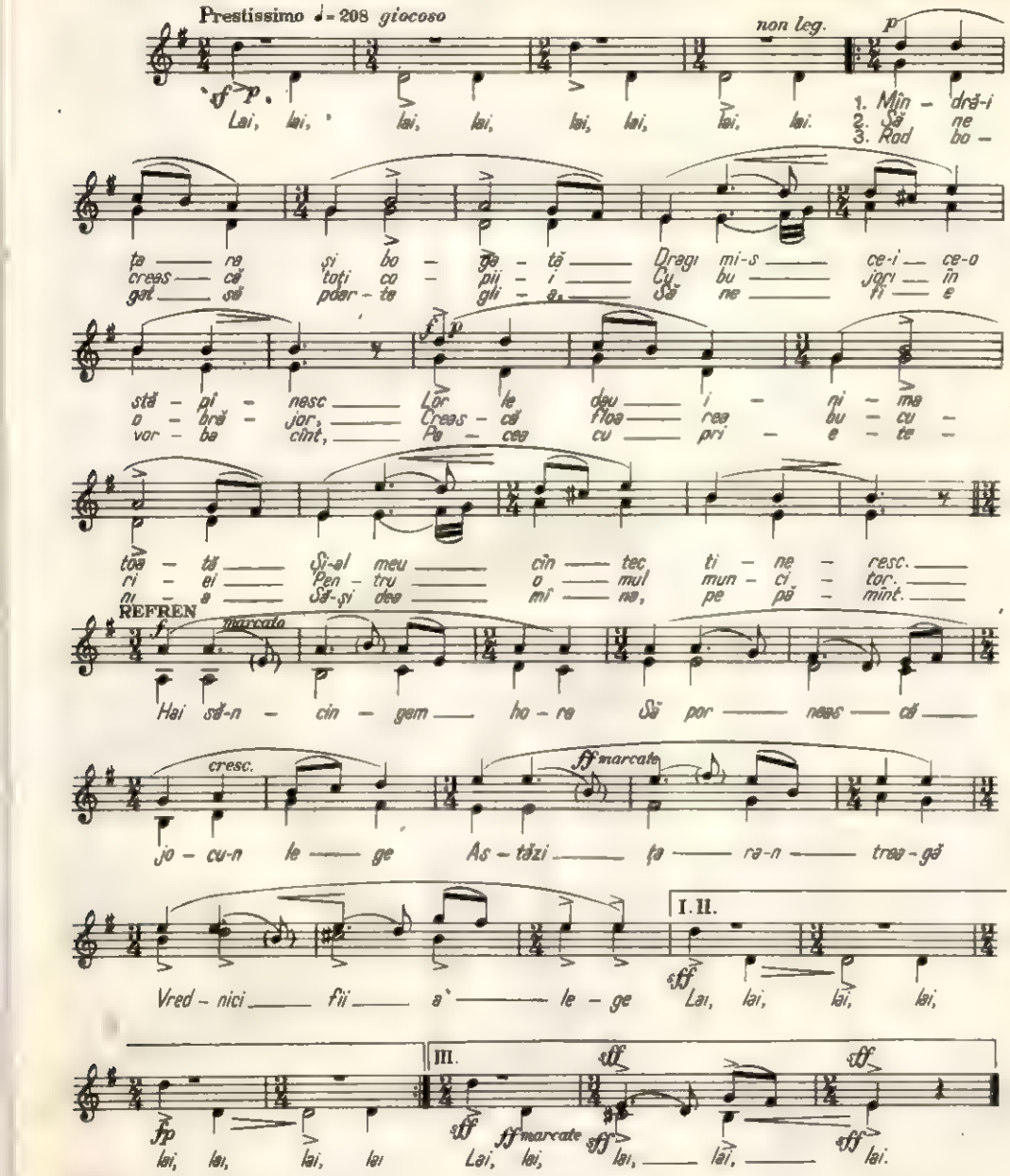

I.

Mîndră-i țara și bogată,
Dragi mi-s cei ce-o stăpînesc;
Lor le dau inima toată
Și-al meu cîntec tineresc.

Refren
Hai să-ncingem hora
Să pornească jocu-n lege!
Astăzi țara-ntreagă
Vrednici fii alege.

II.

Să ne crească toți copiii
Cu bujori în obrăjori,
Crească floarea bucuriei
Pentru omul muncitor!

Refren

III.

Rod bogat să poarte glia,
Să ne fie vorba cînt,
Pacea cu prietenia
Să-și dea mîna, pe pămînt!

Refren

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA BACĂU

Desene de Evo CERBU

Bortă Ianoș, membru în G. A. C. „Horia, Cloșca și Crișan", candidat în circumscripția electorală comunală nr. 4, Girleni.

Apoaica Pantelimon, maistru mecanic la Bicaz „Tunel-intrare", candidat în circumscripția electorală comunală nr. 36, Bicaz.

Olaru Ion, responsabilul restaurantului „Pășiniș"-Bicaz, candidat în circumscripția electorală comunală nr. 8, Bicaz-ciment.

Ing. Chivu Ion, directorul fabricii „Steaua Roșie"-Bacău, candidat în circumscripția electorală orășenească „Steaua Roșie".

Puiu Maria, urzitoare la fabrica „Proletarul", candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 69.

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA BAIA MARE

Desene de ERDŐS Pal

Petru Boiceanu, miner la întreprinderea „Petre Gheorghe", candidat în circumscripția electorală regională nr. 8, Săsar — Baia Mare.

Mészáros Stefan, muncitor metalurgist la „Uzinele „Gh. Gheorghiu-Dej", candidat în circumscripția electorală regională nr. 1, Baia Mare.

Liana Sandra Popescu, artistă la Teatrul de Stat-Baia Mare, candidată în circumscripția electorală regională nr. 8, Ferneziu.

Dumitru Rațiu, secretarul Comitetului Executiv al Sfatului popular regional Baia Mare, candidat în circumscripția electorală regională nr. 22, Andrid.

Ing. Petru Vlad, directorul Trustului minier Baia Mare, candidat în circumscripția electorală regională nr. 76, Suciu.

PRIMUL BIS !

— Premiul I la Agrigento —

Imaginile fotografice de față, în care recunoașteți spumoasele noastre marame, iile și fotele bătute cu fir, în care regăsiți familiarele figuri ale dansatorilor și cîntăreților Ansamblului Sfatului Popular al Capitalei, nu sînt făcute de vreun fotoreporter al „Flacării". Ele ne-au sosit tocmai din Roma, unde grupul nostru folcloric a poposit după ce a obținut strălucitul succes la Concursul Internațional de Folclor de la Agrigento. Fără îndoială, cei care au avut cîndva ideea de a numi acest concurs sărbătoare a „Migdalului înflorit" nu au fost lipsiți de simț poetic. În fața Templului Concordiei din Agrigento, acolo unde se deschide admirabila priveliște a Văii Templelor parfumată de mirosul amărui al florilor de migdal și mandarin, dansatorii noștri au jucat în ritm îndrăcit „Călușarii" și „Dansul de pe Someș", cîntăreții din nai au fluierat „Ciocîrlia", obținînd primul bis din istoria acestei prietenești întreceri artistice. Și, o dată cu el, Premiul I al Concursului (macheta în aur a Templului lui Castor și Pollux) și admirația nepreținută, exprimată la modul cel mai meridional cu putință al italienilor. „Cel mai bun grup folcloric din concurs" — cum a fost denumit ansamblul nostru — a poposit apoi la Palermo, la Paterno, la Taormina și la Roma, smulgînd pretutindeni aceleași aplauze entuziaste, aceeași prețuire: „Bravo romînilor!"

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA BUCUREȘTI

Desene de Eugenia IFTODE

Dr. Tomescu Lucreția, medic la policlinica orașului Giurgiu, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 22, Giurgiu.

Otomega Alexandru, tractorist și combiner la G.A.S. Giurgiu, candidat în circumscripția electorală comunală nr. 25, comuna Dimitrie Cantemir, raionul Giurgiu.

Caracu Ștefana, membră a întovărășirii agricole „Șabaru" din Sinești, candidată în circumscripția electorală comunală nr. 7, Sinești, raionul Vidra.

Barbu Mihai, președintele G. A. C. „Tudor Vladimirescu"-Vidra, candidat în circumscripția electorală comunală nr. 1, Vidra.

General Neagu Andrei, vicepreședintele A. V. S. A. P., candidat în circumscripția electorală regională nr. 22, com. Sfîntu Gheorghe, raionul Urziceni.

FĂRĂ „ZÎMBIȚI, VĂ ROG!"

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA CLUJ

Desene de Mircea VREMIR

Prof. Constantin Daicoviciu, rectorul Universității „V. Babeș" din Cluj, candidat în circumscripția electorală regională nr. 13, Cluj.

Prof. Tokacs Ludovic, rectorul Universității „Bolyai" din Cluj, candidat în circumscripția electorală regională nr. 97, Luduș.

Maria Milica, muncitoare la fabrica „Industria Alimentară" din Cluj, candidată în circumscripția electorală regională nr. 7, Cluj.

Dumitru Mircea, scriitor, redactor-șef al revistei „Tribuna", candidat în circumscripția electorală regională nr 109, Cămărași.

Tompos Iosif, muncitor metalurgist la Atelierele C.F.R. „16 Februarie" - Cluj, candidat în circumscripția electorală regională nr. 1, Cluj.

DE 16 ori mai mult!

Mihai Bahari

Niculae Supuran

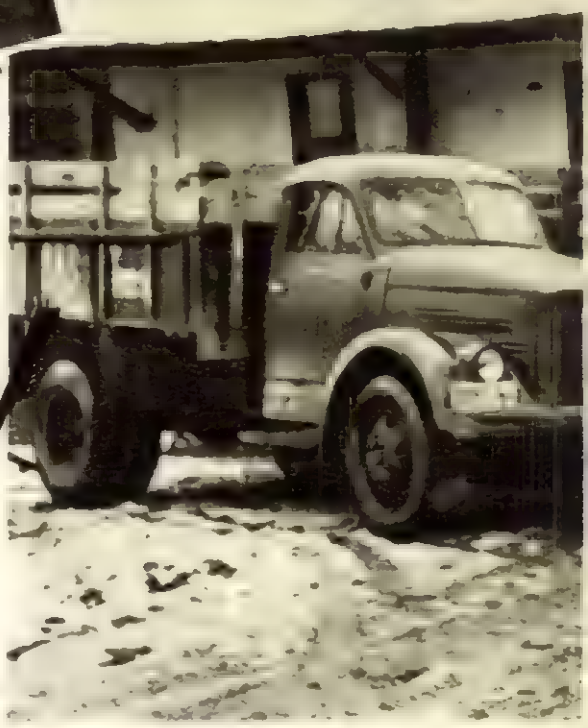

O parte din parcul de automobile al gospodăriei.

Reportaj de E. IAROVICI
Fotografiile autorului

Sînt mai puțin de 10 ani de atunci. Mă nimerisem într-un sat din apropierea Rîmnicului Sărat, unde abia luase ființă o gospodărie agricolă colectivă. Era prima pe care aveam prilejul s-o cunosc și eram tare curios să văd ce se petrece acolo.

Sediul gospodăriei se instalase în fostul conac al unei moșii expropriate. Pe vremuri, veneau aici țăranii din împrejurimi — prin ianuarie, februarie, cînd li se termina de obicei porumbul — să ceară de la boier, cu împrumut, de-ale gurii, pentru ei și copiii lor. Boierul, pîndindu-i de la căldură, îi lăsa în toiul iernii să aștepte în ogradă ore și zile întregi. Și abia apoi îi primea, rebegiți de frig, vlăguiți, prinzîndu-i în plasa lui de tocmeli. „Că vedeți voi, cînd sînteți la greu, tot eu vă ajut" — le spunea. Țăranii nu aveau de ales. Cu nădejdea, mereu dezmințită, într-un an nemaipomenit de mănos, cînd vor putea să se scuture de datorii, se încurcau din ce în ce mai rău în cursa hoțească întinsă de boier.

Cînd m-am aflat la acea colectivă, se ținea tocmai o ședință a comitetului de conducere. Îmi amintesc că, printre altele, oamenii trebuiau să hotărască ce să facă cu niște bani, o sumă destul de frumușică pe care o primiseră de la stat cu împrumut. Să cumpere vaci? Să cumpere cai? Sau mai bine niște porci? Să construiască un grajd mare sau o remiză pentru unelte?

Îi vedeam pe acești oameni — care în viața lor nu avuseseră de-a face cu atîția bani — cum se sfiau să facă propuneri, cum se frămîntau, cum parcă nu le venea să creadă că pot dispune de o asemenea avere...

Grajdurile pentru vaci.

Întîmplarea de mai sus mi-a venit în minte zilele trecute, în timp ce contabilul Gospodăriei agricole colective „8 Martie" din Biled (raionul Timișoara) îmi enumera mijloacele de bază ale gospodăriei, în valoare de 3.522.912 lei! „La sfîrșitul anului 1958 suma se va ridica la aproximativ patru milioane și jumătate" — mi-a mai spus el, după ce a examinat investițiile care se vor face în cursul anului.

Atelierul de rotărie.

Ce puțini ani despart cele două evenimente, ce calé lungă însă au parcurs colectiviștii din țara noastră în acest răstimp! Să comparăm cifrele din anul 1950, anul înființării G.A.C. „8 Martie" din Biled, cu cifrele de azi: 1950 — 51 familii, 219 hectare, mijloace de bază: lei 219.410. lei. Azi: 684 familii, 2.909 hectare, mijloace de bază: 3.522.912 lei. Adică de 16 ori mai mari!

Creșterea mijloacelor de bază se răsfrînge în mod nemijlocit asupra valorii zilei-muncă. Astfel, în 1950, aceasta era de 22 lei, iar în 1957 a ajuns la 40 lei, adică aproape la dublu.

Cifrele spun multe. Cînd stai însă de vorbă cu colectiviștii, înțelegi parcă și mai bine marea schimbare ce s-a petrecut în viața satului, de la apariția gospodăriei agricole colective. Nu este numai o problemă a ridicării nivelului de trai material al acelora care au intrat în gospodărie. Este o răsturnare a felului de a gîndi despre pămînt, despre oameni și animale, despre știință și viață, despre politică și despre patrie.

Iosif Ung este colectivist abia din 1956. Avea 5 hectare de pămînt, cu cele primite la reforma

DIN MIJLOACELE DE BAZĂ ALE G.A.C. „8 MARTIE" COMUNA BILED, RAIONUL TIMIŞOARA

1 grajd pentru 80 vaci
1 grajd pentru 65 vaci
2 grajduri pentru 100 cai
3 maternităţi pentru 75 scroafe
2 îngrăşătorii pentru 200 porci
2 magazii pentru 160 vagoane cereale
4 pătule pentru 240 vagoane porumb
1 seră pentru legume, de 330 m p
1 basculă de 10.000 kg
1 garaj pentru autocamioane
1 siloz de 3 vagoane capacitate
62 cai de muncă
63 lapte de muncă
90 vaci cu lapte
72 scroafe
569 oi
302 găini
201 raţe şi gîşte
diferite maşini agricole
5 autocamioane
3 rutiere
1 turism
70 căruţe
1 casă-laborator.

Ateliere complet utilate de: fierărie, rotărie, lemnărie, dogărie, mecanică, curelărie, frînghierie.

agrară. „Cît am fost „individual" vedeam că sfîrşitul anului mă găseşte cu te miri ce, în timp ce colectiviştii aveau podurile pline". Aceasta l-a determinat să intre în gospodărie. Acum orizontul lui nu se mai limitează la 5 hectare şi o pereche de cai. Îţi vorbeşte despre necesitatea măririi fondului indivizibil al colectivei, a mijloacelor de bază şi, în focul discuţiei, caută să te convingă că: „una e cînd vitele stau toate într-un grajd mare, bine construit, şi alta e atunci cînd sînt răsfirate cîte două sau trei în grajduri mici. În grajdul mare pot fi mai bine îngrijite şi mai bine mulse. Şi, în afară de aceasta, grajdul mare face economie de zile-muncă, pentru că mai puţini oameni pot îngriji mai bine un număr mai mare de vite".

Ţi-e mai mare dragul să-i asculţi pe colectivişti vorbindu-ţi despre cele cinci autocamioane pe care le are gospodăria, despre cîte atelaje şi cîţi oameni „scutesc" ele.

Iosif Balbierer are 54 ani. N-a avut niciodată nici pămînt, nici casă, lucra şi locuia pe unde apuca. Acum e om în rîndul oamenilor. Şi-a cumpărat o casă şi şi-a renovat-o, de zici că-i vilă, nu altceva. Am stat de vorbă cu el. Între altele, mi-a povestit că fiica lui, Barbara, a fost trimisă la Moscova, la festival. Şi era tare mîndru de asta.

Mihai Rohaci, şef de echipă la brigada de cîmp, mi-a vorbit despre lupta pe care o duce împreună cu tovarăşii lui pentru mărirea producţiei la hectar. Îmi vorbea ca un om de ştiinţă despre diferitele feluri de îngrăşăminte, despre seminţe şi calitatea arăturii, despre munca pe suprafeţe mari. „Va trebui să mai construim magazii şi silozuri, ca să avem unde să ţinem recolta".

Niculae Supuran, colectivist din 1951 (unul dintre cei 74 colectivişti care şi-au construit case anul acesta), mi-a spus o vorbă cu mult tîlc: „Întreaga viaţă am fost unul cu straiţa în spinare. Îmi pare rău că gospodăria agricolă colectivă n-a venit înainte cu 30 de ani, că atunci şi tinereţea mi-ar fi fost mai fericită!"

Mi se pare că vorbele înţelepte ale tovarăşului Supuran exprimă în forma cea mai clară gîndul a mii şi mii de ţărani muncitori din ţara noastră, care au fost ajutaţi să pornească pe drumul larg al progresului şi fericirii. Drumul acesta a fost deschis acum 10 ani prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1948. Urmîndu-l, atîţia ţărani muncitori din patria noastră au ajuns stăpînii colectivi ai unor averi de milioane, pe care învaţă să le gospodărească în interesul patriei şi al propriei lor bunăstări.

Unul din pătulele pentru porumb.

CANDIDAŢI ai F.D.P. DIN REGIUNEA CONSTANŢA

Dessin de Aurel STĂNESCU

Iordache Mocanu, docher, candidat în circumscripţia electorală orăşenească nr. 123, Constanţa.

Tudor Pintea, preşedintele G.A.C. „Jiul" din satul Straja, comuna Dărăşan, candidat în circumscripţia electorală regională nr. 74.

Maria Brînduşoiu, muncitoare la Fabrica de conserve de peşte din Constanţa, candidată în circumscripţia electorală orăşenească nr. 95, Constanţa.

Ahibuia Şefchet, învăţător, directorul şcolii medii tătare, candidat în circumscripţia electorală orăşenească nr. 126, Constanţa.

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA CRAIOVA

Desene de Pius RUBIN

Stanciu Ilie, lăcătuș la „Electroputere", candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 125, Craiova.

Moacă Ion, inspector școlar, candidat în circumscripția electorală raională nr. 36, comuna Melovăț.

Cioroianu Olga, casnică, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 91, Craiova.

Georgeta Mihai, colectivistă, președinta G.A.C. „1 Mai", com. Bistreț, raionul Băilești, candidată în circumscripția electorală comunală nr. 1.

Licuriei Gheorghe, maistru sondor la Trustul 7 Petrol - Tg. Jiu, candidat în circumscripția electorală regională nr. 23, Scoarța-Gilort

„Kirsten Skou", la cheiul portului Constanța.

Spre Pekin

Portul Constanța. În aceste zile de sfîrșit de iarnă soarele a spart tradiția, mînglnd blînd și prematur cheiurile, oamenii și vasele. Primăvară timpurie — spun marinarii. Dacă dincolo de far și de diguri e liniște și marea este tot atît de calmă ca apa dintr-un lighean, dincoace de diguri o activitate vie și neobișnuit de febrilă a cuprins o parte din port. Au intrat în acțiune marile macarale pluitoare; se agită neîncetat uriașii „cocostîrci" de metal — elevatoarele pe șine; autotransportoarele pripite aleargă de colo pînă colo; trenuri încărcate sosesc unul după altul, iar docherii pun în mișcare toate mijloacele moderne de manipulare. Ce se întîmplă? Timp de trei zile am fost martorul unei activități rar întîlnite. Stocuri din cele mai variate mărfuri erau manipulate din vagoane pe cheiuri și de pe cheiuri în cala „fără fund" a unui mare vapor. O operație care a durat aproape două săptămîni; o operație portuară neobișnuită, grandioasă și — fără intenția de a folosi un termen patetic — emoționantă. Fiindcă în aceste zile ale lui februarie 1958, din portul Constanța au plecat „peste mări și țări", adunate ca într-o modernă arcă a lui Noe, cîte un exemplar din tot ce tînăra noastră industrie (grea și ușoară) a reușit să făurească în ultimii zece ani.

Zeci de ani, de pe aceleași cheiuri, Romînia, țara „eminamente agricolă", expedia doar cereale, cherestea și petrol. Vapor după vapor transportau bogățiile țării. Iar patroni hrăpăreți își făceau, în schimbul lor, depozite la băncile apusene. Dar aceste lucruri s-au întîmplat în trecut...

Acum hoinăresc pe cheiuri, printre lăzi mai mici sau mai mari — unele din ele uriașe, încît nici zeci de brațe nu le-ar putea urni. Toate conțin produse industriale, mașini și utilaj romînesc. Și pe toate lăzile, aceeași inscripție: „Made in Roumania".

În vreo 14 zile s-a adunat în port, și apoi în vapor, toată gama industriei romînești. Parcă nici o mare fabrică n-a rămas pe dinafară. Unde pleacă acești soli ai industriei noastre? Răspunsul nu trebuie căutat prea departe. Îl dă eticheta de pe fiecare ladă sau mașină: Expoziția economică R.P.R. — Pekin.

De la Arad, de la „Rangheț", au sosit strunguri; de la „Ernst Thälmann" din Orașul Stalin, ultimul tip de tractor UTOS; uzinele „Reșița" sînt prezente cu puternicele lor turbogeneratoare. Industria producătoare de utilaj petrolifer este reprezentată prin cele mai moderne instalații: cunoscutele triple-pompe și cel mai nou sistem de turlă de sondă, pliantă ca un scaun de pescar, dar înaltă de 40 metri și cu o putere de forare pînă la 3.500 metri; sonda aceasta, precum și alte utilaje, sînt ultimele realizări ale uzinelor „Gh. Gheorghiu-Dej" din Tîrgoviște, „1 Mai" din Ploești și „Mao Tze-dun" din București. Uzinele metalurgice „Progresul" din Brăila au expediat grele rulouri compresoare, atît de necesare la construcțiile de șosele; de la Sibiu au sosit în port cele mai fine cîntare; de la „Electromotor"-Timișoara, utilaj electric de uz casnic: de la cel mai mic reșou, la aspiratorul de praf. Mai sînt aici aparate de proiecție cinematografică de fabricație romînească, locomotive de mină, fabricate la „23 August", aparate pentru industria alimentară, de la „Tehnofrig"-Cluj. Iată, de asemenea, utilaj agricol în toată gama sa de producție; iată produsele industriei chimice. Orașul Stalin, în afară de tractoarele sale, mai trimite la expoziție cele mai recente tipuri

N-a fost ușoară manipularea acestei triple-pompe de petrolifere.

Deputați

În Apuseni, la vatra unei case,
C-un unchiaș sporoviam aseară.
Și-am depănat, cu vorbe prietenoase
În rostul oremii cîte se-ntîmplară.

Grăia, cu glas pătruns acel unchiaș:
— Trăiți să văd și noua rînduială;
Sîntem stăpîni pe holdă și imaș,
Nu mai lucrăm la alții cu tocmeală.

Ni-e satul mic, pămîntul cam sărac,
Dar altfel e cînd îți la toate rostul
Că vezi, astîmpăr n-are ca un drac,
Aoram din Poduri, deputatul nostru.

Îl știi pesemne, om e tradițor,
La bardă și rîndea lucra-nainte;
De cînd se-adună sfatul tuturor
Alesu-l-am pe dînsul președinte.

Spuneam: astîmpăr n-are nicidecum,
Își isprăvește-o treabă cînd se-apucă;
În primăoara asta e pe drum
Lumina-n sat pe fire s-o aducă.

De mult ne-a fost făgăduită, știi,
De-un deputat din alte oremi, apuse...
Lumina, zic; dar ăla ne minți
Că domn era, cu domnii se și duse.

— L-ai cunoscut, cum văd, pe dumnealui!
— Păi cum! Acea pe-aici castel și bancă,

Radu Mircea, laminorist la întreprinderea „Industria Sîrmei" din Brăila, candidat în circumscripția electorală 199, cartierul Radu Negru.

Tănăsache Țîru, președintele G.A.C. „Steagul Roșu", com. Slobozia Conachi, satul Cuza Vodă, raionul Galați, candidat în circumscripția electorală nr. 13.

Cacenco Sofia, chimistă la întreprinderea „Uzina de apă"-Brăila, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 180, Brăila.

Sloian Leonard, inginer la uzinele „Nicolae Cristea", candidat în circumscripția electorală orășenească nr.5, Galați.

Croitoru Maria, țărancă din comuna Independența, raionul Galați, candidată în circumscripția electorală nr. 11, Smîrdan.

Desene de Emilia DUMITRESCU

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA GALAȚI

de planoare sportive și de avioane sanitare. S-ar putea înșira într-un reportaj întreaga listă a atîtor produse cîte au putut încăpea în 120 de vagoane? Adică într-un tren lung de 1.200 metri.

Fără escală

„Corabia lui Noe" nu-i chiar o corabie. E un vapor danez destul de mare: cargobotul „Kirsten Skou". Nava care transportă spre China cîte un exemplar din aproape toate produsele noii industrii românești e un vas din cele mai noi, cu alură foarte modernă și cu motoare Diesel care-i mișcă elicea cu puterea a șapte mii de cai.

L-am cunoscut și pe căpitanul vasului, danezul Karl Swensen. E un marinar încercat, prototipul „lupului de mare". Navighează din 1913 și și-a trăit o bună parte din viață pe apele Oceanului Pacific; e ospitalier și spiritual.

— Știți că vasul pe care vă aflați este din aceeași localitate cu Hamlet? La Helsingor, două mile nord de Copenhaga, acolo se află șantierele care au construit vaporul „Kirsten Skou". Tot acolo este și mormîntul prințului Danemarcii — ne împărtășește căpitanul, încercînd să romanțeze biografia vasului său.

Apoi adaugă:

— Eroul lui Shakespeare zace sub o lespede de piatră în cimitirul din Helsingor, dar nu știu cum se face că, totuși, nici un danez nu crede că acest Hamlet ar fi trăit vreodată...

După ce ne-a mai vorbit despre iscusința piloților români care au pilotat vasul său la chei, despre ospitalitatea de care s-a bucurat la Constanța și despre multe altele, căpitanul Swensen a ajuns și la subiect: călătoria Constanța-China.

— Va fi o cursă record—a spus căpitanul danez. Constanța-Singkan (60 kilometri de Pekin) în 30 de zile, fără escală. Doar o foarte scurtă oprire la Port-Said. Aci îl vom lua la bord pe pilotul pentru trecerea Suezului.

— Atunci vă dorim ca și pilotul să fie român, nu numai transportul... — a spus cineva.

— Piloți români în Suez?.— se miră neinformat căpitanul Swensen.

— Chiar așa! Poate veți avea prilejul să-i cunoașteți! — i s-a răspuns.

În luna mai, la Pekin

Expoziția economică de la Pekin va fi deschisă între 1 mai și 1 iunie. Va fi prima dată cînd expunem în China, iar după cantitatea, calitatea, numărul și importanța exponatelor, putem considera că avem de-a face cu una din cele mai mari expoziții economice românești peste hotare.

Unde va fi instalată? Cum va arăta? Deși pînă la inaugurare mai sînt două luni, vă oferim de pe acum o scurtă prezentare. Pentru acest lucru, ne folosim de planurile arhitecților Camerei de Comerț a R. P. R. Expoziția va fi instalată într-un pitoresc cartier al Pekinului, în „Palatul Prieteniei Sovieto-Chineze". Această impunătoare clădire a găzduit imediat după construire o mare expoziție economică a Uniunii Sovietice. Suprafața rezervată nouă în interiorul palatului și în parcul acestuia va fi de aproape 7.000 m p. În hol, un uriaș panou decorativ din sticlă va reprezenta harta economică a R.P.R. În interiorul palatului expoziția va avea instalate două sectoare importante: industria ușoară și industria grea. În primul: produse textile-pielărie, agroalimentare, lemn-mobilă și, tot aici, aparate de zbor sportive. În cel de-al doilea sector: mașini-unelte, produse electrice de uz casnic, chimie-petrol. Al treilea sector va fi sub cerul liber, în grădina palatului. Aici vor fi expuse: sonda și utilajul de forare, toate instalațiile petrolifere, utilajul agricol și cel rutier, inclusiv vagoanele C.F.R. fabricate la Arad și București.

...Cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, solii produselor noastre industriale călătoresc spre celălalt capăt al pămîntului. Pe fiecare mașină, pe fiecare unealtă, pe fiecare obiect destinat expoziției se află gravată o însemnare: „Made in Roumania". De fapt această însemnare nu-i altceva decît actuala noastră „carte de vizită".

F. URSEANU

Fotografiile autorului

Destinația... Pekin!

de Vioica BÎRNA

Pămînturi bune, codri mari, stihui,
Și turme trei cu lînă spancă.

— Stăpîn pe fabrici, mare-acționar,
La aur, la cărbuni, forestiere...
— În munții noștri și-a făcut cuibar,
Și blestemată faimă și avere.

A supt orășmaș cu silă și-a predat
Sudoarea grea a zăbăciei noastre;
A stors mereu, nimic nu i-a scăpat
Din olaga și din rodul gliei aspre.

Mi-l mai făcură deputat „ales"
În casa țării, vezi doar, cinste mare!
Ca să-și agonisească și la ses
O sută și mai bine de hectare.

Mălaiul muced, blidul cu mujdei
Hrăneau pe holda lui secerătorii,
Dar se fălea grozav cu „moșii mei"
Cu șingele ce-a curs pe roata Horii.

O șterse cînd zimți cum bate vîntul
Că oamenii l-ar fi gonit cu parul...
Și de-i săpărăm vremi lui mormîntul
Zic, na-n zadar trăirăm tot amarul!

În Apuseni, la vatra unei case,
C-un unchiaș sporoviam aseară,
Și-am depănat, cu vorbe prietenoase
În rostul vremii cîte se-ntîmplară.

...FECTORALE

de Silviu GEORGESCU

— Purice !...
— 'Zeat !
— Blîndu Sile !...
— Aici, coane !
— Fraţii Tobă !...
— De faţă !...
— Buşilă Inochentie !...
— Eu !

Conu' Aurică Tololoi, mare proprietar şi candidat ţărănist, omul cel mai cunoscut din judeţ, împături lista şi, cu degetul înfipt în răscroiala vestei, îşi cercetă cu luare aminte oamenii.

Erau cinci. Aleşi pe sprînceană. Tot unu' şi unu', aşteptînd porunca smeriţi, cu pălăriile aşezate pe antebraţul stîng, ca la rugăciune.

Aceştia erau aşadar oamenii lui, *băieţii*, cum îi plăcea să-i numească, a căror vitejie îi asigurase de patru ori pînă acum „majoritatea". Purice, vechi şi înfocat luptător, care activa în contul lui domn' Aurică încă din două'şi'trei, de la „municipale", Sile Blîndu, cunoscut de dumnealui şi căpătuit pe undeva la percepţie, drept meritată răsplată pe chestia cu urna de la Filfana, fraţii Tobă şi, în sfîrşit, ăsta nou, Inochentie Buşilă, despre care nu ştia decît că e parlagiu şi văr de-al doilea cu Purice.

Conu' Aurică Tololoi privi înduioşat bitele noduroase de cireş care cumpăneau în aşteptare şi vînătaia care posomora unul din ochii lui Blîndu. Îşi simţi ochii umezi şi din toată inima le-ar fi strigat un „Bravo, băieţi! Sînt mîndru de voi!", dacă în clipa aceea chiar nu şi-ar fi amintit rostul cu care-i chemase aici, la club.

De o lună şi mai bine de cînd începuse campania, *băieţii* dovediseră atîta tragere de inimă, încît nu încăpea aici o îndoială că şi de data aceasta, în ciuda odioaselor manevre la care se deda opoziţia, deputat al judeţului avea să iasă tot conu' Aurică Tololoi. Sub aceste binecuvîntate semne se întîmplase ca un xiar, nu ştiu care, al opoziţiei reacţionare de la Bucureşti, să se dezlănţuie cu tot felul de învinuiri grave la adresa guvernului criminal. Între altele, cică, mă rog, în judeţul X, bandele de bătăuşi ale lui Aurică Tololoi, candidatul guvernului, înarmate cu ciomege, cuţite şi revolvere, se dedaseră la adevărate acte de... etc., etc.

Neliniştit de eventualitatea unui scandal ce se putea dezlănţui acum, în ajun de alegeri, şeful însuşi îi telefonase în dimineaţa aceea de la Bucureşti, invitîndu-l să mai domolească nişteluş excesul de zel al „băieţilor".

Iată de ce, în loc să le strîngă cu căldură mîna, aşa cum îi venise de prima dată în gînd, Tololoi îşi înfipse şi mai adînc degetul în scobitura vestei şi cu glas în care răzbea totuşi, cît de cît, o umbră de înţelegere, începu să-i dojenească:

— Mă, băieţi, mă! Nici aşa! Prea de tot... O făcurăţi de oaie. Aţi citit gazetele?... „Bandele lui Aurică Tololoi"... Mă faceţi de rîs, mă!... Auzi dumneata: *ciomăgeşti, cuţitari*...

— Mincinoşi, coane! Zău că-s mincinoşi! — îndrăzni cel cu vînătaia. Şi de unde cuţite, care noi cuţite n-am obişnuitără nici cînd cu primăriile?!

— Cîte un mezelic, aşa, ici-colo, cîte o vorbă cu oamenii lu' conu' Costel, nu zic... — se amestecă şi Tobă-Mic, o namilă cu obraji de fleică-n sînge şi cu cercel. Da-n colo...

— Parcă dumneavoastră nu ştiţi cînd fu de deteră cu ouă la Mieluşica...

Conu' Aurică Tololoi înghiţi cu greutate un nod.

— Staţi, mă! Staţi să ne-înţelegem! Una e ce ziceţi voi şi alta e să-mi dai buzna dumneata, dragă Puricel, ori, mă rog, nu ştiu care dintre voi, cu revolverul în mînă şi să spargi întrunirea de la „Zori de zi"!...

— *Liverver*, euuu?! — sări ars Purice.

Şi Sile, şi amîndoi Tobă:

— Să-i cază cui a văzut!...

— Pe căutatele, coane!...

Se stîrni o învălmăşeală şi o hărmălaie cu care prilej experienţa băieţilor în ale scandalului se dovedi deasupra oricăror aşteptări. Strigau cît zece, cît o sută la un loc. Mai îndîrjit decît toţi, Purice îşi trîntise la pămînt pălăria de paie nou-nouţă şi, înjurînd cumplit, o călca în picioare. Tobă-Mare se urcase pe un scaun, în vreme ce Sile Blîndu agita de zor clopoţelul găsit pe masa prezidenţială, ca la „plugușor".

Singur Inochentie Buşilă se trăsese cuminte într-o parte, aşteptînd sfios să se termine scandalul.

Lui Aurică Tololoi nu-i scăpă acest amănunt şi într-un fel îi plăcu chiar privirea plină de jenă şi de respect pe care o strecură cînd şi cînd spre el Inochentie. Părea sincer revoltat de ceea ce făceau colegii săi, drept care Tololoi se simţi măgulit de această netăgăduită dovadă de disciplină şi respect. În definitiv cum de-şi permiteau *haidamacii* ca aici chiar, în faţa lui, să... hm?!...

— Gura! — răcni el, apucînd la întîmplare un scaun şi izbindu-l cu putere de podele.

Din colţul lui, Inochentie Buşilă tresări şi înaintă un pas, gata să intervină.

— Da' unde vă pomeniţi, mă? — tună Aurică Tololoi. Pe cîmp, ai?... Am aici o listă! Listă de fiecare ce şi cum... Mi-a dat-o „şeful" la telefon. Scrie aşa (din nou despături hîrtia): „Purice: opt capete sparte; bătăi — douăzeci şi şapte; cazuri internare la spital — zece"... Este?

— Păi...

— Mai departe! „Blîndu Sile: nouă capete sparte; bătăi — cincisprezece; internări stare gravă — idem..."

— ?!

— Fraţii Tobă-Mic şi Tobă-Mare: „Înjunghieri — opt; bătaie simplă — treizeci şi şase; spargeri de cap cu internare — douăzeci şi trei; idem dat foc casă Oţoţoi liberal, Sămăila..." Aud?...

— Dacă nu-nţelege de vorbă bună!...

— Ei, comedie! — îşi încrucişă braţele peste piept domn' Aurică Tololoi.

Şi orice ureche, cu oricît de neînsemnată deprindere muzicală, ar fi sezisat numaidecît o uşoară modulaţie, care nu mai aducea cu tonul de adineauri. Fiindcă, deh! Orice s-ar fi spus, conu' Aurică Tololoi nu voia nici pe departe să-şi demobilizeze *băieţii*.

Ilustraţie de N. POPESCU

Dar — se gîndea el — un cap, hai două, hai trei... capete sparte, să zicem şi-un scandal, acolo, n-ar fi cine ştie ce, la urma urmelor... Căuta tocmai un mijloc ca să-i facă să înţeleagă asta, cînd privirea i se opri întîmplător în dreptul numelui lui Inochentie.

— Uite! — exclamă el triumfător. De ce nu luaţi exemplu de la colegul vostru Buşilă Inochentie?

Auzindu-se strigat, omul se mai încumetă un pas, tîrşindu-şi cu greu picioarele scurte de şoricar.

— Ascultaţi şi voi! Buşilă Inochentie: scandaluri — zece; capete sparte — cinci, internări spital — patru... Asta, da! Zic şi eu!... Aţi auzit? Internări spital — patru. Cu socoteală, mă! Da'ce, ca voi?...

Şi adresîndu-se lui Inochentie, care încremenise cu palmele de-a lungul unei închipuite vipuşti:

— Spune, Inochentie puiule, de cînd lucrezi pentru noi?

— De aseară, să trăiţi!

RECENZII

Lirica lui Kiss Jenö

Volumul antologic, recent apărut în romînește, al poetului maghiar din R.P.R. Kiss Jenö oferă cititorului nu numai rodul unei activități scriitoricești de un *sfert* de veac, ci, în egală măsură, evoluția unui talent care, fidel crezului exprimat la începutul carierei: *„am să lupt cu tot noroiul/ de sub largul zării"*, nu s-a dezis și, desăvîrșindu-se în zilele noastre, afirmă cu mîndrie, *„în ochi cu-albastrul vremii viitoare/ ...rîvnesc la mai mult încă/ S-auzirăm, oream, tot ce e mic și șters e"*.

Cum este și firesc, într-un asemenea volum, prima parte — marcînd poeziile scrise pînă în preajma războiului început în 1939 — reprezintă o autobiografie lirică, un colocviu al poetului cu sine, o poezie de notație nostalgică, în care bucuria copilăriei petrecute în cadrul familial — văzută retrospectiv — apare mai aureolată, datorită sentimentului ireversibilității: *„Copilărie-apusă! Moară veche!.../ Oricînd dau viață clipelor acele,/ se-neîntu-n piept-mi firava morișcă"*. Sînt adunate aici, în aspectele copilăriei, resimțită ca o beatitudine, șăgalnice elemente de pastel rural, imagini de viață bucolică, în care *„soarele, gospodar de rînd,/ în norii-n furci, la vînturat"* sau *„un stog de paie zece-stînj/ -nălțîndu-și fumul pe tăcute"*, dar și dureroase amintiri din viața petrecută în mahalale, în care *„zoi murdar îmi curge sub fereastră"*, unde *„săracii cu spete curbe.../ ...în colțul străzii de-a-n picioare/ ședeau mîhniți și jerpeliți"*, ce definesc imaginea societății strîmb alcătuite, întărind totodată și convingerile tînărului poet, că *„lumea veche o să se prăvale"*.

Cînd norii grei ai războiului, ai împilării, ai teroarei se adună vertiginos, întunecînd orizontul, cînd însă *„chinul dur încrederea o naște"*, verbul poetului se transformă în filipică îndreptată împotriva atentatorilor la viața și fericirea oamenilor. În anii aceia, mesajul trimis de Kiss Jenö tuturor celor a căror existență pendula între ființă și neființă se încheia cu un strigăt de încurajare: *„Doar un cuvînt cunoaște: Viață! Viață!"*, și răscolea conștiințele cinstite, îndemnîndu-le să *„zvîrle în vîrtej secure/ spasm dîrceor să-mplinte fierul!/ Piază rea să piară-aiurea"*. Data: 1944, pusă în josul poeziilor net antifasciste *„Zorii secure"* și *„Tocîrnul"* (aceasta cu vădite ecouri din „Blestemele" argheziene), este semnificativă pentru evoluția poetului, de la notația oarecum intimistă din 1933, la purtătorul de cuvînt al poporului ultragiat.

Partea a doua a volumului — mai substanțială, datorită maturizării concepției, a lărgirii ariei tematice și a rafinării, în sensul bun al cuvîntului, a mijloacelor de expresie — este o confruntare între ceea ce nu s-ar fi putut realiza niciodată în trecut și ceea ce astăzi crește firesc sub ochii noștri. De aceea firesc se-ntreabă, trimițînd un șfichi trecutului, și poetul: *„La ce cîntam-naintea pe-nălțimi,/ cînd glasul meu nu-l auzeau mulțimi?"* și-și răspunde mîndru de menirea sa: *„Acuma sînt poet. Răsund, cînt!/ Ard cu foloc și rodnic mă frămînt!/ Știință, forță, tot ce am mai bun,/ în mîinile poporului le pun!"* În aceeași ordine de idei, menționăm poemul de respirație mai largă *„Ioska bácsi"* — într-o excelentă transpunere romînească de T. Pică și Al. Andrițoiu — care rezumă în fond temele generale ale poeziei lui Kiss Jenö.

Viața luminîndu-se și, o dată cu ea, orizontul poetului, imagini ca *„mărul soare"*, apelații ca *„frumoasă bună dimineață lume!"* evocări simbolice ca *„În dumbrava de castani"*, o ingenioasă construcție poetică pentru a exprima adevărul devenit banal: noul învinge, sau chiar *„Gerganul"*, dar mai ales bucata finală *„Vioara"* sînt expresia prezenței unor sentimente stenice, a unei aderări entuziaste la conținutul nou al existenței.

Pentru transpunerea meritorie în romînește a versurilor din volumul de față s-au străduit poeții Veronica Porumbacu, Al. Andrițoiu, Tudor George, T. Pică (față de traducerile cărora mărturisim însă și unele rezerve) și alții, dînd corespondențe adecvate imaginilor, metaforelor și conținutului de idei al poeziilor lui Kiss Jenö, fără îndoială unul dintre înzestrații stihuitori ai minorității naționale maghiare din țara noastră.

L. VOITA

*) „Poezii", E.S.P.L.A., 1957.

REGII de NYLON

din republicile bananelor (1)

scurt tratat de geografie lirică

de Valentin SILVESTRU

Desene de Radu DRĂGAN

Pe-a cîntului largă aripă
Te port spre un ţărm depărtat...
HEINE

De la malurile întunecatului şi fierbintelui Rio del Norte şi pînă la îngheţata şi aspra Ţară de Foc, tăind ecuatorul, încălecînd un tropic şi cochetînd cu cercul polului sudic, îmbăindu-se în două oceane şi stingîndu-şi setea cu apele unor fluvii uriaşe — se întinde acea jumătate şi ceva din lumea trezită la viaţă şi publicitate de fantezia şi perseverenţa unui ciudat marinar spaniol; aici e semicontinentul căruia i s-a spus şi latin, pentru a putea fi, măcar întrucîtva, nu numai american.

Aici se află cărunţii Cordilieri şi republicile bananelor, misteriosul Amazon şi obîrşia tangoului, pădurile virgine şi regii cu coroane din nylon, cei mai iuţi fotbalişti din lume şi cea mai lungă şi îngustă ţară de pe glob. Despre toate acestea ştim multe şi nimic; cunoaştem timbrele triunghiulare ale Paraguay-ului şi originea peruviană a Imei Sumak, dar nu ştim cine e preşedintele Republicii Dominicane şi ce stă scris pe pachetelele de zahăr din Cuba. Am citit poezii ale chilianului Pablo Neruda şi am văzut filmul argentinian „Curg apele tulburi", dar nu cunoaştem alcătuirea parlamentului din Honduras şi nici la ce adîncime se află petrolul sub pămîntul Braziliei.

Despre fiecare ţară în parte ştim iarăşi foarte mult şi foarte puţin. Ştim, de pildă, că oraşul capitală al Venezuelei e Caracas, dar nu ştim cîte vieţi s-au pierdut pentru ca această capitală să aibă mai puţin un locuitor. Am aflat despre itinerarul buimac prin insulele Mării Antilelor al acestui locuitor al Venezuelei, fostul preşedinte şi actualul turist forţat Perez Jimenez, dar — vai! — nu putem prevedea dacă bunăvoinţe nordice nu vor instala în locu-i o altă preferinţă sudică.

Să mulţumim deci geografiei, căci ea ne înfăţişează chipul continentelor în aşa fel, încît să nu-l mai putem uita. Să mulţumim şi basmului, această frumoasă plăsmuire a minţilor iscusite, cu care putem sări adesea graniţele geografiei şi istoriei reale — cum e, de pildă, basmul despre Statele Unite ale Americii, ţară chipurile fără colonii, şi care ne ajută să ignorăm istoria şi geografia celor douăzeci de ţări din America Latină. Să nu pomenim nimic deci despre bauxita din Guiana şi petrolul din Venezuela, despre fierul din Brazilia şi cuprul din Chile, plumbul din Bolivia şi tungstenul din Peru, lîna din Argentina şi zahărul din Porto-Rico, cafeaua din Columbia şi bananele din Guatemala. Prospectele marilor companii aviatice din nordul continentului ne invită să visăm la sudul continentului, fiindcă e interesant prin vechile temple incaşe şi plaja de la Copacabana, dansurile populare braziliene şi exotismul plantaţiilor din Bolivia, localurile de noapte din Buenos-Aires şi frumuseţea creolelor din insulele mării Caraibelor...

Băieţii admirabili din Assuncion

Paraguay, ţară dezlănţuită
Ficat al echinoxurilor...
PABLO NERUDA

Ţară cu mari frumuseţi peisagistice, Paraguay e o „ţară fără ocean", fiind îngrămădită în abdomenul continentului, între Brazilia, Argentina şi Bolivia. De la Washington pînă la Assuncion, capitala ţării, dl. J.O. Babcock, un simpatic turist american, împreună cu însoţitorii săi au avut de făcut cîteva ore bune. Dar cît e de răsplătită oboseala drumului! Oamenii care te întîmpină sînt surîzători, oraşul e liniştit, soarele dulce şi cald.

Dl. Babcock nu s-a putut abţine să nu aducă la înapoiere

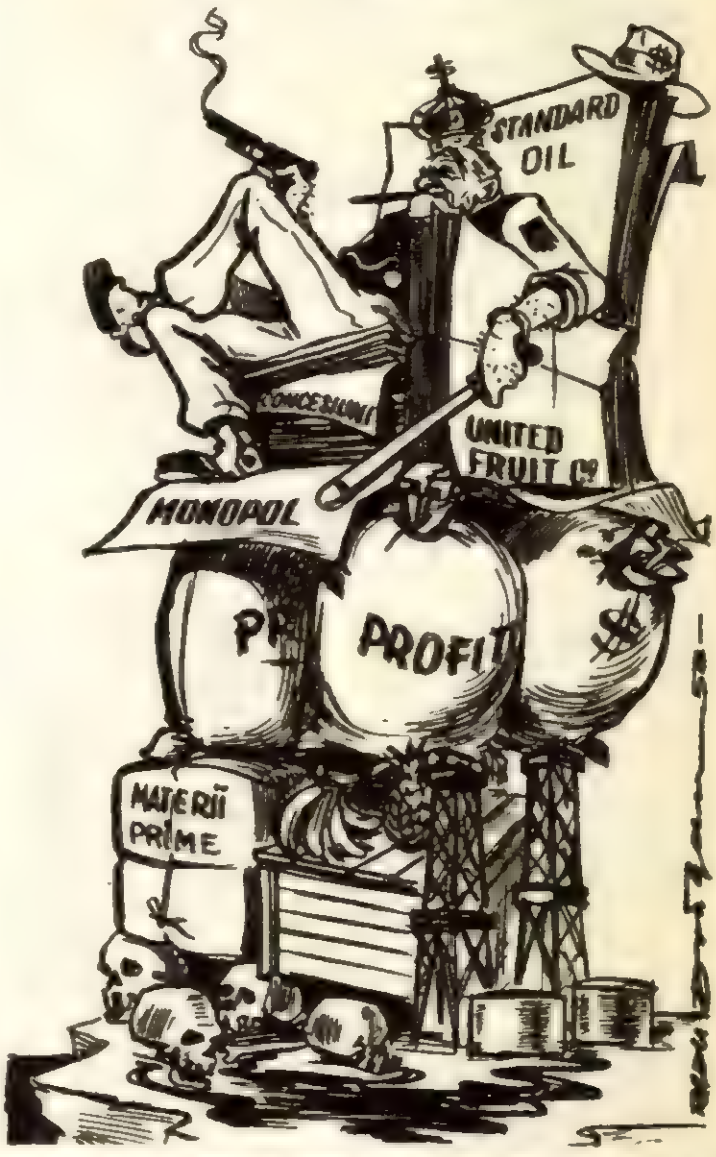

CANDIDAŢI ai F.D.P. DIN REGIUNEA HUNEDOARA

Desene de Tia PELTZ

Marcu Vasile, maistru la atelierele întreţinere-turnătorie din Combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" - Hunedoara, candidat în circumscripţia electorală orăşenească nr. 8

Cibi Irina, casnică, candidată în circumscripţia electorală raională nr. 3, Hunedoara.

Furţa Petre, prim-topitor la oţelăria Combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" - Hunedoara, candidat în circumscripţia electorală orăşenească nr. 42.

Lupu Lăscuţ, mecanic la uzinele de fier Teliucul-Inferior, candidat în circumscripţia electorală comunală nr. 9, Teliucul-Inferior.

Macovei Tinca, mecanic la cocseria Combinatului siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" - Hunedoara, candidată în circumscripţia electorală orăşenească nr. 79.

fotografii, nenumărate fotografii — și nu numai fotografii, ci și hărți, schițe, diagrame, planuri din care se putea vedea că eventualele investiții de capital american vor fi foarte profitabile.

— Sînt niște băieți admirabili — a declarat pe aeroport, reporterilor, dl. Babcock, arătîndu-le o poză în care, la lumina soarelui dulce și cald, surideau înlănțuiți ministrul de Interne Edgar Insfran, ministrul fără portofoliu Tomas Romero Pereira și însuși șeful guvernului, Stroessner.

— Am vorbit mult cu ei — a destăinuit în continuare dl. Babcock. Sînt admirabili, o să vedeți.

În 1954, însă, cînd simpaticul turist de-abia se întorsese din misiunea lui oficială și lovitura de stat a generalilor aflați la putere de-abia avusese loc, nu s-a văzut mare lucru. Atîta doar, că aprovizionarea cu apă a orașelor paraguaiene a devenit concesiune americană. De-abia în 1955 băieții admirabili au pornit trei mari lucrări în Chaco: un aerodrom pentru U.S. Army, o exploatare petroliferă vîndută pe 50 de ani societății „Union Oil Company of California" și un imens lagăr de concentrare — nu prea departe de aerodrom și de sonde — numit cu gingășie „Minunata consolare".

Aici au fost aduși cu multă repeziciune președintele partidului liberal, Balicanis, industriașul Ortis, activistul sindical Luis Calsen, fostul ministru de Externe M.A. Soler cu soția și fiul și cîteva sute de comuniști *identificați* (trebuie să-i numim astfel spre a-i deosebi, căci generalul Stroessner îi numește pe toți adversarii săi „comuniști"). „Minunata consolare" ce li se oferă tuturor în schimbul excursiei întreprinse pînă aici constă — după cum informează marele ziar uruguaian „El Dia" — în răsucirea mîinilor și picioarelor, electrocutarea, smulgerea dinților unul cîte unul și a unghiilor, ținerea în soare pînă la leșinul cauzat de insolație etc. Rîul Paraguay transportă pe apele sale un număr foarte mare de cadavre, provenind din lagărele și închisorile construite recent. Printre cadavre își fac loc uneori navele flotei fluviale ale țării, aflate mai toate sub pavilionul Statelor Unite.

Iar întrucît legislația paraguaiană avea mici imperfecțiuni datorită, nu-i așa, tinereții statului, societățile americane „International Products Corporation", „Oil Company of Chicago" și „Standard Oil" au hotărît în unanimitate ca pe cele 13.000.000 hectare ce le-au fost concesionate în această țară pentru a scoate petrol, să se abroge legile țării și să se introducă cele ale Statelor Unite. Alte informații nu sînt deocamdată, fiindcă după 16 ani de stare de asediu, legăturile poștale ale acestei țări cu majoritatea celorlalte de pe glob nu funcționează.

De cîte ori își amintește de plăcuta sa călătorie, dl. Babcock evocă în fața intimilor săi frumusețile încă inedite ale ținutului și își propune să-și trimită acolo și familia.

Jubileul unei vechi dinastii

Aicea, și ecoul stîncii șuieră cîntec de bandit
(THÉOPHILE GAUTHIER)

Nicaragua e o țărișoară mică, în America Centrală. Aici cresc peste tot arbori înghirlandați de verzi banane. Ele sînt culese cu sîrg de localnici, împachetate cu grijă în lăzi tot de localnici și trimise în Statele Unite ale Americii de către nelocalnici.

Legăturile marelui vecin din nord cu micuța vecină din centrul continentului sînt destul de vechi. Încă în 1855, cînd bătînașii aveau oarecari diferende între ei, un detașament de bunăvoință condus de yankeul Walker a făcut ferfeniță drapelele ambelor tabere, instaurînd buna ordine. Cum în timpul prea prelungitei șederi în țară a binevoitorului intermediar s-au produs unele indelicatețe la adresa sa, generosul vecin de la nord a trimis în 1909 alte trei batalioane de infanterie marină, care, după ce s-au ostenit să curețe cu baionetele tot ce era potrivnic S.U.A, au rămas să se odihnească aici timp de 16 ani. Pînă în 1930 populația țării, în frunte cu generalul Sandino, i-a poftit mereu pe musafiri cînd în Atlantic, cînd în Pacific. În acest an și-a făcut în sfîrșit apariția un reprezentant mai înalt de la Washington, dl. Arthur Bliss Lane, care s-a declarat dispus să trateze pacea.

Într-adevăr, la una din recepțiile date în cinstea tratativelor, dl. Lane a izbutit să aducă pace deplină familiei Sandino, ucigîndu-l și pe general, și pe fratele său. Executorul acestei frumoase acțiuni de pacificare a fost șeful poliției din capitala statului Nicaragua, Anastasio Somoza — care a devenit mai apoi, în 1936, președintele republicii.

El a fost foarte popular în țară, pînă în 1957. La început cunoscut ca un om slab, nervos, îmbrăcat neglijent, cu părul pe frunte, apoi ca un om foarte gras, cu un început de pleșuvie, cu nasul borcănat și totdeauna purtînd o cravată albă cu buline negre. Dacă te învîrteai ca turist prin Nicaragua, orice copil îți putea sluji de ghid, oferindu-ți cam aceleași răspunsuri la obișnuitele întrebări stîrnite de curiozitatea călătorului:

— Ale cui sînt aceste turme?
— Ale președintelui Somoza.
— Dar această fabrică de băuturi spirtoase?
— A președintelui Somoza.
— Dar minele de aur?
— Ale președintelui Somoza.

Și ele erau efectiv, nu în glumă.

Președintele a fost totdeauna un om foarte duios, familist și cu cultul trecutului. În amintirea zilei decesului iubitului său străbunic — nobil bătrîn, spînzurat de autorități pentru mari furturi de cai însoțite de mici omucideri — Somoza a decretat ziua respectivă, 17 iulie, sărbătoare națională. În amintirea iscusinței de trișor la jocurile de cărți, încă din frageda tinerețe, Somoza s-a arătat dispus să preia personal monopolul tripourilor din întreg statul. Păstrînd proaspăt în memorie strălucitul început personal al carierei de falsificator de bancnote, el a bătut monedă cu chipul suav al propriei sale fiice — actualmente întrucîtva devalorizată, deoarece aurul din rezerva de stat a scăzut în ultima vreme cu aproximativ 1.500.000 dolari, din motive de cumpărare dezinteresată a sa de către S.U.A. În sfîrșit, ca orice șef de dinastie cu tradiție, Somoza și-a numit fiul cel mare ca prim-ajutor și moștenitor la tronul republicii, iar pe cel mic, ca șef al gărzii de stat.

La jubileul de 20 de ani de domnie, Anastasio Somoza a primit în dar și în corp, din partea adversarilor politici, 11 gloanțe de pistol, ceea ce a făcut să-i urmeze automat la șefie fiul său Luiz, care a și dispus imediat să se facă alegeri, luînd și măsuri complete pentru a fi ales.

În urma acestei glorioase con-

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA IAȘI

Desene de Emilio DUMITRESCU

Nițulescu Jules, academician, profesor universitar, candidat în circumscripția electorală regională nr. 2, Iași.

Mihăilescu Elena, filatoare la „Textura"-Iași, candidată în circumscripția electorală nr. 23, comuna Voinești.

Gaia Ion, directorul Operei de Stat din Iași, candidat în circumscripția electorală regională nr. 9, Iași.

Ghitia Ionovici, țesătoare din orașul Birlad, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 17, Bîrlad

Panaitiu Ion, pensionar, candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 24, Bîrlad.

ducerî de două decenii, Nicaragua, țară legănată de valurile a două oceane, a intrat în statistica internațională prin cîteva date foarte pitorești:

1. Averea declarată a familiei președintelui este de două ori mai mare decît bugetul anual al statului.

2. Aici e țara în care poartă încălțăminte numai 45% din populație.

3. Două treimi din numărul locuitorilor reprezintă analfabeți totali.

4. Venitul mediu pe cap de cetățean este sub 150 de dolari anual.

La aducerea țării în această exotică situație, familia Somoza a fost și este puternic sprijinită de „United Fruit Company", „Smelting Corporation" și alte cîteva trusturi americane. Ele extrag și culeg cam 70% din aurul, argintul, bananele, bumbacul și cafeaua țării.

În politică însă, ce-i drept, trusturile americane nu se amestecă în această țară. O fac, pur și simplu.

Metisa nu și-a vîndut tutunul

...Calul său tropotă
Fuge ca vîntul
BOLINTINEANU

Frumoasa metisă și-a dat jos coșul de pe cap, s-a înfășurat în rochia-i lungă și largă de postav aspru dungat și s-a așezat pe pămîntul gol al halelor din Bogota. După ce va vinde tot tutunul și toată cafeaua aduse la oraș, se va întoarce pe jos, cale de doisprezece kilometri, în satul ei.

Se pare însă că astăzi se întîmplă ceva. Piața e aproape pustie. Grupuri numeroase de oameni se îndreaptă în fugă spre piața Bolivar, piața centrală a capitalei Columbiei. Aici, pe o estradă înaltă, vorbește la cinci microfoane un om cu chipul obosit, cu pălăria de paie dată pe ceafă și cu gesturi mult prea largi. E șeful statului, generalul Gustavo Rojas Pinilla. În jurul lui stau tăcuți membrii Adunării, constituite și alese de el însuși. Ceva mai încolo, o gardă tăcută, alcătuită din oameni pe jumătate militari, pe jumătate civili, care au, fiecare, cîte două revolvere. Iar mai departe de estradă e un zid tăcut de tanchete, cu țevile tunurilor tăcute îndreptate spre orașul tăcut și, în sfîrșit, o linie de soldați tăcuți, care stăvilesc o mulțime foarte tăcută.

Numai glasul generalului se izbește de casele din piață și se răspîndește deasupra capetelor.

Despre ce vorbește generalul? În 1958, mandatul său va expira. El se autopropune deci, cu modestie, drept unic candidat la postul de președinte și pentru viitorii patru ani. Mulțimea tace mereu și, la un moment dat, în chip curios, începe să se împrăștie.

Metisa își pune grăbită coșul pe cap și o pornește înapoi spre sat.

Acasă, bărbatul și fiica vîntură boabele de cafea, aruncîndu-le necontenit în văzduh de pe sitele rotunde, enorme. Vestea adusă întrerupe munca. Se răspîndește în tot satul.

În cursul nopții, împreună cu țăranii din toate satele, metișii o pornesc spre capitală.

În oraș, vehiculele s-au oprit. Magazinele sînt închise, atelierele de asemenea. Toată populația care muncește e în grevă generală.

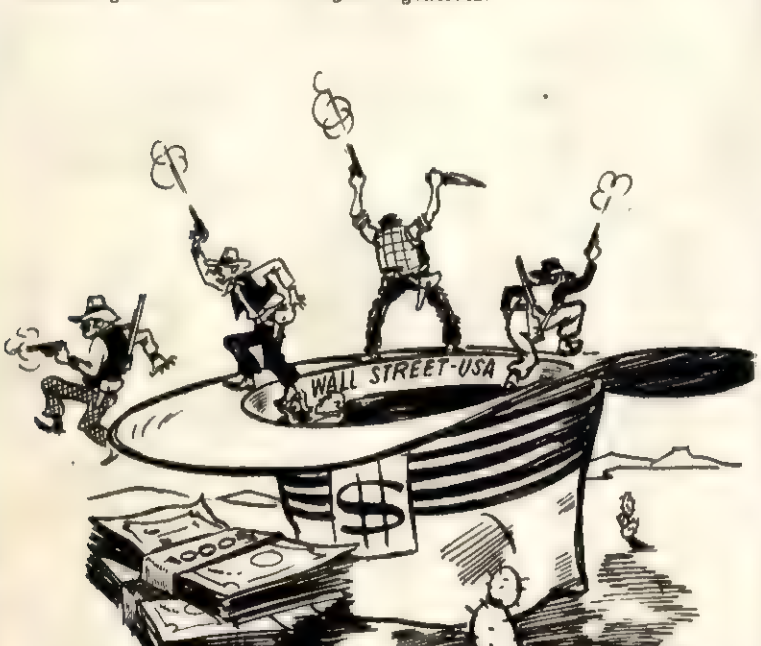

În palatul său înconjurat de sîrmă ghimpată prin care trece curent electric, Pinilla ține un nou discurs — deocamdată la magnetofon, urmînd a fi retransmis mai tîrziu de postul de radio. Într-o cameră alăturată, aghiotantul lui primește vești telefonice și dă dispoziții care se execută imediat.

— S-au adunat la marginea de sud a orașului aproximativ o mie de țărani înarmați — se vesteste.

Peste un sfert de ceas, tancurile intră în mulțimea de țărani și sfarmă cîteva zeci de trupuri.

— În biserica Santa Madona preoții nu țin predica obișnuită, ci incită la răscoală.

Peste zece minute predicile sînt completate cu bombe lacrimogene, aruncate de poliție în amvon.

— Un student suit pe o casă cîntă în piață imnul național și dirijează mulțimea.

Trei mitraliere trag toate o dată în student, înainte ca acesta să fi terminat măcar prima strofă.

Pinilla transpiră greu la magnetofon.

Aghiotantul zbiară în pîlnia telefonului.

Căci țăranii au răsturnat tancurile, cu șenilele spre cerul senin al orașului. Căci enoriașii din biserica Santa Madona, plîngînd cu belșug de lacrimi, au ciocnit unele de altele capetele cu măști de gaze ale polițiștilor — rămași astfel nespoveditți.

Familia generalului împachetează.

Pinilla a renunțat, în sfîrșit, la magnetofon și acum arde hîrtii. Telefonul s-a defectat și aghiotantul ajută la închiderea geamantanelor.

Trei sute de mii de oameni umplu piața Bolivar și străzile limitrofe, cîntînd imnul național și fluturînd drapelele țării. Se trage în aer. Sună clopotele tuturor bisericilor. Soldații dansează cu fetele din mulțime. Partizanii țărani s-au urcat pe tancuri și au astupat țevile tunurilor cu frunze verzi și batiste albe. Se strigă „Trăiască libera Columbie!" „Jos generalul dictator!" „Pace țării!". În celelalte orașe e la fel.

Familia, aghiotanții și servitorii generalului tropăie nebunește prin palat, trăgînd în urmă-le cele 296 geamantane (numărate și garantate ca număr de agenția United Press). Pinilla personal se mișcă ceva mai greu, fiind înfășurat în cecuri, acreditive, hîrtii, polițe, bancnote, înglobînd cam 15.000.000 dolari — mica sa agoniseală în patru ani de trudă grea.

Fuga către avioane a generalului și a familiei sale e dramatică. Îmbarcarea se face totuși cu bine. Uriașele păsări din cel mai bun metal american pornesc furtunos spre Spania. Mulțimea jubilează.

Pe ogoarele columbiene, boii greoi, cu cocoașă, pasc mai departe liniștiți. Alte exemplare ale faunei columbiene își continuă de asemenea netulburate existența. „Texas Petroleum Comp. Socony Vacuum" își bea liniștită petrolul pe terenurile din nord. „American Foreign Power Company" soarbe mai departe resursele energetice ale țării, compania „Chaco Pacifico" mănîncă — așa cum face de 50 de ani încoace — tone de platină.

Sînt liniștite, deoarece știu că nu va trece nici măcar o noapte și generalul Paris, generalul Fonseca, șeful poliției, și generalul Duarte Bum vor primi în localul unei anumite ambasade instrucțiunile pentru luarea puterii de către junta militară, decretarea stării de asediu, suspendarea garanțiilor constituționale și anunțarea de alegeri în anul...

Metisul cu femeia lui nu știu încă toate acestea. Ei știu doar că avioanele cu Pinilla, familia și geamantanele lui au și ajuns în Jamaica și de aceea cîntă cu entuziasm imnul țării, cocoțați pe scările palatului prezidențial.

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA AUTONOMĂ MAGHIARĂ

Desene de SZOTYORI Ana

Bunea Petru, muncitor la I.F.I.L.-Reghin, candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 11, Reghin.

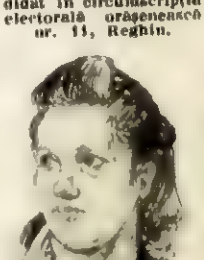

Moga Clara, muncitoare la I.F.I.L.-Reghin, candidată în circumscripția electorală raională nr. 1, Reghin.

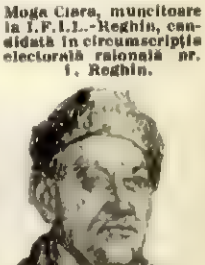

Filep Ferenc, funcționar la baza de recepționare din Dumbrăvioara, raionul Tg. Mureș, candidat în circumscripția electorală comunală nr. 2, Dumbrăvioara.

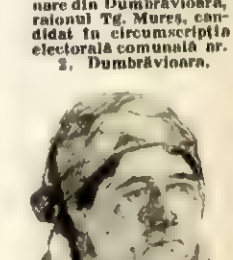

Gyulai Maria, casnică din Gurghiu, candidata în circumscripția electorală comunală nr. 1 Gurghiu, raionul Reghin.

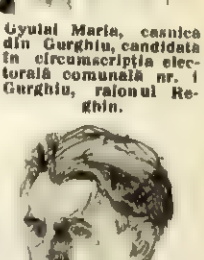

Sajnár Ferenc, pensionar din Tg. Mureș, candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 5, Tg. Mureș.

PRIETENIE PE

Împodobită sărbătoreşte, Capitala a primit oaspeţi dragi din Ungaria vecină şi prietenă.

Vizita în ţara noastră a delegaţiei guvernamentale şi de partid a R. P. Ungare, în frunte cu tovarăşul Kádár János, aduce o mare contribuţie la întărirea continuă a prieteniei frăţeşti dintre poporul romîn şi maghiar, la consolidarea unităţii lagărului socialist şi a păcii în lume.

Fotografiile de faţă prezintă cîteva aspecte din ziua sosirii în Capitala patriei noastre a oaspeţilor dragi.

Fotografii de A. LOVINESCU

1 Tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej îl îmbrăţişează pe tovarăşul Kádár János, la sosirea în Capitală.

2 Tovarăşii Kádár János şi Gheorghe Gheorghiu-Dej trec în revistă compania de onoare, pe peronul gării Băneasa.

3 — Trăiască prietenia romîno-maghiară!
— Eljen a román-magyar barátság!

4 Copiii romîni vă urează bun venit!

5 Depunerea coroanelor la Monumentul Eroilor Patriei.

6 La spectacolul de gală, dat la Teatrul de Operă şi Balet în cinstea înalţilor oaspeţi.

VECI!

CANDIDAȚI ai F.D.P.
DIN REGIUNEA ORADEA

Desene de Mottl ROMAN

Boros Arcadie, miner, candidat în circumscripția electorală regională nr. 36, Bratca.

Moszorják Elisabeta, muncitoare la Fabrica de încălțăminte „Dobrogeanu-Gherea", candidată în circumscripția electorală regională nr. 3, Oradea.

Ing. Petre Olaru, șeful secției agrare a Sfatului popular regional Oradea, candidat în circumscripția electorală regională nr. 29, Lompirt.

Lucoala Aurelia, colectivistă, deputată în Marea Adunare Națională, candidată în circumscripția electorală regională nr. 69, Dieci.

Col. Gheorghe Vornicescu, candidat în circumscripția electorală regională nr. 85, Criș.

Cînd pleacă un om...

— schiță —
de Cornelia LEU

Ilustrații de N. POPESCU

Arde toamna cu flăcări de aur și aramă, pîlpîind galben în foile mărunte ale fagilor, țîșnind în limbi încă verzui o dată cu frunzișul plopilor, încingînd vîlvătăi roșcate jur-împrejurul coroanelor revărsate ale arțarilor. Cu trei zile în urmă a plouat strașnic, dar focul care cuprinde dealurile nu s-a stins; ba, dimpotrivă, a ars mai departe, mai tare, pînă cînd dogoarea lui a limpezit — prin contrast — aerul, dîndu-i o albăstrime densă care începe exact unde se termină pîrjolul ruginiu și umple întreaga boltă.

Ochii mari ai omului care privește pe fereastra mică par să cuprindă-n ei toată sublima tristețe a rugului de frunze. Și asta, tocmai pentru că nu e mîhnit sau îndurerat, ori zbuciumat, ci cuprins de o melancolie largă, cu aripi mari și grele. Vorbăria, risetele, cîntecele de alături trec pe lîngă urechile lui ca niște depărtate zvonuri. Iar mustăciosul președinte care-i stă în față, cu o ulcică pîntecoasă, trebuie să-l strîngă zdravăn de braț, ca să-l facă să se uite:

— Tovarășe Preda, tovarășe Preda, ia gustă de-aici; a adus Chivu de la el... ăsta nu-i motorină cum au ăilalți, ăsta-i puterea ursului!...

Preda zîmbește îmbierii, dar gustă tot pe gînduri și tot pe gînduri ia loc la masa unde mustăciosul, cu mutra lui de om de nădejde la toate, s-a așezat gospodărește și toarnă-n pahare un vin negru ca dracu'.

Apoi își ia paharul său, ciocnește în celălalt și soarbe sănătos pe sub mustățile stufoase ca de dropie.

Preda soarbe cu ochii într-altă parte. Dar după vreo trei înghițituri, pare să-și dea seama de gustul vinului, îi adulmecă izul cu nările sale mici și bea tăcut.

— Bun.

— Nu-i așa că-i bun?...

Președintele e bucuros că i se apreciază gustul și toarnă din toată inima. Apoi se așază mai lîngă el, zicînd că-l trage de la ușa deschisă ce dă în sala cea mare și plină de gălăgie.

— Bun viticultor e Chivu ăsta!...

— Foarte bun.

Preda se miră și el de vocea sigură și ridicată cu care a rostit asta. În sinea lui, se gîndește la cu totul altceva: își mustră firea pentru că e prea sentimental.

— Nici nu-ți închipui cît de bine-mi pare de el, c-a venit în gospodărie; mai bine ca de zece alții... Să vezi ce vie pun eu cu el la primăvară!...

Preda îi urmărește mișcările mustății cu ochi triști, care au în mijlocul lor cîte-un bănuț de aramă, asemănător la culoare cu frunzele de afară.

— ...Cu Chivu vie, cu Balaban sector zootehnic și cu Iorgu Macedoneanu căsărie... ehe!... Peste trei ani pe vremea asta să vii la noi, tovarășe Preda!...

— Iorgu!... Unde-i Iorgu?... - tresare Preda din gîndurile lui, ca și cum și-ar aduce aminte de ceva.

— Dincolo, petrece... Ai nevoie de el?

— Nu.

Răspunsul e scurt și răspicat, ca și cum cel care-l dă s-ar teme să nu fie înțeles altfel. Apoi, fără să poți ști dacă ochii i se îngustează din pricina ironiei ori a unei blînde bucurii visătoare, schimbînd cu totul tonul, mai întreabă, subliniind cuvintele:

— Petrece, zici?

— Da, petrece — răspunde mustăciosul, nedumerit de-ntrebare.

Fruntea lui Preda se ridică-n sus, lăsînd să i se vadă fața prelungă, cu nări mici și buze cam groase, în jurul cărora două cute exprimă tristețe.

— Iorgu, da... Îți aduci aminte cît de însuflețit a venit la noi, după ce a văzut roadele și a stat de vorbă cu colectiviștii din Dorobanțu...

— Era căpătînos al naibii Macedoneanu — spune cu simpatie președintele.

Și deodată, cu glasul lui tunător, se răstește, de-l face pe celălalt să tresară: „Iorgule!"...

Omul mărunt, care tocmai atunci trecea prin fața ușii, tresare și el, se uită, apoi se-ndreaptă de spate și vine spre ei.

— Uite, vezi, vorbești de lup și lupul...

Preda invidiază cu tăcere mohorîtă posibilitatea mustăciosului de a fi vesel și volubil, de a face gesturi largi și de a se simți în toate apele sale; își spune cu tristă convingere că rămîne un iremediabil sentimental și caută în același timp să se convingă: Ce naiba! Doar nu e prima dată cînd pleacă dintr-un loc unde a muncit!

— Ce vrei, președinte? — întreabă înțepat Macedoneanu, privindu-i șugubăț cu ochii lui mici, înconjurați de riduri ca niște raze.

Președintele întinde mîna părosă și pămîntie, îi apucă mîneca sumanului și-l trage lîngă el, pe băncuța îngustă:

— Ia stai aici, mă păcătosule; ți-aduci aminte ce bătaie de cap am avut noi cu tine?!...

— Ați avut — răspunde omul repede și ascuțit, ca și cum le-ar fi făcut o șotie. Cum mai venea tovarășul Preda în mine și în muiere!...

Zise apoi: „hai noroc!" cu vorba-i repezită, bău din paharul pe care i-l umplușe președintele, ca și cum ar fi gustat untdelemn, și-ntrebă, dînd peste cap tot tactul aceluia:

— Da' ce ești trist, tovarășe Preda?... Se poate?!... Tocmai acum, cînd am făcut împreună o gospodărie, tocmai acum cînd pînă și eu văd c-ai avut dreptate?... Eh, ia mai toarnă, președinte, un pahar, nu fi zgîrcit, doar știi c-o să facem treabă bună de aci înainte.

Cel cu mustățile de dropie avu o mică încruntare de neplăcută surprindere; îi turnă, dar nu cu prea mare chef, ca unuia care mai degrabă te-ncurcă.

Preda tresări, se mohorî mai tare și deodată trăsăturile feței lui prelungi începură să se lungească și mai mult, ca și cum ar fi vrut să spună: „știi că ai dreptate!"

— De ce ești trist?... — îl mai întrebă o dată Iorgu, ca și cum i-ar fi cerut socoteală.

— Sînt trist că plec — răspunse Preda, supărat că-i nevoit s-o recunoască.

Președintele, care pînă acum făcuse impresia că e enervat de modul băgăreț de a vorbi al lui Iorgu, deveni curios și împinse un cot pe masă, ca să-și sprijine-n el bărbia.

— De ce să mint?...

Preda îi privește și are în ochi cîte-o luminiță strălucitoare.

— Îmi pare rău, mă obișnuisem cu satul ăsta, cu oamenii. Urmăream cu bucurie cum lumina adevărului limpezește treptat și pe cei mai neîncrezători, mai șovăielnici... Am întîlnit aici oameni serioși, hotărîți să treacă pragul vieții noi... I-am îndrăgit pe toți... Mi-e grea despărțirea...

Parc-a vorbit cu prea multă patimă, pentru că cei doi au tăcut, neprivindu-l decît cu coada ochiului. El își dădu seama de asta și căută să fie mai glumeț:

— ...Apoi, și toamna asta; cînd ruginește, ca ne-ntristează și ne face să gîndim că ruginim și noi.

Le zîmbi cu dinții lui mari și albi, dar nici zîmbetul nu reuși să se lipsească de nota tristă a părerii de rău.

Președintele, care de multă vreme îl înțelesese și nu căutase decît să-l înveselească, păru rușinat; stătea cu fața-n jos, făcînd să-i atîrne mustățile stufoase. Iorgu — vorba ceea: ce are-n gușă și-n căpușă — îl privi drept, ca și cum l-ar fi cîntărit în priviri, și spuse cu seriozitate:

— Ce-ai mai alergat toată primăvara și toată vara, tovarășe Preda!... Ai ostenit, ai pus umărul laolaltă cu noi... Așa e, ne-ai îndrăgit... Pe noi și satul nostru... Ai pus umărul, de parcă era satul dumitale... Ai pus suflet în vorbă și în faptă...

Vorba lui Iorgu, apăsată, ca un păcănit de motoraș, păru că-l mai dezmorțește pe Preda. Se așeză mai bine, mai comod, puse și el coatele pe masă, zîmbi amintirii și zise cu glas de doritoare participare la discuție:

Știi, nene Iorgule, de cîte ori intram în curte la dumneata, parcă mă cuprindea o emoție, ca-n fața unui examen greu: pe cuvînt, nu te uita așa la mine... Știi cîte nopți m-am gîndit eu ce să-ți mai spun, cum să-ți mai demonstrez...

Se înfierbîntase; amintirea îl pasiona, în obraji îi venise un abur de roșeață vioaie, puse o palmă pe masă și începu să povestească:

— Știi, o dată ieșisem de la dumneata cam supărat. Era noapte, glod. În primăvară... Măi, și mă gîndeam eu cu ciudă că...

În încăperea mică glasul suna monoton, ca un fir mai gros, țesut peste țesătura vorbelor și risetelor de petrecere de dincolo. Și președintele, și Iorgu îl ascultau, bucuroși că-l văd înviorat. Dar deodată, peste toate acestea, se auzi un motor de automobil și un claxon gîfîit.

— Au venit!...

Preda tresări, lăsă vorba la jumătate, își luă geamantănașul de lîngă fereastră și, cînd se-ntoarse să-i privească, fu iarăși Preda cel melancolic.

Porniră încet toți trei, ajunseră în sala mare, trecură printre oamenii care se înghesuiau să strîngă mîna celui care pleacă:

— Drum bun, tovarășe Preda, să vii la anul să ne vezi gospodăria!...

— Drum bun, să spui la raion că o să facem treabă bună...

— Drum bun, iartă-mă că ți-am dat bătaie de cap...

Iată-l și pe Pricope, și pe Chiru, și pe Cristian; iacătă-o și pe Maria Surdului (mamă, mamă ce gură mai avea asta!) — iată-i pe toți, iată-i pe fiecare... Fizionomii pe care a văzut cîndva oglindindu-se codeala și neîncrederea, ochi care îl urmăresc azi cu prietenie... Ce oameni!... Cît de mult s-a legat de ei! Uite, acum, cu ochii închiși, să-i spui numai două inițiale și el îți va răspunde urgent și cine e, și ce necazuri are, și la ce treabă se pricepe, și cum trebuie ajutat... Ei, așa-i viața; cînd te legi mai bine de oameni, atunci...

Claxonul sună; șoferul, care era doar în trecere, îi atrăsese încă de alaltăieri atenția să fie gata din vreme, că nu-l poate aștepta mult.

Dădu trist din cap, zîmbi și, în timp ce oamenii ieșeau după el, se sui lîngă șofer și trînti ușa de tablă. Motorul dudui, rumoarea celor care rămîneau creștea: el îi mai salută o dată cu mîna moale, apoi, ca să nu i se mai vadă ochii triști, întoarse capul drept spre flăcările neclintite ale copacilor de pe creasta dealului. Se va duce în altă parte acum și, acolo, tocmai cînd se va lega mai bine de oameni, treaba lui se va isprăvi și va pleca tot așa, într-o mașină deschisă, printre flăcările de aur și aramă ale toamnei.

Și buzele lui groase zîmbiră duios proaspetelor amintiri, în vreme ce mașina trecea pe lîngă un plop în flăcări, pe care apoi îl lăsă în urmă, făcîndu-l să se micșoreze și să semene cu o coadă de vulpe roșcată, ridicată spre albăstrimea densă a cerului.

Locotenent-colonel Dinu D. Ion, candidat în circumscripția electorală regională nr. 2, Pitești.

Nicolae R. Tudorache, președintele G.A.C. „23 August" - Broșteni, raionul Găești, candidat în circumscripția electorală regională nr 106, Vișina-Sinaia.

Aminchi I. Teodor, învățător, director adjunct la Școala medie nr. 1 „Nicolae Bălcescu", candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 67, Pitești.

Dumitru Dumitru, președintele G.A.C. „Răsărit de soare", candidat în circumscripția electorală raională nr. 16, Copăcenii, raionul Horezu.

Ioan Nic. Marin, maistru sondor, brigadier la schela Cobia, Trustul 6-Pitești, candidat în circumscripția electorală regională nr. 112.

Să vezi Napoli - și apoi...

de Filip CEZIU

Fotografii de I. HANANEL

Deși se spune „*Vidi Napoli e poi mori*" — „să vezi Napoli și-apoi să mori" — mărturisesc totuși că nu am nici un fel de intenție în acest sens... Dumnezeiasca priveliște a apusului de soare care aurește Mediterana, înroșind a lavă zăpada de pe Vezuviu, irizînd în tonuri violete îndepărtatul Capri și repetîndu-se în miile de portocale care cresc pe stradă la Sorrento, m-a îndemnat, dimpotrivă, la viață.

De altfel nici napolitanii nu manifestă alte tendințe. Judecînd după îndrăgostiții care, refugiați în bărci, ocolesc promontoriul de la Santa Lucia sau baia de la Marechiari, unde, conform unei cantonete, „pînă și peștii se iubesc", oamenii de aci nutresc visuri cît se poate de optimiste.

Să nu-i socotească însă nimeni pe italieni doar niște visători melomani, subjugați de peisajul lor și de veșnica lor primăvară. Orașele Italiei de sud și ale Siciliei, pe care le-am vizitat, mi-au dovedit, dimpotrivă, dorința localnicilor de a se lua la întrecere cu natura prin lucrări măiestre, făurite de mîna omului.

Amintesc arhitectura modernă a orașului Napoli, blocurile de pe via Caracciolo lucrate în cele mai simple linii în care, cu un rar talent, efectele decorative sînt obținute doar prin pete de diferite culori pe fațadă sau prin tăietura originală a balcoanelor. Păcat că pentru cei mulți, care stau în grote și în cocioabe mizere, asemenea locuințe, a căror chirie e cît jumătate dintr-un salariu, apar ca o prăjitură de ciocolată în dosul unei vitrine închise: delicioasă, dar inaccesibilă!...

Mi-a părut dramatică munca oamenilor de aici pentru exploatarea vulcanilor — ucigașii și protectorii lor. Vezuviul dă azi lavă pentru vase decorative, ca și pentru dalele de la cotiturile periculoase ale șoselelor. Țăranii au urcat cenușa lui temută, în coșuri, pe costișe, făcînd să crească dintr-însa lămîi și măslini care-și întind ramurile pînă în ferestrele autobuzelor. Trezindu-se în zori, sicilianul de sub Etna îți privește căciulița roșie, magmă topită, și coboară în adîncul minelor de sulf, ca să-și cîștige macaroanele de o zi.

Nouă, Italia ne e familiară. Graiul său nu ne este străin: după cîteva zile, în magazine — care aproape toate desfac solduri și se declară „în lichidare" — te înțelegi lesne cu localnicii. Comorile de cultură ale Italiei au ajuns nu o dată și pe pămîntul nostru. La muzeul din Messina, după ce ne-a arătat cîteva picturi de Antonello, ghidul ne-a amintit că, acum cîțiva ani, pentru o expoziție retrospectivă a artistului, s-a adus aici și tabloul „Înălțarea pe cruce", aflat în Romînia, la Muzeul Brukenthal din Sibiu.

În trecut Italia a fost și un loc de refugiu pentru patrioții țării noastre, alungați de stăpînirile reacționare. La Palermo am vizitat cu pietate clădirea unde s-a stins marele nostru Nicolae Bălcescu. Pe via Buttera nr. 24, într-o casă modestă la ale cărei ferestre, de cum se ivește un străin, apar buluc familiile cu mulți „bambini", acolo au trăit doi luptători pentru același crez progresist: romînul Bălcescu și italianul Garibaldi. Două plăci comemorative fixate pe aceleași ziduri amintesc aceasta. Populația cartierului ne ajută să prindem sus o coroană de flori. Puștiul care vine cu scara și tatăl său, de meserie constructor, ne spun cu mîndrie că sînt comuniști. Zidurile sînt aci coșcovite — ideile, însă, mereu tinere, în pas cu timpul.

E fermecător cerul Italiei, veșnic albastru, ca la noi vara, în zori, la Predeal. Păcat să fii acolo și să nu-l contempli. Din străduțele înguste, parcă smulse din filmele neorealiste, acoperite de rufele întinse la uscat, soarele nu se vede însă niciodată. E greu să respiri acolo. Și mai greu de respirat e în cinemato-

Într-un cartier muncitoresc din Palermo. ↓

grafele pline cu filme americane de duzină, frumos colorate, unde, ca în filmul „Cavalerul misterului", dușmanul e mereu un mongol îmbrăcat în roșu, eroina nu e blondă, ci „blondissimă", iar în pauză vecinul de bancă se recreează răsfoind pasionat comics-ul „Strada pierzaniei".

Am pierdut cerul în schimbul unei nopți în barul „Groapa cu șerpi" din Napoli. Orchestra era minunată; cînta din inimă tot ce are Italia mai frumos și numai rar luneca într-un învechit rock-and-roll sau în modernele calypso și cha-cha-cha. La mese ședeau dame de consumație cu ir de vedete de cinema, dar cu perspectiva de a sfîrși într-un spital de boli venerice. O dansatoare își unduia corpul, întinzîndu-se din cînd în cînd pe podiumul strălucitor, spre satisfacția unor matrozi beți din trupele N.A.T.O. La

Studenți napolitani, greviști și polițiști cu bastoane de cauciuc. (Foto Keystone).

masa din fața mea, un aviator american cu boneta prinsă pe umăr, sub epoleți, îi privea fascinat spatele alb și proaspăt. Dacă ar fi fost în avion, ar fi lansat poate bomba atomică. Dar așa, scoase doar o țigară, trase din ea cît să se aprindă bine și... o lăsă pe parchet exact în locul unde dansatoarea avea să se culce peste o clipă. Alarmă? Nu. „Colegele" femeii săriră de pe genunchii clienților, un chelner se repezi și șterse cu un șervet locul; dansul continuă. Numai aviatorul părea supărat: nu simțise miros de carne arsă.

Dimineața m-am trezit prost dispus. Ziarele anunțau că vulcanul Etna se activizează. Voiam să mă plimb prin centru. Dar strada Corso Umberto era ocupată de carabinieri: grevă la Universitate. Un băiat îmi dădu un manifest: *„După examenul de stat, guvernul a introdus încă un examen — de „liberă exercitare a profesiunii". Scopul e limpede: o nouă barieră în calea tinerilor care caută o slujbă"*. Citind afișul, nu observai că într-o clipă bulevardul se golise de lume și la colț apăruse o tulumbă de pompieri. Cineva mă trase violent de mînă. Peste o clipă o țîșnitură de apă răcea ultimele iluzii ale studenților. Mașini pline cu polițiști trecură în goană. Și, deoarece nu încăpeau destui tineri în ele, sergenții îi îndesau cu bastoanele de cauciuc...

Mi s-a spus că n-am văzut nimic deosebit: tot mai des au loc în Italia ciocniri între populația nemulțumită de politica guvernului, îndreptată spre sărăcirea țării și înarmare, și forțele represive, susținute de consilierii F.B.I.-ului american.

Am citit și ziarele de seară: 33 de răniți. O zi mai tîrziu se anunță că există și un mort. Era un absolvent. El nu va mai fi supus la „examenul de liberă exercitare a profesiunii". A văzut Napoli și apoi...

Perspectiva este însă de partea poporului, care nu se lasă înfrînt.

...Peste cîteva zile vizitam Messina. Piecărui străin, aici i se arată, ca supremă atracție a orașului, orologiul Domului, vechi de opt veacuri, în care la ora 12 ziua zeci de figuri de bronz, cocoși, lei, sfinți etc. îndeplinesc roluri pitorești, statornicite de meșterii evului mediu.

Am plecat în împrejurimi, pe costișele împădurite, grăbiți să nu întîrziem: la amiază trebuia să auzim orologiul. După popasul de la hotel, pe munte, ghidul nostru ne-a grăbit însă. Ne-a dus să vedem locul de unde, printr-o vale, se zărea Etna, iar prin ceață Scylla și Caribda... Cînd am ajuns în piața Domului, era de mult trecută amiaza.

Mai tîrziu am aflat că, la prînz, în împrejurimile Domului avusese loc o demonstrație: populația Messinei protestase împotriva reprimării grevei studenților din Napoli. Se vede că de aceea fuseserăm considerați de prisos acolo.

Am înțeles că ghidul nostru se arătase prea puțin grăbit, avînd un motiv serios: în Messina se aflau unii oameni care n-au vrut să vedem... cum le bate ceasul!...

Fotografia din stînga, sus: în o cetățuie din Monreal (Palermo) locuiesc oameni...

Fotografia din stînga, jos: casa din via Butiera 24. O coroană de flori depusă de turiștii români, omagiu amintirii lui Bălcescu.

Fotografia din dreapta: printre ruinele Pompeiului. În colț, un aspect din muzeul local: unul dintre locuitorii surprinși de lava Vezuviului cu două milenii în urmă.

omul

de F. BRUMEA-FOX

Aici, în căsuța asta patriarhală din Coțofenii Telior, a locuit pînă acum zece ani, cînd patașcă primăriei l-a mutat în ocolul săracilor fără familie de la Pătrunjel, un bătrînel foarte original. Îl chema Năstase Guriță și-mi plăcea să-l vizitez ori de cîte ori vreun ghes hoinar sau reportericesc îmi urnea pașii spre acest pitoresc și pestriț cartier bucureștean. Să tot fie un pătrar de veac de cînd l-am cunoscut prin mijlocirea regizorului ieșean Ion Sava — scenograf, pictor și actor frămîntat de ciudate probleme teatrale — care niciodată, adus de treburi în Capitală, nu uita să se abată în ulița din preajma lacului. Îl interesa deosebit bătrînul și veți înțelege de ce, dacă voi arăta că Năstase Guriță, pensionar (fusese arhivar de judecătorie în tinerețe) și holtei, își umplea ceasurile singuratice meșterind măști pentru carnavalul revelionului, cu o fanterie a grotescului ce-l uimea pe Ion Sava, el însuși excentric născocitor de obrăzare scenice.

Măști! Oricine va ridica din umeri. E! — o îndeletnicire fără importanță. Care burlac solitar nu-și însuflețește orele sedentare cu ocupații mărunte? Unul învață mierloii să cînte; altul se ostenește să alcătuiască o corabie într-un șip; altul combină scripci din chibrituri sau portrete de demnitari din timbre vechi; altul numără virgulele în sfintele scripturi.

Pasiuni? Nu. Simple paleative pentru plictiseală.

Ei, cu Năstase Guriță cuvîntul pasiune nu-i un compliment. Fiindcă, vedeți — ca și biograful care descrie viața oamenilor aleși, ca și portretistul ce-l zugrăvește — Năstase al nostru mula în carton, cu o fervoare maniacă, figuri de-ale contemporanilor pe care-i considera de seamă — miniștri, politicieni, generali și chiar curteni.

Asta n-ar fi mare lucru, dacă în execuția măștilor bătrînul n-ar fi pus ceva mai mult, ceva mai tulburător decît îndemînarea. Ce? Un fel de intuiție care-l ajuta să pătrundă în tainițele intime ale modelului său public. Și de aceea obrăzarele lui de carton vopsit nu erau obișnuite reproduceri ale capetelor celebre, așa cum se înregistrau ele pe clișeele fotografice sau pe retina spectatorilor din mulțime, ci adevărate secrete destăinuite.

Pe vremuri, cînd mă brodeam în atelierul lui din Tei, mă sileam să nu-mi trădez adevăratul sentiment ce-mi stîrnea cumplita artă a meșterului. Mă temeam să nu-l sperii, căci îmi dădeam seama că, la fel cu pictorul francez Le Douanier Rousseau, pentru exoticul dezvăluit „ilucid", cum îl explică teoreticienii decadentismului, Năstase Guriță își ignora din naivitate facultatea deosebită ce-l făcea să adulmece adevărul sau mai precis să detecteze ce-i adevărat în indivizi. Aparținea doar unei lumi în care slugărnicia era și tradiție, și condiție de existență. Dacă ar fi știut ce sacrilegiu săvîrșește față de respectabila societate de atunci, pe care o traducea plastic cu diformațiunile tăinuite ale exponenților ei — la chipuri pentru carnaval — ar fi fost îngrozit.

Nu lucra după fotografii, ci de-a dreptul după model, pe care-l memoriza miraculos. Îl întîlneam adesea la parlament ori la serbări oficiale, unde venea să „studieze vreo mască". O confecționa acasă, din pastă de celuloză, din care trăgea într-o matriță de ipsos cîteva exemplare ce se desăvîrșeau apoi cu boiele și trăsături de pensulă.

Trebăluia continuu și niciodată vizitele mele nu se soldau cu dezamăgiri. Afară doar de „sezonul" balurilor și revelionului, cînd pereții și dulapul se goleau rapid de „marfă". Mă amuza să știu că la Eforie sau la Liedertafel circulau pe fețe de funcționari comerciali măști de miniștri și de șefi de partide „istorice", măști de prinți și de parveniți, divulgate public cu tot ce aveau mai ilar în sufletele, mințile, caracterele „originalilor" — așa

care

meșterea măști

Ilustrații de Vol MUNTEANU

cum nu cutezau să se divulge modelele lor aici la confesional. Voi reveni

★

Masca! Mefistofelic cuvînt. Pe vremuri m-am străduit să înțeleg ghesul obscur ce asmuțea o dată pe an, pe unii mai frecvent, pe alții chiar fără pretextul mascaradei, să evadeze din pielea lor publică, să se realizeze „bovaric" pe un mulaj al iluziei tăinuite. Am constatat că unii se mulțumeau cu fictiunea de o clipă, ignorînd că de fapt și această meșteșugire îi ar tulbura dramatic dacă ar ști că ea provine doar din cartonul grotesc sau gentil ce le acoperă fața. Alții reușeau — ca acel tînăr demnitar al unui regim de odinioară — să intuiască sensul practic al travestiului menit să disimuleze și în viața publică deficiențe exterioare și cu asta cloaca lăuntrică adulmecată de cei din jur.

Era ambițios junele Eugen Titeanu, ce-și făcuse intrarea la un bal studențesc dominînd cu cel puțin un bust asistența numeroasă. Pășea înalt și masiv, vorbea de sus, din altă zonă — capul lui frumos, plimbat peste celelalte capete, era ca un stindard de biruință. Dar succesul a năvuit să-l încerce și fără picioroange, fără deghizamentul fastuos al serbării care-l reducea, acasă, lepădîndu-l, la dimensiunile sale fixe ingrate — trup pirpiriu, figură dizgrațioasă, slut, mititel, carnasier. Cînd a ajuns subsecretar de stat, mi-am dat seama, revăzîndu-l, că lecția balului i-a servit. Tocurile superinalte, vata umerilor și pectoralilor, ochelarii cu ramă groasă, mustața „gauloise" îi confecționaseră „alură", o prestanță pe care o proclama deschis, cu un sfidător aplomb. Primea vizitatorii, el stînd mereu în picioare, ca să domine și în acest fel musafirul de pe scaun, eventual mai înalt decît dînsul.

— Și — mă veți întreba — a izbutit pînă la capăt?

— Nu. A eșuat. S-a prăbușit, fiindcă și-a trădat veritabila lui mască, a cărei răzbunare e necruțătoare. O dată, la o vînătoare crăiască, demnitarul a avut o indispoziție și a fost transportat la pavilion. Dezbrăcat de cojoace, pulovere și straie capitonate, n-a mai rămas nimic dintr-însul. Cum se întîmplă cu cadourile de păcăleală cînd, despachetate din multele hîrtii de ambalaj ce-i dau amploare, surpriza, voluminoasă, devine o minusculă păpușică de celuloid. Nefericitul a căzut în disgrație. Învinuit de substituire de persoană. Ceea ce era considerat în asemenea circumstanțe și les-majestate.

★

Burghezia avea momente cînd fizionomia sa autentică, reală, o înspăimînta. Am surprins-o adeseori, după petrecere, șovăind să se reîncarneze în tipul hîtru, de tejghea, de club, de cabinet politic, al vieții sale cotidiene.

Îi văd... Cînd la spartul revelionului oaspeții au consimțit să-și reia „fizionomia" de toate zilele, nu i-a lăsat inima să năpîrlească radical. Îi durea parcă operația, ca pe doctorul Jeckyl, din strania poveste a lui Stevenson. Renunțînd totuși la recuzită, au continuat să poarte, în virtutea inerției, amprenta personalității factice în care s-au complăcut.

În alura domnișoarei cu „forme pline", stăruia caricatural imaginea languroasei vedete de cinema Dorothy Lamour. Domnul cîrn, celebru prin timiditate, era încă galvanizat de încarnarea lui Cyrano; țopăia eroic ca într-o parodie a duelului, declama patetic „mersul trenurilor". Celălalt, industriaș, nu-și lua de pe stomac mîna napoleoniană. Iar prin doamna atît de castă, zvîrlea ochiade incendiare și-și ondula aurii curtezana din port abia degrimată, abia descotorosită de țoalele provocatoare.

Îmi vine în minte o vorbă spusă de pamfletarii și moraliștii sociali de odinioară: „Jos masca!" Care mască? Aceea cu care aveau contact dumnealor în fiecare zi? „Masca voastră reală e aceea de carton, domnilor" — le spuneau Arghezi și Cocea.

Numai poetul despuiat de costumul paiaței pleca în zori nevrăjit, fiindcă, spre deosebire de ceilalți, masca lui reală se confunda cu masca lui afectivă.

Masca suferinței sociale, a mulțimii crispate de foame și împilări era inamovibilă, sudată de om ca încă o epidermă. Singura autentică era masca secretă ce se punea, „soi-disant" în derîdere, în zilele de gală. Asta da, tresărea înspăimîntată la strigătul pamfletarilor și moraliștilor, ca somnambulul împroșcat cu apă rece.

Singurul ins care nu-și falsifică niciodată fizionomia este muncitorul. „Masca" — pe care pictorii o redau cu tonurile specifice, ca să ilustreze și felul meseriei — nu-i a sa, ci a muncii. Lucrătorul nu poartă mască. Pe chipul său nu se reflectă zădărnicii refulate și ceea ce aparent e mască la miner, la cazangiu, la vopsitor, la făurar — dispare după treabă, cu apă și săpun. Chipul muncitorului e un exemplu de realitate conștientă, ca libertă.

★

Cum am spus, Năstase Guriță turna în celuloză chipuri contemporane, cu o candoare egalînd în corosiv ceea ce lucidul Saint Simon, cronicar al secolului său, făcea pe hîrtie cu pana.

Îmi amintesc de un Ionel Brătianu (mai trăia încă) — sultan fesmos, cu ochii languroși de gazelă — pe chipul căruia inocentul meșter întipărise nu știu ce cruzime, nu știu ce rictus de bestie. Sau de un Averescu ce reflecta, în bonomia sa cu țăcălie, un fel de dulce demență donchihotească. Am descoperit într-un rînd, printre măști năsoase și burlești de serie (confecționa, firește, și de astea), una ce distona sever. Aveai impresia, la prima vedere, că această mască austeră se uită dojenitor la fistichiile cartoane colorate. Te frapa însă numaidecît izul de fățărnicie emanat prin nu știu ce glandă, fățărnicia pe care o tăinuia cu atîta ermetism în viața de toate zilele Iuliu Maniu.

Toți purtau, ca o eczemă proiectată dinăuntru, masca lor psihică secretă, scoasă la iveală de geniul unui simplu iconar anonim.

Am lăsat la urmă cea mai iscusită mască ieșită din mîinile bătrînului meșter. Aceea a regelui Carol al II-lea. Aceasta nu mai era o mască, ci un adevărat document psihanalitic.

Cînd am dat cu ochii de dînsa, m-am înfiorat recunoscînd în acest „aer" de țap, de faun dezlănțuit, figura monarhului de la paradele de operetă și de pe monedele în circulație. Am avut impresia că privesc în iatacul intim, unde se revelă adevăratul „Eu" al regelui de pomină, venal, priapic, capricios, bahic, tiran și megaloman.

— Ce faci cu masca asta? — l-am iscodit pe artist.

— O vînd — mi-a răspuns cu o feciorelnică încredințare.

Am întîlnit-o pe Văcărești, în mascarada purimului de atunci purtată de un băiat de prăvălie. Distona printre celelalte mutre artificiale ale alaiului burlesc, ca o nudistă într-o procesiune de călugărițe.

...Cu Năstase Guriță a dispărut acum 10 ani, în ajunul revelionului memorabil din 1947-1948, nu un autopsier, ci cronicarul unei societăți pe care a ilustrat-o cu stigmatele ei clandestine.

Portrete

Gh. ASACHI

Cu 17 decenii în urmă, la începutul de martie 1788 (controversa asupra zilei precise continuă să dăinuie în istoria literară), s-a născut la Herța, dintr-o familie de cărturari, Gheorghe Asachi, omul care, datorită culturii sale enciclopedice, îndrăzneţului spirit de iniţiativă, avea să devină, asemenea lui Eliade Rădulescu în Muntenia, personalitatea cea mai proeminentă, dar şi cea mai plină de contradicţii, a Moldovei de la începutul veacului al XIX-lea. Spirit capabil să se îndrepte deodată în diferite direcţii, lui Asachi i se deschid chiar din adolescenţă perspectivele cele mai largi de activitate. La 17 ani este doctor în filozofie, inginer şi arhitect, cunoscător al literaturii vremii şi minuitor de penel şi condei, gazetar, apoi, rînd pe rînd — de multe ori însă şi dintr-o dată — întemeietor de şcoli, de teatre, de presă românească, profesor, prozator şi dramaturg. Nu i-a scăpat nici un domeniu în care să nu fi adus, cît de cît, o contribuţie; într-o vreme întemeiază chiar o fabrică de hîrtie, apoi o tipografie. A fost un om al epocii sale, care — anunţînd renaşterea naţională a ţării — pretindea crearea cît mai rapidă a unei culturi menite să înlocuiască, sau, mai bine spus, să realizeze tot ceea ce aproape o sută de ani de domnie fanariotă nu reuşiseră să creeze. A înţeles perfect epoca, dar nu a întrezărit clar viitorul; şi-a dat seama de covîrşitoarea importanţă a Rusiei de atunci, ca factor politic şi cultural, dar a cochetat şi cu politica Austriei lui Metternich; 1848, anul revoluţiei, se integra perfect în mentalitatea lui, dar consecinţele revoluţiei nu le-a mai înţeles, rămînînd pînă la moarte antiunionist convins.

Culturalist, Asachi îşi manifestă aptitudinile pentru prima oară în 1812, la 24 de ani, cînd începe să formeze, în cadrul unor lecţii predate în limba română, viitori ingineri, la şcoala de la Socola unde

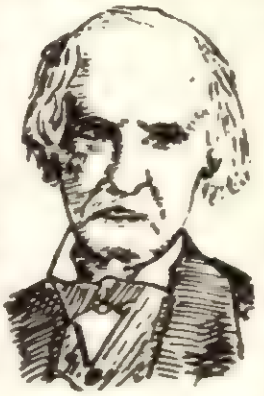

Gheorghe Asachi

veneau fiii de boieşadele care urmau să se specializeze apoi la Paris şi Viena. Revoluţia de la 1821 creează un interregn în activitatea culturală, dar în 1828 procesul de reconstituire a instituţiilor de învăţămînt în limba naţională, iniţiat de Asachi, în un mare avînt, sprijinit fiind de Rusia şi de domnitorul Sturza. Şcoala de la Trei Ierarhi, constituită pe metoda lancasteriană, pe baza anaforalei Epitropiei, întărită de domnitor, se deschide în acest an, iar la prima sesiune de examene Asachi citeşte în faţa celor 300 de elevi un sonet *„făcut într-adins pentru această întîmplare, plin de idei poeticeşti foarte frumoase, carele s-a văzut şi pe aici tipărit"*, cum scria bucureşteanul *„Curier românesc"* din aprilie 1829.

În anul următor, sub regimul Regulamentului Organic, Asachi începe să lucreze la concretizarea ideii fondării unei Academii în care să se predea filozofia, teoria matematicilor, economia rurală etc., iar patru ani mai tîrziu ia parte la deschiderea primei şcoli pentru educarea fetelor, organizată tot de el.

În domeniul publicisticii, Asachi întemeiază la 1 iunie 1829 primul ziar românesc din Moldova, „Albina Românească, gazetă politico-literară" care apare timp de 20 de ani, pînă la 2 ianuarie 1849, cînd e înlocuită prin „Gazeta de Moldova", fiinţînd pînă la 24 noiembrie 1858. „Patria", care-i urmează, avînd caracter antiunionist, dispare după o scurtă vieţuire, la 5 octombrie 1859.

În teatru el este deopotrivă un deschizător de drumuri. Ca la Bucureşti, unde domniţa Ralu, fiica lui Caragea-Vodă, înfiinţase cu cîţiva ani mai înainte un teatru în casele ei de la „Cişmeaua roşie", la Iaşi, casele hatmanului Costache Ghica adăpostesc prima scenă românească, ridicată cu cheltuiala lui Asachi. La 27 decembrie 1816 doamna Şubin în rolul unei păstoriţe, prinţul Ghica în rolul lui Mirtil şi Costachi Sturza în rolul lui Lizis prezintă pentru prima oară în româneşte pastorala „Mirtil şi Hloe" de Gessner şi Florian, prelucrată de Asachi. Mai tîrziu el pune bazele unei trupe de amatori, nucleul teatrului românesc permanent în Moldova, care prezintă, între altele, „Dragoş, întîiul domn suveran al Moldovei".. cu muzică de Elena Asachi, apoi piese de Kotzebue, programe de varietăţi şi numeroase vodeviluri scrise, traduse sau adaptate de Asachi şi puse pe muzică de soţia sa.

Scriitorul Asachi şi-a desfăşurat talentul de-a lungul întregii vieţi, dar literatura sa prezintă azi valoarea numai a unui document al vremii. O dragoste din tinereţe, a cărei amintire a stăruit pînă la moarte, Bianca Milesi, pe care o cunoscuse la Roma, a dat aripi unei pasiuni spiritualizate şi i-a desferecat talentul poetic. A glorificat, bineînţeles, Italia; ca orice romantic, a cîntat privighetori, nopţi înstelate, zîne, harfe, eho-uri, pietre de mormînt, suspinuri, lacrimi, jurăminte, toate legate de amintirea Biancăi; s-a cufundat în trecutul poporului şi a repovestit pagini vechi şi prăfuite din istoria Daciei, a evocat episoade eroice de pe vremea lui Ştefan, a scris balade în genul atît de mult la modă al lui Bürger, ode, sonete, care, deşi adeseori reci, privite totuşi prin prisma timpului, îşi au meritul, datorită faptului că au mlădiat limba română, au deschis drumul poeziei lui Bolintineanu şi Alecsandri. A tradus din fabulele lui La Fontaine, ale lui Florian, ale lui Krilov, popularizînd genul didactic pe care la noi Grigore Alexandrescu îl va ridica pe o treaptă superioară. Ca nuvelist, a reconstituit episoade culese din cronici, indicînd o sursă de inspiraţie pe care Negruzzi a ştiut s-o folosească pe deplin.

În tot ce a făcut în domeniul literar, l-a preocupat o singură idee, devenită directoare pentru întreg veacul în care a trăit: să demonstreze că limba română poate fi un factor de culturalizare a poporului şi că disprețul faţă de ea — manifestat în saloanele protipendadei vremii, care se schimonosea în franţuzeşte şi greceşte — reprezintă o atitudine cosmopolită, într-un totul reprobabilă. Judecată astfel, literatura lui Asachi are valoarea unui gest patriotic şi aşa o privim astăzi.

A înţeles multe din comandamentele epocii şi le-a servit cu toată puterea spiritului său, mereu gata să-şi dea concursul, ori de cîte ori era solicitat. Şi-a încheiat misiunea, înainte de moarte, fără să ştie că trecuse făclia unui alt patriot luminat al veacului, Mihail Kogălniceanu.

I. V.

CANDIDAŢI ai F.D.P. DIN REGIUNEA STALIN

Desene de Tia PELTZ

Micu Ana, şefa secţiei prevederi sociale a Sfatului popular oraşenesc Stalin, candidată în circumscripţia electorală regională nr. 66.

Bălăcin Ioan, ţăcălar la „Steagul Roşu", candidat în circumscripţia electorală oraşenească nr. 3, Or. Stalin.

Alexe Maria, muncitoare, cu. clădită în circumscripţia electorală oraşenească nr. 124.

Bähm Matei, lăcătuş-mecanic la Uzinele de tractoare „Ernst Thälmann", candidat în circumscripţia electorală nr. 12.

Dr. Comşa Vasile, protopop al raionului Codlea, candidat în circumscripţia electorală oraşenească nr. 85, Codlea.

CANDIDAŢI ai F.D.P. DIN REGIUNEA PLOEŞTI

Desene de Tia PELTZ

Bărbulescu Ioan, maistru rafinor în rafinăria nr. 2-Ploeşti, candidat în circumscripţia electorală regională nr. 17.

Nicola Anghel, preşedintele întovărăşirii meşteşugăreşti „1 Mai", candidat în circumscripţia electorală oraşenească nr. 35, Ampoiţa.

Dr. A. Weizmann, director al Spitalului nr. 2-Ploeşti, candidat în circumscripţia electorală regională nr. 21.

Maria F. Mălaiu, activistă, candidată în circumscripţia electorală regională nr. 8.

Constanta Ionită, membră a întovărăşirii „8 Martie", comuna Dumbrăveni, raionul Cricov, candidată în circumscripţia electorală regională nr. 11.

Hai la vot!

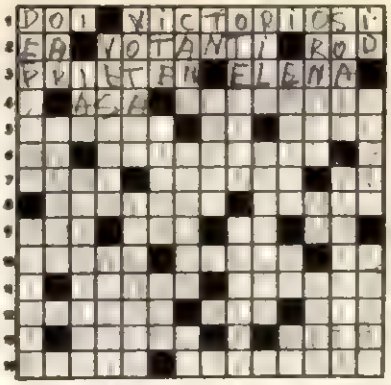

ORIZONTAL: 1) Data calendaristică la care vor avea loc alegerile pentru sfaturile populare — Așa vor fi candidații noștri în alegeri. 2) Pronume feminin — Noi toți, cei care ne vom da votul candidaților F.D.P. — „Fructul" luptei și al muncii noastre. 3) Așa cum este deputatul pentru alegătorii săi — Nume feminin. 4) Astfel — Ovație cu care îi întîmpinăm pe candidații noștri. 5) Își vor da votul alături de cei virstnici pentru candidații vieții noastre fericite — Poezi — Comparativ pentru dîrzenia celor ce și-au jertfit viața pentru libertate. 6) 1958 — Marile drepturi de care ne bucurăm azi. 7) Pentru a ni-l face mai bun și mai fericit, vom vota la 2 martie pentru candidații F. D. P. — Căpitani peste o sută de oțeleni (od.) — Filip Vasilescu. 8) Prilej de a ne arăta dragostea și aderarea față de regimul nostru de democrație populară — Altădată ascunse, azi egale cu bărbații. 9) Localitate în Japonia — Mică plantă — Comparativ — Măsură agrară. 10) Din cei ai păcii și socialismului face parte și țara noastră — Între deal și cîmpie — Pană de despicat. 11) Aliaj al cuprului — Cunoscut scriitor contemporan, autor al romanului „Descult". 12) În ultimii ani, alături de cele de radio au apărut și cele de televiziune — ... Brăila, apreciată cîntăreață a frumoaselor noastre romanțe — Oază în Sahara. 13) Apără cu arma în mînă cuceririle revoluționare ale poporului — Teatrul sau pictura, muzica sau cinematografia. 14) ... Durie, talentat artist al studioului „C. Nottara" — Deputatul, înainte de 2 martie.

VERTICAL: 1) Candidatul, la 9 martie 1958 — Așa sînt muncitorii, țăranii și intelectualii în lupta pentru construirea socialismului. 2) Comună în Ardeal — A pune în ramă. 3) Interjecție — Unul din milioanele de cetățeni ai patriei noastre. 4) Voie bună ca aceea ce va domni pretutindeni în ziua alegerilor — Votați. 5) Acțiunea de a alege pe cei mai buni dintre noi în frunțea treburilor obștești (pl.) — Cele care își dau girul. 6) Ațe — Dramaturg clasic norvegian — Pronume feminin. 7) Vas de băut — Bătrînul și mereu tînărul continent — Sec! 8) Tea! — În anii regimului nostru apar în tiraje de milioane de exemplare. 9) Călită în lupte (fig.) — Nina... poetă, laureată a Premiului de Stat.. 10) Galben turcesc — A pava străzi și șosele. 11) Stare sufletească pe care o încearcă tinerii ce vor vota pentru prima oară la 2 martie — Pronume — Poezi. 12) Pavozați — Pronume — Parfum. 13) Astrul ce ne luminează și ne încălzește — Așa va fi întotdeauna, sub socialism, viața oamenilor muncii. 14) Idem — Acum școlari, mîine harnici constructori ai socialismului — Așa cum vrem să fie orașele noastre.

Cuvinte rare: AME, INO, AIR, OAR, RILA.

Din rețetele frumuseții

IMPOSIBIL S-O MAI RECUNOSC PE ANGELICA

M-am întîlnit zilele trecute cu fosta mea colegă de facultate Angelica Bunoianu, care a trebuit să-și pronunțe de două ori numele, ca s-o recunosc. Cu zece ani în urmă, cînd m-am despărțit de ea după ultimele examene, era — pare-o văd — tare durdulie, fără pic de linie grațioasă în silueță, cu mișcări greoaie și cu niște obraji pe care noi, celelalte fete, îi numeam „medii ideale de culturi microbiene". Asta însemna: ten gras, pori deschiși, coșuri, puncte negre, pete... Și acum aveam în față o femeie zveltă, cu tenul limpede și cu [illegible].

— E colosal — am exclamat — cum te-ai schimbat, de cînd nu ne-am mai văzut! Cum s-o fi putut [illegible]?

— E greu să-ți explic în cîteva cuvinte. Aștept autobusul 22 și n-aș vrea să-l scap.

— Dacă e așa, dă-i drumul fără grijă. Pînă vine treizeci și doi-ai putea consuma și cîte o prăjitură — îi spusei, luînd-o de braț și îndreptîndu-mă cu ea către o cofetărie.

Ne așezarăm la o masă retrasă și comandai:

— Două prăjituri cu ciocolată!

— Nu! Pentru mine e de ajuns o citronadă — spuse ea.

— Sînt aici niște prăjituri delicioase — insistai eu.

— Bănuiesc, dar nu las. Trebuie să știi că o primă explicație a siluetei mele de azi este și aceea că m-am abținut de la dulciuri. Îți amintești, desigur, că aveam predispoziție la îngrășat. Pentru menținerea oamenii dulciurile, făinoasele și zeama [illegible].

— Asta o știe oricine.

— Dar nu oricine se poate abține, deși nu e prea greu cînd te obișnuiești. Nu oricine vrea să renunțe dimineața la cafeaua cu lapte, însoțită de pîine cu unt, marmeladă sau miere și să înlocuiască toate acestea cu suc de fructe sau chiar cu simple fructe crude, așa cum fac eu. Nu oricine va renunța la un prînz sau la o cină compusă din mîncăruri cu sos, înlocuindu-le cu legume, salate și fructe.

— Te cosîă cum scumpi silueta, draga mea. Eu una cred că m-aș asemăna cu un astfel de regim.

— Să nu exagerăm. Regimul nu se limitează la fructe și legume. Poți să mănînci foarte bine și o friptură la grătar, un pește slab, un rasol și, în general, tot ceea ce e bogat în substanțe minerale, care, în drept vorbind, sînt destul de hrănitoare.

— Totuși, n-ai să-mi spui că numai datorită regimului ai căpătat această siluetă și acest ten.

— E adevărat că regimul alimentar este numai baza de plecare și că el trebuie completat cu exerciții de gimnastică ușoară, cu masaje și cu o îngrijire specială a corpului.

— În ce mă privește, nu prea mă împac cu gimnastica.

— Dacă îți vine greu să faci gimnastica în fiecare dimineață, fă alteeva mai ușor și mai plăcut: dansează. Îmbrăcă-te dansînd, mergi la bucătărie, prin casă, dansînd, pune eventual un disc în pick-up și dansează după el zece minute, în fiecare zi.

— Așa, de una singură?

— Dacă ai și un partener care ține la silueta, cu atît mai bine. Dar nu e neapărat necesar, pentru scopul pe care-l urmărești. În sfîrșit, dacă nu-ți place să dansezi singură, există și alt exercițiu ușor pe care poți să-l practici: [illegible]. E la fel de salutar pentru silueta, cu și pentru punerea în circulație a sîngelui. Cît despre ten — continuă ea — știi bine cît de gras îl aveam și cît de iritat. Dacă te interesează, îți voi da o rețetă simplă, dar [illegible] pentru combaterea acestui aspect neplăcut — deși nu văd să ai nevoie.

— Mă interesează pentru o prietenă. Ce trebuie să facă?

— Să se spele în fiecare seară pe față cu un săpun de sulf și cu apă în care a adăugat un praf de borax. Apoi să fricționeze pielea timp de cinci minute cu o loțiune compusă din:

1 litru apă distilată;
25 grame alaun;
25 grame benjoin.

Iar dacă are și porii dilatați — cum îi aveam eu — să întrebuințeze, în două zile, loțiunea aceasta cu alta, făcută din lapte crud în care a adăugat zeamă proaspătă de fructe — orice fel de fructe — și pe care o șterge apoi cu apă de trandafiri sau cu cenă.

Voiam să mai întreb și despre părul ei mătăsos și ondulat, despre mîinile ei îngrijite, despre genele ei lungi, despre bustul ei ferm, dar s-a ridicat, explicîndu-mi că nu vrea să întîrzie prea mult. Mi-a dat însă adresa ei și mi-a promis să mai stăm de vorbă despre toate acestea.

Cînd am ajuns în stația autobuzului, începuse să ningă, dar 32 încă nu trecuse.

— Vezi — i-am spus — te-ai grăbit și acum ai să stai aici, sub ninsoare, pînă vine mașina.

— Nu-i nimic — mi-a răspuns — zăpada face bine tenului, ca și apa de ploaie, de altfel.

Vendrea fost bună în cazul acesta și înțelegerea autobuzului 32!

JOSIANA

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA SUCEAVA

Desene de Eva CERBU

Hudema Gheorghe-Alexandru, muncitor forestier la I. F. E. T.-Broșteni, candidat în circumscripția electorală regională nr. 41.

Rățoi Constantin, profesor, candidat în circumscripția electorală rațională nr. 11, Vicovul de Sus, Rădăuți.

Faibiș Lora, contabilă, candidată în circumscripția electorală orășenească nr. 25, Dorohoi.

Maicl Dochița, colectivistă, candidată în circumscripția electorală rațională 53, Stăncești, Botoșani.

Vasilaine Constantin, președintele G. A. C. „1907" - Vlăsinești, candidat în circumscripția electorală rațională nr. 48, Săveni.

APARIȚIA ORAȘELOR

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Prin materialul de mai jos, tovarășul Dan Berindei, cercetător principal la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R., răspunde tov. Vasile D. Dumitru din Gura Ocniței, regiunea Ploești.

Orașul apare în istoria omenirii ca o formă mai evoluată a așezărilor omenești, în perioada trecerii de la comuna primitivă la orînduirea sclavagistă. El este un centru populat, care se formează ca rezultat al adîncirii diviziunii muncii, o dată cu separarea meșteșugurilor de agricultură, cu nașterea schimbului regulat de mărfuri, cu proprietatea particulară asupra mijloacelor de producție și cu apariția sclaviei.

Diversele teorii asupra formării orașelor, ca „teoria apărării" (Bucher, Maurer, Weber) — care susține că orașele apar ca o necesitate de apărare împotriva năvălirilor — sau o altă teorie, potrivit căreia orașele au fost inițial doar o formă de organizare politico-judiciară și nu o categorie social-economică (Belov, Hegel, Wilde), precum și teoria „geografică", care explică apariția orașelor prin particularitățile geografice, sînt deopotrivă de greșite, principalul în procesul de apariție al orașelor constituindu-l nivelul de dezvoltare al forțelor de producție.

Primele oraș din istoria omenirii au apărut în mileniul al III-lea î.e.n., o dată cu dezvoltarea societății sclavagiste timpurii. Leagănul vieții urbane a oamenilor pare a fi situat în sudul Mesopotamiei. Aci apar orașele Ur, Nippur etc. care, fiind inițial centre religioase și administrative ale comunităților rurale, devin, pe măsura dezvoltării forțelor de producție și a concentrării în interiorul lor a meșteșugarilor și negustorilor, orașe propriu-zise. Orașul Ur, de exemplu, avea în mileniul al III-lea î.e.n. următorul plan: la centru citadela, cu templul și curtea stăpînitorului, în jurul citadelei orașul „interior", înconjurat cu un val de pămînt și cu ziduri, avînd împrejur și o centură de suburbii. Pe măsura maturizării orînduirii sclavagiste, orașele Mesopotamiei iau o deosebită dezvoltare. Ele ajung să fie înconjurate cu fortificații deosebit de puternice (Babilonul avea șase rînduri de ziduri) și să fie dotate cu străzi pavate și chiar cu elemente de canalizare.

În Egiptul antic orașele apar din mileniul al III-lea î.e.n. — ca și în Mesopotamia — dar mai ales în cel de-al II-lea, cînd cunosc o deosebită înflorire. Tot în al doilea mileniu î.e.n. apar așezări de tip urban în zona grecească creto-micneiană și în India; iar la începutul celui dintîi mileniu î.e.n. se dezvoltă mult orașele Feniciei. În același mileniu cresc orașele Chinei — ca centre ale primelor formațiuni de stat — precum și cele din Transcaucazia și Asia mijlocie — pe actualul teritoriu al U.R.S.S.

În Dacia, apariția așezărilor cu elemente de caracter urban poate fi localizată în primul mileniu î.e.n. și în deosebi în a doua jumătate a acestui mileniu. În veacurile VII-VI se pun temeliurile coloniilor grecești de pe țărmul apusean al Mării Negre (Histria, Tomis, Callatis). Aceste prime formațiuni urbane grăbesc procesul descompunerii comunei primitive în interiorul teritoriului dacic, apărînd și aci centre cu evidente caractere orășenești, înainte de cucerirea romană. În anul 335 î.e.n., Ptolomeu al lui Lagos semnalează un oraș get în Oltenia, întărit și locuit de cel puțin 10.000 oameni; patru decenii mai tîrziu, marele șef get Dromihetes obține de la regele Lisimah stăpînirea cetăților dunărene Capidava, Carsium și Genucla, iar celții întemeiază orașul Noviodunum (Isaccea).

În secolul I î.e.n., teritoriul dac numără o serie întreagă de localități, fapt care a sprijinit neîndoielnic dezvoltarea unei puternice vieți orășenești în perioada stăpînirii romane a teritoriului patriei noastre.

DISCURI NORMALE ȘI MICROÎNREGISTRATE

Apărute în 1909, discurile microînregistrate au cunoscut o dezvoltare deosebită. Astăzi, pe măsură ce patefoanele sînt înlocuite cu pick-upuri, discurile normale sînt din ce în ce mai puțin folosite; ele dispar, făcînd loc celor microînregistrate. Aceasta, desigur, din cauza avantajelor pe care le prezintă discurile microînregistrate față de discurile normale.

Discurile normale, cu diametrul de 25 cm, au o durată de audiție efectivă de 2,5-3 minute, iar cele cu diametrul de 40 cm — discurile mari — au o durată de 4,5-5 minute. În cazul muzicii populare sau al celei de dans, această durată de audiție este de obicei suficientă. Altfel stau însă lucrurile atunci cînd se imprimă muzică simfonică sau de operă; în aceste cazuri, imprimarea unei bucăți necesită multe discuri. La audiție, aceasta se traduce prin pauze de la un disc la altul, care sînt extrem de supărătoare.

Discurile microînregistrate sau de lungă durată remediază aceste neajunsuri. Într-adevăr, durata de audiție a unui disc microînregistrat, cu diametrul de 25 cm, este de cca 27 minute, iar cea a unuia cu diametrul de 40 cm este de cca 40 minute. De unde rezultă această mare diferență de durată între discurile normale și cele microînregistrate? Explicația este simplă, dacă ținem seama de două elemente și anume: așezarea rilelor (șanțurilor discurilor) și viteza de rotație a discului.

Fig. 1

Fig. 2

Priviți fig. 1, unde sînt reprezentate în secțiune două rile normale. Pasul (distanța) dintre două rile este de 260 microni (circa 1/4 mm). Deci vom avea 4 rile pe un milimetru.

În cazul discului microînregistrat, pasul dintre rile este de 83 microni (fig. 2), deci pe un milimetru (1.000 microni) vom găsi 12 rile, adică de trei ori mai multe decît la discul normal.

Viteza de rotație, în cazul discurilor normale, este de 78 ture pe minut, pe cînd în cazul celor microînregistrate este de 33 1/3 ture pe minut.

Din tabelul alăturat vă puteți da mai bine seama care sînt caracteristicile principale ale celor două tipuri de discuri.

	Plăci normale 78 ture/min.	Plăci micro. 33 1/3 ture/min
Diametrul rilei interioare în mm	90	90
Diametrul rilei exterioare în mm	240	240
Numărul rilelor	300	900
Durata unei rotații în secunde	0,77	1,8
Durata discului în minute	3,84	27
Lățimea rilei în microni	130	70
Pragul dintre rile în microni	130	13

În afară de avantajele arătate mai sus, materialul pe care se imprimă discurile microînregistrate prezintă și el unele caracteristici deosebite, fiind o masă plastică extrem de ușoară, incasabilă și foarte rezistentă la uzură. Această din urmă însușire are ca rezultat și o fidelitate de redare a sunetului mult mai bună decît cea a discurilor normale.

DEZLEGAREA JOCULUI „ALEGERI DIN TRECUT", apărut în nr. 8.

CAMERA — CURAT — R — ORAȘ — FRICA — APA — NIC — F — AMIN — TIRI — TD — PROMISIUNI — A —FOAMETE—RIMA— MASLUI — I — NECAZ — IC — ID — URNE — ERI — NALTATI — AGA — I — ARII — R — NEURNIT — RETEVEIE — RAR — E — ITE — ANALFABETI.

DEZLEGAREA PROBLEMEI DE ȘAH APĂRUTE ÎN NUMĂRUL TRECUT

Problema de V. Rudenko, publicată în cronica noastră precedentă, conține o serie de curse frumoase, bazate pe diferite mutări ale calului alb de la d4 (1. Cb5? Nb7!; 1.Cf5? Cd1 etc.) Soluția este numai *1.Cc6!!* cu următoarele mutări: 1... Nb7 2. Nb5 mat; 1... Nc4 2.Ne2 mat; 1... Ce4 2.De2 mat; 1... C:f6 2. Tc3 mat; 1...Ch1 2. Df5 mat.

CANDIDAȚI ai F.D.P. DIN REGIUNEA TIMIȘOARA

Desene de Pitu RUBIN

Kovacs Stefan, strungar la întreprinderea „Electromotor", Timișoara, candidat în circumscripția electorală regională nr. 96.

Doctor Arădeanu Livia, director al Spitalului de copii din Timișoara, candidată în circumscripția electorală regională nr. 101.

Iovanovici Milan, învățător, candidat în circumscripția electorală regională nr. 102.

Binder Iosif, maistru-montor la I.M.R., candidat în circumscripția electorală regională nr. 94.

Paulovits Magdalena, activistă a Sfatului popular regional Timișoara, candidată în circumscripția electorală regională nr. 79.

Interzis ARMELOR NUCLEARE!

In inima Europei, o zonă denuclearizată! Această propunere a guvernului polonez, cunoscută sub numele de „planul Rapacki" și prezentată încă în cursul celei de-a 12-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., găsește un tot mai larg răsunet în întreaga lume și mai ales în Europa. Pentru popoarele bătrînului continent e limpede faptul că adoptarea acestei propuneri ar constitui un prim pas pe calea micșorării încordării în Europa și totodată un început promițător în rezolvarea problemei dezarmării. Tocmai de aceea guvernul R.D. Germane a salutat cu satisfacție propunerea poloneză, iar guvernul R. Cehoslovace a declarat că este gata să-și asume aceleași obligații ca și guvernul R.P. Polone. Rămîne ca și guvernul R.F. Germane, ținînd seama de adevărata voință a majorității poporului german, să renunțe la obiecțiile artificiale pe care le ridică în calea transpunerii în viață a acestui plan și să se pronunțe favorabil adoptării sale.

Moartea atomică ne amenință! Cerem: afară cu armele atomice din Germania de vest!" Asemenea inscripții, ca aceasta de pe Bundes-Allee din Berlinul apusean, reprezintă voința întregului popor german.

În această hartă este indicată zona ce ar putea fi denuclearizată, potrivit „planului Rapacki". →

„PLANUL RAPACKI" PE SCURT

Adam Rapacki, ministrul de Externe al R. P. Polone

- Din zona propusă urmează să facă parte R. P. Polonă, R. Cehoslovacă, R.D. Germană și R. F. Germană.
- Pe teritoriul celor patru state nu se vor produce sau stoca arme nucleare, nu se vor amplasa materiale și instalații destinate deservirii acestora.
- Armele nucleare nu vor fi folosite împotriva acestei zone.
- Cele patru puteri (Franța, S.U.A., Marea Britanie, U.R.S.S.) se obligă:

— să nu mențină armament nuclear în cadrul trupelor lor de pe teritoriul acestei zone.

— să nu pună arma atomică la dispoziția guvernelor sau altor organe de pe aceste teritorii.

- Statele interesate se obligă să stabilească pe teritoriul zonei propuse un sistem de control larg și eficace — atît control terestru, cît și aerian

O sută de familii din Kurische-Strasse (Berlinul estaritean) s-au adresat lui Friedrich Ebert, primarul general al Berlinului, și lui Willy Brandt, primarul Berlinului de vest, cerîndu-le să susțină propunerea guvernului R. D. Germane cu privire la organizarea unui referendum popular în cele două state germane, în legătură cu zona denuclearizată. În fotografii, un aspect al acțiunii de strîngere de semnături în favoarea zonei denuclearizate și citeva din semnăturile locatarilor de pe Kurische-Strasse

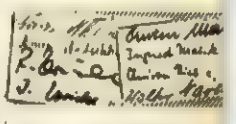

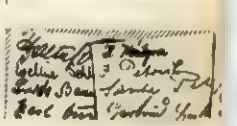

← Avioane „U.S. Air Force" încărcate cu rachete și bombe atomice pun în permanent pericol viața cetățenilor din R.F. Germană. De curînd, prin ziare și radio, locuitorii orașului Pfalz au fost alarmați de faptul că, în cursul unei manevre, un asemenea avion a pierdut o încărcătură de proiectile rachetă cu o înaltă putere distructivă. Iată pentru ce populația vestgermană se ridică cu hotărîre împotriva menținerii de armament atomic pe teritoriul R.F.G.

AFARĂ CU VOI!...

Desen de Cik DAMADIAN

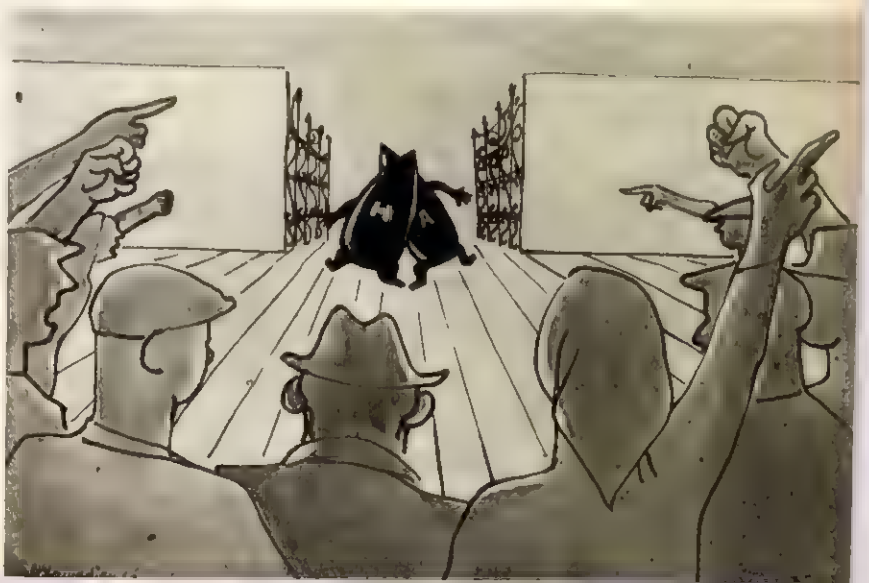

SPORT

ÎNCEPUTUL ŞI... SFÎRŞITUL UNEI FAZE. Meciul de fotbal Rapid Bucureşti-C.F.R. Cluj s-a încheiat cu scorul de 4-1 pentru bucureşteni. Ultimul punct pentru Rapid a fost înscris de Raab. Mingea a pornit dintr-o fază de la jumătatea de teren a oaspeţilor (stînga) şi, mai tîrziu, după ce Raab a tras, tot el a scos balonul din poarta clujenilor (jos).

PRIMUL CROS AL ANULUI. În jurul stadionului P.T.T s-a desfăşurat duminică primul cros al anului. În clişeu: aspect de la startul probei de 6.000 metri.

ÎN CIUDA FRIGULUI ŞI ZAPEZII, amatorii de ciclocros s-au întrecut şi duminica trecută.

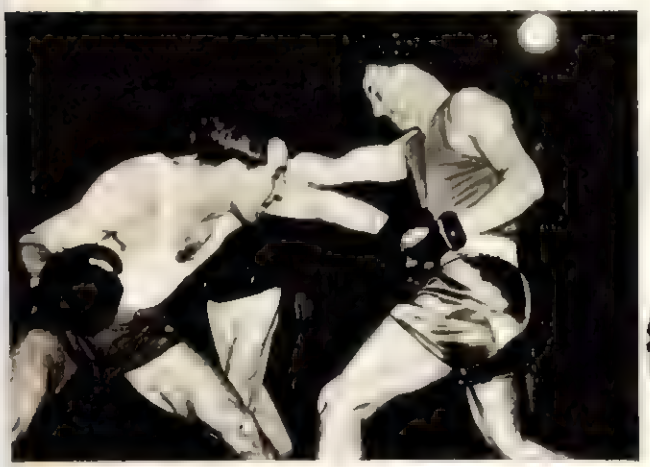

← BOXERI ROMÎNI PESTE HOTARE. În sala Gwardia din Varşovia, reprezentativa de box Dinamo-Bucureşti a terminat la egalitate (10-10) cu boxerii de la „Gwardia". În clişeu: Constantin Dumitrescu atacînd dezlănţuit în partida cu Poppe („Gwardia"), pe care l-a învins.

CAMPIONATUL MONDIAL DE SCHI-FOND ŞI SĂRITURI. În vederea întrecerilor de la Lahti, schiorii finlandezi s-au pregătit chiar la locul de concurs. Iată-l pe săritorul Nillo Halonen, într-o spectaculoasă încercare.

PRINTRE FORMAŢIILE FAVORITE la titlul suprem al campionatului mondial de fotbal se află, după părerea multor specialişti, şi reprezentativa Uniunii Sovietice. În fotografie, echipa Uniunii Sovietice. De la stînga la dreapta: antrenorul G. Kacialin, Netto, Iaşin, Krijevski, Streltov, Ogonkov, Ivanov, Rijkin, Volnov, Isaev, Kuznetov şi Tatuşin. În cadrul pregătirilor pentru campionatul mondial, mai sînt folosiţi numeroşi jucători tineri. O parte dintre ei au jucat recent în meciul de la Kanton: U.R.S.S. - reprezentativa Armatei Chineze (1-1).

Medalionul nostru

ALEXANDRU LASCU

Toţi cei ce cunosc „lumea nataţiei" îl ştiu bine şi pe „nenea Sandu". Îl apreciază pentru felul său de a fi, pentru bunăvoinţa cu care ajută pe fiecare în însuşirea măiestriei şi îl stimează pentru palmaresul său. Într-adevăr, aproape pare de neînchipuit ca un sportiv să deţină 23 de ani titlul de campion al ţării. Şi totuşi această performanţă a fost realizată de săritorul de pe trambulină Alexandru Lascu.

De la vîrsta de 7 ani a îndrăgit înotul şi primele sale încercări sînt legate de trecerea „gîrlei" (Dîmboviţei) şi apoi de concursurile de la „Haga Tudorache" (lacul de la marginea Bucureştilor). Bun gimnast, curajos, Alexandru Lascu a-a simţit atras spre săriturile de pe trambulină şi, în 1930 (la vîrsta de 19 ani), a cucerit, pentru prima oară, la ştrandul Kiseleff, titlul de campion al ţării. Reprezenta atunci Tenis-Clubul. După un an redobîndeşte performanţa, apărînd culorile clubului „Sportul Studenţesc". Din anul 1932 el intră în rîndurile sportivilor clubului C.F.R. An după an, ataşat din ce în ce mai puternic de clubul sportiv al feroviarilor, Alexandru Lascu îşi înscrie cu regularitate numele pe lista campionilor ţării.

Luptînd cu condiţiile grele impuse unui „sport minor", cum era considerată nataţia, el face numeroase sacrificii pentru a rămîne credincios acestei pasiuni. Menţinerea pe primul plan al săritorilor îi cerea un antrenament intens. Modest, conştiincios şi totdeauna vesel şi optimist, aşa cum îl cunoaştem şi astăzi, Lascu nu a cedat nici un moment pasul, deşi chiar şi procurarea numai a echipamentului de sărituri constituia pe atunci o problemă.

În 1931 participă la primul concurs internaţional (Romînia-Ungaria) şi se clasează pe locul al II-lea, după sportivul maghiar Nagy Caroli, actualul antrenor al săritorilor din R.P. Ungară.

După cel de-al doilea război mondial el participă la concursuri în Uniunea Sovietică, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria şi Cehoslovacia, unde demonstrează şi surprinzătoare calităţi la săriturile comice.

Ultima oară Alexandru Lascu apare pe trambulină, în calitate de concurent, în 1953, devenind atunci pentru a 23-a oară campion al ţării. Nu după multă vreme, în acelaşi an însă, el se retrage din activitatea competiţională în care nu a fost întrecut de nici un sportiv romîn. În urma sa au apărut fraţii Herbert şi Klaus Witemberger, Norbert Hatzag şi multe alte elemente tinere care au fost şi sînt îndrumate pe drumul măiestriei de antrenorul Alexandru Lascu. Cine nu-l cunoaşte încă pe acel care a fost timp de 23 de ani campion al ţării, îl poate afla lesne. Acum, la bazinul acoperit, şi în timpul verii, la ştrandul „Dante Gherman", el se ocupă de noua generaţie de săritori. Urmărindu-l în activitatea sa şi stînd de vorbă cu el, îl veţi cunoaşte aşa cum l-am cunoscut şi noi: modest, conştiincios, optimist şi mereu cu zîmbetul pe buze. Se pare că nici nu îmbătrîneşte.

Florin ŞERBAN

LASCU
văzut de Neagu RĂDULESCU

ÎN JURUL GLOBULUI

„SATELIT" („Trabant") se numește ultimul tip de turism, produs al fabricii de automobile din Zwickau (R. D. Germană). Mașina are caroseria din material plastic, un motor de 18 C.P. și un consum de benzină de 6 litri la suta de kilometri.

MUSAFIRI DIN ANTARCTICA. Ultima expediție științifică în Antarctica a adus în U.R.S.S. cîțiva musafiri foarte simpatici. Este vorba de prietenoșii pinguini ai regiunilor gheților veșnice, care și-au găsit un nou domiciliu în Grădina zoologică din Moscova și care nu fac nici un fel de mofturi cînd e vorba de hrana zilnică.

O CLIPĂ ÎNAINTE DE MOARTE. Așii sportului profesionist din Occident plătesc adesea cu prețul vieții condițiile impuse de patroni. Ultima victimă este campionul italian Ezio Silva, a cărui barcă cu motor s-a răsturnat, pricinuind moartea pilotului, în timpul unui concurs nebunesc în Florida. Fotografia a fost luată o clipă înainte de moarte.

SOARELE TOPEȘTE OȚELUL. Folosirea energiei solare în scopuri practice formează obiectul unor cercetări intense ale savanților sovietici. Paralel cu construcția primei centrale industriale solare în Armenia Sovietică, se desfășoară lucrările experimentale la Institutul de Energetică din Tașkent. Iată o oglindă parabolică specială, fabricată la acest institut, cu ajutorul căreia razele solare topesc oțelul.

ACESTE BARĂCI DE LEMN de pe Schottmüllerstrasse din orașul vestgerman Hamburg nu adăpostesc altceva decît... Institutul de anatomie al Universității din oraș. Condiții „optime" pentru învățătura studenților vestgermani...

PENTRU PRIMA OARĂ ÎMPREUNĂ. O nouă producție a studiourilor franceze prezintă, pentru prima oară împreună, pe cei doi mari comici — Fernandel și Toto. Filmul se intitulează „Legea-i lege" și povestește aventurile a doi prieteni — unul grănicer (Fernandel) și altul contrabandist (Toto) — pe care „profesiunile" respective îi pun în veșnic conflict.

INTRAREA SECRETĂ A LUI HENRIC al III-lea. Cu prilejul unor săpături efectuate recent la turnul Wakefield din Londra, au fost descoperite un perete și o intrare secretă care duceau spre apartamentele particulare ale regelui Henric al III-lea. În fotografie, experți cercetînd zidul și intrarea care, deși au fost construite în secolul al XIII-lea, s-au păstrat în perfectă stare.

VA PUTEA JUCA DIN NOU! Bobby Charlton, unul dintre jucătorii echipei engleze de fotbal „Manchester United", rănit în urma accidentului de avion suferit de echipa sa, va părăsi zilele acestea spitalul din München, unde a fost îngrijit. El sufide la gîndul că în curînd își va putea relua locul printre coechipierii săi. →

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● succesul de care se bucură noul spectacol al Teatrului „Jozsef Attila" din Budapesta, cu piesa tînărului scriitor italian Gian Carlo Calegari, „Ucenicii". Dramaturgul, care a asistat la premieră, s-a declarat încîntat de regia lui Imre Raday, ca și de interpretarea actrițelor Ilona Kallay și Rita Bekes.

● promisiunea făcută de popularul Maurice Chevalier (care turnează acum în Statele Unite), de a reveni la primăvară pe o scenă pariziană. El va apare de data aceasta în postura de actor de dramă, în „Comperul" de John Osborn, rol ce a fost creat cu mare succes anul trecut la Londra de Laurence Olivier.

● caldura cu care întregul colectiv al Teatrului „Mossoviet" din Moscova, în frunte cu primul regizor I. Zavadski, a îmbrățișat noua piesă a lui Nikolai Virta, „Deportări necercetate", dedicată eroicelor străduințe ale agronomilor sovietici.

● hotărîrea unor cineaști americani de a înregistra pe peliculă întregul spectacol cu „Unchiul Vania de Cehov, în interpretarea ansamblului teatrului new-yorkez „Strada 40". La reușita spectacolului a contribuit prezența în distribuție a cunoscutului artist Franchot Tone, care deține rolul doctorului Astrov.

● reapariția pe scenă, după o îndelungată absență, a lui Iosif Bulov, unul dintre actorii fruntași ai vestitului, pe vremuri, teatru din Viena. Actualmente el joacă la Buenos-Aires rolul domnului Frank, din piesa „Jurnalul Annei Frank".

PUBLICUL CRITICĂ...

● spectacolul prezentat de Teatrul „Rotonda" din capitala Mexicului, cu dramatizarea romanului „Bună ziua, tristețe" al tinerei și atît de discutatei Françoise Sagan. Interpretarea de către talentata Kitty de Hoyos a rolului central nu poate salva spectacolul de banalitate și platitudine.

● o nouă masacrare a unei opere clasice, comisă de către fabricanții de comedii muzicale revuistice de pe Broadway. După Shakespeare, Voltaire, Shaw și O'Neill, acum l-a venit rîndul lui Molière, al cărui „Doctor fără voie" a devenit, tot fără voie, spectacol muzical și coregrafic, cu ajutorul regizorului H. C. Potter și al actorilor de music-hall Melville Cooper și Susan Johnson.

● nereușita ultimei piese a lui Miloslav Stekliș, talentat autor ceh, creatorul pieselor jucate și pe scenele noastre cu mult succes „Viață nouă" și „Oaspeți nepoftiți". Intitulată „Hei, domnule Pabrie" și regizată chiar de autor, lucrarea nu s-a bucurat de succesul realizărilor anterioare.

GONG!

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 7.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu și Dan Bîrlădeanu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Mărțișoare

pentru cei dragi

Fotografii de M. IVANCIU și S. STEINER

PREȚUL 2 LEI

Nr. 10 (146)
Anul VII
8 martie 1958

Felicitări

Fotografie de Eugen IAROVICI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Bibl. Reg.

BUCURIA DATORIEI

În acest număr:

Pag. 4 — Republica Arabă Unită.

Pag. 5-6-7 — Tovarăşe de viaţă, de muncă, de luptă.

— Rînduri despre frumuseţe de Elena Edrciu.

— Dresda — poezie de Maria Banuş.

Pag. 8-9-10 - Povestirea — de Boris Polevoi.

— Portrete: Aiecu Constantinescu — de Gh. Rădulescu.

— Ce frumoasă-ai fi! — poezie de Valeria Boiculesi.

Pag. 11 — 5000 de spectacole!

Pag. — 12-13 — Aşa-i acum la Micăsasa — reportaj de Silviu Podină.

Pag. 14-15 — Şapte fete au visat... — reportaj de Liliana Şaplan.

Pag. 16-17 — Achtung, Banditen! — Acolo unde reînvie rasismul hitlerist — de Lascăr Sebastian.

Pag. 18-19 — Regii de nylon din republicile bananelor — Scurt tratat de geografie lirică (II) — de Valentin Silvestru.

Pag. 20-21 — Diurna merge... — fotofoileton — text de Doru Mihalcea.

Pag. 21-22 — Ochiul magic — de R. Bodeanu.

Pag. 23 24 — Apa... o problemă — de Radu Nor.

— Opinii... pe scurt: Dreptul la ris — de Andrei Bart.

Pag. 25 — Cuvinte încrucişate. Sfaturi practice.

Pag. 26 — Un nou film romînesc: „Ciulinii Bărăganului".

— Sport: Campionatele internaţionale de schi ale R.P.R.

Pag. 27 — In jurul globului.

— Ecranul.

Pag. 28 — „Regina ceardaşului" la Bucureşti.

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej în mijlocul alegătorilor

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Au sosit de cîteva minute în Bucureşti, însoţind expresul nr. 22. Iată-i acum îndeplinindu-şi datoria de cetăţeni.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Tovarăşul Chivu Stoica prins în horă în faţa unei secţii de votare.

Moş Voicu Păun, ţăran muncitor din comuna Brăneşti, îi asigură pe cei din comisie că, în ciuda celor 72 de ani ai săi, el vede foarte bine ce scrie pe buletinul de vot.

Fotografie de Dan BÎRLĂDEANU

E abia ora 11 dimineaţa, dar la secţia nr. 57 raionul „23 August" votarea e pe sfîrşite

Fotografie de Dan BÎRLĂDEANU

Votul tinerei mame. Fotografie de S. STEINER

La o secţie de vot din Oraşul Stalin trec pentru prima oară prin faţa urnelor elevele unei şcoli profesionale.

↓ Fotografie de S. STEINER

ÎMPLINITE

137.790 de cetățeni și cetățene din Republica Populară Romînă au fost investiți de către poporul nostru în alegerile de la 2 martie cu calitatea de deputați și deputate în sfaturile populare ale regiunilor, orașelor, raioanelor și comunelor țării.

Milioanele de cetățeni și cetățene din țara noastră și-au exercitat dreptul constituțional de a alege pe deputații organelor puterii de stat. Majoritatea zdrobitoare a poporului nostru și-a manifestat deplina încredere în Frontul Democrației Populare al cărui candidați au obținut între 98,89% și 99,43% din totalul voturilor exprimate.

Strîns unit în jurul Partidului și Guvernului, în deplin acord cu politica internă și externă a țării, poporul nostru și-a îndeplinit la 2 martie o înaltă îndatorire cetățenească. Din partea deputaților noi aleși, poporul nostru așteaptă acum ca și ei să-și facă pe deplin datoria, muncind cu abnegație, pătrunși de spirit patriotic, pentru înflorirea orașelor și satelor noastre, pentru propășirea țării.

La 1400 m altitudine. Votează sportivii fruntași din lotul republican de schi.

Fotografie de A. LOVINESCU

Tinerețe, cînt, dans și voie bună... Bucuria datoriei împlinite, nădejdea într-un viitor de pace și bunăstare.

Fotografie de E. DASCĂLU

REPUBLICA ARABĂ UNITĂ

În zilele făuririi Republicii Arabe Unite. Deasupra palatului prezidențial din Cairo flutură alături drapelele egiptean și sirian →

La palatul prezidențial din Cairo, președintele Nasser și președintele Kuatli semnează documentul prin care Egiptul și Siria se unesc într-un singur stat.

Egiptul și Siria s-au pronunțat. La 21 februarie, cu ocazia plebiscitului care a avut loc în ambele țări într-o atmosferă plină de însuflețire, majoritatea covîrșitoare a celor două popoare a votat pentru înfăptuirea Republicii Arabe Unite și pentru alegerea lui Gamal Abdel Nasser ca președinte al noii republici. În urma convorbirilor de la Cairo între președintele Nasser și prințul moștenitor al Yemenului, emirul El Badr, la Republica Arabă Unită s-a alăturat și Yemenul.

Proclamarea tinerei republici arabe — cu un parlament unic, un singur guvern și o singură armată — reprezintă un moment important în lupta pentru împlinirea aspirației spre unitate a popoarelor arabe. Totodată ea constituie încă o lovitură dată planurilor imperialiste privitoare la Orientul Apropiat, planuri ce au la bază cunoscuta deviză „divide et impera"

„Sîntem ferm convinși — a declarat președintele Nasser la mitingul ce a avut loc la Damasc cu prilejul constituirii Republicii Arabe Unite — că dominația străină și imperialismul nu se vor înapoia niciodată pe teritoriul nostru".

Gamal Abdel Nasser și Șukri Kuatli ovaționați de mulțime. ←

☆

Rezultatele plebiscitului au fost primite cu entuziasm atît în Egipt cît și în Siria. →

☆

Gamal Abdel Nasser, președintele Republicii Arabe Unite, și prințul moștenitor al Yemenului, emirul El Badr, discutînd în legătură cu aderarea Yemenului la Republica Arabă Unită. ←

8 MARTIE

TOVARĂȘE DE VIAȚĂ, DE MUNCĂ, DE LUPTĂ

Gafar Semahat
ÎNVĂȚĂTOAREA

Sofia Udran
INGINERA

Maria Robu
RECTIFICATOAREA

RÎNDURI DESPRE FRUMUSEȚE

de Elena EDROIU

Îi va fi iertat unei femei că-și spune părerea despre frumusețea feminină. Doar tradiția dă dreptul de judecători numai bărbaților...

În posesia unei rețete simple dar, după cîte se pare, eficace

... Nu sînt cosmeticiană. Pot să vă dau însă tuturor o rețetă absolut sigură pentru frumusețe și tinerețe perpetuă: muncă! Dacă nu vă vine să credeți, uitați-vă bine la mine".

Cu cîteva zile înainte de conferința femeilor din raionul „23 August", unde Malvina S., deputată de cartier, oferea această originală rețetă de frumusețe, m-am uitat și eu la chipul ei. Venise în vizită la redacție.

Deși n-am să reușesc să descriu întocmai trăsăturile figurii sale, mărturisesc că am remarcat din primul moment al cunoștinței noastre, cît este de frumoasă.

Frumoasă la 56 de ani?...

Îmi spunea că din întîmplare i s-a dat în grijă exact strada pe care a locuit acum 30 de ani, că fiecare piatră de acolo îi este apropiată: acolo a fost tînără, acolo i s-au consumat durerile de mamă săracă, iar astăzi acolo își înfăptuiește planurile de deputată. Totul îi este apropiat ca în propria familie, ca în propria gospodărie, de dragul căreia pornește la muncă în fiecare dimineață cu rîvnă nouă.

Evident, nimic neobișnuit în cele ce auzeam. Dar eu îi ascultam rostirea liniștită și cu intonații egale a vorbelor, vrînd să definesc acel ceva ce se degaja din făptura ei și o făcea frumoasă, acel ceva ce-mi sugera o prezență a tinereții...

Ce era? Surîsul ivit din cînd în cînd ca o fîlfîire? Lumina pe care o aruncă apele privirii limpezi? Mai bine ar fi să zic că sclipirea surîsului și apa de lumină a ochilor sînt numai semnalele acelei tinereți ce n-a plecat de tot, izvorul fiindu-i altul. Doar se spune frumusețea sufletească înnobilează chipul. Or, cînd Malvina S. a cuprins în suflet atîta generozitate cîtă există în idealurile noastre, cînd conștiința sa a devenit una din corzile pe care se săvîrșește simfonia vieții noastre, cu seninul și cu zbuciumul ei, cu statornicia și neîncetatele ei căutări, cum ar mai putea să pară ștearsă și fără farmec la înfățișare?

... Bucuria muncii, ca tratament sigur de frumusețe, este nu atît o vorbă de haz, cît o reflectare în stil feminin a consecințelor ce decurg din marea izbîndă, exprimată lapidar: dreptul la muncă.

O secretară de partid, dintr-un cartier bucureștean, povestește:

— Imediat după război umblam din poartă în poartă ca să vedem ce nevoi am putea acoperi din ajutorul „Apărării Patriotice". Nu numai o femeie mi-a spus atunci: „Ne lipsesc de toate și dacă întrucîtva ne puteți ajuta, vă mulțumim. Mai bine ar fi însă dacă ne-ați da posibilitate să lucrăm undeva".

Atunci n-am avut cum să le ajutăm...

Acum, nu demult, aflîndu-mă la întreprinderea „Radio-popular", m-am întîlnit cu cîteva dintre femeile acelea. Sînt lucrătoare calificate, unele dețin chiar posturi de răspundere. M-au întrebat: „Ei, ai văzut, tovarășă, așa ți-am cerut noi! Îți amintești cînd?"

Au trecut 13 ani și, desigur, vîrsta le-a mai schimbat. Dar mi-au plăcut mult la înfățișare. Își țin capul, vorbesc și se mișcă într-un fel care mă face să spun că, așa cum arătau cînd le-am cunoscut întîi, erau umbra veștedă a ceea ce sînt astăzi.

Alte frînturi de frumusețe nouă

Într-o secție, numai muncitoare tinere. La întrebarea: „ce predilecții aveți, cu ce vă place să vă ocupați în timpul

Aurica Costache
ȘOFERIȚA

Maria Gaube
MILIȚIANA

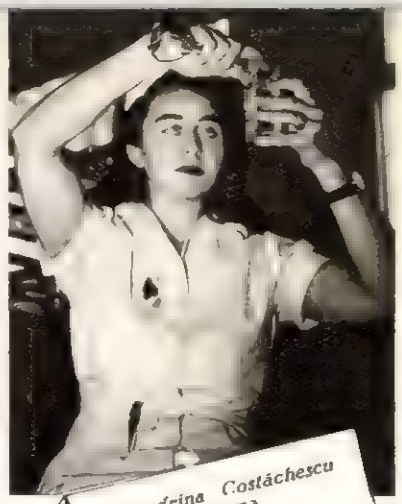

Alexandrina Costăchescu
CHIMISTA

liber?" una a răspuns recitind cu drag din Eminescu, alta a înșirat o melodie, a treia a făcut elogiul picturii și sculpturii.

— De ce nu v-ați făcut artiste?

— Cine o să mai lucreze atunci în fabrică?... N-aveți grijă, noi ne continuăm studiile la cursuri serale sau fără frecvență. Dar vom rămîne tot la meserie. Arta ne interesează numai ca să vedem cît e de frumoasă viața...

Vor să vadă frumosul din viață. Cine le vede însă pe ele, află chiar din pilda lor cît e de frumoasă viața, acest maestru unic ce știe să dea atîtea chipuri sensurilor sale. În simplitatea lor de muncitoare, fetele de care scriu au ținuta învăluită fin în distincție cu într-o mantie țesută din polenul adunat cu grijă din grădinile cugetării și simțirii omenești, grădini în care versul, muzica, culoarea și linia sînt tot atîtea încîntări pe care ele le caută. Căci, așa cum mărturiseau, nu le ajunge o singură preocupare.

. . . . . .

Fața mlădie ca un spic de grîu, din poezia lui Coșbuc, era frumoasă, fără îndoială. Și ce apariție de flori între flori aveau țărăncuțele lui Grigorescu! Le purtăm în minte și nu ne vine să credem că au pierit fără să fi știut prea bine niciodată de ce s-au născut pe pămîntul aspru al satului din întunecimile de odinioară.

Dintr-un sat oltenesc, o altă fată mlădie, sănătoasă și proaspătă ca floarea de cîmp, a plecat să se facă doctoriță. Cînd a venit înapoi cu diploma de medic, nu s-a lăsat pînă cînd nu a văzut gata spitalul (ridicat din fondurile de autoimpunere și cu toată munca necalificată prestată voluntar de țărancele în proporții de 70%). Acum e directoarea spitalului.

În timpul conferinței regionale a femeilor din Craiova, ședeam lîngă ea și-i ascultam propunerile pentru o mai bună organizare a educației sanitare la sate. Cerea mărirea numărului de paturi în spitalul său, pentru ca „fără să mărim schema administrativă, munca noastră să fie mai rentabilă". Numai că limpezimea ideilor, hotărîrea din glas, n-au putut să-i ascundă emoția de a se vedea vorbind într-o sală cu sute de oameni... Ce vreți? Spicul de grîu are putere să dea atîta rod de boabe, dar nu rămîne nemișcat la suflul vieții din jur!..

Mai tîrziu, peste cîteva ore, în timp ce delegatele la conferință îi aplaudau alegerea în comitetul regional al femeilor, s-a ridicat înclinîndu-se adînc, cu capul plecat sfios. Și m-am gîndit iarăși la flori (oare numai pentru că sînt femeie?). Pe pămîntul nostru cresc flori care știu de ce li s-a deschis poarta vieții.

Triumful mării

Cred că în alcătuirea cronicii despre epoca noastră, unul din capitole va purta titlul „Nașterea unei noi frumuseți, cum n-au avut-o femeile mai de mult".

Ca motto, s-ar putea să fie aleasă ideea Ninei Cassian din „Dialogul vîntului cu marea". Deoarece mi se pare, că pătimașul îndemn

ci eu vreau să sun cu o mie de orgi
frumoaso, triumful tău verde!...

este transcrierea mesajului la care răspund atîtea și atîtea destine individuale ce se realizează azi în cotidiana noastră febrilitate.

Elena Iordănescu
DIRECTOAREA FABRICII

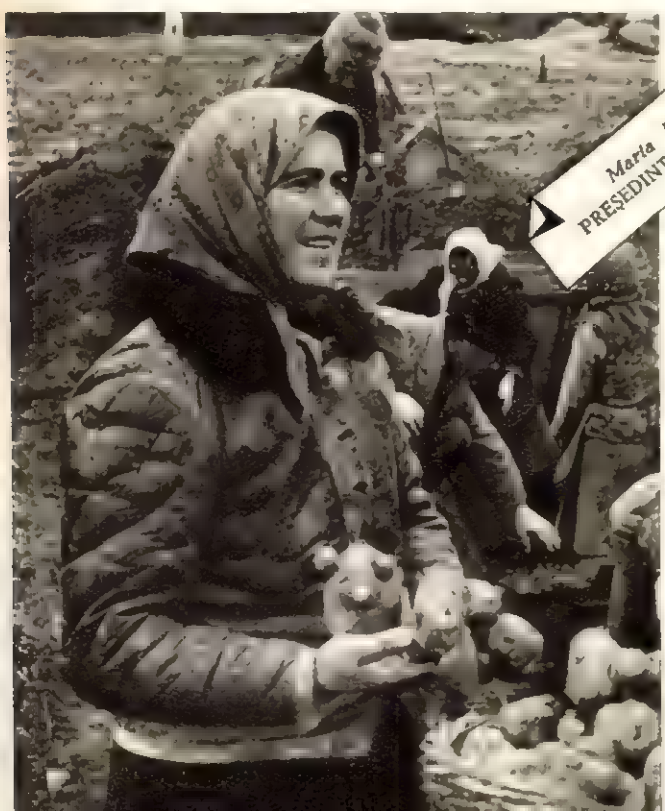

Maria Fanache
PREȘEDINTA COLECTIVEI

Eugenia Alexandrescu
DOCTORIȚA

Elena Iles
JUDECĂTOAREA

Ileana Dumitru
DESENATOAREA TEHNICĂ

Ana Marta
CRESCĂTOAREA

Litica Lupu
MAMA

Maria Banuș
POETA

DRESDA*)

de Maria BANUȘ

Dresda, îngerul mare de piatră, zăcea dinaintea-mi.
un ciot, fără mîini, fără picioare.
Încerca să-și ridice-n văzduh zdrențuitele aripi,
sărmanele-i aripi, ca niște jalnice, goale cotoare,
și nu reușea
— Uite ce mi-au făcut,
spuse frumosul oraș, c-un glas de copil,
fără măcar să acuze.
Era mai mult o imensă mirare
în chipul cum și-arăta
ciotul acela de trup,
fără mîini, fără picioare
— Uite ce mi-au făcut

— Nu se poate! strigam. — Nu așa, Doamne, nu așa!
Mă clătinam și haosul mă trăgea după sine.
Elba curgea încet, răbdătoare.
Oameni treceau alături, pe cheiuri
Iar eu lunecam mai departe,
în spații absurde, fără culoare

Și atunci cînd totul părea numai haos și zgură,
s-a deschis o ușă și încă o ușă
Și prin portal a țîșnit, săgetîndu-mă-n piept, o lumină!

Parcă un cor nevăzut de îngeri-copii s-a-nălțat,
și m-a prins cu blîndețe la mijloc
Am putut să plîng și să văd printre lacrimi
Chipul Fecioarei Sixtine
Ea venea plutind peste mări de ruine și munți,
peste absurdul nostru infern de cenușă,
venea cu mirosul proaspăt de var al pereților uzi,
de-abia ridicați din cenușă,
venea plutind în aur și-azur,
strălucind cu toate scînteile
smulse din haos și regăsite
cu tot ce salvăm
forme, esențe, lumini,
cu tot ce zărim prin tragicul văl
cu cetatea de mîine a lumii,
cu frumusețea ce-abia s-a născut,
cu lutul acesta miraculos, străveziu,
cu veșnicul nostru lut.

*) Din ciclul „Jurnalul de bord"

ZECE ANI

S-a scurs un deceniu de la apariția, sub îngrijirea Comitetului Femeilor Democrate, a revistelor „Femeia", „Săteanca" și „Dolgozo nő" (în limba maghiară „Femeia muncitoare"), ale căror pagini reflectă gîndurile, sentimentele și idealurile, obiectivele de luptă și succesele femeilor muncitoare care, alături de întregul popor, luptă pentru construirea socialismului. Organe de presă de remarcabilă ținută, publicațiile amintite sînt deopotrivă elemente de îndrumare, de educare și de sprijin în rezolvarea problemelor, pe care viața nouă le pune în fața femeilor muncitoare din patria noastră.

La sărbătoarea primului deceniu de apariție a acestor trei publicații, „Flacăra" urează revistelor „Femeia", „Săteanca" și „Dolgozo nő" noi succese în munca atît de nobilă a educării femeilor muncitoare din patria noastră, în spiritul idealurilor socialiste, în spiritul internaționalismului proletar.

POVESTIREA

de Boris POLEVOI

Ilustrații de N. POPESCU

Ekaterina Feodorovna Iakovleva este profesor universitar în capitală. În ultimii ani, numele său a devenit foarte cunoscut, datorită cercetărilor ei asupra tuberculozei. Se pregătea acum să plece la o stațiune de odihnă și își pusese în gînd să se oprească în drum la fiica ei, Jenea.

Mama și fiica țineau foarte mult una la alta. Mai mult chiar: erau prietene. Cum se întîmplă însă adeseori, fiind mereu ocupate, nu se mai văzuseră de cîțiva ani.

Ekaterina Feodorovna cunoștea în totul viața fiicei sale, din scrisori: știa că și ea, și soțul ei — ingineri hidrologi amîndoi — lucrau în momentul de față la una din marile construcții de pe Volga. Nu-i era străină nici una din frămîntările, bucuriile și necazurile pe care Jenea le avusese de întîmpinat în munca ei.

Cu șase ani în urmă, Jenea îi scrisese din Ural că născuse o fetiță. Și-i trimisese fotografia unui mormoloc dolofan, gol pușcă, împreună cu o șuviță mică de păr negru, moale ca puful, încunoștințînd-o că pe fiica ei o cheamă Aliona.

Fotografia se plimbase multă vreme prin clinică, trecînd din mînă în mînă. În ziua aceea Ekaterina Feodorovna fusese ca niciodată cu gîndurile aiurea; se adîncea adeseori în sine și din cînd în cînd, în mijlocul ocupațiilor zilnice, se pomenea murmurînd din senin: „nepoțică", „bunică"... Apoi începea să zîmbească și dădea din umeri.

De atunci trecuse o bucată bună de timp. Și în momentul cînd mașina se opri în fața căsuței învelită cu țiglă roșie ca focul, cu acoperișul lăsat mult în jos peste ferestre, cum sînt mai toate casele din sud, Ekaterina Feodorovna fu cuprinsă de un simțămînt de stînjeneală, cu totul nou pentru dînsa, la gîndul că se va întîlni cu făptura aceea necunoscută a cărei venire pe lume o făcuse bunică.

Ușa de la intrare se deschise cu zgomot și de pe terasa mică, îmbrăcată în verdeață, coborîră împreună val-vîrtej, o matahală de cîine ciobănesc uriaș și un nodulet de fată, oacheșă, îmbrăcată într-o rochie pestriță și cu o fundă mare roșie prinsă în părul des, numai bucle.

Făcînd o larmă nemaipomenită, zăvodul și fetița străbătură în goană mare poteca din mijlocul grădinii. Cînd ajunseră însă în dreptul mașinii, se potoliră dintr-o dată, oprindu-se ca împietriți.

Dulăul se așeză jos, uitîndu-se cu coada ochiului, gelos, la fetiță. Înfierbîntată de fugă, copila o privea țintă, gîfîind, pe Ekaterina Feodorovna. În ochii ei mari și căprui se citeau și mirare, și neîncredere în același timp.

- E bunica noastră — îi spuse Jenea venind dinspre casă. Hai, sărut-o, fetițo.

— Aliona — se prezentă cu un aer demn fetița, întinzîndu-i Ekaterinei Feodorovna o mînuță cu degete lungi, pe care bunica le aprecie numaidecît în sinea ei ca fiind niște „degete de chirurg". Pe urmă, aruncîndu-i dulăului o privire cu tîlc, fetița pufni deodată în rîs.

— I-auzi, cică e bunică!

Neștiind ce să-i răspundă, Ekaterina Feodorovna întoarse capul spre fiica ei. Jenea avea un zîmbet șiret.

— Cum o să fii matale bunică! Matale ești tanti — rosti sfătoasă micuța Aliona, adăugînd apoi: uite, Tamara Zaițeva da, ea era o bunică adevărată. Așa, bătrînă și cu ochelari...

Fiind toată vremea ocupată pînă peste cap, Ekaterina Feodorovna nu avusese încă prilejul să cunoască mai bine lumea copiilor. Așa că, seara, cînd Jenea și soțul ei se duseră la o ședință de partid lăsînd-o pe Aliona în seama ei, bunica se simți cît se poate de încurcată.

În schimb Aliona, obișnuită cu atîția oaspeți, colegi de-ai tăticului sau de-ai mămichii, care, trimiși în delegație, veneau în casă și rămîneau la ei peste noapte, era în largul ei.

Fetița se așeză în fața Ekaterinei Feodorovna și încercă s-o distreze vorbindu-i despre construcția aceea mare, „mare de tot, à mai mare din toate". Îi arătă apoi păpușile și ursuleții ei. Bunica află cu această ocazie că fiecare dintre ei construia cîte ceva, din cuburi și plastilină. Cînd în cele din urmă Aliona se încredință spre mirarea ei că bunica asta ciudată nu se pricepea nici atîtica în construcții, aducîndu-și aminte că mama îi spusese că dînsa e o doctoriță mare, mare, fetița schimbă subiectul și se apucă să-i povestească cum fusese bolnavă astă-toamnă de anghină difterică și să-i arate ce tratament urmase.

Pe urmă, probabil fără să știe nici ea cum se întîmplase, copila se urcă pe genunchii bunicii și, încolăcindu-i gîtul cu brațele, îi ceru cu un ton poruncitor:

— Spune-mi o poveste, bunicuțo!

— Știu eu ce poveste să-ți spun, draga mamei? — întrebă nedumerită Ekaterina Feodorovna.

— Care vrei matale. Numai să fie frumoasă. A mai frumoasă.

Se lăsă o tăcere stînjenită.

„Ce să-i spun?" — se socotea în gînd Ekaterina Feodorovna.

În momentul acela îi răsări în față copilăria ei atît de îndepărtată. Maică-sa era spălătoreasă. Muncea cu ziua la unii și la alții, spălînd rufe de dimineață și pînă seara. Uneori era atît de obosită, încît adormea la masă, pînă să scoată fetița ei mîncarea din cuptor. De la vîrsta de șase ani Ekaterina Feodorovna fusese dădaca frățiorului ei mai mic, iar de la opt ani începuse să-i dea ajutor maică-sii la spălatul și la călcatul rufelor altora. Țipete, ghionturi și un veșnic gol în stomac — asta era tot ce-și amintea acum din copilărie. Și nici o poveste, nici una...

— Bunicuțo! N-auzi, bunicuțo? — Aliona o zgîlîi nerăbdătoare din umeri.

„Ce să fac? — se întrebă între timp bunica, din ce în ce mai strîmtorată — să-i cer ajutor lui Pușkin!" Și, cum avea o memorie bună, începu, destul de stăpînă pe sine: „Trăia pe vremuri un moșneag cu baba lui..."

Aliona însă îi luă necruțătoare vorba din gură:

— ... Pe țărmul mării albastre în bătăia valului... O știu, o știu! E aia cu peștișorul de aur. Alta, alta.

— Bine, bine — se grăbi să încuviințeze Ekaterina Feodorovna, încercînd nu știu ce simțămînt apăsător de stingherealâ în fața copilei. Își dădea seama că nepoțica era nedumerită: toți copiii au o bunică, așa, ca toate bunicile, o bunicuță cu ochelari, care împletește ciorapi, are grijă de nepoți să mănînce cît mai mult și, bineînțeles, le spune din cînd în cînd cîte o poveste frumoasă. Cînd colo, fetiței îi fusese dat să întîlnească pentru prima oară o bunicuță care nu era în stare de nimic, nu știa nimic.

Ekaterina Feodorovna simți cu mîhnire, ca un gol în viața ei, o lacună pe care pînă atunci n-o băgase de seamă, cu atîtea treburi cîte avea pe cap. În același timp o cuprinse dorința aprinsă de a cuceri cu orice preț inimioara aceea micuță, povestindu-i un basm minunat; dorința de a fi la fel cu celelalte bunici.

„A fost o dată, de demult, Dodon, slă-

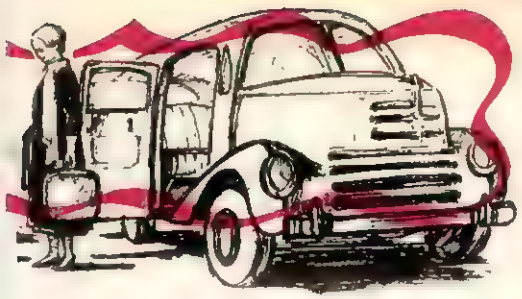

vitul țar...“— începu ea, de astă dată mult mai puțin sigură de sine.

„...Care temut de toți era de tînăr chiar“ — răspunse ca un ecou Aliona și căscă, ducîndu-și mîna la gură, ca o fetiță bine-crescută. — Povestea asta ne-a citit-o la grădiniță. Una nouă nu știi? Una cît de mică, mică de tot, uite măcar atîtica.

Și Aliona îi arătă vîrful degetului mic.

Nepoțica nu o mai zgîlțîi acum. Se uita în ochii bunicii și-n privirea ei nu se mai citeau nici mirare, nici repros, ci o adîncă dezamăgire copilărească. Întristată, Ekaterina Feodorovna simți o strîngere de inimă.

Lăsînd deoparte fraza consacrată care i se învîrtea pe limbă: „A fost odată ca niciodată, peste nouă mări și nouă țări“, Ekaterina Feodorovna începu, fără să știe încă ce anume o să-i povestească și cum o să încheie:

— Știi, Alionuska, aici, în locul ăsta unde mămica și tăticul construiesc astăzi o hidrocentrală, era pe vremuri frontul...

Rostind aceste vorbe Ekaterina Feodorovna era mai emoționată chiar decît atunci cînd luase cuvîntul la un congres internațional.

— Cînd ne-am luptat cu fasciștii? — întrebă îndată Aliona și începu să se frămînte pe genunchii bunicii, căutînd un loc cît mai comod.

— Nu, mai demult. Demult de tot. În timpul războiului civil... De o parte a frontului erau roșii, iar de partea cealaltă albii.

— De ce le spunea așa? Erau îmbrăcați în alb?

— Nu, draga bunicii. Așa se numea armata care lupta împotriva noastră, pentru țar.

— Pentru țarul Dodon?

Ekaterina Feodorovna fu nevoită să-i explice nepoatei, cît mai pe înțelesul ei, pentru ce luptau roșii și pentru ce albii, s-o facă să înțeleagă totodată, ce-i drept nu fără oarecare osteneală, că de astă dată nu mai era vorba de un țar din basme, ci de unul „adevărat“ și s-o lămurească cine fuseseră moșierii, fabricanții și negustorii.

Fetița nu pricepea lămurit totul, de la început. Bunăoară, cînd îi spunea că moșierii și fabricanții își însușeau roadele trudei muncitorilor și țăranilor, Aliona o întrebă din senin de ce asemenea oameni, care luau ce nu-i al lor, nu fuseseră duși la miliție. Se văzu nevoită să-i dea explicații suplimentare. Își atinse însă ținta. Legătura se stabilise. Nepoțica era numai urechi.

Acum, că-i deschisese Alionușkăi o ușă spre lumea trecutului și fetița ședea cuminte, cu ochii mari deschiși, bunica o așeză mai bine pe genunchi și urmă stăpînă pe sine:

— Și cum ziceam, fetițo, pe aici era frontul. Albii porniseră la atac împotriva roșilor. Voiau să pună mîna pe ținuturile astea unde creștea atîta grîu, pentru ca muncitorii din Moscova și din alte orașe să moară de foame. Roșii, care le cunoșteau gîndurile, luptau din răsputeri. Muncitorii din orașele ocupate de albi căutau să vină în ajutorul roșilor. Partidul Comunist avea acolo grupurile lui subterane... să nu-ți închipui însă, fetițo, că grupurile astea trăiau cumva și lucrau sub pămînt.

— Sigur că nu. Erau ca Oleg Koșevoi. Nu-i așa? — rosti condescendentă Aliona.

— Întocmai. Ca Oleg, numai că aici erau oameni mari. Mulți oameni. Într-o zi, comandanții roșii trebuiau neapărat să trimită un plic în oraș. Pasămite în plic era un plan. Și planul acesta le arăta ilegaliștilor și muncitorilor cum să-i ajute pe roșii, cînd aceștia aveau să ajungă în preajma orașului. Era însă din cale afară de greu ca plicul cu pricina să răzbată în oraș.

Albii, vezi tu, erau cu ochii în patru. Dacă puneau mîna pe careva dintre roșii, începeau să-l chinuiască și după aceea îl omorau.

— Ca fasciștii?

— Da, ca fasciștii... Comandantul șef s-a tot gîndit cu cine să trimită plicul. Dacă ar fi trimis vreun ostaș, ar fi pus fără doar și poate mîna pe el, pentru că albii îi înhățau pe toți aceia care aveau vîrsta militării.

Ce era de făcut? Ce-i dă în gînd atunci unuia dintre comandanți, un marinar tînăr de pe Baltica? „Tovarășe comandant, zise el, de ce n-o trimiteți pe Katia noastră?“ Katia era soția lui. „Cum se poate? — se miră comandantul șef. Doar are un copil de țiță!“ „Cu atît mai bine, zise marinarul; cui i-ar veni în minte să bănuiască o femeie cu un copil mic în brațe?“

— Da' Katia cine era, bunicuțo?

— Făcea și ea parte din armata roșie, parcă-mi-se că era soldat. Fusese muncitoare la fabrică și cînd izbucnise revoluția se înscrisese în gărzile roșii, se măritase apoi cu marinarul acela și avusese cu el o fetiță.

Ei, și cum spuneam — tu asculți, Alionuska? — atunci comandantul șef o cheamă pe Katia la dînsul și-i explică despre ce-i vorba: „Ai curajul să duci plicul?“ — o întreabă el. „Dacă așa trebuie pentru revoluție — răspunde Katia — am să-l duc.“

Katia și-a scos tunica și cizmele, s-a îmbrăcat cu o rochie scumpă, și-a pus un palton de blană și șoșoni în picioare. I s-au dat apoi acte false: chipurile era soția unui ofițer alb și pleca după bărbatu-său, la oraș, cu copilul. Katia și-a luat fetița în brațe și așa le-au dus pe amîndouă pînă la o gară mare, dincolo de linia frontului. Acolo i-au cumpărat un bilet de tren într-un vagon cu care pe vremea aceea nu mergeau decît moșierii și fabricanții.

— Și nu i-a fost rușine să meargă în același vagon cu ei?

— O făcea numai ca să-i înșele pe albi, fetițo, să creadă că-i boieroaică...

— Ce-i aia boieroaică? Aia care dansează?

Ekaterina Feodorovna prinse a rîde. Acum însă că-și însușise cheia cu care putea să descuie inima fetiței, îi fu mai ușor să-i deslușească ce era cu boieroaicele. Nepoțica îi dădea ghies mereu.

— Și pe urmă? Ce i-au făcut albii cînd s-a urcat în vagonul boieroaicelor?

— Nici nu apucase bine să se așeze cu fetița în brațe că deodată s-a deschis ușa și a intrat înăuntru un ofițer alb.

— Nu mai spune! Chiar unu' alb?

— Da, un alb. Un căpitan. Avea locul chiar în fața ei. Katia stătea cu sufletul la gură. Fusese la roșii și infirmieră, și agent de legătură, și servant de mitralieră și avusese prilejul să vadă o mulțime de albi, numai că aceia fuseseră morți cu toții, pe cînd ăsta era viu.

Ofițerul ședea pe canapeaua din fața ei, trăgea din țigară și își tot răsucea mustăcioara; voia pesemne să arate mai chipeș, să-i placă tinerei boieroaice.

— N-a cunoscut-o că era roșie?

— De cunoscut, ce-i drept, n-a cunoscut-o, Alionuska, și totuși Katia nu se simțea de loc în apele ei. Ședea ghemuită într-un colț, să nu bage el de seamă cum tremura toată. Dacă ar fi avut vreo bănuială, și s-ar fi apucat s-o percheziționeze, n-ar fi dat peste plic? ... Căpitanul a băgat îndată de seamă că se petrece cu ea ceva curios și a întrebat-o: „Ce-i cu dumneavoastră, doamnă? De ce sînteți atît de palidă?“ „Nu știu ce-o fi, domnule căpitan, i-a răspuns ea, că-mi vine amețeală. Probabil din cauza țigării; nu suport fumul de tutun.“ Căpitanul și-a cerut scuze și a ieșit pe culoar. Katia s-a și grăbit să pipăie plicul: oare mai era acolo?

— Da' unde ținea plicul?

— A știut ea unde să-l ascundă: îl pusese la pieptul fetiței, între scutece și plăpumioară. Așa că-l avea în fiece clipă la îndemînă.

— Și ce s-ar fi întîmplat dacă dădeau peste el albii?

— Ar fi ucis-o și pe ea, și pe fetiță... Dar stai să-ți povestesc mai departe. Au mers așa ce au mers cu trenul, pînă au ajuns aproape de oraș. Deodată trenul s-a oprit în mijlocul cîmpului. „Nimeni să nu iasă din vagoane! — s-a auzit strigînd. — Control“. Katia s

băgat-o pe mînecă: dacă se observă că umblă cu acte false? În clipa aceea își pierdu cumpătul și izbucni în plîns. Căpitanul din fața ei...

— Acela alb?

— Sigur, care altul? Căpitanul, cum spuneam, a încercat s-o liniștească: „De ce plîngeți, doamnă? Sînt ai noștri. Controlează actele; vor să-i prindă pe roșii. N-aveți de ce să vă temeți!" Cu cît se străduia el s-o potolească, cu atît o apuca mai tare frica. A auzit apoi cum tîrau pe cineva jos din vagon. Altcineva striga în gura mare: „Trăiască comuna!" Pe urmă, pași pe culoarul vagonului lor, o bătaie în ușă. „Vă rog, domnilor, nu vă alarmați! Îi căutăm pe roșii. Prezentați actele".

— Katia — nu-i așa, bunicuțo? — era ca fetița aceea care a intrat într-o casă de hoți și care vedea și auzea tot?

— Chiar așa. Numai că ei îi era și mai frică. Ședea și se gîndea la bărbatu-său: ea o să moară și el nici măcar n-o să știe c-a murit. Și-a strîns copilul la piept, spunîndu-și în sinea ei că dacă o fi să moară, cel puțin să moară ca o adevărată comsomolistă. O să-i scuipe în obraz pe albi și o să le strige: „Revoluția va învinge!" Sau altceva asemănător. Pentru nimic în lume însă n-o să le cerșească mila nici pentru ea, nici pentru copilă.

Și în timp ce-și lua rămas bun de la viață, ofițerul care ședea în fața ei n-o slăbea o clipă din ochi.

Aliona se lipise strîns de bunica. Pentru întîia oară emoțiile pe care le încerca în clipele acelea nu mai erau prilejuite de pățaniile fetiței din povestea cu același nume ca și al ei și pe care maștera încercase s-o înece. Acum era vorba de pățaniile unei femei adevărate și ale pruncului ei.

Povestitoarea era și ea emoționată. Fața ei mare, pe care se mai vedeau încă urmele unei frumusețe calme, specific ruse, se acoperise cu pete roșii și glasul începuse să-i tremure.

— Și pe urmă? — o zori nepoțica.

Bunica tăcu o clipă, apoi continuă.

— Pe urmă albii au intrat în compartiment și le-au cerut actele. În timp ce căpitanul le arăta pe ale lui, Katia era gata-gata să leșine. S-a sfîrșit, își spunea ea, au să observe că-i neliniștită, au să-i controleze mai cu atenție pașaportul și au s-o aresteze. Viața ei o să se încheie tocmai acum cînd trebuiau să înceapă bucuriile și n-o să aibă parte să vadă toate acele lucruri la care visase împreună cu soțul ei, în puținele zile de răgaz dintre două lupte. Și nimeni n-o să verse o lacrimă pe mormîntul ei. Se gîndea apoi că n-o să mai poată înmîna planul ilegaliștilor care n-or să mai poată nici ei veni în ajutorul unităților armatei roșii cînd acestea vor ataca orașul și că din cauza asta s-ar putea întîmpla să se prăpădească fără rost atîția oameni de ispravă.

Și, cum se gîndea așa, simți că gîndurile astea îi împrospătează forțele. Ba îi pierise pînă și frica. Liniștea coborî în sufletul ei. Nu mai auzea nici focurile de armă ce detunau afară, sub geamuri.

În momentul acela patrula se apropie de ea: „Actele". Katia îi dădu ofițerului fetița sub pătăpumioara căreia se afla ascuns plicul: „Țineți-o vă rog pînă îmi caut actele" — apoi întinse tacticos patrulei pașaportul fals, ba chiar avu curajul să și întrebe: „Nu știți cumva dacă se găsește lapte în gara asta?"

— Ce să facă cu laptele? — întrebă fetița.

— Păi, chipurile, pentru copilaș. Mințea, îi ducea cu vorba, ca să nu se uite prea atent la pașaport.

Să știi, fetițo, că așa se întîmplă întotdeauna în viață: atunci cînd omul năzuiește spre ceva bun și cînd dorește din toată inima lucrul acela, fii sigură că o să-l dobîndească negreșit. Patrula a lăsat-o în pace.

Cînd a coborît în gară, chiar ofițerul i-a dus geamantanul pînă la birjar. Vezi, tu, Katia era frumoasă. Și pesemne că-i plăcuse și lui mult de tot.

— Dar ăia din mișcarea subterană ce-au făcut: au primit planul?

— Cum să nu! Cîteva străzi mai încolo de casa în care se aflau ei, Katia a plătit birjarului. A intrat apoi într-o curte, de aici a trecut într-altă curte, și în cele din urmă a ieșit într-o stradă învecinată și abia după aceea s-a dus acolo unde trebuia să se ducă.

— Da' de ce a mers așa?

— Ca să nu se țină albii după ea. Cînd a ajuns, în sfîrșit, și le-a dat ce avea să le dea, a căzut jos.

— Da' de ce a căzut?

— Nici ea nu știa de ce. De frică, pesemne. Îi fusese frică și pentru ea, și pentru fetiță

— Da' ilegaliștilor le-a părut bine?

— Cum să nu le pară bine! Au și început să se pregătească. N-a trecut mult și au venit și roșii. I-au atacat pe albi din două părți. Și așa au eliberat orașul.

— Și Katia?

— Katia? Făcuse ceea ce avusese de făcut. Sosind, bărbatu-său a găsit-o în oraș, și pe ea și pe fetiță. Nici nu știi cît s-a bucurat văzînd că sînt amîndouă teafere, sănătoase, și că soția lui își îndeplinise atît de bine misiunea...

— ...Și s-a încins o petrecere de a mers vestea în toată lumea. Și am petrecut și eu cu ei, și am încălecat pe-o șa?... Da? — întrebă cu șiretenie nepoțica.

— Nu, Alionușka. Nu ne ardea nouă pe vremea aceea de petreceri! Albii nu fuseseră încă definitiv zdrobiți. De atunci am mai avut mult de luptat! Petrecerea e acum, cînd...

Ekaterina Feodorovna nu apucă să-și termine vorba. Tresări deodată și tăcu. Fiica ei tocmai intră în cameră grăbită.

— De ce nu mi-ai spus niciodată povestea asta, mamă? — o întrebă ea.

— Ai auzit?

— Sigur că da. Ne-am întors de o jumătate de oră. Am stat în sufragerie, lîngă ușă... Spune-mi, mamă, nu cumva pe fetiță o chema Jenea? Da? Hai, spune-mi te rog!

Ekaterina Feodorovna dădu din cap fără să scoată o vorbă.

Micuța Aliona își revenise, în sfîrșit, din emoțiile prilejuite de povestea bunicii și se uita acum nedumerită cînd la mama, cînd la Ekaterina Feodorovna, fără să priceapă de ce amîndouă erau atît de tulburate.

Ciudați mai sînt și oamenii mari!

CE FRUMOASĂ-AI FI!

de Valeria BOICULESI

Bunica nu știa să cînte...
Ofta prelung
și monoton,
ca ritmul obosit al sapei,
ca fîșîitul de pănușă,
ca torsul ploilor de toamnă,
ca vîntul zvîrcolit sub ușă...

Bunica nu știa să rîdă.
Avea încremenită gura.
Doar ochii-i lăcrimau sub frunte,
doar ochii — verzi ca mătrăguna —
ca niște ape,
tulburate
de vînturi aspre,
totdeauna...

Eu știu să rîd —
eu știu să cînt!...

Bunico,
de n-ai fi pămînt,
eu ți-aș trimite Bucuria,
să te învețe a zîmbi...
Și a cînta să te învețe:
Bunico,
ce frumoasă-ai fi!...

În romînește de Ovidiu CONSTANTINESCU

PORTRETE

ALECU CONSTANTINESCU

Alecu Constantinescu

Numele lui e pomenit deseori în cărțile de istorie și totuși sînt puțini acei care cunosc viața, lupta, sufletul avîntat și de o rară sensibilitate a celui care s-a dăruit cu totul luptei pentru binele oamenilor...

S-a născut la 9 martie 1873, într-o familie de oameni săraci. Ca orice copil care de mic a cunoscut mizeria, după terminarea celor patru clase primare, intră ucenic la un patron. În anii uceniciei, ani în timpul cărora învață meseria suportînd paima nemiloasă a patronului, în mintea lui Alecu s-a născut primul „de ce?".

Cu trecerea anilor întrebările se înmulțeau. Răspunsurile aveau să vină abia după ce avea să intre în mișcarea muncitorească.

Alecu Constantinescu și-a început activitatea socialistă în sînul breslei sale, punînd, împreună cu un grup de alți entuziaști, bazele unei asociații a tapițerilor, denumită „Internațională". Dar adevărata activitate de militant o începe în anii 1905—1907 cînd, sub influența primei revoluții ruse, mișcarea muncitorească din țara noastră ia un avînt nemaicunoscut pînă atunci. În anii aceștia Alecu a înțeles că una dintre cele mai puternice arme ale proletariatului este organizarea. De aceea a derus o neîntreruptă luptă pentru organizarea muncitorilor în sindicate.

Recunoscîndu-se meritele sale deosebite în această activitate, la prima conferință sindicală din țara noastră, Alecu Constantinescu e ales secretar al Comisiei Generale a Sindicatelor.

Încă de la primele vîlvătăi ale uriașului incendiu care a cuprins întreaga țară, în 1907, cutreieră nordul Moldovei, antrenînd muncitori în susținerea răsculaților. E arestat împreună cu patru muncitori din Pașcani, dar e eliberat la proces, în urma protestului popular.

În același an la Congresul Internaționalei a II-a de la Stuttgart, el face cunoscut reprezentanților mișcării muncitorești din întreaga lume, represiunile sîngeroase împotriva țărănimii răsculate și a mișcării muncitorești din Romînia.

Anii care au urmat, ani de creștere a mișcării muncitorești din țara noastră, l-au dus pe acest conducător cinstit, matur și cu o concepție robustă asupra țelurilor finale ale luptei proletariatului, din ce în ce mai aproape de înțelegerea leninistă a problemelor fundamentale ale mișcării muncitorești.

De aceea nu este de mirare că, după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, îl găsim în fruntea unui grup care organiza un Comitet Central ilegal al grupurilor comuniste ce luaseră ființă în țara noastră.

La procesul care a urmat sîngeroasei represiuni de la 13 decembrie 1918, Alecu Constantinescu e condamnat, în lipsă, la moarte. Cu toată primejdia, el nu părăsește Bucureștii și în condiții de adîncă ilegalitate, conlucrează la înființarea tipografiei ilegale de pe șoseaua Vitan, a grupurilor comuniste.

În vara lui 1920 e arestat împreună cu cele mai bune elemente din fruntea grupurilor comuniste din Romînia și încarcerat la Jilava. Dar în scurt timp reușește să evadeze. Întreg aparatul polițienesc al regimului burghezo-moșieresc e pus pe urmele acestui „instigator" la libertate.

Și în timp ce el continua lupta în cea mai adîncă ilegalitate, justiția de clasă a burgheziei și moșierimii îl condamnă — pentru a doua oară — la moarte!

Alecu Constantinescu e nevoit să emigreze. Peregrinează prin Bulgaria, unde legase prietenii, încă din anii luptei comune dinaintea războiului, cu Dimităr Blagoev, Gheorghi Dimitrov, Vasil Kolarov. Pleacă apoi în Rusia Sovietică și, după un timp, în Franța, unde stabilindu-se pentru cîțiva ani, conlucrează la apariția ziarului „Romînia Muncitoare", publicat în limba romînă.

Atitudinea consecvent revoluționară îi atrage din partea guvernului „democratic" francez expulzarea. Era în 1936. Găsește din nou azil în U.R.S.S. și în ianuarie 1937 se reîntoarce în țară, unde e arestat imediat și întemnițat la Jilava. Datorită însă presiunii organizate de Partidul Comunist Romîn, e eliberat pe baza prevederilor amnistiei generale din 1939.

Socotindu-l periculos pentru „siguranța" regimului de dictatură al lui Antonescu, autoritățile îl arestează din nou în 1940 și-l internează, pe rînd, în lagărele de la Miercurea Ciuc, Caracal, Tîrgu-Jiu.

Zorile libertății patriei noastre, evenimentele de la 23 August 1944 îl găsesc în lagărul de la Tîrgu-Jiu.

Deși bătrîn și bolnav, după eliberare el continuă munca, cu însuflețire.

În 1949, moartea curmă activitatea înflăcărată a acestui minunat luptător, curajos, demn, cinstit și profund uman, care și-a închinat întreaga viață luptei revoluționare în slujba poporului.

Gh. RĂDULESCU

5000 de SPECTACOLE!

Aniversările festive au, de obicei, un aer oficial, presupun un bilanț amplu, cu date expuse amănunțit. Ne vom supune tradiției: vă comunicăm deci că cele 5000 de spectacole pe care Teatrul Armatei le-a sărbătorit zilele trecute au fost vizionate în acești ani de peste trei milioane de spectatori! O cifră de-a dreptul respectabilă — mărturisind interesul publicului pentru realizările acestui teatru — cifră pe care ar completa-o și precizarea că din aceste 5.000 de spectacole, 2.356 au fost date cu lucrări originale (35 de titluri de piese românești), 1.710 cu piese din dramaturgia rusă și sovietică (21 piese), restul spectacolelor cu piese din literatura universală.

În spatele acestor cifre reci se ascunde, însă, activitatea unui colectiv harnic și talentat, se află spectacole de înaltă valoare artistică. Pentru toate acestea, lăsînd tonul oficial la o parte, felicităm din toată inima colectivul Teatrului Armatei, urîndu-i noi succese și o cît mai curîndă sărbătorire a... 10.000 de spectacole.

1. Scenă din spectacolul „Ecaterina Teodoroiu" de Nicolae Tăutu. În rolul Ecaterinei, Magdalena Bușneo

2. „Femeia îndărătnică" de Shakespeare pe scena Teatrului Armatei. În fotografie: artiștii emeriți Ninetа Gusti și George Demetru

3. Constantin Ramadan, artist al poporului, Coca Brezeanu și Geta Cibolini în „Avarul", de Molière.

4. George Vraca, artist al poporului, în „Fiatina Blanduziei".

5. Scenă din spectacolul pentru copii „Pupăza din tei". În rolul lui Ionică — Lia Pop-Fărcășanu

6. Constantin Codrescu, în piesa sovietică „Ivanzia"

AȘA-I ACUM

de Silviu PODINĂ

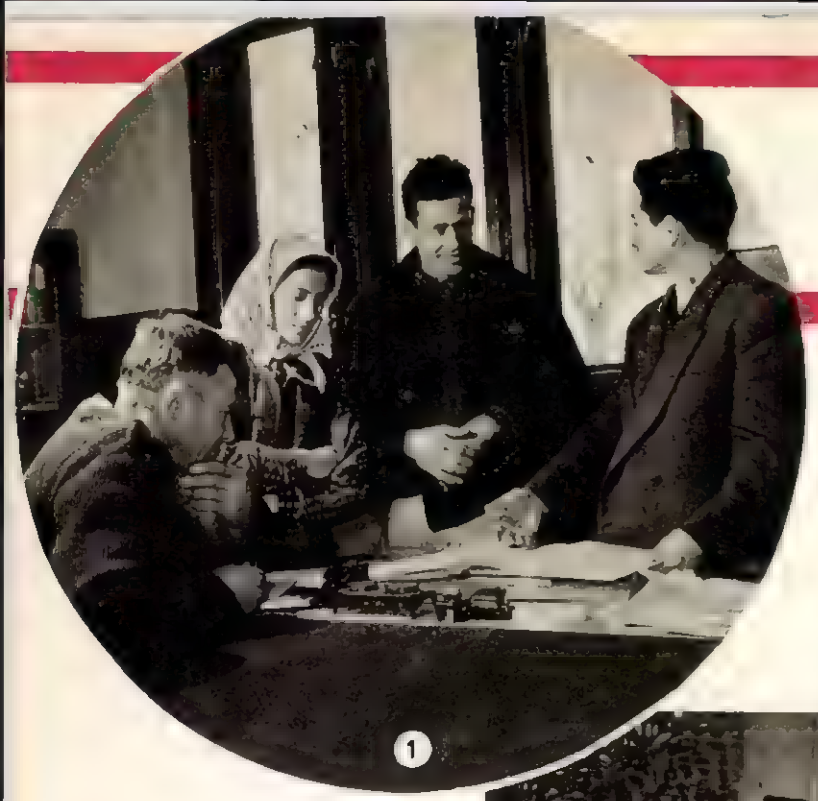

Ne aflăm în biroul directorului școlii elementare de 7 ani din satul Micăsasa. Directorul tocmai ne spunea cu mîndrie că toți copiii, care au absolvit anul trecut primul ciclu, s-au înscris și frecventează anul acesta clasa a V-a. Chiar și cei din satul vecin străbat în fiecare zi cei trei kilometri ce îi despart de Micăsasa.

Deodată ușa s-a deschis și în birou au intrat doi bărbați și o femeie. După ce au salutat respectuos, i-au spus directorului că au venit să vadă cum mai merg odraslele lor cu învățătura. S-a înfiripat pe loc o mică consfătuire pe teme pedagogice (foto 1). În vremea asta eu mă gîndeam că n-au trecut decît puțini ani de cînd majoritatea copiilor din aceste sate păzeau vara și toamna vitele, iar o dată cu sosirea iernii rămîneau închiși în case pentru că n-aveau îmbrăcăminte și încălțări cu care să iasă.

M-am dus să-i fac o vizită lui Vasile Pista, unuia dintre cei mai buni gospodari din sat. În casă, rînduială și curățenie. O surpriză. În loc de leagăn, în odaie era un cărucior de tîrg, iar lîngă masă, gospodarul ținea în brațe cu destulă stîngăcie o fetiță de vreo opt luni. Încerca să o hrănească. Numai că fetița nu stătea o clipă locului; vărsa laptele din linguriță și nu voia să deschidă gura. Pe om îl trecuseră toate nădușelile.

— Dar unde-i maică-sa?

— A plecat la o ședință, la organizația lor de femei (foto 2), și văd că întîrzie... Dar uite-o c-a venit...

N-am ghicit nici o urmă de ciudă în prima parte a răspunsului său. Se vede că Vasile socotea de datoria lui să-și ajute nevasta ca ea să-și poată desfășura activitatea obștească.

Parcă și asta ar fi un semn de viață nouă în sat, de schimbare a mentalității sătenilor. Nu-i așa?

La dispensar. Sora de ocrotire ne povestea un caz: copilul lenei Idu, în vîrstă de un an, s-a îmbolnăvit de icter. Femeia l-a dus la o babă „doftoroaie", care „i-a scris" pe frunte, adică i-a făcut cu briciul o crestătură, a presărat rana cu sare, apoi i-a descîntat.

— Și s-a vindecat?

— Cum să se vindece? Era gata-gata să moară. Cînd am aflat i-am dus imediat la spital. Acum e sănătos tun, iar maică-sa s-a lecuit pentru totdeauna de descîntece.

O ciocănitură sfioasă în ușă. Intră o femeie tînără, cu un copil mic în brațe.

— Ce-i baiu', mamă Fira? — o întrebă sora.

— Tovarășă Anca, am venit să-i dai copilului o injecție de deochi (foto 3).

Ne-am stăpînit cu toții zîmbetul, căci femeia venise cu toată încrederea că va găsi la dispensar injecțiile care să îndepărteze presupusul deochi. „Iată, un nou semn al înnoirilor din Micăsasa. Mai crede în descîntătură, dar... medicola" — mi-am zis.

LA MICĂSASA

Fotografii de Liță IOSIF

4

Cîteva case mai încolo de dispensarul uman, peste uliță, se află dispensarul veterinar, instituție despre care nici nu se pomenea în satul de ieri, și care astăzi a intrat în complexul obișnuitului și necesarului din viața satului — alături de cooperativă, de căminul cultural, de dispensarul uman, de casa de naștere.

Medicul veterinar ne-a spus că nu se plînge de lipsă de lucru. De altfel, ne-am convins singuri. În jumătate de oră cît am stat acolo s-a și prezentat un gospodar cu o pereche de boi (foto 4). Deși animalele erau rotunde ca pepenii, omul venise grijuliu, să le facă „tuberculinarea". Cît de depărtată mi s-a părut vremea cînd oamenii credeau că li s-a îmbolnăvit boul sau vaca pentru că a zburat o rîndunică pe sub burta animalului!...

La Dumitru Pișlea am ajuns spre seară. Nici nu bănuiam că venind la el vom asista la un moment solemn și totodată simbolic în casă, la lumina lămpii cu petrol se monta becul electric. Copiii se uitau cu ochii mari la minunea ce se petrecea. Iar cînd, din para de sticlă prinsă în podul odăii, a țîșnit lumina puternică, făcînd să pălească flăcăruia lămpii, toți — de la bărbați pînă la copii — se uitară ca fascinați la bec. Și cînd se dumiriră că totul e aievea, începură să se înveselească (foto 5).

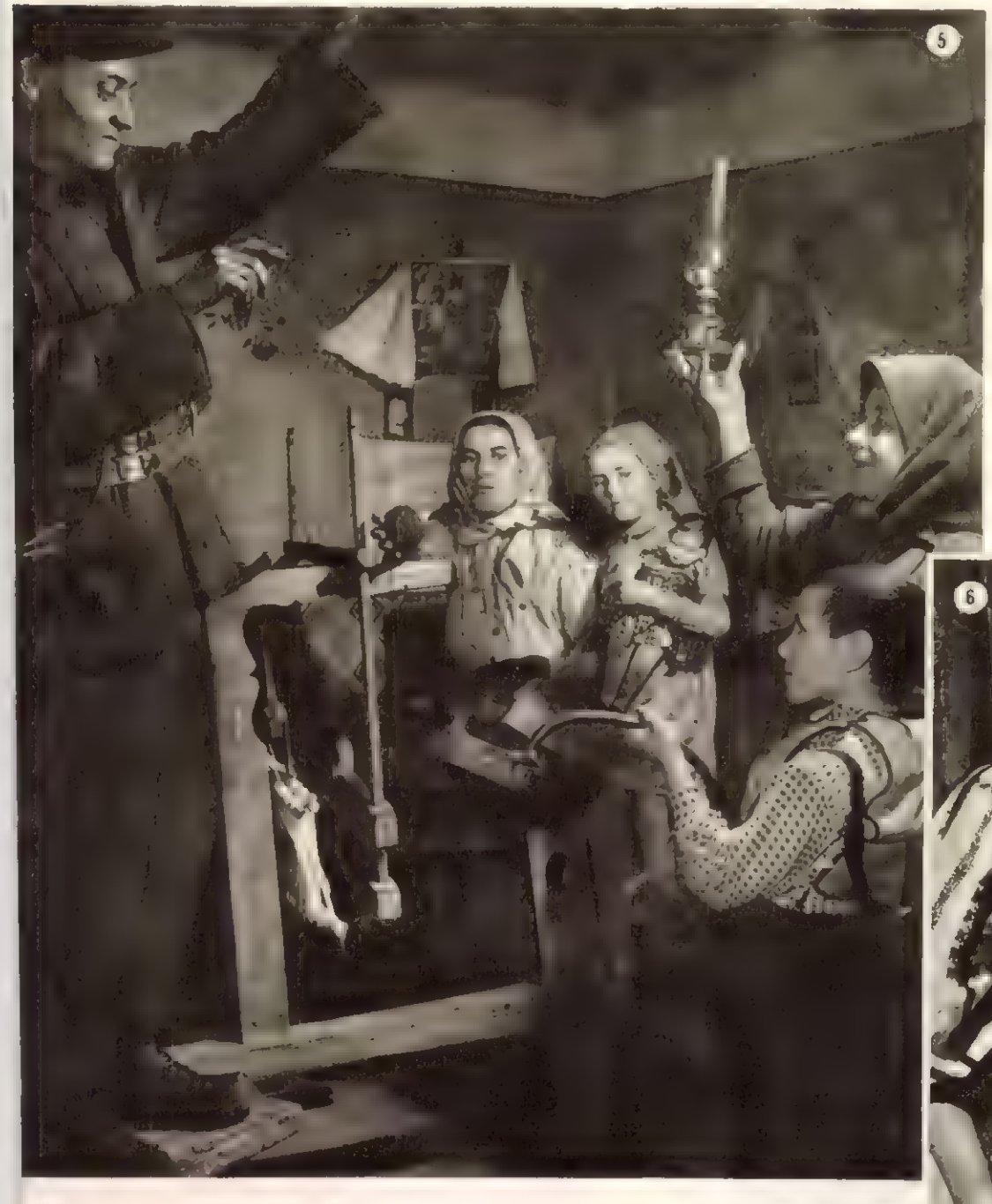
5

Pășesc agale pe uliță. Dintr-o casă, prin fereastra deschisă, ajung pînă la mine risete și glasuri de fete și feciori. Intru. Înăuntru găsesc lume adunată la cîrcă de tors. Fetele, îmbrăcate în costume specifice locului, brodate cu negru, sporeau pe fus fuiorul (foto 6). Feciorii le „ajutau" furîndu-le fusele, ținîndu-se de șotii. Ca la șezătoare...

O fată cere să se facă liniște și vrea să spună ceva: „A venit la Mediaș un film nou!" Hotărăsc să se ducă cu toții, în grup, duminică. Trebuie să spun că Mediașul nu e chiar așa de aproape. Dar tinerii din Micăsasa au prins gustul cinematografului și se duc regulat să vadă filmele ce vin la oraș, ca să nu mai vorbesc de faptul că niciodată nu le pierd pe cele care vin în sat.

Am găsit de cuviință să așternu aceste cîteva însemnări din satul Micăsasa, raionul Mediaș. Aș mai putea nota aici încă multe semne ale noilor rosturi de viață ce prind rădăcini acolo. Dar cred că faptele arătate sînt destule pentru cele ce am vrut să spun.

6

ŞAPTE FETE AU VISAT...

Reportaj de... scurt metraj: Liliana ŞAPLAN
Imagini: Aurel MIHAILOPOL
Director de producţie: „FLACĂRA"

Călăraşi...

Într-o dimineaţă de februarie, se făceau pregătiri intense în vederea deschiderii „Stagiunii de iarnă". Afişe cu litere de-o şchioapă anunţau premiera piesei „Chiriţa în provincie", 0,50 lei intrarea generală. Nu ştiu dacă în Călăraşi exista pe atunci vreun cronicar dramatic, dar dacă el ar fi existat, ar fi consemnat evenimentul cam în felul acesta: „Piesa a avut răsunet mare, cale de trei străzi. De la ridicarea cearşafului (pardon: cortinei) şi pînă la căderea lui, publicul a rîs, a mîncat seminţe şi a aplaudat incontinuu. S-au remarcat în rolurile principale Puişor al lui nenea State, Mihăiţă al Văduvei, Gore al lui dom' Vasilescu şi mai ales Dorina Ionescu, directoarea trupei. Decorurile au făcut o impresie foarte bună, fiind aduse cu mari sacrificii de fiecare actor de prin odăile caselor părinteşti. Propunem un singur lucru: la spectacolele de premieră să nu fie lăsaţi spectatori mai mari de 10 ani, deoarece aceştia „e golani" şi publicul, fiind mai mici, tac de frică..."

★

La „Scala" rula în după-amiaza aceea „Regina Elisabeta şi Essex", cu Bette Davis în rolul principal. Sus, la balcon, o fată mică, firavă, era numai privire: „Ce minunat este să poţi face film. Să poţi spune în două ore povestea unei vieţi. Să fii altcineva şi totuşi mereu tu", gîndea mica Lucia Mara. În seara aceea, somnul nu-i mai venea. În schimb, o învăluiau visele. Se făcea că era cînd Bette Davis, cînd Pinocchio, cînd o stea, cînd o cenuşereasă, şi apoi... a adormit.

★

La Ocna Sugatag s-a născut, acum 25 de ani, o fată şi părinţii i-au spus Marga.

Tatăl o visa, cînd va fi mare, doctor în sat. Mama — să apuce zilele cînd îşi va creşte nepoţii. Numai bunicii i-a trecut un gînd năstruşnic: „Ce-ar fi să ajungă Marga noastră o actriţă ca aceea ce-o văzuse cam acum o lună la Sibiu, jucînd pe pînză? Mare drăcovenie şi cinematograful ăsta! Ce-ar fi să ajungă şi Marga noastră!"... („Ia uite, femeie bătrînă şi ce-mi trece prin cap! Piei, drace!").

Linişte! Lucia Mara-Dabija repetă.

★

1945. Casa unui profesor din Găeşti. În jurul unei mese, părinţii, fata lor de 12 ani şi un musafir: nenea Nicu.

Ileana i-a arătat unchiului bucăţile mici de lut şi plastilină, care, frămîntate în mîinile ei, prinseseră chip de ciobănaşi, de căprioare, de oameni.

— Dar o poezie ştii?

În ochii Ilenei s-a aprins o lumină. Buzele îi tremură ca un fîlfîit de pasăre şi apoi, încet, începe să recite.

— O facem, domnule, artistă — hotărăşte unchiul. Ce altceva putea să o sfătuiască marele actor Nicu Bălţăţeanu?!

— Deocamdată să termine liceul — curmă mama visurile şi speranţele.

★

Dimineaţă de martie... Cald, soare. O ţigancă vinde trecătorilor de doi lei... primăvară.

O fetiţă cu ochi mari, albaştri, s-a oprit lîngă coşul în care rîdeau veseli ghiocei şi violete.

— Îmi dai şi mie un firicel?

— La ce-ţi trebuie?

— Să-mi poarte noroc. Azi cînt pentru prima oară la Radio.

— Tu, prichindico?

Şi dacă în dimineaţa aceea din primăvara lui '46 aţi fi ascultat corul de copii, vi s-ar fi părut că într-adevăr a venit primăvara. Era poate şi din cauză că mica Flavia Buref purta la butoniera

Dorina Dona şi — după cum pretinde — cele mai reuşite „creaţii" ale ei.

Flavia Buref este încîntată de colecţia sa fotografică. Nu se vede?...

pardesiului o viorea și un ghiocel. Cîntau și ei.

★

Pe o stradă din Sibiu dăinuiește de zece ani o școală populară de artă dramatică. Acolo a învățat Ioana primele taine ale scenei.

În seara aceea de aprilie se juca, cu public spectator, piesa de producție a celor din anul III: „Intrigă și iubire" de Schiller. Ioana era Luise. Ca și eroina pe care o interpreta, avea 16 ani și, ca și ea, era pentru prima oară îndrăgostită. Iubitul ei nu era un nobil, ci doar elev în clasa a XI-a la „Gh. Lazăr"; dar era în sală și emoția bătea puternic la poarta inimii ei. Pentru ei va juca ca niciodată de frumos, ca o artistă adevărată.

★

Silvia a părăsit Branul de mic copil și a venit cu părinții la București. Într-o zi, după ce recitase în clasă o poezie, profesoara de română, Maria Verdeș, i-a spus

— Silvio, tu să te faci artistă.

Ea a rămas pe gînduri, iar fetele au porecilit-o de atunci „artista". Apoi a ajuns în Ansamblul artistic al U.T.M. din Capitală. A fost adesea aplaudată, rechemată la rampă. Învăța mai departe. Cu banii economisiți de la coruri, de la calete și prăjituri, se ducea la teatru și la cinematograf.

O fi greu să joci în film?

★

Și anii au trecut.

Cele șapte fete s-au întîlnit pe culoarele Institutului de Teatru și Cinematografie „Ion Luca Caragiale" din București.

Dorina era cea mai mare dintre ele. Acum e măritată. Se numește Dorina Done. Are doi băieți, unul mai strengar decît celălalt: Sorin și Bogdan. A rămas credincioasă pasiunii pentru teatru pe care o nutrea de cînd avea șase ani. De opt ani a început să joace și în film.

Întîi a fost doar o apariție, o țărancă din filmul: „În sat la noi". Apoi primul succes: „Lanțul slăbiciunilor". A urmat „Directorul nostru" și, în fine, ultimul film: „Două loturi".

Seara, cînd se apropie de teatru și vede afișele de la sala „Nottara", își amintește de acelea pe care cu ani în urmă le scria singură pentru teatrul înghebat de copii, într-o magazie din curtea unei case din Călărași.

Are proiecte multe. Dorește să scrie scenarii și să joace (și e aproape sigur că va juca) în filmul „D'ale Carnavalului", rolul Mitei Baston.

■

Lucia Mara a jucat într-un singur film: „Erupția". Bica, eroina pe care a interpretat-o, nu poate fi uitată atît de ușor. Cine nu-și amintește scenele pline de dramatism dintre ea și Burcă? Dar puțini sînt cei care știu cît de „vesele" au fost aceste scene în timpul turnării. Singurul care rămînea nervos și burzuluit era doar regizorul Liviu Ciulei. Lucia Mara — interpreta Bicăi — și Benedict Dabija-Burcă s-au cunoscut și s-au căsătorit în timpul turnării „Erupției". Așa că vă puteți închipui cîte secvențe se stricau pînă regizorul putea să filmeze cu adevărat o scenă de... ură, dispreț și luptă între aceștia doi. Filmul s-a terminat. Lucia Mara-Dabija continuă să interpreteze, seară de seară, la Studioul Institutului de Teatru pe Martha din „Copacii mor în picioare" și publicul o reîntîlnește astfel în continuare.

Visul născut într-o sală de cinematograf, pe cînd era copil, s-a împlinit și alte vise i-au luat locul: ar vrea să interpreteze rolul Norei, într-un film care ar ecraniza piesa lui Ibsen...

★

Marga Butuc-Codreanu, interpreta Siminei din „Nepoții Gornistului" sau a pianistei din „Vultur 101", este în viața de toate zilele o fată tînără, plină de veselie și feminitate: e Marga „Bucluc", cum îi place s-o necăjească la repetiții maestrul Sică Alexandrescu.

Dacă am intra pe nesimțite în apartamentul Margăi, cu un aparat de luat imagini pentru televiziune, ecranul ne-ar reda o imagine cam în felul acesta: o cameră însorită, un studio și două fotolii. Fiecare ocupat de cineva. Pe studio, Marga tocește la noul ei rol — Roxana din Cyrano de Bergerac. Într-un fotoliu, soțul ei — actorul Constantin Codrescu — răsfoiește o revistă automobilistică (mașina e în garaj de cîteva zile, carnetul de șofer în buzunar, lipsește doar... practica). Celălalt companion e Ghiță...

— ??

...Ghiță cocoșul, mascota Margăi și prietenul soților Codrescu.

Dar iată că pe ecranul televizorului nostru fermecat apare primul film românesc — revista muzicală. În rolul principal cîntă și dansează Marga...

Nu căutați să obțineți încă bilete. Acest film e doar un dor al Margăi și aparatul nostru suprasensibil l-a și înregistrat.

★

Pe fetița din Găești publicul cinefil a întîlnit-o acum patru ani în filmul „Pe răspunderea mea". Tînără, frumoasă, bună prietenă și colegă, iată cum o cunosc toți pe Ileana Iordache. Dacă ai vorbi cu ea și ai întreba-o ce anume îi place mai mult în viață, ți-ar înșira, poate, multe lucruri. Ți-ar vorbi, desigur, despre film, despre rolurile pe care le interpretează aproape seară de seară pe scena Teatrului Național și, desigur, n-ar uita să-ți povestească despre căsuța ce-o construiesc, cînd soțul ei — scriitorul Radu Tudoran — la Snagov. Ne-a mărturisit că ar vrea să mai joace într-un film. Iar noi, spectatorii, nu putem decît să-i spunem: „și noi!"

★

Flavia Buref a crescut și ea, și astăzi nimeni n-ar recunoaște în Voica din filmul „Dincolo de brazi" pe mica solistă a Corului de copii Radio. Trebuia să se facă inginer, dar a ajuns actriță de cinema. Îi plac sporturile, cu deosebire motocicleta și călăria. Pasiuni secundare: fotografiatul și pisicile. De altfel, faptul că știa echitația a ajutat-o să obțină mai ușor și primul rol în cinematograf. În filmul „Dincolo de brazi" există o scenă în care eroina aleargă desperată, călare, urmărită fiind de niște fasciști ce-o fugăresc cu motocicleta. Revede mereu această scenă: aleargă cu calul sărind diferite obstacole — trunchiuri de copaci, doborîți de furtună, gropi și chiar o căruță răsturnată în drum. Săritura aceasta cerea nu numai măiestrie, ci și curaj. Dar soarelui nu-i pasa de film și exact cînd începea turnarea, se ascundea în nori. Filmarea trebuia reluată. Și a fost repetată de douăzeci și șase de ori! Zîmbetul ce înflorește pe buzele Flaviei anunță o amintire douăsprezece bătrîne din Bicaz, văzînd-o mereu repetînd aceleași acestea grele de călărie, își spuneau una alteia la ureche

— Aracan de mînz! De mică se chinuiește sărmana ca să sară pe cal ca un băiat.

★

Pe Silvia Popovici și pe Ioana Bulcă-Diaconescu le găsești acum la Teatrul Național din Craiova. Le-ați cunoscut însă în filmele „La mere" și „Moara cu noroc".

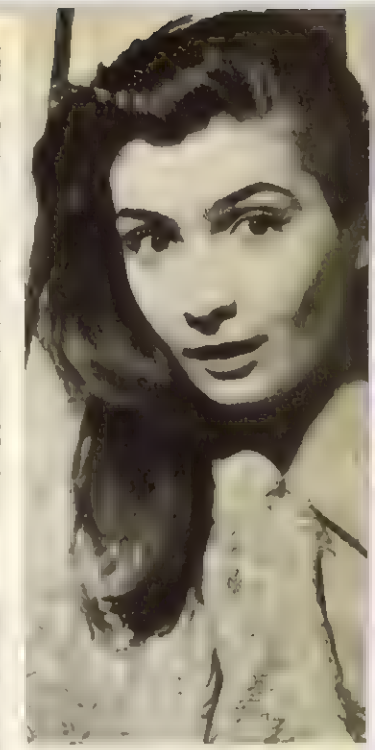

Ileana Iordache, așa cum nu ați cunoscut-o în „Pe răspunderea mea".

„La mere" a fost pentru Silvia Popovici rodul muncii ei ca studentă a Institutului de Teatru și Cinematografie. Apoi a jucat în „Bianca" și, de curînd, în „Bijuterii de familie". I-au plăcut rolurile, dar își dorește să interpreteze personaje optimiste, pline de viață, cu zîmbet pe buze. Deocamdată n-are însă noroc... Repetă în „Hamlet" rolul... Ofeliei.

Ioana Bulcă-Diaconescu a rămas credincioasă dramei.

Luise din „Intrigă și iubire" s-a transformat pe ecran în Ana din „Moara cu noroc", și-și dorește în continuare un rol de dramă. Poate Sf. Ioana a lui Shaw, Katerina lui Ostrovski din „Furtuna" ori Oana din „Viforul" lui Delavrancea. În orice caz visează să interpreteze un film în genul „Ordinul Anei"

■

Cu ani în urmă, șapte fete au visat că vor deveni actrițe de cinematograf. Și-au devenit

Silvia Popovici — „Portret într-o oglindă".

Marga Butuc-Codreanu și prietenul ei Ghiță.

O audiție muzicală? Nu! Ioana Bulcă-Diaconescu în timpul unei repetiții.

ACOLO UNDE REÎNVIE RASISMUL HITLERIST

de Lascăr SEBASTIAN

„Aş vrea să rîd pînă m-o durea burta"...

Aşa scria, într-un jurnal intim, o fetiţă de 13 ani, după ce îşi mai înşiruise pe hîrtie cîteva dorinţe: „să mă plimb cu bicicleta... să mă bălăcesc ore întregi într-o baie mare, fierbinte şi plină pînă sus... să mă întorc la şcoală, la prietenii mei"... Erau „idealurile" acestui năpîrstoc de fată. Însă, foarte băgătoare de seamă la cîte şi cum se întîmplă în lume, copila ştia că toate „idealurile" ei nu se vor împlini decît „atunci cînd vom fi liberi". Aşadar, nu era liberă! Şi va fi venit oare pentru ea acea libertate mult visată care să-i dea putinţa a rîde pînă la durere? Nu! N-a venit! Gura însetată după rîs a fost umplută de un pumn de ţărînă, cînd fata abia împlinea 16 ani. Gata! s-a dus fata, s-au dus şi idealurile ei.

Cine a fost fata şi cine ticălosul care i-a îndesat cu ură ţărîna-n gură? Pe ea o chema Anne Frank. Pe el, ştiu şi eu? Hansl sau Fritz, cunoscut, de fapt, sub denumirea de bestie hitleristă. Fata e îngropată, de-a valma cu încă vreo 30.000 — bătrîni şi bătrîne, bărbaţi şi femei, băieţi şi fete — la Bergen-Belsen, în şesul Lüneburg. El? Să nu te miri dacă ai să-l găseşti, ras în cap, cu trei rînduri de cefe, cu aceeaşi privire sticloasă, printre mai-mărimile politice ori militare ale Germaniei de vest.

Nu publicarea — postumă — a jurnalului impresionant al Annei Frank, nici faptul că acum se joacă cu răsunător succes mai în toată lumea o piesă despre ea şi despre jurnalul ei, ne-au trezit în amintire pe gingaşa şi zglobia fetiţă ucisă de nazişti. Nu! Despre asta s-a scris la vreme. Alte multe fapte, pline de tîlc măcar că tîlcurile lor sînt contradictorii — au avut darul s-o readucă în actualitate.

De curînd, mii de germani din vest — studenţi, elevi, dascăli, reprezentanţi a 42 de asociaţii de femei şi tineret, reprezentanţi ai sindicatelor, dimpreună cu victime ale regimului hitlerist — s-au pornit în pelerinaj la Bergen-Belsen, sub lozinca: „*Flori pentru Anne Frank*". Pelerinii germani au aşezat pe mormintele fără nume ale celor asasinaţi în lagărele naziste mănunchiuri de flori, au jurat, cu o mişcătoare vibrare lăuntrică, să nu uite niciodată ruşinea care a terfelit Germania în anii puterii naziste şi să lupte împotriva repetării ei.

Acesta e primul fapt amintitor. Şi tîlcul lui nu mai trebuie analizat pentru nimeni.

Dar sînt şi alte fapte. Multe. Cîteva din acestea o să le enumerăm. Cu un cuvînt, e vorba de alţi germani, poate nu chiar mii, cum au fost pelerinii, poate numai sute. Nu ştiu. Statistică în privinţa asta nu s-a făcut. Dar aceşti „alţi germani" se bucură nu de toleranţă, ci de încurajarea autorităţilor vestice, şi amintesc izbitor — fiind fraţi de cruce încrîligată — de rasistul, nazistul, militaristul mărginit, fudul şi asasin, cu doctrină, care, ajuns la putere, a făcut atîta rău poporului german şi lumii întregi. Pitecantropul acesta, descins din peştera cuaternară, ridică iarăşi fruntea lui îngustă şi bîta lui însîngerată, cîntînd oficial, acolo, în vest, „Deutschland über alles", proclamîndu-se din nou „Übermensch" şi clamînd iar şi iar „superioritatea rasei germane"

1933? Nu, 1958! Defilează gărzile organizației fasciste vestgermane „Stahlhelm" (Casca de oțel)...

NDITEN.!

Ros de ură, nempăcat la gîndul că zvastica i s-a ruginit, iar casca de oțel îi zace undeva spartă, el spumegă după revanșă, agită stindardul ferfenițat al rasismului, și tînjește de dor să-i mai îndese țărînă în gură vreunei copile care vrea să rîdă.

Dar cum e cu putință această agitație în văzul lumii, aceste clamări veninoase în gura mare, după ce niște guvernanți au jurat pe democrație și împotriva discriminărilor rasiale, ba s-au angajat să reprime pe naziști? Răspunsul ni l-ar putea da Conu' Leonida: „Fiindcă e voie de la poliție".

Din păcate, așa e: în Germania occidentală, guvernul l-a pus pe nazist „în afară de lege" numai de ochii lumii; în fapt, el este de-a dreptul încurajat. De ce?... Nu-i pentru nimeni un secret că guvernul Germaniei occidentale a aderat la pactul agresiv al Atlanticului de Nord, că se înarmează fără nici o discreție, că stă „pe poziții de forță," că are în compoziția lui naziști, militariști, revanșarzi. Or, acolo unde capitalismul n-a fost zdrobit, unde înarmarea și militarismul sînt bine mersi, e clar că discriminarea rasială e musai să înflorească. Sînt lucruri care merg mînă-n mînă, într-o reciprocă sprijinire.

Dar să vedem faptele.

*

Mai întîi, tipăriturile.

Sînt puzderie cărțile și gazetele cu caracter antisemit care apar sau vin, tolerate, în Republica Federală.

Cele mai „drăguțe", sînt acelea care neagă că cineva, în Germania, din 1933 pînă în 1945, ar fi omorît măcar un evreu. De pildă, unul care semnează El Sendero, scrie o carte *Der Weg* (Drumul), care are o banderolă: „**Die Lüge der 6 Millionen**" (Minciuna despre cele 6 milioane), adică: minciuna despre cele 6 milioane de evrei asasinați de hitleriști. La pagina 181, curajosul autor afirmă fără să clipească:

„1) n-au fost niciodată MASACRE DE EVREI organizate;

2) în nici un lagăr de concentrare sau de internare, în Germania sau în afara Germaniei, n-au existat CAMERE DE GAZARE, DUBE DE GAZARE, CUPTOARE, CREMATORII pentru exterminarea ființelor umane. Tot ce s-a publicat în această privință nu-i decît o rețea de minciuni".

Dacă zice El Sendero, apoi să știți că... așa e! Iar cei 6 milioane de evrei uciși s-au omorît singuri, numai ca să-l calomnieze pe Hitler!...

Alte capodopere încearcă să-l explice, ca să-l scuze, pe Hitler, pentru a putea imediat să-l glorifice. Așa, Herr von Asenbach, în „studiul" său „politico-filozofic", intitulat *„Adolf Hitler — lupta lui contra rasei inferioare"*, se exprimă, între altele, după cum urmează:

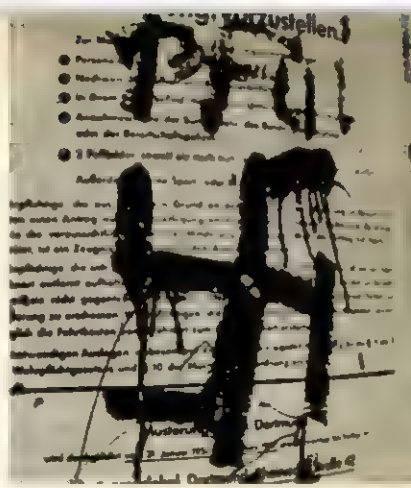

„Pfui" — este părerea oamenilor muncii vestgermani despre reînvierea hitlerismului și a politicii de remilitarizare

„... Căci lupta lui Hitler contra rasei inferioare n-a fost o luptă împotriva individului... Nici n-a voit, nici n-a provocat această luptă... etc. etc".

De aici nu-i decît un pas pînă la pag. 9 pentru a proclama și zeifica: „... fascinanta evoluție națională sub Führerul Adolf Hitler", ori la pag. 17: „... Căci astăzi figura istorică a lui Adolf Hitler ni se prezintă în toată grandoarea sa, dar nu încă apreciată în lumina ideilor sale și în oglindirea operei sale globale".

De la glorificarea frumosului Adolf putem trece — nu-i așa? — la tipărirea unui ziar intitulat „Die Anklage" (Acuzarea) și subintitulat: „Organ al victimelor de după război". Cine sînt aceste „victime" care-și iau inima-n dinți ca să „acuze"? Să fie o Anne Frank de dincolo de

„Aș vrea să arăt întotdeauna ca în fotografia aceasta. Poate că așa voi avea norocul să ajung cîndva la Hollywood" — scria cu naivitate Anne Frank în 1942...

„Nu vom mai admite reînvierea rasismului" — iată crezul tinerilor vestgermani veniți în pelerinaj la mormîntul Annei Frank.

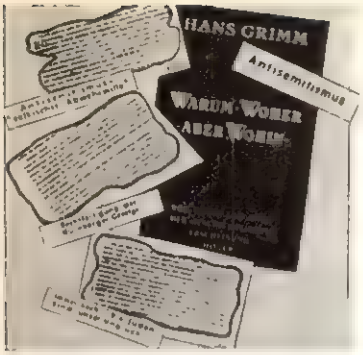

O carte recent publicată în R.F.G. în care autorul, Hans Grimm, propovăduieşte făţiş ura de rasă, fără ca vreo lege să-i interzică sau să-i sancţioneze pentru aceasta. „Antisemitismul este o acţiune de apărare populară", **sau** „evreii sînt nenorocirea lumii occidentale din punct de vedere biologic şi spiritual" — **iată-cîteva din „teoriile" sale...**

mormînt? O, nu! Sînt naziştii care, în această imundă foaie, împroşcă cu noroi pe luptătorii antifascişti din Rezistenţă şi pe evreii care au avut de suferit de pe urma hitleriştilor.

Nu mai suportă hîrtia să zăbovim şi asupra altor producţii de aceeaşi stofă.

★

Apoi, justiţia

Sublocotenentul Frauendiener a primit din partea mişcării de Rezistenţă misiunea de a pune la adăpost nevestele şi copiii victimelor de la 20 iulie 1944; ceea ce a şi făcut. Dar a fost prins de naziştii şi a dispărut fără urmă. Potrivit legilor noi în vigoare, nevasta sublocotenentului dispărut a cerut, în numele copiilor săi, o pensie. Însărcinat cu anchetarea cazului e magistratul Herr Doktor Teufel von Rottweil, care conchide că nu e caz de pensie, deoarece *„ceea ce a făcut Frauendiener n-are nimic de-a face cu un act de rezistenţă; că n-a pierit pentru motive politice; nu e vorba decît de salvarea unor femei şi a unor copii care nu făcuseră nimic."* E o concluzie demnă de un Teufel(*)

Mai departe, iarăşi nu mai rabdă hîrtia.

★

În sfîrşit, nişte fapte cotidiene.

O întrunire politică în Berlinul de vest, la care ia cuvîntul şi ministrul Seebohm. Se cîntă, fireşte, „Deutschland uber alles". Dar nu cîntă chiar toţi. Unii, nu. Aceştia sînt înjuraţi de către cîntăreţi. Sînt făcuţi „scîrbe de ovrei" şi li se strigă: „Aţi scăpat de camerele de gazare. E timpul să vă întoarceţi în lagărele de concentrare". Huliganii au fost reclamaţi, dar măsuri nu s-au luat.

În timpul ultimei campanii electorale, un lider al partidului lui Adenauer, Franz Redermacher, a declarat: „Ollenhauer (conducătorul partidului social-democrat) e evreu; deci nu-i calificat să ajungă cancelar". Ollenhauer nu e evreu, dar n-are a face. Pe fotografiile lui de pe afişele electorale a fost desenată „steaua lui David", întru stigmatizare. Partidul lui Adenauer a fost silit să recunoască oficial că Ollenhauer nu-i evreu, dar despre procedeul antisemit n-a suflat o vorbă.

Am putea cita cazuri de făţişe boicotări antisemite, numeroase profanări de cimitire evreieşti, numeroase devastări de sinagogi etc. Dar ne oprim. Hîrtia nu mai rezistă!

★

Pireşte, toate acestea n-ar fi posibile, dacă autorităţile din Republica Federală ar interveni la timp şi cu energie cum s-ar cădea, dacă spiritul militarist revanşard şi nazist antisemit n-ar fi în floare în sînul acestor autorităţi.

Din fericire, aşa cum am văzut, nu toţi germanii din vest sînt huligani sau victime uşoare ale propagandei în favoarea urii. Aşa că sub cerul de la Bergen-Belsen, destule glasuri se ridică vehement în mijlocul şi împotriva manifestărilor pogromiste, împotriva unei justiţii strîmbe, a unei prese huliganice. Tot mai puternic se aude strigătul de alarmă: *„Achtung, Banditen!"* Atenţiune! Banditii fascişti ameninţă din nou vieţile oamenilor paşnici!

★

„Voi căutaţi să profitaţi totdeauna de scăpările poporului german, de ura naţionalistă, de prostie, de superstiţiile religioase şi politice în general. Nu ştiţi însă că nici Germania nu mai poate fi înşelată cu tertipurile de odinioară, că pînă şi germanii au băgat de seamă că naţionalismul este doar un mijloc ca o naţiune să subjuge pe alta. .."

Aceste cuvinte sînt ale lui Heine şi au fost scrise în 1832, în prefaţa la „Aspecte din Franţa". Deşi sub nazism, atît amar de vreme, aceste cuvinte au fost înăbuşite şi, în ciuda faptului că în Germania occidentală mai sînt destui care caută să le înăbuşe, ecoul lor este astăzi din ce în ce mai puternic.

(*) În germană: diavol.

Cei ce au profanat în aprilie 1956 istoricul cimitir evreiesc de la Limbach (Bavaria) — cel mai vechi din Europa — au întrecut în sălbăticie pe profanatorii din 1938...

REGii de NYLON din Republicile bananelor

de
Valentin
SILVESTRU

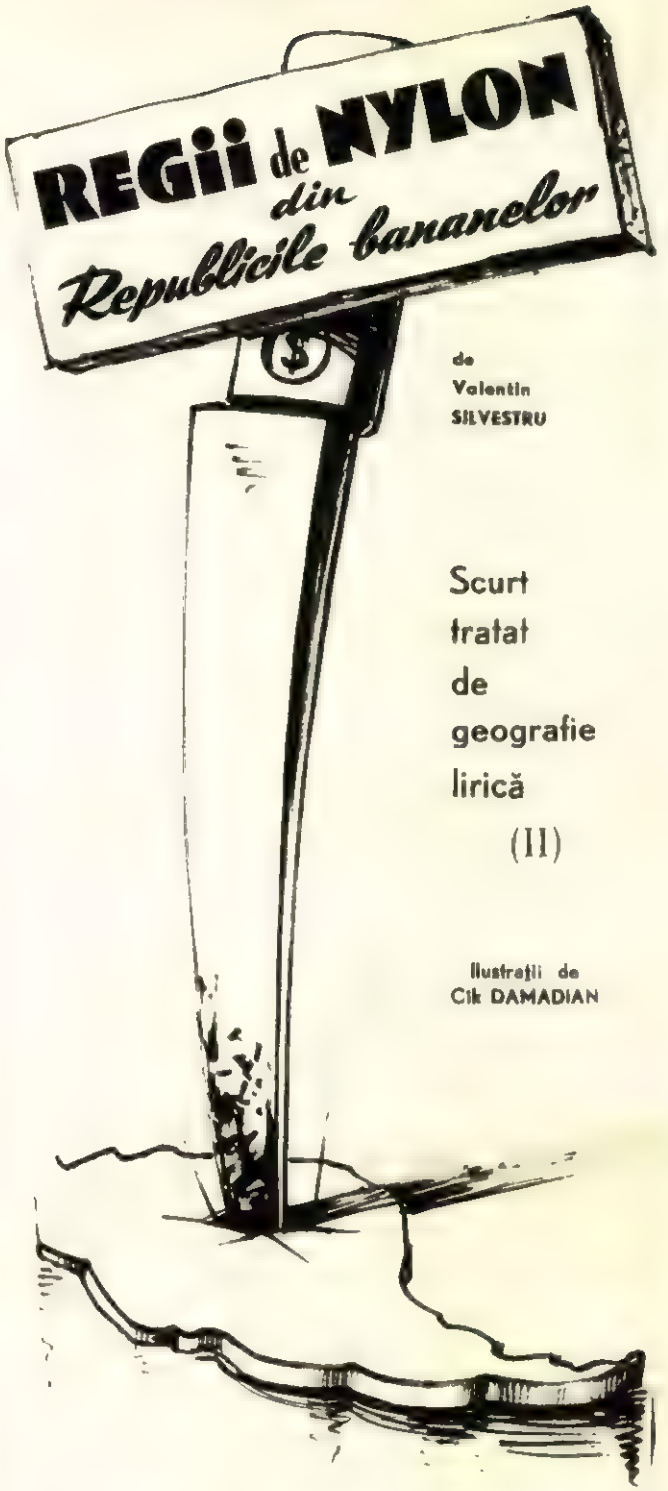

Scurt tratat de geografie lirică

(II)

Ilustraţii de
Cik DAMADIAN

CRONICĂ DOMINICANĂ

Ţăpân, drept, cu schiptru-n mînă
şade-n perine de puf
Şi cu crengi îi apăr paju
de muscuţe şi zăduf

EMINESCU

Pe una din jumătăţile minunatei insule Haiti, se restrînge mica şi frumoasa Republică Dominicană, sau — în limba ţării — San-Domingo. Una din marile bogăţii naturale ale acestui binecuvîntat ţinut rezida în banane. Una din marile bogăţii artificiale ale sale constă în cea mai modernă fabrică de armament din America Latină. Bananele sînt luate ca export naţional al dominicanilor, în Statele Unite. Armele sînt trimise în Costa Rica în vederea răsturnării guvernului acelei ţări.

Geografia plină de minunăţii a acestei perle a Mării Antilelor, se schimbă în funcţie de istoria sa. Cîteva date demonstrative:

— În anul 1922 trupele americane de ocupaţie au acordat dominicanului

Rafael Leonidas Trujillo Molina, titlul, gradul și încrederea de locotenent de poliție. În flora țării a apărut un cactus nou, puternic și foarte țepos: poliția dominicană.

— În 1928 cactusul a căpătat întinse rădăcini și ramificații, R.L.M. Trujillo căpătînd la rîndul lui gradul de colonel și șef al poliției.

— În 1930 aceleași trupe americane l-au avansat pe numitul Trujillo la gradul de președinte de republică, drept care el a fost declarat ales ca atare, iar mica țărișoară declarată independentă de Statele Unite — care pînă atunci o ajutaseră fără nici o pretenție, tocmai ca să devină ca atare și cîtuși de puțin alt fel. Aproximativ în aceeași vreme, pe insulă au început să se simtă fenomene ce prevestesc erupțiile vulcanice.

— Cîțiva ani mai tîrziu numele capitalei San-Domingo a fost șters de pe hartă și înlocuit cu numele președintelui, în așa fel încît capitala să se cheme ca președintele.

— Hărțile tuturor orașelor țării au fost punctate cu noi statui ale președintelui; la principalele intersecții președintele veghează asupra circulației, fie cu o mînă în șecou și alta la spate, fie cu un picior înainte și altul spre lături, fie cu fruntea spre cer și o mînă inspirată îndreptată spre pămînt, fie în alte poziții —în general foarte autoritare.

— După puțină vreme, harta universității din capitală a-a îmbogățit cu un nou „doctor honoris causa" — președintele Trujillo.

— După foarte puțină altă scurgere de timp, presa oficială a cerut să se introducă în dicționarele de toi felul, la cuvîntul „Trujillo", semnificația „binefăcătorul patriei", ceea ce a sporit într-o măsură importantă producția pe plantațiile aflate în proprietatea personală a acestuia, din simplul motiv că ele s-au întins și mai mult pe harta țării. Cuvintele în cauză au fost adăugate pe multe din statuile existente.

— S-a adăugat cu repeziciune, cam în același timp, pe același statui, noua funcțiune a președintelui: „generalissim al armatei".

— Președintele face declarații presei, în urma unor mișcări populare, precum că acestea sînt provocate de comuniști, dar că, de fapt, în țara sa nici nu sînt comuniști, pentru că ori de cîte ori îi descoperă, el îi împușcă sau îi spînzură.

— În 1952, obosit de guvernare și pentru a se putea consacra exclusiv nenumăratelor sale afaceri, senor Rafael Leonidas Trujillo Molina transmite fratelui său Hector președinția republicii, iar diverșilor membri ai familiei, posturile cele mai importante în stat. Pentru sine păstrează cu imensă modestie numai titlurile de „binefăcător al patriei", „generalissim" și „doctor honoris causa", inclusiv, evident, statuile — singurele posibilități concrete de a conserva aceste titluri la vedere. Geografia țării nu suferă de astă dată nici o modificare esențială.

— În 1956 se tipărește la New York cartea lui Jesus de Galindez, profesor la universitatea din Columbia, intitulată „Era lui Trujillo". Cartea reprezintă o contribuție la cunoașterea președintelui și a regimului său și arată cu fapte și cifre cum s-a instaurat o dictatură de tip fascist, cum se extermină în închisori zeci de mii de patrioți și rum e condusă țara după directivele sosite foarte regulat și periodic de la Washington.

— În noaptea de 12 martie 1956, profesorul Galindez e răpit de la locuința sa de către mesagerii președintelui Trujillo și ars de viu în cazanul unui vas dominican, ancorat în rada portului New York.

— În ziua de 16 *mai* a anului 1956 au loc alegeri pentru postul de președinte. Centrul de informații din New York al Republicii Dominicane anunță în ziua de 15 *mai* realegerea lui Hector Trujillo.

A doua zi pronosticul se dovedește a fi fost foarte exact. (Exclus să fi știut dinainte!)

În geografia țării vulcanii se află acum în stare de erupție...

GHEARA CU ZECE MÎINI

Și noapte după noapte, cînd stoluri trec în zbor
Ne-aduc ruină păsări cu idcomia lor.

NEKRASOV

Coasta statului Peru e mîngîiată de apele calde ale Oceanului Pacific. Aerul rar al înălțimilor munților Anzi îi răcorește clima. La 4 kilometri deasupra nivelului mării, natura a creat aici o minune lichidă, lacul Titicaca, pe ale cărui valuri plutesc corăbii peruviene și boliviene.

Adîncurile Cordillerilor ascund mari comori minerale. Cîmpiile de lîngă țărm nu sînt nici ele sărace.

În Peru se află două metale prețioase cărora localnicii le zic *uranio* și *vanadio*, iar societatea americană „Cerro de Pasco Copper Corporation", filiala societății americane „Anaconda Copper Mining Company" care le exploatează, le zice în englezește *Uranium* și *Vanadium*.

În Peru se află mult petrol extras de către o societate numită de indigeni „la compana petrolera Standard Oil".

Localitatea Toquemala e cunoscută în Peru drept sediul principal al zăcămintelor de cobre, adică de cupru și totodată al societății americane „Smelting Refining Company".

Minereul de fier e aglomerat mai ales în jurul localității Marcona și în mîinile acționarilor societății americane „Ruta Construction".

Marile întreprinderi metalurgice din Chimbono se află de asemenea în Peru, datorită așezării localității în această țară, dar sînt proprietatea exclusivă a societății sub control american „Corporation del Santa".

În total, nouă societăți americane și una franceză al căror capital se apropie de cifra de 200 milioane de dolari se îngrijesc de întreaga industrie extractivă a țării și și-au extins în ultimii ani binefacerile și asupra rețelei feroviare și portuare.

După cum constată ziarul canadian „Labours Daily", datorită preocupării atente și îndelungate față de peruvieni, a celor zece societăți, „muncitorii mineri au un salariu care variază între 85 cenți și un dolar pentru ziua de muncă de 10—12 ore, durata ei nefiind reglementată. Locuințele lor sînt în genere niște cocioabe mizerabile."

Statele Unite considerînd — alături de alte măsuri economice — că Peru nu mai trebuie să cumpere vapoare și că poate foarte bine să închirieze vasele companiilor maritime nord-americane, a contribuit cu nonșalanță la ridicarea deficitului bugetar al statului prieten, într-un timp relativ scurt, cu aproximativ 20 milioane dolari.

Evident, nu se putea ca în parlamentul peruvian să nu răsune și unele complimente la adresa prietenului nordic. Revista peruviană „Ballet" informează, de pildă, că, într-o ședință plină de proteste, însuși nepotul președintelui republicii, senatorul Juan Manuel Pena Prado, a fost de opinie că „Peru trebuie să se elibereze de gheara yankee pentru a se orienta spre un comerț liber, stabilind imediat relații cu toate statele din lume".

Lăsînd deoparte termenul nedelicat de „gheară", se poate admite că cerința de a o lua de pe trupul statului Peru, e totuși legitimă.

INDIENI, CREOLI ȘI ALBI

„Din „nu" pe bani fac „da" într-o clipită!"

DANTE

Fără oceane, dar cu munți foarte înalți, fără prea multe orașe, dar cu cel puțin două, minunate, cu harbați indieni lați în spate, cu femei creole splendide care poartă pe cap pălării albe, înalte și în spinare copii care nu plîng niciodată — aceasta e Bolivia. Pe munții ce străpung norii, la 4000 metri altitudine, trăiește indianul de rasă: *Aymara*. El cunoaște o singură plantă: *cactusul*; un singur animal domestic: *lama*, pe care nu-l pot călări decît copiii; o singură băutură: *Pisco*, și, cîteodată, săptămîni de-a rîndul o singură mîncare, mai mult o plantă de mestecat *Kora*. La 2000 metri altitudine, în orașul Cochebamba, trăiește creolul, urmaș al vechilor cuceritori spanioli.

Aici viețuia pînă nu de mult și creolul Carlos Morales, ministru al educației în guvernul bolivian, nu de multă vreme demis din cauza unui scandal public. Fratele său José, oficial, unul dintre conducătorii Băncii de Stat, și în particular furnizor de cozile al unor ministere, cunoștea un singur vehicul, o singură pasiune, un singur vis tractorul.

Indienii Aymara își aduc cîteodată în spate, de la zeci de kilometri, o bucățică de pămînt cu iarbă, ca s-o așeze în fața casei, pe platoul arid. Creolul Morales a transportat tractoarele de la fabrică la Ministerul Agriculturii cu camioanele, pentru că tractoarele erau toate stricate — cu buna-știință a furnizorului și a clientului — incapabile să se miște pe roțile proprii, paralizate de un cancer al cutiilor de viteză.

Indienii sect cositor din minele înalților podișuri și primesc pentru aceasta de la „Anaconda" o sumă zilnică egală cu cuantumul ratiei unui pușcăriaș, dintr-o închisoare nord-americană.

Pentru afacerea cu tractoarele Carlos Rivas, fostul subsecretar de stat al Ministerului Finanțelor și actualul deținut nr. 394 al penitenciarului central din La Paz, ordonanțase drept plată lui Morales, pentru fiecare tractor, o sumă fabuloasă.

Indianul norocos, stăpîn al unei bucăți de pămînt în care intră brăzdarul plugului de lemn, își înhamă *lama* la plug și ară mereu, doar-doar vor prinde rădăcini în țărînă măcar jumătate din semințe. Un fost înalt funcționar al Ministerului Agriculturii, de rasă albă, actualmente coleg de odaie cu Rivas, se frămîntase mult și găsise o soluție de a-i înapoia lui Morales tractoarele stricate ca „necorespunzătoare" fără a-i pretinde și restituirea banilor (ci numai a unei cote-bacșiș).

...Din punct de vedere cultural, cinematografia, literatura și presa nord-americană sînt destul de răspîndite în orașele boliviene.

★

Iată deci cîteva aspecte ale geografiei economice, politice și morale a numai cîtorva țări din America Latină. Aici sînt bogați munții — în aur, uraniu și cositor, sînt bogate platourile — în petrol, salpetru și aramă, sînt bogate deșerturile — în banane, tutun și cacao, sînt bogate șesurile — în pășuni cu ierburi grase și milioane de vite, sînt bogate apele — în pești și trestie de zahăr și sînt foarte bogate companiile nord-americane — în dolari și monede ale fiecărei țări în parte. Numai popoarele acestor țări sînt sărace. Pentru ele, unchiul din America nu mai e de mult o caldă speranță, ci un crunt regret. Nu ele îl moștenesc pe el, ci el le moștenește pe ele. E o rudă nesătioasă, un vecin hrăpăreț, un prieten negru în cerul gurii.

Dar...

...În mitologia popoarelor vechi ale acestor țări există două frumoase legende.

În Columbia se povestește că zeul soarelui, *Bochica*, a hotărît într-o bună zi să-i învețe pe oameni diferite meșteșuguri, pentru ca ei să trăiască bine. Pe pămînt se afla însă și un demon, *Chibchacum*, care lua mințile oamenilor, făcîndu-i să uite cele învățate. *Bochica* nu l-a putut răbda mult timp, și într-un moment de mare supărare a pornit la luptă împotriva lui. Învingîndu-l, l-a pedepsit să poarte pămîntul în spate, pentru a răscumpăra timpul cît pămîntul l-a purtat pe dînsul...

Iar în Brazilia este o legendă după care, la începutul lumii, un zeu bun, *Monan*, i-a învățat pe oameni cum să scoată pîinea din pămînt și cum să-și facă locuințe. Un om foarte rău hotărî însă să-l piardă pe zeul cel bun. El dădu o șerbare și invită pe zeu să se supună acolo unei probe teribile: să sară peste trei butuci aprinși. Zeul se supuse, dar chiar după prima săritură luă foc. Omul cel rău se bucură; dar iată că deasupra celui de-al doilea butuc, din fruntea arsă a lui *Monan* țîșni tunetul, iar deasupra celui de-al treilea butuc, flăcările care-i mistuiseră se transformară în fulger. Tunetul și fulgerul făcură scrum pe omul rău. Și astfel locuitorii pașnici ai pămîntului se putură împărtăși din plin de fericirea vieții.

...Ca număr al populației, America Latină dispune actualmente de circa 150.000.000 locuitori ai pămînturilor sale.

DIURNA MERGE...

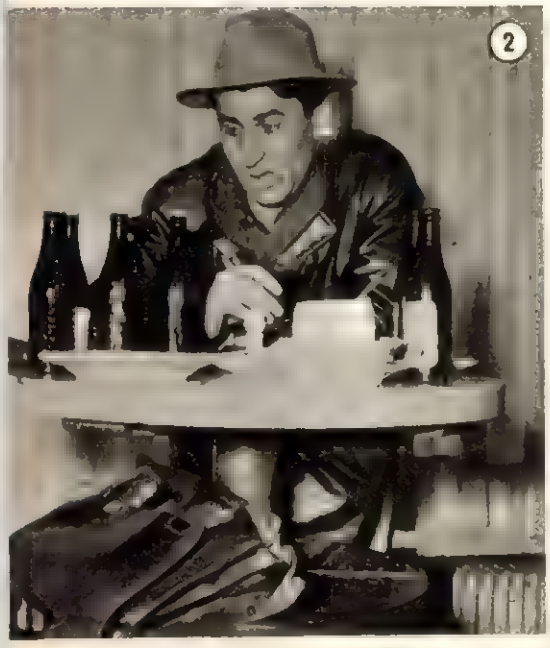

— **Bongiorno Bucureşti, am sosit în deplasare!**

De pe scara vagonului care, abia perceptibil, alunecă de-a lungul peronului, funcţionarul unei întreprinderi dintr-un colţ de ţară salută cu entuziasm cerul albastru al Capitalei, ziua ei însorită şi aerul transparent (foto nr. 1). După monotonia călătoriei, se impune o haltă de ajustare la Bufetul Gării. Parcă pentru ce alceva a fost amenajat chiar aci, în calea celor ce au ieşit din gară spre marele oraş? (foto nr. 2).

E păcat totuşi să te închizi între patru pereţi, chiar şi cu şase sticle „răcoritoare", cînd dincolo de uşă, Capitala te aşteaptă cu braţele deschise, gata să-şi dăruie din plin frumuseţea. Ia-ţi deci servieta şi umblă. Şi fă-ţi vînt cu pălăria: ale naibii „răcoritoare", te încălzesc! (foto nr. 3).

Dar ia te uită: „Revizorul"! Să fii la Bucureşti şi să nu vezi un spectacol ca ăsta? (foto nr. 4).

Nu, hotărît lucru, ar fi o crimă! Pînă seara însă, mai e timp. Şi seara? Să întrebi din om în om la intrare: „N-aveţi un bilet în plus?" Nu şade frumos! Ia să dea o fugă la casa de bilete. Vorba ceea: ce e-n mînă, nu-i minciună! (foto nr. 5).

Aşa. Cu biletul în mînă, ai spectacolul în buzunar. Dar unde o fi ministerul? Pe-aici nu-i greu să te rătăceşti (foto nr. 6)

Aha! Trebuie s-o iei înapoi, apoi la stînga, apoi la dreapta . . . apoi . . . strada . . . nr. . . . Iată-l!... De ce nu se poate intra? Ah, da. Într-adevăr, ziua de muncă s-a terminat de mult (foto nr. 7).

Bine. O să revină mîine. (Masa a luat-o în familie, la tanti Aglaia. A fost plăcut şi... economic). Şi acum, la hotel (foto nr. 8).

Doar nu te poţi duce neodihnit seara la spectacol! Acolo nu ai voie să întîrzii cu nici un chip.

Într-adevăr, e delicios „Revizorul" lui Gogol. Una e să-l citeşti doar, şi cu totul alta să-l vezi pe scenă! Te amuzi copios. A fost o seară — un deliciu! (foto nr. 9).

A doua zi dimineaţă — la treabă! Dar... uite, ar trebui să-i duc un cadou nevestei. De, din Bucureşti! Să nu spună că nu e galantom (foto nr. 10).

La naiba, era să uite comisioanele: Popescu l-a rugat... Ionescu l-a rugat... Piscopescu... Aşa. N-a uitat pe nimeni? Nu, nu. A umblat mult, dar totul e-n ordine. Toate interesele lui Ionescu, Popescu, Piscopescu etc. au fost asigurate (foto nr. 11).

Acum — repede la minister (foto nr. 12)! Cum? Nu e nimeni? Cum se poate, tovarăşe, pleacă toţi deodată, aşa, la oră fixă? Păi, ăsta e curat birocratism!...

. . . . . .

Şi iată-l pe eroul nostru anonim înapoindu-se spăsit la întreprinderea care l-a trimis la Bucureşti cu treburi... Directorului şi colegilor le va explica, firesc, ce specie de birocraţi a întîlnit la Bucureşti şi cum din vina lor, şi numai a lor, a trebuit să stea două zile în plus. Numai amicilor le va şopti tainic la ureche ce minunat se poate petrece în Capitală, pe contul statului (călătorie gratuită, cazare aşijderea, băşca diurna)...

... Mai sînt şi din ăştia... (n-ar mai fi!)

OCHIUL MAGIC

FOTOFOILETON

Text de Doru MIHALCEA

Fotografii de S. STEINER, realizate cu concursul [illegible]

Acest preţ de cost — atît de anost şi sec în aparenţă — ascunde o adevărată lume şi reprezintă pentru economist ceea ce atomul reprezintă pentru fizician. Neted şi rotund la început, el se deschide lăsînd să se întrevadă un hăţiş de formule mai mult laborioase decît complicate, dar în cantităţi industriale. Principalele lui subdiviziuni sînt cîteva, dar una singură dintre ele se subdivide în 25 de compartimente, dintre care unele pot fi amănunţite în continuare. Dar dacă, privit de financiar, are zeci de puncte şi subpuncte, privit de jurnalist are numai două sensuri active: unul în care creşte, altul în care descreşte. De cele mai multe ori preţul de cost e scăzut

[illegible]

Fotografii de M. PAIUC

în producţie de oamenii de la strung, rîndea, sudură, de cei de la planşetă şi riglă; de cele mai multe ori creşte din cauza celor de la aprovizionare, a celor care gospodăresc întreprinderea. Aceste concluzii se referă bineînţeles la întreprinderile de serie — la cele care produc unicate fiind mai greu aplicabile.

Şi, în sfîrşit, de cele mai multe ori cei care scad preţul de cost cîştigă bătălia cu cei care frînează scăderea lui.

★

Reproiectarea alternatoarelor de 19 şi — respectiv — 38 de către inginerul Wilhelm Wagner a adus fabricii „Electroputere"-Craiova economii de tablă silicioasă, fier şi cupru în valoare de două milioane lei anual. Petre Săftoiu a înlocuit axele forjate, prin axe laminate la maşinile rotative, inginerii Iancu Cojocaru şi Ştefan Grosu au reproiectat transformatorul de 25/50 kVA înlocuindu-l cu alt tip — şi asta a dus la economii de sute de mii lei anual.

Se pot face economii şi adunînd şpanul, ascuţind mai rar creioanele, învîrtind la timp comutatorul. Desigur, nici acestea nu sînt de lepădat. Dar pentru marile economii trebuie să studiezi, să cunoşti tehnică, să-ţi baţi capul. Wagner, Săftoiu, Grosu au consultat reviste, cărţi, au urmărit experienţa întreprinderilor din străinătate.

Intr-una din halele întreprinderii „Electroputere", am vorbit cu meşterul Alexandru Covaci.

— Şi cîte inovaţii ai făcut dumneata anul trecut?

— Anul trecut?... Luna trecută am făcut cinci sau şase. Să le vedeţi...

A scos un caiet din buzunar, unde era desenat cîte ceva şi bifat în cap de rînd. Bifase inovaţiile acceptate. Inova — cum s-ar spune — organizat, sistematic, urmărind fluxul tehnologic. Nu erau maşini complicate, nu avusese nevoie de calcule grele. Totuşi, calculase, desenase — făcuse mici proiecte în caieţelul lui. Micşorase cu doi milimetri diametrul unor borne, construise un mecanism care să uşureze transportul unui întrerupător, schimbase ceva la o cuvă. Pretutindeni înlocuise, modificase, corectase, simplificase — era un gospodar ce gospodărea tehnic.

. . . . . .

Producţia în serie oferă mereu posibilităţi de ieftinire. Unii reproiectează, alţii corectează, alţii folosesc capetele de cupru, su-

↑
Ing. Wilhelm Wagner între proiectanții viitorului „Diesel electric".

se consumă — după indicația documentației — 12 m c. cherestea. La calculele ulterioare — măsurînd cu centimetrul băncile, podelele, pereții, măsuța taxatorului — nu ies decît vreo 8 m.c. Restul de patru?! O parte se pierde datorită defectelor lemnului și prelucrării, o altă parte se pierde din cauza întreținerii mizerabile a scîndurilor depozitate. Carpenul și stejarul mor fără ploaie cît sînt copaci, dar mor încă o dată, în ploaie, cînd sînt scîndură. S-a arătat de multe ori că o magazie cu gestionar cu tot ar costa mai puțin decît sutele de metri cubi pierduți prin degradare în ploaie.

Însă dacă lemnul n-are magazie, nisipul de turnătorie și fonta au. Însă n-ajung niciodată acolo pentru că mai e nevoie de o bucată de linie ferată. Și nisipul se degradează, și fonta rugînește.

Dar sînt unele materiale care, chiar dacă au magazie și linie ferată pînă acolo — sau nici măcar n-au nevoie de asemenea linie — nu ajung să fie depozitate la timp. Fie pentru că ministerul n-a trimis planul la timp, fie pentru că aprovizionarea a lucrat fără abilitate. Și atunci, în ultimul moment, în a treia decadă a lunii, cînd se ajunge la asalt, trebuie să cari materialele cu autocamionul. Și asta se traduce așa, pe 1957, la valoarea transporturilor:

cu autocamioane proprii — 908.149 lei;
prin C.F.R. — 1.375.991 lei;
cu autocamioane I.R.T.A. — 1.613.290 lei.

Transportul prin I.R.T.A, care trebuie să fie auxiliar, sporadic s-a lățit ca o zi de post, înghițind multe sute de mii de lei. Mîna lăbărțată a gospodarului a lăsat să crească cheltuielile ca pe un aluat de cozonac. Și fiindcă intervine „ultimul moment" și producția trebuie făcută, utilizezi ce ai în magazie, nu ce ar trebui să ai, și tai în fier ca în carne vie, aruncînd tone de material.

↑
Și o „subsecție" care aduce, în mic, economii mari: brigada de bobinatoare, condusă de Alexandrina Buzdugeanu.

dîndu-le între ele și toate resturile de micafoliu. Totul costă — totul poate să coste mai puțin. Tramvaiele produse de „Electroputere" costau foarte mult în 1954, mult în 1955, destul în '56, mai puțin decît s-a planificat în '57. Acum, prețul lor e aproape jumătate din cel de la început și se mai poate micșora mult. Și tocmai în această perioadă ele s-au îmbunătățit (controlerul, care se defectează uneori, nu se face la „Electroputere") și salariile muncitorilor au crescut. Deci, alternatoarele sînt mai ieftine, transformatoarele sînt mai ieftine, tramvaiele sînt mai ieftine.

În mîna viguroasă a proiectantului și muncitorului, prețul de cost e silit să se facă mai mic. Dar mai e o mînă, mai moale, mai lăbărțată, care-i dă voie să se umfle, să crească, să se diformeze. Fără nici o noțiune de calcul de regie, de cotă de utilaj, îți dai seama „cum devine cazul". La fiecare vagon de tramvai

Asemeni unui ochi magic, prețul de cost înregistrează aceste perturbări, imediat și cu exactitate. Evident, asaltul — care mărește prețul mai sus pomenit — nu poate fi înlăturat deodată. E o boală mai veche și care adeseori depășește fabrica. Dar într-o bună măsură el poate fi atenuat pe loc. Iar materialele se pot păstra din timp în magazii, documentațiile pot fi revizuite. Se fac reduceri masive de cupru și micafoliu, de cositor și material diluant. Nu se pot face oare reduceri de lemn și fier? Nu numai meșterul Covaci, inginerul Wagner, tehnologul Săftoiu, brigada de bobinatoare a Alexandrinei Buzdugeanu lucrează asupra prețului de cost. El a scăzut cu douăzeci la sută, cu patruzeci la sută la principalele produse. Poate să scadă cu șaizeci la sută. În definitiv toate aceste motoare, alternatoare, transformatoare se traduc pînă la urmă în lumină, stofă, filme, pîine. Scăderea prețului de cost trece mult dincolo de incinta fabricii.

←
În ploaie, lemnul moare a doua oară și în loc să devină banchetă de tramvai va fi ars pe foc.

APA ...O PROBLEMĂ

de Radu NOR

H_2O = AUR!...

Apa egal cu aur? Iată o întrebare la care voi încerca să răspund.

APA ȘI NATURA. Dintr-o suprafață de 510.200.000 km² cît are pămîntul, 359.000.000 km² (70%) sînt acoperiți cu apă. Primele microorganisme au luat naștere în apă. Trei pătrimi din masa oricărui corp viu se compune din apă. Orice viață activă (animală sau vegetală) nu este de închipuit fără o cantitate minimă de apă.

Deci... H_2O = Viață!

APA ȘI PĂMÎNTUL. Planta produce din substanțe anorganice (apă și bioxid de carbon), prin folosirea energiei solare și în prezența clorofilei, substanțe organice.

Deci... H_2O = Pîine!

APA ȘI INDUSTRIA. Nu există fabrică sau uzină în care apa să nu constituie o materie primă de prim ordin. Fără apă nu avem electricitate, energie atomică, oțel, ciment, hîrtie, țesături, piele...

Deci... H_2O = Bunuri!

În concluzie, la întrebarea pusă se poate răspunde: formula „apa egal cu aur" nu este valabilă, apa este infinit mai prețioasă decît aurul. Cu o singură condiție: să fie stăpînită și gospodărită de om.

O GREA MOȘTENIRE A TRECUTULUI

Apa... o problemă. În țara noastră, cea binecuvîntată? În țara noastră, scăldată de valurile mării și ale Dunării, străbătută de rîuri și pîraie, în țara miilor de izvoare cristaline?

Da, apa este o problemă! Timp de secole, ea a fost socotită o forță a naturii, căreia omul nu i se poate împotrivi. A stăpîni apa înseamnă construcții, diguri, canale, lacuri de acumulare. Dar construcțiile înseamnă investiții. Adică bani. Și cu banii, regimurile trecute preferau să facă afaceri.

De aceea, țara cea bogată în apă devenea în mulți ani o țară a secetei, un pustiu însetat, o împărăție a foametei. De aceea, cînd se prăvăleau torenții de pe culmile despădurite și spălau țărîna cea bună, țăranilor le rămînea ogorul sterp, pietros, pe care nu încolțea nimic. De aceea, sute și mii de hectare erau inundate, vite înecate, case distruse și oameni, muritori de foame, alungați în cele patru vînturi. Un zbor deasupra Carpaților dezvăluia totul: piraie tumultoase, ripe abrupte, torenți, un peisaj de o sălbăticie ce încînta ochiul turistului, dar îl înfiora pe economist.

Mereu alte arături și orașe erau în primejdie. Amintiți-vă anul 1942. Nu departe de București, apele Argeșului crescuseră pe neașteptate. Comunicația cu Pitești se întrerupsese. Se prăbușiseră poduri, șine de cale ferată fuseseră smulse, case distruse, vite moarte, pierderi de vieți omenești. O mare catastrofă! Astăzi se știe că sumele cheltuite în această regiune pentru refacerea bunurilor distruse atunci de apă ar fi ajuns pentru amenajarea întregului bazin, deci și pentru eliminarea pe viitor a pericolului de inundație.

ALARMA S-A DAT ÎN ANII PUTERII POPULARE

Pămîntul devenise acum al poporului și apa tot a lui devenise. Și, ca orice bun, trebuia îngrijit.

1942... Iată ce a rămas din pod, după trecerea apelor mari.

Mire sînt înfipte în mîlul nisipos al rîurilor...

În ultimii ani, apa începe să fie stăpînită. Iată o priză de apă pentru irigație, construită de curînd la Chirnogi.

În zona de vest a țării s-au luat măsuri de protecție împotriva apelor mari, s-au construit canale, prize de apă pentru irigație pe Crișul Negru și Crișul Repede. Au început lucrările de irigație pe cursul inferior al Ialomiței și pe Brateș. S-au făcut primele lucrări de îndiguire în Lunca Dunării, pentru a se reda agriculturii pămînturile roditoare din aceste locuri.

În anul 1950 se elaborează planul de electrificare a țării și, odată cu el, problema apei se situează pe prim plan. Se fac primele amenajări hidroenergetice, ca aceea de pe Valea Sadului, Așteleu pe Crișul Repede și încep lucrările pentru marea hidrocentrală „V. I. Lenin" de la Bicaz.

Totuși, aceste lucrări au fost proiectate izolat, fără să se aibă în vedere un plan general de amenajare a apelor țării noastre. În 1957 începe o nouă etapă: coordonarea tuturor acestor lucrări pentru stăpînirea și gospodărirea apelor, pentru transformarea lor dintr-un blestem, într-o mare și neprețuită bogăție.

ÎNCEPE LUPTA ORGANIZATĂ

Și lupta începe. Generalii, distinși profesori, ingineri, laureați ai Premiului de Stat, stau aplecați asupra hărților și urmăresc mișcările inamicului. Pe aceste hărți, linii roșii împart întreaga țară în sectoare, corespunzătoare celor mai importante bazine hidrografice.

Telefoane zbîrnîie. Sosesc curieri. Topografii, în echipament de campanie, cu planșetele la subsuoară, se pregătesc de plecare. Pleacă și grupele de cercetași. Aceștia sînt inginerii și tehnicienii, însărcinați cu întocmirea cadastrului apelor. Trebuie surprinsă fiece mișcare a inamicului. Mire sînt înfipte în mîlul nisipos al rîurilor, se măsoară nivelele, debitele, sedimentele. Se cercetează arhive vechi de cîteva decenii, pentru a se cunoaște evoluția unei ape în decursul anilor.

Sună telefonul:

— Alo! În rîul X pătrund apele reziduale ale fabricii de zahăr. Peștii din crescătoria Y sînt în primejdie!

O echipă se deplasează de urgență la fabrică. Cercetează, verifică. Instalația de epurare a apelor reziduale s-a defectat. Se indică măsurile ce trebuie luate. În curînd, primejdia va fi înlăturată.

Rîul Z e năbădăios din fire. Inundă în fiecare an sute de hectare de teren arabil. Combatem inundațiile? Nu, le prevenim! — spun „generalii" și întocmesc planuri de amenajare integrală și de folosire complexă a bazinului respectiv.

Amenajare integrală? Ce înseamnă amenajare integrală? De bună seamă nu numai combaterea inundațiilor. Construcțiile hidrotehnice trebuie să folosească în egală măsură agriculturii, pisciculturii, scopurilor energetice, transporturilor, să înlăture primejdia eroziunii solului. O singură cheltuială — foloase multiple.

Acolo unde apele formează sau întretaie frontiera de stat, lupta se duce umăr la umăr cu detașamentele țărilor vecine. Construcțiile hidrotehnice sînt astfel concepute, încît să folosească ambelor țări.

Inamicul este încercuit. În curînd îi vom cunoaște întreaga forță distructivă, întregul arsenal. Și atunci, vom da bătălia decisivă.

O CĂLĂTORIE ÎN VIITOR

Lunca Prutului e de mult amenajată. Apele au fost domolite și mii de hectare redate agriculturii. De asemenea, apele bazinelor Bega-Aranca-Timiș-Bîrzava-Caraș, care în trecut provocau inundații dezastruoase atît la noi cît și în R.P.F. Iugoslavia, sînt astăzi ținute în frîu de mîna omului. În urma terminării hidrocentralei „V. I. Lenin"-Bicaz — au fost complet amenajate bazinele Bistrița și Siretul inferior. Amenajarea Buzăului și Argeșului a permis irigarea a mii și mii de hectare care arată azi ca o adevărată grădină.

La rîndul ei și Delta Dunării s-a schimbat. Amenajată integral ea a devenit una din bazele economice cele mai de seamă ale țării. S-au înălțat numeroase hidrocentrale pe mai toate cursurile importante de apă. Ele însumează o putere instalată de 8.500.000 kw. Iar microcentralele de pe afluenți vor mări puterea instalată la 14.000.000 kw. Asta înseamnă noi fabrici și uzine, noi bunuri pentru oamenii muncii.

Au fost create căi navigabile cu o lungime de peste 2000 km, pe care circulă vase fluviale de 1.000 tone. Orașele Satu Mare și Iași au devenit porturi. Vapoare care pînă nu de mult puteau naviga doar pînă la Brăila, și-au prelungit traseul cu încă 1.000 de km.

În urma acumulărilor de apă, a regularizării cursurilor și a creării de noi căi navigabile, au putut fi irigate 1.500.000 de hectare, ceea ce a sporit producția cerealieră cu 3 milioane de tone pe an.

Seceta, anii cu recolte slabe, au rămas amintiri triste.

★

Fragment științifico-fantastic? Nu. Imaginea obiectivă a viitorului apropiat, a zilelor cînd apa va fi stăpînită și gospodărită după voia noastră. Pînă atunci însă apa... rămîne o problemă.

OPINII... PE SCURT

DREPTUL LA RÎS

La unele comedii se rîde, la altele nu. Eu le prefer pe cele dintîi nu numai pentru că Molière, Gogol, Goldoni și Caragiale au stabilit pe vecie dreptul oamenilor la rîs, ci și pentru că ele sînt o armă eficace de înfrîngere a răului. În ultimă instanță eficacitatea unei comedii, capacitatea unei satire de a birui vechiul, depinde de măsura în care reușește să stîrnească rîsul spectatorilor împotriva acestui vechi. Iată de ce este îmbucurător atunci cînd tînăra noastră dramaturgie originală se îmbogățește cu încă o comedie adevărată care atacă o temă actuală.

Vi s-a întîmplat de bună seamă să întîlniți în tren, undeva, pe Valea Jiului sau a Mureșului, la Hunedoara sau la Reșița, cîte un localnic care să vă arate de la fereastra vagonului — uneori chiar cu o notă de patriotism local — minunățiile meleagurilor sale și toate cîte s-au făurit acolo, în anii din urmă, pentru ca la despărțire să-și exprime dorința de a se... stabili în Capitală. Mirajul frumoasei capitale a patriei noastre exercită un anumit magnetism, o atracție irezistibilă pentru unele elemente nestatornice din provincie, adeseori cinstite, a căror conștiință încă nu s-a ridicat la nivelul socialismului.

Acesta e profilul moral al cîtorva dintre eroii comediei „Colivia cu șicleți" de Lascar Sebastian și Silviu Georgescu, reprezentată în premieră pe țară la Teatrul de Stat din Petroșani. Spectatorii din Valea Jiului au rîs din toată inima și au aplaudat — nu numai la finaluri de act — asistînd la peripețiile prin care trece familia Pologeanu.

Iordache Pologeanu, capul familiei, cinstit funcționar de poștă, e dominat de atracția Capitalei, conjugată cu necazurile pe care i le pricinuiește un șef nedrept și corupt; supuso sa soție, Lucreția, e de acord să plece și ea la București în virtutea principiului „cum zici dumneata, Iordache", fiica lor Nicoleta, o tînără naivă și visătoare la modul gîscă, și fiul lor Țică, un adolescent chiulangiu de tip bulevardist, vor și ei să evadeze din „îmbîcsita" provincie, a cărei frumusețe și poezie o seziseză însă și o apără cu îndîrjire bunica lor „madam Vlad Țepeș", și unchiul lor Tiribentea, care se dovedește pînă la urmă un adevărat Păcală, știind să dejoace cu iscusință planurile migraționiste ale familiei.

Acțiunea se petrece, după cum arată autorii, într-un centru regional. Dacă încerci să identifici orașul, îl vei găsi pe undeva prin Oltenia. Acest lucru n-are importanță decît în măsura în care umorul sănătos de filiație populară oltenească sporește farmecul comediei. (De aceea nu va putea niciodată pricepe de ce se rîde la această comedie, criticul care ar aprecia ca „vulgară" expresia „la ce ciorile să mai stăm!", pornind pesemne de la premisa că în orice piesă trebuie să se vorbească în limbaj de salon). Și nu-i vorba numai de comicul de limbaj pe care — în treacăt fie-zis — nici Caragiale nu l-a disprețuit. Piesa are un conflict prin excelență comic, care a dat posibilitate harnicului și înfrumosului colectiv al Teatrului de Stat din Petroșani să dea un spectacol de succes.

Actorul Dem. Columbeanu, care a interpretat savuros rolul factorului poștal Brăbete — o ediție oltenească și... „nemagnetizată" a cetățeanului turmentat — și-a cunoscut personajul încă acum un sfert de veac, pe cînd juca pe scenele din Cetatea Banilor. Jean Tomescu a redat cu umor un Iordache Pologeanu autoritar și naiv, iar Ion Stănescu a creat o compoziție (e drept, cu unele inegalități) în rolul de păcălici al lui Tiribentea. A primit aplauze la scenă deschisă și Elena Columbeanu în rolul lui madam Butoiescu, damă frivolă care, tînjind după Capitală, o va vizita cu prilejul unei discuții la „vorbitor" cu soțul ei, infractor de drept comun. Artista emerită Elena Antonescu a creat o reușită soacră... pozitivă, într-un rol demn de regretata Sonia Cluceru.

Partitura generoasă a comediei ar fi putut spori valoarea spectacolului, dacă ansamblul ar fi dispus de mai mult timp pentru repetiții și dacă tinerii directori de scenă D. Căpitanu și Ion Pavlescu — de altfel talentați — ar fi respectat mai riguros legile comediei, ar fi evitat unele elementare greșeli regizorale, (mai ales în ceea ce privește lumina) și ar fi prevenit unele erori de distribuție, ca, de pildă, cea a rolului Sandu Lăstaru, interpretat pueril, sau a rolului Țică, rol „gras" a cărui interpretare debilă și falsă a dăunat echipei.

De altfel, interpretarea piesei a pus probleme grele direcției de scenă nu numai sub raportul valorificării textului, ci și al atenuării unor deficiențe de construcție — mai ales înspre final, unde ritmul scade înainte de căderea cortinei, sau ale unor lungimi — deficiențe ce pot fi ușor remediate de către autori.

În curînd spectatorii multor orașe ale țării vor putea viziona spectacolul „Colivia cu șicleți" prezentat în turneu de către teatrul din Valea Jiului. Iar acei dintre spectatori care, inevitabil, se vor recunoaște în unele personaje, vor trage rîzînd concluzia corespunzătoare. Și cu aceasta, credem, satira lui Lascar Sebastian și Silviu Georgescu își va fi atins ținta.

Andrei BART

Madam Butoiescu (Elena Columbeanu) și Nicoleta Lăstaru (Mimi Munteanu) într-o ședință de... ghicit în cafea.

Trei dintre personaje: madam Vlad Țepeș (Elena Antonescu), poștașul Brăbete (Dem. Columbeanu) și interpreta unui modest rol episodic..

Cuvinte încrucișate

FUM ȘI FUMĂTORI

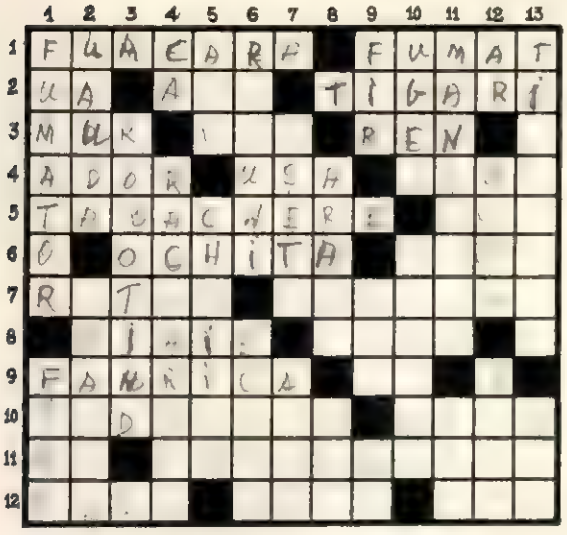

ORIZONTAL: 1) Aprinde — Intrzia în sălile de spectacole 2) Udată la capete — Te adoarme fără morfină — Se transformă în scrum (pl.). 3) Arbust cu fructe gustoase — Fluviu în India — Animal polar. 4) Iubesc în cel mai înalt grad — Servește ca loc de trecere și fumului de țigară — Limba fumătorilor de „Moskva". 5) Plină cu tutun — Arsenic în Moldova. 6) Tintită — Fumătorii numesc astfel țigările din tutunuri prea slabe. 7) A se răsti — Inhalat. 8) Poți să râzi, să plângi sau să șopțești în ea — Fumuri. 9) Băutură de proastă calitate — Rele (nu țigări, ci litere)! 10) F de la „fum" și „fumători" (pl.) — Stinjenel. 11) Început de pasiune — Substanțe ca opiumul, morfina și compușii arsenicului (masc.). 12) Lichid care arde fără fum — Căldura soarelui l-a topit aripile — Producător de opiu.

VERTICAL: 1) Fumul este pasiunea lui — Le colecționează unii fumători. 2) O aduce fumătorul unei țigări bune — Client permanent. 3) Căcași ardeleni (od.). 4) Întrebare nepolitocasă — Ca fumul de țigară pentru fumătorul pasionat. 5) Fiecare dintre ei cu recolta sa de tutun — În buzunarul fumătorului. 6) Festă — Mută ace (pl.). 7) Prescripție medicală care interzice uneori și fumatul — Specie de grîu de munte. 8) Inhalată, cînd e vorba de țigară — Cea legendară a mîncat un măr, cea modernă e adesea fumătoare. 9) Doar unul, de tutun, nu-ți ajunge pentru o țigară — Pentru (lat.) — Aliție. 10) Sursă de lapte — Ars cu țigara sau fierul de călcat. 11) Cu ele pe mîini, nu te frigi — Ține loc de țigară, iarna, alpinistului. 12) Exprimă o dorință la persoana treia — Stau — O lasă fumul în aer. 13) Utensili ai fumătorului (pl.) — Adverb al eleganței în domeniul îmbrăcămintei.

DEZLEGAREA JOCULUI „HAI LA VOT!" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) DOI — VICTORIOȘI. 2) EA — VOTANȚI — ROD. 3) PRIETEN — ELENA. 4) U — ASA — ACLAMARE. 5) TINERI — AI — OȚEL. 6) AN — LIBERTATI — E. 7) TRAI — SUTAȘI — FV. 8) ALEGERI — FEMEI. 9) AME — INO — CA — AR. 10) LAGAR — POALE — IC. 11) I — ALMA — STANCU. 12) ANTENE — MIA — AIR. 13) T — OSTAȘ — AI — ARTA. 14) IURIE — CANDIDAT.

VIZITAȚI CU ÎNCREDERE

MAGAZINELE CENTRALE

din Șos. Mihai Bravu 1
Șos. Mihai Bravu 2
Șos. Mihai Bravu 10

GĂSIȚI SORTIMENTE VARIATE DE:

ȚESĂTURI, GALANTERIE, ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI ARTICOLE DE COPII.

Mercerie, parfumerie și articole foto-sport.

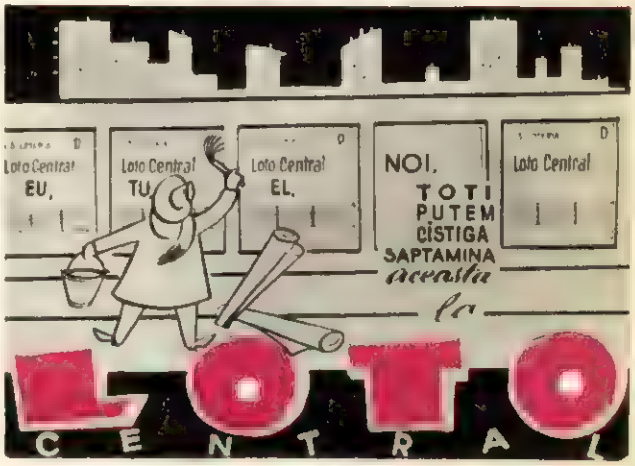

SFATURI practice

O CAFEA NU CA TOATE CAFELELE...

— Și-acum — îmi spuse buna mea prietenă Irina, după ce terminaserăm dejunul la care mă invitase — am să-ți prepar o cafea „a la Balzac".

— Romancierul clasic francez! Poate nu știi că era unul dintre cei mai pasionați băutori de cafea și că a lăsat posterității cîteva rețete celebre pentru prepararea „licoarei arabe".

— De ce „arabe" și nu „turcești"?

— Aa, probabil că nu cunoști originea cafelei!

— Mărturisesc că nu. Știu doar că turcii sînt mari specialiști în prepararea ei, după cum se pare că sînt și mari consumatori.

— Da, draga mea, dar ei n-au cunoscut cafeaua decît prin anul 1551, cînd le-a fost adusă din Persia. Legenda spune că arabii o cunoșteau încă din secolul al IX-lea și că descoperirea ei se datorește unor... capre. Păstorul unei turme a observat că ori de cîte ori caprele lui mîncau fructele unui anumit arbust sălbatic, deveneau neastîmpărate și nu se mai culcau la ora obișnuită pentru siestă. Gustînd și el din aceste fructe, s-a simțit cuprins de aceeași voioșie ca și caprele și tot ca ele n-a mai avut somn. Fructele acestea au devenit astfel un leac contra moleșelii. Ca să nu știe oricine despre ce era vorba, un medic arab de pe vremea aceea, pe nume Razes, a prăjit boabele verzi, le-a pisat și a făcut o licoare neagră, cu care a început să combată — nu fără oarecare succes — frigurile, tuberculoza, scorbutul, migrenele și obezitatea. Uimiți de efectele acestor boabe, un secol mai tîrziu, negustorii olandezi le-au introdus în Europa, unde le vindeau la început foarte scump. Atît de scump, că nici măcar regele Ludovic al XIV-lea nu putea să-și permită luxul de a oferi „licoarea arabă" decît la recepții restrînse...

În timp ce-mi nara acest interesant istoric al cafelei, prietena mea Irina luase rîșnița din bufet și măcina de zor cu ea boabe proaspăt prăjite.

— Prima condiție a unei cafele bune — îmi explică ea — este s-o rîșnești în momentul cînd vrei s-o prepari. În modul acesta îi păstrezi aroma intactă.

— Și dacă n-ai rîșniță?

— Ceri să ți-o macine, în fața ta, la magazinul care ți-o vinde, dar nu îei niciodată o cantitate prea mare. Te aprovizionezi pentru trei, patru zile maximum și, în orice caz, o păstrezi într-o cutie de metal ermetic închisă și într-un loc în care nu există ceva de la care să prindă miros. Fiindcă, întocmai ca un magnet, cafeaua atrage orice miros din jur — de la parfumul pe care îl ai pe batista din geantă sau din buzunar și pînă la spiri-lacul cu care e lustruită mobila din casă.

Tot ascultînd-o, mă trezii că am ajuns împreună cu prietena mea în bucătărie.

— Ce faci? — o întrebai, văzînd că pune o singură ceașcă de cafea la fiert — tu nu bei?

— Cum să nu beau, dragă? Beau și eu, dar o fierb întîi pe a ta. O fac, cum s-ar spune, după toate regulile orientale: fiecare ceașcă în ibricul ei. Dacă aș putea s-o fierb în nisip încins, ar ieși și mai gustoasă. Așa o fierb arabii.

— Bine, ei au și nisip — observai eu.

— În schimb, cei din insula Cuba n-o fierb de loc. Ei o pun doar în apă rece, îi adaugă zahăr și o beau așa.

— Noroc că noi avem obiceiul s-o fierbem.

— Da, dar aici e aici; cît s-o fierbi — asta e marele secret. Uite, o pui în apă rece, fără s-o amesteci și ai grijă ca atunci cînd a dat prima undă s-o retragi de pe flacără. O amesteci cu linguriță în timp ce o retragi și o pui din nou pe foc, pînă dă încă o dată în clocot; atît. Înainte de a o turna în ceașcă, pui o picătură de apă rece în ibric, pentru a face să cadă zațul la fund.

— Spune-mi acum și cum o dozezi.

— Cafea — o linguriță cu vîrf; zahăr tot tot atît. Aceasta bineînțeles pentru o ceașcă obișnuită. Dacă-ți place mai dulce, pui mai mult zahăr, desigur, iar dacă vrei să fie și mai aromată, adaugi puțin praf de cafea după ce a dat în ultimul clocot fără s-o mai fierbi în continuare.

Irina îmi servi cafeaua.

— Gata? — întrebai zîmbind — nu-i mai adaugi nimic?

— Dacă vrei îi adaug puțin rom, dar să știi că-i taie aroma. Iar dacă te-ai afla acum în Japonia ai vedea că ți se servește cu sare, după cum dacă te-ai afla în Olanda, ți s-ar da amestecată cu lămîie și cu ouă. Am să încerc eu o dată figura asta a olandezilor.

— Bun e dumnezeu! Poate am norocul să nu mă nimerească la tine în ziua aceea...

JOSIANA

Un nou film romînesc:

„CIULINII BĂRĂGANULUI"

În urmă cu treizeci de ani, în martie 1928, un romîn, a cărui apariție în literatură se datora marelui scriitor francez ROMAIN ROLLAND, publica în Franța o povestire zguduitoare despre oameni și întîmplări din țara sa. Scriitorul romîn, expatriat în Franța, se numea *Panait Istrati*, cartea — *„Ciulinii Bărăganului"* — și, ca să sintetizăm în puține cuvinte cuprinsul ei, citățm rîndurile dăruite de autor drept prefață:

„Dedic această carte poporului romîn, celor 11.000 de țărani asasinați de către guvernul romîn, celor trei sate rase cu lovituri de tun: Stănilești, Băilești și Hodivoaia crime săvîrșite în martie 1907 și rămase nepedepsite".

Și iată că exact după 30 de ani — în martie 1958 — *„Ciulinii Bărăganului"* se proiectează pe ecrane, iar dacă romanul scriitorului romîn Panait Istrati a apărut pentru prima oară în Franța, filmul produs de studioul „București" poartă în capul listei realizatorilor săi pe regizorul francez Louis Daquin!

„Ciulinii Bărăganului" sînt pe ecrane supuși aprecierii și judecății dumneavoastră. Vă remitem de astă dată rolul de cronicari cinematografici, păstrînd pentru noi doar dreptul la cîteva notații. Să începem cu cele două fotografii.

Sus: Matache și Marin, fiul și tatal. În arșița și vîntul Bărăganului, trag cu obidă după ei toată averea — această căruță hîrbuită. Cît vor dura puterile lui Marin, cînd va cunoaște Matache altceva decît asprimea Bărăganului?

Jos: Judecînd după răutatea neclintită de pe fața boierului, după neliniștea întrebătoare a vătafului Ursu, nimic bun nu-i așteaptă pe Matache și pe cei de o seamă cu el: oamenii pot să piară; pentru boier nu există țărani, sărăcie, boli; boierul nu știe ce-i omenia; el vrea bani!

Poate că nici un film romînesc din ultima vreme n-a întrunit un număr atît de mare de personaje ca „Ciulinii Bărăganului". Interesant de reținut: rolurile mari sînt încredințate unor începători. În rolul lui Matache debutează un băiat de 14 ani dintr-un sat îndepărtat de București: elevul Nuță Chirlea; Tănase e interpretat de tînărul actor Florin Piersic, iar în rolurile Stanei și Tudoriței apar Ruxandrana Ionescu și Ana Vlădescu, amîndouă încă studente ale Institutului de Teatru!

Citățm alte nume demne de reținut din distribuție. Clody Bertola, Eugenia Petrescu-Eftimiu, Mihai Berechet, Nicolae Tomazoglu, Marcel Anghelescu.

Subliniem cu entuziasm muzica filmului aparținînd compozitorului Radu Paladi. Un comentariu profund, sobru, original.

Pentru încheiere, o mărturisire. Scena cea mai bună a filmului (după părerea noastră): hora!

M.M.S.

SPORT

CAMPIONATELE INTERNAȚIONALE DE SCHI ALE R.P.R.

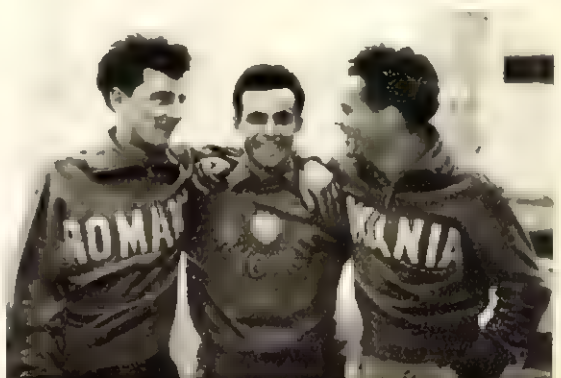

↑ VALEA LUI CARP, așezată într-un minunat decor, a fost locul de întrecere al participanților la campionatele internaționale de schi. *În stînga sus:* START. Arbitrul urmărește acele cronometrului, în timp ce concurentul așteaptă fiecare moment plecării în cursa de slalom uriaș a campionatelor internaționale de schi ale R.P.R.

← PRIETENI ȘI CÎȘTIGĂTORI. Cursa de slalom uriaș s-a încheiat cu victoria schiorului bulgar Gheorghe Dimitrof. Iată-l pe cîștigător (la mijloc), împreună cu concurenții romîni Ion Bîrsan (stînga) și Gh. Cristolovenau (dreapta) clasați pe locurile următoare.

INDEMÎNARE. Cursa de slalom pune la grea încercare tot curajul și toată pricoperea concurenților de-a lungul unui dificil traseu.

TURNEUL INTERNAȚIONAL DE HOCHEI

Cu prilejul inaugurării patinoarului artificial din parcul sportiv „23 August" s-a desfășurat un interesant turneu internațional de hochei, la care au participat patru formații: R. D. Germană (echipa reprezentativă), R. Cehoslovacă (Spartak-Pizen) și din țara noastră (echipa reprezentativă și selecționata de tineret).

În clișeu: formațiile aliniate pe noul patinoar artificial

Fotografie de S. STEINER

ÎN JURUL GLOBULUI

DIN... CARNE ŞI OASE. În cadrul pavilionului sovietic al Expoziției de la Bruxelles vor putea fi admirate — alături de marile realizări ale științei și tehnicii sovietice — și numeroase obiecte de artizanat lucrate din corn și os, printre care și acest bibelou.

NOUA SCRIERE CHINEZĂ. Un grup de studenți din Pekin exersează în fața colegilor lor noua scriere chineză, care înlocuiește străvechile ideograme printr-un alfabet fonetic. Recenta reformă a scrierii chineze este menită să permită răspîndirea învățămîntului modern în întreaga China.

UN SUBMARIN... PERSONAL. Tînărul muncitor polonez Adam Kotarski, în vîrstă de 22 ani, și-a construit singur un... submarin. La prima încercare ambarcațiunea a coborît la o adîncime de 8 metri și a stat 20 de minute sub apă, avînd la bord 4 pasageri.

VA AMINTIȚI?... Cu cîtva timp în urmă s-a anunțat încetarea din viață a artistei Edna Purviance, cea mai veche parteneră de film a lui Charlie Chaplin. Edna Purviance fusese prima artistă aleasă de Charlot pentru a juca împreună cu el, într-o producție cinematografică și obținuse un mare succes în filmul „Emigrantul", din care este reprodusă fotografia de mai sus.

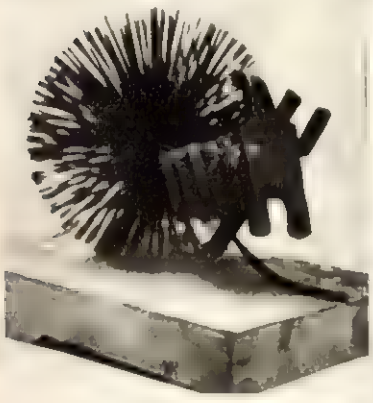

„PLANTĂ ȘI ANIMAL" își intitulează sculptorul Takis noua sa „lucrare" din bronz și fier pe care o expune la Galeriile Hanovra din Londra. Am fi fost însă recunoscători autorului lucrării, dacă ne-ar fi indicat care este planta și care animalul. Altminteri, am fi îndreptățiți să luăm sculptura drept niște unelte de horner.

O COLECȚIE ORIGINALĂ. Pereți tapetați cu... fanioane și tăblițe cu numere de automobili, din cele mai diferite colțuri ale lumii. Colecția aparține unui tînăr olandez.

Ecranizarea „Însemnărilor din Moabit" ale talentatului poet tătar *Musa Djalil* mort în temnițele fasciste, face parte din proiectele studiourilor „Mosfilm" pentru anul acesta. Regia viitorului film o deține A. *Room*.

Conflictul dintre un tînăr medic și un vraci al satului, „specialist" în leacuri băbești, alcătuiește tema centrală a filmului „Medicul și vraciul", pe care îl regizează italianul *Mario Monicelli*, creatorul filmului „Infidelele". În rolurile celor doi adversari apar *Marcello Mastroianni* și *Vittorio de Sica*, acesta fiind la primul lui rol negativ.

Regizorul polonez *Antoniusz Bohdziewski* a terminat luna trecută două filme lucrate concomitent. E interesant de remarcat că, în timp ce „Sfîrșitul nopții" e o dramă inspirată de ultima perioadă a războiului, al doilea film, „Schija în cărbune", e o comedie de actualitate.

Audrey Hepburn, tînăra și talentata actriță americană al cărei renume crește cu fiecare nou film, va fi partenera lui *Yves Montand*, în producția regizorului *Fred Zinnerman* „Istoria unei mame", care se va turna în Congo.

Numele excelentului clovn moscovit *Oleg Popov* este din ce în ce mai cunoscut în străinătate, mai ales după turneul său din anii trecuți în Franța și Germania. Pentru cei care încă nu l-au admirat, filmul „Clovnul luminos", pe un scenariu de *N. Pogodin*, în care Oleg va deține rolul central, va fi o plăcută surpriză.

Ultimul film al marelui regizor spaniol *Bardem* (autorul „Morții unui ciclist") se ocupă de soarta tristă a muncitorilor agricoli din podișul castilian. În rolurile principale apar *Raf Vallone*, *Carmen Sevilla* (partenera lui Fernandel în „Don Juan") și *Jorge Mistral* (partenerul Mariei Felix în „Camelia").

Legiunea Străină a inspirat pe scenariștii celui care lucrează în prezent la filmul „Drapelul negru". Regizorul acestei pelicule, care dezvăluie viața de groază a celor ce s-au lăsat ademeniți, înrolîndu-se în legiune, este *Vl. Cech*, iar echipa de actori cuprinde și artiști neprofesioniști, dintre care cîțiva foști soldați în Legiunea Străină.

9.000 MILE FĂRĂ ESCALĂ. Raymond Cruickshank și-a propus să realizeze cu cuterul său cea mai lungă călătorie fără escală făcută vreodată cu o asemenea ambarcațiune, străbătînd pe apă distanța de la Durban (Africa de Sud) pînă la New York.

VEDETE LA „RĂCOARE". La Hollywood scandalurile se țin lanț. Nu trece o lună fără ca o vedetă să nu facă cunoștință cu „răcoarea" celulei, ca pedeapsă pentru infracțiunile comise — bețe, bătăi, consum de stupefiante etc. Ultima „victimă" este noua „stea" Anthony Franciosa, care pentru a nu desminți „reputația" colegilor săi, a provocat un scandal monstru într-un local, luînd la bătaie mai mulți fotografi. A trebuit să vină poliția și să aresteze „steaua", pentru ca lucrurile să se liniștească.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni · 26 lei; 6 luni · 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

„Regina ceardașului" — la București !

Începînd de miercuri, Teatrul de Operetă din Budapesta prezintă, în sala de pe Șplai, nemuritoarea operetă „Silvia" de Imre Kálmán în rolul titular, artista Martika Németh.

PREȚUL 2 LEI

FLACĂRA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 11 (147)
Anul VII
15 martie 1958

Sus: Jawaharlal Nehru întîmpinîndu-l pe tovarășul Chivu Stoica, la sosirea acestuia la reședința președintelui Indiei.

NEW-DELHI — PARLAMENTUL.

În acest număr:

Pag. 3-4 — Conferința Națională a Femeilor din R.P.R. — fotoreportaj.

Pag. 5-6 — Reportaj despre un prieten — de Florin MUGUR.

— Patrie — poezie de Radu BOUREANU.

Pag. 7-8 — Mai erau patru... — schiță de M. ARSENE.

— Vrăji — poezie de Mihu DRAGOMIR.

Pag. 9 — „Regina Chezareei", patriotismul și libertatea pe șprinceană — pamflet de L. SEBASTIAN.

Pag. 10-11 — Moscova la volan — fotoreportaj de Gh. GHEORGHIȚĂ.

Pag. 12-13 — În India — fotoreportaj de I. MIRON.

Pag. 14-15 — Îi vom revedea în curînd — de Liliana ȘAPLAN.

— Cronica melomanului.

Pag. 16-17-18 — Fără măsură — reportaj de Cornel BOZBICI.

— Notăm.

Pag. 19 — Fără „Zîmbiți, vă rog!" — instantanee fotografice.

Pag. 20-21 — Tradiție — reportaj de Mihai GLĂJA.

— Portretes dr. Iacob Felix.

Pag. 22-23 — Cineaștii își dau mîna — de Gh. IOSUB.

— Scriitori și cărți.

Pag. 24-25 — Diverse.

Pag. 26 — Sport.

Pag. 27 — În jurul globului

Pag. 28 — Caricaturi.

PRIETENIE

Oaspeții romîni în vizită la Institutul de Cercetări Agricole din Delhi.
(Telefoto AGERPRES)

Timp de mai multe zile, tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, însoțit de tovarășii Emil Bodnăraș, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și Avram Bunaciu, ministrul Afacerilor Externe, au fost oaspeții poporului indian prieten. În timpul șederii lor în India, înalții oaspeți romîni au avut întrevederi cordiale cu conducătorii țării și au vizitat localități, instituții, monumente străvechi, fiind peste tot primiți cu căldură de către persoanele oficiale și populație.

Cu prilejul întîlnirilor ce au avut loc între înalții oaspeți romîni și primul ministru al Indiei, Jawaharlal Nehru, au fost purtate discuții în legătură cu actuala situație internațională precum și cu problemele de interes reciproc care să ducă la dezvoltarea pe viitor și la întărirea colaborării dintre cele două țări, în domeniul economic și cultural.

După cum se arată în Declarația comună a președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne și a primului ministru al Indiei, vizita în India a conducătorilor de stat romîni *„a contribuit la dezvoltarea și întărirea relațiilor prietenești existente între cele două țări, servind totodată cauzei păcii și colaborării în lume"*.

Fotocronica FLACĂRII

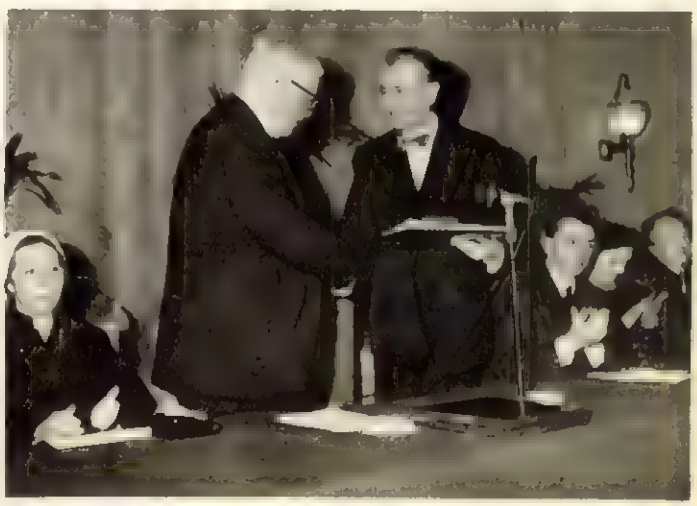

Recent, la Paris, în cadrul unei adunări festive, a fost înmînat Premiul Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare", cunoscutului militant pentru apărarea păcii Emanuel d'Astier de la Vigerie. În fotografie: academicianul Skobelțin, felicitîndu-l pe laureat. →

O lecție binemeritată. Încercînd să tulbure manifestația participanților italieni la luptele din Rezistență, prilejuită de aniversarea a 10 ani de la promulgarea Constituției republicane, deputatul fascist italian De Totto a fost pe loc pus la punct de cetățeni.

În Franța huliganii fasciști încearcă să ridice din nou capul. Iată una din ultimele lor „isprăvi": devastarea librăriei de pe strada Racine din Paris, aparținînd editurii progresiste „Editeurs Français Réunis".

Sala Ateneului în timpul Conferinței

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A FEMEILOR DIN R.P.R.

Fotografii de A. SOVINESCU

De la tribună tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim secretar al C.C. al P.M.R., transmite Conferinței Naționale a femeilor din R.P.R. salutul Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

Scriitoarea Lucia Demetrius a prezentat raportul asupra participării femeilor din R. P. R. la opera de construire a socialismului și apărarea păcii.

Tovarășa Maria Rosetti, președinta Consiliului Național al Femeilor, rostind cuvîntul de încheiere a lucrărilor Conferinței.

„Conferința Națională a Femeilor exprimă Partidului Muncitoresc Romîn și guvernului Republicii Populare Romîne recunoștința fierbinte a milioanelor de femei pentru viața nouă, liberă, pe care o trăiesc astăzi în patria noastră.

În fața noastră stă un cîmp vast de activitate. Să pășim cu hotărîre înainte, mereu înainte, pentru progresul social și cultural al patriei, pentru un trai îndestulat și civilizat al întregului popor muncitor, al fiecărui cămin; să creștem o generație încrezătoare în viitor, pătrunsă de patriotism socialist, capabilă să învingă orice greutăți. Să muncim cu ardoare pentru clădirea edificiului socialist al țării noastre, pentru apărarea marii cauze a păcii și colaborării între popoare".

(Din „Chemarea Conferinței Naționale a Femeilor către femeile din Republica Populară Romînă")

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în mijlocul unui grup de delegate la Conferință.

În pauză delegatele citesc cu sârg ziarele despre desfășurarea lucrărilor Conferinței lor.

Schimb de păreri

Participante la Conferință — muncitoare, intelectuale, gospodine, țărance — surprinse de obiectivul aparatului fotoreporterului nostru.

Delegate din toate colțurile țării, îmbrăcate în pitorești porturi românești și ale minorităților naționale, admiră standurile cu daruri — obiecte lucrate de femei în cinstea Conferinței.

Pionierii sînt întîmpinați cu dragoste.

Reportaj despre un prieten

de Florin MUGUR

Fotografii de S. STEINER

CAP. I, ÎN CARE NI SE PREZINTĂ PERSONAJELE

I se recomandă unui bun reporter să nu scrie despre oamenii cu care e prieten apropiat, deoarece există primejdia să nu-şi poată păstra obiectivitatea. O recomandaţie cît se poate de înţeleaptă. Întrucît însă nu mă pot considera un bun reporter — din modestie — n-am să ascult de recomandaţia cea înţeleaptă. În primul meu reportaj (acesta !) va fi vorba despre Silviu, un prieten. Pentru că am scrupule şi mai ales mi-e teamă că tovarăşii din redacţia „Flacării" au să-mi respingă reportajul, am să mă feresc să fac orice apreciere despre prietenul meu şi am să las să vorbească... nu faptele, ci actele, documentele. Despre ce documente e vorba, se va vedea mai încolo.

De cînd a terminat facultatea de chimie şi pînă s-a hotărît să renunţe la ideea de a lucra cu orice preţ în Bucureşti, au trecut cîteva luni bune de alergătură pe la ministere şi întreprinderi de stat. Silviu a primit şi a răspuns la multe surîsuri amabile, a strîns numeroase mîini întinse cu (sau fără) căldură, a adunat o întreagă colecţie de promisiuni generoase. Într-o vreme se ambiţionase să primească măcar o promisiune pe zi. Oameni mai dintr-o bucată îl sfătuiau însă de-a dreptul, fără să-l poarte cu vorba: „Stimate tovarăşe, te aşteaptă un milion de posturi în provincie. Pleacă măcar pentru cîţiva ani. După aceea, dacă ai să ţii morţiş, ai să obţii un transfer în Bucureşti".

În cele din urmă Silviu s-a hotărît şi a făcut ce trebuia făcut. La Medgidia — unde a fost angajat chimist la Întreprinderile metalurgice de utilaje — l-am condus într-o dimineaţă de iunie torid al lui 1955. Din întîmplările zilei pe care am petrecut-o împreună la noua reşedinţă, am reţinut patru lucruri. Primul: mirarea şi încîntarea lui la vederea unui laborator excelent utilat. Al doilea: că nu e de loc uşor să urci dealul cu două geamantane în spinare, pînă la „căminul burlacilor", unde i se repartizase o cameră. Al treilea: că la Medgidia se joacă mult fotbal — dovadă: mingea care, venind din curte, era să spargă geamul noii sale locuinţe. Şi, în fine, ultimul, dar nu cel mai puţin important: că se află în oraş un restaurant la care se poate mînca o formidabilă ciorbă de peşte.

Toate acestea — bune şi mai puţin bune — n-au avut darul să risipească stînjeneala proaspătului salariat, pe care l-am lăsat destul de trist, făcîndu-mi semn cu mîna din gara oraşului.

CAP. II, ÎN CARE REPORTERUL SE DOVEDEŞTE TOTUŞI OBIECTIV

Spuneam că n-am să fac nici o apreciere despre prietenul meu — şi aţi văzut că m-am ţinut de cuvînt. N-am spus nici măcar că a terminat facultatea cu calificative foarte bune şi asta, oricum, aş fi putut s-o pomenesc. Mai făgăduisem însă că, pentru a fi pe deplin obiectiv, am să las să vorbească actele, documentele. Mă conformez.

Am în faţa mea singura (citiţi: singura) scrisoare pe care mi-a trimis-o în doi ani şi jumătate (ah, prietenia dintre bărbaţi!) şi — mai interesant — cîteva file din jurnalul lui intim, pe care le-am transcris cu îngăduinţa lui. I-am spus că am nevoie de ele pentru un roman, pe care intenţionez să-l scriu. Cum şi prietenul meu a publicat cîndva cîteva poezii (cine îşi mai aminteşte de Silviu Gherasim?), mi-a arătat înţelegere. De altfel, nu l-am minţit. Romanul o să-l scriu eu o dată. La bătrîneţe.

Scrisoarea, mîzgălită cu creionul pe hîrtie proastă, e datată 13 iunie 1955, cîteva zile după venirea lui în Medgidia. Începe aşa: „Deşi ţi-am promis să-ţi scriu mai repede, nu m-am ţinut de cuvînt, din motive foarte meschine: nu ştiu cum am reuşit, dar la vreo trei zile după ce ne-am despărţit, am rămas fără bani. Din fericire, am masa asigurată. Azi am luat vreo 25 de lei, decont pentru biletul de tren cu care am venit — şi m-am socotit suficient de bogat ca să investesc 0.70 lei într-un plic şi să-ţi scriu. De altfel, cred că-ţi închipui că n-am prea multe de spus. Pare-mi-se că s-a scris ceva despre „oraşul unde nu se întîmplă nimic". Dacă nu, o să am întîietatea"

Îmi mai scria: „Şeful laboratorului e cel pe care l-ai văzut şi tu, un inginer oarecare, care în ultimii doi ani a trecut prin opt sau zece întreprinderi (toate de săpun, clei, uleiuri etc., fără laboratoare serioase) şi care are habar de laborator, cel mult cît mine (şi asta înseamnă foarte puţin). Precum vezi, situaţia nu e prea strălucitoare. Şi, cu toate astea, mă simt în culmea fericirii, pentru că, în sfîrşit, fac ceva, după atîtea luni de inactivitate, de care numai eu sînt vinovat. Cu laboratorul mă acomodez destul de repede".

Cam ăsta e cel mai important lucru din scrisoare.

Filele de jurnal pe care le-am transcris cînd l-am vizitat ulterior par să spună că n-a mers totuşi atît de repede. Dar să-l lăsăm să vorbească pe eroul nostru:

3 iunie 1955. După ce am vizitat fabrica, am ajuns la laborator. În fundul curţii, o clădire joasă, posomorîtă, în ciuda ferestrelor mari. În laborator sînt prezentat şefului, un om în vîrstă, cu o figură nu prea atrăgătoare, venit şi el abia de vreo două săptămîni. Nu-mi acordă nici cea mai mică atenţie. De altfel se pare că este ocupat, nu ştiu cu ce. La el în birou se mai află un om înalt, care mi se prezintă ca „tovarăşul Lungu". Cu ce s-o fi îndeletnicind? Sînt dat în grija unei laborante (foarte drăguţe) care mă plimbă prin laboratorul compus din şapte camere. Mare surpriză şi bucurie: laboratorul e excepţional utilat. Mă uit ca un novice, fără să pricep nimic, la aparatele specifice analizelor de aliaje, pe care nu le întîlnisem prin facultate. Mă bucur cînd văd un vas cu apă colorată şi-mi dau seama că este culoarea metil-oranjului. În sfîrşit, recunosc ceva.

13 iunie 1955. (E ziua în care mi-a trimis scrisoarea). După zece zile ştiu la fel de puţin ca şi la început. Am aflat povestea laboratorului: de cînd a fost înfiinţat, duce lipsă de oameni calificaţi. S-au perindat mai mulţi şefi. Nici unul, din diverse motive, n-a reuşit să-l pună la punct. O mulţime de aparate stau degeaba. Actualul şef e destul de puţin în temă. Nu ştiu în ce ramură din chimie e specializat; în nici un caz nu în chimia analitică.

Lungu a venit aici fără nici o calificare. A reuşit să înveţe pe apucate, a citit şi, acum, în măsura posibilităţilor, îndeplineşte muncă de chimist. Face treabă mult mai bună decît mine. Repet analize făcute de laboranţi şi îmi ies anapoda.

1 iulie 1955. Am început să lucrez la colorimetru. Prin facultate am făcut trei-patru ore de colorimetrie practică, la aparate de cu totul alt tip. Nu merge. Repet experienţele de zece ori, de cincizeci de ori.

12 august 1955. Nu citesc decît clasici (Balzac, mult) şi arareori romane poliţiste. Afară de „Cumpăna furtunilor", nici un roman actual cu ingineri. Sau cel puţin nu cunosc eu nici unul. La laborator merge prost.

1 septembrie 1955. Ura! Ştiu unde e greşeala. Sînt mai fericit decît Columb cînd a văzut pămîntul. Prind curaj. Traduc din rusește prospectul bancului metalografic şi încerc să manevrez bancul.

15 octombrie 1955. Lungu pleacă în concediu. Vrînd-nevrînd, trebuie să-i ţin locul, deci să-mi asum întreaga răspundere. Se pare că mă descurc. O să meargă. Trebuie să meargă. Adevărul este că, fără un laborator bun, producţia întreprinderii nu poate fi de calitate. Ieri, la cantină, un muncitor — meseriaş bun, îl cunosc, — mi s-a adresat direct: „Ce faceţi dumneavoastră acolo, la laborator? Ne-am bucurat cînd am văzut că ne vine un inginer nou — şi cînd colo .." Am roşit. Vasăzică, oamenii se gîndesc la mine. Şi nu se gîndesc amabil, ca nişte gazde la un oaspete: mă consideră unul de-al lor şi nu sînt mulţumiţi de munca mea. Au tot dreptul.

18 noiembrie 1955. Mă aflu la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann" din Oraşul Stalin, trimis de uzină pentru trei săptămîni — iniţiativa a fost a conducerii şi a organizaţiei de partid — ca să mai învăţ cîte ceva. Un laborator cu adevărat bine organizat. E cam umilitor să-mi dau seama cît de puţine ştiu. În ultimele săptămîni mi-am limpezit însă un lucru extrem de important: pentru ce lucrez. Nu pur şi simplu ca să meargă bine laboratorul. Trebuie să înceteze zîmbetele oarecum neîncrezătoare cu care sîntem priviţi de unii. Au dreptate s-o facă — şi tocmai asta e grav. Oamenii din uzină (nu toţi: sînt şi chiulangii, dar nu despre ei e vorba) muncesc cu pricepere şi cu entuziasm. Se preocupă, caută soluţii. Progresul în unele direcţii e însă infim — şi asta tocmai din cauza noastră, din cauza mea. Mă înnebuneşte aceeaşi frază, pe care

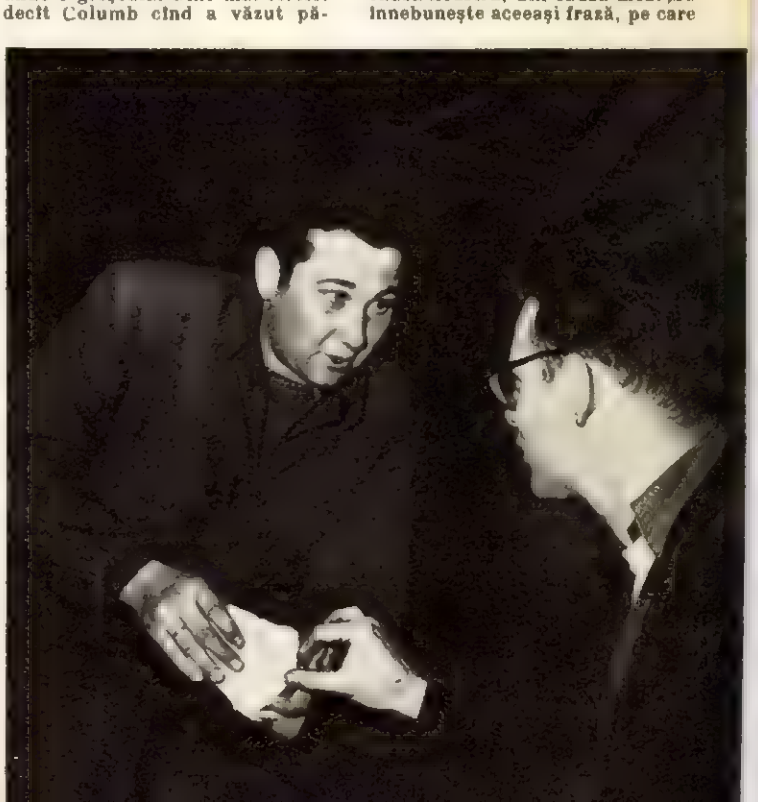

„În sfîrşit, am devenit Chimistul uzinei (cu literă mare). Încep să fiu consultat în probleme importante. Iată-mă cu inginerul Petrişor..." (ing. Petrişor, în stînga — N.R.).

→

Patrie

de Radu BOUREANU

Cînd voi porni pe calea cea din urmă
Însoțitori dă-mi paltinii tăcuți,
Cînd noaptea cel mai stins oftat și-l curmă.
Pe lungul drum al pașilor pierduți.

Pe dealurile tale mai urca-voi
Păduri de sonde negre străbătînd,
Urechea lîngă trunchiuri apleca-voi
O seva neagră să aud pulsînd.

Spre răsărit, prin miez de bărăgane
Voi urmări alaiul nesfîrșit,
Și voi privi cum doarme în gorgane
Sub chivăre de aur visul scit.

Orașele, în urmă să păstreze
Din cel ce-am fost fărîma unui vers.
Și că le-am stat ostaș pe metereze
Să nu mă lase-n cartea vieții șters.

Din răzlețite monastiri moldave
Voi duce-n gînd cununile de preț,
Și-atîng cu umbra zugrăveli bolnave,
Alaiuri pe un zid de Voronet.

Că nu te-oi mai umbla, mă doare gîndul,
Cu lumea vremii mele în șuiș
Cu tot ce viu și nou așteaptă rîndul
Să lasă spre al păcii luminiș.

Cînd voi porni pe calea cea din urmă
De-a lungul tău voi trece cătinel,
Mă voi opri pe dealuri lîngă turmă,
Voi ridica, de-abia născut, un miel,

L-oi pune după gît cum fac păstorii,
Cînd stă de turmă firav și răsnit,
Urcînd spre culmi, l-oi înfrăți cu norii
Spre care fără jale am pornit.

„Nu demult am devenit profesor de chimie la școala profesională a întreprinderii. Cu puștimea am mult de furcă. „Dar de ce e așa?" „Dar de ce nu-i așa"...

o și visez: atîta vreme cît laboratorul o să meargă slab, există pierderi (neplanificate!) de entuziasm, de gînduri bune, de planuri; din vina mea, oamenii muncesc uneori degeaba.

1 februarie 1956. Pe nesimțite devin Chimistul uzinei (cu literă mare). Orice problemă nouă, de domeniul chimiei, ajunge la mine. Și asta, nu pentru că ar fi cine știe ce de capul meu (adevărul e, fără modestie, că am făcut progrese serioase), dar pentru că sînt, practic, singurul. Altădată, problemele noi erau pur și simplu date la o parte. Acum însă există cineva care apără prestigiul chimiei. (Am devenit și lăudăros). De ce să o ascund: mă bucur. De altfel, mă simt tot mai legat de uzină. De cînd lucrurile au început să meargă, zîmbetul neîncrezător a dispărut de pe fața multora. Nu lucrez singur. Laboranții — și Lungu în special — își pierd zile în șir alături de mine, pentru rezolvarea fiecărei probleme. Se dovedește că, o dată porniți pe o cale bună, oamenii din laboratorul nostru pot multe.

10 mai 1956. Inginerul, șeful laboratorului, pleacă din uzina noastră. Sînt numit în locul lui. Va trebui să-mi justific prin rezultate noua calitate.

5 iunie 1956. Se pune problema corectării compoziției chimice și structurii fontei. Împreună cu inginerul Petrișor, șeful turnătoriei de fontă, un om simpatic cu care am devenit prieten, căutăm o soluție. Greu. Și problema e din cele mai importante. În fabrică s-a aflat de încercările noastre. La bibliotecă, în secții, cunoscuți și necunoscuți mă opresc să mă întrebe cum merge. Un bătrînel curios, pe care nu l-am văzut în viața mea — aflu mai tîrziu că lucrează la turnătorie — mă ia într-un colț și, de parcă ar discuta cine știe ce taină, mă interoghează îndelung pe un ton misterios.

Dacă reușim, întreprinderile cărora le furnizăm produse au să aibă de ce fi mulțumite.

8 iunie 1956. Strungarul care acum aproape un an mă întreba neîncrezător cu ce ne ocupăm în laborator m-a oprit ieri pe sală, la direcție, să afle cum stăm cu experiențele. Se vedea limpede — după privire, după strîngerea de mînă, după felul cum mi-a zîmbit — că de data aceasta nu mai are nici o îndoială în legătură cu posibilitățile laboratorului nostru. Lui, îndeosebi, n-aș vrea să-i înșel încrederea.

10 iulie 1956. Merge. Calitatea fontei se ridică.

18 noiembrie 1956. Lungu a învățat să lucreze la tot ce se face nou în laborator. La 40 de ani și cu calificarea lui, e o performanță.

10 decembrie 1956. Trebuie să mă gîndesc serios la problema aspiranturii.

CAP. III, ÎN CARE REPORTERUL DĂ CÎTEVA EXPLICAȚII FINALE

Prietenul meu, Silviu, nu m-a lăsat să-i citesc tot jurnalul. Peste unele din paginile care cuprindeau perioada de la începutul lui 1956 m-a rugat să trec. M-am conformat, înțelegîndu-l. Erau lunile în care s-a căsătorit și și-a adus soția în apartamentul nou, pe care l-a primit într-un bloc din oraș. Probabil că în paginile respective se aflau amănunte de ordin sentimental, nepotrivite pentru ochii curioșilor. N-am insistat, cu atît mai mult cu cît și așa mă simțeam cu musca pe căciulă: știam că paginile transcrise — pentru roman! — le voi da tiparului.

Și acum, cîteva răspunsuri la întrebările pe care mi le-ar putea pune un cititor curios:

— Pentru ce am transcris numai pagini care se referă la 1955 și 1956 și am uitat anul trecut? Nu l-am uitat, dar nu m-au interesat decît cele care se refereau la perioada de început din munca tînărului inginer. Asta era (și este) tema reportajului.

— Cam cît cîștigă eroul meu? În medie, pe 1957, a încasat 1.800 lei lunar.

— Îi plac brunele? Întrebarea ar putea veni de la o cititoare. Răspunsul este: da. O preferă însă pe soția lui.

— Ultima întrebare o pun eu: cum poate fi încheiat un reportaj despre munca de zi cu zi a unui om care continuă să muncească — și anume tot zi cu zi? Răspunsul e limpede: nu știu.

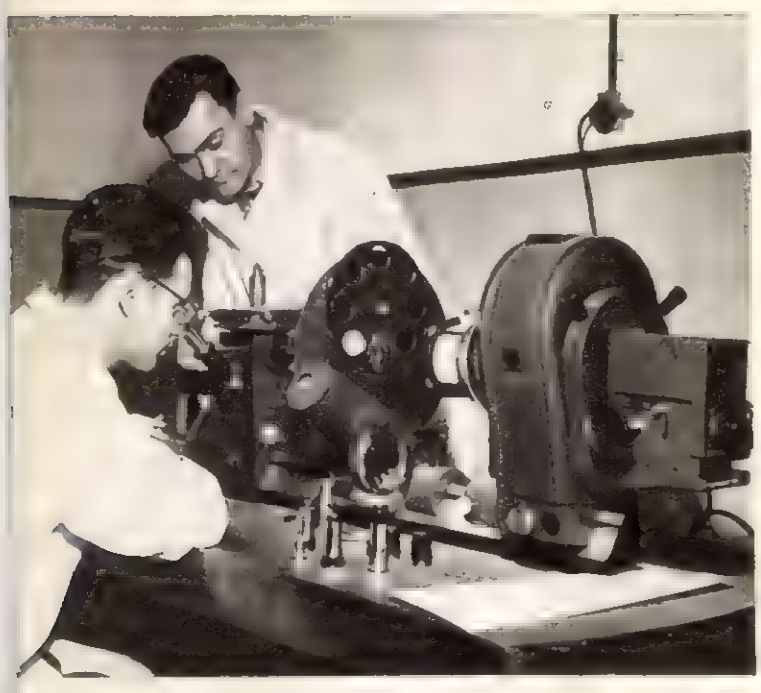

„Lungu (în dreapta—N.R.) a învățat să lucreze la tot ce se face nou în laborator. La 40 de ani și cu calificarea lui, e o performanță..." ←

MAI ERAU patru...

de Maria ARSENE

Ilustrații de N. POPESCU

Mai erau patru persoane în compartiment: un tînăr voinic, cu părul vîlvoi, față rotundă și ochi ascunși după o pereche de lentile verzi, metalice, care-i dădeau capului — nu știu de ce — o înfățișare de broască, un ins cu vîrsta încremenită la frontiera verii cu toamna..., o fată blondă, îmbrăcată bărbătește, și un bătrînel...

Oh, bătrînelul acela cu fața puțin smochinită și privirea vie, iscoditoare. Toată noaptea s-a fîțîit. De pe canapea pe culoar, de acolo — îi auzeam pașii — spre capătul vagonului, pentru ca, după cîteva minute, să deschidă, cu grijă dar cu destul zgomot, ușa compartimentului și să se trîntească oftînd pe plușul cu arcuri... Și iarăși, după — să spunem — un sfert de oră, se ridica, își întindea brațele, ofta, căsca a plictiseală și o pornea — peste picioarele și nervii noștri — spre culoar...

Tînărul dormea, sforăind cu gura deschisă; fata se rezemase cu fruntea de fereastră, fără să știu dacă ațipise sau privea fermecată întinsurile Bărăganului bătute de lună; insul cu vîrsta nedefinită încerca furios să-și ascundă capul, cu urechile în palme, în pardesiul ce atîrna prins de un cui și, în cele din urmă, într-o sacoșă de pînză căreia îi golise conținutul. Ultima lui manevră m-a făcut să pufnesc în rîs și să mă înveselesc puțin, după care, bineînțeles, să nu pot nici eu să închid ochii, căci bătrînelul avea — puteam să jur atunci — argint viu în vine.

Într-un tîrziu dumnealui a vrut să lege un crîmpei de discuție cu mine. M-a întrebat cu-n aer categoric prefăcut:

— Ați mai fost la mare? Merg pentru întîia oară. O fi frumoasă?

Obosită de ziua agitată dinaintea plecării, n-aveam de loc chef să-mi pierd cu el noaptea în taclale. Mormăii ceva și-i întorsei spatele, încercînd și apoi prefăcîndu-mă că dorm.

★

Cînd s-a luminat de ziuă, ieșeam din stația Feteești și ne apropiam de pod. Ne-am repezit cu toții la fereastră.

Insul între două vîrste ocupase, stînd în picioare, nici cît un sfert de geam. Tînărul voinic, dimpotrivă, s-a lățit ca o bucată de unt pe un sandviș, pînă aproape de celălalt pervaz. În spatele lui, eu și fata ne căzneam, săltîndu-ne în vîrfurile pantofilor, să prindem peisajul.

Nu zăream decît crîmpeie de cîmp, copaci și case, milostivite peste umerii masivi ai voinicului care cerceta lacom zarea. După care, o dată cu zuruitul roților pe uriașa punte de oțel, am putut admira pe-ndelete vîrfurile podului. Doar vîrfurile.

Și tot atunci simții o căldură în ceafă. Întorsei capul. Bătrînelul era în spatele meu.

— Dunărea? — mă întrebă.

— Da. Dunărea — i-am răspuns puțin răstit, căci nu mă lăsase toată noaptea să dorm, și enervată, pentru că nu puteam vedea în toată măreția lui fluviul peste care treceam.

S-a strecurat pe culoar și abia la Cernavodă a reintrat în compartiment, așezîndu-se, obosit, în colțul său de lîngă ușă. A căscat discret în palmă, a închis ochii. i-a deschis, a respirat adînc...

Nu m-am putut stăpîni:

— V-ați învîrtit toată noaptea...

— Așa-i! — îmi luă fata vorba din gură. Credeam că-nnebunesc. De cîte ori ațipeam, dumneata... Am să sosesc obosită la mare... Și-i prima mea zi de concediu...

— Ei... — căutai eu să completez acuzarea, dar insul între două vîrste se și repezi.

— Ar trebui făcut un regulament pentru cei care nu respectă în tren liniștea altora.

Și, înainte ca să-mi reiau ideea și fraza, tînărul socoti și el nimerit să intervină, ironic, cu ochii camuflați după aceleași carapace în culoarea spanacului:

— Ne-o făcuși, maestre!

Bătrînelul zîmbi trist. Se foi pe canapea.

— Da... Să mă iertați... V-am deranjat. Noaptea nu pot dormi... Meseria. (Către tînăr). Dumneata ești tot de la noi?

De după ochelari tînărul păru că-l privește mirat și cu luare aminte. Își încordă mușchii pieptului (se observa sub cămașă). Întrebă șiret:

— De unde?

— De la tramvaie.

Voinicul rise cu superioritate.

— N-ai pocnit-o. Sînt fotbalist. Apăr poarta Avîntului din Bălșești, campioană pe raion...

Acum fu rîndul bătrînului să se uite atent la cel care-i vorbea.

— Atunci cum de aflași că-s maistru?

Și deoarece toate încurcăturile trebuie pînă la urmă să se dezlege și mai cu seamă pentru că în vagon se făcuse răcoare și plăcut la tăifăsuit, iar noi eram curioși să aflăm ce meserie are bătrînelul, l-am invitat...

★

Vorbea rar, liniștit și cu o simplitate atît de sfătoasă, că pe loc ne-a prins și ne-a aprins... (Cum vine asta? O să vedeți cum vine). Ascultam.

— De meserie sînt electrician. La tramvaie. Adică controlez și curăț colectorul. Inima motorului. Am 55 de ani. Fac meseria asta de aproape 35 de ani. Noapte de noapte.

— Cum? — a întrebat fata care era în prima zi de concediu.

— Dumneata nu dormi de...? — bîiguii eu.

— De treizeci și cinci?! — exclamă răgușit cel care părea că subit nu mai regretă lipsa regulamentului.

Tînărul continua să-l privească fix, sau poate că dormea. (În momentul acela, faptul nu prezenta importanță).

Bătrînelul reluă:

— Așa-i, cum v-am spus... De treizeci și cinci de ani nu dorm noaptea... Stau în depou... După orele 24, cum începe să sosească primul tramvai în retragere, gata...!

— Gata! Bineînțeles! (eu, care voiam să spun ceva).

— La culcare! La culcare! (insul cu vîrsta și regulamentul).

— Nani! Nani! (fata, legănînd în brațe un prunc imaginar).

Bătrînelul clătină blajin capul.

— Care nani? Intru în cupeu — cum zicem noi caroseriei — desfac capacele, cercetez cu ochii, pipăi cu mîinile, curăț, repar, înlocuiesc... Trec la alt motor și așa mai departe. Mă rog, tot ce trebuie ca vagonul să iasă dis-de-dimineață pe traseu, în bună stare de funcționare.

— Și...? (fata).

— De treizeci și cinci de ani? (eu).

— Nu pui toată nopticica capul pe pernă? (insul).

— Asta mi-e meseria. Chiar și la nuntă — o făcui într-o duminică — începui cheful la cinci după masă și pe la opt seara...

— Așa-i, seara...? (insul).

— Ei...? (eu).

— ...? (fata).

— Am plecat la slujbă, în depou. N-aveam încotro. Pe atunci... Tii, ce timpuri! Eram noi, muncitorii din depou, plătiți a batjocură...

— Na! Mie îmi spui? (eu, cu convingere).

— Întreabă-mă pe mine! (insul, desigur cu multă exagerare).

— Ce vremuri... (fata, cu inflexiuni de melodramă în voce).

Bătrînul părea că nu aude. Rămăsese pe gînduri. După un timp, continuă cu două tonuri mai jos:

— Cînd nu prideam munca noaptea, ne obligau să muncim și ziua, în continuare.

— Ți-era greu? (fata).

— Exploatare, exploatare! (insul, cu patos și cel puțin optzeci la sută demagogie).

— Ei...! (eu, căutînd febril o frază, ca să-i fac praf pe cei care mă întrerupeau).

— La început a fost... Ce să mai spun? Cădeam de-a-n-picioarelea de somn și oboseală. Credeam c-o să-mi dau duhul în cupeu. Ce vreți? O noapte, două, trei, cinci, o sută (bătrînelul).

— Vai, vai, (fata).

— Ce vai? Să fi refuzat, demn, teroarea! (insul).

— N-ai cerut să te schimbe? (eu, în sfîrșit).

Bătrînelul ne privi a poveste.

— Cui să-i cer? Direcției? Patronilor? Acționarilor? Cu ei ne-am luptat. Pentru ore, pentru salarii. Cît despre felul de muncă... M-am obișnuit. Sînt treizeci și cinci de ani de atunci. O viață de om.

— O viață, e drept! (eu, filozofic).

— Și încă ce viață (insul „ooț").

— Of, viață, viață... (fata visătoare).

— Acu' zece ani — spuse mai departe bătrînelul — cînd cu naționalizarea, au vrut tovarășii să mă schimbe cu serviciul, pentru zi. Au vrut ei, dar n-am vrut eu. Au stăruit. Și în cele din urmă am primit. Dar...

— Vezi? (eu, cu satisfacție).

— Foarte bine! (insul).

— În sfîrșit...! (fata).

— N-a mers... Ce-au făcut patronii din mine e greu să mai repar... Adormeam ziua de-a-n-picioarelea. M-am cerut înapoi, la serviciul de noapte. Azi... Nici că-mi pasă. Parcă așa s-ar fi turnat lumea. Să lucrezi din seară și pînă-n zori. Nici un vagon să nu rămînă dimineața de căruță în depou sau să se îmbolnăvească pe traseu. Sute de mii de pasageri în Capitală. Fiecare socotește drumul cu minutele. Atîtea de acasă pînă la stație. Atîtea din stație și pînă la serviciu. Asta-i răspundere, nu glumă! Numai că...

— Numai ce? (insul).

— Numai...? (eu).

— ? (fata).

— Știți... Se mai întîmplă cîteodată să supăr pe careva, pe cîțiva...

— Cum adică? (insul, ipocrit).

— Dumneata? (fata, cu mirare).

— Asta-i bună! (eu, sincer. Pe cuvînt!)

VRĂJI

de Mihu DRAGOMIR

Eu sînt vrăjit, de pot numa-n văpăi
oricînd să mă înfăşur fără teamă!
Sînt vrăji ce din amare, sumbre văi
m-au dus pe culmea muntelui de-aramă,
din anii grei ai vrajei ce-am s-o cînt
pe tot întinsul strunelor din mine...

Eu sînt vrăjit, iubita mea, şi sînt
de-atunci, din anii marilor lavine,
din zilele acelea de dogoare
cînd inima, încet, ne-am desfăcut,
cînd descifram cu frică fiecare
tărîmul celuilalt, necunoscut...
O, sărbătorile timidităţii!
Plutiri cu barca-n balta seculară,
coroanele de nuferi, noaptea clară
cînd numai noi eram străjeri cetăţii...
Sărutu-ntîi, nesigur şi ciudat,
mormanele de pagini răscitite,
parfumul aşteptării chinuite,
şi Dunărea-nginînd-ne-neîudat...
Şi întrebări, şoptite sau tăcute...
Ţiganca ce ne-ntîmpina mereu
să-i cumpărăm buchetele trecute
spunîndu-şi: „zino, sufleţelul meu..."
Cum aş putea uita ţiganca noastră
cu sălbi de tinichea şi ochi de foc,
în vorbe şi-n vrăjitorii măiastră
şi cititoare-n stele şi ghioc?
Mai ştii cînd m-a pîndit să fiu eu singur
ca să ne lege veşnic e-un descînt?
Suna-ntr-un blid cu ciotul unei linguri
şi descînta cu vocea ei de vînt...

O, vraja-n care nu credea nici ea,
cît de sărac ne-a oglindit iubirea!

Era ceva-n descînt, şi nu era,
de mult noi ne-nvăţam cu nemurirea...
O altă vrajă ne lega pe veci,
cu mii de sensuri noi, tulburătoare,
ca puritatea dimineţii reci,
ca vara în solara-nsingerare...

Din anii-neînşi în huruit de tun
cînd mă strîngea centura ca destinul,
cînd un sărut era rămasul-bun
pe totdeauna poate, ca veninul...
Şi-apoi reînvierea, şi chibzuita
în care visul ne-am înghesuit,
bocancii sparţi, cantina, poezia,
şi seceta cu rînjetu-i cumplit...

Şi munca noastră grea, dogoritoare,
o, minunata muncă de-activişti!
Sorbeam o zeamă lungă, fără sare,
dar nu ni se părea nimica trist.
Lipeam afişe, măturam prin sediu
— o, sediul tineretului, îl văd! —
ieşiţi în viaţă ca dintr-un asediu
lăsasem tot ce-i sumbru îndărăt.
Scriam confuze-articole savante,
scandam lozinci şi-abia de-aveam ţigări,
şi-n sărăcia noastră, diamante
ce darnic risipeam în sărutări!
Şi nu te-ai plînge, gingaşa mea, vreodată...
Ne revedeam sleiţi de muncă, rar,
şi soba veşnic ne primea-ngheţată,
şi numai vîsuri ţi-am adus în dar.
Am fost vrăjiţi nu de-un descînt, iubită,
cînd ne-am născut în unul amîndoi.
E vraja veche-a visului în noi,
e-un preţ mai greu ni-i dragostea plătită.

O, dragoste, mantie de văpăi
în care mă înfăşur fără teamă!
Din liniştite, îngheţate văi,
m-ai dus pe culmea muntelui de-aramă
de-atunci, din anii vrajei ce-am s-o cînt
pe tot întinsul strunelor din mine.
Şi dacă strunele, gemînd, n-or ţine,
am să le-nnod cu dinţii, şi-am să cînt...

Bătrînelul se-mpotrivi fără măsură creditului ce i-l ofeream.

— Ba da. Să vedeţi... Acum trei ani, tot aşa. Eram în concediu de odihnă. Undeva, într-o vilă în munţi. Locuiam cu doi tovarăşi în cameră. Dinşii, ziua, toată ziulica, pe creste, în excursie. Eu, de dimineaţă pînă la prînz, în pat. Seara, firească, veneau frînţi de oboseală. Se trînteau ca buştenii în pat. Voiau să doarmă. Eu mă perpeleam pe cearşaf ca un crap viu pe jeratic. În cele din urmă s-au supărat. Mi-am cerut scuze şi, de cum se lăsa noaptea, mă duceam prin parc, pe străzi dosnice, căutînd un loc retras, o bancă izolată, să nu deranjez...

— Ce caracter! (insul).

Ce martiraj! (fata).

— Ce toate la un loc! (eu, ca să fiu mai adîncă).

— Dar crezi c-am izbutit? Aş! Pînă către miezul nopţii, cum o făceam, cum o dregeam, tot deranjam. Ba dădeam peste o pereche — proaspete cunoştinţe ce priveau de pe un colţ de bancă la lună — sau de cîte un grup care asculta un concert la difuzorul din parc, iar paşii mei ce scîrţîiau pe nisip îi înfuriau; ori întrerupeam o discuţie dusă de pe trotuar la fereastra vreunei vile, care se-nchidea — ca toate îndeobşte — la orele zece seara...

— Nu trebuia să-ţi pese. Eşti un erou! (insul, subliniind cu degetul).

— Un adevărat erou (fata, împrospătîndu-şi cu ruj buzele).

— Un erou al zilelor noastre! (eu, străduindu-mă să-mi reamintesc dacă fraza e un titlu de carte, o lozincă sau un citat).

— O vedetă, prima-întîia cu moţ şi sfîrc (fotbalistul, care se trezise din somn sau nici nu dormise, şi întinse aşa, deodată, nitam-nisam, piciorul a „drobgol", peste un ţurloi de-al meu).

Electricianul cu faţa smochinită se-nşurubă mai bine în spătarul de pluş, îşi întinse brusc picioarele „a oboseală" şi, sugrumînd un început de căscat, ne răspunse cu glasul voalat de dulcea toropeală...

Eh, erou! Ca mine... Ca mine mai sînt alţi zece la depou... Şi sute, mii în ţară. După specificul muncii.

— ...? (insul, acru).

...! (fata, dezamăgită).

... (eu, subit indiferentă).

— Telefoniste... Paznici... Medici... Miliţieni... (Locomotiva fluieră prelung). Şi chiar mecanicul care ne-a condus toată noaptea trenul... Erou? Meserie!... Obişnuinţă!... Şi datorie... Atît. că azi facem munca asta pentru noi. Adică vreau să spun că o facem... (A mai căscat o dată).. Mă scuzaţi, mi s-a făcut somn. Bună ziua (şi-a lipit pleoapele şi a adormit).

★

O clipă, două, sau nu ştiu cîte, s-a făcut linişte în compartiment. Păream buimăciţi. Dar ne-am revenit — oho! — repede!

— Eroi d'ăştia, pe toate drumurile... (insul cu ciudă).

— Mi-a furat două ore cu turuiala... (fata, cu revoltă).

— Ei... (eu, reuşind să-mi completez fraza, în ultima versiune). Ei... parcă cine-i crede balivernele?

— Ce să mai spună unul ca mine, care am stat cinci zile şi cinci nopţi la un control financiar, pînă am găbjit buba? (Cinci zile... Cu un hoţ de gestionar (insul, cu emfază).

— O dată... (eu) să vedeţi cum... (mi-am prins nasul cu două degete, ca să-mi aduc aminte şi să aleg faptul). Aşa... Eram la sfîrşitul unei şedinţe de producţie, care începuse cu trei zile în urmă. O şedinţă care urmase îndată ce terminasem audierea unei lungi conferinţe analitice asupra diferenţei între cost şi materie primă... Aşadar, ies din sală să mă răcoresc un pic, cînd preşedintele sindicatului mă ajunge din urmă: „Stai!" — zice. „Stau" — zic. „Nu mai sta" — spune. „De ce?" — spun. „Du-te la sfatul popular raional — zice în-cepe peste o oră o şedinţă în legătură cu igiena muncii şi eşti delegata noastră".

— Erou? Păi atunci Ozon ce-i? Că bate în poartă la păianjen, de i se face noapte în cap portarului... (tînărul, înfierbîntat, vulgar şi fără prea multă cultură).

Şi aşa mai departe...

★

După o oră trenul părăsea Palasul. După cîteva minute, ne înghesuiam iarăşi la fereastră. De data aceasta avusei grijă să mă reped primul. Dar a venit însă care m-a înghesuit iar fotbalistul, mojic, a reuşit numai cu un „permiteţi?" — deşi rămas fără răspuns — să spargă, să lărgească şi apoi să ocupe complet o breşă între mine şi ins. După care să se-ntindă aproape pe-ntregul geam...

În spatele nostru fata se ruga, ameninţîndu-ne amarnic:

— Daţi-mi voie...! Lăsaţi-mă să văd un val. Un singur val din mare... E cea dintîi zi de concediu...

Marea se apropia vertiginos de noi, într-un iureş de 80 de kilometri pe oră. Aci apărea printre copaci, acu' îşi întindea un braţ pe după case, despletindu-şi albăstrimile pînă unde ochiul n-o mai putea despărţi de marginea cerului... Un soare prompt şi darnic, de sezon, trăgea şi poleia cu praf de aur o bucată de şosea peste coamele înspumate ale întinsurilor de ape... Apoi mai era o corabie sau o magazie (nu se observa bine), un remorcher şi, în fund... Ah, în fund... desigur fumul subţire care „trăda" un vapor... Sau un coş de cargobot care „pensula" cu funingine bolta cerească... Ori etc., etc...

Înfundat în colţul canapelei, cu un picior îndoit şi altul întins zăvor la uşă, bătrînelul sforăia în triluri arpegiate.

Pe sub reverul hainei se putea observa bine bareta Ordinului Muncii clasa întîi.

. . . . . .

P.S. Povestirea de mai sus am găsit-o întîmplător, sub formă de note, într-un carnet, în trenul care mă aducea din vacanţă, de la mare, acasă. Am bătut întocmai manuscrisul la maşină şi, nefiind semnat, l-am socotit bun obştesc, dîndu-l spre publicare.

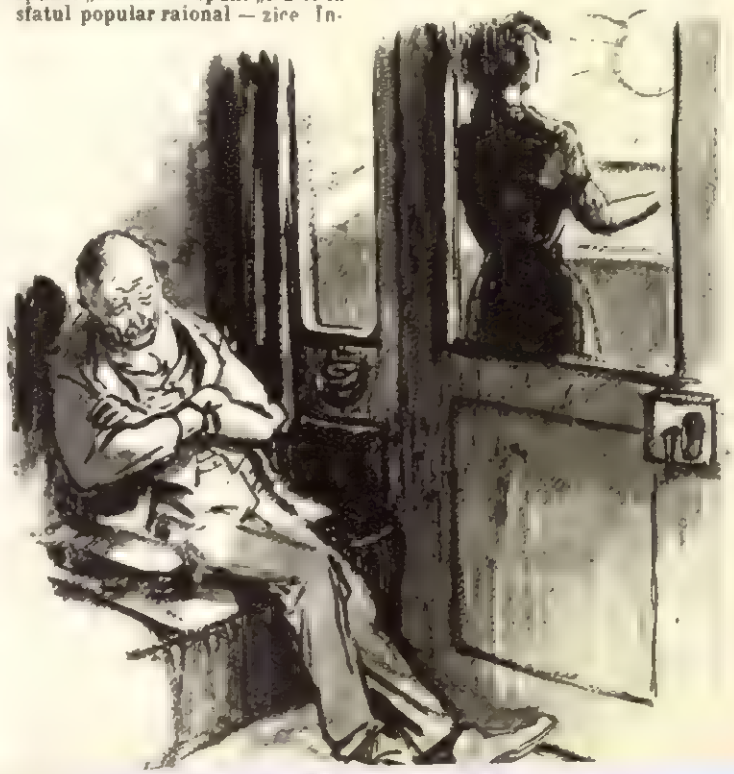

„REGINA CHEZAREEI"

PATRIOTISMUL ȘI LIBERTATEA PE SPRÎNCEANĂ

de Lucăr SEBASTIAN

La Paris, la Théâtre des Arts, se reprezintă o piesă: *„Regina Chezareei"* de unul Robert Brasillach. O seamă de oameni — și nu puțini — au manifestat împotriva reprezentării acestei piese, pentru interzicerea ei imediată. A intervenit poliția. Manifestanții au obținut ce au vrut și, de fapt, n-au obținut nimic. Reprezentația a fost interzisă pentru... ca să se poată juca mai departe. Adică: s-a oprit vînzarea biletelor la casa teatrului, dar poți vedea spectacolul dacă primești o invitație contra cost. Vorba veche: ce mi-e baba Rada, ce mi-e Rada baba! Ministrul de Interne francez, care cu o mînă a luat, iar cu alte două a dat, e un bărbat cult: cunoaște anecdotele lui Anton Pann căci, după cum se vede, a împăcat și capra, și varza. De cînd cu premiera acestui spectacol, cu acea manifestație și cu măsura „ingenioasă" a ministrului de Interne, presa franceză — de stînga, de dreapta sau „independentă", cum i se zice unei părți a presei pariziene — comentează cazul.

Este în adevăr un caz? Este!...

Am în fața mea o fotografie de toată gingășia. Ea reprezintă trei bărbați. Dar bărbați, știi, tot unul și unul. Dacă o iei de la dreapta spre stînga, recunoști în primul, fără să fii de-a dreptul fizionomist, pe un adept fervent al biblicului Onan. Tipul rîde dezgustător, cu o interioară satisfacție de cretin ajuns la apogeu. E un huligănaș, Claude Jeantet, care și-a trădat patria, s-a vîndut inamicului și a vîndut partizani. Al doilea, voluminos, îmbrăcat, pentru a rămîne în amintirea posterității, în uniformă de ofițer hitlerist, este francezul „pur", binecunoscut și la noi, pre nume Jacques Doriot. Rotofeiul nu rîde ca micul Claude, ci rînjește sinistru din buzele lui subțiri. Nasul lui cărnos îi face o umbră pe buza superioară, cam cît o mustață de gen „muscă". În felul ăsta, cu uniforma lui nazistă, cu rînjetul și cu mustața, francezul nostru „pur" ne apare ca un frate obez al lui Hitler. Dată dracului licheaua! În sfîrșit, cel de-al treilea e însuși dramaturgul, autorul piesei „Regina Chezareei", Robert Brasillach. Mic de stat, poartă ochelari și cîrlionț, rîde și el. Este, pesemne, vesel de companie. În spatele lor, ca majestuos fundal, un tanc hitlerist exprimă, simbolic, ideologia acestei trinități.

Robert Brasillach? Simplu: spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți spun cine ești. Faptele lui de vitejie nu mai avem de ce să le citim: poza cu frățiorii spune tot. Mai adăugăm doar un mic amănunt: imediat după război, acest fascist înrăit a fost judecat pentru actele lui de trădare, osîndit la moarte și executat. La ora asta este, carevasăzică, mort.

Însă, contrar dictonului lansat de Joseph Prudhomme după care „dacă mori, ești mort pentru multă vreme", iată că s-a găsit o cucoană directoare de teatru, care a ținut cu grabă să reînvie pe junele feroce de altădată, ținînd în același timp să facă plăcere neofasciștilor parizieni și să facă o murdară afacere bănească.

Foarte bine, ar putea să spună Cutare. Băiețașul a fost un trădător mîrșav. Pentru trădările lui, a plătit cu viața. Zace acum în beznă, cu un cap mai puțin. Dar vorba franțuzului — *ça n'empêche pas les sentiments*. De ce n-am putea, azi, să reprezentăm o piesă rămasă de la dînsul? Și libertatea, ce facem cu libertatea?..

De fapt, acel Cutare nu-i decît o parte anume a presei pariziene. Iată un pasaj — tipic — dintr-un articol publicat în revista „Arts", sub modesta semnătură P.M.: *„Un scriitor, judecat, condamnat, împușcat, trebuie să fie îngropat împreună cu opera lui literară? „Regina Chezareei" trebuie să fie extirpată, fiindcă e semnată cu un nume care displace unui anume număr de oameni? Acestea sînt singurele întrebări. Nu-i vorba de Robert Brasillach, e vorba de libertatea de exprimare"*.

N-ai ce-i mai zice: solidă judecată! Mai, mai să mă las convins.

S-a mai văzut și prin alte părți cum s-au rezolvat probleme asemănătoare. La noi, de pildă, opera unui scriitor de valoare, care la un moment dat al vieții sale a săvîrșit neghiobii sau mîrșăvii politice, este reconsiderată. Adică se alege neghina de bobul de grîu. Ceea ce este nepieritor în opera sa rămîne în patrimoniul spiritual al poporului. Dar omul politic e judecat cu mare asprime, cum îl și judecă istoria.

Cu Robert Brasillach e același lucru? Să fim serioși! Nu-i și nici nu poate fi. Mai întîi, toți cîți scriu despre „Regina Chezareei", fie că sînt pentru interzicerea reprezentării ei, fie că-i sînt favorabili, sînt de acord a recunoaște că piesa e mediocră, lipsită de valoare artistică, o piesă la care publicul cască. Însuși domnul P. M. e silit să arate că-i *„o operă cam fragedă, încă tributară admirațiilor autorului, și care nu va putea niciodată să-și țină făgăduielile"*. Apoi — și aici e ciorchinul problemei — conținutul piesei e huliganic, incitator la ură, xenofob, rasist, pe potriva „principiilor" și actelor săvîrșite în viață de acest „francez" vîndut ocupanților hitleriști. Acest conținut (mai puțin decît mediocritatea formei) a provocat reacțiunea foștilor rezistenți, foștilor deportați și, în genere, a patrioților francezi. *„În această piesă* — spune Jean Paul Sartre în „France Observateur" — *primul dintre personaje, Paulin, expune cu toată convingerea dorită tezele fascismului și ale antisemitismului"*.

Ei și? — parcă ne spun acei intelectuali burghezi care zic că apără integral libertățile democratice, avînd inocența sau ipocrizia de a nu vedea nici o deosebire între libertate și dezmăț. Vorba d-lui P.M.: „Nu-i vorba de Robert Brasillach, ci de libertatea de exprimare". *A d'autres!* (A se slăbi!) Libertate pentru cine și pentru ce? Ba tocmai că e vorba de un Robert Brasillach și alții *de la même farine* (de aceeași speță). Pe nebunul furios îl pui în cămașă de forță, pe criminal îl pui în lanțuri — și nu se supără nimeni. Dimpotrivă. Ne bucurăm cu toții că viața personală nu ne mai e amenințată. Însă ne vine greu a crede că unii scriitori, prin scrierile lor, pot fi egali cu un nebun furios sau cu un criminal sinistru. „Mesajul poetic" al lui Robert Brasillach e acela care a dus, ca toate tezele fascismului, la lagăre de deportare, camere de gazare și cuptoare-crematorii. „Așa e; dar noi ținem mai presus de toate la libertatea pură și absolută" — strigă burghezul naiv sau prefăcut.

Prefăcut, pentru că... Pentru că la Paris a fost interzisă o piesă de Roger Vailland și alta de Jean Genet, piese cu un conținut „de stînga", dar continuă să se joace această mediocritate artistică plină de venin care se cheamă „Regina Chezareei", cum s-a reprezentat, în pace și onor, pînă și-a epuizat succesul care s-a epuizat foarte repede, și o piesă a lui Fabre-Luce, alt fascist bine cunoscut. Pentru că are dreptate Jean Paul Sartre, care precizează că: *„Teatrul* (în Franța — n.n.) *se află în mîinile marii burghezii. Teatrul trebuie s-o slujească sau să moară. Or, burghezia se fascizează în fiecare zi tot mai mult; cum ar putea teatrul să se sustragă controlului triplu pe care aceasta îl exercită asupra lui: prin guvern, prin presă, prin bani?"*

Iată de unde vine această grijă pentru o absolută libertate de exprimare, care-i, de fapt, o libertate pe sprînceană.

E libertatea care asigură reabilitarea și glorificarea criminalilor de război, dîndu-se publicității — într-o culegere de documente ale unor condamnați la moarte — versurile și scrisoarea de adio a trădătorului Brasillach,

„Spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți spun cine ești!". Robert Brasillach „autorul" (primul din stînga), alături de francezul „pur" în uniformă hitleristă Jacques Doriot și de trădătorul pe nume Claude Jeantet. Tancul hitlerist din spatele lor exprimă simbolic ideologia acestei trinități...

alături de patetic „Reportaj cu șireangul de gît" al eroului național ceh Iulius Fucik.

Carevasăzică morții-s tot morți, fie că au fost călăi, fie că au fost eroi, fie că au murit în slujba morții, fie că și-au dat viața pentru triumful vieții... Editorul „Bibliotecii Mondiale" din Paris, autorul năstrușnicei dar nu neintenționatei alăturări, a folosit această libertate ca să împuște doi iepuri dintr-o dată: să înjosească cu noroi memoria lui Fucik și s-o înnobileze pe cea a lui Brasillach.

Halal de așa libertate!

Și mă întorc la amicul P. M. S-a văzut cu cîtă căldură susține el că piesa huliganică a huliganului nu trebuie extirpată numai fiindcă poartă o semnătură ce displace „unui anume număr de oameni". Mi se pare că acest anume număr de oameni — care nu e de loc mic — ar trebui să cuprindă pe toți francezii, inclusiv pe dl P. M., dacă e patriot. Da, sînt unele nume ce desemnează pe trădători și care sînt deplin odioase iubitorilor de patrie.

MOSCOVA

La orice oră din zi și din noapte taxiurile își oferă serviciile

de Gh. GHEORGHIȚĂ

Ninge. Ninge stăruitor, cu fulgi mari, repeziți. Vîrfurile clădirilor înalte nu se mai văd.

Arterele largi, pieţele somptuoase, grădinile, parcurile, casele, oamenii — totul este poleit cu sclipiri de argint.

Moscova, învesmîntată cu hlamida imaculată a zăpezii, îți oferă o privelişte de basm.

De undeva, din depărtare, aştept parcă să răzbată clinchet zglobiu de zurgălăi, să aud trap înfundat de cai sirepi, să zăresc lunecînd prin nămeți, în goana vîntului, pîlcuri de troici. Vestitele troici ruseşti, cu surugii încotoşmănaţi în şube lungi pînă în pămînt, îndemnînd cu chiote telegarii...

Nimic din toate astea. Asemenea imagini ale unor vremuri apuse vor fi existînd pe undeva prin muzee, vor fi stăruind poate în amintirea bătrînelului cu piete cărunte, îmbrăcat după moda veche, cu pantaloni largi vîriți în tureatca cizmelor încreţite, ce trece grăbit pe lîngă mine. Realitatea însă îmi vorbeşte de altceva, de marea metropolă sovietică — Moscova zilelor noastre.

...Ninsoarea a încetat. Se aude zgomot de motoare. Din ce în ce mai aproape. Înşirate lateral, la distanţe egale, pluguri mecanice înlătură rapid, fără îndurare, neaua pufoasă, deschizînd drum cailor de foc. Pe asfaltul neted lunecă în rînduri strînse troicile moderne: credincioasele Pobede, ZIM-urile ceremonioase, impunătoare, Volgile în tonuri dulci de pastel, cu linii armonioase, apoi surorile lor mai mici, Moskvici-urile, şi noile troleibuse aerodinamice...

Pe şoseaua Mojaisk, largă de 70 metri, la o întretăiere, ochiul de Argus al stopului a dat „liber" noianului de maşini. O pereche de tineri, surprinşi în mijlocul străzii, au încremenit locului. Şoferii nu se încruntă şi nici nu bombănesc, ci, atenţi, manevrînd graţios, ocolesc perechea.

Pe nervurile metropolei circulaţia este extrem de vie. Aproximativ 5.300 de tramvaie, troleibuse, autobuse, vagoane de metrou, vase fluviale „plimbă" zilnic peste 8 milioane de pasageri. La dispoziţia călătorilor sînt puse în fiecare zi peste 3.500 taxiuri. Oricine, la orice oră, poate comanda prin telefon un taxi de la una din staţiile ce împînzesc oraşul.

Curînd taxiurile din Moscova vor fi înzestrate cu radiotelefoane, ceea ce va permite dispeceratului central să trimită taxiuri la domiciliul cetăţenilor grăbiţi, din orice punct al oraşului.

Să ne închipuim o masă cu zeci de telefoane. Dispecerul aruncă o privire grăbită pe benzile de comenzi, vede adresa, formează un număr pe discul radiotelefonului şi imediat, în diferitele colţuri ale oraşului, 15 şoferi ridică recep-

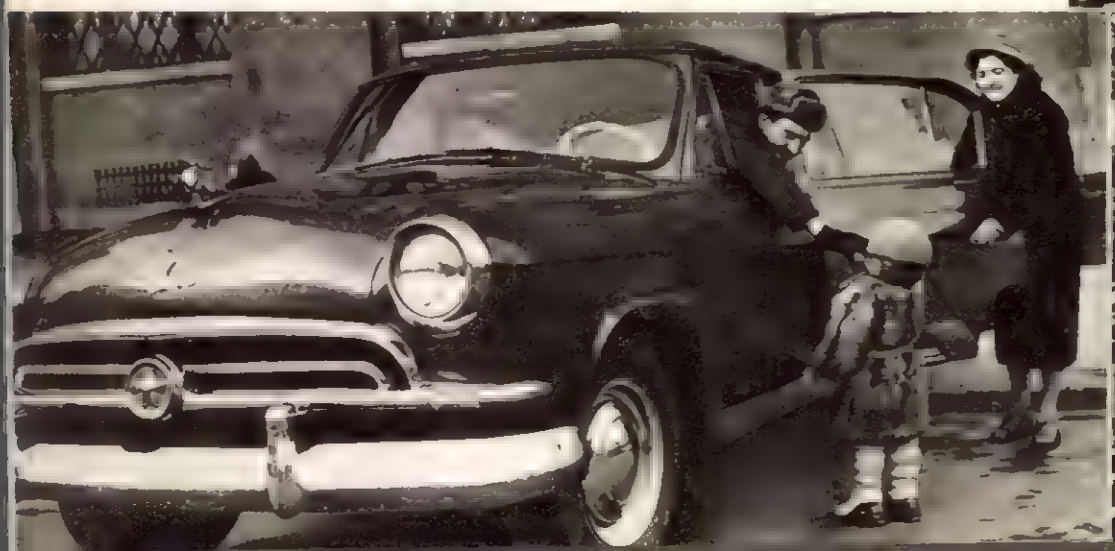

E duminică şi strungarul Serghei Stolearov pleacă la plimbare cu familia sa, în frumoasa lo „Volga". Micul Vova nu mai poate de bucurie!

torul în același timp. Unul dintre ei, cel mai apropiat de locul unde se află clientul, primește comanda de a se îndrepta într-acolo...

Pentru împlinirea și mai mult a cerințelor de transport, în prima jumătate a anului 1958 va lua ființă un nou parc de taxiuri, cu o capacitate de 600 mașini...

Ieri, prietenul meu Tatarințev, de la Uzinele Lihaciov, cunoscător în ale mașinilor, m-a informat: «În curînd uzina noastră va produce în serie noul autoturism ZIL-111, cu un motor de 8 cilindri, avînd 200 cai putere. Limuzina este înzestrată cu cele mai moderne și perfecționate mecanisme automatizate. Caroseria este extrem de elegantă și confortabilă. În interior va fi aer condiționat. Conducerea — simplă și ușoară. Viteza ei va atinge 170 km pe oră.

Și Moskvici-urile vor fi modernizate: puterea noului motor va fi de 45 C.P. Nu va trece mult și pe piață vor apare noi mașini de mic litraj, „Micul Moskvici", cu un motor de 2 cilindri, care vor atinge 75-80 km pe oră. Modelul a fost creat de inginerul A. Andronov...

Noul autobus ZIL-158 are cu 6 locuri mai mult decît ZIL-155. Urcarea a fost plasată după roata dinapoi, mărind astfel securitatea călătorilor. De asemenea, s-au îmbunătățit ventilația și lumina. Părțile rotunjite ale acoperișului au permis instalarea unor ferestre de plexiglas, ceea ce dă pasagerilor posibilitatea să vadă în toate părțile. Mașina are încălzire centrală.

ZIL-127 e un autobus de cursă lungă. El deservește linia Moscova-Simferopol, ajungînd la destinație cu șase ore mai devreme decît trenul. Confortul este ultramodern. Șoferul anunță stațiile din cabina sa, cu ajutorul radioului. Pasagerii călătoresc în fotolii comode, prevăzute cu căști de radio. În autobus aerul este condiționat. Ușile și ferestrele sînt etanșate».

Notînd sumar cifre și fapte, revăd ceea ce scria Lev Kassil: „Îmi amintesc de unii, cînd făceau roată în jurul unui NAM-1, primul automobil sovietic. Era pe vremea aceea ultima și cea mai mare noutate. Sincer vorbind, mașina n-avea aerul Pobedei sau Volgăi din zilele noastre, ci aducea mai mult cu capacul metalic al unei mașini de scris. Dar ea circula pe străzile noastre, ea fusese fabricată în țara noastră, cu mîinile noastre".

♦

S-a înnoptat. Luminile s-au aprins văpaie. Reclamele cu neon roșii, verzi ori violete, valurile de lumini ce se revarsă din vitrine, tonurile calde ce stăruie la fiecare ochi de geam măresc nespus feeria nopților moscovite.

Pe străzile largi ale Moscovei moderne aleargă neîncetat mii de mașini suple, confortabile, elegante, toate „made in U.R.S.S.".

Clinchetului troicilor cu zurgălăi i-a luat locul impetuoasa simfonie a cailor putere.

Moscova, februarie 1958.

Pe largile artere moscovite, furnicarul automobilelor „made in U.R.S.S.". →

Fabricile de automobile din U.R.S.S. produc mii și mii de limuzine moderne. ↓

ÎN

Vizita pe care delegația a făcut-o la reședința primului ministru al Indiei a fost plină de cordialitate.

India — Ceylon — Birmania.
26 spectacole — 116.000 spectatori — 30.000 km parcurși în 60 de zile.

Trei țări îndepărtate... trei cifre... Acesta e bilanțul vizitei întreprinse în Asia de sud-est de către delegația culturală a Republicii Populare Române.

Trei cifre în aparență seci. Și totuși ele ascund o bogată și rodnică activitate, pusă în slujba păcii și a înțelegerii între popoare.

Spectacole, vizite, întîlniri cu oamenii de artă și cultură, toate au contribuit la strîngerea legăturilor de prietenie dintre țara noastră și țările vizitate.

Pentru prima oară dansul și cîntecul românesc au putut fi cunoscute în India, Ceylon sau Birmania. Și frumusețea artei noastre populare, care nici de data aceasta nu s-a dezmințit, a fost peste tot răsplătită prin aplauzele entuziaste ale spectatorilor.

Iar pentru noi, cei ce am participat la acest turneu al păcii și prieteniei, cele 60 de zile de călătorie prin cele trei țări asiatice au însemnat nu numai întîlniri cu publicul și cu personalități politice sau artistice, ci și o cunoaștere mai îndeaproape a bogatei culturi milenare a acestor popoare.

Vă înfățișăm în acest număr cîteva instantanee de la întîlnirile prietenești pe care membrii delegației culturale a R.P.R. le-au avut în India.

← În apropierea Bombay-ului, delegația a vizitat o fermă cooperatistă model, în a cărei grădină se află cîțiva pomi plantați de N.S. Hrușciov și N.A. Bulganin, cu prilejul vizitei lor în India. În dreapta, placa ce indică locul unde a fost plantat pomul de către N.S. Hrușciov. →

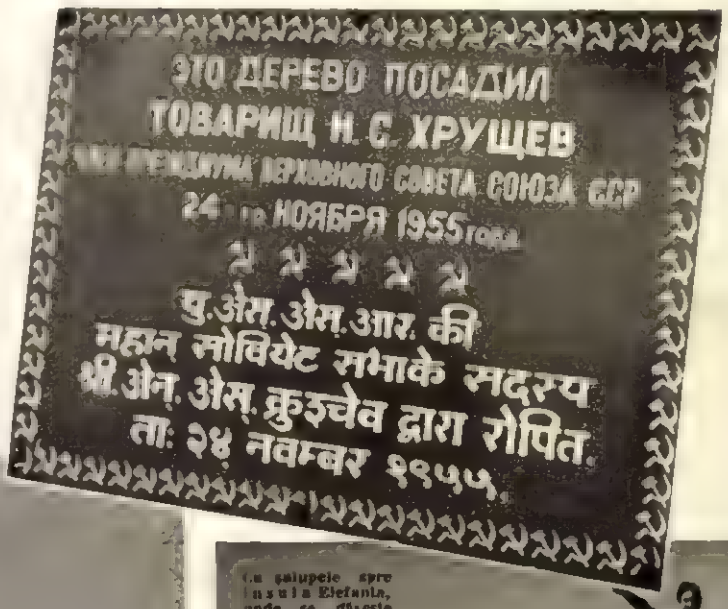

Aproape de Agra, în vizită la Fathepur-Sikri sau Palatul Victoriei, construit din ordinul Marelui Mogul — Regele Ackbar.

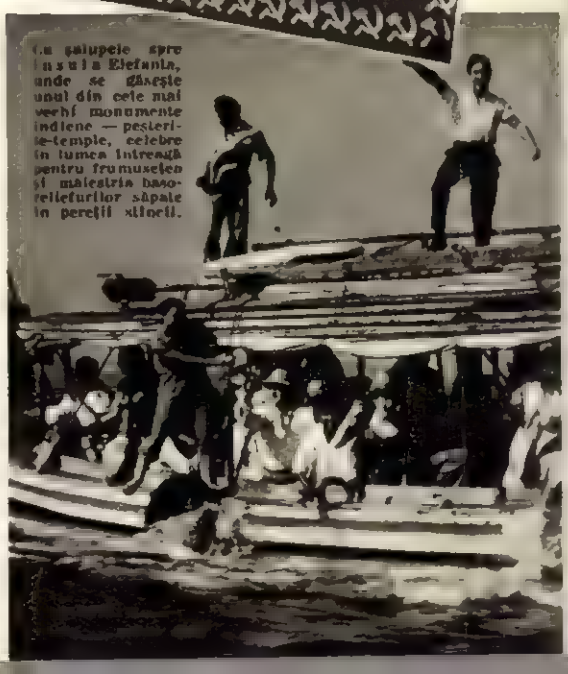

La șalupele spre insula Elefanta, unde se găsește unul din cele mai vechi monumente indiene — peșterile-temple, celebre în lumea întreagă pentru frumusețea și măiestria basoreliefurilor săpate în pereții stîncii.

INDIA

TURNEUL PRIETENIEI ŞI PĂCII

Fotoreportaj de I. MIRON

New-Delhi. După spectacolul de gală, premierul Jawaharlal Nehru oferă artiştilor romîni cunună de flori, simbol indian al ospitalităţii şi preţuirii. →

În timpul uneia din recepţiile oferite în cinstea delegaţiei noastre ↓

Coperta unuia din programele spectacolelor prezentate de artiştii romîni.

La Calcutta, la Academia de muzică şi dans, delegaţia romînă a participat la un rodnic schimb de experienţă. Prilej de noi prietenii. →

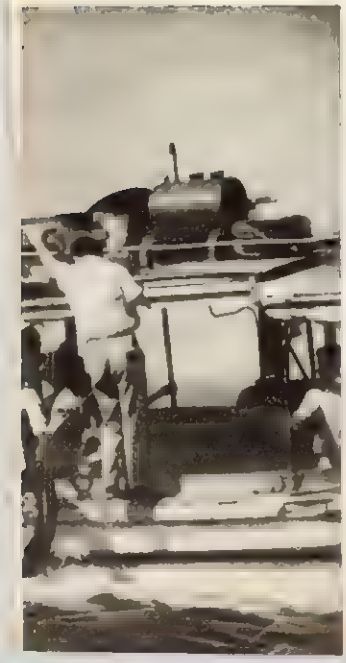

O dimineață caldă, cu soare mult, cu ghiocei și cu fete frumoase, cum sînt toate fetele primăvara. În troleibusul ce mă duce spre redacție se naște o discuție:

— În ce va juca Vraca?

Dar Ion Dacian?

Aș vrea să-o revăd și pe Clody Berthola..

Și așa s-a născut reportajul de față.

★

Zece dimineața. Ne grăbim să-l prindem la repetiție pe artistul poporului George Vraca

1. *O veste prețioasă pentru iubitorii de teatru: Vraca pregătește „Richard al III-lea".*

2. *În curînd o vom vedea pe Clody Berthola în „Sfînta Ioana". Pînă atunci, iat-o într-un colocviu intim cu o statuetă înfățișînd aceeași eroină.*

3. *Stați! Am găsit o altă idee pentru actul II! (Dacian pregătind regia noului spectacol cu „Văduva veselă.")*

Îi vom revedea ÎN CURÎND în noi spectacole

De vorbă cu
GEORGE VRACA,
CLODY BERTHOLA, ION DACIAN

Maestrul tocmai terminase repetiția. Se apropie de noi:

– Ce vor ziariștii?

– Să afle în ce vă vor vedea curînd bucureștenii...

– În „Richard al III-lea" de Shakespeare

– În rol dorit?

O întrebare dificilă. Am interpretat, în cei 40 de ani de carieră, peste 300 roluri în piese românești și străine, clasice și moderne... dar rolul dorit nu l-am jucat încă. Îl aștept. Și sînt sigur că va fi un erou al timpurilor noi dintr-o operă dramatică românească.

★

Dacă ne-am furișa în apartamentul actriței Clody Berthola, am vedea un tablou cam în felul acesta:

Actrița citește. În jurul ei, cărți: Shaw, Debout, Anatole France. Un singur titlu: Ioana d'Arc. Pe birou, pe canapea, stampe, litografii. Un singur chip: fecioara din Orleans. Deodată actrița s-a oprit din citit și ochii caută parcă ceva. S-a ridicat din fotoliu și de pe măsuță a luat o statuie mică, ca o Tanagra: e chipul eroinei din Domrémy.

Nu mai e nevoie să o tulburăm. Știm răspunsul. Curînd (o șoaptă mi-a precizat chiar data: 15 aprilie!) o vom vedea interpretînd rolul Ioanei din piesa lui Shaw. După 30 de ani de la creația marei Ventura și a actriței Lilly Popovici, din nou pe scena teatrului bucureștean o nouă Ioana d'Arc.

★

Pe Ion Dacian e greu să-l prinzi un sfert de oră liber. Actor, regizor, interpret la televiziune, prins mereu în ședințe cu impresarii din străinătate. Am recurs la un șiretlic. Fac un număr de telefon.

„Servus, Ioane-bacî. Mi-s prin apropiere și aș vrea să mă tîr o țîră la dumneata; vrei să-mi fii gazdă... sau rămîn bolindă?"

Peste zece minute vorbeam cu Dacian despre „ai noștri de la Saschiz și Sighișoara", despre opera din Cluj și despre... „Văduva veselă" a lui Lehar, în care Dacian este și interpret, și regizor.

Așadar, vă vedem în contele Danillo, pe scena operetei din București?

Desigur, și fiindcă e vorba de... premiere, vă invit deopotrivă la premiera din martie la Dresda, apoi în Cehoslovacia și, la 3 septembrie, la Teatrul Metropole din Berlin, la opereta „Plutașul de pe Bistrița", cu care berlinezii deschid stagiunea operetei, în toamnă.

Liliana ȘAPLAN

Fotografii de A. LOVINESCU

Cronica melomanului

Tinerețea lui Faust

Una din cele mai vechi legende ale lumii, „Faust", i-a fost hărăzită o veșnică tinerețe: Goethe și Lessing în literatură, Berlioz, Liszt și Gounod în muzică — pentru a nu cita decît pe cei mai cunoscuți — au dat acestui erou și demonicului său aliat Mefisto tot atîtea fețe cîte concepții diferite despre viață și artă i-au luminat. Le-a rămas criticilor să discute semnificația unei viziuni sau a alteia; în cazul lui Gounod, însă, ei n-au prea mult de discutat, pentru simplul motiv că muzicianul francez nu a încercat să dezvolte întreaga complexitate filozofică a ilustrului erou. Nu că nu i-ar fi „izbutit", ci pur și simplu pentru că a urmărit altceva: redarea unei singure fațete a legendei — dragostea; iar în această privință, fără îndoială, Margareta i-a fost o muză mai rodnică decît însuși eroul titular...

Sărăcită sau nu de semnificații, tributară sau nu convenționalismelor — fapt este că opera lui Gounod s-a impus ca atare. Poți iubi „Faust"-ul lui Goethe, „Damnațiunea" lui Berlioz și lucrarea lui Gounod, fără a te gîndi măcar că e vorba de unul și același subiect, pentru că, de fapt, asemănările sînt mai mici decît deosebirile. Însă celui care o pune în scenă pe aceasta din urmă, astăzi — cînd exigența față de viziunea unui spectacol este mai mare ca oricînd — îi apare o dilemă să fie un „Faust" obișnuit, „clasic", întocmai ca la premiera sa pariziană de acum 7 decenii, sau unul „îmbogățit", cu implicații morale și filozofice mai largi? Desigur că prima soluție nu mai inspiră pe nimeni; în cea de-a doua pot exista însă exagerări, tendințe de a face din lucrarea lui Gounod ceea ce nu e, de a depăși nu numai limitele convenționalului, ci și pe acelea ale intențiilor creatorului — ceea ce ar fi regretabil.

Hero Lupescu a evitat cu hotărîre prima soluție și nu a căzut în excesele celei de-a doua; a pregătit un spectacol nou, interesant și original, fără a deveni colaboratorul nedorit al lui Gounod. Și aceasta reprezintă, în mijlocul frămîntărilor și căutărilor actuale ale regiei noastre muzicale, un lucru demn de atenție și de toată lauda. În regia lui Hero Lupescu tronează, cu bună știință, Margareta: de la început regizorul pleacă în alianță cu creatorul. Dar e o Margaretă nouă, care trăiește o dramă mult mai intensă și mai complexă și a cărei victorie asupra lui Mefisto are rezonanțe mai adînci. Într-un decor (Laub și Moroianu) cel mai adesea de o admirabilă inspirație, Margareta își deapănă povestea, cînd de o nobilă poezie (decorul grădinii, de o discretă somptuozitate, a fost intenționat de autorii spectacolului ca un simbol al înnobilării ei morale), cînd de un zguduitor dramatism (scena din biserică a arătat cum se poate face regie modernă inspirată), cînd de o înaltă semnificație etică (deși finalul pare încă puțin căutat, demonstrativ).

Noua tinerețe a lui Faust s-a produs deci printr-o regie și scenografie superioare, printr-o coregrafie extraordinar de realizată (Oleg Danovski) și, implicit, printr-o interpretare muzicală în care s-a vădit efortul fiecăruia de a da cît mai mult (sub conducerea muzicală, sigură și calmă, a lui Jean Bobescu). Cele trei Margarete (Valentina Crețoiu, Cornelia Gavrilescu, Teodora Lucaciu) au fost diferite ca mod de realizare, dar apropiate ca valoare artistică; alături de măiestria recunoscută a primelor două, Teodora Lucaciu s-a impus ca o cîntăreață de stil și cultură vocală, ca o binevenită prezență tinerească. Mihail Știrbei și G. Corbeni i-au adus lui Faust lirismul necesar, pe care glasul cam fad al lui N. Șerbănescu l-a făcut mai puțin sezisabil. Un Mefisto mai veridic ca de obicei a fost întruchipat cu clasica siguranță a lui N. Secăreanu, cu eforturile meritorii, dar cam vizibile, ale lui Viorel Bau și cu glasul și mai ales dicția deficitară ale lui Gh. Ștefănescu (care, scenic, a fost foarte bun). Un reușit Siebel (Vera Rudeanu), un excelent Valentin (M. Arnăutu, O. Enigărescu, N. Herlea, dintre care ultimul este excepțional) au completat echipa unei premiere care a dovedit că și în cele mai bătrîne spectacole poate exista tinerețe.

I. H.

ȚĂRĂ MĂ

Reportaj de Cornel BOZBICI

I

În lumina farurilor care străpung noaptea, un bărbat zace în noroi. Așa cum stă, ai impresia că o forță nevăzută îl ține răstignit de pământ. Ochii, numai ochii mai au viață și privesc — absenți — o stea oarecare de pe firmament. Căci încolo, brațele și picioarele îi stau neputincioase în noroi... Pentru omul acesta s-a dat telefon la „Urgență". O voce disperată a cerut asistență. Și iată-ne aici, în piața Câțelu.

Cînd să fie ridicat, țipă sfîșietor.

— E rănit — se aude o voce.

Într-adevăr, la o palpare a piciorului drept, se simt fragmente de os rupt. Dar cînd cercetez fața ușor însîngerată, mă izbește o duhoare puternică de alcool. Omul e beat...

În jurul nostru e un cerc de curioși. Lîngă rănit, o femeie plînge. Mă apropii. Și ea e beată. Toți tac. Rănitul e urcat în ambulanță.

— Porcii! — murmură cineva cu dispreț.

Mașina „Urgenței" aleargă pe străzile cu lume puțină. E ora cînd se iese de la spectacolele de noapte. Încerc să stau de vorbă cu omul din ambulanță, care și-a revenit puțin, poate și din pricina durerilor care-l încearcă. Aflu că s-a bătut cu un necunoscut. De ce? Era beat și i s-a părut că acesta îi urmărește nevasta. Cît a băut? Ca omul: un kil, două... Nu știe exact socoteala. De ce a băut atît? Ca să se înveselească, să petreacă.

Nu pot continua conversația, deoarece începe să geamă. Renunț să-l mai chinui cu întrebările. Privesc din goana mașinii orașul. Ici, colo, cîte-o fereastră luminată. Tot mai puțini pietoni. Oamenii dorm. Mîine dimineață vor merge fiecare la treburile lor. Numai acesta nu. El nici nu știe că de-abia de acum încep chinurile. Și voia să se înveselească. Ce groaznic l-au înșelat cele cîteva zeci de pahare de vin.

Mă obosesc aceste gînduri și caut să mă preocup de altceva. Dar el geme. Mirosul de alcool s-a întins în fiecare colțișor al ambulanței. Mașina aleargă. De ce beau oare unii oameni peste măsură?

II

Drumurile beției sînt destul de încurcate. Unele duc la decrepitudine, altele la tribunal și multe din ele la spitalele de boli nervoase. Am încercat un sentiment de tristețe, cînd m-am aflat în incinta pavilionului B.V. de la Spitalul nr. 9, unde se tratează alcoolicii. Oare omul nu poartă în sine acel dram de voință care să-l ajute să se sustragă acestei patimi degradante? Oare nu poate lupta împotriva acelei calpe euforii pe care o provoacă alcoolul? Cum ajung unii oameni aici? — mă întrebam. Și ca să aflu răspuns, am stat de vorbă cu cîțiva dintre dînșii.

Numele le voi ignora — ele n-au nici o importanță.

O.C. este un bărbat trecut de 40 de ani, înalt aproape la doi metri. Stăm amîndoi de vorbă într-o cameră mică de tratament. Are obrajii trași, cu pomeții proeminenți și ochii inexpresivi, cenușii. Lucrează la o întreprindere dintr-un oraș de provincie și e contabil. A fost internat aici pentru etilism cronic. Redau convorbirea fidel stenografiată.

Reporterul: De ce te-ai internat?

O.C.: În ultima vreme nu puteam să mă culc, dacă nu eram beat sau cel puțin amețit.

R: Ce beai de obicei?

O.C.: Pînă în anul 1950, vin și bere. Apoi acestea mi s-au părut slabe și am început cu drojdie, rom, spirt alb. Eram obișnuit să mă amețesc și, pentru că nu aveam bani suficienți pentru o cantitate mare de vin, cumpăram băuturi ieftine și tari.

R: Așadar, te îmbătai ca să poți dormi...

O.C.: Credeam. Nu trecea o noapte să am un somn mai lung de două, trei ore. Mă trezeam totdeauna buimăcit.

R: De ce?

O.C.: Aveam vedenii. Zeci de cîini se repezeau la mine să mă sfîșie, ape tulburi mă cuprindeau și încercam desperat să mă salvez de la înec... De multe ori soția mea îmi spunea că sar din pat și nu-mi dau seama unde mă aflu.

R: Cît timp trecea de la o beție la alta?

O.C.: O noapte. Obișnuiam să beau în fiecare zi.

R: Cît?

O.C.: Cel puțin trei sute de grame de alcool și de cei opt sute de grame.

R: Și bani?

O.C.: Bani? O mare parte din salariul meu se ducea băutură...

SUSPECT...

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Aici omul din fața mea se oprește brusc. Simt că ar mai vrea să spună ceva, dar ezită. Sinceritatea de pînă acum și-o învăluie într-o undă de reticență și jenă.

R: Îți ajungea salariul? Îmi răspunzi numai dacă vrei.

O.C. (Suspicios): De unde știți că nu-mi ajungea?... Ei, dar acum e totuna. Trebuie să vă dezvălui încă ceva: aveam în seama mea abonamentele de ziare. Și banii ce-i încasam îi beam. Trebuia să mi-i completeze soția, din salariul ei.

R: Îți plăcea să bei singur, sau...?

O.C.: Nu eram niciodată singur. Totdeauna mă aflam cu colegi sau prieteni. Era unul care mă împrumuta, numai ca să fac cinste. Anul ăsta o luasem razna de-a binelea. Cu o ocazie nevasta mi-a fost plecată la București. Banii pe care mi i-a lăsat i-am băut într-o singură zi. Atunci, ca să fac rost de o altă sumă, m-am dus la prietenele ei și m-am împrumutat, mințindu-le că nu mi-a lăsat bani. Da... da... Nu mai mergea, domnule! O apucasem rău de tot. Am venit aici să mă vindec. Oare o să scap de patima asta?

Numai stînd de vorbă cu oamenii aceștia chinuiți de viciul alcoolic, îți dai seama ce supliciu moral îndură în timpul lor de trezie. Ce puteam să-i răspund? Pe treapta aceasta doar medicii pot să-și spună cuvîntul. Omul a ieșit pe ușă trist...

★

... Bolnavul care a intrat are o față palidă. Pînă își aprinde o țigară, răsfoiesc rapid fișa lui medicală, din care aflu că are 38 de ani. De cîteva luni nu mai lucrează. A găsit un post la o bancă, dar l-a refuzat de teamă să nu fie tentat să sustragă bani, ca să-i bea. A mai fost aici pentru dezalcoolizare, dar într-o zi a dispărut...

R: Ce bei de obicei?

I.A.: N-am preferințe...

R: De ce bei?

I.A.: Bănuiesc obiectul întrebării! Eu sînt de o sinceritate dură. Trebuie să elimin de la început decepția sau bucuria. Declar că am băut numai din cauza anturajului. Sînt un om expansiv, vesel. Eram invitat. Banii pentru băutură n-au fost o preocupare a mea. Plăteau prietenii...

... Pe măsură ce discutăm, se contrazice. Desigur, poarta patimii i-au deschis-o prietenii, dar mai apoi patima și-a desăvîrșit opera. Îl ascult cu atenție:

— Se întîmpla să beau pînă la inconștiență. Atunci mă dezbrăcam și îmi vindeam paltonul și haina. Beția îmi crea o stare de euforie la care nu puteam renunța.

I.A. e un tip politicos și îmi explică pe larg, cu lux de amănunte, chiar justificînd, toată viața lui. Dar aceasta se cheamă oare viață? El se află pentru a patra oară la dezalcoolizare. Familia l-a alungat. Soția îl detestă. A ajuns omul nimănui. Și asta, numai din pricina blestematului de alcool.

„Am vrut să divorțez, însă de teamă n-am făcut-o. M-a luat de gît în plin public. În fiecare seară vine beat acasă și îmi cere bani, iar eu îi dau de frică. Rog procuratura să aplice legile în vigoare". Acestea le spune în esență soția acestui om, în declarația dată organelor judiciare.

III

Pe un pat de fier, în salon, stă culcat un bărbat. Cîțiva etilici glumesc pe seama lui, dar el nu face decît să surîdă îngrijorat. Pe noptiera de alături i s-a pus o sticluță cu vodcă, însă el o ignorează. Omul este alcoolic și azi i se face prima probă cu esperal. Doctorița îi ia tensiunea, apoi îl invită să bea.

Esperalul este o doctorie care, în contact cu alcoolul, naște în organismul bolnavului reacții teribile. Stau la cîțiva metri de dînsul și-i privesc fața. Bărbatul a băut o dușă prudent și acum așteaptă. În salon e liniște. Minutele trec greu. Deodată începe să respire din ce în ce mai profund. Apoi fața i se colorează ușor și treptat se congestionează. Ochii lui parcă nu mai privesc lumea noastră, ci, atenți, urmăresc nevăzute mișcări interioare. Apoi totul, totul, și ochii, și fața, și mîinile trădează o mare suferință. Își cuprinde capul în palme, se zvîrcolește, geme. O, doamne, am senzația că omul va muri în fața mea.

Am stat mai mult de un ceas și am privit dezlănțuirea durerii. Apoi, treptat, și-a revenit. Cînd va mai fi tentat să bea, își va aduce aminte de clipele acestea. Și, înspăimîntat, se va abate din drum...

1) Prima dată a fost așa: „una mică, la botul calului, și apoi plecăm!"

2) „Ala mică" a suferit o „mică" metamorfoză!...

3) La fel și vecinul.

4) ...fază în care lumea-i fără lume"

5) Afară însă totul se învîrtește...

6) Totuși, relativ s-a potolit...

7) ...sigur însă pentru doi ani și șase luni.

8) Iar ochii aceștia nu iartă...

IV

O sală mică, dreptunghiulară, cu pereții goi. E cald și lumea adunată aici și-a dat jos paltoanele și ascultă cu încordare tot ce se întreabă, tot ce se răspunde. Sîntem la tribunalul de urgență. Stau într-un colț și ascult. După „Urgență" și spitalul de boli mintale, cercetînd drumul beției, am ajuns aici. Patima aceasta-i necruțătoare și nu-i iartă pe cei pe care-i prinde în gheare. Aici asist la tragedia unui tînăr de douăzeci de ani. La această vîrstă el suportă consecințele beției.

Stoica Mihai este țesător la „Tricotajul Roșu". Într-o seară, se afla cu prietena lui Lili la restaurantul Ferentari. Au băut un kil de vin. (Cel puțin așa mărturisește). Apoi a început tragedia.

— De ce ai provocat scandal? — își continuă procurorul interogatoriul.

— A venit la mine un cetățean și m-a provocat.

— Martorii declară alt fel. L-ai bătut?

— Nu, nu! L-am îmbrîncit doar și a căzut.

— De ce l-ai călcat în picioare?

— Nu-i adevărat!

— Dar cu paharul de vin ce-ai făcut?

— I l-am aruncat în ochi. Am greșit! Am greșit! Recunosc. Dar nu l-am bătut. Vă rog să mă iertați.

— Ai înjurat personalul de serviciu?

— Asta nu știu. Eram beat. Nu-mi amintesc.

Interogatoriul continuă. Gesturile, fața și vorbele trădează regretul. Dar toți cei de față își dau seama cît e de tîrziu. În seara aceea cînd s-a îmbătat, doar miliția a putut să-l potolească. Toți cetățenii din local au asistat cu groază la dezlănțuirea de furie a tînărului cuprins de nebunia alcoolului.

... Procurorul rostește grav rechizitoriul: act de huliganism. Apoi urmează sentința: este pedepsit cu doi ani și șase luni închisoare. Dura lex, sed lex...

Fața tînărului se transfigurează dureros. Plînge. Iată unde l-a dus beția. Dar lacrimile nu-l mai pot ajuta cu nimic. Dacă atunci...

Îmi întorc privirile de la dînsul, profund emoționat. Prin sticla geamului aburit văd chipul iernii. Afară ninge vesel.

V

Mărturisesc sincer că acest reportaj despre alcoolici mi-a pus nenumărate și complicate întrebări. Pentru eludarea unora, m-am adresat tovarășului dr. Dan Abulius, autorul unei cărți despre alcoolism.

— Cum poate deveni un om alcoolic? — a fost prima întrebare la care l-am rugat să răspundă.

— Este greu de precizat cînd și cum. Cel mai adesea este vorba de exemplul prost (grup de prieteni, familia etc.). Scene ca acestea sînt din păcate foarte frecvente: cîțiva cunoscuți stau într-o bodegă. „Hai să bem numai un păhărel" — spun ei; dar, pe nesimțite, mințile se înfierbîntă. Păhărelul degenerează în beție. Întîmplarea repetîndu-se, azi, mîine, crește numărul băutorilor care devin alcoolici.

— Ce influențe are alcoolismul asupra organismului?

— Deoarece alcoolul în anumită concentrație este un toxic pentru celula vie, se poate spune că nu există țesut sau organism să nu sufere. În primul rînd creierul și, în genere, întreg sistemul nervos. Bețivul este irascibil, lipsit de voință, vorbăreț, obraznic, lipsit de control în acțiunile sale. Goethe scria că fantezia și capacitatea lui de lucru erau deosebit de puternice în zilele în care nu bea vin. „Omenirea ar putea realiza succese nemaipomenite, dacă ar fi trează" — spunea el. Beția dăunează inimii și vaselor de sînge, creînd mari variații în tensiunea arterială, care obosesc inima și slăbesc întregul organism. Apar arterite, anghină pectorală, leziuni ale mușchiului cardiac. Inima își mărește volumul, se infiltrează cu grăsime și nu mai răspunde la eforturi. Sigur este și faptul că mulți alcoolici devin cu timpul ulceroși, ori fac boli grave de ficat (cirozâ). În sfîrșit, despre maladiile provocate de alcool am putea vorbi ore în șir.

— Putem vorbi de băuturi care pot fi preferate în locul altora?

— Cine preferă abstinența de la consumarea alcoolului n-are nimic de pierdut, ci totul de cîștigat. În rest este lucru binecunoscut că băuturile tari sînt mult mai dăunătoare decît cele slabe. S-a mai demonstrat că alcoolul consumat în timpul mesei este mai puțin dăunător decît acela consumat pe nemîncate și că vinul cu sifon sau cu apă minerală este mai ușor tolerat decît vinul băut simplu...

VI

Așadar, iată-mă la sfîrșitul acestui reportaj. N-am intenționat să scriu un tratat de morală antialcoolică. Nu aceasta este menirea reportajului. Am încercat doar să relatez cîteva aspecte din lumea acestei patimi distrugătoare. Și dacă pe unii rîndurile de față îi vor pune pe gînduri, reporterul va fi mulțumit.

NOTĂM!

COVOARE OLTENEȘTI

Zeci și zeci de covoare naționale oltenești, confecționate de femeile din comuna Petroșița, în cadrul cooperativei meșteșugărești „Arta populară", sînt exportate azi peste hotare.

Redăm două aspecte din activitatea țesătoarelor:

1. La războiul manual se lucrează un covor mare, cu motive naționale.

2. Două tinere țesătoare, Aurica Sandu și Eugenia Roșu, execută la gherghef un covor oltenesc

VIITORII ZBURĂTORI

Soarele se apropie de asfințit. Nori grei inundă zarea. Dar nimic nu-i poate împiedica pe elevii școlii de zbor fără motor din Tg. Mureș să-și continue exercițiile.

În fotografia din stînga, unul dintre tinerii elevi ai școlii cercetează aparatele de bord ale planorului, înainte de a-și lua zborul spre înălțimi. În dreapta: tînărul constructor de modele de planoare Demeter Zoltán, din Tg. Mureș, lansînd unul din modelele sale.

Fotografii de O. HOSSU și Meiszter PINKÁSZ

ORCHESTRA „FLACĂRA"

Nu o dată posturile noastre de radio au transmis concerte ale orchestrei „Flacăra" a Sfatului popular al orașului Ploești. Concertele locale ale acestei formațiuni muzicale, conduse de dirijorul George Botez, atrag întotdeauna mii de ploeșteni.

Cu această orchestră se pun la Ploești bazele unei viitoare filarmonici.

Fotografie de I. VERMONT

ÎNCĂ O CASĂ DE NAȘTERI

Locuitorii din centrul forestier Mineciu-Ungureni (reg. Prahova) se bucură de încă o realizare pe tărîm social: din inițiativa sfatului popular și cu sprijinul sătenilor s-a ridicat o casă de nașteri perfect utilată și cu personal sanitar și medical specializat. Fotografia reprezintă aspectul exterior al noii case de nașteri.

Fotografie de I. VERMONT

ȘCOALA PROFESIONALĂ DIN BUHUȘI

În anii puterii populare s-a înălțat una din cele mai frumoase clădiri din orașul Buhuși. Este clădirea școlii profesionale, unde fiii muncitorilor și ai țăranilor muncitori învață o meserie, pregătindu-se temeinic pentru a intra în producție.

Mișa BUCULEI

FĂRĂ „Zîmbiți, vă rog!"

Se va deschide în curînd...
Fotografie de A. MIHAILOPOL

Confruntare
Fotografie de R. RODA

Noutăți din Uniunea Sovietică pe panourile de la Universitate.
Fotografie de R. RODA

Dilemă pentru pești: în care undiță să se prindă?
Fotografie de Dan BÎRLĂDEANU

Un chef cu... lapte dulce.
Fotografie de E. DASCĂLU

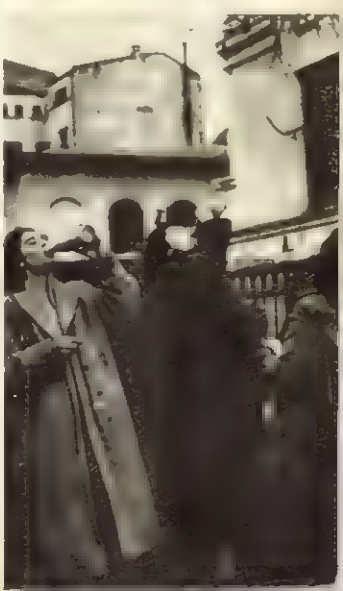

PORTRETE

Dr. Iacob FELIX,

PĂRINTELE IGIENISTICII ROMÎNEȘTI

Foarte puțini dintre cei care trec pe strada dr. Felix, în spatele spitalului „Filantropia", au auzit sau cunosc cîte ceva despre acest medic — una dintre marile personalități ale vieții medicale și științifice românești din cea de-a doua jumătate a secolului trecut.

Născut în Boemia, la Horschitz, în anul 1832, Iacob Felix a urmat liceul la Praga și a studiat medicina la Viena, unde a obținut în anul 1858 diploma de doctor în medicină și chirurgie (Magister chirurgiae). Chiar în acel an a fost chemat în țara noastră și i s-a încredințat postul de medic al orașului Oltenița.

De altfel, dintre cei 99 medici și 36 chirurgi care existau în Muntenia în 1862, după cum arăta o statistică, cea mai mare parte proveneau din țări străine. Cu 9 ani înainte, în 1853, venise în țară și doctorul Carol Davila, care a întemeiat apoi prima școală medicală românească.

În 1859 doctorul Felix a fost numit medicul județului Muscel, iar doi ani mai tîrziu, în 1861, doctorul Davila l-a adus la București, încredințîndu-i în același an prima catedră de igienă și poliție sanitară la Școala Națională de Medicină — prima Facultate Medicală, care a funcționat chiar pe locul unde se află și azi, la Cotroceni. Tînărul doctor a desfășurat o prodigioasă activitate științifică și practică; așa cum remarca, mulți ani mai tîrziu, profesorul Obregia: „...prin lumina minții sale, prin puterea muncii sale, acest om a dobîndit, ca soldații epocii eroice, treaptă cu treaptă, una din situațiile cele mai strălucite la care se poate ajunge în cariera medicală științifică". În 1862 a fost numit medic-șef al Capitalei, în 1879 a fost ales membru activ al Academiei și decan al Facultății de Medicină (1883-1887), după care, de la 1892 și pînă la 1899, a condus întreaga activitate medicală din țară, ca director general al serviciului sanitar.

Pedagog excepțional, om de vastă cultură, doctorul I. Felix a organizat primul serviciu sanitar al țării pe baze riguros științifice, înlăturînd haosul, incompetența și bunul plac ce hălăduiseră pînă atunci în acest domeniu. Studiind cu pasiune documentația științifică a vremii și avînd o mare experiență practică, dr. Iacob Felix a adus un mare aport la dezvoltarea tinerei științe igienistice, care făcea în Europa primii pași, și a abordat cu competență și alte discipline medicale, despre care a publicat numeroase articole, broșuri și tratate, scrise cu un deosebit talent literar și impregnate de o mare dragoste pentru popor. În multiplă sa activitate publicistică, doctorul Iacob Felix a scris despre alimentația țăranilor români (1861), observațiuni asupra pelagrei (1862), despre apele de băut ale bucureștenilor (1864), febra recurentă (1865) (precum și un studiu despre desfășurarea acestei epidemii la Sfi. Petersburg, ca urmare a observațiunilor științifice făcute împreună cu dr. Marcovici, în Rusia), intoxicațiile plumbice (1879), traiul țăranului (1876), ciuma și prevenirea ei (1879), precum și tratate amănunțite despre istoria igienei, paludismului și alcoolismului.

Preocupat în permanență de starea socială și sanitară a populației nevoiașe, doctorul Felix a militat pentru introducerea igienei în școli, în creșterea și alăptarea copiilor, combătînd urmările tuberculozei și tifosului exantematic — boli specifice ale mizeriei și sărăciei. Datorită atitudinii sale intransigente și soluțiilor progresiste pe care le preconiza, doctorul Felix a intrat adesea în conflict cu politicienii vremii (Dimitrie Sturza, D. Brătianu etc.), ajungînd pînă la a-și prezenta chiar demisia.

În rapoartele sale oficiale, ca șef al serviciului sanitar, dr. I. Felix arăta curajos, fără menajamente, că: „cheltuim sume mari de bani pentru căutarea bolnavilor și facem foarte puțin pentru prevenirea bolilor" — subliniind astfel marea importanță a medicinii preventive. În alt raport el nota că: „toți medicii primari de județe, unde pelagra este frecventă, constată rolul ce-l joacă sărăcia în etiologia bolii. Că mîncarea țăranului este insuficientă pentru un om care muncește este un fapt constatat de mult de către toți igieniștii români. Fragilitatea mare a țăranului — lăudată de unii scriitori — nu este o virtute, ci rezultat al sărăciei. Este necesar ca țăranul să se hrănească mai bine, pentru ca să poată rezista acțiunii diferiților agenți patogeni, ca femeia țăranului, care deopotrivă cu soțul ei participă la lucrarea pămîntului și mai îngrijește de casă și de copii, să mănînce mai bine, pentru ca să poată suporta, pe lîngă munca grea, și alăptarea copiilor". Într-un alt raport, dr. Felix întocmește un adevărat rechizitoriu cîrmuirii politice de pe atunci, arătînd că: „...ignoranța și sărăcia sînt cauzele marii mortalități a copiilor în primii ani de viață; ca va scădea în măsura în care vom lumina pe țărani și vom îmbunătăți starea lor economică".

Deși pensionat în anul 1896, doctorul Felix a fost reținut, prin decret, în activitate pînă în anul 1899 cînd, retras din funcțiile publice, s-a consacrat unei opere științifice de mare valoare: „Istoria igienei în Romînia în sec. XIX și începutul sec. XX" — lucrare în 7 volume, tipărită între anii 1901-1904 în Analele Academiei. În prefața la această monumentală lucrare, care l-a așezat printre primii istoriografi ai medicinii românești, autorul nota că: „...igiena și economia politică sînt științe democratice: ele afirmă solidaritatea tuturor cetățenilor statului; de această solidaritate noi, românii, n-am ținut seama. Am lăsat pe țăran să zacă în ignoranță și sîntem datori să inaugurăm secolul al XX-lea cu îndreptarea acestui neajuns grav".

Marile sale merite pe tărîmul medicinii științifice i-au fost recunoscute și peste hotare. Societățile medicale din Franța și Belgia l-au ales membru pe onoare. În scrisoarea din 28 octombrie 1892, prin care Societatea Regală de Medicină Publică din Belgia îi conferă titlul de membru onorific, se spune: „Decernîndu-vă acest titlu, care a fost acordat doar la 9 medici străini, pentru servicii excepționale aduse igienei publice, Societatea a ținut să onoreze zelul, devotamentul și capacitatea dv. științifică de care ați dat dovadă strălucită, stăvilind într-o parte a Europei invazia holerei asiatice".

Doctorul Iacob Felix a închis ochii la vîrsta de 72 ani, în 1905, lăsînd în urma sa o vastă activitate medicală și o operă științifică pusă în slujba celor mulți, care îi dau dreptul la unul din locurile de frunte în istoria medicinii românești.

Tudor MIHAIL

TRA

Rodegunde Schmidt are 17 ani. Poartă la gît un medalion cu pozele bunicii și străbunicilor ei.

Cei din fotografie n-au participat la parada costumelor din Timișoara. E o fotografie din toamnă (de la sărbătoarea recoltei) realizată în familia colectivistului Nicolae Rotschiller din Zăbrani. Nicolae Rotschiller a terminat școala profesională metalurgică. Acum lucrează la atelierul mecanic al colectivei; Nicolae Wagner, prieten cu Rotschiller, e colectivist și el și lucrează în brigada de cîmp; Barbara Mergl (stînga) și Ecaterina Hafner, din mijloc, ambele colectiviste frunțașe. Și două verine care pun ceva la cale.

DITIE

Poposisem pe toamnă în comuna bănăţeană Zăbrani. Hotarele erau golite de rod, hambarele erau pline, iar cei care pînă acum mai rămăseseră singuri pe pămînturile lor împrăştiate (fie din Zăbrani, fie din comunele învecinate) nu mai stăteau nepăsători la marginea mării de aur, ci se avîntau cu inima deschisă în marea familie a colectiviştilor. Din pîntecele cuptoarelor răzbătea pînă-n uliţe miros de pîine proaspătă, pîine nouă; se rumeneau în tăvi găini, curci şi colaci. În case, mamele îşi găteau de sărbătoare fetele mai răsărite. În mijlocul satului, un grup de flăcăi tocmai terminaseră de ridicat un trunchi de molid, înalt cît turla bisericii. În vîrf au aşezat o coroană de spice de grîu, una din cetină de brad şi o năframă înflorată, cu ciucuri.

Satul se pregătea de sărbătoare: sărbătoarea recoltei. Din spusele bătrînilor am desprins că, în satele bănăţene locuite de şvabi, strîngerea recoltei se sărbătoreşte de zeci de ani, dar că într-un fel se desfăşoară această sărbătoare la Aluniş şi într-alt fel la Orţişoara sau la Peciul Nou, în fiecare aşezare locuită de şvabi din pusta Banatului sărbătoarea avînd particularităţile ei. Momentele caracteristice sînt însă aceleaşi: demonstraţia porturilor vechi şvăbeşti, licitarea buchetului de rosmarin, a coroanei de spice de grîu şi a năframei aşezate în vîrful unui trunchi înalt de copac, programul de dansuri tradiţionale... Sărbătoarea ţine nici mai mult, nici mai puţin de trei zile şi pentru fiecare familie este o cinstire să aibă cît mai mulţi goşti *). Dar, în timp ce în urmă cu ani sărbătoarea recoltei era mai ales o sărbătoare a bogătanilor satului — singurii care aveau ce... sărbători — astăzi ea este o sărbătoare a mulţimii de ţărani muncitori, care au ajuns cu toţii la bunăstare.

*) Oaspeţi

Hannelore Schmidt, elevă la şcoala pedagogică, şi Ioan Becker, fiu de colectivist din satul Pişchia, student, sînt fruntaşi nu numai la învăţătură, ci şi la dansurile tradiţionale. →

Mi-am amintit de această sărbătoare a recoltei, participînd nu demult — la serbarea portului naţional, organizată de Şcoala pedagogică germană din Timişoara, o serbare cu aspecte din tradiţionala sărbătoare a recoltei.

În lumina lustrelor, culorile vii ale costumelor, ale şaluriior, bumbii strălucitori de la vestele negre, penajul şi panglicile pălăriilor — în care se amestecau flori de cîmp artificiale şi mici oglinzi colorate — făceau parcă să coboare peste sală însuşi curcubeul

Deşi în general linia porturilor e aceeaşi, fiecare comună şi-a păstrat particularităţile ei, amintind locul de origine al coloniştilor germani aşezaţi încă acum două veacuri pe meleagurile bănăţene.

Culorile deschise ale costumelor purtate de fete, cu nuanţele lor gingaşe, sînt făcute parcă să salute prospeţimea cîmpului, belşugul podgoriilor şi crengile grele de rod ale livezilor.

La această serbare tradiţională germană participă în anii noştri şi alţi oaspeţi. Sînt chemaţi prietenii cei mai buni şi tovarăşii de muncă cei mai apropiaţi: romîni, maghiari, sîrbi, croaţi, slovaci, bulgari, ucraineni ş. a. m. d.

Laolaltă cu romînii, noua minorităţi naţionale din zecile de comune ale Banatului s-au întîlnit la această autentică paradă a costumelor. Se vorbea în multe limbi, se juca în multe feluri, se cînta în multe graiuri. Cîntul şi dansul dovedeau o dată mai mult comuniunea de feluri şi de năzuinţi care leagă oamenii muncii de diferite naţionalităţi, cu toţii fii ai aceleiaşi patrii.

Mihai GLÂJA

Un buchet format din... cinci tineri (în care alături de porturile ungureşe, săsesc şi şvăbesc, se distinge frumosul port romînesc din Banat). Pălăria flăcăului, după obiceiul din multe comune, este împodobită de fata care-i este dragă. Se întîmplă uneori ca pălăria trimisă de un flăcău fetei pe care o iubeşte să-i fie restituită băiatului neornamentată. Asta înseamnă că fata iubeşte pe altul. În acest caz, pentru tînărul în cauză sărbătoarea recoltei nu este tocmai plăcută...

Parada costumelor.

Cineaștii ÎȘI DAU MÎNA

—O vizită prin studioul iugoslav „Triglafilm"—

Nehotărît, cred că oricît m-aș fi căznit nu aș fi izbutit să găsesc studioul de filme din Liubliana. Și asta pentru simplul motiv că nu mi-ar fi trecut prin cap să-l caut într-o clădire care, prin exteriorul ei, nu-ți dă de bănuit că ar putea adăposti un studio cinematografic.

Lămurit însă de însoțitorul meu, am deschis ușa masivă de lemn sculptat a unei enorme fațade în stil gotic și m-am trezit dintr-o dată în interiorul... unei circiumi. Circiumarul trăgea vinul din butoi.

Ni se face semn să fim liniștiți. Se turnează. Regizorul, nemulțumit ca toți regizorii, a cerut să se repete de trei ori scena. În sfîrșit — spre fericirea actorilor și a noastră, a vizitatorilor — se pare că scena reușește așa cum a vrut-o el. Ne apropiem, facem cunoștință și aflăm că scena turnată face parte din filmul pentru tineret „Marea cea bună". Și cîteva informații suplimentare: acțiunea se petrece înainte de primul război mondial, iar subiectul este luat din viața pescarilor.

Directorul studioului, Branimir Tuma, ne invită la el în birou, unde ne dă unele explicații în legătură cu activitatea studioului.

—Triglafilmul este tînăr, s-a născut după război — ca de altfel toată industria cinematografică iugoslavă. Zilele acestea — spune el — am terminat un film care sperăm că se va bucura de succes. Este o comedie amuzantă, intitulată „Nu aștepta primăvara". Să vă povestesc subiectul? Cam greu. Ca în orice comedie, e vorba de o serie întreagă de complicații care stau în calea dragostei a doi tineri .

— Cu care film ați obținut cel mai mare succes? — îl întreb.

— Cu „Valea Păcii". La ultimul Festival Internațional al Filmului de la Cannes, a obținut premiul pentru cea mai bună interpretare masculină; rolul principal a fost jucat de artistul negru John Kitzmiller.

— Locuiește în Iugoslavia?

— Nu. E cetățean american și lucrează la studiourile de filme italiene. A acceptat cu plăcere să joace în filmul nostru.

— Despre ce tratează filmul?

— Acțiunea se petrece în timpul celui de-al doilea război mondial, într-un sat sloven din apropierea granței cu Austria. În urma unui bombardament, doi copii — Marco, sloven, în vîrstă de 8 ani, și Loti, germană, de 4 ani — pleacă în căutarea unei Văi a Păcii, unde nu există războaie și bombardamente, regiune despre care le-a povestit bunica lui Loti și unchiul lui Marco. Pe drum se întîlnesc cu un aviator negru, singurul supraviețuitor din echipajul unui avion american doborît. La început copiii se tem de el, mai apoi însă se împrietenesc. După multe peripeții, ei nimeresc într-o moară părăsită, unde se adăpostesc. O patrulă nemțească îi descoperă și deschide focul. Jim — aviatorul negru — apără copiii, dar este grav rănit și moare. Mai înainte însă, are timp să anunțe un detașament de partizani, care vin și salvează copiii. Iar micuții vor continua să caute Valea Păcii...

— Interesant și actual ca temă.

— Da, scenariul care a stat la bază a fost foarte bun. Totuși, pentru noi, problema scenariilor rămîne încă deschisă, ca și a regiei de altfel. Ultima problemă, cea a regiei, o mai rezolvăm și prin copro-

Eroina principală din „Nu aștepta primăvara"

John Kitzmiller, actorul care a luat premiul pentru cea mai bună interpretare masculină (la ultimul Festival Internațional al Filmului de la Cannes), datorită rolului jucat în filmul iugoslav „Valea Păcii".

„Triglafilm" anunță o nouă producție: „Marea / cea bună", din care vă prezentăm o scenă.

Scenă din-tr-o recentă producție a studioului iugoslav „Triglafilm": „Nu aștepta primăvara".

Jim, aviatorul negru, le povestește celor doi copii o istorioară... (scenă din filmul iugoslav „Valea Păcii").

ducției cu cinematografia altor țări. Studioul nostru s-a specializat, am putea spune, în acest gen de filme.

— Sistemul e avantajos?

— Da, căci pe de o parte cîștigăm experiență (deoarece colaborăm cu cele mai calificate cadre din străinătate), iar pe de altă parte avem asigurat și un mai mare succes comercial. De altfel, metoda coproducțiilor este astăzi foarte răspîndită în întreaga lume, contribuind și la strîngerea legăturilor culturale între popoare.

— Cu cine colaborați?

— Cu Italia, de pildă, și cu alte țări. Actualmente turnăm în studiourile noastre un film, o coproducție franco-italo-iugoslavă, intitulat „Insulele albastre" și în care rolurile principale sînt interpretate de Yves Montand și Alida Valli.

— Și ce subiect are filmul?

— Acțiunea se petrece în Sardinia. Pescarii dintr-un sat se unesc într-o cooperativă, cumpără un vas cu motor și unelte bune, cîștigîndu-și cinstit munca. Eroul nostru refuză să intre în cooperativă și, dornic de a scăpa rapid de sărăcie, calcă legile, pescuind cu ajutorul dinamitei. El lucrează pe cont propriu pînă cînd, în urma unei explozii de dinamită, este grav rănit și moare...

Am părăsit seara tîrziu studioul din Liubliana, purtînd asupra mea un teanc de fotografii și însemnările din bloc-notes. Vi le oferim — cîteva din ele — dumneavoastră, cititorilor „Flacării".

Gh. IOSUB

Scriitori și CĂRȚI

UN POEM AL BIRUINȚEI OMULUI*)

Cu „Cîntec de ruină", repertoriul critic consemnează o nouă pagină izbutită în activitatea poetului Dan Deșliu. În cele cincizeci de pagini ale poemului, cititorul regăsește șuvoiul liric, incandescent, plin de substanță, cu care autorul lui „Lazăr de la Rusca" și al „Minerilor din Maramureș" ne obișnuise în realizările lui majore. Aceleași strădanii — proprii creațiilor citate — de a pătrunde în miezul de foc al vieții, de a investiga de pe ferme poziții partinice și de a fixa viril în mărturie poetică realitatea zilelor noastre, se întîlnesc și în acest recent poem, chiar dacă peisajul social în cadrul căruia se desfășoară construcția lirică nu mai este cel familiar, obișnuit, al patriei noastre, ci unul nou, am putea spune inedit în poezia ultimului deceniu, acela al Americii.

În concepția poetului, plasticizată cu pasionată convingere, „Cîntec de ruină" semnifică viguroasa antiteză dintre aparent puternica Americă a Wall-Streetului — vastă și înspăimîntătoare uzină de afaceri, care pentru satisfacerea cupidității este în stare să *„sămînțească Sahara mondială"* — și America oamenilor simpli, creatori adevărați ai bunurilor materiale, cărora însă, deocamdată, nu le este hărăzit decît visul, mușat în lacrimi, al unui *„teritoriu cu paseri și liane și mai ales cu școli/ în care albi și negri/ și galbeni/ și creoli/ copiii să învețe surîsuri de ivoriu"*.

Din această antiteză se desfac, cu o volubilă spontaneitate, momentele celor patru părți ale poemului: prima, un acidulat pamflet — încrustat cu slove parcă nu scrise de condei, ci de penelul culorilor sumbre ale lui Bruegel — în care capitalismul hidos, „prințesa cucuvea", apare în cadrul vieții cotidiene a străzilor, zgîrie-norilor și colibelor americane ca un „cavou-major".

Cea de-a doua parte dezvăluie în imagini dinamice ura mocnită din sufletul oamenilor simpli, al docherilor cu *„brațele pe piepturi — cu săbiile scoase/ din teacă jumătate..."*, al poporului oprimat din Harlem, al făurarilor de minuni. Această ură, prin acțiunea ei salutară, love ște, strivește și amputează tot mai energic tentaculele întinse de „prințesa cucuvea" pe întreg angrenajul vieții sociale. Motivul al treilea este — ca de altfel întregul poem — închinat lui Robeson, cîntărețul și luptătorul pentru dreptatea socială, a cărui prezență în America Wall-Streetului întruchipează *„statuia demnității/ și lumii celei noi"*. În fine, ultimul motiv — impunînd viguros în conștiința omenirii adevărul că *„tempesta/ de flăcări și singe, bătînd pe Budapesta"* și toate uneltirile împotriva lumii care clădește pentru om sînt opera aceleiași „prințese cucuvea" — este o chemare la vigilență împletită cu sentimentul de fierbinte încredere în viitor, *„cînd globul va vedea/ cu ochi de sărbătoare/ a vieții apoteoză"*.

Ceea ce investește viguros poemul al lui Dan Deșliu cu pecetea realizării majore este, fără îndoială, conștiința că poetul vorbește, nu în numele unui vag sentiment de justiție, ci ca exponent al unui popor care a izgonit fantoma „prințesei cucuvea" și, mîndru de cuceririle erei proletare, trimite mesajul acestei victorii tuturor oprimaților din lume. Mobilizator, dinamic, alternînd sarcasmul cu duioșia, pamfletul cu tonul apologetic „Cîntec de ruină" e o certă reușită poetică a lui Dan Deșliu.

I. VOITA

*) Dan Deșliu: „Cîntec de ruină" — E.S.P.L.A., 1957.

Din viața tineretului*)

De la început trebuie să spunem că „Vîrsta de aur", dacă nu înseamnă un pronunțat progres față de „Ochiu' dracului", e totuși o lucrare care, prin părțile ei bune, ne poate forma certitudinea unei viitoare evoluții îmbucurătoare a scriitorului Corneliu Leu. Chiar „Vîrsta de aur" ne vorbește, într-un anumit fel, de un spor în arta construcției epice a lui Corneliu Leu. „Ochiu' dracului" ne oferea o galerie interesantă de tipuri. Dar acolo ele se conturau nu atît prin viabilitatea faptelor, cît prin intervenția directă a autorului, care, pentru o mai reușită plasticizare, aglomera uneori prea mult amănuntele descriptive, referitoare la trăsăturile fizice și morale ale personajelor. Așa că „Ochiu' dracului" era mai mult o înșiruire de tipuri, iar epicul în deficit era, în intenția autorului, compensat prin expunerea unei bucurii într-adevăr interesante, dar cam abuzive. În „Vîrsta de aur" ritmul epic e mai viu, faptele se succed într-o formă mai conformă cu genul, e mai echilibrată narațiunea cu creionarea de tipuri. Prezentîndu-ne întîmplările unor studenți, apoi ingineri, din zilele noastre — firul povestirii începe în primul an „al celei de a doua jumătăți a secolului nostru" — Corneliu Leu izbutește să ne facă părtași la existența eroilor săi, să le urmărim cu atenție evoluția. În acest fel nu sîntem de loc indiferenți la reușita sau nereușita planului de „organizare a muncii pe șantier", elaborat de trei tineri studioși, în entuziasmul tinereții, care apoi, corectat de experiență și practică, s-a dovedit a fi folositor. După cum iarăși participăm cu emoție la bucuriile și tristețile vieții lor sentimentale provocate de naivitățile vîrstei, dar care cîteodată lasă urme destul de dureroase în inimile lor tinere. În economia romanului se îmbină destul de armonios, nelipit, preocupările de fiecare zi ale eroilor cu viața lor intimă, particulară.

Am fi dorit să întîmpinăm fără rezerve acest al doilea roman al lui Corneliu Leu — tînăr și harnic scriitor, preocupat de aspectele actualității. Spre regretul nostru, însă, dorința ne e înfrîntă de unele deficiențe ale cărții, nesperate pentru talentul scriitorului. Mai întîi, o problemă de fond în prima jumătate a romanului cel patru eroi principali — studenții Tehaș, Roibu, Spătaru, Cernat — claustrați în diversele lor preocupări, sînt izolați de restul colectivității în mijlocul căreia ei trăiesc. Slabele aluzii la organizația de U.T.M. nu sînt suficiente pentru a da un fundal social existenței lor. Ba, mai mult, acești eroi, reprezentînd în roman studențimea noastră, nu au nici o legătură cu viața dinafara școlii, cu datele, evenimentele și întreaga conjunctură socială actuală; de aceea și entuziasmul lor pare facil, fără țel, gratuit. Fără îndoială că tinerețea e caracterizată prin febrilitatea căutărilor, a găsirii adevărului, a drumului propriu, prin punerea arzătoare de întrebări asupra vieții și asupra sensului ei. Dar, în societatea noastră, tinerii își găsesc răspunsuri ferme la pasionatele lor întrebări și căutări în ideologia clasei muncitoare, a partidului, care ne îndrumă și ne călăuzește tuturor pașii. Or, în romanul lui Corneliu Leu tinerii eroi — Tehaș, Spătaru, Roibu, Doina — sînt lăsați la voia propriilor lor întrebări și răspunsuri, într-adevăr bine intenționate, dar sterile. Lipsa întrepătrunderii vieții acestor tineri, cu sensul general, director, al colectivității, al întregii noastre societăți, văduvește de explicații și motivări multe din atitudinile lor. Pînă și Cernat, principalul erou negativ al cărții, pare, deși foarte tînăr, de la început o personalitate închegată, diabolic reprezentant al răului social. Cînd și din ce motive acest Cernat a devenit astfel rămîne pentru noi un semn de întrebare. Din cauza deci a absenței cadrului social necesar, prima parte a romanului conține pagini lipsite de semnificații mai profunde; a doua parte e mai consistentă, tocmai datorită faptului că tinerii eroi ai volumului intră în contact cu forțele sociale înaintate ale lumii noastre, acționează potrivit sensului societății, sînt ajutați de aceste forțe să învingă. Se resimt și aici reminiscențele viziunii incomplete a autorului, dar ele sînt mai estompate.

Mai observăm apoi în paginile romanului „Vîrsta de aur" unele dulcegării în scenele de dragoste care frizează, prin neartisticul lor, frivolitatea unor romane de duzină dintre cele două războaie. Se strecoară de asemenea, în unele dialoguri, pretinse vorbe de „duh" dizgrațioase prin nota lor grotescă. Chiar și simpaticul Roibu e pus de autor să debiteze cîteodată „bancuri" de un gust îndoielnic.

Lipsa unei viziuni mai adînci asupra vieții din romanul „Vîrsta de aur" nu ne poate clinti convingerea în realele posibilități creatoare ale autorului; sînt în recentul său roman fragmente de o deosebită observație realistă, surprinzătoare pentru tinerețea scriitorului. Impunîndu-și o severă exigență, în care avem și noi dreptul în calitate de cititori, Corneliu Leu își are deschisă calea spre valorificarea deplină a talentului său.

Traian STOICA

*) Corneliu Leu: „Vîrsta de aur" — roman, E.S.P.L.A., 1957.

1) Din țesătură tweed, un taior sport. Jacheta scurtă, ușor cambrată, cu revere clasice late. Cordonul-șiret, prins în pensele feței, precum și manșetele butonate sînt din piele. Fustă îngustă.

2) Taior de primăvară. Jacheta mai lungă, bine cambrată în talie, cu gulerul degajat de gît, se închee cu trei nasturi, pe fenta albă din pichet. Fusta îngustă, cu o cută scurtă la spate.

3) Alt model de taior scurt, abia trecut peste talie, încheiat la două rînduri de nasturi, revere late, buzunar într-o parte. Fustă largă cu două cute late în față și în spate, în continuarea pensei

4) Un taior din stofă cu desen. Jachetă largă trei sferturi, cu gîtul montant, fără guler, cu două buzunare aplicate peste bust. Coborînd linia taliei, un cordon trasat, butonat cu doi nasturi, strînge ușor jacheta.

5) Taior suplu din jerse. Jachetă scurtă, încheiată cu patent la gît, fustă încrețită în talie, marcînd șoldurile, îngustă către tiv.

Sfaturi practice

BRAZDA cu LEGUME

Am văzut, vara trecută, la o vecină a mea, un lucru interesant și vreau să-l încerc și eu anul acesta. Locuim amîndouă — vreau să spun eu și vecina de care vă vorbesc — la parter și avem fiecare cîte o curticică în fața casei. O curticică în care eu am sădit anul trecut flori, iar vecina mea legume.. Florile sînt, desigur, frumoase și e plăcut să te odihnești uneori în mijlocul lor; dar, cînd am văzut-o pe vecina mea culegînd în fiecare zi salată, spanac, ceapă, ardei, fasole, morcovi și roșii, în timp ce eu trebuia să mă mulțumesc, de pe același spațiu, cu mirosul verbinelor și al micșunelelor, m-am hotărît s-o consult și să fac anul acesta la fel ca ea

— Prima condiție — mi-a spus ea — dacă vrei să-ți transformi curticica în grădiniță de legume, este să-ți procuri un pămînt negru, poros, fertil, pe care să-l stropești bine timp de trei zile, înainte de a planta ceva în el. Apoi să stabilești ce legume vrei să cultivi și să cunoști ordinea în care să le însămînțezi, așa ca să poți obține, pe aceeași suprafață, cît mai multe soiuri

Și, în continuare, după ce mi-a arătat ce economii similitoare a făcut la capitolul „bucătărie", binevoitoarea mea vecină mi-a dat următoarele sfaturi:

— După ce ți-ai preparat pămîntul așa cum îți spusei, acolo unde vrei să plantezi roșii, spre exemplu, pui întîi salată Așta o faci, dacă primăvara e timpurie, pe la jumătatea lunii martie și nu folosești semințe, ci răsaduri, atît pentru salată cît și pentru roșii. Îngropi răsadurile de salată într-un singur rînd, pe mijlocul brazdei, la distanță de 40-50 cm unul de altul, și le stropești de două ori pe zi. O lună mai tîrziu, plantezi și răsadurile de roșii, între cuiburile de salată și la aceeași distanță de 40-50 cm. Ai grijă însă, cînd cumperi răsadul, să aibă rădăcina învelită în pămînt. Continuă cu stropitul ca și la salată, dar ceva mai abundent de fiecare dată. La sfîrșitul lunii iunie, recolta de salată se termină, așa că tot spațiul rămîne numai pentru roșii, care se pot dezvolta în voie. Cînd au început să crească înalte, lași numai două tije la fiecare cuib, și anume pe cele care au mai mulți muguri, și le pui proptele din bețișoare. În august roșiile încep să se coacă și fiecare tufă îți poate da pînă la 3 kg.

Tot în martie, însămînțezi, în altă brazdă spanacul, iar la începutul lui aprilie, carotele — în aceeași brazdă, care nu trebuie să fie prea mult expusă la soare. De data aceasta, folosești semințe, pe care le îngropi la adîncimea de 3-4 cm. Pe mijlocul brazdei însămînțezi spanacul, iar pe margini pui carotele.

În a treia brazdă, care e în plin soare, însămînțezi ridichi de lună și fasole. Ridichile se îngroapă pe porțiunile lăturalnice, în șiruri paralele, la o adîncime de 4-5 cm, iar fasolea pe mijloc, la 6-8 cm adîncime și la 30-40 cm distanță între cuiburi. În fiecare cuib pui 4-5 boabe și, ca să răsară mai repede, înainte de a le îngropa, îți aceste boabe timp de 24 de ore în apă călduță. Iar cînd încep să se înalțe tijele, le pui araci, ca și la roșii, și le mușuroiezi Ridichile îți vor da prima recoltă după 20-25 de zile, iar fasolea după 4-6 săptămîni.

— Draga mea — i-am spus la urmă — îți mulțumesc și-ți promit că voi urma întocmai sfaturile pe care mi le-ai dat. Cine vrea, n-are decît să zîmbească, sau, dacă are spirit practic, să ne imite..

JOSIANA

De vorbă cu medicul

DIABETUL ZAHARAT

Pancreasul este una din glandele importante ale corpului. El secretă un hormon, insulina, care are un rol însemnat în procesul de prelucrare și folosire de către organism a hidrocarbonatelor (dulciuri, făinoase, fructe etc.). Insulina intervine în reglarea concentrației glucozei în sînge și în utilizarea acesteia de către organism. Se întîmplă uneori ca, din diferite motive — viață sedentară, supraalimentație, mai ales cu dulciuri și grăsimi, unele infecții, emoții puternice etc. —pancreasul să nu mai secrete insulină în cantitate suficientă. Acest fapt are drept consecință o defectuoasă folosire a glucozei de către organism, creșterea concentrației de glucoză în sînge și apariția acesteia în urină.

Prin ce simptome se traduce această tulburare? Bolnavul bea multă apă (polidipsie), elimină cantități mari de urină, cca 3-5 litri pe zi (poliurie) și are o poftă de mîncare exagerată (polifagie). Aceste simptome sînt tipice pentru diabet și, cînd apar, facilitează diagnosticul.

Sînt persoane care au uneori, fără o cauză cunoscută, diferite nevralgii, în special ale sciaticului, au eczeme, mîncărimi ale pielii, tulburări de vedere, dureri de cap, amețeli, infecții prelungite, plăgi care se vindecă greu — și consultă medicul pentru ele. Acestea sînt, de fapt, micile complicații ale diabetului, diagnosticul putîndu-se în urma analizelor făcute: glicemie (glucoză în sînge), glicozurie (glucoză în urină).

În formele grave ale bolii se observă o scădere în greutate, pierderea poftei de mîncare, suspecții la cei care au avut-o exagerată pînă atunci, grețuri, vărsături, dureri abdominale, somnolență — simptome care prevestesc de obicei apariția comei. Pentru a nu ajunge aci, bolnavul trebuie să se prezinte medicului de la primele manifestări suspecte și să rămînă permanent sub supravegherea acestuia.

Tratamentul diabetului urmărește scăderea concentrației glucozei (zahărului) în sînge și dispariția acesteia din urină, lucru care se obține cu ajutorul regimului alimentar, al insulinei și al unui anumit regim de activitate fizică. Alimentația trebuie să acopere necesitățile calorice ale organismului în raport cu munca depusă, păstrîndu-l la greutatea normală sau ușor sub normal. Astfel, pentru un om de 60 kg cu activitate mai mult sedentară, se dau alimente în valoare de 1.800-2.000 calorii pe zi. Regimul trebuie să conțină toate principiile alimentare hidrocarbonate (dulciuri, cartofi, pîine, orez, varză, conopidă, roșii, vișine, mere, pere etc.) circa 2-2,5 gr pe kilocorp; proteine (carne slabă rasol, pește slab, ouă, brînză, lapte) circa 1-1,25 gr pe kilocorp; grăsimi (unt, untdelemn) circa 1,5 gr pe kilocorp, săruri minerale și multe vitamine. (Cantitățile respective trebuie calculate de medic, pe baza rezultatelor analizelor efectuate). Este foarte important ca regimul să fie ușor de calculat și cîntărit, pentru evitarea erorilor, și să fie variat, pentru a-i sătura și a nu-i plictisi pe bolnav. De asemenea, mesele vor fi mici, dese și regulate.

În cazul cînd regimul ținut nu are drept urmare dispariția glucozei din urină și scăderea concentrației acesteia din sînge, se administrează insulină, în raport cu cantitatea de glucoză eliminată prin urină. Insulina se face cu un sfert de oră înainte de masă și numai în cantitățile prescrise de medic; altfel se pot provoca tulburări mari și complicații grave. În ce privește activitatea fizică, ea are un rol însemnat în diabet; fiind bine condusă, ea permite utilizarea de către organism a unei cantități mai mari de glucoză, intervenind astfel favorabil în evoluția bolii.

CE SÎNT MUMIILE

Prin materialul de mai jos, scris de tov. Dan Berindei, răspundem întrebării puse de un grup de elevi din Orașul Stalin.

Mumiile sînt cadavre uscate și îmbălsămate. Deși mumii s-au mai întîlnit și la alte popoare (de pildă, la indienii din America de Nord și din cea de Sud) celebritatea acestui termen se leagă direct de Egiptul antic.

Este cunoscut că vechii egipteni din toate clasele societății aveau obiceiul de a mumifia cadavrele rudelor lor. În timp ce morților săraci li se făceau niște simple băi de sare și sodă, după care erau înfășurați în pînze grosolane, îmbibate cu bitum, cei bogați se „bucurau" la mumificare, de o atenție deosebită. Ei erau supuși unui proces de îmbălsămare avansat.

Mumie egipteană

În ce consta acest proces? Mai întîi li se scotea creierul prin orificiul nazal, iar măruntaiele, printr-o tăietură laterală a abdomenului. Apoi, corpul era spălat, depilat și supus acțiunii unor băi speciale, care îi uscau părțile cărnoase. După această operație, capul era umplut cu un balsam, menit să-l conserve și să-l apere de descompunere, iar ochii erau scoși și înlocuiți uneori cu altii din email. În locul măruntaielor, se introduceau ierburi uscate și bumbac îmbibat în același balsam. După ce întregul trup era uns cu acest balsam, era strîns înfășurat în fești din pînză fină — la început separat fiecare parte și membru al corpului, apoi trupul în întregime. Deseori figura mortului era aurită. Uneori se aureau și unghiile cadavrelor, iar unele mumii erau chiar împodobite cu inele și coliere prețioase. Cu ajutorul eșarfelor și tunicilor, se căuta să se dea corpului o formă naturală.

După ce toate aceste operațiuni luau sfîrșit, mumia astfel preparată era de obicei introdusă într-un fel de teacă din cartonaj pictat și aurit, pe care se indicau numele și calitățile mortului. Mumia și cu această „teacă" a ei erau vîrîte într-un sicriu de sicomir sau de cedru, de asemenea ornamentat. Pe partea superioară a acestui sicriu era pictat chipul celui decedat, adăugindu-se și aici numele și calitățile sale. Acest sicriu era, la rîndul său, introdus într-un altul mai mare, sau chiar în alte două, și apoi așezat în camera sau sala sepulcrală. Tot aci se puneau cele patru vase denumite canopes — care puteau fi simple, de pămînt, sau deosebit de prețioase, din alabastru. În aceste vase se introduceau măruntaiele îmbălsămate ale mumiei și deseori figurine și ustensile de toaletă.

Îmbălsămarea a înregistrat la egipteni progrese succesive. În timpul dinastiei a II-a, cadavrele erau doar cufundate în băi de sodă; în vremea dinastiei următoare se începe extragerea creierului. Îmbălsămarea nu devine însă o adevărată artă decît în timpul dinastiei a XVIII-a, pentru ca, peste alte cîteva dinastii, să decadă.

Pregătirea mumiilor și confecționarea sicrielor erau opera unor adevărați specialiști. Aceștia formau o categorie socială aparte și locuiau separat, în marile orașe. La Teba, de pildă, ei populau marele cartier Memnonia. Acești „specialiști" se împărțeau în așa-numiții „paraschites", care deschideau corpurile extrăgînd măruntaiele, în „colchytes", care se ocupau de supravegherea generală a îmbălsămărilor și de paza mormintelor, și în „tarischeutes", care aveau în sarcină confecționarea feștilor și bandajarea mumiilor. La aceste trei grupe se adăuga o adevărată armată de tîmplari, pictori etc.

Mumiile vechilor egipteni s-au conservat uneori într-un mod surprinzător, în ceea ce privește aspectul corpului și al pielii. Au rămas celebre mumiile unui număr de faraoni, deosebit de bine conservate datorită tehnicii folosite.

Filatelie

ESTE SAU NU FALSĂ „GUYANA BRITANICĂ"?

Probabil puțină lume știe că pentru o marcă poștală s-a plătit fabuloasa sumă de 40 000 de dolari! Este vorba de celebra „Guyana britanică" de 1 cent, care a suscitat mereu interesul cercurilor filatelice din lumea întreagă. Această „nestemată" a filateliei mondiale există într-un singur exemplar și azi se află în posesia unui australian.

Cu toate că „Guyana britanică" de 1 cent a fost expertizată în mai multe rînduri și s-a confirmat autenticitatea ei, în ultimii ani a început să circule zvonul că ar fi un fals. Astăzi susțin această chiar unele personalități marcante din lumea filatelică. Între altele, se spune că Maurice Burrus, cunoscut expert filatelic, ar fi declarat organizatorului de expoziții filatelice de la Drouot din Paris, M. Gilbert, că într-adevăr marca e falsă. El se bazează pe considerentul că marca de 1 cent este de aceeași culoare și are aceeași hîrtie cu una din cele două valori de 4 cenți, iar partea dreaptă a mărcii, unde se află înscrisă valoarea, pare a fi rasă și ulterior recolorată. Literele „n" și „e" din cuvîntul „one" (unu) nu sînt identice cu aceleași litere din cuvîntul „cents".

Dar nu știm în ce măsură pot fi luate în considerație asemenea argumente, mai ales dacă este adevărat ce se spune, și anume că chiar Maurice Burrus ar fi fost unul dintre licitatorii înlăturați de americanul Hind, cînd acesta din urmă a cumpărat-o la licitarea mării colecții a lui Ferrary.

Se mai afirmă în cercurile filatelice competente că prin 1930 i s-ar fi oferit lui Hind un al doilea exemplar din valoarea de 1 cent. Nu se știe cine i l-a oferit, dar se spune că americanul l-ar fi cumpărat pentru o sumă foarte mare de bani. Dar cu timpul el a ars noua marcă pentru a nu întuneca valoarea primei.

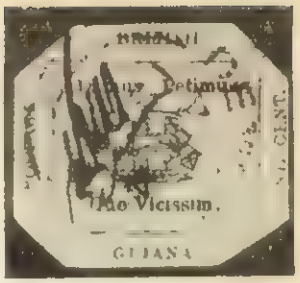

V. T.

DEZLEGAREA JOCULUI „FUM ȘI FUMĂTORI", apărut în nr. 10

ORIZONTAL: 1) Flacără — Fumat. 2) Ua — Ene — Tigan. 3) Mur — Ind — Ren — G. I. Ador — Gil — Rusă. 4) Tabachera — Sar. 6) O — Ochilă — Pau. 7) Rafoi — Aspirat. 8) Barba — Arte — E. 9) Poșirca — Ri — I. 10) Inițiate — Iris. 11) Pa — Otrăvitori. 12) Eter — Iear — Mac.

AGENȚIILE DE VOIAJ C.F.R.

din București și principalele orașe din țară

OBȚINEȚI:

Bilete de călătorie la țară și în străinătate — Suplimente pentru vagoane de dormit — Tichete pentru trenuri cu locuri rezervate — Suplimente pentru trenuri accelerate — Abonamente de orice fel — Bilete pentru călătorii în grupuri speciale — Bilete în circuit — Bilete speciale

PENTRU

a vă asigura confortul în timpul călătoriei, folosiți VAGOANELE RESTAURANT, precum și RESTAURANTELE din principalele stații

Sortimente bogate de preparate culinare, cofetărie și băuturi

Numai cu „O"

ORIZONTAL: 1) Savant rus (1711 - 1765) — Taxă poștală. 2) Care corespunde (geom.) — Instrument cu o singură coardă. 3) Culegere de legi — Uzat — Scurtă piesă cu un singur personaj. 4) Îi are la inimă cel necăjit — Spongios — Dîgul unui bazin portuar — Fluviu în Italia. 5) Motan (reg.) — Discurs (ironic) — Sunet. 6) Literă slavonă — Tont — Roșu la Berlin. 7) Somn neterminat... — Iarna, peste pantof. 8) Împiedică risipirea făinii la morile țărănești, fiind așezat în jurul pietrelor de măcinat — La suprafața epidermei — Așa se numește „Pronosportul" în R. P. Ungară. 9) Schiop — Termen. 10) Cîrtiță — Pui de rață — Cobalt. 11) Nevolnic — Butoi (mold.). 12) Rezultatul unui meci — Scriitor clasic rus — Loterie.

VERTICAL: 1) Aparatul ce dă omului posibilitatea de a se mișca — Mese! 2) Cuvînt care sună la fel cu un altul ce are alt sens — Lovitură puternică. 3) Fel — Oraș în Nigeria britanică, care între anii 1803 - 1904 a fost capitala imperiului cu același nume înființat de berberi. 4) Vas de lut — Arbore — Dărîm. 5) Om cu noroc — Covor (mold.). 6) Lan — Afluent al Oltului. 7) Înțeleptul din biblie — ...home, invitație de plecare acasă pe care popoarele din țările coloniale și dependente o adresează imperialiștilor americani și englezi. 8) În vîrful scării zoologice — Bărbat — Sclav. 9) Particulă pentru vîntor — Dacă îi adaugi unui podar, dai de un om harnic și chibzuit... — Cunoscut creator de desene animate. 10) Mocirlos — Cocolos alimentar. 11) Necaz — Trimis. 12) Înconjur — Rotund (pop.). 13) Atribuție — Care produce sunete — Bou fără... ceadă. 14) Zgomot de copite — ...și altul produs de izbiturile ciocanului la sfărîmarea pietrelor. 15) Fringhie groasă — Stil artistic originar din Franța, foarte răspîndit în secolul al XVIII-lea.

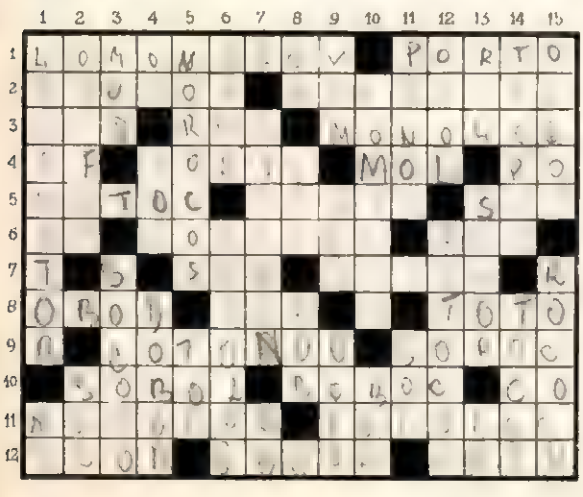

Cuvinte rare: MOL. OROD TOTO. SOCOTO

MAJORITATEA ECHIPELOR de fotbal au susținut duminică ultimele meciuri înaintea reluării campionatului. În clișeu, o spectaculoasă fază la poarta echipei Minerul-Baia Mare (meciul cu Rapid-București, stadionul Giulești, rezultat final 6-0 pentru bucureșteni) ←

☆

PRIMUL MECI INTERNAȚIONAL DE VOLEI. Echipa reprezentativă feminină de volei a țării noastre a întîlnit în sala Floreasca echipa R.D. Germane. Jucătoarele germane au fost învinse în ambele meciuri (3-0 și 3-1). ↓

SURPRIZĂ. Pentru prima oară în actualul campionat de baschet echipa C.C.A. a părăsit terenul învinsă. Surprinzătoarea victorie a fost realizată de formația M.I.G. (74-70), care a avut în Novacek (la mijloc, cu mingea în mînă) un eficace realizator

SPORT

DESCHIDEREA SEZONULUI întrecerilor motociclistel Pe șoseaua Nordului s-a disputat duminică primul concurs de motocicliam din acest an. În clișeu: o curajoasă săritură peste obstacole naturale. →

CAMPIONII EUROPEI LA TENIS DE MASĂ

De la stînga: Gizi Farkas-Lantos, Angelica Rozeanu, Ella Zeller, Zoltan Berczik, Eva Koczian, Vihnanovski și Stipek

Văzute de Neagu RĂDULESCU

LA CONCURSUL de natație dotat cu „Cupa 8 Martie" a participat un mare număr de înotătoare. Printre ele, o bună comportare tehnică a avut Ingrid Wechter, în vîrstă de 14 ani ↓

Medalionul nostru

RUDI WETZER

Rudi Wetzer în 1922.

Ați aflat că există în țara noastră un jucător de fotbal care a înscris 1.047 goluri?

Deținătorul acestui record, care a uimit aproape întregul continent prin jocul său de înaltă clasă, prin eficacitatea intervențiilor și desăvîrșita sa tehnică, este Rudi Wetzer. Sînt însă puțini cei care își mai amintesc de perioada de glorie a lui „Ruda", înainte ca el să-și înceapă cariera sportivă înaintea primului război mondial. „Juniorului" i-a făcut în diferite echipe de cartier și de stradă din Timișoara, iar de la 15 ani în vestita formație Chinezul: Ritter-Szilagyi I, Bauer-Fenyesi, Toth Bedő, Koch-Steiner Bruno, Frech, *Wetzer*, Schambre, Szilagyi II.

Rudi Weizer s-a născut... pentru postul de centru înaintaș. A debutat într-o „echipă de stradă" la vîrsta de 10 ani și pe acest post îl întîlnim ani în șir în formațiile Chinezul, Ujpest-Budapesta, S. K. Beogradski, Juventus, Ripensia și în echipa națională a României. Tot ca centru înaintaș suferă — din păcate — o fractură la piciorul drept.

Perioada de glorie a lui Rudi Wetzer se întinde din 1915 și pînă în 1933, cînd în echipa națională apare Baratki (denumit și „Minunea blondă") iar Rudi Wetzer, amărît din cauza accidentului suferit în urma unei ciocniri cu Costică Stanciu (meciul Venus-Juventus', devine antrenor la I.L.S.A. Timișoara.

Nici într-o sută de pagini nu ar încăpea toate amintirile despre acest excelent jucător, care a reprezentat culorile țării la primul campionat mondial de fotbal (Montevideo, 1930), care a jucat la Olimpiada din 1924 de la Paris și în Balcaniada din 1932 de la Belgrad. Rudi Wetzer a fost centru atacant al echipei Ujpest-Budapesta, atunci cînd aceasta a cîștigat campionatul și Cupa Ungariei, „Cupa Europei Centrale" (1929) și „Cupa Campionilor" (Geneva, 1929). El a fost vîndut acestei formații pentru 10.000 pengő de către clubul Chinezul-Timișoara, aflat atunci (1928) în pragul falimentului. Dar memorabilele sale meciuri, care au pus în valoare un nimitor talent, le-a susținut în echipa Chinezul din 1925-1928 (Zombori-Steiner II, Hocksari-Tesler, Vogl, Steiner I-Tenzer, Teleki, Wetzer, Semler, Matek), în formația Juventus (Laki-Popovici, Stie Georgescu-Wetzer II, Vogl, Rafinschi-Dobo, Melchior, Weizer, Remeni, Major II) și în echipa națională a României, alături de Emeric Vogl și în linie de înaintare cu Glantzman, Schwartz, (Weizer), Bodola, Kocsis (meciul Rominia-Franța, 1932).

A îmbrăcat tricoul echipei naționale în meciurile cu echipele: Iugoslaviei, Greciei, Bulgariei, Poloniei, Franței, Austriei, Ungariei, Cehoslovaciei, Perului, Uruguaiului, Olandei și Turciei. În cariera sa de fotbalist a jucat în aproape toate țările Europei precum și în Argentina, Uruguai și Egipt.

Pentru echipa națională a României, Rudi Weizer a fost „sufletul" liniei de atac, un factor determinant în obținerea victoriilor și un motor al întregii echipe. Despre toate [illegible] ne vorbesc nenumăratele sale meciuri.

...1932, stadionul A.N.E.F., meciul Rominia-Franța... Echipa noastră se mișca greoi pe teren, juca timorat, deși tehnic era superioară echipei franceze. Minutele treceau și scorul continua să rămînă alb. Trebuia un reviriment. Și acesta a venit de la centrul atacant, Weizer, care, primind mingea de pe extremă — de la Glantzman — driblează doi apărători francezi și șutează imparabil. După trei minute tot el înscrie din nou. Echipa a prins aripi și victoria a fost asigurată: 6-3.

...Anii au trecut și iată-l acum pe Rudi Weizer antrenor al echipei Minerul-Baia Mare. El împărtășește astăzi jucătorilor și iubitorilor de sport din experiența și amintirile sale. Părul i-a încărunțit, se mișcă... mai domol și, în timpul liber, completează cu fiul său un frumos album... filatelic.

— Rudi bacî, ce calități trebuie să aibă un centru atacant?

— Să fie „creierul" liniei de atac. Superior tehnic celorlalți, să pornească atacurile și să le conducă pînă la poarta adversă. Din păcate — după Baratki, Ciolac, Sepi și Humis — puțini jucători au știut și știu astăzi să facă acest lucru. Dar nici unul ca Ghiuși (Baratki—N.N.). Avem însă mulți tineri. Dintre ei trebuie să formăm și cîțiva centri înaintași de mare valoare. Posibilități există.

ÎN JURUL GLOBULUI

PENTRU SALVAREA VIEȚII OAMENILOR. ...itutul de cercetări pentru aparate medicale din ...a a construit de curînd un nou tip de inimă ...ificială, care prezintă numeroase avan... ...ață de tipurile construite anterior în alte țări. ...ă, în fotografie, aparatul în stare de funcțio... ..., la spitalul Universității din Olomouc — ...Cehoslovacă.
...nouă victorie în bătălia pentru salvarea vieții ...enilor.

CHIRURGUL...AUTOMAT. Chirurgii sovietici ...ost ajutați în munca lor, prin punerea în funcț... ...e a unei serii de aparate perfecționate, care ...tuează singure lucrări delicate, economisindu-se ...ei muncă și timp. Între acestea este și aparatul ...tru sutura mecanică dublă a părții rezecțio... ...a stomacului, pe care a început să-i folosească ...nod curent prof. P. I. Androsov de la clinica ...urgență „Sklifosovski" din Moscova.

O EXPEDIȚIE AUSTRIACĂ își propune să cutreiere Africa. Ea este înzestrată cu automobile fabricate în R.D. Germană și cu aparataj produs de celebrele uzine „Zeiss". Iată unul din automobilele expediției, debarcat la Tunis.

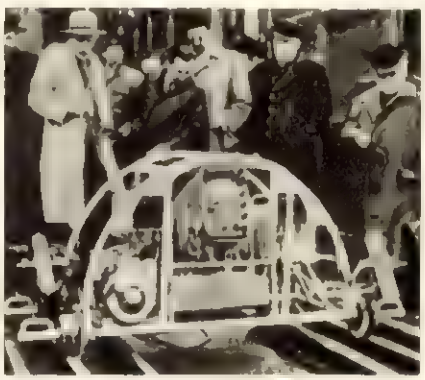

SUPREMUL CONTROLOR. Ciudatul aparat mobil din fotografie este rezultatul muncii îndelungate a unui grup de tehnicieni din R.P. Ungară. Bazat pe un sistem de unde ultrascurte, aparatul înlocuiește toate dispozitivele anterioare pentru controlul șinelor de cale ferată, semnalînd automat și cea mai mică defecțiune în structura internă a acestora.

FURTUNI PUTERNICE au provocat mari pagube în R.F.G. Iată, în fotografia de mai sus, o macara de 105 tone răsturnată de vijelie. Din fericire, macaragiul a scăpat doar cu... spaima.

←„MODEL 1958" își intitulează marinarul Robert Venuti, din marina militară americană, noua și originala sa tunsoare. Capul său, tuns, seamănă cu o mină marină. Oricum s-ar numi, însă, această podoabă a capului, ea nu rămîne decît manifestarea exterioară a unor mici deranjamente interioare...

PICTURĂ CU SUSU-N JOS... Nu-i de loc simplu să pătrunzi în tainele picturii abstracte, practicate cu fervoare în Occident. Pentru vizionarea unei expoziții ce cuprinde asemenea picturi — cum este aceea organizată nu demult la Düsseldorf — este nevoie de cunoștințe superioare în domeniul enigmisticii, precum și de un serios antrenament de gimnastică acrobatică. Aceasta, pentru că tablourile pot apare mult mai interesante dacă sînt privite din genunchi, cuicat, cu picioarele pe pereți sau cu capul în jos.
...Se spune că la ieșirea din expoziție se distribuie gratuit antinevralgice „Bayer". →

DIRIJOARE LA... 13 ANI. La vîrsta de numai 13 ani, GIANNELLA DE MARCO și-a făcut debutul ca dirijoare la Opera din Roma. În fața unei săli arhipline, Giannella a dirijat opera „Traviata" de Verdi. Succesul înregistrat a determinat presa de specialitate să anunțe apariția unui nou „copil minune".

ALARMĂ! O sirenă șuieră strident pe străzile Stockholmului... Un dispozitiv inventat recent de un inginer a dat automat alarma. Dispozitivul, menit să lupte contra valului crescînd de furturi de automobile, se compune dintr-un fel de capcană, care prinde și imobilizează piciorul hoțului în momentul porniri mașinii, și dintr-o sirenă de alarmă, declanșată simultan cu capcana.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● frumosul succes al tinerei debutante Rosemarie Schnabl, absolventă a Institutului de Teatru din Leipzig. Ea a interpretat cu multă sensibilitate dificilul rol al Sakuntalei din piesa antică indiană a lui Kalidassa, pe scena teatrului din Karl Marx-Stadt.

● debutul ca dramaturg al popularului actor sovietic Igor Ilinski, pe care publicul nostru l-a putut admira în filme ca „Volga-Volga" și „Noapte de carnaval" (directorul birocrat). El a dramatizat pentru scena Teatrului Mic din Moscova celebrul roman a lui Thackeray „Bilciul deșertăciunilor".

● înscrierea în repertoriul actualei stagiuni a Teatrului Piccolo din Milano, a unei noi piese de Eduardo de Filippo, intitulate „De Pretore Vincenze", pe care o va regiza Giorgio Strehler, directorul teatrului.

● invitarea la Londra a marelui artist francez Jean Louis Barrault, pentru a monta piesa „Pentru Lucreția" de Giraudoux. În rolul titular va apare cunoscuta artistă de teatru și film Vivian Leigh, soția lui Laurence Olivier.

● punerea în scenă a „Pescărușului" de Cehov la cel mai mare dintre teatrele din Bruxelles, Théâtre du Parc. Regia o semnează Jean Meyer, primul regizor al Comediei Franceze.

● prezentarea de către colectivul Teatrului de Satiră din Sofia a două noi și interesante premiere comedia sovietică „Fetișcana de la fabrică" de Volodin și o dramatizare după „Tom Sawyer" de Mark Twain.

PUBLICUL CRITICĂ...

● ciudata concepție a regizorului Roland Monod și a actriței Madeleine Marion, care au prezentat la teatrul Studio-Champs Elysées „Fedra" lui Racine, într-o viziune care se abate complet de la datele textului; pasiunea puternică a eroilor devine în piesă uscăciune și rigiditate sufletească.

● conducerea teatrului Zeromski din Kielc (Polonia), care a decis reprezentarea piesei existențialiste a lui Camus „Caligula". Cu toată strădania regizorului Tadeusz Byrski, care a jucat și rolul titular, piesa nu a putut împlini dezideratele spectatorilor.

● trădarea memoriei lui Franklin Delano Roosevelt de către dramaturgul american Dore Schary, autor al piesei „Răsărit de soare la Campobello", pe care o joacă Teatrul Guild din New York și în care figura fostului președinte al Statelor Unite este absolut denaturată.

GONG!

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 ol 33 Tel. 7.60.10 Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU și Dan BÎRLĂDEANU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

Umor de... SEZON

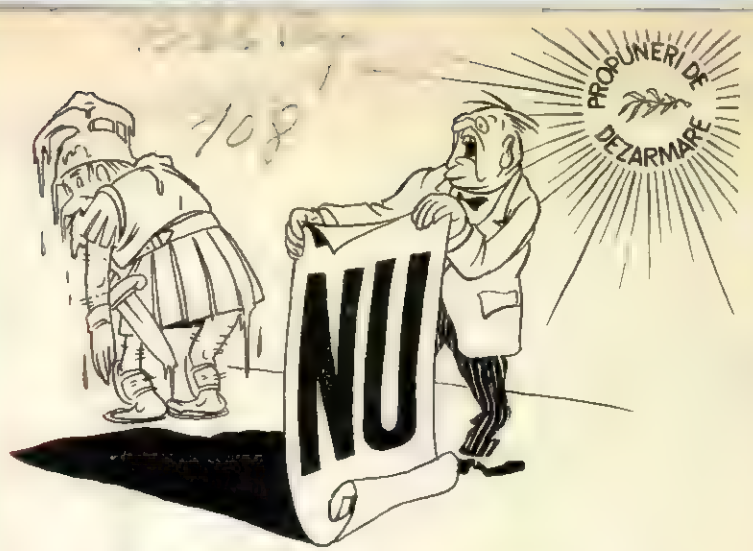

Dulles: „Treci repede la umbră, că vine primăvara!"
Desen de Rik AUERBACH

Primăvara, bat o vină!
Desen de STEM

Intre pasărele:
—Nu mai cînta, că iar îți fură compoziția.
Desen de DARIAN

..Și ai avut curajul să mă minți o iarnă întreagă că ești blond??!!
Desen de ARNO

In balta imperialistă:
Lebăda: „De ce aș renunța la cîntecul meu favorit?"...
Desen de V. TIMOC

Ei, a venit primăvara!...
Să treacă pe la registratură!
Desen de DARIAN

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

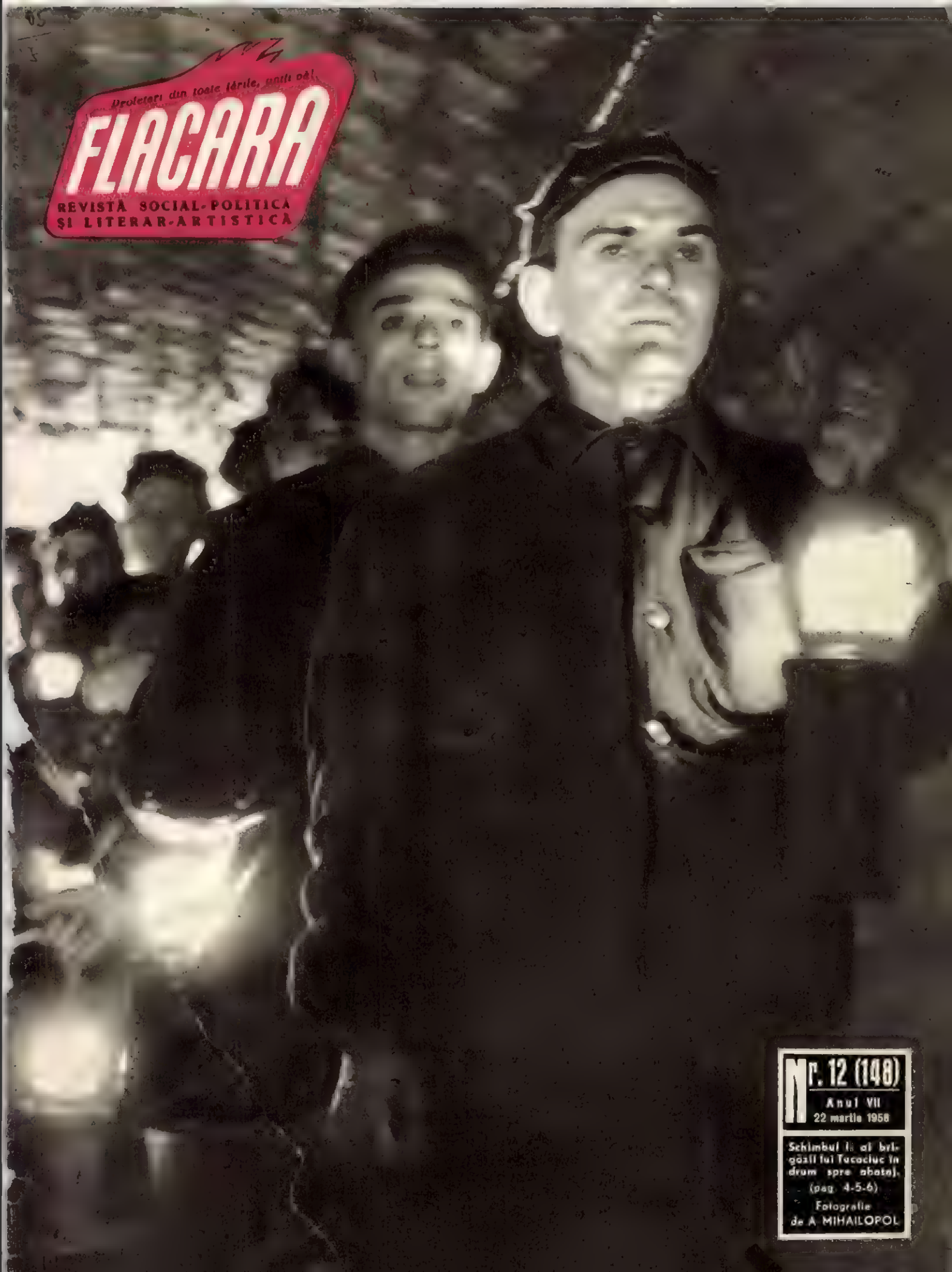

Nr. 12 (148)
Anul VII
22 martie 1958

Schimbul I al brigăzii lui Tucaciuc în drum spre abataj.
(pag. 4-5-6)

Fotografie de A. MIHAILOPOL

În acest număr:

Pag. 4-5-6 — „Neastîmpăraţii" lui Tucaciuc — fotoreportaj — de Fr. Maria şi A. Mihailopol.

Pag. 7 — Livezi de migdali şi rampe atomice — scrisoare din Atena — de Ianis Theodoridis.

Pag. 8-9 — Wroclawul renăscut — fotoreportaj — de A. Paszkowiak-Berlin.

Pag. 10-11-12 — Întîlnire cu tinereţea — reportaj — de M. Mirza.

— „Săgeată" — Un cîntec" — poezii — de Mihai Beniuc.

— Marea — poezie — de Al. Andriţoiu.

Pag. 13-14-15 — Tata face sport — schiţă — de Huszár Sándor.

— Creaţie — poezie — de Evghenii Vinokurov.

— Păsări şi flori — poezie — de Maurice Karem.

— Notăm.

Pag. 16-17 — Cine este vinovat? — corespondenţă din New York — de Albert Kahn, scriitor din S.U.A.

— Hărţi care acuză.

Pag. 18-19 — Cu Birlic despre Birlic — de Sanda Faur.

Pag. 20 — Scriitori şi cărţi: Cinci nuvele de Lucia Demetrius — de Titus Priboi.

— Consemnări literare — de L. V.

Pag. 21 — Modă; sfaturi practice.

Pag. 22 — Acum, la Bucureşti...; cuvinte încrucişate.

Pag. 23 — În jurul globului.

— Ecranul

Pag. 24 — Tînăra generaţie a Vietnamului liber.

PLANŞE — Ilustraţiile lui Eugen Taru pentru volumul „Povestea vorbei" de Anton Pann.

VIETNAMUL

Monumentele de artă sînt păstrate cu pietate. Pagoda Cổ lê din Namdinh constituie o mîndrie a vechii arhitecturi vietnameze.

„A tăia munţii, a umple marea"

Prin aceste cuvinte i-am aflat pe vietnamezi înainte de a le fi cunoscut meleagurile, faptele, obiceiurile. Citisem într-o cărticică vietnameză: *„Nici o muncă, nici o muncă nu-i prea grea / Lipsa de hotărîre e de temut / A tăia munţii şi a umple marea / Stă în puterea oamenilor s-o facă..."* Astfel se adresa preşedintele Ho Şi Min compatrioţilor săi, în anii crînceni ai încleştării războiului, cu acea încredere nemărginită, specifică comuniştilor, în forţa invincibilă a poporului. A tăia munţii şi a umple marea — din anii aceia şi pînă azi aceste cuvinte s-au păstrat ca o deviză a luptei poporului Republicii Democrate Vietnam.

Pentru mine ele au constituit un fel de prefaţă la cunoaşterea oamenilor de pe aceste meleaguri.

Aţi auzit de minunata fată Chi Kanh? Avînd braţele amputate, ea a reuşit totuşi, cu eforturi supraomeneşti, să înveţe să scrie, devenind apoi o înflăcărată luptătoare pe frontul alfabetizării maselor. Aţi auzit de eroul muncii Ngo Gia Kham? În anii Rezistenţei el făurea arme într-un atelier din junglă. Încercîndu-le puterea de foc, faţa şi mîinile i-au fost arse în trei rînduri. Cu rănile de-abia cicatrizate, el revenea însă de fiecare dată la marea datorie, ca şi cînd nimic nu i s-ar fi întîmplat. Dar de tînărul voluntar din Saigon, care a făcut să explodeze un depozit de carburanţi al armatei franceze, aţi auzit? Mînat de o nemărginită ură împotriva colonialiştilor, el şi-a îmbibat propriile haine cu benzină şi, dîndu-le foc, s-a aruncat apoi — torţă vie — într-un depozit de carburanţi lichizi al forţelor colonialiste.

Un întreg popor, sute şi sute de mii de oameni, s-au dăruit fără şovăire, pînă la sacrificiul suprem, cauzei sfinte a scuturării jugului colonialist. Am cunoscut nu puţini dintre aceşti eroi care, avînd drept unelte doar braţele, refăceau ca într-o fantastică poveste, în cuprinsul unei singure nopţi, kilometri în şir de drumuri distruse ziua de bombardamentele duşmane; ţărani din oastea fără număr a celor care, în picioarele goale, străbăteau poteci lungi de zeci de kilometri, purtînd în spinări saci grei cu orez, pentru a asigura hrana vitejilor din prima linie. Aceştia sînt oamenii Vietnamului liber, pe care i-am îndrăgit ca pe fraţi de sînge.

Cine se scoală de dimineaţă...

...departe ajunge, glăsuieşte o înţeleaptă zicală. Ceea ce, în Vietnam, înseamnă să te iei la întrecere cu soarele arzător, încă din faptul zilei. Cine nu e harnic şi se scoală tîrziu, e doborît curînd de razele ce toarnă plumb în mădulare. Cu mult înainte de amiază totul devine fierbinte — pămînt, aer, apă. De nicăieri, nici o boare: frunzele palmierilor, lujerele trestiei de zahăr, stau inerte. Către orele 11 încetează orice activitate. Începe exodul spre casă — spre o umbră fie şi măcar iluzorie, spre odihnă! Începe legănatul molcom al evantaielor; palele ventilatoarelor, instalate oriunde e tras un fir electric, prind să se învîrtă mai repede, tot mai repede.

Pînă pe la orele 15 întreaga fire pare împietrită. Pe cîmpuri, în marea de spice verzi sau aurii, zăreşti ici şi colo scuturi ovale, din tulpini uscate împletite, sub care se ascund frunţile înfierbîntate ale oamenilor; în mlaştini strălucesc spinările de tuci ale bivolilor.

Sfîrşitul repausului se vesteşte prin clinchet de clopoţei: ieşite parcă din pămînt, zeci de mii de biciclete se strecoară cu nimitoare uşurinţă prin furnicarul omenesc.

Mult aşteptata înserare se anunţă cu milioane de ţînţari şi lilieci, cu zvîcnirea micilor şopîrle care ies din nebănuitele ascunzişuri de peste zi, pentru a se instala pe tavanul odăii de unde ...păzesc somnul oamenilor, exterminînd nenumăratele insecte ale nopţii. Se deschid generos corolele minunatelor flori tropicale, nările prind mireasme ameţitor de dulci.

...S-a înnoptat de-a binelea. În sate — minuscule insulite de uscat în oceanul de apă al orezăriilor şi al canalelor de irigaţie — bărbaţi şi femei se adună pe prispa dinh-ului, casa comună a întregii comunităţi, bătrîni sprijinit

Viitorul în prezent. Cu puţini ani în urmă, în timpul dominaţiei colonialiste, pînă şi cuiele erau importate. Hidrocentrala Ta Sana Ngan, construită între 1956—1957, este prima din R.D. Vietnam. Ea alimentează cu energie electrică bogatele mine de cositor Tinh Tuc, de la Cao Bang. În fotografie: conductele prin care trece torentul de apă ce pune în mişcare palele turbinelor.

aşa cum l-am cunoscut

de Emil MIRONESCU

în toiag reînvie întîmplări de legendă cu dragoni, viteji şi mandarini; barzi populari îşi însoţesc recitările pişcînd coardele lamtinhului şi daiban-ei...

În oraş, mulţimea se revarsă pe marile bulevarde; e un foşnet continuu de mătăsuri uşoare, purtate cu eleganţă necăutată de frumoasele vietnameze. La lumina nopţii, culorile vii ale acestor veşminte capătă o strălucire ireală. Pe terasele cafenelelor oamenii îşi sorb în tihnă băutura preferată. Pe malurile asfaltate ale marelui lac al Hanoiului sau pe ţărmul fluviului Roşu, mii de gherete servesc o băutură răcoritoare, preparată pe loc din sucul nucii de cocos, amestecat cu zahăr stors tot „la moment" din lujerul trestiei şi cu cuburi minuscule de gheaţă. Întîrziaţii se opresc în faţa cîte unui birt în aer liber, aţîţaţi de miresmele pe care le împrăştie căzănelul cu supă din orez, slănină şi peşte; tot de-a-n-picioarele se îmbucă şi gustoasele nem, asemănătoare sărmăluţelor noastre. Şi apoi, pe nesimţite, totul se linişteşte... Pînă în zori, cînd fiecare caută să se scoale cît mai devreme.

O prietenie frăţească...

...faţă de poporul romîn am întîlnit la tot pasul în călătoria mea prin Vietnamul democrat. Răsfoind carnetul de impresii, am retrăit bucuria pe care am avut-o acolo în momentul în care am zărit în rafturile librăriilor din Hanoi opere traduse în franceză şi chiar în vietnameză din literatura noastră nouă; emoţia stîrnită cînd în centrul capitalei am văzut fotovitrine intitulate: „Imagini din R.P.R."; cînd la Haiphong şi Hongay am ascultat muzică romînească; cînd am văzut afişul anunţînd punerea în scenă a „Scrisorii pierdute" de către un grup de artişti entuziaşti; cînd, în sfîrşit, sus în munţi, la Tam Dao, gazde primitoare mi-au arătat cu dragoste publicaţii ieşite din tiparniţe bucureştene.

Departe, la celălalt capăt de lume, în îndepărtata Indochină, ţara noastră are prieteni sinceri, tovarăşi de nădejde pe măreţul drum comun.

Tineretul — în prima linie a construcţiei paşnice. Băieţi şi fete, membri ai Uniunii Tineretului Muncitoresc, participă cu entuziasm la munca voluntară pentru construirea unui canal de irigaţie. Deviza este: „A stoarce apă şi din piatră seacă!"

ÎN INDIA

După semnarea Declaraţiei comune a preşedintelui Consiliului de Miniştri al R.P.R. şi a primului ministru al Indiei, oaspeţii romîni şi-au continuat călătoria prin India. Pretutindeni, conducătorii de stat romîni au fost primiţi cu impresionante manifestări de prietenie. Iată cîteva imagini din timpul acestei călătorii:

Fotografia de sus: **la sosirea în Bombay, tovarăşul Chivu Stoica trece în revistă garda de onoare.** Fotografia din dreapta: **oaspeţii romîni la Agra.** Fotografia de jos: **un moment emoţionant — copilul unui ţăran din satul Ajrondha, din apropiere de Delhi, este luat în braţe de către primul ministru romîn, după ce i-a oferit acestuia tradiţionala ghirlandă de flori.**

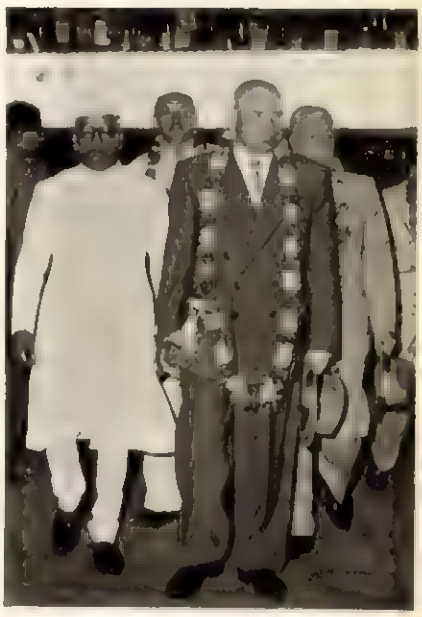

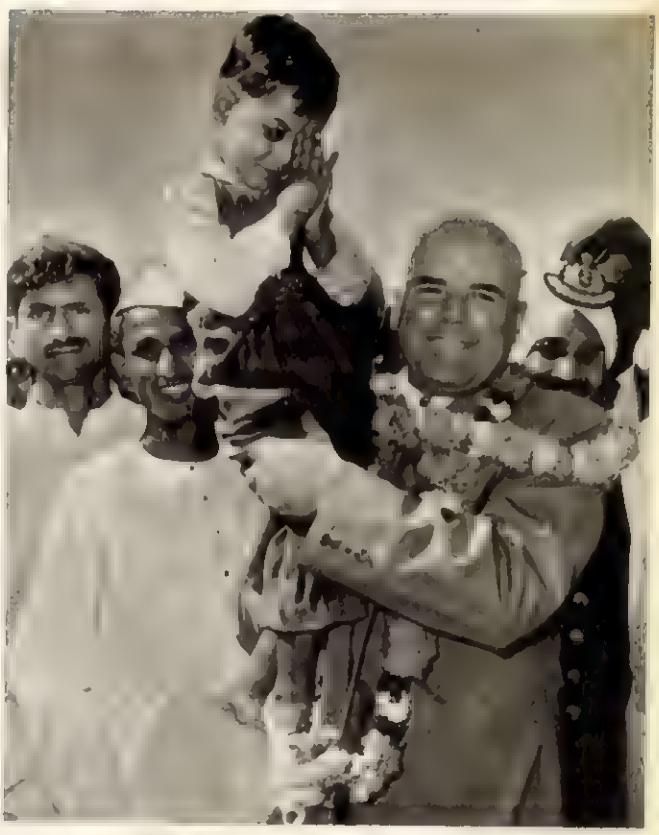

Valoroasa inițiativă a brigăzii lui Mihai Tucaciuc de la Aninoasa a atras atenția minerilor din aproape toate bazinele carbonifere și de metale neferoase din țară. Interesant este însă că nu numai minerii, ci și oțelarii, laminoriștii, constructorii, textiliștii, ba chiar și agricultorii au preluat și adaptat la condițiile lor de muncă faimoasa inițiativă.

Iată și cîteva rezultate obținute în luna februarie pe baza aplicării inițiativei lui Tucaciuc:

● BAZINUL CARBONIFER VALEA JIULUI: cele 110 brigăzi care aplică metoda au realizat 8354 tone cărbune peste plan în luna februarie.

● BAZINUL CARBONIFER ȘORECANI. La mina „7 Noiembrie": 200 tone cărbune zilnic peste plan; la mina „Curturiș", 400 de tone, iar la mina „Tămașa", 234 tone.

● BAZINUL CARBONIFER COMĂNEȘTI-BACĂU: 26 de brigăzi de mineri aplică metoda Tucaciuc.

● UZINELE „REPUBLICA" BUCUREȘTI: Laminoriștii din brigada lui Ion Pătrașcu au dat 31 de tone de țevi laminate peste plan între 10 și 28 februarie.

● CUPTORUL NR. 5 HUNEDOARA: 930 kilograme oțel zilnic peste plan pe fiecare metru pătrat vatră de cuptor.

● FABRICA DE CĂRĂMIZI „SOLIDARITATEA" BUCUREȘTI: Laminorul nr. 1 a dat 108.000 țigle peste plan.

● S.M.T. TRAIAN-SAT Mecanizatorii, în unanimitate, s-au angajat să are cîte un hectar în plus, față de norma zilnică.

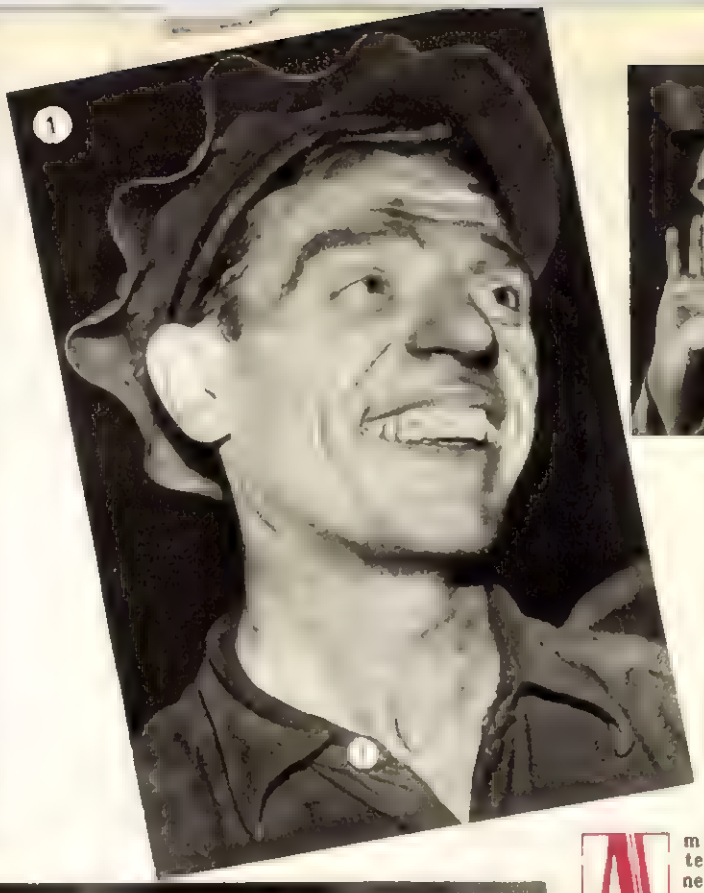

fotoreportaj de Fr. MARIA și A. MIHAILOPOL

lui

Am pornit spre Valea Jiului cu oarecare teamă: s-au scris atîtea despre mineri! Nu-i de loc ușoară meseria de fotoreporter: din aparat trebuie să scoți poze sugestive, din cap fraze meșteșugite... și pe deasupra să mai fii și original.

La exploatarea minieră Aninoasa ne-a condus inginerul șef al Combinatului carbonifer Valea Jiului. Amabil, ne-a povestit pe parcurs cîte ceva despre locurile și oamenii pe care urma să-i cunoaștem. Am aflat astfel despre inițiativa șefului de brigadă Mihai Tucaciuc de a da cărbune peste plan în mod ritmic, în fiecare zi, despre mărimea neobișnuită a randamentului în abatajul cameră în care lucrează, despre organizarea corectă a celor opt ore de muncă.

Pînă aci, nimic neobișnuit. Și, într-adevăr, oamenii lui Tucaciuc sînt oameni obișnuiți.

— Poate cu ceva mai neastîmpărați decît ceilalți, taică — după cum spunea moș Giurea, bătrînul muncitor pe care l-am întîlnit în dreptul lanțului elevator de la puțul nr. 2. Am 58 de ani, dar pînă azi n-am mai pomenit atîtea „pline" de la o singură brigadă. Nu mai prididesc cu agățatul vagonetelor. Și ei îmi tot trimit... nu mă lasă nici o clipită fără treabă.

Moșul zîmbea șăgalnic, în barba-i albă, indemnîndu-ne parcă să nu-i luăm în serios supărarea.

În abatajul cu două aripi din stratul 5 nici nu am fost luați în seamă. A trebuit să ne rugăm de „neastîmpărați" să treacă unul cîte unul, prin fața obiectivului. Cel mai supărat de întrerupere a fost șeful de schimb, Rabulea Aurel, om de altfel cumpănit la vorbă și la fapte. Nici nu mai știm cîte i-am spus, pînă ce l-am făcut să rîdă (foto 1). Minerul Ion Boulceanu striga tocmai după un ortac mai nou (foto 2). Mulțumiți că ne lăsa să-l fotografiem cel puțin așa, din profil, nu l-am mai stînjenit din treabă.

Nu-l luați în serios pe Zaharia Zamfir. A adoptat o figură rigidă, dar în fond el este cel mai vesel din brigadă. Nu știu ce ne-a venit să-l întrebăm dacă crește porumbei. Ne-a pus imediat la punct, răspunzîndu-ne mucalit că pasiunea lui sînt de fapt porumbițele (foto 3).

Ioan Retti (foto 4) și Culiță Constantinescu (foto 5), vagonetari din schimbul 1, erau veseli: fiind aprovizionați cu vagonete, nu mai aveau motive de ceartă cu maistrul de pe revirul lor. Cînd Ioan Benchea a ieșit rîzînd din galeria de legătură cu stratul Paprica, unde lucra, n-am mai stat mult pe gînduri și l-am prins în aparat. E cel mai bun *papricant* al nostru — ni l-a prezentat șeful lui, minerul Tucaciuc. Bine am făcut că l-am fotografiat repede, pentru că imediat a dispărut înapoi în canal (foto 6).

Petru Asanache (foto 7) are statura mică, dar ambiția lui e mare — spun despre el ortacii, care-l întrec în înălțime cu cel puțin un cap. Patru copii

„Neastîmpărații" TUCACIUC

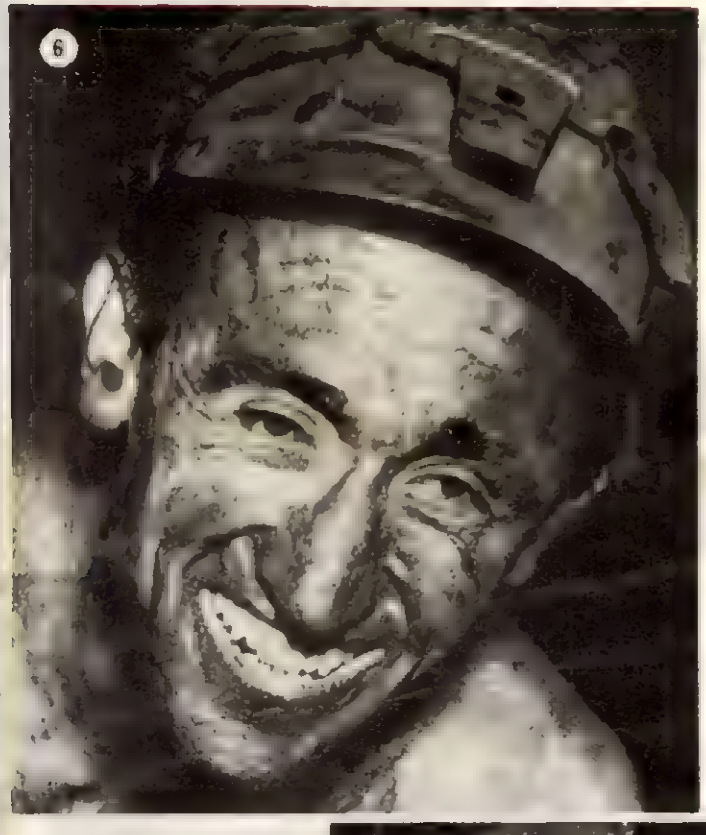

N-a trecut nici o lună și jumătate de cînd minerii din brigada lui Mihai Tucaciuc de la Aninoasa au adresat tuturor brigăzilor de mineri din Valea Jiului chemarea pentru: O TONĂ DE CĂRBUNE PESTE PLAN DE FIECARE OM (POST).

Metoda brigăzii constă într-un complex de măsuri în legătură cu organizarea locului de muncă, componența brigăzilor, disciplina, calificarea oamenilor etc., măsuri ce pot fi aplicate cu ușurință de orice brigadă din subteran. Brigada lui Mihai Tucaciuc, care a dat și anul trecut 6.000 tone de cărbune peste plan, nădăjduiește să depășească considerabil această cifră prin respectarea angajamentului minim din chemarea lansată: o tonă de cărbune peste plan de fiecare om. (Pînă la 20 februarie randamentul mediu realizat de brigadă a fost de 1,08 tone peste plan de fiecare om, în fiecare zi).

Prezentăm în fotoreportajul de față brigada lui Mihai Tucaciuc, a cărei faimă s-a răspîndit azi pe întreg cuprinsul patriei noastre.

de crescut nu-i lucru ușor, mai ales cînd cel mai mare vrea bicicletă cu oglindă retrovizoare

La suprafață, am făcut cunoștință cu ceilalți membri ai brigăzii: schimbul doi, care se pregătea să intre în mină. Moise Crișan, miner vechi, șeful schimbului, este recordmanul la cantitate de vagonete date într-un șut (foto 8).

Minerul Ion Vancea (foto 9), priceput în perforarea găurilor, pare cel mai grăbit dintre toți.

De-abia am apucat să aflu de la el că punctualitatea la locul de muncă este una din căile care au dus la rezultatele frumoase ale brigăzii. Sau că Gheorghe e un bun vagonetar, calm și priceput. Cînd l-am rugat să zîmbească, a făcut-o cu plăcere, gîndindu-se că tînăra lui soție îi va vedea poza în revistă (foto 10). Ne credeți dacă vă spunem că Șuteu Viorel (foto 11) e fotograf-amator? L-am detectat după aviditatea cu care cerceta, plin de admirație, spectaculoasele noastre instrumente. Am văzut și noi creația lui: o fotografie realizată recent; dacă șeful de sector n-ar fi ieșit numai cu o jumătate de cap, s-ar fi putut spune că e o poză reușită.

Am cunoscut apoi alți doi vagonetari: pe Mihail Bizubac (foto 12) și pe Sava Robu (foto 13). Primul ne-a declarat, sigur de sine, că — deși vine de la țară — pe el nu-l mai sperie diferența de 400 de metri pe verticală între locul unde ara înainte și cel de unde scoate astăzi cărbune. Cel de-al doilea părea cam trist la început, gîndindu-se că nu se poate fotografia în ultimul său costum. L-am consolat cum am

putut, promiţîndu-i că vom pomeni în revistă despre croiala ireproşabilă a hainelor.

Darie Văcăriuc e un entuziast. Se bucură ca un copil de noua lui meserie. Nu poate uita că din primul cîştig, şi-a cumpărat, printre alte lucruri, şi 14 maiouri dintr-o dată (foto 14).

Pe Vasile Mora n-am reuşit să-l facem să scoată nici o vorbă. L-am catalogat imediat: un timid. Vagonetarul nostru din schimbul trei e un băiat destoinic — spun ortacii lui. A trebuit să ne mulţumim numai cu asta (foto 15).

E un om ambiţios Virgil Vînătoru: urmează şcoala de calificare pentru mineri, dar de pe acum este în stare să înlocuiască pe mineri în operaţiile de armare sau perforare (foto 16).

Ioan Butnariu e dîrz la treabă. Cînd se porneşte, nu-l mai poţi scoate din ale lui. Ce bine că l-am prins în timpul liber! (Foto 17)

Mustaţa fină a lui Ailincăi Constantin nu are nici o legătură cu pasiunea lui pentru cravate chinezeşti. Sau poate, totuşi, prezenţa lor te face să-l clasezi în tagma oamenilor mulţumiţi de felul cum arată (foto 18). Ca vagonetar e foarte priceput şi nemaipomenit de harnic.

Ioan Serestei (foto 19) nu e din Aninoasa; el a venit aci din alte locuri şi a îndrăgit mina. Nu s-a mai despărţit de ea; nici de şeful brigăzii, Tucaciuc, pe care-l respectă şi-l iubeşte.

Şeful schimbului trei, Gheorghe Bulgariu, e încă tînăr; însă e bătrîn în meseria de miner. Lucrează în mină de aproape 13 ani. Cînd trece prin defileul Jiului, nu uită să amintească că şi el a contribuit la săparea lanţului de tunele (foto 20).

Vigh Ioan (foto 21) şi Ghiocea Marin (foto 22) se aseamănă numai prin ocupaţie: sînt vagonetari. Dar în timp ce Vigh e calm şi ponderat, Ghiocea se agită mereu: ba n-are „goale", ba nu-i vine locomotiva să-i ia „plinele"...

L-am lăsat intenţionat la urmă pe omul care conduce această brigadă model. E greu să cuprinzi în cîteva cuvinte ce a realizat brigada comunistului Tucaciuc. Deşi despre el (primul în fotografia de pe copertă) se vorbeşte astăzi în toată ţara, Tucaciuc nu-şi face din asta o mîndrie. Privindu-i chipul şi cunoscîndu-i realizările, înţelegi lesne de ce moş Giurea (foto 23) ne-a spus că cei 5 nepoţi ai lui vor trebui mulţi să facă parte dintre „neastîmpăraţii" brigadierului Tucaciuc. Aşa, ca să devină şi ei *oameni*...

LIVEZI DE MIGDALI
și RAMPE ATOMICE

— Scrisoare din Atena —
de Ioan THEODORIDIS

Februarie... În timp ce în alte țări iarna-și mai arată colții, la noi în Grecia încep să înflorească migdalii.

„O flevaris ke an flevisi
Kalokeri tha mirisi..."

„Cît de aspru-ai fi, februar, tot mirosi a primăvară"... — spune o bătrînă zicală grecească. Într-adevăr, se simte apropierea primăverii. Caryatidele de pe Acropole strălucesc în razele puternice ale soarelui, sub splendidul cer atic. Și trăsăturile milenar, simbol al păcii, și monumentele nepieritoare ale civilizației elene, și generozitatea naturii care a hărăzit Greciei să fie o uriașă livadă a Europei — totul cheamă la viață, la liniște, la pace.

Și, totuși, în aceste zile din preajma primăverii, o puternică neliniște domnește în întreaga țară. Rar s-a întîmplat ca oamenii din cele mai diferite pături sociale și cu cele mai diferite convingeri politice să fie cuprinși de aceeași îngrijorare în fața unei primejdii naționale și să se împotrivească cu atîta unanimă indignare, ca în problema bazelor atomice americane din Grecia.

Căci lupta pentru interzicerea instalării rampelor de lansare a rachetelor americane a devenit un uriaș curent de masă, și pe drept cuvînt Theoclitos, arhiepiscopul Atenei și al întregii Grecii, o numește: *„SARCINA NAȚIONALĂ PRIMORDIALĂ".*

La început a fost un manifest adresat poporului grec. Semnăturile de pe manifest reprezentau tot ce au mai valoros știința, cultura și viața obștească din Grecia. Răsunetul a fost puternic. Și-au dat adeziunea la manifest consiliile municipale din Atena, Pireu, Viron, Dafni, Kaisariani și Drapetsona, o sută de intelectuali de frunte ai Salonicului, comitetele centrale ale tineretului din cinci partide politice, mai multe comitete de cartier ale principalelor partide politice, un mare număr de federații și organizații sindicale, precum și numeroase organizații de femei.

Cum era și firesc, această uriașă mișcare de masă, care cîștiga mereu în amploare și forță, a cucerit o mare parte a presei. Ziarele din provincie, bunăoară, demonstrează netemeinicia argumentelor invocate de către S.U.A. pentru a sili guvernele altor țări să accepte instalarea rampelor morții.

Ziarul *„DEMOKRATIKON VIMA"* combate astfel teza — susținută și la sesiunea N.A.T.O. de la Paris — potrivit căreia această problemă ar fi exclusiv de competența guvernelor respective, urmînd a fi rezolvată prin consultări bilaterale: *„Americanii cer să se instaleze rampe în Grecia și mai ales în insula Creta. Această problemă interesează întreaga națiune. Poporul este cel ce trebuie consultat dacă vrea sau nu baze atomice americane."* În același spirit se exprimă și ziarele *„THAROS"* din Calamata și *„PROODOS"* din Seres: *„Hotărîrea definitivă aparține poporului", „Singurul competent în a hotărî în problema bazelor este poporul".* Iar ziarul *„DEMOKRATIS"* din insula Hios scrie: *„A fost propus un plebiscit organizat în mod cinstit, prin care poporul să fie consultat în problema bazelor atomice. Această propunere corespunde într-adevăr rațiunii".*

Multe ziare grecești demască ipocrizia tezei americane care pretinde că instalarea bazelor atomice ar duce — chipurile — la întărirea apărării naționale a țării respective. *„Dacă pînă la urmă* — scrie ziarul *„THARALEOS"* din Verria — *se vor instala rampele americane, noi, grecii, sîntem pierduți".*

Iar ziarul *„HIAKI"* din Hios adaugă: *„Acceptarea bazelor americane înseamnă autodistrugerea noastră. Nici un grec nu dorește distrugerea țării sale"... „Instalarea bazelor atomice* — scrie ziarul *„VIMA"* din orașul Retymnos — *corespunde numai intereselor S.U.A. și ale blocului agresiv N.A.T.O. Există oare acum, în 1958, vreun om întreg la minte care să creadă că vorbăria despre apărarea „lumii libere" este altceva decît o perdea de fum îndărătul căreia se ascund interesele economice ale patronilor americani și planurile lor de subjugare a lumii?"

Există oare pentru țările mici un alt drum decît acela arătat de cercurile monopoliste din S.U.A.? Americanii susțin că nu. Dar ziarele grecești — printre care și *„THARALEOS"* — sînt de altă părere. *„Scepticii se vor întreba, desigur: «cum am putea noi, o fărîmițură, să ne împotrivim colosului american?» Acestora noi le răspundem: gîndiți-vă la politica dusă de Austria, Finlanda, Danemarca, Norvegia, Egipt, Siria și alte state mici din Europa, Asia și Africa. După părerea noastră* — încheie ziarul — *pentru noi, grecii, cea mai bună apărare este politica de independență".

Ziarul *„PARATIRITIS"*, făcîndu-se ecoul maselor grecești, propune: *„O zonă denuclearizată din Finlanda pînă la Marea Mediterană ar fi mult mai utilă și ar contribui la menținerea păcii pe un timp îndelungat, pînă cînd ideea coexistenței pașnice va fi însușită de toate statele sau pînă cînd se va găsi cel mai bun mijloc pentru prevenirea definitivă a unui nou război".*

Cît e de puternică dorința poporului grec de a trăi în pace și prietenie cu toate popoarele și în primul rînd cu vecinii și prietenii săi tradiționali, popoarele din Balcani — o exprimă *„AVGHI"*, ziar atenian de mare tiraj. *„Dacă se va adopta propunerea premierului român Chivu Stoica, referitoare la convocarea unei conferințe interbalcanice la un nivel înalt, atunci asigurarea păcii în Balcani va deveni pe deplin posibilă și va fi adusă o importantă contribuție la consolidarea păcii în întreaga lume".*

E limpede că cetățenii Eladei vor fi mai bucuroși să respire ca turiști aerul înălțimilor de pe Vitoșa sau Carașvran, să cunoască minunatul litoral al Dalmației sau frumusețile Deltei Dunării, și în rîndul lor să fie gazde oaspeților din Balcani, decît să asiste cu mîinile în sîn la sinistrul spectacol al montării eșafodelor atomice americane.

Primejdia care planează deasupra Parlamentului apasă ca un corset de gheață în jurul inimii. Dar în aceste zile ale primăverii grecești, poporul grec dorește ca gheața să se topească. De aceea el răspunde cu un *NU* categoric tuturor planurilor americane, care vor să transforme însorita noastră livadă de migdali într-o întunecată rampă de lansare a rachetelor morții.

O pagină din cotidianul atenian „Avghi" consacrată ridicării comunale populare împotriva instalării rampelor de rachete americane în Grecia. Titlul e sugestiv: „În fața primejdiei de moarte care amenință patria noastră — CRUCIADA PANGREACĂ ÎMPOTRIVA BAZELOR ATOMICE".

O țară agricolă în plină dezvoltare industrială

Nu demult țara noastră a fost vizitată de doi reprezentanți ai Camerei Tehnice din Grecia. Unul dintre ei, dl G. Kondostanis, și-a publicat impresiile — din care spicuim cîteva mai jos — în ziarul „Tahidromas" din Volos și apoi în cotidianul atenian „Avghi".

„Romînia dinainte de ultimul război, scrie Kondostanis, era o țară eminamente agricolă. Astăzi ea se află în plină dezvoltare industrială. Producția de energie hidraulică s-a dublat. Camioane și motoare electrice de toate mărimile sînt exportate. Două fabrici noi produc ciment de o calitate specială, care este trimis în străinătate și vîndut numai în dolari.

Pe linia care desparte Transilvania de Moldova se construiește o hidrocentrală de trei ori mai mare decît cea de la Megdova (o mare centrală electrică din Grecia — N.R.) În afară de aceasta, în Delta Dunării este în construcție o fabrică uriașă de hîrtie și celuloză, care va folosi ca materie primă, stufu. Demn de laudă este și faptul că, împreună cu iugoslavii, romînii vor construi o hidrocentrală la Turnul Severin, pe Dunăre, care va avea o putere de 2.000.000 kW".

Referindu-se la nivelul de trai al poporului romîn, domnul Kondostanis scrie:... „Nu pot fi văzuți oameni prost îmbrăcați și nici chipuri de oameni subalimentați. Toată lumea mănîncă, bărbați și femei. Toată lumea trăiește de pe urma muncii depuse... La îmbunătățirea nivelului de trai contribuie și faptul că învățămîntul este gratuit, iar manualele — chiar și cele universitare — se vînd la prețuri mici. Caracteristic este de asemenea faptul că cinematografele și în general sălile de spectacole sînt întotdeauna pline. Peste tot locurile sînt numerotate și cumpărate dinainte."

„Indiferent de felul cum privim sistemul social, putem trage concluzia că ceea ce se observă în Romînia este progresul nivelului economic al poporului și o puternică și pozitivă promovare a învățămîntului tehnic. Romînia își acoperă toate nevoile în ceea ce privește cadrele tehnice din resurse proprii... Romînia e singura țară din Balcani cu un institut de fizică nucleară și un reactor nuclear".

Dl G. Kondostanis arată în încheiere că „schimburile de vizite sînt rodnice pentru ambele părți, în sectorul tehnic, științific și economic..."

WROCLAWUL RENĂSCUT

Podul Grunwalski și-a recăpătat și el înfățișarea de odinioară.

FOTOREPORTAJ DE A. PASZKOWIAK-BERLIN

Iată moștenirea fascismului! Patru luni de război au distrus aproape în întregime vechiul Breslau (în polonă: Wroclaw).

Tăcerea morții se așternuse în zilele războiului hitlerist și deasupra orașului Wroclaw, îndurerata capitală a Sileziei, atît de frumoasă și de plină de viață odinioară. Multe orașe europene fuseseră prefăcute în cenușă de pîrjolul pustiitor. Nici un oraș, însă, în afară de Stalingrad și de Varșovia, n-a trecut prin atîtea suferințe ca Wroclawul.

Dar iată că a sunat ceasul victoriei: în primăvara lui 1945 ecoul ultimelor bubuituri de tun s-a stins, iar poporul polonez, crunt lovit de urgia fascistă, a pornit cu elan să-și reclădească patria.

În Germania occidentală, aceiași oameni care se făcuseră vinovați de distrugerea orașului, și urmașii lor spirituali, nu încetează nici măcar astăzi să declare rituos: Wroclawul este mort, căci puterea populară din Polonia lasă în paragină orașele Sileziei.

Fotografiile din aceste pagini dezmint minciunile gogonate ale Münchausen-ilor revanșarzi. Ceea ce este cuprins în aceste imagini reprezintă doar o mică frîntură din Wroclawul de azi.

Am fost în Wroclawul renăscut, și am putut surprinde în obiectivul aparatului meu de fotografiat crîmpeie grăitoare din viața nouă ce pulsează acum în orașul greu încercat de urgia războiului.

O realizare arhitectonică și cultural-istorică cu care se mîndresc cetățenii Wrocławului: restaurarea „caselor patricienilor" din jurul bătrînei primării.

Catedrala gotică, arsă pînă-n temelii, și-a regăsit vechea frumusețe, detaliu cu detaliu...

Construcția de blocuri moderne se desfășoară rapid pentru a asigura condiții cît mai bune de locuit celor 400.000 cetățeni ai orașului. Pentru următorii patru ani este prevăzută construcția a încă 50.000 de apartamente

Copil și porumbei: simboluri ale păcii, care în puține locuri ale globului au o semnificație atît de profundă ca în încercata capitală a Sileziei.

Întîlnire cu TINEREȚEA

Reportaj de [illegible]MÎRZA

Fotografii de S. STEINER

Îl cunoașteți pe tovarășul Teașcă? Teașcă Ion, de la „Steagul Roșu" din Orașul Stalin, secretarul de redacție al gazetei de uzină. Ei? Nu?

Atunci nu am procedat rău cînd am început reportajul cu el. Ni l-au recomandat tovarășii de la comitetul de partid al uzinei: „Duceți-vă cu el, cunoaște bine uzina și vă poate fi de folos". Și am făcut bine. Într-adevăr, cunoaște uzina ca pe propriile-i buzunare și e plin de entuziasm (tineresc). Foc, nu alta. E adevărat că entuziasmul și-l manifestă într-un fel cu totul personal, dar asta-i altă... căciulă.

– Ce vă interesează?

– Tinerii.

— Tinerii? Bun. Să mergem.

Am ajuns într-o secție în care după toate aparențele se prelucrau blocurile de motor ale autocamioanelor.

— Am aici un tînăr strașnic. Inginer. Muncitor. Îl cheamă Rudolf Moscovici. Uite-l. Tovarășe inginer, niște ziariști de la...

— Despre ce vreți să scrieți? Despre producție? Despre lupta pentru reducerea greutății motorului? Ceva despre linia cu role sau despre linia de arbore, care merge mai bine?

— Nu, despre dumneata.

— Despre mine!? Dar ce sînt eu, ca să scrieți despre mine?

— Păi, sînteți tînăr, sînteți inginer, șef de atelier și ne interesează...

— Și nu e destul? Tot atelierul e plin de tineri harnici, pricepuți, măcar că nu sînt toți ingineri. Scrieți despre ei.

— Cîteva cuvinte...

— Nu.

– O poză.

– Nu.

Inginerul vrea să se întoarcă, dar fotoreporterul e mai iute în mișcări (foto 1).

— O să scrieți ceva despre ei? — mă întreabă, profesional, tovarășul Teașcă — că de spus nu ne-a spus nimic.

— Ba da și încă multe.

— Ce?

— Printre altele că-l interesează munca pe care o face, că are o părere bună despre oamenii săi din secție și, în plus, că e modest. Nu-i adevărat?

Trecînd prin secția 940, am ajuns într-o încăpere în care se făcea controlul tehnic al bilelor de rulmenți.

La un pupitru mare de control ne-au întîmpinat cu un buchet de zîmbete șase fete (foto 2). Le-am auzit: „Ăștia-s de la gazetă, uite la ăla micu' ce aparat de fotografiat mare are". Desigur că „ăla micu'" n-a pierdut ocazia. Iar eu le-am întrebat pe rînd, pe fiecare, ca la școală:

— Cum te cheamă? Cîți ani ai? Și-am scris:

Angela Toma	16 ani
Maria Vlad	17 ani
Vasilica Bidu	17 ani
(neîmpliniți)	
Angela Dogaru	17 ani
(Angela se pare că e un nume destul de răspîndit — în cazul nostru și potrivit)	
Alexandra Constantin .	18 ani
Valentina Seicenco . .	17 ani
Total . . .	102 ani

E ceva, nu?

– Despre noi ce-ai să scrii? Pînă acum nu ne-ai întrebat decît cum ne cheamă.

— Foarte simplu. Am să scriu, să afle toată lumea, că bilele rulmenților fabricați la „Steagul Roșu" și răspîndiți în întreaga țară sînt controlate de voi, niște fete tinere...

— ... Pline de veselie — adaugă tovarășul Teașcă.

— Și frumoase — completă fotoreporterul.

Maria Olteanu lucrează la controlul tehnic. Are o față albă, cuprinsă de un păr castaniu ce-i cade moale pe umeri. Cînd i-am spus că vrem să-i vorbim, ne-a primit fără prea mare entuziasm:

— Sigur, ați venit să scrieți cine știe ce lucruri de laudă despre noi, tinerii. Începeți. Credeți poate că la noi totul merge pe roate, fără greutăți, că avem numai fruntași...

— Oprește-te! Vrem să scriem despre dumneata.

— Poftim. N-am spus eu? Știu dinainte ce veți scrie: „Că sînt utemistă, că muncesc bine, că sînt studentă, că am condiții grozave de muncă și studii și așa mai departe".

— Și nu-i așa? — o iscodii eu.

— Sigur că nu, mai sînt și...

— ... Lipsuri, o ajută călăuza noastră.

— Ce, nu sînt? — replică ea. Credeți că-mi vine așa ușor să lucrez și să studiez în același timp? Numai eu știu cît mă zbat. Acasă nu pot studia, că nu am condiții, și rămîn la uzină. Citesc la bibliotecă pînă seara tîrziu (foto 3). Nu-i chiar așa de ușor.

— Nici n-am spus așa ceva.

— Dar nici nu scrieți...

— Uite, o să scriem că ai nevoie de un apartament bun...

— Nici așa, dar dacă aș găsi o locuință în care să pot avea un colț liniștit, mi-ar fi mult mai la-ndemînă.

— La spectacole nu mergi?

— Nu am timp.

— Dar...? — începu cu vădit interes însoțitorul nostru.

— Nu. Cine să-mi facă curte cînd sînt așa de ocupată?!

— Ai dreptate, am încheiat eu. Nu-i lucru ușor să studiezi și să muncești în același timp. Ai dreptate cînd te superi pe cei care nu arată greutățile și lipsurile. Mai ales lipsurile care sînt, ca să zic așa, ușor ...reparabile. O ultimă întrebare: ce studiezi?

— Sînt studentă în anul III la Institutul de mecanică, secția tehnologia construcțiilor de mașini.

— Îți urăm succes, tovarășă Olteanu!

Reporterul foto m-a oprit pe cînd treceam prin atelierul „banc de probă". La un motor argintiu, proaspăt vopsit, meșterea un puști. Pe chipul lui, cu trăsături regulate, frumoase chiar, se citeau atenția și conștiința muncii importante pe care o îndeplinea.

Un băiat atît de tînăr și un motor așa de complex — alături unul de altul (foto 4).

— Cum te cheamă, măi țîcă? — l-am luat eu cam de sus.

Și-a ridicat ochii spre mine mustrător, dar fără supărare:

— Albert Ion, sînt elev

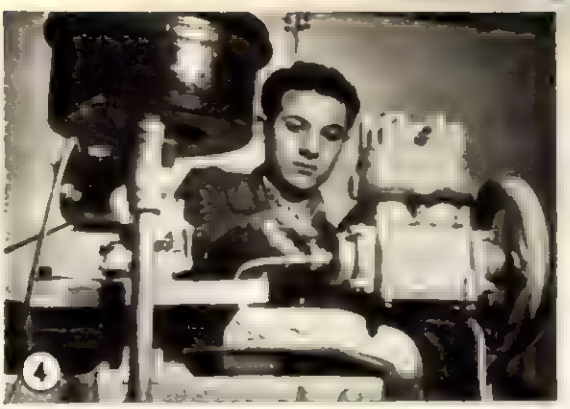

la centrul școlar, în anul III, și acum sînt la orele de practică. Am 17 ani!

— Întregi el semnificativ.

O cam greșisem cu „țîcă".

Imaginea lui, alături de motorul cel nou, m-a urmărit un timp fără să ghicesc de ce. Apoi am găsit: luciul argintiu, proaspăt, al motorului, și elevul tînăr formau un întreg simbolic: acel al transformărilor prin care trece uzina cu oamenii ei.

La club am întîlnit mulți tineri. În sala de repetiții instructorul Gheorghe Anastasiu se pregătea să repete, cu o formație de jocuri populare, o suită de dansuri din Făgăraș (foto 5). Cînd ne-am făcut noi intrarea, doi „făgărășeni" își încercau puterile, stîrnind ritmic praful podelelor. Pauza s-a prelungit. De, veniseră gazetarii! Am fost tratați cu cîte o bomboană.

— Bomboane speciale pentru îndulcirea jurnaliștilor?

— Nu! — ne-a răspuns rîzînd o tînără. Cînd repetăm ni se dau zaharicale. Se știe doar că zahărul e indicat atunci cînd urci pe munte, faci sport sau dansezi! S-ar putea să ajute și... la reportaje.

Nu mă pricep să apreciez o formație de dansuri. Am aflat însă de succesele obținute de ansamblul uzinelor „Steagul Roșu" cu diverse prilejuri. Ceea ce mi-a reținut atenția a fost profesia celor din echipa de dansuri. Voi numi numai băieții: Teodor Nicoară, controlor tehnic; Ion Marchiș, strungar; Cornel Heker, strungar; Constantin Chițu, călitor; Alexandru Pintea, turnător; Nicolae Gall, sudor.

Alături de sala pentru repetiții se află sala de sport. Aici am văzut mai bine de douăzeci de tineri antrenîndu-se la box și lupte clasice (foto 6). Am o mulțime de nume. Strungari, funcționari, elevi de la centrul școlar. Vin aici să se antreneze chiar și tineri din alte întreprinderi. E necesar să știm cum îi cheamă? Nu cred!

În ziua cînd s-a făcut

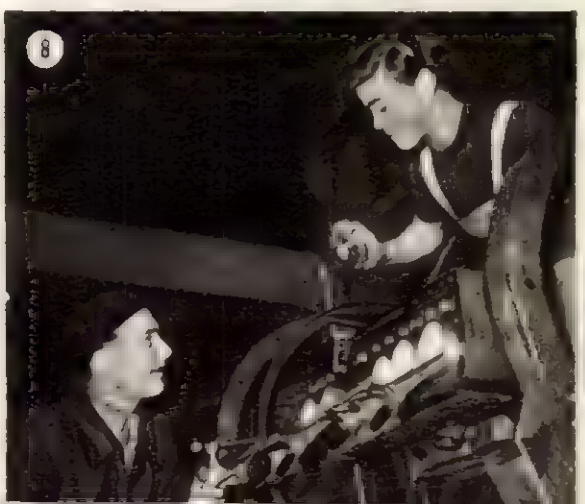

această poză aveau loc antrenamentele luptătorilor, care urmau să susțină o întîlnire cu reprezentanții C.C.A. și ai altor echipe din Ardeal.

A doua zi, sîmbătă, a avut loc întîlnirea. Pe la prînz, cînd am plecat noi, rezultatul (nu încă cel final) era de 8 la 6 pentru gazde.

Nu-i drept să se mîndrească sportivii de la „Steagul Roșu"?

Am vrut să vizităm pe un tînăr acasă la el și n-am reușit. Era duminică dimineață. Cerul senin promitea o zi bună.

Strada Podul Crețului e sus, în drumul pe care se merge la Pietrele lui Solomon. La numărul 41, pe această stradă, stă Dumitru Văcaru, strungar la uzinele „Steagul Roșu". Cînd am ajuns, ne-a întîmpinat mama lui. Dar ne-a dezamăgit: fiul ei tocmai plecase spre Poiană.

Am alergat după el. Nu ne-a fost ușor să-l ajungem. Cred că l-am inoportunat puțin: nu era singur... De, ce să-i faci: tinerețea (foto 7).

— Încotro? (întrebarea era oarecum gratuită: unde ar putea merge cineva cu schiurile la spinare pe drumul care duce spre Poiana Stalin?)

Mai este zăpadă sus, ziua e frumoasă și mergem la schi — a răspuns el fără să se mire.

În cele cîteva minute în care am stat de vorbă, am aflat că e un pasionat al schiului și, că în timpul liber, nu scapă prilejul să se urce pînă sus la Poiană. De fapt e un schior bun și cunoscut. Nu o dată a participat cu succes la concurs. Ne-am luat rămas bun și i-am urat: „zăpadă bună!"

Întotdeauna gîndeam că montarea motoarelor este un privilegiu al bărbaților. M-am înșelat. Dovadă: fotografia. Hilda Thiess, cu toate că are numai 20 de ani, este mecanic montor.

Acum cîțiva ani ea nu se gîndea că ar putea ajunge montor de motoare. Însă cînd a venit la uzină au atras-o motoarele. S-a calificat la locul de muncă. Au ajutat-o toți. Și acum o mai ajută, chiar inginerul Traian Nițulescu, tînăr și el.

M-am învîrtit în jurul lor, împreună cu fotoreporterul, vreo zece minute. Erau atît de absorbiți de lucru, încît nu îndrăzneam să-i mai întreb nimic (foto 8). Și nici nu i-am mai întrebat: cele aflate pînă acum erau destul de grăitoare.

Afară din uzină, spre centrul școlar, am văzut un autobus strașnic (foto 9). Urcat pe o scară, șoferul îi lustruia de zor geamurile.

— Ce-i cu autobusul acesta? — întrai eu în vorbă la modul „diplomat".

— Ce, nu se vede? E-al nost'!

— Și ce marcă e?

La asemenea întrebare șoferul se uită cam chiorîș.

— Nu știți citi?

Avea dreptate. Sus scria: „CONSTRUIT ÎN UZINELE STEAGUL ROȘU".

- Și ce faceți cu el?

- Ce să facem? Ne plimbăm, mergem acasă...

- E și pentru tineri? — interveni „abil și în temă" reporterul foto.

Da' ce, ei îs opriți de doctor?

Reporterul foto mă întrebă șoptit: „Tragem în poză și autobusul? E vorba și aici de tineri?"

- Să-l tragem.

Și l-a tras.

Am aflat, nu are importanță de unde, că electricianul Costan Romul de la secția 940 și Iuliana Antik de la secția 905... ei amîndoi... Cum să vă explic?... În sfîrșit: acești tineri se iubesc. Și ca să fie reportajul întreg, ne-am ținut scai după ei pînă am aflat cum voiau să-și petreacă seara. Curiozitatea ne-a fost satisfăcută. I-am găsit în fața afișului care anunța concertul distractiv: „Cu lăutarii după mine" (foto 10).

Astă-seară mergem la concert, ne-a spus Costan Romul.

- Petrecere bună!

- Ei, ce impresie aveți despre tineretul din uzina noastră? — ne-a întrebat tovarășul Teașcă, care ne urmase pînă în oraș la ultima întîlnire.

- Nu știu cum să spun, am răspuns eu. Cu ani în urmă, un muncitor de la „Steagul Roșu" îmi povestea despre felul în care și-a petrecut el tinerețea în această uzină, prin anii 1941-1944. Îmi vorbea despre pîinea care nu-i ajungea, despre discriminările rasiale, despre cuiburile de mitralieră instalate în fabrică pentru intimidarea muncitorilor, despre carcerile, în care erau închiși cei care nu puteau face față ritmului de muncă, și cîte altele. El avea pe atunci douăzeci de ani. Vîrstă pe care o au atîția tineri cu care am vorbit astăzi. Cum trăia și ce perspectivă de viitor avea?...

Am întîlnit acum aci zeci de tineri. Tineri obișnuiți: ca atîtea alte mii și mii de tineri din țara noastră. Muncesc cu tragere de inimă, nesiliți, sînt sănătoși, voioși, învață, iubesc, fac sport, se distrează, luptă pentru un viitor ce-l privesc cu încredere. Ce-aș putea spune mai mult?

Mihai BENIUC

Săgeată

Puteam să mor de-o mie
De ori pe baricade,
Știind cum o să-nvie
Acela care cade.

Am preferat viața
Cu triste lunecușuri,
Cu inimi reci ca gheața,
Cu fiare în culcușuri.

Și fac din anii-mi propriі
Cu trudă drum de piatră
De tine să m-apropiі,
Comună, sfîntă vatră.

Iar drumu-mi de se curmă
Săpa-voi o săgeată,
Pe anul meu din urmă,
Ce înspre tine-arată.

Un cîntec

Printre morți și nașteri mă strecor
Tot mai palid către viitor.
Cresc în urmă-mi anii, Himalaie,
Greu străbat cu ei prin hărmălaie.

Dă-te — strigă unii — la o parte!
Hai mai iute! — alții se-ntărîtă
Mă opresc din mers, mîhnitu-s foarte.
Lumea o privesc, propriі în bită.

Dar la răsărit, la răsărit
Mie-mi rîd, văd bine, mie zorit.
Vine-un cînt ce l-am mai auzit:
„Trec, trec rînduri-rînduri muncitorii!"

Marea

de Al. ANDRIȚOIU

Ieri marea se tînguia,
astă-noapte gemea,
acum tipă.
Ce se întîmplă cu ea?
Sau poate că prevestește furtună,
ridicîndu-și brațele albe
la țărmul bătrîn.
Ce oreai tu, mareo, femeie nebună
cu luna pe sîn?

Marea vine către mine
mă privește mirată și pleacă.
Marea pleacă și vine,
marea nu orea să tacă.
Se liniștește o clipă dar iată
că-o freamătă nouă imbold.
Ce oreai tu, mareo, femeie ciudată
cu luna pe șold?

De unde vine marea și unde se duce?
Că lacrima mării-i sărată
ca lacrima sare aduce.
Marea e de sare și de mătasă,
marea are piete verzi și piete cărunte.
Ce oreai tu, mareo, femeie frumoasă
cu luna pe frunte?

„Gura ta te bate s-o să te mai bată.
Dacă ea îţi este flecară odată".
(„Sluga flecară")

ILUSTRAŢIILE LUI
Eugen Taru
PENTRU VOLUMUL
POVESTEA VORBEI
DE
Anton Pann

Cînd Eminescu îl numeşte pe Anton Pann „finul Pepelei, cel isteţ ca un proverb", defineşte spiritul popular din „Povestea vorbei": duhul inventiv şi mucalit, expresia concisă, plastică. „De la lume adunate şi iarăşi la lume date", a scris Pann în fruntea cărţii lui. Dar această mărturisită culegere de snoave nu trebuie înţeleasă ca migală de folclorist, ci ca profesie de credinţă a rapsodului care „adună de la lume" materialul brut al stihurilor sale — observaţia lucrurilor, tîlcul lor. Anton Pann fabulează proverbul, cu alte cuvinte dă chipuri virtuţii şi viciului şi le pune să acţioneze ca să definească singure, să se autodemaşte. Din snoava lui se degajă portrete trasate cu pană de moralist, care împinge caracterul înfăţişat pînă la ultimele lui consecinţe, trăgînd concluzia practică. La lectură, în mintea cititorului răsar tipuri pitoreşti tot atît de spontan, de irezistibil, cum se formează melodia în timpanul muzicianului care citeşte o partitură. Ilustraţiile lui Eugen Taru la ediţia care va apare în E.S.P.L.A., materializează aceste motive portretistice: „Cei trei marţafoi" sînt trei fizionomii ale şmecheriei veroase, acelaşi caracter în trei reprezentări diferite; prostia stă în obrazul netotului din „Lapte afumat"; „Sluga flecară" are particularităţile fizice ale palavragiului, colportor iresponsabil de bîrfeli, zvonuri şi calomnii. Sînt studii originale, expresii plastice inedite. Portretul pîrcălabului Strugur, construit din ciorchine şi ulcior, sau cel al „Calului namilă", sînt remarcabile creaţii, care sugerează tipul printr-o ficţiune ad-hoc, sintetizînd fabula într-o imagine; privitorul căruia i s-ar cere să descrie ce vede — ca în temele care trebuie să probeze perspicacitatea şcolarilor — ar putea răspunde cu o mică poveste, atît de pregnant şi de precis e descris grafic intrigantul ambiţios din „Povestea poamelor" sau gogoriţa cavalină cu înfăţişarea abătută şi derizorie a unui măscărici privit

„...Că vom vedea-n haine bune, niște oameni îmbrăcați
Umblînd cu meșteșugire, și-nșelînd lumea prin piați".

(„Cei trei marțafoi")

în culise, prin gaura cheii, după ce a contrafăcut la rampă grandoarea („Calul namilă"). Uneori Taru folosește atributul fizic convențional în caricatură: nasul lung al prostiei, mustața pleoștită a dezamăgirii, căciula trîntită pe ceafă a dilemei („Bărbatul și lucrul femeii"), sau nasul uriaș ridicat spre nori, ca un edificiu al îngîmfării, al craiului din „Adevărul de la alții".

Eug. Taru a lăsat să se vadă și în ilustrațiile la „Vecinii" lui V. Em. Galan că portretul nu e numai fizionomie, ci și gest. Îmi amintesc de un personaj văzut din spate, care își purta lașitatea în linia umerilor și în compasul pasului. Și aici ilustratorul imaginează o mimică elocventă a tipurilor. Face cu ele un fel de regie, urmărind veracitatea gestului și extrema lui expresivitate (vezi marșul triumfal al marțafoilor care duc trofeele înșelăciunii, sau sfidarea nevestei șirete, care l-a pus pe drac la treabă sisifică — să îndrepte un fir de păr creț — sau cele două degete cu care degustă prostul aroma laptelui afumat). Eugen Taru uzează aci de apanajul fundamental al caricaturii, acela de a mări o trăsătură de caracter pînă la scara necesară ca să se vadă bine semnificația ei. Taru e un umorist grav. Într-un taler al cumpenei stă fantezia caricaturistului, în celălalt observația portretistului, care trage cumpăna spre tărîmul realității. Caricaturistul Taru înregistrează satiric exteriorul omenesc, ticul, deformitatea. Portretistul Taru scrutează zona adîncă a caracterului, unde dă uneori peste un filon dramatic: drama orgoliului la „Calul namilă", drama prostiei la „Sluga flecară".

Taru silește stilul său grafic, de ținută clasică, să contureze imaginile suculente, ale lui Anton Pann. Linia fină, cu subtilități de grafie și savante valorații ale negrului, conturează, pregnant și explicit, spiritul popular al snoavelor, înțelepciunile și hazul lor.

Anna ARGHIR

„Și sculîndu-se îndată la traista lui alergă,
Și cu cea mai mare grabă apucînd o dezlegă".

(„Pisica moștenire")

„Spun c-a fost odată un crai oarecare,
El avea din fire un nas foarte mare.
...Supușii și alții, pe care îi întrebase
Că îi șade bine îl încredințase".

(„Adevărul de la alții")

„...Ea mergînd cu plugul și el rămînînd
Stătu, gîndi ce fel să le ia pe rînd..."

(„Bărbatul și lucrul femeii")

„...Deci bubosul Strugur ce-și avea șederea,
Pe lîngă crăiasa cu apropierea,
Pîrcălab să fie cinste avusese;
De această slujbă vrednic s-alesese...

(„Povestea poamelor și a legumelor")

„Ah, draga mea, astăzi m-ai îndatorat,
Cu laptele dulce de cînd te-am luat,
Că uite întocma acest gust avea,
Biata răposata, oricînd îl fierbea". *(„Lapte afumat")*

„Spun că un sultan o dată care tiptil umbla
Ieșind la marginea mării, spre a se mai preumbla"...
(„Sultanul și pescarul")

„Că muierea de cînd veacul
A îmbătrînit pe dracul"

(„Invoiala dracului")

„Mulți se sperie de nimica
Ș-apoi și-n alții bagă frica".

(„Calul namilă")

TATA face SPORT

de HUSZÁR Sándor

Ilustrații de Mirceo VREMIR

În antreu, soneria de la intrare și telefonul începură să țîrîie în același timp. Zău că nu mai știi la care să te repezi mai întîi. Pornesc spre ușă, dar în trecere ridic și receptorul.

— Alo... Noroc! Așteaptă o clipă, că viu imediat.

Pun receptorul pe masă și dau goana să deschid.

— E soră-mea la telefon — îi strig nevestei, care e în bucătărie.

Apoi deschid. Mama!

Ori de cîte ori tata sau mama apar pe nepusă masă, înlemnesc. În prima clipă mă cuprinde groaza: oare nu-mi aduc vestea vreunei boli sau nenorociri? S-au chinuit atîta să ne crească — și, vai! — n-am reușit să le întorc decît o fărîmiță din toată bunătatea lor. Visul meu e să le pot asigura o bătrînețe lipsită de griji.

Mamă! — zic cu vocea gîtuită. Poftește înăuntru, mamă. Urmăresc cu încordare fiecare tresărire de pe obrazul grav, umbrit de un ușor văl de tristețe; vreau să-i citesc în trăsături un lucru pe care îl voi afla de altfel peste cîteva clipe.

— Poftește, mamă!

Ea intră, își sărută nora și zîmbește. Vasăzică: nu s-a întîmplat nimic! Doamne, ce sentiment de ușurare. Vreau tocmai s-o poftesc pe mama în cameră, cînd ea zice:

— Mergem la meci?

— Poftim?!

N-aș putea fi mai mirat nici dacă-mi spunea: dragă, afară ne așteaptă helicopterul meu — hai să dăm o fugă pînă la Londra, să ne facem vikeendul acolo!

— Unde?!

— Ce te miri așa? La meci!

Brusc, îmi aduc aminte că soră-mea așteaptă la telefon.

— Alo, nu te supăra că te-am făcut să aștepți!

— Lasă, nu te mai scuza. Sînt grăbită. Trebuie să-l mai găsesc și pe Laci. (Laci e cumnatu-meu). — Ia spune: vii la meci?

Cît pe ce să scap receptorul din mînă.

— Ce meci, dom'le? Că tocmai acu'm-a luat și mama cu meciul...

— Mama-i la voi? Atunci îți explică ea. Eu o întind după Laci. La revedere!

În cameră se rîde din toată inima. Nevastă-mea a și aflat despre ce fel de meci e vorba. Și rîde atît de tare, că nu-i chip s-o fac să scoată un cuvînt.

— Joacă taică-tău! — mă lămurește pînă la urmă mama.

Iar nevastă-mea continuă explicațiile:

— Imaginează-ți! După-amiază se dispută la fabrică meciul grașii contra slabilor! Joacă și tata!

Nu-mi vine să rîd. Stau cu privirea țintită în gol, ca omul care și-a dat seama că a fost tras pe sfoară. Nu zic, trebuie să fie nostim. Un bătrînel cărunt și gras, făcînd totul anapoda pe un teren de fotbal... Dar...

— Într-adevăr?—reușesc eu să îngîn pînă la urmă, prefăcîndu-mă tare mirat.

Cu toate acestea, ceea ce simt eu acum e mult mai mult decît surpriza. Am aceeași senzație pe care aș avea-o aflînd că mama — fosta spălătoreasă cu veșnicele ei dureri de picioare și de șale — s-ar produce într-un local de noapte! Nu, de bunăvoie nu cred că tata să joace fotbal! Tata, înțeleptul încărunțit de grijile pentru pîinea cea de toate zilele!...

— De ce l-ai lăsat? — o întreb pe mama.

Și am dreptate — deoarece de cînd e, tata n-a jucat fotbal. Iar dacă acum o face totuși, explicația nu poate fi decît că i-au sucit capul niște nemernici care vor să-și bată joc de el.

Mama însă rîde — și, oricît de prost dispus aș fi, asta mă înveselește întotdeauna

Căci rîsul pur al omului care a trudit mult e ca înseninarea după furtună.

— De ce l-am lăsat? Păi... de ce să nu-l fi lăsat?!

— Bine, dar poate să-l lovească cineva.

— Are el grijă să se păzească.

— Sigur că are — mă consolează și nevastă-mea.

— L-au tot bătut la cap cei din atelier. Dar mi-a interzis cu strășnicie să vă spun vouă. Eu însă pînă la urmă nu l-am ascultat. Ei, veniți?

Plănuiserăm de fapt să mergem la cinema, totuși, nu stăturăm pe gînduri. Am mîncat repede, ne-am luat pardesiele și am pornit în goană — la meci!

Rîd în cor cu mama și cu nevastă-mea, dar undeva în adîncul sufletului meu se învolburează impresii și amintiri.

E un mister de nepătruns. Tata și fotbalul!... Pînă și mie mi-l interzicea mereu.

Păi, toate conflictele noastre din asta s-au născut. Eu eram o fire sociabilă, îmi plăcea să fiu văzut, să mă învîrt printre oameni; nici vorbă să mă fi gîndit la o carieră nelegată de mulțimea oamenilor. Tata zicea mereu că nu sînt cu adevărat feciorul lui, căci, spre deosebire de mine, el se teme de mulțime și-și dorește mereu liniște și singurătate. Din pricina asta nu-i plăcea nici că scriu. Și i-a părut totdeauna rău că nu m-am făcut lăcătuș ori agent fiscal; că, într-un cuvînt, nu mi-am ales o carieră mai sigură...

Și iată acum că el, veșnicul „realist", a ajuns să joace fotbal!...

Peluzele terenului de fotbal sînt tixite de lume. Oamenii așteaptă „derby"-ul cu sufertașele în mînă, cu servietele sub braț; mulți dintre ei s-au grăbit în asemenea măsură, că au rămas pe mîini sau chiar pe obraji cu petele de ulei din atelier.

A sosit și soră-mea, cu cumnatul; ne înghesuim cu toții lîngă gard.

În sfîrșit, din mulțime se ridică un murmur. Într-un capăt al terenului au apărut cele două echipe. Rîsul izbucnește nestăvilit.

În frunte vine arbitrul. Dar ce mai arbitru! Ideal! Și-a îndesat pe cap o imensă tichie conică — pălăria astronomilor medievali — în semn că este atoateștiutor. Pe nas și-a încălecat o pereche de ochelari mari, dubli — erau cu ramă de metal, dacă nu mă înșel.

Omul vine, comod, pînă în mijlocul terenului, unde începe să sune din... trîmbiță.

La acest semnal, cele două echipe pornesc către centrul terenului. Dar cum? Șase măgărași trag după ei o căruță mititică; într-însa, cei unsprezece jucători slabi — deh, trebuie să-și economisească oamenii puterile! Pe flancuri, înaintează grașii, ținîndu-se de mînă ca niște copii de grădiniță.

CREAȚIE

de Evghenii VINOKUROV

Întîiul om, păros și neciopîit,
Ne-înțelegînd rafinamentul încă,
Ascuns într-o cavernă-a dăltuit
Imaginea mamutului: pe stîncă.

Se-opri apoi privind-o pe furiș,
Se lumină, și-atunci într-o clipită
O lacrimă din ochiul lui pieziș
Pe față se prelinse ostenită.

Întîiul pas trecut la catastif!...
Iar el vedea mijind o nouă viață.
Cînd pumnu-i greu, cînd pumnu-i primitiv
Stergea întîia lacrimă pe față.

Simțea atunci, rîzînd sub blana-i grea,
Că îndărăt nicicînd n-o să se-ntoarne
Și-o nouă bucurie-l stăpînea,
Mai dulce decît hălcile de carne!

Păsări și flori

de Maurice KAREM
poet belgian

De vrei nicicînd iubirea-ți să nu moară
Nu smulge violetele-n păduri.
Nu așeza capcane către seară
Ca tihna zburătoarei să i-o furi

Poate-ai să vii-ngîndurat odată
În cringul des rătînd iubirea ta,
Te va primi o lume-nnăripată
Și florile zîmbind te-or mîngîia.

Nădejdea-n flori și-n păsări nu ți-o pierde
Le-ncredе taina gîndului tău mut
Și-ai să zărești ascunsă-n iarbă verde
O urmă a iubirii ce-a trecut.

S-a rătăcit doar... N-a fugit de tine.
Așa se-ntîmplă-n viață uneori
Hai, cheamo-o doar și-o vei vedea cum vine
Într-un decor de păsări și de flori.

În românește de M. DJENTEMIROV

În jurul meu, furtună de aplauze și risete. Îl caut din ochi pe tata. Spre marea mea mirare — e în frunte. E căpitanul echipei grașilor. Tot el îi reprezintă și cu ocazia ceremoniei alegerii porții.

Îi iscodesc expresia feței. Sînt sigur că voi descoperi în trăsăturile sale un soi de stînjeneală copilărească și rușine refulată. Dar mă înșel. Pare într-adevăr cam pudic, însă rîde.

Sînt mult mai bine dispus acum. Încerc să mă aclimatizez atmosferei generale. Ciudat însă, nu am senzația pe care ar trebui s-o aibă fiul cînd își vede tatăl jucînd fotbal. Mă simt mai degrabă ca un tată în momentul cînd fiul său se pregătește să se prezinte marelui public. Sînt îngrijorat și emoționat. Mi-e grijă să nu i se întîmple vreun accident. Și sînt emoționat — doamne, am jucat și eu fotbal, cîndva — mi-e teamă să nu joace prost...

Niciodată n-am mai văzut asemenea meci palpitant și emoționant. Muncitori bătrîni aleargă în urma balonului. Toți grămadă. Și cînd reușesc să dea un șut, îi rîd în nas adversarului, ba îi mai dau și cîțiva ghionți în spate.

Mă uit la tata. Cîtă vreme jocul se desfășoară pe jumătatea de teren a slabilor, el stă cu mîinile la spate, în poziție de repaus, așteptînd și urmărind cu privirea, ca și cum de fapt el n-ar fi decît un spectator. Dar de cum trece balonul dincoace, în partea lui, se apleacă înainte, începe să se agite cu ochii țintă la minge — ca și cum ar vrea s-o hipnotizeze — și-l cuprinde neastîmpărul. Vai, numai de-ar trece odată peste prima întîlnire cu balonul! De două ori a ajuns mingea pe jumătatea lor de teren, dar de fiecare dată tata a scăpat cu fața curată. Cea de a treia oară, presiunea slabilor e mai accentuată. Bătrînul țopăie în fața porții, apărînd-o cu brațele deschise ca niște aripi de cloșcă cu pui.

— Mîna, mîna! Lasă mîinile în jos, că faci unsprezece! — aș vrea să-i strig. Dar tot nu m-ar auzi.

Unde mai pui că închide spațiul din fața porții. Portarul nu mai vede balonul — acuș-acuș ne pomenim cu el în poartă.

De nervi, m-a apucat și durerea de stomac.

Pe neașteptate, mingea zboară către linia de unsprezece. Slabii se reped la ea cît ai zice pește, să marcheze un gol. Ei, dar atunci își iese din răbdări babacu'meu; pornește, fuga, într-acolo, cu pași grei și ritmici — și-și ia avînt cu piciorul drept...

Trei jucători slabi se ridică în văzduh.

Și — mingea?

Unul dintre jucătorii grași ș-a și luat după ea—pe cealaltă jumătate a terenului.

Ropot de aplauze.

— Trăiască! Uraaaa!

— Bravo, nene Sandor!

— Șo pă ei, moșulică!

Răcnesc din răsputeri și eu:

— Ura! Trăiască! Bravo!

Țipă și nevastă-mea și cumnatu-meu, ba chiar și mama. Cel puțin, i se mișcă buzele. Familia e în culmea fericirii.

Și bătrînul?

Încruntă din sprîncene, își dă părul peste cap și privește atent jocul.

Ai zice că de atîta plăcere și emoție, oamenii nici nu mai știu unii de alții. Meciul acesta seamănă cu o gigantică piesă de teatru, în care scenele se succed fără încetare.

Înaintașul cel gras mai aleargă și acum. În sfîrșit, tocmai în fața porții, ajunge din urmă balonul. Acum își adună toate puterile — un șut enorm — dar mingea a rămas pe loc.

— Nu te lăsa! Zi-i!

Dintr-o mișcare — ad literam: una — i-a împrăștiat pe toți apărătorii săriți la el și se pregătește să tragă din nou. Piciorul se avîntă iar. Balonul rămîne pe loc. Ce să-i faci? — nu-l vede din cauza burții...

În clipa următoare trece în fugă pe marginea terenului un muncitor mărunțel și slab de la cizmărie, urmărit de unul din echipa grașilor. Pîrpiriul abia mai răsuflă. În tăcerea încordată se aude pe neașteptate un glas:

— Fugi, Kajzer, că vine șeful de la cadre!

Dar Kajzer nu iuțește pasul. Pesemne că nu se simte cu nici o muscă pe căciulă...

Între timp mama e preocupată numai de chiloții babacului. Numai de nu s-ar întîmpla ceva rău în direcția asta!

— Nu vă închipuiți cît m-a bătut la cap toată săptămîna pentru acești chiloți! „Justina, ăștia sînt prea strîmți!" „Justina, elasticul ăsta are să se rupă". „Justina, să fie uscați chiloții ăia, uscați bine, Justina!" O clipă nu i-a tăcut gura.

Zău, dacă bătrînul nu mi se pare năzdrăvan! Aleargă încoace și-ncolo sigur de sine și hotărît nevoie mare. Îmi amintesc că, pe vremuri, cînd jucam acasă, încerca mereu să mă sperie:

— Bagă de seamă! Ai să obosești și faci pneumonie! Vezi că ai să cazi...!

Dau o fugă în lungul terenului pînă la poarta grașilor.

— Tată, tată!

Se-ntoarce către mine. Nu pare mirat — deci mă văzuse dinainte.

— Ai grijă, tată!

Încuviințează din cap.

— Să nu faci cumva pneumonie!

— Eh!

— Ai să cazi!

— N-ai teamă.

— Bine, bine!

Îmi pare că aud o convorbire de acum douăzeci de ani. Mai-mai să adaug: „Bagă de seamă să nu pățești ceva, că am să-ți arăt eu ție fotbal!"

Dar trebuie să plec: slabii au pornit din nou la atac.

După repriză dau buzna pe teren, să-i string tatei mîna.

— Ai fost formidabil, tată! Ai jucat minunat! — îl laud eu.

Exagerez intenționat, căci îi știu obiceiul: refuză orice laudă ce i s-ar aduce.

Dar de data aceasta lucrurile se petrec alt fel: tata dă din umeri, rîzînd:

— Ți-a plăcut și ție?

— Bineînțeles!

— Toți mă laudă.

Dumnezeule mare, s-a întîmplat o minune!

— Nu știu, dar ceilalți zic că am salvat poarta de mai multe goluri sigure!

Cît e de mîndru! Ca și cînd cineva i-ar lăuda porcul îngrășat de el singur.

— Ce zici, îi batem?

— Neapărat? Sînteți mai buni.

De cum ajung înapoi, mama începe să se intereseze de chiloți.

— Ce zice, sînt buni? Nu-l string?

— Păi, despre asta nu mi-a vorbit.

Sigur că și mama trebuie să-și aibă partea de merit, dacă tata joacă bine.

— Bineînțeles, mamă. Să știi că i-a lăudat cu prisosință.

Repriza a doua începe prost. Tata tot țopăie prin fața porții, pînă se întîmplă inevitabilul: gol! Ce să-i faci, portarul n-a putut vedea mingea din pricina bătrînului!

Și unde mai pui că se și ia cu gura de el:

— Tu ești de vină, Sandor!

Bătrînul e furios. Gesticulează din răsputeri. Apoi îi întoarce spatele și se înfige în călcîie pe punctul de unsprezece — ca omul hotărît să nu se mai clintească de acolo, indiferent pe unde mai trece balonul, căci poftim: cum nu-i el cu ochii-n patru, se și marchează!

Golul îi cam indispune pe grași, dar le trece repede. La un moment dat, arbitrul fluieră din răsputeri; se aude un strigăt.

— Hands! Unsprezece!

— Nu-i hands!

— Ba te rog să mă scuzi, tovarășe inginer!

— Să nu te rogi! Dați-i ochelari arbitrului!

Arbitrul își pune pe nas ochelarii dubli. Studiază situația, apoi face din nou un gest către punctul de unsprezece.

Ilaritate. Toată lumea s-a resemnat: arbitrul avea ochelarii pe nas, cînd și-a dat verdictul; nu se poate să fi greșit.

Grașii egalează.

Dar babacul nu se-mpacă. Stă țeapăn pe locul lui, morocănos nevoie mare. Ca omul care vrea să-ți sugereze că unde se afla el, nu are ce căuta fudulia.

La un nou atac, parează cu capul. Își viră scăfîrlia cu încheie în drumul mingii, și o face să ricoșeze pînă departe.

Urale prelungite. Kajzer — cel care nu se temuse de șeful cadrelor — aleargă pe flancul drept. Babacul îl atacă. Celălalt ia act îngrijorat. Țopăie împrejurul mingii mai-

mai să-ți pară că face într-adevăr ceva. Ba mai și răcnește:

— Hoo-op!

Dar nu-l sperii pe babacul cu una cu două. Piciorul lui se avîntă pentru șut. Nervii lui Kajzer nu mai rezistă însă: omul lasă totul baltă și o ia la sănătoasă.

Succes fără pereche! Succes în toată legea! Dacă treaba asta mai continuă așa, ăștia mi-l strică de tot pe babacu'. Curat star iese dintr-însul. Ia te uită, dom'le, a și început să facă pe grozavul! Ba-l trimite pe cutare mai încolo, ba se rățoiește la cutăricâ.

Cînd aud semnalul de încetare mi se ia o piatră de pe inimă.

Îl îmbrățișez pe babacu'.

Îi pare bine că mă bucur.

Merg cu el spre marginea terenului, încolăcindu-mi brațul pe după umărul său.

— Familia e încîntată. Mai ales mama.

Încuviințează din cap: e foarte natural.

— Am venit cu toții. Nevastă-mea, Ilus și cu Laci.

Rîde. Ca omul care nu și-a închipuit nici o clipă că s-ar fi putut și alt fel.

— Ei, dar portarul ăsta, frate!! — zice el în sfîrșit. Ce mai fraier, dom'le! Zău că apăr mai bine decît el.

Încuviințez din cap, convins: — Ai experiență, nu glumă!

— Cu mingea-n fața nasului, și să nu fie în stare s-o prindă. Pentru la anu' o să ne îngrijim de un portar ca lumea...

Intră în cabină, să se îmbrace. Noi îl așteptăm la marginea terenului. Nu, nu pe tata cel de odinioară caut acum să-l înțeleg. Am priceput că este vorba de un om nou. În cei cîțiva ani de cînd noi, copiii, ne-am împrăștiat de pe acasă, în el s-a petrecut pe neobservate o transformare. Nu-l mai apasă atîtea griji: copiii lui au pornit cu toții pe drumul vieții. De-acu' are să meargă treaba cumva.

Vine. Spălat proaspăt și pieptănat. Și-a pus pălăria pe-o ureche, hoțește.

Îl iau de braț. Mă duce cu el.

— Ia vino puțin. Ai văzut afișul?

— Nu.

Intră în cabina portarului. Protestează: de ce l-ați scos atît de repede? Cu mare greu. În sfîrșit cartonul cu pricina reapare. Doi oameni, alături: unul gras, altul slab. În margine, formația. În dreptul numelor, greutatea fiecărui jucător. În kilograme. Prima. a tatii: o sută șapte!

— Fain, ce zici?

— Da.

Brusc, se întoarce către mama:

— Justina, să nu uiți: cămașă curată pentru mîine.

— Bună-i și cea de pe tine. O singură zi ai îmbrăcat-o.

— Ba nu-i bună, că ne face poze. Vine mîine fotograful.

— Ce naiba!

Se întoarce în altă parte, ca omul care nu vrea să reacționeze la asemenea observații disprețuitoare.

— Vor să scrie și un articol.

Îl ascult. Mă privește mereu. Parcă ar aștepta ceva. Nu mă simt la largul meu: dau din cap aprobativ. Dar tata tot mai vrea ceva cel puțin așa mi se pare. Ce-o fi așteptînd? Întîlnesc o cunoștință. Încep să-l laud pe tata. E felicitat.

— Păcat că n-am știut. Aș fi venit cu plăcere.

— Păi, erau peste tot afișe — zice el plin de reproș. Dar ce să-i faci! Așa-s oamenii: de la serviciu, fuga acasă! Nu se uită nici în dreapta, nici în stînga.

Ne continuăm drumul. Noi doi, în frunte. În urma noastră, familia.

Tata aduce din nou vorba despre articol:

— Știi că nu numai cei de la revista sportivă s-au hotărît să scrie. Ne-au mai anunțat și alte ziare că au să publice...

Ce să-i răspund? În tot cazul, e o aluzie!

— Ei, nu de alta... Ți-am spus și eu, așa. să nu rămînă cumva revista voastră de căruță...

— A, sigur, sigur!

— Să nu crezi altceva! — Ți-am spus-o, doar așa... ca să te ajut...

Ei, am scris articolul. Fără să mă grăbesc însă prea tare. Știam prea bine că nimeni n-are să spună ce-am spus eu despre meciul acesta...

În românește de
Gelu PERIAN

notăm!

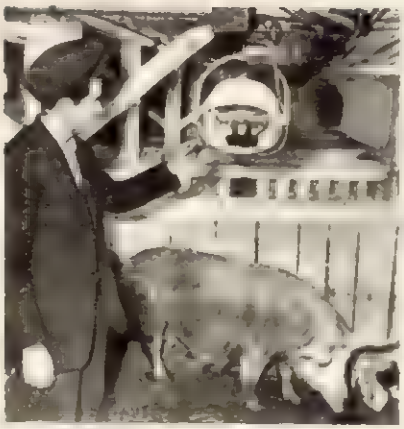

RAZE ULTRAVIOLETE PENTRU... PURCEI

Este cunoscut că razele ultraviolete au o influență binefăcătoare asupra organismului [illegible].

De curînd zootehnicienii au extins tratamentul și... asupra purceilor.

La Institutul de cercetări [illegible] din Palas — Constanța, specialiștii au început, deocamdată pe cale experimentală, tratarea purceilor și a scroafelor lehuze cu radiații ultraviolete.

Aceste băi de lumină se vor face îndeosebi primăvara și toamna.

În fotografie: o pedință de rase... în grajd.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

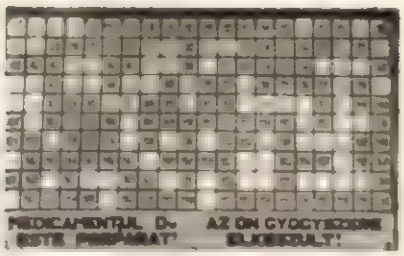

S-A MODERNIZAT FABRICA DIN FIENI

Fabrica de ciment „Ilie Pintilie" din Fieni a fost modernizată și mărită. Silozurile, cu o capacitate de zece mii de tone, sînt ultimele lucrări de reamenajare a întreprinderii.

În fotografie: marile silozuri, a căror înălțime depășește 50 de metri.

Fotografie de I. VERMONT

DE CÎTE 2,50 METRI...

Acești doi morunași uriași au fost vînați în Delta Dunării, nu departe de Sfîntu Gheorghe. Iată-i aduși la Tulcea și descărcați de pe pescadorul în cheiul portului. De aici, drumul lor duce la fabrica de conserve de pește din oraș. →

Fotografie de
Gh. CIOROBEA

↑ O INOVAȚIE INTERESANTĂ

La farmacia nr. 1 din Tg. Mureș s-a pus în practică o inovație: un tablou electric cu 200 de becuri indică în orice moment rețetele efectuate — gata a fi ridicate de clienții farmaciei.

Inovația aparține dirigintelui Horvath Tibor.

ELICEA DE REZERVĂ

O operație portuară foarte rar întîlnită. motonava „Transilvania" primește la bord elicea ei de rezervă.

Cu această elice — grea de 9 tone — motonava românească a plecat de la Constanța spre șantierele navale Pola din Iugoslavia, pentru revizie. ←

Fotografie de F. URSEANU

CA ȘI ACUM 150 DE ANI

Iată și cea mai veche casă din orașul Piatra Neamț, aflată în strada Pepa Bacă 4. În cei aproape 150 de ani, care s-au scurs de cînd a fost construită, casa aceasta a adăpostit mai multe generații, toate din aceeași familie. Azi este locuită de familia pensionarului Constantin Trofin. Două amănunte interesante: clădirea este prinsă în cuie de lemn, iar peretele din față are un orificiu. Este așa-zisul „refugiu al pisicii" cunoscut din evul mediu, pe unde pisicile puteau ieși și intra în casă fără să stingherească pe locatari.

Fotografie de Pompei SIMON

CINE ESTE

de Albert KAHN, scriitor din S.U.A.

O ÎNTÎLNIRE DE SERVICIU la S.H.A.P.E. a reprezentanților militarismului american și german: generalul LAURIS NORSTAD, șeful suprem al forțelor armate ale N.A.T.O., primește vizita subalternului său, generalul HANS SPEIDEL — fost general al lui Hitler — actualmente comandant al forțelor terestre din Europa centrală ale N.A.T.O., al cărei stat major este la Fontainebleau în Franța.

COLONELUL GERMANO-AMERICAN Speidel (dreapta) din armata S.U.A. (un văr al faimosului general hitlerist Hans Speidel) și generalul german Herman, discută la expoziția de arme de la Baumholder (R.F.G.) despre un nou tip de mitralieră americană fazestrată cu raze ucigașe. Un schimb de păreri între doi vechi războinici...

Într-o recentă scrisoare adresată premierului Bulganin în legătură cu convocarea unei conferințe la nivel înalt, președintele Eisenhower declara că „rezolvarea problemei germane și reunificarea Germaniei" au o importanță primordială pentru destinderea încordării internaționale. De altfel, nici o persoană cu judecată sănătoasă nu se îndoiește vreun moment de importanța pe care o are pentru pacea mondială, soluționarea acestei probleme. Sînt însă destule motive pentru a-l întreba pe însuși președintele Eisenhower, de ce există această problemă.

După părerea președintelui, singurul motiv pentru care Germania a rămas divizată de la sfîrșitul celui de al doilea război mondial și pînă în prezent îl constituie faptul că guvernul sovietic „nu și-a îndeplinit unele angajamente" și „nu a acționat într-un spirit de echitate și bună-credință". Desigur, nu este pentru prima oară cînd se face auzită o astfel de afirmație. În ultimii ani ea a fost debitată în repetate rînduri de către diferiți oameni de stat americani. Însă între a repeta la nesfîrșit o acuzație și a dovedi temeinicia ei, este o deosebire. Și, la urma urmei, cauza reală a acestei situații nu constă în faptul că guvernul sovietic nu și-ar fi îndeplinit angajamentele. Din păcate, tocmai guvernul american este cel ce nu și-a îndeplinit angajamentele.

Nouă, americanilor, ni se spune mereu în Statele Unite că reunificarea Germaniei ar putea fi realizată într-un mod foarte simplu — și aceasta prin „alegeri libere", care ar fi, chipurile, împiedicate de Uniunea Sovietică, dintr-o mie și unul de motive. Ni se dă a înțelege că în această „neîndeplinire a angajamentelor" — ar consta cică baza actualei situații a Germaniei. Totuși, lăsînd la o parte faptul că guvernul sovietic a propus în repetate rînduri ținerea unor alegeri libere, încălcarea angajamentelor care împiedică reunificarea Germaniei își are originea în altă parte.

Nu trebuie să ai o memorie excepțională pentru a-ți aminti că națiunile semnatare ale acordurilor de la Yalta și Potsdam s-au obligat să înfăptuiască denazificarea Germaniei, să pună capăt militarismului german, să pedepsească pe cei ce s-au făcut vinovați de atrocități și crime de război și să lichideze potențialul industrial de război al Germaniei. Însă imediat după sfîrșitul războiului cartelurile războinice germane, nu numai că n-au fost distruse, dar au început să fie sistematic refăcute în zonele de ocupație occidentale. Iată deci în fapt încălcarea angajamentului ce și l-a asumat guvernul Statelor Unite(acela de a transpune în viață programul de demilitarizare și denazificare), încălcare ce a mers mît de departe, încît la numai un an de la încetarea ostilităților însuși fostul ministru de finanțe Henry Morgenthau jr. atrăgea atenția asupra politicii duse de secretarul de stat de atunci, James F. Byrnes: *„Dacă dl Byrnes are intenția să ignoreze pactul de la Potsdam... atunci eu prevăd că nu facem altceva decît să repetăm greșelile fatale de la Versailles, și să punem bazele unui al treilea război mondial"*.

Din nefericire, această profeție s-a realizat într-o mare măsură. Desigur că există unele deosebiri între reînvierea militarismului german după primul război mondial și aceea de după cel de al doilea. Una din deosebirile principale constă în faptul că după primul război mondial Germania a rămas un stat unitar. Sînt însă și unele asemănări care dau de gîndit. Dacă sutele de milioane de dolari pe care America i-a investit în Germania în 1920 cu ajutorul planurilor Dawes și Young au intrat în mîinile marilor industriași și bancheri germani, care în secret reînarmau Reichul și finanțau mișcarea hitleristă în ascensiune, miliardele de dolari intrate în Republica Federală Germană, prin aplicarea „planului Marshall", au servit tot la restabilirea puterii militare și a potențialului de război și aceasta într-un ritm mult mai rapid decît în cazul precedent.

Astăzi, în mare măsură grație ajutorului american, aceiași milionari germani care au prosperat sub Hitler produc de trei ori mai mult cărbune și chimicale, și de două ori mai mult oțel și energie electrică, decît Franța. Monopolurile vestgermane au ajuns încă de pe acum să domine comerțul vesteuropean și să ocupe o situație preponderentă pe piața capitalistă. Întrucît foștii funcționari superiori naziști sînt aceia care conduc astăzi aparatul guvernamental de la Bonn, iar foștii generali naziști sînt uniți și aceiași cu cei ce se îngrijesc de efectivele Bundeswehr-ului, nu e de mirare că visurile de noi cotropiri sînt tot atît de persistente ca și în trecut. L-am putea cita, spre exemplu, pe feld-mareșalul von Leeb: *„Ceea ce dorim noi, soldații bătrîni, este ca noilor trupe tinere să li se insufle același spirit care i-a animat pe soldații în cele două războaie mondiale"*.

Iar din unele declarații oficiale ale guvernanților de la Bonn se poate deduce lesne că aceștia sînt animați de aceleași sîmțăminte: *„Una din primele noastre sarcini"*, a declarat cancelarul Adenauer, într-un limbaj care-l reamintește pe cel al Führerului, *„este ca Germania să-și recapete teritoriile sale din răsărit"*.

Revenind la problema reunificării, singura soluție pe care o admit asemenea personaje este aceea care prevede ca Germania răsăriteană să le fie comunist subjugată și să servească planurilor lor de „redobîndire" a „teritoriilor din răsărit" cu ajutorul armelor nucleare, pe care speră să le primească în curînd de la Washington.

•HARȚI CARE ACUZĂ•

În marea sală de recepție a palatului de la Potsdam — care aparținuse Kronprinz-ului Wilhelm von Hohenzollern și unde în 1945 reprezentanții celor patru mari puteri au hotărît împreună ca Germania să nu mai poată fi niciodată un agresor, ci să devină o țară pașnică — sînt agățate pe pereți niște hărți. Cinci simple hărți, datînd din anii 1941-1945. Iar fiecare din acestea reprezintă cîte un plan american în legătură cu soarta Germaniei de după război. Deci nu se seamănă între ele, au totuși un numitor comun: toate prevăd fărîmițarea, scindarea, desființarea Germaniei ca țară. Aceste hărți demonstrează, într-un limbaj sec și implacabil, unde își are obîrșia actuala politică americană de menținere a unei Germanii scindate, de transformare a Germaniei occidentale într-o bază agresivă americană — politică prost camuflată în dosul frazeologiei despre „reunificare" și „alegeri libere" sub control american...

Reproducem din revista maghiară „Erdekes Ujsag" aceste hărți cu variantele planurilor americane pe care le reprezintă:

1 — *PLANUL TH. KAUFMAN (1941).* Potrivit acestui plan

Această poziție a fost îmbrățișată cu entuziasm de strategii militari americani, care se bizuie pe soldații vestgermani în vederea unui nou *Drang nach Osten*, de astă dată sub firmă americană. Desigur că această politică implică și unele pericole. După cum avertizează generalul Taylor, fost procuror general al S.U.A. la procesele de la Nürnberg, „nu există o armată puternică atunci cînd merge spre răsărit și alta, slabă, cînd merge spre apus".

Se poate afirma că unii americani și-au asumat riscuri asemănătoare și în trecut, cînd au cîștigat. Pentru că industriașii și marea finanță germană nu au fost singurii care au profitat de pe urma eforturilor de război naziste. Se știe că ei și-au împărțit profiturile cu partenerii lor americani. Înțelegerile dintre cartelurile germane și americane, rămase în vigoare și în timpul războiului, includeau o varietate impresionantă de produse. Printre zecile de firme americane intrate în carteluri cu trusturile naziste, și înregistrate de Comitetul Senatorial al S.U.A., se găsesc nume ale unor concerne binecunoscute, ca „*Aglo Aneco Corp*", „*Aluminium Co. of America*", „*American Cynamid Co.*", „*Carbide and Carbon Chemical Corp*", „*Dow Chemical Co.*", „*Eastman Kodak Co.*", „*Goodyear Tire and Rubber Co*"., „*Procter and Gamble*". Societatea germană *Siemens-Halske*, care a produs instalațiile destinate camerelor de gazare de la Oswiecim și alte lagăre naziste ale morții, a menținut cartelul și înțelegerile privitoare la brevete pe care le avea cu societățile „*Bendix Aviation Co.*", „*Westinghouse Manufacturing Co.*" și alte concerne americane. „*I. G. Farbenindustrie*", care în timpul războiului s-a folosit de metoda muncii forțate și a experimentării medicamentelor și chimicalelor pe deținuții din lagărele de concentrare, și-a menținut convenția de cartel cu societăți americane ca „*Standard Oil of New Jersey*", „*Du Pont de Nemours*" și „*General Motors Corporation*".

Și, întrucît politica marilor concerne este dictată de profituri și nu de principii, era normal ca acele concerne americane care erau legate prin interese atît de mari de monopolurile germane să facă după război eforturi tot atît de mari pentru a anula acordurile de la Yalta și Potsdam și a reînvia imperialismul german. De altfel, atitudinea lor în problema reunificării Germaniei a fost de curînd rezumată de ziaristul I. F. Stone, într-o corespondență trimisă din Washington:

„*Interesele societății „Rockefeller Standard Oil" și ale băncii „Chase National Bank" le fac să prefere ca, pentru o anumită perioadă, Germania să rămînă încă divizată. O Germanie reunificată... ar putea pune capăt programului de reînviere a vechiului sistem de carteluri german, program care se îndeplinește cu atît succes... Acele interese americane, care consideră Germania ca un partener de bază pentru Eurasia, salută menținerea acestui „status quo"*.

Fără îndoială că înfăptuirea planurilor acestor concerne americane a fost mult ușurată de faptul că ele au putut dicta guvernului S.U.A. politica pe care acesta urma s-o ducă.

Cît privește această politică, nici un alt om nu ar putea s-o întruchipeze mai perfect decît actualul secretar de stat John Foster Dulles. În vorbe, el se pronunță — ca de altfel și alți membri ai guvernului Eisenhower — pentru crearea unei Germanii unite și democrate. Despre adevăratele sale intenții în această privință vorbesc însă de la sine acțiunile întreprinse de el de-a lungul anilor. După primul război mondial el a luat parte la Conferința de Pace de la Paris, în calitate de consilier american pentru problemele financiare și de reparații, calitate în care a ajutat la inițierea dezastruasei politici din perioada de după război. Între 1920 și 1930 a fost asociat principal în extrem de bogatul cabinet juridic Sullivan & Cromwell, calitate în care a contribuit la alcătuirea planurilor Dawes și Young, și a mijlocit numeroase înțelegeri între trusturile germane și societățile americane. Cabinetul său juridic a menținut legături cu Banca Schroeder și cu concernul I. G. Farben; el însuși a fost numit director al societății „International Nickel Co." din Canada, societate dată în judecată în 1946 de către guvernul american atît pentru că a menținut cu I. G. Farben o înțelegere privitoare la fixarea prețurilor [illegible] pentru faptul că a dat un ajutor clandestin la reînarmarea Germaniei.

[illegible] că poporul [illegible]erican trebuie să cunoască în mod special, [illegible] pe care o are cu cercurile bancare care l-au [illegible] pe Adolf Hitler din [illegible]alul financiar și au [illegible] picioare partidul nazist. După părerea mea, această ar trebui să constituie unul din punctele principale pentru o anchetă întreprinsă de Senat. Înainte de a încredința soarta păcii în mîinile unor oameni [illegible]an asemenea trecut", declara în stăruitul său [illegible]bedatul senatorul Claude Pepper.

Acesta este caracterul și trecutul oamenilor care în perioada de după război a deținut posturile de delegați americani la O.N.U., consilier superior al trei secretari de stat și în afară postul de secretar de stat, funcție în care a contribuit, poate mai mult decît oricine altul în America, la remilitarizarea Germaniei apusene și la sabotarea reunificării Germaniei, încadrînd această acțiune în programul războiului rece.

În ultima vreme însă, un număr tot mai mare de americani și-au dat seama de nebunia, echivalentă cu o sinucidere, a înarmării atomice și de necesitatea imperioasă a coexistenței, astăzi încît în multe cercuri se impune din ce în ce mai tăios părerea că politica americană față de Germania trebuie să fie supusă unei transformări radicale. Printre cele mai notorii manifestări ale acestei stări de spirit se numără și declarațiile recente ale cunoscutului diplomat și teoretician politic american George Kennan, care, revizuindu-și propria atitudine din trecut, a cerut ca Germania să fie neutralizată, ca un prim pas spre reunificare. Walter Lippmann și alți comentatori politici au subliniat, în același timp, că reunificarea Germaniei este imposibilă atîta timp cît Germania apuseană este menținută în cadrul NATO, fiind considerată de Statele Unite drept o poziție-cheie în vederea unui război antisovietic.

Într-un amplu articol publicat deunăzi în „New-York Times" Walter Millis, comentator militar, scria: „Dacă poporul american va recunoaște și va accepta actuala stare de fapt a relațiilor internaționale contemporane — în loc să se teamă de mituri, care în mare parte sînt fabricate cătar de noi americanii — am putea înceta chiar mîine „războiul rece", și să ne apucăm pur și simplu să soluționăm problemele întrecerii în limitele coexistenței pașnice. Atunci problemele dificile, cum e cea germană... vor putea fi soluționate pe calea negativelor".

Millis pune punctul pe i. „Așa cum scindarea Germaniei a fost la vremea ei o expresie a războiului rece, reunificarea acestei țări este strîns legată de stabilirea și cultivarea unor relații trainice de colaborare între Apus și Răsărit.

De asemeni este clar se poate de evident că o Germanie unită și democrată ar contribui în mare măsură la promovarea unor bune relații între țări și popoare și ar contribui ca șanse la asigurarea păcii în Europa și în lumea întreagă.

VINOVAT

•HARȚI CARE ACUZĂ• •HARȚI CARE AC

american, Germania urma să fie împărțită între Olanda, Polonia, Cehoslovacia, Franța și Belgia.

2. — PLANUL DELEGAȚIEI AMERICANE (1943). Acest plan a fost prezentat de S.U.A. la conferința de la Teheran. Potrivit acestui plan Germania urma să fie fărîmițată și transformată în mici state fără însemnătate. În afară de statuletele Hanovra, Prusia, Saxonia, Bavaria și Hessen, s-ar mai fi rupt din teritoriul Germaniei încă o „zonă internațională specială".

3. — PLANUL AMERICAN PRIVIND ÎMPĂRȚIREA GERMANIEI (21 februarie 1944). Potrivit acestui plan Germania urma să piardă Baden-ul, Württemberg-ul și Bavaria. Planul nu precizează însă care ar fi fost soarta acestor teritorii.

4. — PLANUL AMERICAN MORGENTHAU (septembrie 1944). Potrivit acestui plan urma să se constituie două state germane independente, unul la nord și altul la sud. Însemnate teritorii urmau să fie rupte de Germania occidentală și să fie puse sub control internațional.

5. — ULTIMUL PLAN AMERICAN, FAIMOSUL „PLAN TRUMAN" (1945) propus de președintele S.U.A. la conferința de la Potsdam. Statele Unite doreau să înființeze trei state germane: Germania de vest, Germania de nord și Germania de sud. Statul german de sud urma să aibă capitala la Viena și să înglobeze Baden-ul, Württemberg-ul, Bavaria, Austria și... Ungaria în întregime! Budapesta urma să devină capitala unei regiuni!

★

Delegația Uniunii Sovietice care a participat la conferința de la Potsdam a zădărnicit însă planul american al „suprimării" Germaniei și al desființării Austriei și Ungariei, subliniind că nici un popor nu poate fi izolat de pe harta Europei. Iată cum arată deci în realitate „independența națională" și dorințele de „reunificare" a Germaniei despre care vorbesc imperialiștii americani cu atîta emfază, în cuvinte [illegible]ontinuare, prezentate cu lacrimi de crocodil! — în timp ce în realitate ei fac totul pentru a amîna această reunificare la... calendele grecești.

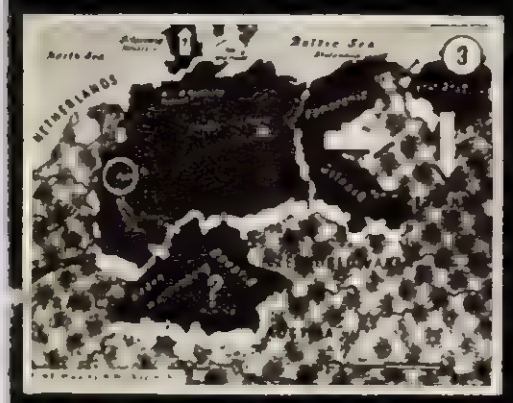

BIRLIC despre

de Sanda FAUR

Sînt de invidiat, veţi zice. Un reportaj despre Birlic înseamnă un colocviu prelungit cu unul dintre cei mai simpatici artişti ai primei noastre scene. Ceea ce presupune: un surîs la apariţia maestrului rîsului, un hohot la primul suvenir povestit, cascade de rîs în continuare. Un adevărat spectacol, inedit şi unic, în care Birlic de pe scenă îl aduce cu el şi pe Birlic de acasă.

O să vă dezamăgesc: în „civilitate", Birlic este un grav. Nu e prea dispus să rîdă şi nici să-i facă pe alţii să rîdă. Cît despre invidia pe care ar naşte-o în cazul de faţă calitatea mea de gazetar, vă asigur, suspinînd, că e nulă şi neavenită: a-l obţine pe Birlic pentru un interviu mai amplu, e o acţiune temerară care solicită tenacitate, perseverenţă, răbdare. N-are prea multă simpatie pentru gazetari şi, mai ales, pentru destăinuiri: „nu ţin să-mi istorisesc amintirile de scenă — spune el; prefer să le povestească cei ce m-au văzut din sală". Şi nu prea are timp. Dacă telefonezi după ora 8 dimineaţa, l-ai pierdut: e la Buftea, unde filmează. Îţi cauţi la 4, e tîrziu: repetă sau are matineu. Încerci să-l soliciţi seara: e în spectacol. (Nu e lucru simplu să joci în cîte 7-8 piese într-o stagiune!). Iar de nu e nici într-un loc, nici în altul, e precis la şosea, cu ultima sa „pasiune": Bălăioara, Pobeda sa nou-nouţă, pentru care o aproape gata să-şi trădeze vechea sa pasiune pentru caii de curse (deşi, după propria mărturisire a maestrului, Bălăioara, cu zecile ei de cai putere, nu face decît să concentreze pasiunea pentru zecile de Durduliţi sau Golance care i-au stîrnit de atîtea ori pe hipodrom).

Şi, totuşi, am reuşit să aflu pentru dumneavoastră toţi felul de amănunte [illegible] din viaţa lui Birlic. De la el însuşi. Iată-le:

★

Cînd eşti pîrpiriu şi firav şi vii tocmai din fundul Moldovei, cînd nasul nu-ţi vede... lungul nasului de lung ce e, iar vorba îţi e mică şi piţică şi sîsîită, îţi trebuie mult curaj să vrei să te faci actor. Mai ales dacă ai ghinion să fii tocmai ultimul din catalog (fatalul V cu care începe numele Vasiliu!), adică al 400-lea candidat la conservator, să fie deja seara tîrziu şi comisia de examinatori ostenită! Grigore Vasiliu a aflat rezultatul examenului înainte de a se vedea pe listă în dreptul rubricii „respins". Dar mai ştia ceva: că odată, singura dată din viaţa lui cînd jucase la o serbare liceală, spunînd — în calitatea unui sclav din „Femeile de marmură" — exact şapte cuvinte, publicul izbucnise în rîs şi aplauze de cum apăruse la rampă, mai înainte chiar de a fi rostit unul din cele şapte cuvinte. Ameţit de succes, sclavul nostru şi-a pierdut capul şi — uitînd că se află pe scenă — s-a agăţat cu ambele mîini de un cui bătut în şubredul decor de carton, sălţindu-se de fericire în sus, ca la ora de gimnastică. A trebuit să intre pe scenă însuşi regizorul — bătrînul Alexandru Marinescu — şi să-i la furios de mînă, pentru ca dumnealui, actorul, să se dezmeticească din beţia succesului.

Cum spuneam, Grigore Vasiliu nu a uitat acea miraculoasă ameţeală a scenei şi aplauzelor. Dar a pornit să urmeze cuminţel, sfatul energic al părinţilor. Adică... Dreptul. Zarurile fuseseră aruncate.

Şi totuşi...Cînd eşti pîrpiriu, iar siluetă-ţi are o mobilitate de o formidabilă expresie, cînd nasul se lungeşte comic a mirare, iar ochii rotunzi se lungesc, se rotesc, se îngustează, vorbind în graiul lor propriu, cînd vorba piţică şi sîsîită naşte efecte scenice de un umor irezistibil şi cînd din toţi porii fiinţei tale hazul ţîşneşte spontan, oare poţi să te scoli dimineaţa la ora 7, să-ţi iei mapa sub braţ şi, în drum spre Tribunal, să-ţi recapitulezi pe punctele 1, 2 şi 3 toate argumentele cu care vei apăra cutare comersant falimentar din Făliceni? Mă rog, poate! Dreptul trebuie terminat. Dar ce ar fi dacă ne-am încerca, măcar aşa, niţeluş, forţele într-o figuraţie în provincie (mai iese şi un ban!), pe care am obţine-o cu chiu cu vai, dar mai ales cu ajutorul amicului Jules Cazaban, coleg de Drept şi actorie?... Şi parcă ar strica să urmăm şi cursurile Conservatorului local? Cine ştie?...

... Imaginaţi-vă un moment tragic într-o dramă puternică — „Stane de piatră" de Sudermann. Sala urmăreşte cu răsuflarea întretăiată jocul magistral al lui Ovid Brădescu şi sufletele zvîrl strînse de emoţie. În acea clipă trebuia să intre în scenă un sclav oarecare, să spună cîteva cuvinte — cu totul neînsemnate — şi să iasă imediat. Dar, catastrofă! Omul care apare nu mai are timp să rostească nici o vorbă: apariţia lui e atît de comică, încît sala se cutremură toată de risetele spectatorilor. Momentul de intens dramatism fusese ratat. Şi această prin simpla intrare în scenă a siluetei mobile, a nasului prelung şi ochilor rotunzi ai unui student în anul I de conservator, pe nume Grigore Vasiliu. Lui Birlic îi plac calambururile. „ Ca zidar, în loc să zidesc, am dărîmat atunci", povesteşte el.

A dărîmat însă şi porţile templului Thaliei, în care, din acea zi, a pătruns

Spiridon Biserică ↑
(„Mielul turbat")

Robinson
(„Fata fără zestre")
←

Kalaala
(„Blestematele fantome")
→

BIRLIC

vijelios, fără ca vreun cerber să-i mai ceară legitimație de intrare.

★

De aici încolo, un biograf grijuliu ar studia atent și ar menționa cu toate felul de detalii rolurile celor peste 80 de ani de teatru ai lui Birlic. E o treabă pentru care am tot respectul — nu e o glumă să evoci 120 de roluri! — dar care nu interesează în cazul reportajului anecdotic de față, nici pe cititori, nici pe semnatarul său. Ne vom mulțumi să poposim, din când în când, pe una din treptele acestei uimitoare ascensiuni artistice, să gustăm cîte o întîmplare năstrușnică, despre care poți jura că nu i s-a putut petrece altcuiva decît lui Birlic. Spre pildă — primul rol. Remarcat în acea faimoasă apariție din „Stane de piatră", Birlic capătă imediat, fiind în primul an de studenție, de la regizorul Maican rolul principal din comedia „Musca spaniolă". Dl Marin Mălăiescu, partizanul unei perucî blonde aflate sub o imensă pălărie de pai, al unei perechi de ochelari cu ramă groasă și, mai ales, al unui caracter de o fermitate cu totul îndoielnică, își face apariția demnă în scenă, scoborînd țanțoș o scară. Dar cum poți fi țanțoș, cînd tracul ți-a sugrumat vocea și cînd auzi mai bine bătăile inimii decît replica partenerului? Inevitabilul s-a întîmplat: la primul pas pe scenă, dl Mălăiescu s-a împiedicat, lungindu-se frumușel pe scară, și urmărind disperat cu privirea pălăria și ochelarii care se rostogoliseră pînă în avanscenă (din fericire, peruca se strîmbase numai niței pe urechea stîngă). Cei mai lucrați „gag" scenic nu ar fi stîrnit ropotele de aplauze care au izbucnit atunci, răsplătind naturalețea comică cu care Birlic s-a adunat de pe jos, și-a îndreptat peruca și și-a cules pălăria, ștergînd-o de un imaginar fir de praf. Toți cei din sală au fost atunci convinși că această admirabilă cădere a fost repetată de mai de ori. Îmi permit să plasez un alt calambur al lui Birlic: „Prima mea cădere a însemnat și primul meu mare succes".

A însemnat primul pas spre rolurile din Shakespeare, Molière, Shaw, Caragiale, Kirițescu și din alții pe care Grigore Vasiliu le-a jucat pînă în 1931, cînd...

★

Cu acest „cînd" începe o nouă etapă în viața lui Birlic, mai bine-zis începe etapa „Birlic". Sică Alexandrescu îl remarcă pe tînărul comic Vasiliu și îl angajează în compania pe care o avea la București împreună cu Ion Iancovescu. Și iată-l pe licențiatul nostru în Drept, jucînd alături de Agatha Bîrsescu, Iancovescu, Miță Fotino, Vauvrina și primind primul „pseudonim" artistic: Breloc. Actorul mărunțel, a cărui gravitate contrasta cu înfățișarea sa de un comic simpatic, ajunsese un fel de porte-bonheur al trupei, breloc ul ei: de fiecare dată cînd se făcea în prezența lui vreun demers la forurile de care depindea viața companiei, acesta reușea pe deplin. Dar nu calitățile sale de mascotă l-au putut dărui numele cu care el va rămîne în istoria teatrului nostru. Ci, firește, un mare succes artistic. Nu avem nici o pretenție de originalitate cînd afirmăm că un lucru neînsemnat sau o mică întîmplare pot avea uneori repercursiuni neașteptate în viața unui om. De pildă: comedioara lui Arnold și Bach numită „Schmucki („Birlic" în adaptarea românească); personajul central — băiețul contabil Costache Perjoiu zis Birlic — venit din Fălticeni în Capitală să „pună ordine" într-o mare bancă, dar care sfîrșește într-un bar în brațele unor dame de consumație — nu numai că i-a împrumutat actorului numele său, dar l-a hărăzit și soția: interpreta nevestei lui Perjoiu — actrița Angela Maicescu — a devenit, și în civilitate, soția lui Birlic

Brînzovenescu („O scrisoare pierdută")

Sganarelle („Doctor fără voie")

Rasplulev („Nunta lui Krecinski")

Bobcinski („Revizorul")

(pentru care — și m-a rugat să consemnez aceasta în rîndurile de față — are sentimentele cele mai constante de 23 de ani de cînd s-au căsătorit). Arnold și Bach au fost deci de două ori nașii lui Grigore Vasiliu. Pentru că, ori cîte succese a obținut mai apoi cu „O scrisoare pierdută", „Omul cu mîrțoaga", „Topaze", „Zaza" și cu multe alte piese, lui Grigore Vasiliu i s-a spus — de atunci, din 1925 — și i se spune și astăzi, cînd este artist al poporului, tot Birlic.

★

L-am întrebat pe maestru cum își creează rolurile. Și am aflat un lucru pe care l-au confirmat creațiile sale din ultimii ani de pe scena Naționalului: „Cine spune că numai trăsăturile fizice ale unui actor pot naște umorul, greșește amarnic. Hazul numărilor scene în care m-ați văzut nu e de loc spontan, ci cerebral, mult gîndit. Învăț un rol extrem de repede, dar nu mă apuc să-l memorez pînă nu-l văd jucat — moment cu moment — în fața ochilor".

Birlic muncește asupra rolurilor. Cu seriozitate, cu tenacitate. Pentru că, cu același nas cu se lungește a mirare, cu aceiași ochi rotunzi care se lungesc, se rotesc sau se îngustează, cu același debit precipitat și ușor peltic, l-a creat pe Robinson din „Fata fără noroc" și pe Brînzovenescu din „O scrisoare pierdută", pe Variaam din „Omul cu mîrțoaga" și pe Rasplulev din „Nunta lui Krecinski", pe fachirul din „Calașca de aur" și pe Spiridon Biserică din „Mielul turbat", pe Sganarelle din „Doctor fără voie", pe Canciano din „Bădărăniî" sau pe acarul din „Steaua fără nume". Și, trezind întotdeauna rîsul, același rîs generos, plin de veselie și încîntare pe care îl provocă apariția sa, el e de fiecare dată altul, dăruind fiecărui personaj nuanțe fine individuale. Birlic e un actor iubit. Afișul care îi poartă numele atrage ca un magnet spectatorii. Titlul pe care îl poartă — de artist al poporului — îl se potrivește în sensul cel mai propriu al cuvîntului.

Acarul („Steaua fără nume")

★

Marile iubiri pot fi și ele trădate cîte o dată. Birlic e pe cale de a o face: mi-a mărturisit că ecranul îl atrage mai mult decît scena. Filmele în care a jucat — „Directorul nostru", „Viața", „O scrisoare pierdută", „Două loturi" — i-au oferit satisfacții mari (fapt destul de neobișnuit pentru un actor de teatru). Și are intenția să persevereze în cinematografie. Dovadă, filmul „Doi vecini" în care turnează în prezent. Dar oare va renunța la teatru? Greu de crezut. Cei pe care îi sperie perspectiva de a nu-l mai putea vedea, seară de seară, pe scena Naționalului, pot fi liniștiți: în stagiunea prezentă poate fi întîlnit în șapte spectacole. Vă asigur că îl veți regăsi și în viitoarele stagiuni.

Astăzi, Bălăioara îi dă de furcă

Consemnări literare

CINCI NUVELE DE LUCIA DEMETRIUS*)

Mereu prezentă în viața noastră literară, Lucia Demetrius, care nu demult a dăruit teatrului o nouă piesă, a strîns de curînd între copertele unui volum cinci nuvele.

Cea dintîi — *„Oglinda"*, care dă și titlul volumului — povestește peripețiile lui Baroti Tibor, un oarecare conte bețiv care, într-un moment de depresiune sufletească, face cadou unui țăran de pe moșia lui, Ianoș, o oglindă de preț. Peste ani, rămînînd fără avere — mare parte o vînduse — intră funcționar. Dat afară pentru beție, contele în mizerie se înnădește la casa lui Ianoș care, milos din fire, slab de înger și mai ales înapoiat politicește, îl oploșește și îi cam ia apărarea. Oglinda, devenită motiv psihologic, are ecouri adînci în universul sufletesc al personajelor: Ianoș se simte obligat față de conte pentru că nu a plătit — iar acesta — care în cele din urmă își ia darul înapoi, deși mîncase și băuse de cîteva ori prețul oglinzii — o folosește ca presiune, cînd mai strâvezie, cînd mai fățișă, asupra bunăvoinței gazdei sale. Subiectul e interesant, nuvela antrenantă.

„Primăvara iîrzie" este povestea unui poet, vechi militant socialist, pe numele lui Simion, care capitulează parțial în fața agresiunii sociale a burgheziei asupra lui și a agresiunii grijilor de fiecare zi, deși pînă la urmă revoluția noastră îl trezește la o a doua tinerețe, îi reaprinde flacăra cuvîntului revoluționar. Ideea redeșteptării energiilor poetice de către victoria noastră politică e convingător tratată.

Cu un condei de o remarcabilă finețe și pătrundere, muiat în poezie, în lirism, în toate culorile necesare descrierii unei stări de reverie prelungită în care trăiește eroina principală Helga — este scrisă nuvela *„Altundeva"*. Pătrunderea psihologiei feminine este indiscutabilă; atmosfera de candid

Lucia Demetrius

romantism, ca și tonul de o surîzătoare îngăduință a autoarei față de acest romantism, sînt la locul lor. Ideea pe care vrea s-o demonstreze autoarea — oamenii nu văd frumusețea și fericirea care se află la doi pași de ei și împodobesc cu imaginație existențele de altundeva — este binevenită și prezintă interes educativ. Păcat însă că demonstrația lasă în final un gust de... demonstrație.

Aceeași observație s-ar putea face și cu privire la nuvela *„O vindecare miraculoasă"*, în care întîlnim iarăși resursele de ascuțită analiză a prozatoarei. Este remarcabilă luciditatea cu care scriitoarea relevă caracterul omenesc al sentimentelor călugăriței Clarissa și încercările de a ascunde adevărul dragostei, prin fraze pioase, amăgitoare.

Cu autentică artă este scrisă nuvela *„Prăpastia"*, în care se vorbește despre prăbușirea unei mari pianiste, învinsă nu atît de împrejurările sociale, cît de propria ei slăbiciune și de orgoliu.

Numai aparent nuvelele strînse în volumul „Oglinda" nu sînt înrudite; în fond ele au un aer familiar care provine nu numai din stilul autoarei, dar în primul rînd din unitatea substanței umane din care ea taie chipurile oamenilor. Această unitate de ton este o notă în plus la calitățile volumului care se citește cu un neîntrerupt sentiment de respect pentru un talent remarcabil ca acel al Luciei Demetrius.

Titus PRIBOI

*) „Oglinda" — E.S.P.L.A.

● **VIAȚA ȘI ACTIVITATEA** marii actrițe Aristizza Romanescu — una dintre societarele de frunte, cum se spunea pe vremuri, ale „Teatrului Național", deschizătoare de drumuri în arta interpretării realiste, profesoara care a trecut făclia artei, generației următoare de slujitori ai Thaliei, mulți dintre ei onorînd și azi scena românească — constituie subiectul unui amplu și documentat studiu dus la bun sfîrșit de Mircea Mancaș în paginile unui volum recent apărut la E.S.P.L.A.

Fără a fi un apologet, dar un glosator inteligent, Mircea Mancaș, reconstituind viața celei care a interpretat roluri de frunte la peste 300 de piese, ne oferă totodată și o schiță — caracterizată prin minuție, prin respectarea și interpretarea justă a documentelor vremii, copios folosite în sprijinul afirmațiilor — a istoriei teatrului românesc de la sfîrșitul veacului precedent.

Aristizza Romanescu a fost o descoperire a lui Ion Ghica, pe atunci director al Teatrului Național. Un lung și laborios drum de căutări, în care actorul francez Louis Arsene Delaunay a îndeplinit o vreme rolul de far călăuzitor, a condus-o pe Aristizza Romanescu nu numai la rangul de personalitate a „Naționalului", dar i-a întărit zi de zi conștiința că se află în slujba unei misiuni sinonime cu sacerdoțiul, că ca om al scenei își fructifică mai deplin trecerea prin viață numai atunci cînd știe să dăruie prea plinul focului sacru celor chemați să-l întrețină mai departe. Paginile în care Aristizza Romanescu ne e prezentată ca pedagogă a generației de actori care au urmat-o — generație ilustrată prin nume ca Ion Manolescu, Lucia Sturza-Bulandra, Maria Giorgea etc. — prezintă o valoare intrinsecă, datorită faptului că demonstrează — încă o dată — că talentul fără o muncă asiduă, migăloasă, neistovită, rămîne un simplu deziderat.

Personalitate complexă, Aristizza Romanescu s-a supus acestei legi de fier a muncii și, în acest fel, și-a încrustat numele pe frontispiciul teatrului românesc, în ciuda intrigilor, a dezamăgirilor și a loviturilor pe care a trebuit să le sufere în zbuciumata-i viață.

Rememorarea, la 40 de ani după moarte, a drumului ei, este binevenită.

● **„MOSCOVA - LENINGRAD"**, cartea lui Marin Mihalache, scrisă cu prilejul unei vizite în U.R.S.S., este expresia emoției profunde pe care orice cetățean, din orice colț al lumii, o simte cînd calcă pe pămîntul unde s-a zămislit Marea Revoluție, dar și a admirației, a încîntării estetice care te învăluie vizitînd muzeele în care se păstrează unele dintre cele mai reprezentative opere pe care geniul uman le-a realizat de-a lungul veacurilor.

Transmițînd cititorilor roadele plăcutei și instructivei zăboviri în lăcașurile de artă sovietice, Marin Mihalache se transformă într-un entuziast ghid, care adună toate datele pentru a face mai vie, mai cuprinzătoare, semnificația operelor de artă văzute.

Împreună cu autorul străbatem galeriile din muzeul „Puskin" unde au fost expuse — înainte de a fi restituite poporului german — comorile muzeului din Dresda, facem o succintă incursiune în cei o mie de ani de artă rusă, admirăm în Moscova clădiri și monumente care vorbesc despre marele talent, despre sentimentul artistic care sălășluiește în fiecare cetățean constructor al comunismului, ne plimbăm prin Leningradul eroic, oraș-muzeu, și simțim aievea fiorul emoțiilor autorului cînd întîrzie în galeriile Tretiakov, la Ermitaj, în fața eriașei statui a „călărețului de aramă" etc. În contrast cu măreția miilor și neprețuitelor opere de artă, ni se dezvăluie modestia artiștilor sovietici ale căror aspirații sînt indisolubil legate de aspirațiile poporului.

Sînt instructive pentru toți iubitorii de artă și mai ales pentru cei ce țin în mînă penelul sau dalta, paginile pe care autorul le-a scris despre întîlnirile cu artiștii plastici sovietici. Sînt aici lucruri spuse simplu, dar dezvăluind profunde adevăruri. Iată de ce cartea aceasta merită a fi citită de toți cei care simt în ei vocație artei.

● **LITERATURA ROMÎNĂ** cu realizările și problemele ei se bucură în diferite țări de o atenție mereu sporită.

Culegerea antologică maghiară „Nagyvilág" (Lumea cea mare) — în care găsim poeziile cele mai reușite, cu mesaj uman, din literatura universală de azi — acordă o deosebită atenție fenomenului literar românesc. Așa, de pildă, între altele, unul din ultimele numere publică o traducere din poemul lui Eugen Jebeleanu „Ceea ce nu se uită", însoțită de o notă bibliografică, precum și informații folurite asupra mișcării literare din țara noastră.

Revista „Biennenstock" din R.D.G. publică în nr. 37 un fragment din povestea lui Ion Creangă „Făt-Frumos, fiul iepei", precum și un scurt capitol din romanul „Desculț" al lui Zaharia Stancu.

Numărul 3/1958 al revistei „Sonntag" (R.D.G.) precum și nr. 12 al revistei austriece „Tagebuch" consemnează de asemenea o serie de aspecte din literatura noastră, insistînd asupra progreselor realizate de prozatorii noștri în străduința lor de a înfățișa cît mai pregnant actualitatea.

● **ÎN TRADUCEREA** îngrijită a lui Lazăr Iliescu a apărut recent, în ediție populară, o culegere din versurile lui Nicolaus Lenau, poet german născut pe meleaguri timișorene, crescut și format la școala romantismului veacului al XIX-lea, care — așa cum se știe — a picurat în sufletul poeților deopotrivă și elan revoluționar, mesianic, și melancolie sumbră, mergînd pînă la pesimism nihilist.

Atît prin temperament cît și prin experiența acumulată în scurta-i viață de 48 de ani (1802 — 1850), Lenau a ilustrat prin poezia sa ambele tendințe ale veacului și ale curentului. În ciclul „Johannes Ziska" — evocarea fragmentară a războiului husit — cît și în „Albigenzii", o reactualizare a răscoalei iobagilor și țărăniștilor din Provența franceză a veacului al XII-lea, Lenau este un poet al patosului revoluționar, care înfierează despotismul, nedreptatea socială. Din păcate, în volumul de față nu figurează nici măcar fragmentar ciclurile acestea. Îl avem, în schimb, bine reprezentat pe Lenau poetul nostalgic, cîntărețul frumuseților pustei maghiare și al peisajului bănățean, pe creatorul care, deși amarnic decepționat în viață găsește cîteodată și nota optimistă pe strunele lirei sale, ca, bunăoară, în „Glasul copilului:" **„Taci, lume! Cu mîncluni răsunătoare/ Nu tulbura visarea ce trăiește/ Vreau să aud cum pruncul gîngurește/ Cîndoarea lui ființa-mi înfășoare!"**, sau în mesajul de artist din „Unui poet": **„Numai cel care-n furtună/ Singur drum să-și taie știe/ Laurl meritâ să-și pună"**.

Asemenea lui Eminescu, Lenau este însă și poetul care a dat glas accentelor profunde de dezamăgire din sufletul său Lumea vremii sale, pe care a colindat o pînă în America, nu i-a putut oferi nici o satisfacție. În clipele de deznădejde, înainte ca noaptea să se fi coborît asupra ființei sale; poetul s-a înșotit cu melancolia și, învăluit în faldurile ei, a cîntat-o în versurile devenite clasice: **„Mă urmezi, melancolie! / Visătoare mă-nsoțești!/ Fie că mă-nalți, să fie/ Că mă pierd, alături mi-ești!"** În alte poezii, toamna cu cortegiile ei de cățuri, cu tremurările de aripi ale păsărilor pornite la migrație, îi stîrnesc lui Lenau sclate'oare versuri, ca în „Cocorul", unde sentimentul capătă strălucirii marmoreene. Căci, de fapt, Lenau a fost un virtuos al formei în tot ceea ce a scris.

Pentru la dispoziția tinerotului și a iubitorilor de poezie culegerea de față, tălmăcitorul și editura au făcut un act pios față de poetul care, ca și autorul „Luceafărului", a crezut într-o lume mai bună.

L. V.

Vă recomandăm în pagina de față câteva modele de rochii pentru seară.

1) Dintr-o mătase grea sau o stofă subțire, o rochie netăiată în talie, mulată pe corp. ce poate fi purtată și cu o eșarfă lată, ce se drapează apoi pe fustă (vezi mica schiță alăturată).

2) O rochie tinerească cu fusta foarte amplă, ce poate fi purtată cu un șal sau un mic bolero.

3) Elegant și sobru, acest deux-pieces poate fi purtat și la un spectacol și la o reuniune amicală.

4) Pentru fetele tinere, o rochie din dantelă sau material brodat, decoltată, și a cărei jupă amplă este marcată cu o panglică de catifea.

5) Pentru bal, acest model mai pretențios: rochia e mulată pe corp și îmbogățită printr-o eșarfă bogată, ce se leagă la spate.

PENTRU SEZONUL DE
PRIMĂVARĂ
ȘI VARĂ

COOPERATIVA
IMBRĂCĂMINTEA
SIBIU

prezintă ultimele noutăți de modele din țară și străinătate

EXECUTĂ
la centrele sale de comandă: confecții, după măsură, pentru
FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII

SFATURI practice

AVEA DREPTATE GOETHE...

Goethe susținea că decorul unei locuințe contribuie mult la dispoziția sufletească a locatarului. Mi-am adus aminte de această observație a marelui poet de la Weimar, făcînd, zilele trecute, o vizită unei prietene.

Cînd o întîlnisem ultima oară, părea tristă, abătută, nervoasă și acum o regăseam cu totul schimbată. M-a primit cu zîmbetul pe buze, plină de vervă, exuberantă; m-a poftit să iau loc pe un fotoliu și cu un gest larg, mi-a arătat camera.

— Ce părere ai de „noua" mea locuință? De fapt era aceeași locuință pe care i-o cunoșteam mai de mult, dar atît de schimbată, încît îți făcea într-adevăr impresia că e alta.

— E admirabilă! — am răspuns. Totul e mult mai bine aranjat acum. Și-apoi, curățenia asta care scîlpește prelutindeni...

— Lasă curățenia, dragă, că asta o făceam și înainte. Cum găsești aranjamentul mobilei? Ce părere ai despre zugrăveală? Asta mă interesează...

Și fără să mai aștepte răspunsul, continuă:

— Ah, dac-ai ști ce bine mă simt acum în această locuință! Sînt fericită că am descoperit cea mai bună soluție pentru plasarea mobilei. Aranjamentul dinainte mă enerva fără să-mi dau seama. Mă enerva cred pînă și culoarea zugrăvelii, pînă și vopseaua canaturilor... După cum vezi, am schimbat totul după gustul meu și acum mă simt într-adevăr la mine acasă.

Prietena mea grăia un mare adevăr. Abia acum se simțea la ea acasă. Abia acum se identifica în totul cu mediul înconjurător. Locuise atîta timp într-o cameră străină, într-o cameră vopsită și zugrăvită pe gustul fostului locatar, cu mobila plasată așa cum îi plăcea acestuia. Îl imitase, la mutare, fără să țină seamă de propriile ei gusturi, așa cum se întîmplă multora care se mută grăbiți.

— Eram tot timpul indispusă — adăuga ea — și nu știam de ce. Mă simțeam ca într-o cameră de hotel. Mă trăgea inima mai mult afară decît în casă... Abia cînd m-am apucat să fac curățenia radicală de primăvară, mi-a venit ideea să schimb totul. Și cînd te gîndești că nu m-a costat decît vopseaua și zugrăveala. Restul e aceeași mobilă, decît ait fel plasată, adică așa cum o vreau eu, nu cum a vrut cel dinaintea mea.

— Se pare că acest lucru e mai important decît ne închipuim — am spus, gîndindumă la mulți alții care nu-l sesizează și, la urma urmei, chiar la mine care locuiesc într-o cameră aranjată pe gustul soacră-mi.

— Spune sincer — continuă ea — tu n-ai impresia că interiorul meu e și mai mare acum?

— Asta e iluzia pe care ți-o dă zugrăveala de culoare deschisă.

— Parcă am și mai mult loc de umblat printre mobile.

— Fiindcă așa vezi tu normal să umbli. În fond spațiul pe care-l ocupă mobila e același.

— O fi, dar spațiile create au devenit mai accesibile mișcărilor prin casă. În sfîrșit, e așa cum îmi place mie.

— Asta e marele adevăr — i-am spus — și, ca dovadă că sînt în totul de părerea ta, sînt hotărîtă să-mi schimb și eu, chiar în primăvara asta, aranjamentul interiorului.

Numai de n-aș intra în conflict cu gustul soacră-mi.

JOSIANA

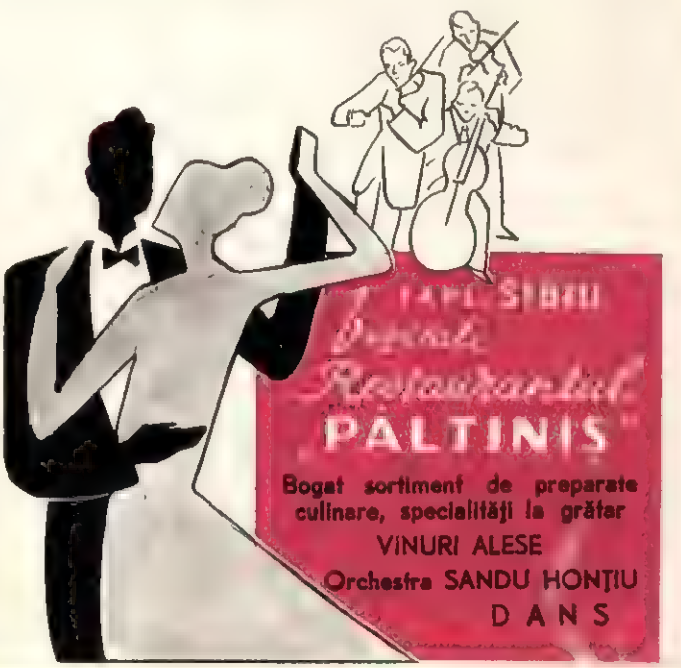

ACUM, LA BUCUREȘTI...

Pe ecranele unor cinematografe din Capitală rulează în aceste zile coproducția franco-spaniolă „Strada Mare", realizare a regizorului Bardem, binecunoscut publicului din filmele „Bun venit, domnule Marshall" și „Moartea unui ciclist". Protagonista filmului, actrița americană Betsy Blair (am putea-o socoti franceză, deoarece nu demult s-a căsătorit cu regizorul parizian Roger Pigaut), a sosit luni la București, pentru a asista la premieră.

În fotografia noastră — o scenă din film, în care o putem vedea pe Betsy Blair într-o dublă imagine multumită... oglinzii. În facsimil: un salut pentru cititorii „Flacării".

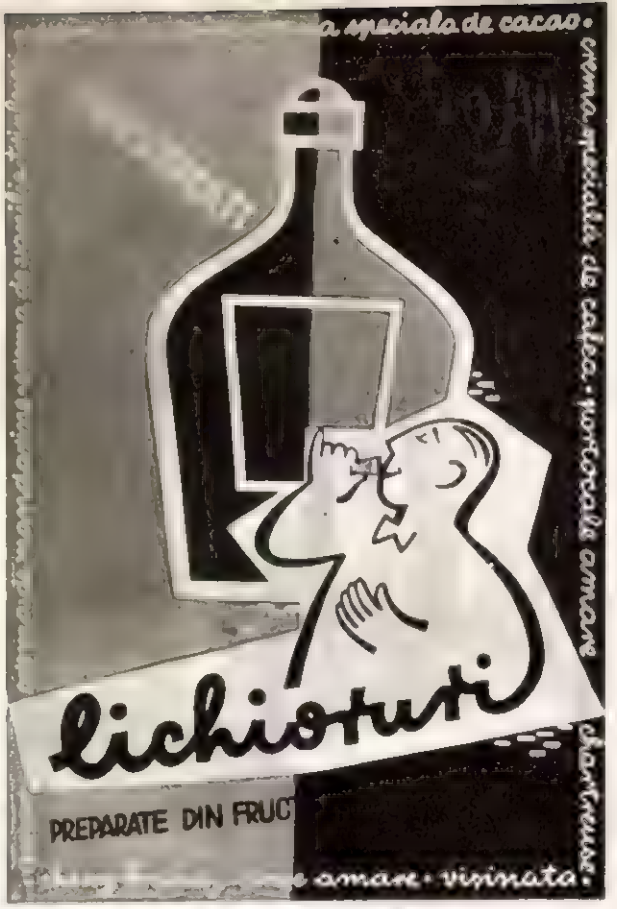

Cuvinte încrucișate

DIN CĂRȚILE DE ȘCOALĂ

ORIZONTAL: 1) Din istorie: revoluționar grec din 1821 — Din gramatică: se face între subiect și predicat. 2) Se consumă în recreație — Din zoologie: numele unui ordin de păsări (sing.). 3) În geometrie sînt de fapt cercuri — În trecut, locul de joacă al copiilor nevoiași — Interjecție. 4) Din chimie: H_2O — Din istoria antică: zeul comerțului și al hoților la romani — Tot din istoria antică: nume dat preoților unor religii dinaintea erei noastre. 5) Servea pe vremuri la luminat. — Din zoologie: pasăre de baltă (Fulica atra). 6) Din muzică: nota a doua — Din geografie: capitala Marocului — Iar din muzică: cadență ritmică. 7) Exemplu caracteristic — Din gramatică: formă populară a prezentului persoanei I singular de la „a fi" — Din geografie: ... Paolo, oraș și regiune în Brazilia. 8) Din... Esop — Din rîndurile feroviarilor — Ion Marin. 9) Din dicționarul latin-romîn: sînt — Din sălile de spectacol — Într-o carte de lectură extrașcolară: un celebru urs polar. 10) Din manualele elevilor școlilor profesionale din construcții: aparat folosit la ridicarea sau transportul unor sarcini — Terminată... neterminată! — Aurel Niculescu. 11) Din geografie: numele oficial al statului independent irlandez — Poftim!, dar nu cum scrie la carte — Din geografie: țară din America de Sud, împărțită între colonialiștii englezi, francezi și olandezi. 12) A sughiți — Cele două consoane din Inel — Din gramatică: un articol. 13) Cei vechi și cei noi din cartea lui Nicolae Filimon — Din istorie: locul de ingropăciune al lui Mircea cel Bătrîn. 14) Din cronici: condică — Din botanică: scaiete.

VERTICAL: 1) În trecut: bancher și cămătar — Sorțuri de pînză (mold.) 2) Pe case — Miros particular. 3) Pe vremuri curier al unei primării rurale — Din botanică: planta leguminoasă ce poartă numele latin Daucus carota. 4) Eduard, în copilărie — Din muzică: prima notă — Leontin Eremia — Din chimie: cobalt. 5) Începe recitarea! — A se minuna — Din muzică: nota a șaptea — Din chimie: element din grupul halogenilor. 6) Din micul echipament de campanie al ostașului — Din lexic: adverbul de timp aflat în opoziție cu „acum". 7) Din geografie: peninsulă asiatică — Din astronomie: împreună cu lumina constituie o unitate de măsură. 8) Din drept: act de proprietate (arh.) — Îi dau elevii rămași în urmă atunci cînd se apropie examenele — Din geografie: localitate în Peru. 9) Din biologie: ființa ce a ajuns la deplina dezvoltare (masc). — Eugen Georgescu — Conjuncție. 10) În trecut: sacagii — Din botanică: organul prin care respiră planta. 11) Luntre mică — Est! — Monedă turcească de pe vremuri. 12) De la (arh.) — Emanație rău mirositoare — Din gramatică: persoana a III-a singular la prezent de la „a avea". 13) Barieră orășenească (arh.) — Din botanică: ciurească, parazit al viței de vie (Plasmopora viticola). 14) Înalt demnitar, în trecut — Din botanică: plantă erbacee, cu denumirea științifică Malva silvestris (pl.).

DEZLEGAREA JOCULUI „NUMAI CU O"

apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Lomonosov — Porto. 2) Omolog — Monocord. 3) Cord — Ros — Monolog. 4) Of — Poros — Mol — Po. 5) Motoc — Logos — Son. 6) On — Mototol — Rot. 7) T — S — Som — Șoșon — R. 8) Obod — Por — S — Toto. 9) R — Cotonog — Soroc. 10) Sobol — Boboc — Co. 11) Motolog — Polobоc. 12) Scor — Gogol — Loto.

O.C.L. ALIMENTARA - SIBIU

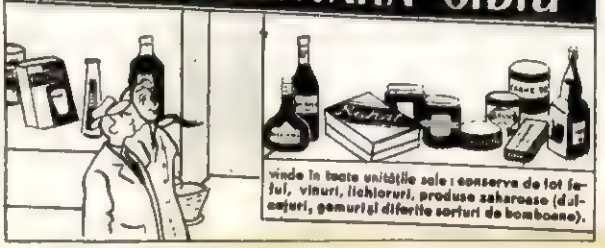

vinde în toate unitățile sale conserve de tot felul, vinuri, lichioruri, produse zaharoase (dulcețuri, gemuri și diferite sorturi de bomboane).

AGENȚIILE DE VOIAJ C.F.R.

DIN BUCUREȘTI ȘI PRINCIPALELE ORAȘE DIN ȚARĂ PUN LA DISPOZIȚIE:

BILETE DE CĂLĂTORIE ÎN ȚARĂ ȘI ÎN STRĂINĂTATE
SUPLIMENTE PENTRU VAGOANE DE DORMIT
TICHETE PENTRU TRENURI CU LOCURI REZERVATE
SUPLIMENTE PENTRU TRENURI ACCELERATE
ABONAMENTE DE ORICE FEL
BILETE PENTRU CĂLĂTORII ÎN GRUPURI

Pentru a vă asigura confortul în timpul călătoriei,
FOLOSIȚI VAGOANELE RESTAURANT, PRECUM ȘI RESTAURANTELE DIN PRINCIPALELE STAȚII.

Sortimente bogate de preparate culinare, cofetărie și băuturi

O.C.L. PRODUSE INDUSTRIALE - SIBIU

PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ
VĂ OFERĂ
LA UNITĂȚILE SALE UN BOGAT SORTIMENT DE CONFECȚII, TRICOTAJE, ÎNCĂLȚĂMINTE.

ÎN JURUL GLOBULUI

CASTORII VOR CONTINUA SĂ TRĂIASCĂ. Pentru a se preîntîmpina dispariţia completă a castorilor, în rezervaţia naturală de la Voronej (URSS), sute de castori sînt crescuţi şi îngrijiţi în mod special. Şi dacă puiul de castor a rămas prea devreme orfan, trebuie să se obişnuiască şi cu... biberonul...

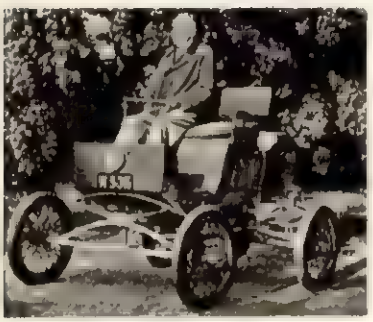

UN EXEMPLAR UNIC. Ultimul automobil acţionat cu vapori din Europa, construit în 1900, a fost vîndut recent de proprietarul său austriac, unui amator din Belgia. Viteza maximă a vehiculului este de 20 km pe oră... dacă nu plouă şi temperatura se menţine „favorabilă".

UN NOU AUTOSCUTER POLONEZ. Constructorii polonezi de automobile ţin pasul cu tehnica modernă. Recent, inginerul J. Przybylski din Katowice a construit acest nou tip de autoscuter avînd un motor de 14 C.P. şi o viteză de 70 kilometri pe oră.

SPERIETOAREA DE CIORI. În faţa Casei de Economii din München se află o statuie din bronz pe care autorii ei au intitulat-o cu totul impropriu „Copilaşul din München".

UN VAJNIC TURIST... PEDESTRU. Bătrînul fotograf Jacques Taruffi din Lausanne este un pasionat al turismului pedestru. În vîrstă de 75 ani, el are un impresionant palmares în acest domeniu. Printre performanţele sale se numără, de pildă, şi parcurgerea distanţei Salzburg-Paris. În prezent el străbate — tot pe jos, fireşte — drumul Lausanne-Roma.

„PARADA MODEI" 1958. La Moscova a avut loc o mare „Paradă a modei" pentru prezentarea celor mai noi realizări ale creatorilor de modele din U.R.S.S. Prezentarea s-a bucurat de un mare succes. Iată două dintre cele mai reuşite modele.

ALO, TE VĂD... O nouă instalaţie telefonică cu televiziune a fost experimentată recent în S.U.A., între New York şi Los Angeles. Cu ajutorul noii instalaţii, în timpul convorbirii telefonice poţi vedea persoana de la celălalt capăt al firului, pe un mic ecran de televiziune.

CARNAVAL... PE GHEAŢĂ. În oraşul Kirin, din R. P. Chineză, s-a desfăşurat recent campionatul studenţesc de patinaj, la care au participat 215 concurenţi. Concursul a fost deschis de cîţiva patinatori îmbrăcaţi în pitoreşti costume de carnaval. Iată-i, evoluînd pe luciul gheţii.

Eroina noului film muzical sovietic „Fata cu ghitara", al cărui scenariu aparţine lui B. Laskin şi V. Poliakov, va fi interpretată de tînăra şi simpatica Ludmilla Gurcenko, care a deţinut principalul rol feminin în „Noapte de carnaval".

Cinematografia italiană prilejuieşte reapariţia pe ecrane a unei actriţe care se bucura înainte de război de o largă simpatie în public. Ne referim la Vivianne Romance care, după o eclipsă de cîţiva ani, reapare în filmul lui Mario Mattoli „Secretele nopţii".

Regizorii italieni de frunte Alberto Lattuada şi Giuseppe de Sanctis vor realiza în primăvară două coproducţii italo-iugoslave. Primul va ecraniza cunoscuta lucrare a lui Puşkin „Fata căpitanului", iar al doilea, filmul „Un an, o stradă", în care vor juca Silvana Pampanini, Massimo Girotti şi croatul Nikşa Stefanici.

Acum un sfert de veac actriţa vieneză Magda Schneider a repurtat un mare succes jucînd rolul principal în melodrama „Liebelei" după o piesă de Schnitzler. Astăzi filmul se va reface, avînd în acelaşi rol pe tînăra Romy Schneider, fiica Magdei, noua revelaţie a filmului austriac.

Nedespărţitul menaj Yves Montand - Simone Signoret se... separă! Bineînţeles că numai pentru trei luni, din cauza unor angajamente care-i silesc să turneze la mari depărtări: ei în Congo belgian, unde joacă alături de Audrey Hepburn într-un film american, iar ea la Londra, fiind chemată pentru rolul principal al filmului lui Peter Glenville „Cămăruţa de la mansardă".

Ultimele două creaţii ale tînărului comic bulgar Apostol Karamitev, cunoscut spectatorilor noştri din comedia „S-a întîmplat pe stradă", sînt rolurile centrale din filmele „Jurămîntul haiducilor" şi „Simpaticul număr treisprezece", cele mai recente producţii ale studiourilor din Sofia.

La Moscova, în lumea studenţească, se petrece acţiunea noului film al regizoarei Tatiana Lukaşevici — „Întîlnire pe stradă" — în care rolurile principale sînt atribuite tinerilor Roza Makagonova şi Viktor Avdiuşko.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 3507 of. 33 Tel. 7.60.10 int. 1744 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. **PREŢUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 26 lei, 6 luni: 52 lei, un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ioan VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Tînăra generație a Vietnamului liber

PREȚUL 2 LEI

05
7 —

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 13 (149)
Anul VII
29 martie 1958

Sînt tineri, e primăvară, iar prăjitura-i dulce...

Fotografie de E. IAROVICI

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4 — Imagini din R. D. Vietnam.

Pag. 5-6-7 — Atomium '958—de Florin Mugur.

— Pastel — poezie de Dragoș Vicol.

— Acropolele noastre; Sîntem făcuți să zburăm — poezii de Horia Aramă.

Pag. 8-9-10 — Am ratat un foileton — reportaj de George Manole.

— Interviul nostru: „Invitație la Histria" — de Viorica Filipoiu.

Pag. 11 — Să vizităm muzeul din Sfîntu Gheorghe — de Ștefan Izsák.

Pag. 12 — „Ofensiva" cu nicuții... — de Constanța Coporan.

Pag. 13 — Mama și copilul — schiță de Petru Vintilă.

Pag. 14-15 — În țara pagodelor de aur — fotoreportaj de H. Panaitescu.

— Din amintirile unui pictor: „Întîlniri cu țărani" — de Gh. Zarubeînti-Löwendal.

Pag. 16-17 — Maksim Gorki — 90 de ani de la naștere.

Pag. 18-19 — Cu Stroe, despre Vasilache — de Sanda Faur.

Pag. 20 — De ziua lui Păcală.

Pag. 21-22 — S-a pierdut un cuvînt — reportaj de G. Florescu.

— Un nou film romînesc: „Bijuterii de familie".

Pag. 23-24 — Palate și oameni — de Aurel Iosefini și Petru Pintilie.

— Instantaneu — de A. Auerbach.

Pag. 25-26 — Cuvinte încrucișate; răspundem cititorilor; sfaturi practice; publicitate.

Pag. 27 — În jurul globului.

Pag. 28 — Sport.

FABRICĂM APARATE DENTARE. Sume grele plăteam în trecut străinătății pentru complexele aparate dentare pe care le importam.

Asemenea aparate sînt fabricate azi la Combinatul „1 Mai" din Satu-Mare (întreprindere de industrie locală), care are secții de producție metalurgică, chimică, de țesături ș. a.

În fotografie: Gheorghe Mayer, din secția metalurgică, lucrează la montarea unui aparat dentar.

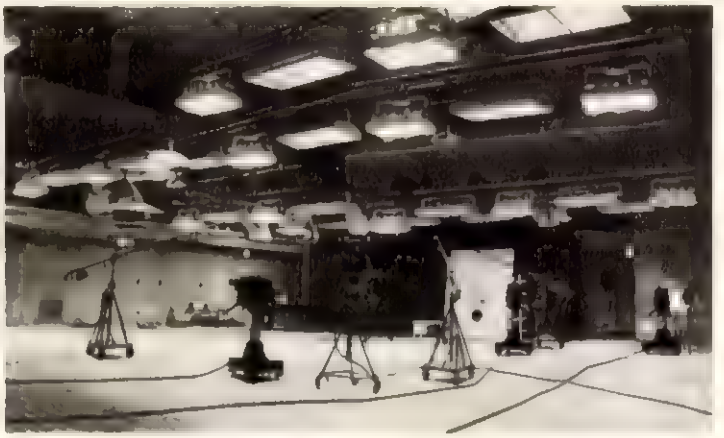

MARELE STUDIO, ca și celelalte studiouri ale postului de televiziune din Capitală noastră, este înzestrat cu aparataj sovietic de captare a imaginilor și a sunetului și dispune de o instalație specială complexă de iluminat.

Studioul mare are o suprafață de 630 m.p. Din acest studio se pot transmite producții simple, cît și piese de teatru, balet etc.

TRANDAFIRII MĂRII. Și ceea ce aruncă marea la țărm poate fi valorificat — și-au zis cooperatorii din Constanța. Și astfel s-a născut o nouă secție a cooperativei „7 Noiembrie" din acest oraș: sectorul de produse marine.

Aci sînt puse în valoare tone de scoici și de midii. Din ele mîinile harnice ale cooperatoarelor fabrică cu migală și artă obiecte de ornamentație, în special faimoasele flori de sidef „trandafirii mării", cum li se mai spune.

Fotografie de Gh. CIOROBEA

IERI ȘI AZI LA TG. MUREȘ. Birjele „remorcate" de cîte un cal... „putere" (foto 1) se văd din ce în ce mai rar pe străzile orașului Tg. Mureș. Acestea — și cele cîteva taximetre particulare care existau în oraș — sînt treptat înlocuite de aspectuoasele taximetre „Pobeda" (foto 2).

Fotografii de Ștefan MEISZTER

ABIBULA ȘI... MĂGĂRUȘUL SĂU. A. Ferat — pe numele complet: Abibula Mujdaba Ferat — actor la Teatrul Armatei, în afară de scenă mai are o pasiune: aceea de... păpușar. Dar pasiunea artistului nu-i numai de a mînui păpușile, ci și de a le confecționa.

Recent A. Ferat a devenit și inovator: în locul păpușilor din lemn sau din hîrtie presată, confecționează primele păpuși din bureți de cauciuc. În acest fel păpușile devin mai flexibile, mai ușoare și... nu fac zgomot (desigur, cînd se ciocnesc...).

Păpușile lui Ferat vor vedea în curînd „lumina rampei". În cadrul activității teatral-culturale a „Ucecomului". Va fi prima probă, al cărei rezultat este așteptat de mii de păpușari din țară.

În fotografie: Abibula Ferat are o convorbire secretă cu unul din eroii preferați: măgărușul său...

Text și fotografie de F. URSEANU

TEATRUL MUZICAL DIN CONSTANȚA și-a inaugurat activitatea cu operetă „Liliecul" de Johann Strauss.

În fotografii:

1) Artistele Silvia Bădănoiu, Cristina Minculescu și Gabriela Popescu, într-o scenă din actul II.

2) Eugen Savopol, în rolul prințului Orlovski, și Cezar Drăgănescu, în rolul lui Eisenstein.

Fotografii de Gh. CIOROBEA

„CREIER MECANIC"... ar putea fi numită recenta realizare a dr. inginer Gh. Bălțatu, conferențiar la Institutul agronomic din Iași, și a colaboratorului său, asistentul ing. A. Ciobanu.

Este vorba de aparatul denumit „Îndrumător ampelografic", cu ajutorul căruia se pot determina soiurile de viță de vie pe teren.

Foto 1: dr. ing. Gh. Bălțatu, cu aparatul pe care l-a creat. Foto 2: aparatul „Îndrumător ampelografic".

Fotografii de L. BENEȘ

fotocronica FLACĂRII

Reprezentanții americani sosiți în U.R.S.S. pentru a se interesa de desfășurarea recentelor alegeri pentru Sovietul Suprem — Richard Scammon, Cyril Black și Hadley Donovan — au fost primiți, în cursul ședерii lor la Moscova, de către N. S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., cu care au avut o convorbire. În fotografie: un aspect din timpul convorbirii. →

Tînărul violonist Varujan Cozighian (R.P.R.) s-a bucurat de un mare succes în cadrul primei etape a Concursului internațional „Cesikovski". Iată-l, interpretînd una din lucrările prevăzute în această primă etapă. ↓

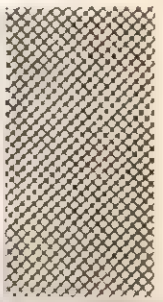

↑Peste șase mii de muncitori textiliști din Saxonia de jos și Bremen au declarat o grevă de trei săptămîni, cerînd satisfacerea revendicărilor lor. În fotografie: un pichet de greviști, în fața unei întreprinderi din Hanovra-Döhren.

☆

Cunoscutul regizor american de cinematograf Mike Todd și-a găsit recent moartea într-un accident de avion. Iată-l împreună cu soția sa, actrița Elisabeth Taylor, cu puțină vreme înainte de catastrofă. →

Departamentul de Stat al S.U.A. încearcă să minimalizeze efectul declinului economic. În prima lună a anului 1958, 1.100.000 de muncitori au fost concediați.

(Ziarele)

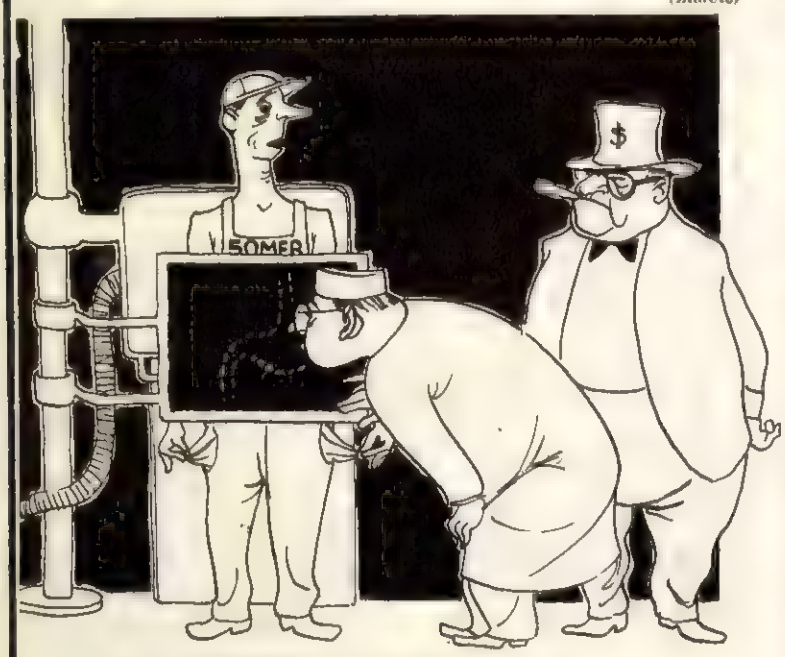

SPECIALISTUL: N-are nimic!
CAPITALISTUL: Am spus eu că exagerează!

Desen de Cik DAMADIAN

Și poporul indian a participat la larga campanie desfășurată în întreaga lume, pentru salvarea vieții tinerilor patrioți algerieni condamnați la moarte. În fotografie: un tînăr indian s-a instalat în fața ambasadei franceze din New Delhi, declarînd o grevă a foamei de 100 de ore, în semn de protest. ↓

Vizita întreprinsă în R.D. Vietnam de către delegaţia guvernamentală a R.P.R., condusă de preşedintele Consiliului de Miniştri, Chivu Stoica, a constituit o nouă şi călduroasă manifestare a prieteniei frăţeşti dintre popoarele romîn şi vietnamez. După cum se ştie, această vizită a fost precedată de vizita făcută în cursul anului trecut în ţara noastră de către preşedintele R. D. Vietnam, Ho Şi Min, în cursul căreia a fost luată şi fotografia de mai sus.

Hanoi. Pagoda Kim Sien de pe malul lacului Tay Hô

Te-HANCH
scriitor vietnamez

Amintiri despre fluviul din satul meu

Există-n ţara mea un fluviu de smarald
În care se-oglindesc lungi plete de bambu
Sufletul meu e o amiază de vară
Scînteind peste ape.
Din zilele şi lunile ce fug
oare nimica valul n-a oprit?
În sînu-acestor calzi curenţi ce trec
el n-a păstrat vreo amintire?
Cu ale tale ape-ntreaga viaţă mi-e pătrunsă
Eu îţi păstrez pe veci iubirea tinereţii,
fluviu al ţării mele, fluviu al copilăriei,
Fluviu al Sudului iubit, al ţării mele Vietnam

Cînd în bambu pe mai mici păsări ciripesc
La ceasu-n care, în răstimpuri, săreau în soare peştii
În bandă cu băieţii, cîte cinci sau şapte,
de-a valma, păsări sloboziţe, mă cufundam în sînul calzilor curenţi.
Te deschideai să mă primeşti într-un sărut ce-mbrăţişa întregu-mi trup.

Noi am crescut acum
şi fiecare calea lui şi-a luat.
Cu năvoade pleacă unul.
Sub arşiţă şi-n ploaie
ară un altul la orezărie.
Eu mi-am luat o armă
şi-am părăsit natala brazdă
pentru libertatea poporului meu.
Azi, ca o ploaie care cade din belşug
ca să ţîşnească iarăşi în izvoare,
ca vîntul care bate dinspre larg
inima mea se-ntoarce ne-ncetat
spre apele acelui fluviu pe care l-am iubit.
Iată-mă, azi, în Nord,
Şi-n piept, c-un glas pe jumătate, inima mea repetă
Ca un refren neterminat, numele satului din Sud.
Zvîcnindă amintire, cu-nteregul soare strălucind în mine

Cum poţi să uiţi azurul cerului de-amiază?
Îmi amintesc chiar oamenii pe care nu i-am cunoscut.
Stau, în amiaza-aceasta, în picioare la umbra marilor copaci
Şi, deodată, simt ţîşnind în mine din adînc
ceva asemeni unui val ce curge-mbelşugat
ca un izvor de limpezimi şi răcoare,
amintirea veşnic vie-a fluviului din satul meu.
O, sat al meu! Mi-e inima cu fluviul tău asemeni,
Nordul şi Sudul trec printr-un singur curent
nici o cascadă n-o să-i poată fi obstacol.
Mă voi întoarce iar la fluviul meu iubit din sat,
Mă voi întoarce iar la apele iubirii mele.

În romîneşte de Tasce GHEORGHIU

În fotografia din stînga: unul din numeroasele ansambluri artistice create în anii puterii populare. În fotografia de jos: tinere eleve aparţinînd naţionalităţii Thai, la cursuri.

Un aspect din expoziţia consacrată victoriei armatei de eliberare vietnameze, în istorica bătălie dată împotriva colonialiştilor francezi la Dien Bien Fu ↓

Printre clădirile moderne din Hanoi, capitala R.D. Vietnam, se află şi sediul Băncii Naţionale. ↓

ATOMIUM 958

Pe șantierul uriașului „Atomium" se montează unul din stîlpii de legătură dintre sfere.

de Florin MUGUR

Privesc o fotografie: trei copii. Doi băieți și o fetiță. Unul dintre băieți se apropie poate de vîrsta adolescenței. Toți au ochii deschiși. Visează. Ascultă și visează. Nimeni nu le povestește nimic, nimeni nu cîntă pentru ei. Și, totuși, copiii ascultă. Au părul pieptănat cu cărare la mijloc, cu breton, sau împletit în codițe, cuminte. Au ochii frumoși, ca ochii copiilor de frumoși, au buzele rotunde și pure — și ascultă. Nu o poveste. Nu un cîntec. Sau poate o poveste.

Acest impunător edificiu este pavilionul Uniunii Sovietice la Expoziția universală de la Bruxelles 1958.

Emblema pavilionului sovietic.

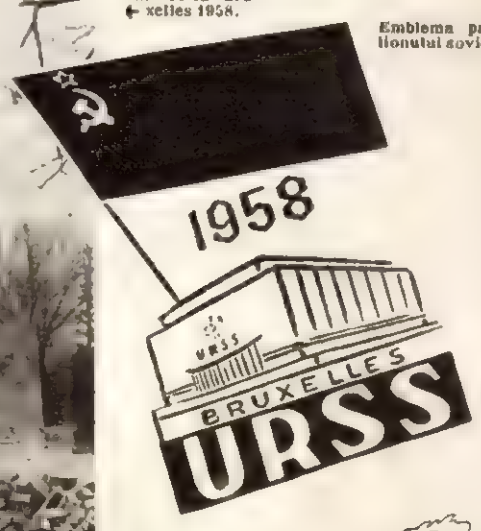

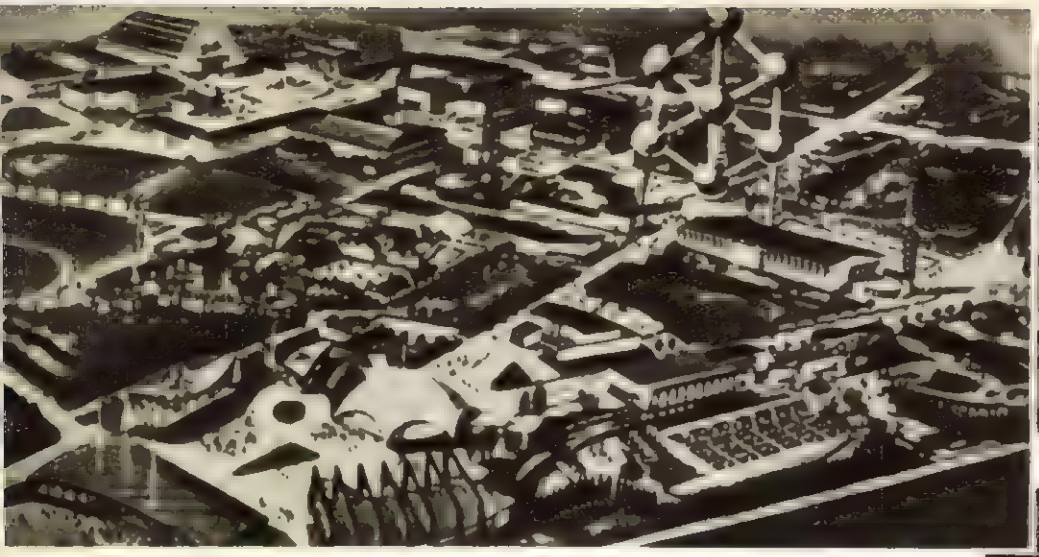

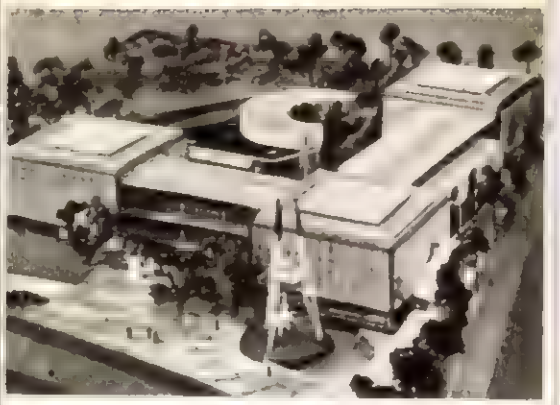

Așa va arăta pavilionul Republicii Cehoslovace.

Macheta pavilionului R.P. Ungare.

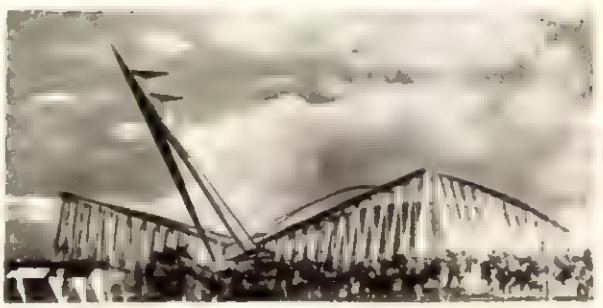

O machetă a pavilionului Franței.

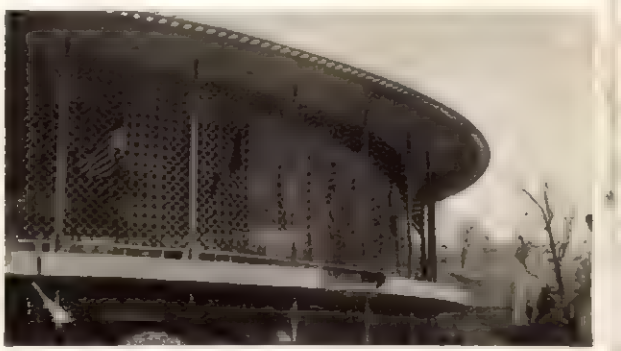

Un aspect de pe șantierul pavilionului S.U.A.

sau poate un cîntec. Sau poate mai mult decît atît. La căștile aparatului de radiorecepție, copiii ascultă cîntecul uneia din stelele durate de mîinile omului, ascultă semnalele unuia din sateliții artificiali ai pămîntului. Povestea pe care o ascund sunetele ei, ale stelei izvorîte de pe pămînt, este povestea care începe cu omul Prometeu, povestea fantastică și plină de patimă, povestea pămînteană și sublimă a civilizației.

Fotografia a apărut mai demult într-o revistă franceză. O revăd azi și-mi învie limpede în fața ochilor, acum cînd scriu despre prima Expoziție universală din cea de-a doua jumătate a secolului XX. Aș vrea mult să văd această fotografie expusă într-una din sutele sau miile de săli ale Expoziției de la Bruxelles. Sala aceea s-ar putea numi sala surîsului. Pentru că cei trei copii surîd. Un surîs tainic, abia văzut. Un surîs minunat.

O expoziție a dragostei pentru pace

De la ultima Expoziție universală (New York, 1939) au trecut aproape două decenii, printre cele mai pline de evenimente politice — și poate de evenimente sufletești, de revoluții în sufletul oamenilor — din întreaga istorie. Expoziția de la Bruxelles trebuie să fie un bilanț a tot ce s-a gîndit și s-a creat în anii pe care-i trăim. Un număr de 47 de țări vor înfățișa vizitatorilor tot ce produc ele mai bun și mai frumos, roade ale înțelepciunii popoarelor și ale iubirii lor de viață. Vor fi expuse cele mai aromate vinuri și cele mai perfecționate mașini agricole; mătăsuri diafane și avioane T.U.-104; bretele și periuțe de dinți; combine perfecționate și aparate de fotografiat. Orice. Numai arme nu. Nici o țară nu are voie să prezinte arme. Pentru asemenea produse ale uzinelor există alt soi de „expoziții universale": războaiele. Acolo se înfățișează în acțiune cele mai noi tipuri de armament, se arată ultimele metode de construire a tranșeelor blindate... Nici un om cu mintea limpede nu dorește asemenea „expoziții".

Poate că nu le-ar displace unor fabricanți de arme din Occident, ca Expoziția universală 1958 să fie un prilej de reclamă a celor mai perfecționate mijloace de ucidere în masă. E aproape sigur că nu le-ar displace. Dar nu le-ar permite-o popoarele, cele care au cerut organizarea unei Expoziții universale pașnice, popoarele care patronează în fapt Expoziția din Bruxelles. Există azi o presiune a opiniei publice mondiale, care nu ar îngădui o expoziție a armelor. E aceeași care vorbește, atît de rezonabil și de doritoare de înțelegere, prin și despre propunerile de pace ale Uniunii Sovietice. La Expoziția universală ea va spune: „iată ce automobile confortabile se pot construi; iată tractoarele care se conduc singure; iată cele mai rotunde baloane pentru copii și cele mai albastre!" Ce bine ar fi ca popoarele să nu se mai întîlnească niciodată pe front, ci — cît mai des! — la asemenea expoziții!

↑ Expoziția universală de la Bruxelles va ocupa o suprafață de 465.000 metri pătrați. În fotografie: o machetă a panoramei expoziției.

Șase luni de cunoaștere reciprocă

Închinată unei teme generoase: „tehnica și umanismul", prima Expoziție universală din cea de-a doua jumătate a secolului nostru își va deschide porțile la Bruxelles, la 17 aprilie, și-și va încheia activitatea cu șase luni mai tîrziu. În afară de cele patruzeci și șapte de țări de care am pomenit, vor participa și opt organizații internaționale, printre care și O.N.U. Menirea expoziției este, după cum arată organizatorii ei: *„să prezinte un tablou al realizărilor materiale și culturale ale epocii noastre, să arate succesele dobîndite de popoarele globului, în industrie, tehnică, agricultură și cultură"*. Dar nu numai atît. Vor expune aci reprezentanți ai lumii capitaliste, alături de țările din adevărata lume nouă, alături de Uniunea Sovietică. Din partea Uniunii Sovietice se așteaptă surprize mari. Creatorii sputnicilor — cei care, cum spune o revistă occidentală, „au uimit lumea" — vor înfățișa aci, cu o mîndrie lipsită de orgoliu, cîteva din realizările lor cele mai de seamă.

Exagerînd fără măsură și inventînd, unele ziare americane fac un nemaipomenit tărăboi în jurul pregătirilor „extraordinare" pe care le-ar face Uniunea Sovietică, pentru reprezentarea ei la Bruxelles. Fierberea aceasta e semnificativă. S.U.A. nu mai poate subestima azi avîntul Uniunii Sovietice. Nu mai poate să-i nege supremația în știință. Realitatea e realitate. Cunoscutul comentator american de politică externă Walter Lippman consemnează situația cu limpezime: „Deși „Exploratorul" (satelitul artificial lansat de americani — n.n.) este pe cer, nu avem nici un motiv să credem că ritmul comparativ de dezvoltare este din nou echilibrat și cu atît mai puțin că el ar fi în favoarea noastră". Lippman își avertizează citi-

Pavilionul Organizației Națiunilor Unite.

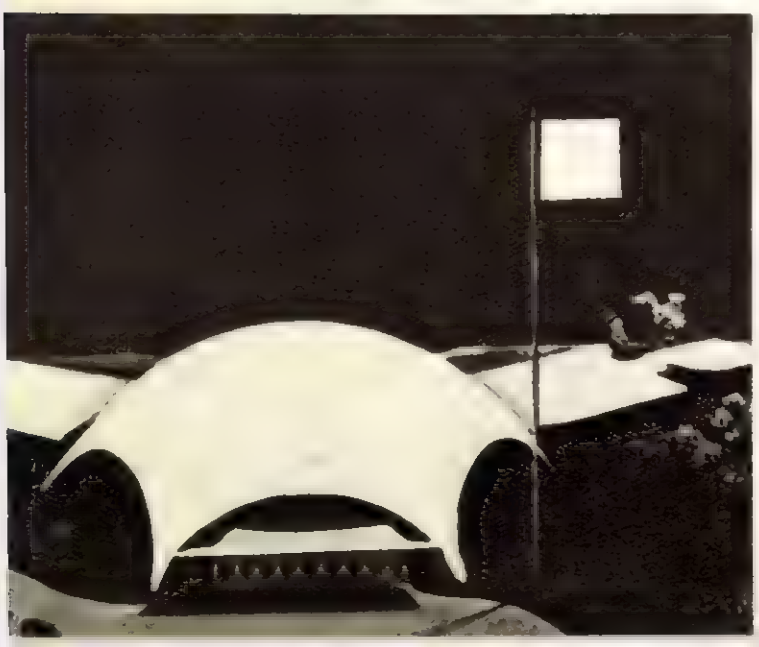

torii că din acest punct de vedere U.R.S.S. „înaintează mai repede" decît S.U.A.

Pregătirile în vederea deschiderii expoziției (a treizecea din istorie) au început încă de acum șapte ani. O problemă nu atît de lesne de rezolvat este aceea a găzduirii milioanelor de oaspeți. Se construiesc hoteluri, se taie șosele către expoziție. În întreaga țară se desfășoară o campanie ieșită din comun: o campanie a politeței. Belgienii se pregătesc să fie gazde.

Risipa de lumină — fenomen strict pozitiv

Pentru a ne face o idee despre proporțiile sarcinii pe care și-au asumat-o organizatorii, e destul să ne gîndim la una singură din numeroasele probleme care se ridică în fața lor: aceea a iluminatului electric al expoziției. Pentru alimentarea cu curent, este necesară o conductă principală lungă de... 120 de kilometri, care va duce lumina în interiorul pavilioanelor prin ramificații de fire electrice care cîntăresc mii de kilograme. Se amenajează pe terenul expoziției un havuz iluminat de reflectoare, în mijlocul căruia va arde, înaltă de șapte metri, o flacără de gaze, simbolizînd legătura dintre foc și apă. „Se anticipează — comentează un ziar străin — că expoziția va prezenta o risipă de lumină fără precedent pe un teritoriu atît de mic!" Risipă... E poate exagerare. De lumină nu se poate face niciodată risipă. Oricît ar fi, e încă prea puțină pentru așteptările și visurile omenirii. Risipa de lumină — după atîtea veacuri de întuneric — mi se pare un fenomen strict pozitiv.

Ați vizitat vreodată o moleculă de fier?

Cine n-a visat să vadă turnul Eiffel? La cinci ani, vrei să-ți iei zborul din vîrful lui, ca o pasăre; la zece, ai dori să te azvîrli de acolo cu o parașută albastră; la cincisprezece, năzui să-l cercetezi îndeaproape, să-l pipăi cu mîinile tinere, să vezi cum e construit, iar la douăzeci... La douăzeci te-ai mulțumi ca, din înălțimea lui, alături de o fată cu umerii mici și cu rochia albă foșnind ușor, să privești. Să privești de sus, spre oraș, spre lume.

Ei bine, gloria turnului Eiffel e pe cale să apună. A fost înălțat în 1900, tot cu prilejul unei Expoziții universale. Va fi poate lăsat în umbră de edificiul *Atomium*, înalt de 110 metri, care se ridică acum la Bruxelles și care va rămîne ca o amintire a expoziției — și, bineînțeles, nu numai atît! — decenii sau poate secole.

Ați vizitat vreodată o moleculă de fier? Probabil că nu. Nici eu. Mai mult chiar: din prea mult scepticism, nici nu credeam în posibilitatea unei asemenea aventuri. Și totuși... Edificiul care a primit numele Atomium înfățișează... o moleculă de fier. E drept, molecula nu-și păstrează dimensiunile naturale. E puțin mărită: de 160 miliarde de ori. (În liceu, profesorul de chimie era să mă lase corigent pentru că nu știam cum arată molecula de fier! Nu bănuiam pe atunci că așa ceva se poate vizita). Cele nouă sfere (acum știu: molecula de fier are nouă atomi) care se construiesc, au un diametru de 18 metri fiecare și sînt legate între ele prin tuburi metalice, în interiorul cărora circulă ascensoare pentru vizitatori. În fiecare sferă va fi deschisă o expoziție, în organizare internațională. Tema: *folosirea pașnică a energiei atomice*. Pe sfera cea mai înaltă a Atomiumului se află o terasă de pe care se va putea admira panorama. Peste cincizeci de ani, vom spune poate: „Cine n-a visat să vadă edificiul Atomium? La cinci ani, vrei să pleci în călătorie spre Marte din vîrful lui; la zece, te pregătești să urci pe terasa de sus, cu helicopterul; la cincisprezece, năzui să construiești altele, mai mari mai frumoase. Iar la douăzeci.. La douăzeci, te-ai mulțumi ca, din înălțimea lui, alături de o fată cu umerii mici și cu rochia albă foșnind ușor, să privești. Să privești..."

Atențiune! Ultimele știri!

Țările care vor participa la expoziție se pregătesc cu înfrigurare. Publicațiile din lumea întreagă sînt pline de vești despre apropiata deschidere a expoziției, despre cele mai originale din exponate, despre pavilioanele țărilor. Sub titluri ca „Ultima oră" sau „Atențiune! Ultimele știri!", se scrie despre pavilionul Belgiei, construit în întregime din lemn. Se anunță că pavilionul petrolului are în fața lui o sondă înaltă de 43 de metri. Sînt aproape gata un palat al artelor și altul al științelor. Pavilionul R.P. Ungare este compus din trei părți. Una din acestea va fi un imens cort de sticlă. Aci va fi restaurantul cu specialități culinare maghiare. Pavilionul Franței e construit din sticlă, pe o temelie cu aspect de cristal. La pavilionul Japoniei s-au folosit ca material de construcție trestia și bambusul. Pavilionul S.U.A. e o mare clădire rotundă, nesusținută de nici o coloană interioară.

Pavilionul sovietic — o clădire de sticlă, oțel și aluminiu — e înalt de 22 de metri și are o suprafață de 25.000 de metri pătrați. Zidurile sale par suspendate pe cabluri fixate de stîlpi de oțel. În pavilionul sovietic vizitatorii vor întîlni machetele în mărime naturală ale celor doi sputnici lansați de U.R.S.S. Vizitatorii vor privi aici și clinii de experiență, primele viețuitoare care au privit planeta noastră „de sus". Va fi prezentată și macheta primului spărgător de gheață atomic din lume, „Lenin", lansat spre sfîrșitul anului trecut. E probabil că excursioniștii sovietici vor fi transportați în Belgia pe o linie aviatică directă, cu avioane T.U.-104. E firesc: ei vin din țara celui mai modern avion de călători din lume.

În împărăția florilor și a stelelor

Expoziția se construiește într-un parc. Organizatorii nu au autorizația să taie nici un arbore, astfel încît pavilioanele vor fi înecate în verdeață. În afară de aceasta, două milioane de plante sînt pregătite în sere, special pentru împodobirea clădirilor expoziției. Trandafiri și lalele, magnolii și orhidee vor întineri priveliștile. Va fi o expoziție a florilor și a păcii. Se nădăjduiește că, în lumea aceasta a florilor, vor da spectacole cele mai vestite ansambluri artistice din lume, că vor veni balerinii sovietici, cîntăreții de la opera din Paris, orchestra filarmonică din Filadelfia, Scala din Milano. Muzica va scălda totul în bucurie, ca în apa a o mie de fîntîni... Oamenii vor surîde și vor visa. Oamenii vor privi la machetele sateliților artificiali ai pămîntului...

Aci se amenajează orașelul copiilor

Mă gîndesc din nou la copiii din fotografie, la copiii care ascultau atenți semnalele viitorului. Ei încercau să-și închipuie în cosmos noile stele — și închipuirea copiilor vorbește întotdeauna în versuri:

Stelele-albastre, stelele-albastre
Simt încă tremurul mîinilor noastre,
Simt încă-a ochilor grea bucurie
Și-o due văzduhurilor, aurie
Stele albastre, stele albastre,
Trec, minunîndu-se lung, printre astre.
Puțin naive, ca niște copii,
Cînd ies pe străzile cu jucării.
Și-n jurul pămîntului cu oameni buni,
Rotesc în văzduhuri albastre cununi.

Emblema Expoziției universale de la Bruxelles nu se află pe frontonul vreunui pavilion. Emblema expoziției e o emblemă vie: stelele durate de mîinile oamenilor, care se rotesc în jurul planetei.

„Deasupra Expoziției universale a trecut azi, la ora X, una din stelele pe care le-au înălțat pe cer oamenii..."

Stelele-albastre, stelele-albastre...

Dragoș VICOL

Pastel

Vîntul înălțimilor îmi răcorea fruntea:
Eram în preajma vulturilor și mă uitam
Lung în adîncul de jos... Ploaia trecuse
Cu norul ei ca un burduf vinețiu:
Înpenii se scuturau ușor de apă,
Iar vîntul în pisc făcea să foșnească
Mătasa imensului cer azuriu...

Eram în preajma vulturilor!
Jos: verdele codrilor, negrul cărbunelui,
Șoptria de aur a apei trecînd prin strîmtori,
Cosurile-nalte cu bucle de fum,
Vilele roșii cu ochi scînteietori,
Străzile albe, limpezi fîntînile,
Și grădinile cu mere și prune în pîrg...

De lîngă zborul vulturilor am întins mîinile
Spre noul și tînărul tîrg...

Eram lîngă zborul vulturilor
Și peste văi crescu un curcubeu:
Valea părea un paner încărcat cu minuni,
Iar curcubeul un mîner aruncat peste vale!...
Ardeau șapte pietre scumpe mereu
Peste tîrg, peste oameni și peste cărbuni..
Și-mi venea să iau de mîner panerul,
Să vi-l aduc să-l vedeți, oameni buni...

Horia ARAMĂ

Acropolele noastre

În țara mea din pelerini de pretutindeni
Să se închine la altarele frumosului;

La munții care nu-s cei mai înalți,
Dar au contur și rezonanță de vioară,
La codrii care nu-s cei mai întinși.
Dar cîntă și jelesc cu glas de om.

Și-și spală fruntea, pelerinii, în izvoare
Care tămăduiesc urîtul vieții,
Și-și spală ochii în albastrul cerului,
Plîngînd de bucurie și nădejde.

Și-ntrezăresc în față pelerinii,
Pe înălțimi, Acropolele noastre!

Sîntem făcuți să zburăm

Sîntem făcuți să zburăm, nu vă dați seama?
Brațele noastre abia așteaptă să le dezgolim,
Ca să se-nfrupteze la vînt și la soare
Și să devină aripi în lege.

Nu vă dați seama că toate minunile
Se cer privite din zbor, dinspre soare,
Și oricît strălucesc, sînt încă umbrite
Fiindcă, naivi, le privim de jos?

Și de unde oraja care ne prinde
Cînd privim cerul întesat de stele?
Nu vă dați seama?
Sîntem făcuți să zburăm spre ele!

Am ratat un foileton

de George MANOLE Fotografii de M. PAIUC

Cîte ședințe n-au avut loc în biroul directorului. Și totuși ca aceasta n-a mai fost nici una.

Întîmplarea, marele prieten al foiletonistului, a făcut să prind de veste că la întreprinderea comercială regională cu ridicata textile-încălțăminte din București zac cîteva stive de stămburi, provenind de la fabrica „Fusul" din Galați. Motivul? Marfă nevandabilă. Calitate proastă, modele urîte și prost executate — mă rog, rebut în toată puterea cuvîntului.

Cele ce au urmat au decurs cu derutanta viteză a secolului XX. Un telefon pentru verificarea informației, formele de deplasare, bilete de avion și iată-mă la Galați, coborînd scărița avionului, proaspăt și bine dispus. (Ah, cum am să-i mai ard!)

Primul pas, prima dezluzie

— Nu mai există nici o fabrică „Fusul" la Galați — îmi spune șoferul autobusului Tarom.

— Bine, dar...

— Dar a fost pînă acum cîtva timp. Azi se numește „Întreprinderile Textile Galați" — continuă șoferul. Știți, s-au făcut niște comasări.

Ce mi-e baba-Rada, ce mi-e Rada-baba — îmi zic și-mi recapăt buna dispoziție.

Prompt și conștiincios

Tovarășul Valeriu Stoenescu, directorul fabricii, este un om amabil și prietenos. Îmi declară de la bun început că iubește ziariștii cum nu se mai poate, că știe cam ce ne face nouă trebuință și că voi fi servit, vorba ceea, prompt și conștiincios. Ca urmare, îmi vorbește despre îndeplinirea planului la toți indicii, despre buna calitate a produselor, despre modele noi și despre excelentele rezultate obținute în urma aplicării măsurilor tehnico-organizatorice propuse de muncitori, o dată cu introducerea noului sistem de salarizare îmbunătățit. Sînt teribil de curios să văd pe unde o să scoată cămașa cînd am să-i vorbesc despre stivele de stambă de la București. (Ce mai efecte am să scot din contrazicerile care au să urmeze...)

Basme

Îmi caut momentul potrivit și, prin surprindere, lansez atacul. Directorul rămîne o clipă în cumpănă, apoi, aruncînd spre tavanul încăperii un șuvoi de fum tras cu sete din țigareta pe care o fumează, îmi răspunde laconic:

Basme!

- Adică nu-i adevărat?

Nimic mai adevărat. Dar am spus basme, pentru că asta „a fost odată". Pînă acum doi ani producția noastră era foarte slabă. Acum însă (și directorul scoate o mapă cuprinzînd artileria grea a argumentelor) situația s-a schimbat radical. După cum poți să te convingi și dumneata, comerțul solicită cît mai multe produse de la noi. De

Deși nu s-ar părea la prima vedere, totuși între calitatea mesei la cantină și calitatea producției există un raport direct.

— Scad „permanenții", tovarășe! Ce-o fi cu nea Racoviță?

altfel, am ajuns chiar fruntaşi în sectorul bumbac.

Toată buna mea dispoziţie s-a dus pe copcă, iar foiletonul, pe apa Sîmbetei.

Cine-i de vină?

Aceasta este întrebarea pe care am pus-o tovarăşului director. Cine-i de vină că am ratat un foileton?

„Îmi amintesc că acum aproape doi ani, cînd am luat postul în primire — începu narativ interlocutorul — mă cam temeam. Prea avea fabrica renume prost. Nici nu-mi dădeam seama cu ce să încep. Constatasem că principalele cauze tehnice ale neîndeplinirii planului, atît calitativ cît şi cantitativ, erau în linii mari: un flux tehnologic nefiresc şi greoi în filatură şi o secţie de finisaj necorespunzătoare, moştenită încă de la naţionalizare. Mărturisesc că o serie de lucruri îmi scăpau, prea mă adîncisem mult în proiectele de renovare pe care intenţionam să le prezint ministerului. Dar într-o bună zi, m-am trezit în faţă cu un fel de deputăţie muncitorească. Moş Herţa, cel mai vechi muncitor din fabrică, Turcea de la finisaj, Cecilia Constantinescu de la filatură etc

— Iaca, dacă nu ne chemi dumneata, venim noi şi nechemaţi — începu moş Herţa.

— Despre ce e vorba?

— De fabrică. Ştim că se lucrează la propunerile de renovare şi am vrea să le cunoaştem şi noi.

— Socotim că s-ar cuveni — mai spuse un altul.

Aveau dreptate, aşa că am scos proiectele din sertar. A fost o şedinţă neconvocată, fără ordine de zi stabilită şi, cu toate acestea, poate cea mai rodnică şedinţă din cîte s-au ţinut în fabrica noastră pînă azi. Rezultatele? Unele îmbunătăţiri la proiectele de renovare, dar ceea ce era mai important, mi s-a atras atenţia asupra altor cauze ale rămînerii noastre în urmă, cauze care s-au dovedit a fi cel puţin la fel de însemnate ca şi cele tehnice."

„Adică?"— insist eu.

„O mare fluctuaţie a muncitorilor şi chiar a cadrelor de conducere, în fabrică. În şase ani au trecut pe la noi şapte directori şi nouă ingineri şefi... În privinţa muncitorilor, fluctuaţia se datora lipsei de grijă pentru asigurarea unor bune condiţii de trai. Nu aveam cămine pentru muncitorii necăsătoriţi, căminul fabricii era necorespunzător, cantina lăsa mult de dorit. Cît despre activitatea culturală sau sportivă, vorba lui Caţavencu: erau sublime, dar lipseau cu desăvîrşire.

În afară de aceasta, o parte dintre muncitori, proveniţi din regiune, considerau fabrica drept o sursă de venituri suplimentare în perioadele dintre campaniile agricole. Mai aveam multe absenţe nemotivate de la lucru, cauzate de un prea strîns prieteşug cu zeama de prună. Se mai puneau probleme de ridicare a calificării, era necesară aducerea în fabrică a unui creator de modele, completarea numărului de tehnicieni şi multe, multe altele. Îţi dai seama că o asemenea acţiune, dusă pe atîtea fronturi, nu poate s-o înfăptuiască un singur om. Dacă ai să mergi prin fabrică, ai să dai peste tot de oameni care au contribuit la ratarea foiletonului dumitale, care nu mă îndoiesc că m-ar fi delectat"... (Ce păcat că nu mi-a trecut prin cap să vin la Galaţi acum doi ani!)

„Ce spui, moş Herţa? Cînd mai stăm de vorbă la un pahar?" „Cînd vrei, frate Racoviţă". „Atunci, după schimb... dar la mine acasă. Nu de alta, însă nevastă-mea se îngrijorează dacă întîrzii".

La o cîrciumă

Cine-l cunoaşte pe moş Herţa s-ar fi mirat, poate, să-l fi văzut la cîrciumă. Şi, totuşi, moş Herţa stătea la un colţ de masă, cu ţoiul în faţă, alături de Gheorghe Racoviţă, maistrul de la vopsitorie.

— Uite, măi Gheorghe, că am venit după tine şi aici. Doar la cîrciumă te mai poate afla omul.

— La ce-ai venit? Vrei să mă prelucrezi, ha?

Scurt intermezzo liric în timpul dereticatului: „Vasăzică aşa vine! Cu poeziile astea lungi nu-i nici o mirare dacă încurci strofele"... Filatoarea Alexandrina Paraschiv e una dintre cele mai bune recitatoare din echipa artistică a fabricii.

← —

— Fie şi aşa. Şi cu tine am s-o iau din scurt. De ce bei?

— Pe banii mei beau. Ce-ţi pasă?

— Nu-mi pasă. Numai că tu bei cînd şi cît nu trebuie. Nu zice nimeni să nu bei. O cinzeacă, acolo, prinde bine. Da' nu cu oca' şi încă înainte de schimb.

— Eu mă ţin tare, nu se cunoaşte—argumentează vopsitorul.

— Asta aşa-i, dar vezi că după tine se iau şi alţii mai slabi şi...

— Dacă nu-i ţin curelele, să steie acasă. Eu nu trag de mînecă pe nimeni.

— Ei, măi Gheorghiţă măi, păcat, tare păcat. Dragoste cu sila nu se poate. Teamă mi-i c-o să ne despărţim. Şi asta taman acum, cînd s-a mai pus pe roate fabrica, în urma renovării. Curînd o să avem şi modele cu patru valţuri.

— Cu patru valţuri, eşti sigur?

— Am văzut modelul la tovarăşa Găetan, pictoriţa. Nici nu ştiu cine o să poată lucra aşa ceva, că tu n-o să mai faci mulţi purici în fabrică. Din cauza beţiei, n-o să mai fii în stare să lucrezi, mă Gheorghe. Şi dacă, cu mînţile băute, într-o bună zi faci cine ştie ce pocinog, noi, tovarăşii tăi, o să cerem să te scoată din fabrică.

— Asta o s-o mai vedem noi...

Peste o lună Gheorghe Racoviţă trăgea stambă înflorată în patru culori, în timp ce ospătarul de la bufetul din apropiere discuta cu vainburşul:

— Ce-o fi, mă, cu nea Racoviţă, că nu se mai vede?

— O fi bolnav, bre!

(Ce mai plească ar fi chestia asta pentru un reporter!)

Dragă tătucă şi mămucă

Maria Bocăneală a venit în fabrică spre iarnă. A fost repartizată la filatură şi a deprins repede meşteşugul. Toată lumea era mulţumită, numai că Maria Bocăneală avea un gînd ascuns care nu s-a aflat decît prin vară,

„Du-te, fată dragă, eu nu-ți spun nimic. Dacă tu socotești că așa trebuie"... Cecilia Constantinescu știe însă că Maria Bocăneală va rămîne în fabrică.

cînd fata a anunțat că pleacă acasă, la țară.

— Mă duc numai să ajut cît se strînge plinea și mă întorc — zicea dînsa.

În ziua aceea Maria a primit o vizită la cămin. Era Cecilia Constantinescu, cu care se împrietenise în filatură.

— Am venit să ne luăm rămas bun, Mărie — începu vizitatoarea.

Maria se simțea stingherită. Nu se știa vinovată cu nimic și, totuși, simțea o strîngere de inimă. Începu să se scuze stîngaci, fără să aștepte vreo mustrare.

— Mă duc, doar așa, pe vreo două luni, tușă Cecilio. După treieriș, mă întorc înapoi. Zău că mă întorc.

— Du-te, fată dragă, eu nu-ți spun nimic — făcu Cecilia. Dacă tu socoți că așa trebuie... Și eu făceam așa în primii ani. Numai că, pe atunci, așa cum lăsam fabrica, așa o aflam la întoarcere... Acum, mai în fiecare zi se schimbă ceva. Dacă s-ar fi petrecut asta pe vremea cînd am intrat eu în fabrică, poate că nici nu m-aș mai fi întors la ring. M-aș fi rușinat să mă întorc la de-a gata... Ce să faci! Așa se întîmplă cînd stai în două luntre. Cu un picior în fabrică și cu altul pe ogor, nu se poate... Ei, dar eu te țin de vorbă și tu trebuie să-ți faci bagajul... Drum bun, draga mea, și dacă nu uiți, scrie-mi.

După ce a plecat vizitatoarea, Maria Bocăneală a început să-și strîngă încet lucrurile și să le așeze cu grijă în geamantanul de carton cu care venise de acasă. La un moment dat însă s-a oprit locului, cu o rochie împăturită în mînă. A stat așa preț de cîteva minute, apoi a lăsat-o să cadă pe pat și a prins să caute o foaie de hîrtie. Cînd a găsit-o, s-a așezat la masă și a început să scrie:

„Dragă tătucă și mămucă, aflați despre mine că sînt sănătoasă care sănătate v-o doresc și dumneavoastră..."

Salvarea

Salvarea foiletonului meu am aflat-o la contabilul șef. Nu în calitate de contabil, ci ca președinte al colectivului sportiv, acesta mi-a declarat:

— Cu sportul stăm bine. Avem pînă acum o echipă de fotbal!

Sfîntă naivitate! Sportul, reprezentat prin fotbal, într-o fabrică în care majoritatea colectivului este formată din femei — iată în sfîrșit un subiect de foileton. Din păcate, însă, asta merge la „Sportul Popular"...

Ciudat: pentru sportivele din această fabrică a fost asigurat echipamentul... de fotbal!

Interviul nostru

INVITAȚIE LA HISTRIA

Aflșul pentru filmul Histria mă urmărește ca un prospect de voiaj: am nostalgia străvechii așezări de lîngă gurile Dunării. Spre bucuria mea, am aflat prilejul zilei acestea să cunosc o cercetătoare specializată în săpăturile de la Histria: pe tovarășa Gabriel'a Bordenache, colaboratoare a Secției de Arheologie a Academiei R.P.R.

De la început, i-am exprimat vechea dorință de a cunoaște Histria.

— Vino în septembrie — *mi-a răspuns tovarășa arheolog.* Te urci în trenul de Constanța și cobori în halta Istria. De aici, o iei drept înaintea ochilor, 15 km. Într-un tîrziu o să vezi un promontoriu de schist verde, un fel de dinte întrînd în apa lacului Sinoe. Acolo e Histria. Ca să fii sigură c-ai ajuns, ia seama la incinta romană, aceea pe care a dezgropat-o Pîrvan. O s-o recunoști după culoarea ei galben-aurie. E ziduri ridicate împotriva goților; histrienii i-au clădit în grabă și, cum s-ar spune, cu tot ce le-a căzut în mînă. Au cuprins în baricadă inscripții, cornișe și chiar scaune de teatru...

— *Acolo voi afla echipa de arheologi?*

— Mai întîi o să dai de păsări. Aici e raiul păsărilor. Nu știi că emblema Histriei era un vultur de mare ținînd în gheare un delfin? Sîntem aproape de deltă. Gurile Dunării — arteră prielnică pentru comerț — au atras pe coloniștii milesieni cu șase secole înainte de era noastră. Delta a dat naștere cetății și tot ea i-a grăbit sfîrșitul: adunînd an de an aluviuni în rada Histriei, a creat grindul Chituc și a despărțit pentru totdeauna prea strălucitul port de mare. Vei auzi, așadar, țipătul lișițelor, al lebedelor și al rațelor sălbatice. Iar dacă vei asculta cu atenție, vei auzi și zgomotul tîrnăcoapelor noastre, al celor... 12 plus 100.

— *Cine sînteți voi, cei 12 plus 100?*

— Sîntem 12 specialiști — colaboratori ai Secției de Arheologie a Academiei, conduși de tov. prof. acad. Em. Condurache — și 100 de muncitori. Lucrăm la săpături cît ține ziua de vară, de la 6 dimineața la 5 după-amiaza, din iunie pînă către sfîrșitul lui septembrie.

— *Și... săpați tot timpul?*

Tovarășa Bordenache începe să rîdă. Îmi pare bine că o fac să se distreze. Îmi închipuiam că arheologii sînt foarte scorțoși, disprețuiesc pe profani și privesc prin ei ca prin sticlă.

— Îmi amintești — *îmi spune interlocutoarea mea* — de unul dintre lucrătorii noștri, proaspăt venit pe șantier. Săpînd pe o zi de arșiță grozavă și văzînd că scoate la iveală pietră și iar piatră, a oftat: „Dă-ncă om da o dată peste hîrdăul cela cu aur, să ne întoarcem acasă?"

— *Vasăzică cei 100 nu se motivează de patima arheologică a celor 12?*

— Ba dimpotrivă! Mulți, surprinzător de mulți dintre muncitorii săpători ajung să se pătrundă de înțelesul și farmecul meseriei noastre și atunci vădesc o îndemînare și o putere de dăruire într-adevăr uimitoare. Cîțiva au devenit în cursul unei singure veri adevărați specialiști restauratori de monumente. De aceea, năzuința noastră este de a crea o echipă de muncitori calificați, cărora să li se asigure astfel de condiții, încît să se poată face disponibili în fiecare vară pentru săpăturile de la Histria.

— *Cînd au început săpăturile de la Histria să devină o activitate continuă și sistematică?*

— În anul 1949, cînd statul a pus la dispoziția lucrărilor de la Histria fonduri însemnate pentru desfășurarea unei munci serioase și de mare amploare. Astăzi, unul din principalele noastre obiective este cercetarea relațiilor primilor colonizatori cu băștinașii geto-daci de aceea am întreprins săpătura în adîncime. Datorită eforturilor noastre, s-a putut ajunge pentru prima dată la straturile cele mai adînci ale cetății grecești.

Vas-porumbel din epoca arhaică

— *Ce răspuns se poate da la controversa: a existat sau nu în Histria o populație geto-dacă înainte de colonizarea grecească?*

— Lucrez în sectorul de nord al cetății, în așa-numita „zonă sacră". Aici a fost dat la iveală, printre multe alte resturi de edificii religioase, întregul soclu al unui templu grec din perioada clasică (sec. V î.e.n.). În stratul cel mai adînc, printre resturi de ceramică artistică grecească, am aflat cioburi de oale primitive de culoare cenușie: ceea ce dovedește că o populație băștinașă geto-dacă locuia în Histria înainte de așezarea colonizatorilor greci. Deci, la controversa amintită, se poate da un răspuns pozitiv.

— *Cînd vor lua sfîrșit lucrările de la Histria?*

— Copiii copiilor noștri vor putea răspunde la această întrebare. „Prea strălucita cetate" a trăit o viață continuă de 12 veacuri și s-a întins pe o suprafață — dacă ținem seama de pămînturile dinafara incintei, locuite de băștinașii helenizați — aproape nelimitată. Histria e un adevărat „raccourci" vertical în istoria antică, trecînd prin epoca arhaică, clasică, elenistică, romană, bizantină și a creștinismului primitiv. De aceea și timpul necesar lucrărilor noastre e greu de prevăzut.

— *Îmi închipui stratificarea acestor civilizații, rînd pe rînd îngropate de dezastre naturale și sociale, ca o prăjitură dobos. De aceea întreb: cu să pătrundeți la stratul din fund, nu trebuie să sacrificați păturile superioare?*

— În principiu, da. În practică facem acest lucru cu mare prudență. Tocmai aici se vădește iscusința muncitorului care „operează" cu tîrnăcopul și vigilența specialistului, care cerne cu privirea fiecare strat de pămînt înlăturat. Toate vestigiile păturilor superioare sînt păstrate, fotografiate, relevate, cercetate. Se conservă intacte edificiile care nu periclitează investigațiile în adîncime. Am păstrat, de pildă, în zona sacră vestigiile unei somptuoase case particulare, din vremea lui Constantin cel Mare. Am aflat și case mai modeste, cu de pildă o încăpere din epoca elenistică, pardosită toată cu fundurile de amfore. Lucru de dublă însemnătate dovadă imenselor cantități de amfore importate la Histria și absoluta noutate a acestei idei decorative.

— *E frumos?*

— Vino să vezi! Ai să fii oaspetele celei mai recente stratificări a civilizației histriene: așezările noastre, ale celor 12 plus 100. Acolo se mai găsește un culeuș pentru un iubitor al Histriei.

Viorica FILIPOIU

Temelia unui templu grec din perioada clasică (sec. V î.e.n.)

Să vizităm muzeul din SFÎNTU GHEORGHE

În 1940 acest muzeu (fotografia 1) a fost vizitat de 456 oameni; în 1955, numărul vizitatorilor săi a întrecut cifra de 25.000.

„În pădurea întunecată de la Radvány fu găsit într-o zi un mort. Cineva înfipsese un pumnal în inima viteazului Bárczi Benő. Potrivit unei străvechi credinţe, cadavrul nu putea fi înmormîntat pînă nu se descoperea criminalul, prin însăşi mărturia mortului. Rînd pe rînd fură chemaţi să treacă prin faţa lui rude şi prieteni, cunoscuţi şi necunoscuţi. În faţa tuturor, sîngele închegat ce acoperea rana rămînea nemişcat. În sfîrşit, trecu prin faţa coşciugului şi iubita lui Bárczi, frumoasa Kund Abigél. Şi deodată rana se împrospătă: sîngele ţîşni roşu, cu putere, şi trădă asasinul..."

„...— Pe Bárczi Benő nu l-am ucis eu.
Martor îmi e cerul, îmi e dumnezeu!
Tremurînd, ea astfel a grăit.
— Dar pumnalul eu i-am dăruit..."

Toţi din juru-i rămaseră înmărmuriţi. Cu ochii tulburi, fata smulse pumnalul din inima iubitului... Îşi aminti tragicul moment. Se iubeau cu patimă. Într-o zi, Bárczi îi ceru să-i spună că-l iubeşte, ameninţînd-o că dacă n-o va face, îşi va curma viaţa. Şi atunci, fără să şovăie, frumoasa Abigél îi întinse pumnalul, iar el şi-l împlîntă în piept, dovedindu-i că ţinea la ea mai mult decît la propria-i viaţă.

Regretele fetei sînt tîrzii... Pierzîndu-şi minţile, ea o ia razna prin sat, rizînd şi cîntînd:

„Cică fusese odată o fată
...Care se jucase cu un flăcău
Aşa cum se joacă mîţa cu şoricelul..."

Iată subiectul uneia din celebrele balade ale clasicului literaturii maghiare Arany János (1817-1882).

Această minunată baladă a inspirat penelul marelui pictor secui Gyárfás Jenő (1857-1925). El i-a închinat un frumos tablou, care se află expus în muzeul din Sft. Gheorghe (fotografia 3)

Ca orice om înaintat al timpului său, Gyárfás Jenő şi-a închinat multe din creaţiile sale, trecutului eroic de luptă al poporului. Una din aceste lucrări este aceea intitulată „Lupta de la Chichiş". Prin această compoziţie, pictorul secuimii aduce un omagiu luptătorului revoluţionar al anilor 1848-1849, Gábor Áron, turnătorul de tunuri care a căzut în lupta de la Chichiş (fotografia 2).

Muzeul din Sft. Gheorghe se poate mîndri cu cel mai original şi mai frumos portret al lui Kossuth Lajos, conducătorul revoluţiei maghiare de la 1848. Această lucrare aparţine de asemenea lui Gyárfás Jenő şi însuşi fiul curajosului revoluţionar al anului 1848, Kossuth Ferencz, recunoaşte într-însa cel mai bun portret care a fost făcut vreodată tatălui său.

Am vorbit mai sus despre Gábor Áron, eroul turnător de tunuri. În afară de tabloul reprezentînd lupta de la Chichiş, muzeul din Sft. Gheorghe adăposteşte numeroase alte amintiri despre acest luptător neînfricat. Iată bunăoară, un tun descoperit în anul 1906, cu prilejul unor săpături. E singurul care s-a păstrat din vremea revoluţiei; a fost turnat de Gábor Áron. Cîte fapte emoţionante ar putea povesti această străveche armă, dacă ar avea grai!...

Toamna anului 1848... Soarta revoluţiei din Transilvania pare a fi pecetluită. Puchner, căpetenia armatei austriace, nu mai are de cucerit decît o parte a fostului judeţ Trei-Scaune, spre a-şi putea realiza planul de nimicire a rămăşiţelor forţelor revoluţionare din Ungaria, situate la vest de Oradea. Dar populaţia din Trei-Scaune nu vrea să cedeze. Pentru a opune rezistenţă, îi trebuie arme, tunuri. Şi nu le are. „Le vom avea!" — spune Gábor Áron. În mare grabă, clopotele bisericilor, pendulele vechilor orologii, vasele de fier sînt strînse toate de secuii din împrejurimile oraşelor Sft. Gheorghe şi Tg. Secuiesc şi de romînii din Zăbala şi Covasna, şi sînt prefăcute de către iscusitul Gábor în 60 de tunuri puternice. Dar, în ciuda tuturor acestor eforturi şi îndîrjiri, revoluţia este înăbuşită. Lupta rămîne zadarnică şi înflăcăratul Gábor Áron moare răpus de o ghiulea. Poporul a creat despre el legende, iar artiştii îi redau cu emoţie figura dîrză, aşa cum a redat-o sculptorul Kurta Jozsef în macheta sa, expusă în muzeu, (fotografia 4).

În muzeul din Sft. Gheorghe, găseşti o întreagă lume a cărei diversitate te uimeşte şi te încîntă deopotrivă. Iată, bunăoară, un tezaur de argint. El a fost descoperit la Surcea şi aparţine culturii materiale a populaţiei dacice din a doua epocă a fierului.

Cutreierînd muzeul, sală cu sală, ţi se desfăşoară în faţă, ca într-un film, episoade din frămîntata istorie a secuilor: iată macheta celebrei cetăţi „a idolului", din secolul al XII-lea... Iată atelierul breslaşilor olari, din anul 1649. Iată steagul breslei croitorilor din 1848...

Deosebit de interesantă este şi secţia de ştiinţe naturale a muzeului. Alături de valoroasa colecţie de minerale din Regiunea Autonomă Maghiară, poţi admira aici cea mai bogată şi frumoasă colecţie de fluturi din Europa centrală, cuprinzînd 25.000 exemplare, din care unele reprezintă specii unice în lume. Şi tot aici poţi vedea întreaga floră şi faună a Regiunii Autonome Maghiare. Începînd de la vulturul pleşuv, pînă la bursuc şi la zimbrul transilvan, al cărui ultim exemplar a fost vînat prin părţile Odorheiului în 1837, ţi se desfăşoară în faţă toată natura vie şi bogată a regiunii.

...Dar cine ar putea înşira nenumăratele obiecte expuse în muzeul din Sft. Gheorghe? Ele trebuie văzute, studiate, admirate şi apreciate la faţa locului. Deci, cu prima ocazie cînd veţi vizita oraşul acesta vechi, să treceţi neapărat şi pe la muzeul său.

Ştefan IZSÁK

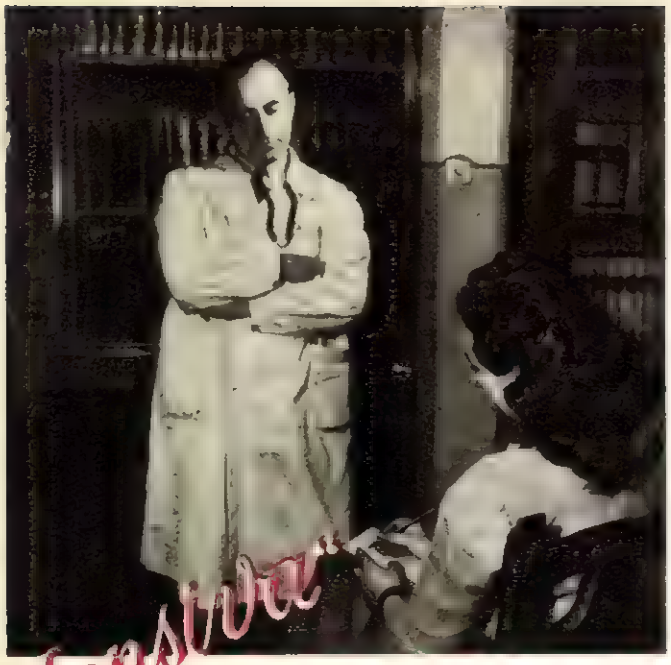

„Ofensiva" cu MICUȚII

de Constanța COPORAN

Convorbirea ce urmează am avut-o recent cu tov. prof. dr. Marin Voiculescu, șeful catedrei de boli contagioase de la I.M.F. și directorul Spitalului de boli contagioase „Colentina".

— Așadar, doriți să vă vorbesc despre poliomielită...?

— *Mai bine zis, tovarășe profesor, despre posibilitățile de prevenire a acestei boli, despre profilaxie.*

— Perfect. Mi se pare foarte potrivit să atacăm problema în felul acesta. Cred că dacă populația ar cunoaște bine modalitățile de prevenire și ar ține seama de ele, cazurile de îmbolnăvire s-ar reduce foarte mult.

— *Vorbiți de cazurile de îmbolnăvire... V-am ruga să ne spuneți dacă frecvența bolii este aceeași în tot cursul anului.*

— Nu. La noi în țară, perioadele de frecvență maximă corespund sezoanelor de vară și de toamnă.

— *Există vreo explicație?*

— Evident. În sezoanele respective intervin factorii care favorizează răspîndirea bolii. Ei țin de alimentația de vară...

— *Adică: o igienă alimentară mai scăzută, consumul de fructe nespălate etc. etc....*

— Remarc că sînteți în... temă...

— *Sînt un cetățean „onorabil" care nu vrea să se lase mai prejos decît alții...*

Profesorul surîde, clătinînd capul a mustrare.

— *Așadar — revin eu — poliomielita se ia pe cale digestivă.*

— În special. Pe cale predominent digestivă, cum spunem noi. Dar contagiunea se mai poate face și pe cale aeriană, prin picăturile nazo-faringiene răspîndite în jur de bolnav, mai ales în primele zile de boală, precum și, evident, prin contactul direct cu bolnavul. Cunoscînd aceste lucruri, se pot lua măsuri de prevedere...

— *Dac-ați dori, v-am ruga să ne vorbiți despre ele.*

— Le-am putea împărți în „nespecifice" și „specifice". Primele sînt, în general, cunoscute de populație dar, din păcate, respectate mai mult teoretic. Ce rost are — v-aș ruga să-i întrebați pe părinți — să-și poarte copiii, mai ales în perioadele în care există cazuri de boală, prin tramvaie și prin alte locuri aglomerate?

— *O să-i întrebăm.*

— Pe urmă, părinții trebuie să vegheze asupra unei stricte igiene alimentare a copiilor. Pe cît posibil, să le dea alimente trecute prin acțiunea căldurii, fierte...

— *Vom recomanda aceasta. Dar cum rămîne, totuși, cu anumite legume, cu fructele?*

— Trebuie foarte bine spălate cu apă caldă... Fructele pot fi descojite...

— *Descojite? Dar vitaminele? Sora mea și, după ea, și... nepoțelul pretind că ele se găsesc în special în coajă...*

— Este inexact. Asigurați-i că vitaminele sînt răspîndite uniform în toată masa fructului.

— *Am să-i asigur... Dar acum, la capitolul alimentației, vreau să ridic altă problemă. Apa trebuie dată copiilor neapărat fiartă și apoi răcită sau sub formă de ceai?*

— Poate că măsura aceasta, în tot timpul anului, este exagerată. Este indicat, însă, ca în sezoanele interesate, apa să fie consumată, așa cum ați spus dv. ...Și acum, tot la capitolul „metode nespecifice", recomand părinților să nu facă de loc economie la... săpun; să spele cît mai des mîinile copiilor, cît și propriile lor mîini. Altceva: să pună „sub interdicție" alimentele vîndute de ambulanți: porumbul fiert, floricelele etc. Și încă un lucru: să interzică copiilor să frecventeze bazinele de înot în perioadele epidemice...

— *Am notat totul și vom atrage atenția părinților... Cu aceasta, am putea trece la „metode specifice"?*

— Nu. Am lăsat pentru finele primului capitol o problemă foarte importantă. Copiii trebuie feriți, mai ales în perioadele susamintite, de traumatizări.

— *Traumatizări? V-aș ruga, dacă doriți, să-mi... traduceți...*

— Ei bine, copiii trebuie feriți de oboseală, de eforturi fizice, psihice, intelectuale, de operații care nu sînt neapărat necesare (mai ales pe nazo-faringe), de injecții...

— *Personal, iertați-mă, nu prea văd legătura...*

— Este directă și mai mult decît strînsă. Vedeți dv.? Efortul — muscular, nervos — transformă o infecție polio ușoară, eventual existentă în organism, într-una gravă, paralitică.

— *Cu alte cuvinte, există forme de polio, neparalitice?*

— Exact. La cazurile în care organismul nu a fost pus în condiții de scădere a rezistenței, a fost cruțat de eforturi. Există, așadar, cazuri neparalitice, după cum există cazuri de „purtători sănătoși".

— *„Purtători sănătoși"? Termenul aduce a figură de stil...*

Profesorul zîmbește:

— Fiecare cu... deformația lui profesională. În ceea ce ne privește, îi numim astfel pe cei care, deși nu sînt aparent bolnavi, deși n-au nici un simptom clinic evident, poartă totuși virusul poliomielitic. Infecția aceasta se stinge ușor, lăsînd imunitate, rezistență.

— *Cu alte cuvinte, fiecare dintre noi e un candidat la situația de „purtător sănătos"?*

— Exagerat. În marea majoritate, cu foarte rare excepții, „purtătorii sănătoși" sînt cei care au venit în contact direct cu un bolnav. De aceea, aceștia sînt datori să evite contactul cu copiii sănătoși, mînuirea alimentelor destinate persoanelor străine etc. Asupra acestei chestiuni veghează, de altfel, și „Sanepid"-ul prin diferite măsuri.

— *Vorbeați de cei la care boala nu se manifestă prin simptome clinice. Dar cînd simptomele se manifestă, care sînt ele?*

— Respectiv, cum putem cunoaște din timp apariția unei poliomielite declarate, nu? Ei bine, părinții trebuie să fie foarte atenți la starea copiilor, mai ales în sezoanele de vară și toamnă. Orice stare febrilă — peste 37° — însoțită de simptome așa-zise gripale, de faringite sau tulburări digestive, trebuie să fie luată în serios. Și mai suspecte trebuie să pară febra și aceste simptome, în cazul cînd sînt însoțite de tulburări nervoase: agitație, insomnie, nervozitate.

— *Ce trebuie făcut într-o asemenea situație?*

— În primul rînd, punerea copilului la pat, în repaus complet, pînă la zece zile, cu un regim alimentar substanțial, dar ușor. Consultarea medicului este subînțeleasă.

— *Pînă la consultarea acestuia, s-ar putea apela, eventual, la penicilină sau la...?*

Profesorul mă întrerupe:

— Categoric nu. Este cea mai mare greșeală. În primul rînd, dacă e vorba într-adevăr de polio, atunci antibioticele sînt absolut ineficace. Ba mai mult: sînt dăunătoare. Prin efectul iritant local, injecțiile pot constitui un factor de apel pentru leziunea poliomielitică. În felul acesta, un caz care ar putea evolua ușor, fără paralizie, devine un caz grav.

— *Atunci, să nu se dea nici un medicament?*

— Ba da. Piramidon, vitamina C, pe cale bucală... În orice caz injecții nu se vor face decît cu indicația expresă a medicului... Dar vreau să revin asupra unui lucru extrem de important pe care nu l-am subliniat: nu copilul trebuie dus la medic, ci medicul trebuie adus la copil. Acesta, repet, trebuie să stea la pat... Și acum, putem trece la „metodele specifice" de profilaxie. Aici dispunem de o armă capitală: vaccinul.

— *Caracteristicile sale?*

- Este eficace, în sensul că previne boala. Și este, cum spunem noi, „inocuu"... Traducerea: nu dăunează.

— *Pentru că ați ajuns aici, v-aș ruga să-mi lămuriți un lucru. Sora mea îmi spunea „c-a auzit că" tocmai vaxinul poate să dea îmbolnăvirea...*

- Absolut inexact și periculos de crezut. O dovedesc sutele de milioane de vaccinuri făcute în diferite țări ale lumii, și la noi, anul trecut. În vară, a avut loc la Geneva — am participat și eu la ea — o conferință internațională asupra poliomielitei. Concluziile conferinței, ca și ale comitetului experților Organizației Mondiale a Sănătății, au fost că vaccinarea e arma cea mai eficace de luptă și că ea trebuie extinsă în toate țările.

— *Totuși, cum se explică unele cazuri, e drept, extrem de rare — personal n-am auzit de nici unul concret... — cînd, la puțin timp după vaccinare, copilul s-a îmbolnăvit?*

- Simplu: vaccinul a fost primit într-un moment în care, în organism exista deja infecția. Ca atare, vaccinul nu a mai avut timp să acționeze împotriva ei.

— *În problema vaccinării intervine, deci, factorul „timp".*

— Ca fiind foarte important. Rezistența pe care vaccinul o conferă organismului se creează, se dezvoltă treptat. De aceea vaccinul trebuie făcut din timp, în primăvară, pentru a avea eficiența scontată vara.

— *Deci în primăvara aceasta începem „ofensiva" cu micuții...*

— Da... bine spus... Vaccinarea copiilor pînă la trei ani — la noi, 65% din cazurile de polio sînt date de copiii pînă la această vîrstă — este obligatorie. Peste această vîrstă, pînă la zece ani, vaccinul se va face ținîndu-se seama de diferite condiții de mediu.

— *Și cum se va proceda cu vaccinarea? Cum se va face?*

— Ea constă din trei injecții cu vaccin canadian. Primele două se fac la interval de 4 săptămîni, iar a treia, după opt luni. Copiilor vaccinați anul trecut li se va mai face anul acesta o injecție „de rapel"; ea constituie o reîntărire a imunității. Policlinicile au programat și așteaptă copiii pentru acest „rapel".

— *Îmi permit să mă invit de pe acum la dumneavoastră, pentru la anul. Sperăm că ne veți putea da atunci procente evidente, care să arate eficiența vaccinării.*

— Noi nu sperăm; sîntem convinși!... Cunoaștem doar statisticile internaționale. Vaccinul a făcut adevărate minuni...

Sună telefonul. Profesorul e anunțat asupra datei plecării la Kiev, la o conferință în problema poliomielitei. Sfîrșind convorbirea, ne luăm rămas bun și îi mulțumesc în numele cititorilor „Flacării" pentru interviul pe care mi l-a acordat.

Mama și COPILUL

— schiță —

de Petru VINTILĂ

Ilustrație de Pitu RUBIN

Era înainte de sărbătorile de iarnă și trenul accelerat 204, cu destinația București, a pornit din Timișoara, aglomerat. S-au mai urcat călători la Lugoj, la Caransebeș, la Băile Herculane și la Orșova, așa încît la Turnu Severin valul de oameni care s-a repezit la ușile vagoanelor a înțepenit pe coridoarele lungi și înguste. În majoritatea compartimentelor luminile erau stinse. Călătorii care avuseseră noroc să-și găsească un loc de stat pe banchete moțăiau, ori chiar dormeau de-a binelea, sforăind zgomotos. Totuși într-unul din compartimentele vagonului 6, și anume în ultimul compartiment, cel de la capătul vagonului, lumina continua să stea aprinsă.

Eu aveam acum un loc pe culoar, pe propria-mi valiză, chiar în fața ușii. Mă urcasem în vagon de la Timișoara. Dar nici nu pornise trenul din gară și cedasem locul unei femei cu un prunc în brațe.

— Mi-e bolnav copilul — a zis ea — și dacă stau pe culoar se îmbolnăvește și mai rău.

— Vă arde de călători! — a răspuns cu un aer supărat un călător gras și astmatic, care ocupa un loc lîngă fereastră.

Eram cel mai tînăr dintre călători și m-am ridicat eu, spunînd:

— Poftim, vă cedez locul meu.

Am ieșit atunci pe culoar și m-am așezat pe valiză, chiar în fața ușii. În compartiment discuția a continuat, fiindcă femeia își pusese copilul lîngă ea, silindu-i pe ceilalți călători să se strîngă mai mult, ca să-i facă loc.

— Aveți compartimentul „Mama și copilul" — a zis bărbatul care, stînd la margine, gras și el, părea că suferă cel mai mult din pricina strînsorii.

Femeia n-a scos un cuvînt, dar în locul ei a răspuns altcineva — o femeie cu ochelari, care părea să fie profesoară:

— Ar trebui să nașteți și dumneavoastră măcar o singură dată, ca să vedeți ce greu e.

— Lăsați, tovarășă, că n-avem nevoie de avocat — a intrat în vorbă astmaticul. Natura a aranjat bine lucrurile.

Un al treilea bărbat, spătos, plesnind de putere și sănătate, dar cu o voce caraghios de subțire, și-a exprimat o subită îngrijorare, privind spre perna în care era înfășat pruncul:

— Dacă are, doamne ferește, paralizie infantilă și...

— N-are așa ceva — s-a apărat mama copilului. Dormiți fără grijă!

L-am privit pe spătosul îngrijorat să nu capete poliomielită și m-a încercat un sentiment de ciudă. Chiar m-am gîndit să-i adresez și eu cîteva cuvinte, să-i spun de pildă pe un ton de pedagogie practică: „Dacă soția dumitale ar călători în astfel de condiții, cu un copil mic în brațe, ți-ar place s-o lase călătorii să stea pe culoar?" Dar mi-am înghițit vorbele, preferind să ascult discuția care părea că abia începuse.

Un bărbat dintr-un compartiment de la celălalt capăt al vagonului se strecură prin mulțimea îngrămădită pe culoar, întrebînd în gura mare:

— Marioaro, aflași un loc?

Femeia cu copilul a tresărit și m-a rugat pe mine:

— E soțul meu, săracul. Spune-i, tovarășe, că mi-am găsit loc.

M-am executat, dar soțul, susținînd că în partea mea de culoar era mai mult spațiu liber, a adus, în două drumuri grele, trei valize de lemn pe care le-a așezat, una peste alta, alături.

Mi-a atras atenția să nu mă așez pe ele. I-am răspuns că am valiza mea și mi-e de ajuns. Și am mai adăugat:

— Nu-i destul că soția dumitale are grijă de copil și de o parte din cufere, i-ai mai adus încă trei valize ca să le păzească? Ce fel de om ești dumneata?

Bărbatul m-a privit cu un aer vădit nemulțumit și mi-a ripostat:

— Ce te amesteci unde nu-ți fierbe oala?

— I-am cedat locul soției dumitale. Ai putea să-mi vorbești altfel.

— Foarte bine; ești și tînăr.

Dinăuntru, soția lui a intervenit:

— Lasă-l, Dumitrache, tovarășul a fost foarte drăguț...

Bărbatul a plecat spre compartimentul său, după ce i-a mai spus o dată:

— Vezi, femeie, să nu înhațe careva cuferele!

Hotărît lucru, mi-am zis eu, mai este încă mult de făcut în domeniul educației cetățenești. Învăluiam cu o privire plină de simpatie pe femeia aceea, care mi se părea chinuită de atîtea responsabilități și griji (copilul, cuferele, pachetele) și încercam o secretă compasiune pentru ea. Soțul ei nu mi se păruse de fel a fi ceea ce se chema un cavaler. Curios să văd ce se va întîmpla în compartimentul lui, m-am strecurat, ghiontit de mulțime, împins și presat în pereții culoarului, pînă cînd am ajuns în capătul celălalt al vagonului. Ușa compartimentului era întredeschisă și l-am auzit pe soțul ei vorbind cu cineva care-i era probabil un cunoscut, poate chiar o rudenie:

— Dragă Sache, e de mirare ce ieftin e porcul față de București.

— Totdeauna a fost așa la Vinga.

— Și ouăle la fel!...

M-am întors la locul meu dezamăgit. „Te pomenești că o și înșeală", mi-am zis eu. Am așteptat pe urmă, ore întregi, pînă dimineața, să mai vină să vadă ce-i face soția, ce-i face copilul. Nimic! E drept că s-a ivit de cîteva ori în dreptul ușii sale și m-a întrebat de departe:

— Tovărășele, valizele mele n-au făcut picioare?

Eu am călătorit prost. Cum putea să fie bine, de vreme ce am stat o noapte întreagă îndoit de șale, chircit, în culoarul strîmt, îndesat în mulțime? Dar așa-s tinerii cu caracterul meu: entuziaști și zeloși apărători ai educației cetățenești. Puteam să las o femeie cu un copil în brațe, și mai ales cu un copil bolnav, să stea pe culoar, în curent? Veți fi de acord cu mine că nu puteam. Cu toate că am călătorit prost, am atipit o bună bucată de drum. Ba chiar am adormit și am visat. Nu sînt răzbunător de fire mea, dar în vis se făcea că astmaticul, spătosul și grasul, cei care se împotriviseră ca femeia să intre în compartiment, s-au chinuit mai mult decît mine. Copilul a plîns și a cerut lapte. Apoi a făcut pe el și mamă-sa a trebuit să-i schimbe scutecele. Apoi a trebuit să fie legănat și să i se cînte. Și-i vedeam în vis pe cei trei călători chinuindu-se să ațipească, să închidă măcar un ochi.

Asta a fost în vis. În realitate, după cum mi-am dat seama, noaptea a trecut liniștită, fără nici un incident. Trenul a ajuns la Chitila, apoi la linia a patra a Gării de Nord. Am coborît printre cei dintîi. Dar, ajuns pe peron, am mai zăbovit nițel să văd ce-o să facă mama cu copilul și soțul ei.

Îmi închipuiam că bărbatul, brută cum mi se părea a fi, are să ducă el copilul, iar femeia se va înhăma la cuferele grele. Am rămas însă perplex. Copilul dispăruse. Am văzut perna în care fusese înfășat, dar perna stătea vrîtă într-o paporniță. Femeia vorbea liniștită cu bărbatul ei, urmărind pe cei trei hamali care grămădiseră pe peron vreo opt cufere și coșuri mari. Femeia zicea, ușor alarmată:

Încet, să nu se spargă ouăle!

Soțul ei își ștergea gîtul cu o batistă mare cît o basma, spunînd:

Găitan a luat kilu' cu zece lei. Mai ieftin decît noi

Ți-am spus să fi mers și noi la Recaș

Las-că-i bine și așa. Avem opt lei la kil' cu ochii închiși.

Am închis ochii și eu, amețit. Și m-am jurat în gînd cînd voi mai întîlni mame cu copii în brațe, nu cedez locul pînă nu văd ochii pruncului. Fiindcă s-ar putea și altădată ca în perna să nu fie nimic

ÎN VIZITĂ LA „FLACĂRA"

Artista poporului din Republica Populară Ungară HONNTHY HANNA (x), laureată a Premiului „KOSSUTH", și artistul RÁTHONYI ROBERT (xx), ambii din colectivul Teatrului de Operetă din Budapesta care a prezentat în Capitală opereta „Silvia", au făcut o vizită redacției noastre.

Cu acest prilej, popularii artiști ungari ne-au împărtășit impresii din vizitele lor în țara noastră și ne-au furnizat date în legătură cu dezvoltarea operetei în R.P.U.

În fotografie: un aspect din timpul acestei vizite.

Fotografie de A. LOVINESCU

Țăran birman.

În țara pagodelor de aur

IMPRESII DIN BIRMANIA

de H. PANAITESCU

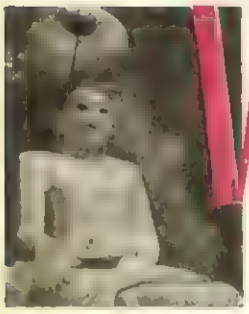

Statuia lui Buda de la pagoda Shwe Dagon.

Vaporul luneca lin pe apele lucii ale fluviului Irawaddy. Stăteam tăcuți pe puntea superioară, rezemați de parapet, admirînd frumusețea de nedescris a peisajului.

În depărtare, crescute parcă în mijlocul minunatei flore tropicale, se profilau siluetele masive ale clădirilor de pe cheiurile Rangoon-ului.

Într-un tîrziu, U Thun Yin rupse tăcerea, depănîndu-și firul gîndurilor cu voce tare:

„Yan-gon, oraș al păcii, care n-ai cunoscut liniștea, fie ca de acum încolo pacea să-ți fie neîntreruptă!"

... Oraș al păcii care n-ai cunoscut liniștea... cuvinte pline de dragoste și durere, țîșnite din adîncul inimii, care cuprindeau nu numai istoria capitalei ci, într-o bună măsură, întreaga istorie a greu încercatei sale patrii

Cînd, cu mai bine de două secole în urmă, Alaungpaya (Alompra), distrugînd puterea regilor talaingi, pusese bazele Yan-gon-ului — „orașul în care s-a sfîrșit războiul" — întreaga populație de pe aceste meleaguri sperase, o dată cu el, că pacea va dăinui vreme îndelungată. Dar frumoasa și bogata Birmanie — pe care unii istorici o considerau Chersonesul de aur al lui Ptolomeu — nu avea să cunoască liniștea. Însemnatele bogății, răspîndite cu dărnicie de-a lungul uriașei văi a fluviului Irawaddy, au atras mereu poftele nesățioase ale asupritorilor.

Încă acum mai bine de 100 de ani armatele cotropitoare ale colonialiștilor britanici

Premierul birman U Nu în mijlocul unui grup de artiști romîni, după spectacolul de gală prezentat de aceștia în capitala Birmaniei

Strada principală din Rangoon. Pagoda din ultimul plan este celebra Sule Dagon — monument cu renume mondial, unde se află îngropat Aung San.

au reușit să acapareze întreaga țară. Ei au exploatat fără milă, timp de aproape un secol, bogățiile naturale ale Birmaniei, au stors vlaga fiilor ei. Zilnic vapoare ale companiilor engleze de navigație, încărcate cu cauciuc și staniu, tungsten, petrol, pietre prețioase, orez și zahăr, plecau din Rangoon, ducînd cu ele avuțiile țării, spre metropola imperialistă

O „frizerie" originală pe una din străzile capitalei birmane. În fotografie se mai zăresc, în dreapta, un bar-restaurant și, în fund, baraci cu alimente

Cel de-al doilea război mondial, care a provocat pagube uriașe economiei țării, a dus la înlocuirea, pentru scurtă vreme, a imperialiștilor englezi cu cei japonezi. Dar rezistența populară, care dăduse serios de furcă stăpînitorilor englezi în tot timpul ocupației lor, a luat forme organizate și, în 1945, Liga antifascistă de eliberare populară, care cuprindea toate organizațiile antijaponeze, împreună cu armata birmană de sub conducerea lui Aung San au pornit lupta armată împotriva japonezilor. După ce au fost izgoniți niponii, imperialiștii englezi au încercat să reia stăpînirea Birmaniei. Dar poporul era sătul de asupritori. Mișcările populare de masă au determinat acordarea independenței țării, în octombrie 1947.

★

Ne apropiam de rada Rangoon-ului și turla de aur a pagodei Shwe Dagon strălucea în bătaia soarelui de-ți lua ochii. Legenda acestui mare templu budist, valoros monument de artă, se pierde în negura vremurilor. După unii cercetători, construirea lui a început cam prin secolul al V-lea înaintea erei noastre. Este sigur însă că, în decursul vremurilor, valoroși arhitecți și artiști birmani și-au adus contribuția la desăvîrșirea lui.

Situată pe un deal ridicat de mîna omului, avînd o înălțime de peste 50 metri, pagoda, cu uriașii stîlpi susținători ai celor 4 intrări și cu turlele sale scăldate în aur, se poate vedea din aproape orice punct al orașului. Frumusețea și măreția sa, care lasă vizitatorului o impresie de nesters, au făcut să fie considerată ca unul din cele mai minunate monumente ale lumii.

Sărbătoarea tradițională a zilei lunei pline. Sute de fete frumoase, cu costume și coafuri identice, dansează pe străzile Rangoon-ului, îndreptîndu-se spre pagoda budistă Shwe Dagon.

DIN AMINTIRILE unui pictor

ÎNTÎLNIRI CU ȚĂRANII

de Gheorghe ZARUBEJNÎI-LÖWENDAL

„GHINĂRARIU"

Privesc una din cele cîteva reproduceri ce mi-au rămas după sutele și poate miile de chipuri de țărani pictate de mine, portrete piecate în toate colțurile lumii.

Ceva în chipul lui aduce cu autoportretul lui Rembrandt la bătrînețe... L-am pictat în crișma satului. Numele lui adevărat nu-l știa probabil nici el: rămăsese pe toată viața cu porecla „Ghinărariu".

În satul acela, ca în toate satele Moldovei, de crăciun se jucau „Irozii" și el reprezenta pe „generalul" sau, cum ziceau localnicii, „ghinărariu". Aceasta, pe vremea cînd era flăcău. Juca probabil foarte bine, pentru că ani de-a rîndul rolul acesta i-a fost rezervat în exclusivitate.

Acum, lăsase tinerețea de mult în urmă, dar bătrînul bețivan al satului rămăsese pentru toată lumea — și pentru nevasta lui, chiar — „ghinărariu"...

Mi-a fost dat să mai aud de „Ghinărariu". Și iată cum.

Anul trecut, în București, pe cînd mergeam cu tramvaiul, am văzut că în fața mea ședea o țărancă bătrînă, cu capul înfășurat în cele șapte broboade, cu creștetul tuguiat, cum se poartă numai în anumite sate din Moldova de nord. Firește, nu m-am putut stăpîni și am întrebat-o dacă nu cumva e din vreuna din comunele din regiunea aceasta și am numit un sat la nimereală...

— Chiar de acolo sînt.

— Ce spui? Îl cunoști cumva pe „Ghinărariu"?

— Te cred' E bărbatu'meu...

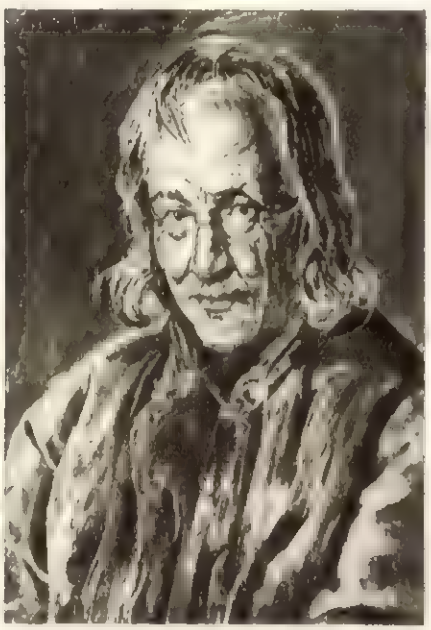

„Ghinărariu"

Trufin Crăciun

„PAZNICUL DATINEI"

Tocmai de sărbătorile paștelui, în anul 1943, plecaserăm de la mănăstirile din nordul Moldovei — Sucevița, Voroneț și altele — cu mașina trimisă de un prieten. Aduceam cu mine imagini de la aceste mănăstiri.

Se întîmplase ca șoferul să aibă rubedenii în satul Voitinel, care se afla în drumul nostru, și de acord amîndoi, ne-am oprit acolo.

Am rămas în acest sat și numaidecît am cunoscut o seamă de țărani cu minunate capete de vulturi, de șoimi, de voievozi, de paharnici și de postelnici din timpurile apuse.

Cum se întîmplă în unele sate, majoritatea purtau cam același nume: pe unii îi chema Coroamă, pe alții Crăciun, deși nu erau nici un fel de rubedenii între ei.

Am în fața mea fotografia făcută după portretul lui Trufin Crăciun. L-am denumit „Paznicul datinei"...

Oricît de istovit și slăbănog pare, omul acesta înfruntase jandarmii și comisia sanitară, care cu cîteva zile în urmă voiseră să-i taie pletele. (În timpul războiului fascist autoritățile dăduseră ordin să li se taie tuturor țăranilor pletele...)

— Di și să mi li tăieți? — a întrebat Trufin Crăciun.

— Ca să n-ai păduchi.

— Poate dumneata ai!... La noi nu-s. Tot satul, în fiecare săptămînă, ne spălăm capul și-i ungem cu unsoare care nu prieșți păduchilor. Și deci găsești la mine un păduchi, îl mănînc!

— Nu vorbi mult: e ordin! Unde sînt pletele trebuie să fie și păduchi.

— E!, oameni buni — a spus Trufin Crăciun — să fim cu cap: dacă îmi tăiați pletele, tăiați și toată blana di pi cojoc!...

Nici comisia sanitară, nici jandarmii n-au avut ce să-i mai răspundă: au plecat din satul ăla și nici un țăran nu și-a mai tăiat pletele.

„... Fie ca de acum încolo pacea să-ți fie neîntreruptă!" Cuvintele lui U Thun Yin mi-au stăruit în minte vreme îndelungată: le auzeam în timp ce străbăteam străzile animate ale Rangoon-ului, privind fețele deschise ale oamenilor la Jubilee Hall, atunci cînd cei mai mari scriitori, compozitori și artiști ai Birmaniei vorbeau cu pasiune despre viitoarele lor creații, le auzeam atunci cînd priveam zîmbind jocul nestingherit al copiilor birmani, cînd admiram seriozitatea cu care lucrau studenții în laboratoarele Politehnicii, pregătindu-se să construiască uzine și hidrocentrale, să electrifice țara. Pretutindeni aceeași încredere în viitor, aceeași dorință însetată de pace.

... Cît despre corolarul firesc al păcii prietenia — s-ar putea scrie un tom întreg închinat variatelor ei manifestări, mergînd de la declarațiile clare și sincere, pînă la atențiile delicate, care spun și ele foarte mult.

Retrăiesc și astăzi emoția din preziua plecării. Asistam la un spectacol oferit de artiștii Uniunii Culturale Birmane, cînd, deodată, unul dintre artiști a anunțat cu vocea plină de emoție: *„Acum vom executa un cîntec compus special pentru seara aceasta, cîntec închinat prieteniei romîno-birmane"*. Melodia lui am cîntat-o apoi cu toții în seara aceea, la Rangoon, și-o vom cînta mereu. Este o melodie care nu se uită niciodată: melodia prieteniei.

MAKSIM GORKI

90 DE ANI DE LA NAȘTERE

A. M. Gorki (1935)

Lupta comună pentru umanitate l-a unit pe Maksim Gorki și pe Romain Rolland

A. M. Gorki și A. P. Cehov

Autografe

S-au cunoscut la începutul anului 1915.

Pe timpul acela, cînd fiecare manifestare a lui Maiakovski — fie verbală, fie tipărită — era întîmpinată cu huiduieli de întreaga presă burgheză, Gorki nu numai că l-a susținut pe tînărul poet, dar i-a și prezis în mod public un mare viitor.

La 3 iulie 1915 Gorki îi scria lui Maiakovski:

„Aș fi bucuros să te văd. Dacă este posibil, vino pe la orele unu, la dejun. Cu bine! A. Peșkov".

Din autobiografia lui Maiakovski, știm că poetul i-a citit lui Gorki poemul „Norul în pantaloni". Probabil că tot atunci, cu ocazia acestei întîlniri, Gorki i-a dăruit oaspetelui său volumul abia apărut, „Copilăria mea", cu dedicația: „Fără cuvinte, din suflet, lui Vladimir Vladimirovici Maiakovski. M. Gorki".

Pe la sfîrșitul anului 1915 a apărut într-o ediție separată poemul „Norul în pantaloni". Pe coperta interioară a exemplarului dăruit lui Gorki stă scris: „Lui Aleksei Maksimovici, cu dragoste. Vl. Maiakovski".

„Lui Aleksei Maksimovici, cu toată dragostea. Maiakovski" — spune altă dedicație pe ediția poemului „Flautul — coloana vertebrală".

În octombrie 1916 a apărut cartea lui V. Maiakovski „Simplu ca mugetul". Volumul a fost tipărit de editura „Parus", înființată și condusă de Gorki. Apariția cărții a fost precedată de colaborarea lui Maiakovski la revista „Letopis" a lui Gorki.

„Simplu ca mugetul" este prima carte a poetului, care a văzut lumina tiparului într-o editură cu adevărat mare și cu tendință ideologică bine determinată. Cartea a fost pregătită pentru tipar sub directa îngrijire a lui Aleksei Maksimovici. Unul dintre colaboratorii cei mai apropiați ai lui Gorki din conducerea editurii „Parus", A.N. Tihonov, scria în amintirile sale: „La alegerea versurilor pentru „Simplu ca mugetul", Maiakovski s-a consultat cu Aleksei Maksimovici îndelung și nu fără folos. Ținînd seamă de sfaturile primite, el a eliminat mult din prima variantă și a făcut multe adăugiri".

A fost firesc deci ca atunci cînd această carte a ieșit de sub tipar, unul din primele exemplare să fie imediat oferit lui Gorki cu dedicația: „ Scumpului Aleksei Maksimovici. Maiakovski".

În februarie 1918, Maiakovski a avut posibilitatea să editeze „Norul în pantaloni" într-o formă completă, reconstituind paginile tăiate mai înainte de cenzură. Și această ediție o găsim în biblioteca personală a lui Gorki Pe coperta interioară citim: „Iubitului Aleksei Maksimovici. Maiakovski".

Tot în februarie 1918, a văzut lumina tiparului, într-o ediție separată, și poemul lui Maiakovski „Omul".

Trebuie să ne gîndim că Maiakovski nu și-a intitulat în mod întîmplător poemul său la fel cu nuvela filozofică de tinerețe a lui Gorki. Aceeași idee de glorificare a personalității omului, a Omului cu „o" mare, opus hidoșeniei societății capitaliste, se află în centrul întregului poem al lui Maiakovski.

Pe exemplar se află dedicația: „Lui Aleksei Maksimovici, din partea lui Maiakovski, cu toată dragostea".

Aceste trei din urmă autografe ale lui Maiakovski au fost oferite în copie de N.A. Peșkova, pentru a fi expuse la muzeul A.M. Gorki.

G. LEVIN
colaborator științific al muzeului „A. M. Gorki" din Moscova

Tată și fiu: Maksim cel mare și Maksim cel mic, la Nijni Novgorod în 1902

La 28 mai 1928 Gorki sosește în U.R.S.S. Iată-l împreună cu prietenul său, scriitorul A. S. Serafimovici, în gara Bielorusă-Baltică. →

ÎN 1928, LA NIJNI NOVGOROD

În august 1928 Aleksei Maksimovici Gorki, aflîndu-se la Nijni Novgorod (azi or. Gorki), a vizitat şi laboratorul de radio „V.I. Lenin", creat în anul 1918 din îndemnul personal al lui Vladimir Ilici. Scopul pentru care fusese creat acest laborator era de a cerceta şi rezolva o serie de probleme ale radiofoniei, aflată pe atunci încă în faşă. Şi cercetătorii de aci, M.A. Bonci-Bruevici, V.P. Vologdin, V.V. Tatarinov, O.V. Losev şi alţi colaboratori ştiinţifici ai laboratorului, aveau la activul lor multe realizări: ei creaseră noi teorii în tehnica radioului şi obţinuseră un şir întreg de rezultate practice remarcabile. Laboratorul fusese decorat de două ori (în 1922 şi 1928) cu ordinul Steagul Roşu al Muncii.

Lui Aleksei Maksimovici i s-au arătat ultimele modele de „relee în vid" (cum se numeau pe atunci lămpile de radio), iar în laboratorul aparatelor de recepţie, construcţiile cele mai recente. Punîndu-şi casca la urechi, Gorki a ascultat cu atenţie încordată sunetele care răzbăteau pînă la el. În fotografia publicată aici ne este înfăţişat chiar acel moment.

În timpul vizitării laboratorului, profesorul Tatarinov i-a relatat lui A.M. Gorki că, împreună cu colaboratorii săi, se ocupă de studierea paraziţilor radiofonici şi a metodelor de luptă împotriva lor.

— Aveţi de gînd să transformaţi natura? — întrebă Gorki.

— Vrem să studiem natura şi s-o determinăm să nu mai stînjenească emisiunile radiofonice — răspunse Tatarinov.

Acest răspuns i-a plăcut lui Gorki şi, după cum vom vedea mai departe, l-a ţinut minte.

În seara de 7 august, Aleksei Maksimovici a asistat la şedinţa Comitetului Executiv Gubernial din Nijni Novgorod. Cu cîteva luni înainte, în primăvară, un uragan smulsese podul de curînd construit peste Oka. La şedinţă s-au găsit cîte unii care s-au plîns de înapoierea tehnică a Rusiei Sovietice. Luînd cuvîntul, Gorki şi-a amintit de munca radiofoniştilor pentru cucerirea tainelor naturii şi a întrezărit în succesele acestora multe alte viitoare succese ale ştiinţei şi tehnicii sovietice.

„Stăpînirea acestui uragan nu se află deocamdată în puterea clasei muncitoare — spuse Gorki, cu o privire şireată, în timp ce asistenţa se înveselise şi rîdea — însă eu cred, tovarăşi, că o dată cu dezvoltarea ştiinţelor tehnice, fără îndoială că clasa muncitoare va smulge aripile uraganului şi-i va suci capul, dacă are aşa ceva. Şi asta nu trebuie luată drept o glumă. Am vizitat aici, pe chei, laboratorul de radio şi am văzut de toate. Cunoscînd realizările laboratorului, presupun că sînt în drept să vorbesc despre posibilitatea de a suci capul uraganelor, deoarece minunile înfăptuite de oameni simpli, înarmaţi cu cunoştinţe tehnice şi cu voinţă, oameni ieşiţi din mijlocul dv., vor pune capăt şi uraganelor. Şi de ce nu? La urma urmei, ce bariere se pot ridica împotriva voinţei şi fanteziei omeneşti? Chiar dv. ne oferiţi acest exemplu!"

A. ADRIANOV şi I. ŞLEAHTER

A. M. Gorki împreună cu nepoatele sale, în vara anului 1932. →

Tînărul A. M. Gorki, oaspetele lui Lev Tolstoi la Iasnaia Poliana, în 1901. →

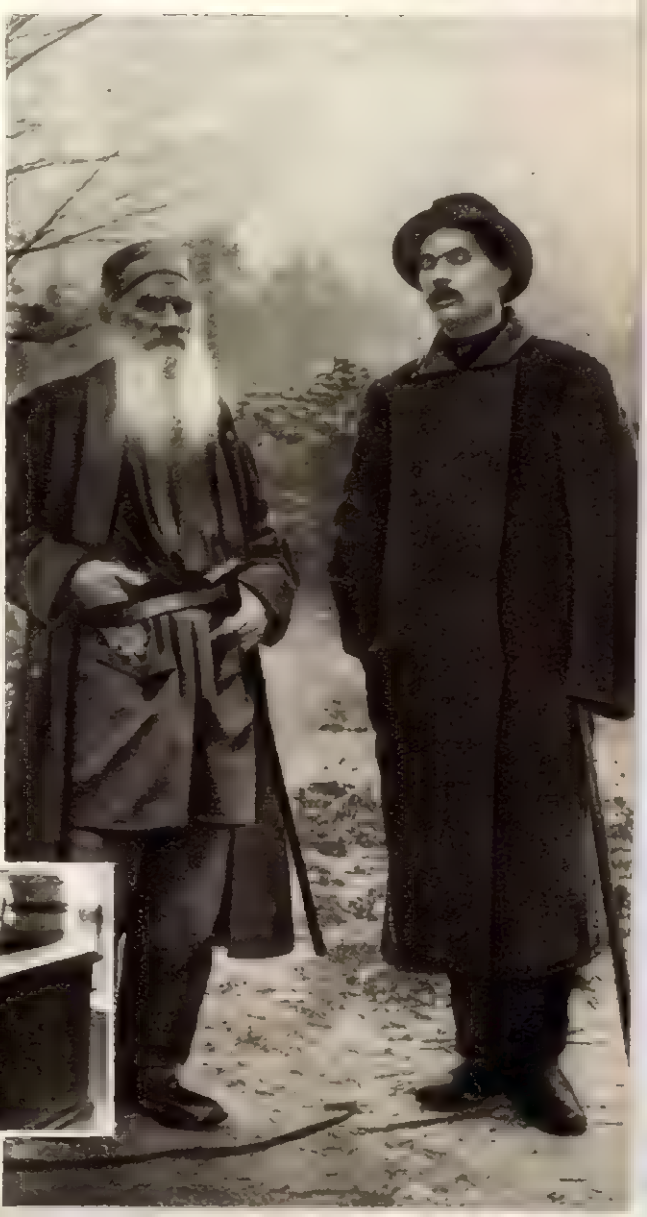

BIROUL CU SERTARE SECRETE

La 17 aprilie 1901 poliţia ţaristă a făcut o vizită, de loc protocolară, marelui scriitor, suspectat — pe drept cuvînt — pentru activitatea revoluţionară dusă în adîncă ilegalitate.

— Unde vă ţineţi corespondenţa, manuscrisele? — întrebară poliţaii.

— Aici — răspunse Gorki, arătînd calm înspre biroul său.

După ce răscoliră zadarnic biroul, poliţaii plecară cu mîinile goale. Şi nu pentru că Gorki nu ţinea într-însul documente interesante pentru Obrana, ci pentru că acestea se aflau în două sertare secrete, înguste, dar încăpătoare.

Biroul fusese construit special pentru Gorki de către tîmplarul Mihail [illegible], membru activ [illegible] organizaţiei social-democrate din Nijni Novgorod, şi s-a dovedit inaccesibil [illegible] opoilor ţariştii.

[illegible] neobişnuită, poate fi [illegible] în oraşul Gorki, în muzeul închinat memoriei [illegible] scriitor.

Cu Stroe,

Cu un asemenea motto, tonul articolului nu poate fi sumbru. Dar mai ales obiectul său te obligă să eviți suspinul și lacrima: despre Vasilache, chiar atunci cînd îți amintești cu amărăciune că au trecut 14 ani de la moartea sa, *trebuie* să vorbești cu zîmbetul pe buze. Omul care a dăruit oamenilor atîtea „Ore vesele" se cuvine a fi răsplătit, oricînd, cu același zîmbet larg, luminos, pe care îl inea pretutindeni. Deși, s-o mărturisim, nu ne-a fost prea ușor ca în loc să fi scris despre Stroe *și* Vasilache, să întocmim reportajul de față *cu* Stroe, *despre* Vasilache. Căci Stroe și cîteva din amintirile noastre ne-au povestit cele ce urmează.

Vasilache... la pătrat (în spectacolul „Un băiat de zahăr").

Debut în... culise

Într-o zi, deci (cu toate că în lumea teatrului mai toate se petrec „într-o seară"), pe cînd compania lui Maximilian pregătea la grădina Oteteleșanu un nou spectacol, s-a simțit nevoia unui pianist care să cînte din culise cîteva acorduri. L-a adus Fory Eterle: era un băiat subțirel și scund, timid — student la Drept, pare-se — pe care nu l-ai fi remarcat poate niciodată, dacă n-ar fi avut întipărit pe figură un zîmbet ciudat, dramatic, de clovn trist. Cînta cuminte la pian cele cîteva fraze muzicale, dar după ce se termina spectacolul, improviza pentru el singur sau pentru colegii săi un întreg concert surprinzător: acompaniindu-se la pian, cînta din gură sau imita cele mai neașteptate instrumente — havaiana, castanietele, trompeta.

Apoi, într-o altă zi (sau mai bine zis într-o altă seară), junele-prim din „Ideea fixă" îmbolnăvindu-se, interpretul valetului îi luă locul, iar pianistul din culise apăru în luminile rampei emoționat, cu tava în mînă și cu fracul atîrnînd puțin pe el. Fostul valet se numea Stroe; cel nou, Vasilache. Era prin 1930. „S-au cunoscut și nu s-au mai despărțit". Nu e titlul vreunui șlagăr pe atunci la modă, ci adevărul: din ziua în care cei doi tineri actori au prezentat împreună primul scheci comico-muzical la „Cercul artistic" de pe Cîmpineanu — Stroe parodiindu-și amical colegii, Vasilache cîntînd la pian și din gură — prietenia și colaborarea lor nu s-a mai desfăcut.

„Ora veselă, doamnelor..."

L-am întrebat pe Stroe — cu legitimă curiozitate trezită de asemenea armonioase cupluri artistice — ce i-a apropiat pe unul de altul, cum lucrau împreună — căci, știut e, textele schecIurilor pe care le interpretau erau scrise de ei, iar muzica aparținea de cele mai multe ori lui Vasilache. Răspunsul — oarecum evaziv (căci artiștii nu prea permit intrușilor vizite în laboratorul creației lor) — mi-a oferit mai curînd unele amănunte anecdotice: ani și ani de-a rîndul ei s-au întîlnit mai în fiecare după-amiază, între orele patru și opt și, venind unul cu o idee, celălalt cu o a doua, făcînd unul o rimă și încă una celălalt, au așternut pe hîrtie — cu mîna lui Vasilache (al cărui scris îngrijit, ordonat, îl puteți vedea în manuscrisul reprodus alăturat) — zeci și zeci de schecIuri, „Ore vesele", ba chiar și reviste întregi, din care nu puține au rămas în fundul sertarelor. În aceste ore — cînd vecinii tresăreau îngrijorați, auzind din camera alăturată cele mai neașteptate zgomote — glasul roților de tren sau hămăitul unui cățel, un vesel cucurigu sau un guițat, delicat împletite cu romanțe sentimentale sau tangouri en vogue — în aceste ore s-a născut micul, dar atît de îndrăgitul refren:

Ora veselă, doamnelor,
Ora veselă, domnilor,
Ore vesele trec ușor,
Ca un vis tinerese, trecător,

care, pornit pe vibrația undelor, a făcut să vibreze atîtea inimi.

Cei doi tineri porniseră ofensiva:

Să distrăm, să distrăm sărăcia.
Și cu visuri să ne îmbătăm...
Să distrăm, să distrăm sărăcia,
Și durerile să le uităm.

...Am în fața mea un caiet mare, cu coperțile legate în pînză roșie. În el, Stroe a strîns cu pioșenie multe din manuscrisele „Orelor vesele" — transcrise de Vasilache și radiodifuzate între 1932-1937. Am aflat printre acestea pe cel ce blestema, cu zîmbetul pe buze, chiriile și proprietarii, sau pe cel ce anunța „Vine iarna cu nevoi", pe cele care invitau la „Mai mult turism" sau la spectacolele „Majesticului", pe cele ce felicitau de ziua lor pe toți Ionii, Dumitrii, Nicolaii și Vasilii, în sfîrșit multe din acele „Ore vesele" pe care Stroe și Vasilache le-au prezentat la radio (fără ca, destui ani, să primească vreun onorariu). Vi-i amintiți, poate, mulți dintre dumneavoastră, așa cum i-ați văzut pe scena „Alhambrei", a „Majesticului" sau a „Cărăbușului" lui Tănase și cum vi-i readuce în memorie fotografia de față: Vasilache la pian, cîntînd, parodiind, imitînd cele mai ciudate instrumente sau mimînd — alături de Stroe care era întotdeauna cu replica și mișcarea vie — pe individul naiv, plin de candoare și seninătate, al cărui umor sec trezea hohote de rîs.

Punctele unu, doi și trei...

...au fost scrise tot de Vasilache, cu același scris cuminte de școlar. Dar nu pe hîrtie, ci pe scîndura mesei lor comune de machiaj dintr-o liliputană cabină a Alhambrei mici (azi sala teatrului „Nottara"). Spectacolul se terminase de mult, portarul încuiase somnoros „intrarea artiștilor", fără să observe că un bec mai rămăsese aprins în cabina din fund. La lumina lui, doi tineri discutau aprins, după care unul a scris apăsat, cu creion chimic: *vrem* (subliniat cu două linii). Și urma: *Punctul I: un film. Punctul II: un teatru. Punctul III: un turneu în străinătate.* Cînd doi tineri spun „*vrem*" (și subliniază aceasta cu creion chimic), cînd au talent și tenacitate, dificultățile pot fi învinse. Stroe și Vasilache au știut să le învingă.

...La 7 februarie 1935, cinematograful „Arpa" (singurul din București care a avut curajul să programeze, în noianul de filme holywoodiene, și unul românesc) anunța: „Bing și Bang" cu Stroe și Vasilache. La premieră, ei arătau exact ca cei doi șomeri prăpădiți — dar veseli — din filmul lor: luni de zile făcuseră pe tîmplarii, operatorii, camionagiii, regizorii, electricienii, recuziterii, directorii de producție și, firește, pe actorii, uitînd să

despre VASILACHE

Stroe și Vasilache prezintă...

mănînce, să doarmă sau să se odihnească. Erau perfect în atmosferă: eroii lor, Bing și Bang, cutreierau flămînzi Bucureștiul în căutare de lucru, rizînd de necazuri și mizînd totul pe un... loz. Ca și părinții lor artistici, de altfel, care obținuseră banii pentru film de la... loterie, cu condiția să-i facă acesteia, într-un fel oarecare, reclamă. Bing și Bang pierd lozul cîștigător, dar Stroe și Vasilache cîștigă: a doua zi după premieră, cîteva sute de studenți îi așteaptă și îi poartă triumfal în brațe pînă în fața Palatului Republicii. Era recunoștința spectatorilor pentru creatorii unui film romînesc, chiar dacă producția lor avea unele naivități și stîngăcii...

Dar cînd e vorba de „afaceri"...

Toate-s bune cînd e vorba de talent și perseverență. Dar pentru „punctul II" mai e nevoie de ceva: de bani și de simț comercial. Și cu acest punct al punctului II, nici Stroe, nici

Cutreierînd insula Prinkipo pe... doi măgari.

Vasilache nu stăteau prea bine. Teatrul „Majestic" s-a născut totuși — dar sub zodie nefavorabilă: a trăit doar o stagiune și jumătate, și aceasta cu greu; „Tic-tic" are succes mare, dar „Frații siamezi" e o cădere teribilă; „Dumba-rumba" și „Misterele Majesticului" plac, dar „Olimpiada veseliei" e net respinsă: montările lor — destul de modeste — nu erau pe gustul unui anumit public, amator de spectacole fastuoase. Așa că, într-o zi, cariera de directori de teatru a lui Stroe și Vasilache se sfîrșește tragic cu... un faliment (firma ce-i finanțase pînă atunci refuză să-i mai ajute) și cu un turneu de „refacere" întreprins prin țară în doi și în compania unui geamantan în care încăpeau doar două fracuri. Din acest turneu, o singură amintire: la Hațeg nu a venit *absolut* nici un spectator la teatru. Drept care, cei doi actori au mers la hotel și au rîs pînă la lacrimi noaptea întreagă. Iar din eșuatul „punct II" au cules o singură satisfacție: aceea că într-una din revistele lor au debutat Virginica Romanovski, Antonescu-Cărăbuș, Nutzi Pantazi și surorile Gamberto.

Iar „punctul III" — turneul în străinătate — s-a înfăptuit și el, în cele din urmă: întîi au plecat singuri, într-o vară, la Paris — unde au jucat timp de 45 de zile la un mic teatru, intitulat cu un simț parizian al paradoxului „Grand jeu" — iar apoi, împreună cu „Cărăbușul", în cîteva țări mediteraneene. Din această ultimă călătorie a rămas, drept amintire, fotografia care îi arată pe Stroe și pe Vasilache încălecați pe doi măgari, plimbîndu-se prin insula Prinkipo.

Fără Stroe, nu joc!

Patru cuvinte care dovedesc un caracter și o atitudine: atunci cînd legiuirile rasiale i-au interzis lui Stroe să mai apară pe scenă, Vasilache a refuzat să mai joace. Doi ani de zile, Vasilache a tăcut cu îndîrjire, neacceptînd nici o propunere de a juca fără partenerul său. Și încă un fapt care dovedește omenie și atitudine: în tot lungul acestor doi ani, Tănase — la al cărui teatru ei fuseseră angajați în ultimul timp — le-a plătit integral salariile, atît lui Stroe, cît și lui Vasilache.

... Și, totuși, despărțirea aceasta aparentă nu a atins cu nimic adînca prietenie și colaborare a celor doi artiști. După-amiezile lor, între patru și opt, erau petrecute tot împreună, scriind de zor în fața acelorași cafele negre, numai că de astă dată cu ușa încuiată, atenți la pașii de pe scară: Siguranța îi fila tot timpul. Așa s-au născut revistele pe care Stroe le-a jucat mai tîrziu la „Baraseum" (și nu puțini erau acei care știau că celebrul cuplet „Țurăs" — necazuri — era scris de Vasilache); așa au prins viață și spectacolele pe care Vasilache le-a jucat la „Cărăbuș": *Firfirică*, *Cavaler Gîndac*, *Săracul Gică*, *Un băiat de zahăr*. Stroe povestește și astăzi cu emoție o întîmplare de la premiera cu „Firfirică": Vasilache avea un cuplet în care conversa, prin microfon, cu conștiința sa. În seara aceea, Vasilache l-a adus pe Stroe în cabină și, la microfon, în rolul „conștiinței" lui, a răspuns alter-ego-ul său, Stroe — în plin regim fascist, cei doi au continuat totuși să joace împreună!

A fost însă, din nefericire, ultima lor apariție. În acea seară, cînd publicul a ovaționat furtunos actul lor de curaj, în timp ce trimișii Siguranței răscoleau furioși cabina lui Vasilache (inuții: Stroe fugise de mult, sărind gardul grădinii), nici unul, nici celălalt nu bănuiau că se văd pentru ultima oară pe scena unui teatru. Multe după-amiezi au continuat să se întîlnească, pregătindu-și cu încredere, cu bucurie, cu speranță, viitoarele spectacole comune: războiul se apropia de sfîrșit, coșmarul fascist de asemenea. Dar războiul știe să joace viețil omului renghiuri tragice. În fatala zi a lui 4 aprilie 1944, după ce își petrecuse întreaga dimineață cu Stroe, Vasilache porni spre locuința sa din Cotroceni, pentru ca, acolo, una din bombele americane să-i frîngă viața.

S-a pierdut atunci *un om*, *un artist*. Și totuși, pînă și palida evocare din rîndurile de față dovedește că el este încă viu în inimile noastre.

Sandu FAUR

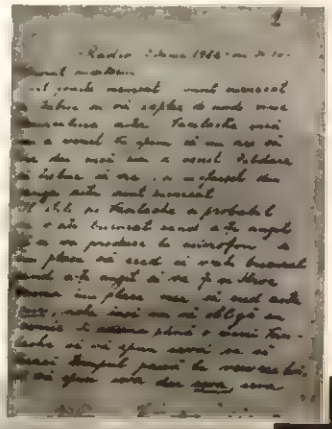

Scenă din filmul „Bing și Bang". În dreapta: unul din manuscrisele lui Vasilache.

De ziua lui Păcală

Fotografii de A. LOVINESCU
și A. MIHAILOPOL

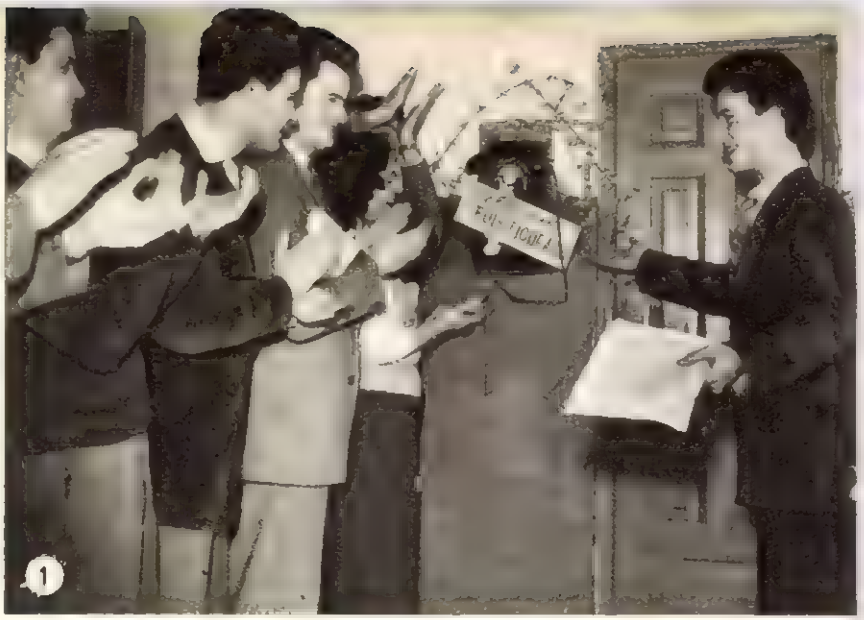

1

Urcaaa ! Funcţionează !...

2

— Lasă, lasă, dragul meu, nu mă păcăli că ai fost la bodegă... Ştiu eu că vii de la o şedinţă...

3

Hei, tovarăşe, restul...

4

— Vă rugăm să fiţi atît de amabil şi să ne spuneţi cu ce vă putem servi.

5

Coadă la un coş de hîrtii de pe bulevard...

Bine, dar azi e o adevărată plăcere să converseze omul cu tine: de o jumătate de oră nu m-ai întrerupt!...

— Aha!... Acum înţeleg de ce a pus ca momeală în undiţă o pereche de ciorapi nylon.

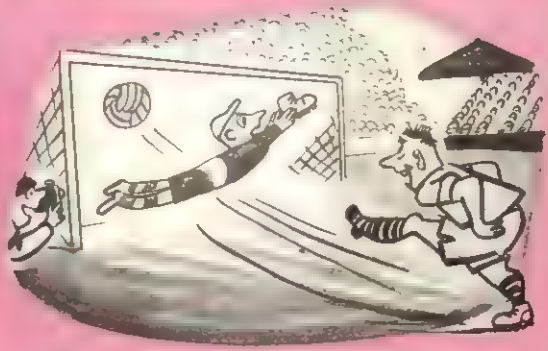

...O lovitură de 1 aprilie.

Desene de Nell COBAR

... Trage din țigară Ion M. Bogdan, președintele cooperativei agricole de producție, și-și tot frămîntă mintea după cuvîntul acela de trebuință tovarășului ziarist...

S-a pierdut un cuvînt...

de G. FLORESCU

Fotografii de M. IVANCIU

Dintru început, am luat seama că oamenii, aici în Bentu, sătucul ăsta prăvălit către marginea Buzăului, îs cam uituci. Să nu vă fie de-a mirare, dar după ce un bărbat de statură potrivită, colțuros la obraz și cărunt pe la tîmple, Bogdan Haralambie, deputat și secretar al sfatului, mi-a răspuns cum se cuvine la o samă de întrebări — „Cîți locuitori are satul?, Cîte întovărășiri sînt în comună?, Care a fost producția medie în 1957 la hectar?" și la alte vreo patruzeci de tatonări profesionale de care vă scutesc — a făcut ochi mari și s-a uitat la mine peste măsură de mirat cînd, într-o doară, l-am întrebat:

— Și cum se numeau pe la dumneavoastră, înainte, oamenii cei mai lipsiți, cei mai nevoiași?

— Cei mai nevoiași?

— Da, cei mai nevoiași.

— Păi... cum să se numească? Nevoiași.. săraci...

— Altfel... altfel... — am insistat eu.

— Ziuași... lipiți pămîntului... obidiți...

— Altfel... altfel — nu mă lăsam eu. Altfel!

— Zdrențoși... — își chinuia mintea secretarul, într-o supremă încordare.

— Altfel... te rog, adu-ți aminte... Era un cuvînt care se folosea mult prin părțile astea...

Bogdan Haralambie și-a încruntat sprîncenele, a căutat întrebător la vreo cîțiva tineri veniți să afle unde se pun cererile pentru primirea în cooperativa agricolă de producție cu rentă și, văzînd că din partea lor nici pomeneală de ajutor, și-a strîns de pe birou hîrtiile, ștampila și ziarele (venite cu trenul de după masă) și m-a luat cu dînsul.

— Să mergem pe la alții mai vîrstnici și mai cercați. Poate-or ști ei să-ți răspundă, că pe mine unul nu mă ajută mintea.

Și așa s-a făcut că am bătut în poartă la cel de-

al treilea țăran individual

Băteam și băteam — adică el, secretarul sfatului, bătea în poartă — dar din casă nu se arăta nici un semn. Și tocmai cînd Bogdan Haralambie se înălță pe vîrfuri cu o mînă peste zaplaz, ca să smintească din loc cîrligul, numai ce auzim o ușă trîntindu-se și din tindă vedem ieșind de-a-ndaratelea și strigînd, un om îndesat la statură, cu chipiu de ceferist pe cap:

— Că puțin îmi pasă de spusa dumitale. M-am săturat pînă-n gît. Nu mai rabd, o menută, nu mai rabd! C-am ajuns de rîsul satului...

Iar din casă, o voce mai așezată, dar tot mînioasă, cercînd să-l aducă înapoi pe cel plecat.

— Vin'înăuntru, Radule, afurisitule, că nu-i așa lesne să ieși din voia lui tat-tu! Vin'înăuntru și nu-mi fă panoramă la poartă...

— Ce să cat'năuntru? Ce să cat...

Secretarul sfatului îmi făcu semn și porni furișat spre partea cealaltă a uliței. L-am urmat, călcînd în vîrfurile picioarelor și, după o bucată de drum, Bogdan Haralambie îmi șopti cu un zîmbet de șiretenie pe fața-i colțuroasă:

— Al din casă-i bătrînul Alexandru Stancu, iar cel de afară, Radu, fie-su. Bătrînul nu vrea să se înscrie în întovărășire. Nu vrea și pace. E bătrîn și nu prea are minte. A rămas al treilea individual din sat. Restul, pînă la patru sute și ceva, sîntem toți în întovărășire. Lui Radu i-e rușine că lumea-l ia mereu peste picior, că de ce stă de o parte, că de ce se ia după bătrîn, că de ce ne pune bețe-n roate și cîte și mai cîte. De-o săptămînă o țin într-o ceartă... Pînă la urmă tot vine el, Radu, la noi... Și-atunci or rămîne doar doi individuali în sat.

Secretarul măsură un timp ulițele, să vadă pesemne încotro s-o luăm.

Dintr-o parte se auziră, aduse de vînt, sunete de țambal și viori. Fața secretarului se înseninâ la un gînd.

„Hai la nuntă, la Barac!"

— îmi spuse el cu hotărîre. Acolo-i găsim pe toți. Chiar și pe Coleasă!

Mergem spre nunta lui Barac, ținîndu-ne după frînturile acelea de cîntec lăutăresc, răsărite din timp în timp, ba în față, ba în stînga noastră.

În curtea casei lui Dumitru Barac, lume ca la urs. Și de cei cu treabă, și de cei fără treabă. Și poftiți, și nepoftiți. Ca la nuntă. Barac, mirele, cu beteala și floarea de lămîiță în piept, umbla ca titirezul printre oaspeți, îmbiindu-i să cinstească în sănătatea miresei.

Bogdan Haralambie s-a topit printre oameni în căutarea celor mai vîrstnici și a cuvîntului uitat, iar mie mi-a fost dat să iau parte la cel dintîi sfat din familia nouă a lui Dumitru Barac.

Ședeam rezemat de colțul casei, cînd dintr-o dată m-am pomenit înconjurat de vreo cinci-șase oameni, care-l țineau în mijloc pe mire. Aveau fețele pline de voie bună și obrajii împurpurați, semn că cinstiseră din vinul nunții.

— Și-acum, Dumitre, hotărăște-te — zise unul mai iute la vorbă, pe care, după spusa lui Bogdan Haralambie, l-am recunoscut a fi Constantin I. Costică, secretarul organizației de bază și membru al întovărășirii „6 Martie" din Bentu. Ori laie, ori bălaie... Ești ditamai gospodarul, cu nevastă, cu răspunderi, mîine poimîine tată...

Dumitru Barac, mirele, nu părea încurcat de fel. Rîdea și, răspunzînd, își căuta cu ochii prin mulțime mireasa.

Au venit ziarele! Ichim Coleasă e difuzor voluntar. ↓

— Nu vă fie cu supărare, oameni buni, dacă la așa hotărîre mi-oi întreba și nevasta... Că are — așa-i? — și dînsa drept la cuvînt...

Tresări, țîșni de lîngă noi ca vîntul și în mai puțin de un minut se întoarse cu Ileana de mînă, o Ileană bucălaie și îmbujorată, de parcă pînă atunci se învîrtise ori numai pe lîngă plitele cu bucate, ori în hora fără de sfîrșit, rotită de nuntași prin toată bătătura.

Dumitru răsufla greu și-o privea blînd.

— Vezi tu, Ileană, știa-s oameni de nădejde, știi bine — și arătă cu mîna jur-împrejur chipurile celor cu care schimbase înainte vorbe. Ileana căta la mire cu mirare. El urmă:

— Și dacă-s de nădejde, apoi dînșii zic să ne hotărîm și noi: intrăm ori nu în cooperativă? Te-am adus față, să spui și tu ce gîndești. Ce zici? Ne scriem, ori nu?

La care vorbe, Ileana se roși mai tare și, cu ochii plecați — așa cum îi stă bine mireselor — grăi în șoaptă și cu bună-cuviință:

— Dacă tu zici că-i bine, apoi așa am să zic și eu... De altfel — și Ileana își înălță ochii cu o scînteiere șăgalnică către oamenii de nădejde — de altfel bărbatul acesta al meu este un mare prefăcut... Acum să vi-l spun: de hotărît, noi ne-am hotărît mai de mult să intrăm, da' lui îi place să facă totul cu tămbălău...

După asta Ileana o zbughi ca o ciută înspre hore, lăsîndu-ne voioși și cu cănile pline în mîini.

Tocmai atunci răsări lîngă mine și secretarul sfatului, încruntat și abătut:

— Nu-i chip să aflu... Unii zic „sărăcan", alții „pălămidă"... Pe Coleasă nu l-am găsit. Numai el ne poate ajuta. Că el a fost de toate în viață...

Ne-am strecurat cum am putut printre nuntași și am pornit mai departe, să căutăm în Bentu un cuvînt uitat și un om care ar putea să și-l amintească.

În ce chip se pierd cuvintele

Pe Ichim Coleasă l-am găsit în casă, trîntit pe jos, cu vreo patru-cinci copilandri deasupra-i, gata-gata să se dea biruit. Noroc de secretarul sfatului, care i-a mătrășit pe copii pe unde s-a nimerit, și Coleasă rușinat s-a ridicat gemînd.

— Ia, cu dracii ăștia împieliță-ți nu-i chip să-ți vezi de treburi...

Ichim a zîmbit blînd, duios, pe urmă ne-a poftit pe scaune, gata să ne fie de folos.

Bogdan Haralambie i-a spus în puține cuvinte ce ne mînă la dînsul, după care Coleasă, răsucind țigara, m-a cercetat cu luare aminte. Și-a adunat gîndurile, a oftat — nu-i o figură de stil, ci adevărul adevărat — pe urmă a început a vorbi, așezat, cumpănit fără patimă și fără bucurie:

— Mai răbdător ca omul nu-i vietate pe fața pămîntului. Și dintre toate cîte le are omul, un har mai de preț decît uitarea nici că se află. Că dacă n-ar uita omul durerile și necazurile, apoi de bună seamă că-n multă omenire ar plesni fierea ca un șrapnel... Așa că, să nu vă fie cu mirare de n-ați putut găsi aici un cuvînt trecut de mult în uitare și-n neguri. Iacă, eu am fost, pe rînd, din toate. Mai întîi și-ntîi, *calic*, lipit pămîntului. Că tata și bunicul or fi fost *robi*, sau dezrobiți... De foame m-au băgat *slugă*, la unul Burețea, în Buzău, care avea un atelier mecanic, dar făcea de toate, și tinichigerie, și olărie, și ceasornicărie, și dogărie... Cînd m-am băgat *argat* la Nicu Dumitrescu din Gherăseni, am uitat c-am fost slugă, iar cînd m-am însurat și mi-a adus nevasta de zestre un pogon, am ajuns în rîndul oamenilor drept *sărac*. „Ichim săracul". Și am uitat c-am fost argat. Dacă lucram pe moșia lui Gheorghe Constantinescu, un boiernaș mai mărunțel, vechilul mă socotea *ziuaș*, iar de lucram pe moșia lui Brătescu, eram *pălmaș* și *clăcaș*... După reforma agrară din '46, am ajuns *împroprietărit*. Și n-o să mă credeți, dar chiar din ziua în care am primit actul de împroprietărire am și uitat c-am fost „calic", „slugă", „argat". „ziuaș", „pălmaș", „clăcaș", „sărac"... Mi-am adus aminte acum, că mă întrebarăți...

Ichim Coleasă își mîntui țigara și-o strivi în buza sobei.

— ...Pe urmă, am fost *„țăran cu gospodărie mică"*. Mare simțire trăiește omul, cînd își dă seama că-i om. Îmi creștea inima să mă-năbușe, cînd auzeam pe alții spunîndu-mi *„tovarăș* Ichim Coleasă!" Nu, dumneavoastră nu puteți înțelege asta și eu n-o pot spune așa cum o simțesc... Ajunsesem și eu, în sfîrșit, *om*. „Țăran cu gospodărie mică", dar *om*. În '53 eram *„întovărășit"*. Copii la școală, în casă pline tot anul. Mare lucru! Acu', de vreo lună, mi-s *„cooperator"*, adică membru cu drepturi egale în cooperativa agricolă de producție cu rentă, din comuna noastră...

Ichim Coleasă ne privi șugubăț.

— Iaca-așa se prăpădesc cuvintele pe drum... Da' nu ne pare rău după ele... Bag seama că dumneata, tovarășe ziarist, nu ești pe de-a-ntregul mulțămit.

Asta cam așa e — îngăduii bucuros, simțind că Ichim Coleasă, „cooperatorul" din Bentu, anume a lăsat la urmă cuvîntul pentru care cutreierasem satul în lung și în lat

— Atunci să te mulțumim și pe dumneata Scrie acolo, pe hîrtie, să rămînă la viitorime, că omul nevoiaș lipit pămîntului, supt de foame și nevoi, se numea, pe vremea tatii și-a bunicului, prin părțile noastre *„sărăntoc"* ori *„mișel"*. „Sărăntoc", încă de pe vremea turcilor și-a fanarioților, „mișel" cam de pe vremea cînd au prins să se scoboare la șes moldoveni cu limba lată, și mai săraci decît noi, care-și spuneau despre dînșii că-s „mișăi"... Și-o lungă bucată de vreme am trăit și noi în „mișelie"

...De la Bentu am venit acasă grabnic, cu o căruță și cu trenul, să scriu povestea unor cuvinte pierdute, dar care nu trebuie uitate...

UN NOU FILM ROMÎNESC

Elisa Petrăchescu în rolul Eleonorei.

Vom cunoaște, zilele acestea, un nou regizor: Marius Teodorescu. Ni-l prezintă primul său film, „Bijuterii de familie". Să faci film după o lucrare atît de cunoscută e un act temerar. Pentru că primejdia ca sursa literară să zdrobească varianta cinematografică există oricînd, pentru că e dificil să spui, respectuos, tot ceea ce spune și lucrarea respectivă, dar în așa fel încît literatura să nu înece filmul. Marius Teodorescu (care e și autorul scenariului împreună cu Malvina Urseanu) a repovestit pe peliculă „Bijuteriile de familie" într-un mod foarte personal. Ideea nuvelei a fost fidel transmisă, dar a fost mutat, cu curaj, centrul de greutate al acțiunii. Petru Dumitriu face cronica lui 1907, urmărește răscoala, evenimentele ei, îi portretizează eroii. Cadrul acesta istorico-social este însuși miezul nuvelei, iar drama Vorvorenilor e, dacă vreți, tangențială. Marius Teodorescu nu a făcut un film despre 1907. S-a oprit, cu migală psihologică, asupra acestei familii de boieri, i-a urmărit evoluțiile lăuntrice, a răscolit în suflete, a explicat porniri, fapte și, mai ales, a condamnat fără drept de apel lumea aceasta degenerată. Marius Teodorescu a vrut să facă un film psihologic și de acțiune. A reușit și în prima, și în cea de-a doua intenție.

A reușit mai ales să facă dintr-un simțămînt — e drept, de o intensitate frenetică — eroul subteran, dar principal, al filmului. Simțămîntul acesta este ura. Elena își urăște aprig sora, care a moștenit moșia și bijuteriile familiei. La rîndul ei, Eleonora, bătrînă, rea, uscată, alcoolică, maniacă, își persecută cu voluptate rubedeniile dependente, iar Elvira, progenitura degenerată a Elenei, le urăște pe amîndouă. Elena își va ucide sora pentru a-i moșteni averea, Elvira va fugi de acasă, neuitînd să o prade pe maică-sa — vindicativ și practic — de bijuteriile familiei. Toată această faptică este îmbibată, înecată în ură. Marius Teodorescu a respectat eroul afectiv al nuvelei, dar și-a permis să intervină în configurația sufletească a personajelor: Eleonora, realizată de Elisa Petrăchescu, e mai puțin decrepită fizic, mai lucidă ca în carte — și asta e bine — dar prea puțin pervertită de ură — și asta nu mai e atît de bine. Iuni Elvira nu mai e fata frumoasă și oarecum ingenuă, ci o adolescentă îmbătrînită precoce, cu chipul străveziu și trupul uscat, cu tăceri grele, pline de ură. Metamorfoza e interesantă și aduce profit filmului.

Tăcerile lui Sabine Thomas (interpreta neprofesionistă a Elvirei, descoperită de regizor), mișcările ei lente, privirile ei sînt pline de expresie; din nefericire, cînd începe să vorbească expresivitatea ei scade. Remarcăm jocul sobru, demn, al lui Tanți Cocea (interpreta Elenei), deși uneori pare stînjenit de urmărirea aparatului de filmat. De fapt, nu poate fi trecută cu vederea formula regiei de a alătura unor actori de valoare (pe lîngă cei citați, mai apar Colea Răutu, Emil Botta, Geo Barton, Jules Cazaban) cîțiva neprofesioniști. Formula, care nu e nouă, firește, își vădește unele neajunsuri dar și succesele: septuagenara Lucreția Karr realizează o impresionantă slujnică țigancă, țăranul Vasile Florea e plin de autenticitate.

Filmul are o fotografie bună, deși fără prea multă personalitate (Al. Roșianu); costumele însă sînt banale și machiajul e supărător de slab. Acestea nu-i umbresc calitățile, filmul rămînînd o realizare valoroasă a cinematografiei noastre.

S.F.

Tanți Cocea și Sabine Thomas în „Bijuterii de familie"

PAIATE și OAMENI

de Aurel IOSEFINI
și Petru PINTILIE

Ilustrații de Tia PELTZ

Leii

Cam pe la sfîrșitul lui noiembrie interveni un eveniment care provocă o adevărată revoluție în circ: venirea leilor.

Frascatti, patronul circului, rîvnise totdeauna să aibă niște lei, dar nu reușise pînă atunci să-și procure nici un exemplar. Tot ce a putut face, pentru a-și satisface ambiția lui secretă, a fost să-și procure cîteva plăci de gramofon pe care erau imprimate niște răgete fioroase. De multe ori punea plăcile la gramofonul pe care-l avea în vagon și, stimulat de mugetul înscris pe ebonită, lua poze războinice și se învîrtea de colo-colo, pocnind din bici și agitînd în aer o cange, în luptă cu o turmă imaginară de fiare.

Din aceste exerciții Frascatti a rămas cu impresia că este dresor de lei și asta l-a mulțumit un timp. Totdeauna la parada circului, în vagonul în care erau închise sălbăticiunile menajeriei, punea și gramofonul cu plăcile pe care erau înscrise răgetele leilor. De atîta întrebuințare plăcile se uzaseră și acul gramofonului traducea sonor un muget răgușit, totuși încă suficient de tare pentru a impresiona publicul de pe trotuare și a provoca panică printre animalele din vagon. Urletele și mormăiturile acestora, adăugate răgetelor țîșnite din pîlnia gramofonului, formau un cor fioros de autentică junglă.

De fiecare dată cînd Mustafa pleca cu caicul lui în cursă, Frascatti nu uita să-i amintească și de lei.

— Vezi mă, Mustafa, poate găsești pe-acolo niște lei. O pereche măcar. Da' știi tu: să fie sălbatici, mă!

Într-o bună zi Mustafa se întoarse cu leii. Treburile lui îl abătuseră prin Malta — în mod excepțional, căci turcul nu prea îndrăznea să se avînte prea departe de coaste cu papucul lui plutitor.

În drumul acesta excepțional, făcut pînă în faimoasa insulă, Mustafa găsise un circ al unui greco-sirian care-și desfăcea menajeria și așa pusese mîna pe leii cu care spera să-l mulțumească pe Frascatti, mai ales că-i cumpărase ieftin și-i aducea, în loc de doi, trei.

Transportarea leilor din port și pînă în bilci fu o adevărată expediție, iar intrarea în circ, de-a dreptul triumfală. În cinstea acestui eveniment Frascatti se sculase din patul lui de boală, convins fiind că bucuria l-a și vindecat, și întîmpinase convoiul și parada stînd pe podiumul menajeriei, ca un general ce primește defilarea unei armate victorioase.

În aplauzele bilcenilor, în mijlocul unei mulțimi atrase de sunetele fanfarei, care cînta ca la zile mari, leii își făcură apariția în circ, închiși în cuștile lor noi.

Boala îl cam slăbise pe Frascatti; acum arăta și mai jigărit. Obrajii lui gălbejiți ajunseseră la ocrul vaselor de lut. Pantalonii îi deveniseră prea largi și-i fluturau ca și haina, încît directorul făcea impresia unui steag bătut de vînt.

În postură de maestru dresor, Frascatti îl inițiа pe Tuli în tainele dresurii de lei. El personal nu mai avea dorința de a intra în arenă, dar înțelegea să-i transmită fiului său, cu toată seriozitatea, experiența pe care — datorită exercițiilor imaginare făcute în fața gramofonului cu răgete înscrise pe plăci — era convins că și-o cîștigase în materie.

Tuli își comandă un costum impozant — numai fireturi și bumbi strălucitori—la care mai adăugase, după inspirația lui Frascatti, și un chipiu cu pompon,din acelea care se purtau pe vremea lui Napoleon. Era foarte mîndru de costumul lui și, convins că îl avantajează, spera să facă o impresie bună Uței. Umbla tot timpul îmbrăcat cu el și aproape că-i părea rău că noaptea, cînd se culca, trebuia să-l dezbrace...

Dar ceea ce îl nemulțumea era faptul că leii păreau cam plictisiți și nu răgeau.

— Nu știu ce au, tată, leii ăștia, că nu vor să ragă — se plînse el lui Frascatti.

— Ei, și tu—îl liniști acesta. Stai puțin să mai crească și ei. Is tineri încă, mă! Ce, copilul vorbește imediat? Ehei, trec doi ani pînă începe să scoată o vorbă! D-apoi leii! De-abia i-a adus, ce naiba!

În realitate, leii erau bătrîni și plictisiți de viață. Niște fiare blazate. „Hamed" în special, masculul, avea o vîrstă foarte înaintată; puteai să deduci asta și din faptul că nu mai avea dinți în gură, privirile-i erau împăienjenite, iar mustățile, albe coliliі. Deși avea o coamă impresionantă, blana lui părea mîncată de molii, atît era de răpănoasă. „Hamed" îmbătrînise în circ și nici nu-și mai amintea de stîncile Hogarului, de unde, cu mulți ani în urmă, fusese capturat. A fost o vreme „fiorosul leu din Atlas" — dar, îmbătrînind, elanurile lui de sălbăticiune s-au stins. Anii l-au făcut să renunțe la prerogativele lui înspăimîntătoare de „rege al animalelor", devenind, din plictiseală și scîrbă, blînd ca un miel.

„Macca" și „Prințesa", botezate astfel de fantezia lui Frascatti, mai tinere cu vreo cîțiva ani decît „Hamed", nu erau nici ele mai puțin blînde.

Numai Tuli își păstra un aer sălbatic alături de lei și părea, evident, cel mai fioros din tot grupul. Figura lui încruntată transmitea oamenilor ceva din groaza pe care în mod natural ar fi trebuit să le-o inspire leii.

Tuli nu și-a dat seama de faptul că fiarele au abia cîțiva dinți în gură și nici de starea deplorabilă a măselelor lor mîncate de carii-

* Fragmente din romanul cu același nume, în curs de apariție.

pentru că, atunci cînd le dădea hrană, lua precauția să le întindă carnea în vîrful unei prăjini. Cu timpul, a văzut însă și el că leii sînt tot atît de blînzi și inofensivi ca niște miei; dar prefera să cultive în ceilalți impresia că fiarele sînt excepțional de sălbatice, pentru a-și asigura în felul acesta faima de dresor temerar.

Andor fu primul care sezisă starea de plîns în care se aflau leii Și tot el fu acela care observă că sînt plini de insecte. Îi recomandă lui Tuli să-i deparazitеze și acesta se conformă, ungîndu-i cu petrol. Petrolul provocă leilor niște usturimi care determinară, în cele din urmă, pe bietele animale să scoată răgete, spre marea bucurie a lui Tuli și Frascatti.

Bătaia

Preocupat de dresură, Tuli uită un timp frămîntările lui în legătură cu mine. Nu că-i trecuse gelozia sau că-i slăbise ura împotriva rivalului, dar leii îl distraseră, deviindu-i puțin gîndurile. Însă, imediat ce epuiză interesul pentru ei, reveni iarăși la obsesia lui chinuitoare, mai ales cînd observă că noul lui costum nu-i face Uței nici o impresie.

Îl năpădiră iar reveriile lui bolnăvicioase și-și consuma mintal toată ura exasperată, imaginînd scene de răzbunare, în care își nimicea adversarul.

Cînd veniseră leii, tresărise de bucurie. Își croise planul să-i arunce asupra mea, noaptea, cînd obișnuiam să repet în manej, singur. Pînă să observe oamenii din circ, leii mi-ar fi zdrobit o mînă sau m-ar fi sfîșiat puțin, așa, ca să mă pocească pe toată viața.

Blîndețea leilor însă i-a răsturnat acest plan și l-a decepționat. Oftînd că nu-și putea împlini dorul de răzbunare în acest fel, Tuli se îndreptă spre Hamilton, întrebîndu-l ce a aranjat cu Fani-Tricolor. Acesta îl asigură că totul este în perfectă regulă și că bătăușul pe care-l tocmise își identificase victima, dar aștepta numai prilejul unei harțe. Prilej care se oferi într-o bună zi, cînd Pelicanul, bine dispus, îmi propuse să merg cu el la Săftoi,o circiumă din Obor unde descoperise niște vin de Murfatlar, tocmai bun pentru ocazia ce se apropia — nunta lui cu Reta.

În drum spre circiumă, Pelicanul îmi relată convorbirea pe care o auzise între Tuli și Hamilton: se nimerise pe-aproape și, auzind despre ce este vorba, se ascunsese după colțul menajeriei, trăgînd cu urechea.

Vasăzică asta este! Tuli trecea la ofensivă. Simțeam cum mă cuprinde furia.

Ne așezarăm la o masă și tocmai ne pregăteam să gustăm vinul adus de Săftoi, cînd apăru în prăvălie o matahală de om care părea cam băut și pus pe harță. Era Fani-Tricolor, un derbedeu din mahalalele Constanței, bețivan și bătăuș cunoscut. Porecla îi venea de la faptul că, atunci cînd se înfuria, fața i se colora pe rînd în roșu, galben și vînăt. O dată cu el își făcu apariția și altă pușlama: Gică-Gură-de-Aur, prietenul lui Fani, căruia i se spunea așa (mă lămuri întîi Pelicanul) nu pentru că era „dibaci" la vorbă, ci pentru că își învelise dantura — de frumusețe — în alamă strălucitoare, care imita aurul. Pe acesta, Pelicanul îl cunoștea; fuseseră „colegi" o vreme...

Fani se apropie de masa noastră legănîndu-se, cu mîinile amîndouă înfipte în brîul nou care-i încingea mijlocul. Dîndu-și cu un bobîrnac șapca pe ceafă, se opri lîngă noi, privindu-ne cu un rînjet

batjocoritor. Ne continuarăm discuția, făcîndu-ne că nu-l băgăm în seamă. Gică-Gură-de-Aur se ținea mai la o parte, asistînd zîmbitor la scenă.

— Tu ești de la circ, mă? — mi se adresă bătăușul, împingîndu-mă cu burta în umăr.

— ...Ai fi tu vreun artist mare și nu știu eu? — continuă el pe același ton provocator, văzînd că nu-i răspund.

— ...Nu-mi răspunzi, mă? Mă-njuri în gînd, ai?—zise el, așteptînd din partea mea o vorbă, oricare, ce i-ar fi dat prilejul să înceapă scandalul.

Pelicanul îmi făcu pe sub masă semn cu piciorul și continuarăm să vorbim liniștiți, făcîndu-ne că-l ignorăm pe individ, care începuse să se înfurie văzînd că nu e luat în seamă. Înțelegeam că omul caută ceartă și simțeam cum sîngele începe să-mi fiarbă, dar mă forțam să rămîn calm.

— De ce mă-njuri, mă? — se răsti Fani iar, înghiontindu-mă cu cotul.

Pelicanul își ridică încet capul și-l privi pe individ pe sub sprîncene.

— Mută-ți camionul mai încolo, șefule! — zise flegmatic și făcu un gest cu mîna, ca pentru a indica celuilalt să plece mai departe.

Surprins și derutat, Fani tresări; își schimbă culoarea obrazului înspre galben și se întoarse agresiv spre Pelican.

— Da' tu ce'ristoșii mă-tii te bagi, mă, ai?

Pelicanul își trase scaunul mai departe de masă, își încordă picioarele sub el și începu să se închine cu mîna stîngă.

— Doamne ferește! Înjuri de lucruri sfinte!..

Înainte ca Fani, surprins de reacțiunea lui, să-și poată da seama, mîna dreaptă a Pelicanului țîșni ca împinsă de un resort și-i slobozi o directă în gură.

Fani merse de-a-ndaratelea pînă ce se propti de tejghea; aceasta se clătină, făcînd să vibreze raftul de lîngă ea și să se răstoarne mai multe sticle și pahare care se sparseră cu zgomot. Mușteriii de la mese se ridicară grăbiți, trăgîndu-se spre pereți și lăsînd în mijlocul sălii un ring gol.

Speriat, Săftoi începu să culeagă în grabă sticlele și paharele, gîndindu-se cu groază la pagubele pe care i le va provoca bătaia.

Sărirem și eu în picioare și apucasem un scaun.

Fața Pelicanului se strîmbă într-un rînjet fioros. Rămase pe locul lui, la pîndă.

Năucit de lovitură, Fani își scuturâ capul. Buza de sus îi era strivită și sîngera abundent, năclăindu-i mustața. Cu un urlet de fiară, se repezi orbește spre masa noastră. Devenise vînăt la față. Furia îl orbise cu adevărat și, în năpustirea lui, nu întîlni decît masa, peste care se rostogoli, căci eu și Pelicanul săriserăm sprinteni la o parte. Fani se ridică înverșunat și în mînă îi apăru un cuțit pescăresc. Arăta înspăimîntător. Șterse cu mîna sticlele de pe o masă alăturată și păși amenințător spre Pelicanul, care se retrăsese mai la o parte, adăpostit după o altă masă, ce se afla între el și adversar.

Eu mă țineam în colțul celălalt. Cînd aruncai scaunul spre Fani, acesta, cu un reflex surprinzător, se aplecă și scaunul izbi în perete. De fapt, nici nu-l aruncasem decît cu scopul de a-l elibera pe Pelican, ceea ce și reușii, pentru că, îndată după aceea, Fani îl părăsi pe el și făcu front spre mine, cel care atacasem. În fracțiunea de secundă următoare, Pelicanul țîșni de la locul lui și-i slobozi lui Fani un scaun în cap. Nu nimeri însă cu muchia și scaunul, fiind izbit cu putere, îi intră bătăușului cu forța peste urechi și-i prinse capul ca într-un jug.

Bătaia lua acum o întorsătură comică. Cei care se trăseseră la pereți, speriați, începură să rîdă văzîndu-l pe Fani cum se muncea să-și degajeze capul prins în cătușele scaunului. Sprinten ca o panteră, Pelicanul se repezi înspre Gică-Gură-de-Aur, care apucase în mînă un sifon; se pregătea să se furișeze la spatele meu și să mă lovească. Punîndu-i o mînă în gît, îi spuse rînjind:

— Tu sub ce pavilion plutești, mă?

Și, înainte ca Gică, surprins, să poată schița un gest, îi repezi un pumn în stomac, ce-l îndoi, de parcă s-ar fi înfundat în sine.

Preocupat să-și scoată capul și urlînd groaznic, Fani scăpase cuțitul din mînă. Înjura înspăimîntător și ne amenința. Pelicanul se apropie pe neașteptate și-l lovi cu genunchiul în burtă. Fani se îndoi într-o largă reverență, aplecîndu-și capul și, cu un geamăt sec, se prăbuși la pămînt. Pelicanul se apropie de el zîmbind ironic și-i spuse:

— Și zi așa, șefule! Te tocmișî mardeiaș cu simbrie! Cîte lovele ți-a scuipat grăsunul de la circ? Și mai umbli și cu cuțitul, ai? Vezi să nu te tai la dește, nenică! Minca-ți-aș gura ta! Dormi și visează acum!

Și scoțîndu-și cu un gest o imaginară pălărie de pe cap, îl salută batjocoritor. Apoi, luîndu-mă de braț, ieșirăm afară din circiumă, urmăriți de aclamațiile vesele ale consumatorilor.

A doua zi Hamilton îi raportă rușinat lui Tuli toată întîmplarea, asigurîndu-l însă că Fani a jurat „să ne ia capul" la amîndoi.

Într-o seară a și apărut în bîlci, dar, avertizat, nu m-am arătat. Amestecat într-un scandal cu omor, Fani-Tricolor fu mai apoi condamnat la muncă silnică. Arestarea venise la timp, pentru că tocmai se jurase să ne „contopească" și pe noi în anii pe care se aștepta să-i primească.

Tuli rămase mistuit mai departe de gînduri de răzbunare...

INSTANTANEU

Ilustrație de Pitu RUBIN

Tramvaiul „3" mă purta spre casă într-una din primăvăraticele zile ale acestei ierni neobișnuite. Mîngîiat de razele calde ce pătrundeau pe platforma vagonului, priveam distrat la franjurile basmalei pe care o purta vătmănița. Dansau parcă pe umerii femeii. Zdruncinăturile vagonului, fiecare hop, fiecare oprire sau fiecare plecare, care ne cereau nouă, pasagerilor, cîte un efort pentru a ne păstra echilibrul, erau prilej de joacă pentru franjurile albe, verzi și roșii ale basmalei vătmăniței. Într-o stație, însă, întîrziară să-și reia dansul. Stopul arăta roșu; stam pe loc. Vătmănița se impacientează. Clopotul cere cu insistență cale liberă. (Oare nu știe fata că nu e voie?) Vătmănița simulează chiar plecarea „pe roșu". Oprește însă imediat și iar răsună clopotul... În sfîrșit, culoarea semaforului se schimbă și tramvaiul își reia încet drumul. (De ce așa încet? Parcă mai-nainte vătmănița se grăbea!)

Din cabina lui, milițianul, un băiat tînăr și spătos, înmoaie vîrful unui creion între buze și apoi scrie. Desigur, consemnează contravenția. Mai mult însă se uită la vătmăniță, decît la ceea ce scrie. Pe sub sprîncenele sever arcuite îi joacă o scînteie caldă, și (poate mi se pare numai) îi mișcă și un zîmbet în colțul gurii.

Acum franjurile se leagănă domol, de parcă s-ar alinta. Dar numai franjurile! Vagonul merge lin și pasagerii stau liniștiți. Doar vătmănița, privind spre milițian, își clatină ușor capul și spune cu glas cîntat:

— Ce-i drace, ți s-o făcut de amendă? Scrie ghiavole, că tot tu ai să plătești!

(Ce mult seamănă glasul vătmăniței cu privirea milițianului!)

Pe cînd tramvaiul prinde viteză și autorul acestor rînduri încearcă să se dumirească pentru ce va plăti milițianul amenda și nu vătmănița, franjurile se înclină ușor înspre o pasageră și îi aud din nou glasul. Cald, duios, de data asta:

— Știți, e bărbatul meu!...

A. AUERBACH

SFATURI practice

MAMA ȘTIE SĂ FACĂ ECONOMIE LA BUCĂTĂRIE

De cîte ori o văd pe mama gătind, îmi aduc aminte ce i-am spus odată, în glumă, pe cînd eram încă elevă: „Cred, dragă mamă, c-ai reușit să aplici legea lui Lavoisier la bucătărie. Din tot ce-ți trece prin mînă nimic nu se pierde...“

Într-adevăr, mama știe și azi să folosească totul cu o chibzuință uimitoare. Ea e în stare să-ți facă dintr-o găină două feluri de ciorbe și patru feluri de mîncare. Tot așa, dintr-un kilogram de carne, ea poate să-ți prepare o supă și o ciorbă acră, o mîncare cu sos, un pilaf, o salată de boeuf și niște chifteluțe—din părțile care nu merg decît ca tocătură. Vă rog să credeți că nu exagerez cînd spun aceste lucruri; mama e gata oricînd să v-o demonstreze. Cum reușește ea această minune? Aici e secretul...

Sînt gospodine care aleg din orice carne numai părțile bune, aruncînd restul, fiindcă nu știu ce să facă din el. Ele irosesc astfel mai mult de o treime din carnea pe care o cumpără și încă abia de reușesc să prepare, și așa, o supă și o mîncare. Așa cum sînt altele care aruncă cele mai hrănitoare părți ale legumelor, fructelor și salatelor.

Am urmărit-o adeseori pe mama în timp ce prepara mîncarea și am văzut-o cum, după ce fierbe carnea pentru supă, o scoate în strecurătoare, o separă pentru mîncare și pentru rasol și tot din ea alege unele bucăți pentru chifteluțe, pentru salată de boeuf sau pentru tocătură la macaroane. Tot așa, din zarzavaturile fierte în supă ea păstrează o parte pentru garnitură — dacă e cazul — iar din rest face frigănele sau chifteluțe, care, amestecate cu puțină brînză, cu jumări sau numai cu sare și piper, sînt foarte gustoase.

Părțile grase ale cărnii — fie ea de vită sau de pasăre — le separă de la început și le topește într-o tigaie, păstrînd de o parte grăsimea și de altă parte jumările rămase. Amestecate, cum am spus, în chifteluțele de legume, aceste jumări sînt delicioase. Pe de altă parte, ea strînge toate rămășițele de grăsime de la un prăjit și le păstrează pentru o nouă folosire, cînd această grăsime devine și mai gustoasă.

Am observat apoi că, pentru pire, ea nu fierbe decît foarte rar cartofii curățați de coajă. Îi spală bine și nu-i curăță de coajă decît după ce i-a fiert.

— De ce nu-i cureți de la început? — am întrebat-o.

— Fiindcă ar însemna să arunc prea mult din pulpa cartofului și încă partea cea mai hrănitoare, de lîngă coajă. Fierbîndu-i, pot foarte ușor îndepărta numai coaja. Nu-i curăț de la început — a adăugat ea — decît atunci cînd trebuie să îndepărtez unele părți stricate ale cartofului.

De altfel nici de la salate nu arunc foile verzi, chiar dacă sînt uneori mai pălite, fiindcă — pretinde ea — acestea conțin cele mai multe vitamine. Iar cînd fierbe orice fel de legumă — exceptînd spanacul — nu arunc apa, în care a trecut cea mai mare parte din vitamine, ci o folosește ca bază pentru o supă fină.

Nici la compoturi ea nu curăță fructele de coajă — din același motiv al menținerii substanțelor hrănitoare. Taie fructele în bucăți, le scoate sîmburii și părțile nesănătoase și le fierbe în apă scăzută. Le trece apoi prin sită și le face pire împreună cu apa în care au fiert, la care adaugă zahăr și o aromă oarecare.

Dar adevăratul record al științei de a folosi carnea l-a bătut mama zilele trecute, cînd, dintr-un sfert de găscă ce-i rămăsese din ziua precedentă, mi-a făcut o supă cu găluști, o ciorbă de potroace, un pilaf și o friptură la tavă.

Dacă s-ar fi obișnuit și „compot de găscă“, cu siguranță că mama ar fi fost în stare să scoată și așa ceva...

JOSIANA

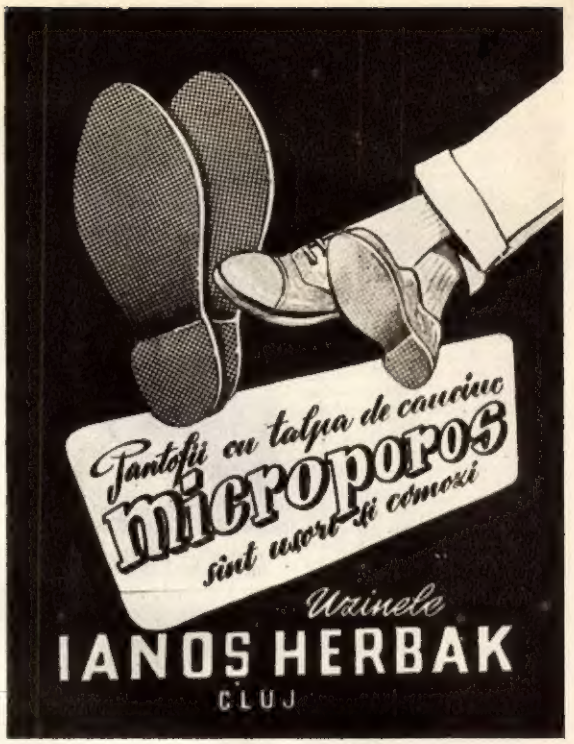

Cuvinte încrucișate

GRAFICE

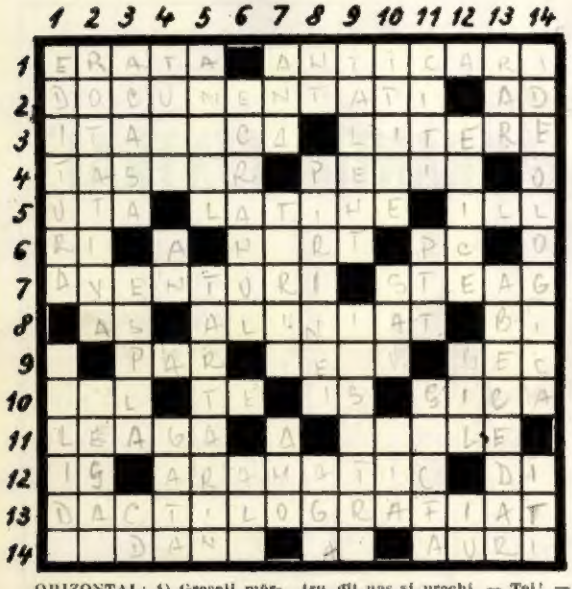

ORIZONTAL: 1) Greșeli mărturisite... la sfîrșitul volumului — Se ocupau cu vînzarea de tipărituri vechi. 2) Întemeiați pe documente, bine informați — Ana Dumitriu. 3) Litere cursive (sing.) — Semne grafice, slove. 4) Mașină tipografică, concurentă a linotipului — Corp de literă de opt puncte tipografice. 5) La legănat — Literele alfabetului nostru — Întreprinderea de locuințe și localuri. 6) Culer! — Inițiativă (mold.) — Paul Constantinescu. 7) Sînt descrise în romanele de genul celor ce apar în colecția „Cutezătorii“ — Șindard. 8) Frunțaș în sport — Rînd într-un text care începe mai la dreapta decît celelalte, pentru a marca schimbarea ideii — Prefix care indică repetiția. 9) Număr cu soț — A predestina — La lumina lui citești noaptea. 10) Serviciu medical pentru gît, nas și urechi — Tei! — Sînt — George, alintat. 11) Ceea ce face legătorul — La singular e corp de literă de cinci puncte tipografice, la plural, mărgăritare. 12) Ion Georgescu — Literele alfabetului aramaic — Dumitru Ion. 13) Text bătut în mașină. 14) Litere tipografice cu contur plin — A polei cu aur.

VERTICAL: 1) Întreprinderea care editează cărți și publicații periodice — Rezistentă. 2) Mașină tipografică fără de care nu s-ar putea tipări ziarele de mare tiraj de astăzi — Casetă de ținut litere. 3) La domiciliu — Editura de Stat pentru Literatură și Artă — Corpul Diplomatic. 4) Monedă veche — În fiecare se tipărește un calendar — A termina. 5) Literat și poet elvețian (1821-1881) — „...din Tarascon“, roman vînătoresc de Alphonse Daudet. 6) „Scenaș...“, publicație de popularizare a vieții artistice din R.P.R. — Articol. 7) Fată lugojană — Regiune depărtată, întîlnită mai ales în basme — Iubesc (lat.). 8) Nota traducătorului — Munți la granița franco-spaniolă — Rang boieresc. 9) Înxușire pe care o au scriitorii și toți creatorii de artă — A face să se nască ideea pentru o poezie, pentru un roman. 10) Apărute — Pronume — Romancier portughez (1845-1900). 11) A urmări acțiunea unui roman — Poștă, Telegraf, Telefon — Serviciu pe lîngă o instanță judecătorească. 12) Morale — Altă denumire a zeului Baal — Ion Ungureanu. 13) Pe ici, pe colo — Din el înveți alfabetul. 14) Lucrare care tratează probleme de ideologie — A apare.

Cuvinte mai puțin cunoscute: TULT, AMIEL, ECA, BIL.

Dezlegarea jocului „Din cărțile de școală“, apărut în nr. 12

ORIZONTAL: 1) Zavergiu — Acord. 2) Acadea — Răpitor. 3) Roți — Maidan — He. 4) Apă — Mercur — Mag. 5) Festilă — Lișiță. 6) Re — Rabat — Tact. 7) Pilda — Is — R — Sao. 8) Es — O — Acar — Im — R. 9) Sum — Stal — Fram. 10) Troliu — Term — An. 11) Eire — Na — Guiana. 12) L — C — Ieni — Ne — Al. 13) Ciocoi — Cozia — B. 14) Izvod — Mărăcine.

Cooperativa „METALUL“ Or. Stalin

Execută

articole de menaj din sîrmă și jucării mecanice.

De asemenea, prestează orice servicii de specialitate (în ramura metal) pentru deservirea populației.

COOPERATIVA DE CONSTRUCȚII „ÎNTREȚINEREA“-SIBIU

execută

pentru sectorul particular și pentru întreprinderile de stat următoarele lucrări:

— orice fel de reparații în construcții —

— instalații de gaz metan
— instalații electrice
— instalații de apă și sanitare
— construcții de locuințe muncitorești

Folosiți

cu încredere

PRODUSELE de CALITATE

ale fabricii NIVEA

ORAȘUL STALIN

Răspundem cititorilor

DESPRE FLUORESCENȚĂ

Prin materialul de mai jos, răspundem întrebării pe care a pus-o redacției noastre tov. P. Mateescu din R. Sărat.

Din cele mai străvechi timpuri, omul a asociat fenomenul de lumină cu cel de căldură și foc.

Există, însă, o serie întreagă de fenomene luminoase — numite fenomene de luminiscență — în care emisia luminii nu se datorește încălzirii corpurilor, ci unor cauze de altă natură (reacții chimice, descărcări electrice, procese vitale în organisme vii, lovirea corpurilor sau iluminarea lor cu o lumină de o anumită culoare, de multe ori chiar cu raze invizibile pentru ochi etc.).

În rîndul acestor fenomene, un loc deosebit de important îl ocupă așa-numitele fenomene de fotoluminiscență. În cazul lor, emisia luminoasă a unor corpuri (luminiscente) este condiționată de iluminarea acestora cu lumină de altă culoare (de obicei chiar invizibilă). Întrerupînd acțiunea luminii care provoacă acest fenomen, unele substanțe încetează pe dată să mai emită lumină. În cazul acesta avem de-a face cu fenomenul de fluorescență. La alte substanțe, însă, emisia luminoasă durează un timp mai îndelungat; sîntem puși în fața fenomenului de fosforescență.

Să vedem însă cum pot fi observate aceste fenomene.

Dacă luăm, bunăoară, o lampă cu vapori de mercur, de tipul

Dispozitiv pentru observarea fenomenului de fluorescență.

celor folosite în medicină pentru tratamentul cu raze ultraviolete, și dacă așezăm în fața acesteia un geam special, colorat, care oprește razele vizibile roșii, verzi, albastre etc. și le lasă să treacă numai pe cele ultraviolete — obținem cea mai simplă instalație pentru studiul și punerea în evidență a fenomenelor de fluorescență și fosforescență. Dar pentru că vă interesează fenomenul de fluorescență, să ne referim numai la el, lăsînd pentru altă dată fenomenul de fosforescență.

Să punem în drumul razelor ultraviolete ale dispozitivului nostru, diverse substanțe ca: ulei de mașină, chinină, diverse derivate de petrol, diverse specii de roci, alimente proaspete sau alterate. Vom observa că fiecare din acestea dă o lumină slabă, de o anumită culoare, care diferă de la corp la corp. Diferența aceasta de culoare este semnificativă: culoarea luminii emise prin fluorescență este o însușire caracteristică corpului respectiv. Încercați, de pildă, să priviți două bucăți de unt și să spuneți, fără să le gustați, care din ele a început să se altereze. Evident că nu veți reuși. Dacă se va face, însă, o experiență de fluorescență cu ajutorul dispozitivului descris mai sus, se poate recunoaște imediat untul alterat, după culoarea fluorescenței sale, care diferă de cea a untului proaspăt.

Aplicarea practică a acestui fenomen este extrem de largă. Astfel, studiind fluorescența bucăților de rocă obținute cu ocazia diverselor sondaje, putem constata cu ușurință dacă, în straturile vecine celui explorat, există sau nu petrol. În industria textilă, putem descoperi imediat urmele de uleiuri de pe țesături, urme care la lumina zilei nu pot fi observate. Studiile arheologice arată, de asemenea, mult ușurate datorită fenomenului de fluorescență pe care îl prezintă urmele viețuitoarelor și plantelor care au trăit cu sute de milioane de ani în urmă. Deosebirea de culoare a luminii emise prin fluorescență de diferite corpuri constituie azi principiul pe care se bazează, așa-numita analiză luminiscentă, cu ajutorul căreia se pot deosebi, totuși, între ele corpuri asemănătoare din multe puncte de vedere.

CUM ZBOARĂ AVIOANELE FĂRĂ MOTOR?

Prin acest material, scris de toc. conf. univ. ing. Al. Stratilescu, răspundem tov. M. Ionescu din Ploești.

Pentru ca un avion să zboare, el trebuie să se deplaseze cu o viteză deasupra mare față de aerul înconjurător, deoarece numai în acest caz acțiunea aerului asupra aripilor avionului dă naștere forței de sustentație, care-l oprește să cadă pe pămînt.

Pentru ca această viteză de deplasare să poată fi mai întîi obținută și apoi menținută, trebuie ca asupra avionului să acționeze o forță de tracțiune care, la aeroplanele obișnuite, este realizată cu ajutorul unei elice, antrenate de motor.

În mod firesc se naște atunci întrebarea: dar cum zboară avioanele fără motor?

La aceste avioane, la care forța de tracțiune lipsește, viteza de deplasare se realizează cu ajutorul forței de atracție a pămîntului.

În adevăr, deplasarea unui avion fără motor prin aerul înconjurător se face totdeauna după o pantă coborîtoare, avionul pierzînd mereu din înălțime; mișcarea lui este asemănătoare cu aceea a unui automobil care coboară o pantă, cînd, după cum se știe, el poate atinge o viteză mare, fără să facă uz de forța de tracțiune a motorului.

Zborul în care viteza de înaintare se obține prin pierderea înălțimii se numește zbor planat, motiv pentru care avioanele fără motor se numesc adesea și planoare.

Din cele de mai sus ar rezulta că un planor n-ar putea niciodată să execute un zbor de urcare sau să rămînă mai mult timp în aer.

Această concluzie este, însă, contrazisă de faptul că, adesea, după ce au fost lansate cu ajutorul unui cablu, tras de oameni sau înfășurat pe un mosor, planoarele se ridică singure la înălțimi destul de mari, rămînînd în aer un timp îndelungat.

În realitate, zborul de urcare al planorului este numai aparent, deoarece, față de aerul în care se deplasează, mișcarea lui are loc tot după o pantă coborîtoare, prin care obține viteza de înaintare, necesară producerii forței de sustentație.

Dacă noi îl vedem ridicîndu-se față de sol, aceasta se datorește faptului că aerul în care el evoluează are o mișcare ascendentă, în care este antrenat, bineînțeles, și planorul. Astfel, atunci cînd mișcarea de ridicare a aerului în care zboară planorul este mai accentuată decît căderea lui față de acest aer, planorul cîștigă înălțime față de sol.

Din cele expuse mai sus, rezultă că un planor se va putea menține timp îndelungat în aer, numai dacă va zbura într-o regiune unde se găsesc curenți de aer ascendenți.

Acest fel de curenți se pot produce din cauza încălzirii neuniforme a solului, fenomen datorită căruia aerul aflat deasupra regiunilor mai calde se încălzește mai mult decît cel învecinat și, fiind mai ușor, se ridică în sus, producînd coloane de aer ascendent, numite „termice". De asemeni, atunci cînd vîntul care suflă paralel cu solul lovește un obstacol inclinat, cum ar fi un deal, el este reflectat în sus, producînd un asemenea curent ascendent.

Cunoscînd acești curenți ascendenți, piloții de planoare caută să intre și să se mențină cît mai mult timp în zona lor.

ORGANIZAȚIA COMERCIALĂ LOCALĂ

Mediaș

vinde

în toate unitățile sale alimentare

sortimente variate de

VINURI, LICHIORURI ȘI PRODUSE ZAHAROASE.

T. A. P. L. ORAȘUL STALIN

Vizitați

RESTAURANTUL „CENTRAL"

Bogat sortiment de preparate culinare, grătar special și vinuri alese.

Muzică - Dans - Antren
Refrene vocale

Cereți

ÎN TOATE MAGAZINELE DE SPECIALITATE

Articole de
STICLĂRIE

PRODUSE DE FABRICA

VITROMETAN—MEDIAȘ

Cooperativa
„MEȘTEȘUGARUL" - MEDIAȘ
execută

la centrele sale de comandă, pentru sezonul de primăvară și vară

CONFECȚIUNI PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII, DUPĂ ULTIMELE JURNALE.

Atenție!

COOPERATIVA „ÎNAINTE"

Or. Stalin

desface în toate unitățile sale

PRODUSE DE PATISERIE ȘI BOMBONERIE.

Bogat sortiment de specialități de cofetărie.

Executăm comenzi pentru acasă.

ÎN JURUL GLOBULUI

NATAȚIE LA -25°. Sportivii moscoviți nu încetează antrenamentele nici atunci cînd mercurul din termometre coboară multe linii sub zero. Iată, de pildă, în fotografia noastră un grup de înotătoare, care, în ciuda unui pui de ger de -25°, se antrenează în bazinul „Moscova" de pe cheiul „Kropotkin", sub îndrumarea și directivele antrenorului, îmbrăcat gros, totuși... sgribulit.

Sîntem datori un amănunt: apa din bazin este menținută la o temperatură de +27°; oricum însă...

ÎNGROPAȚI SUB CIMENT LICHID. Un accident neobișnuit s-a petrecut la întretăierea a două străzi din Londra. Un autocamion încărcat cu ciment lichid s-a ciocnit cu o mașină ocupată de patru persoane. Cimentul s-a vărsat, îngropînd literalmente pe ocupanții mașinii. Accidentul s-a soldat cu un mort și trei răniți.

PRIMĂVARA... OFICIALĂ. La Geneva s-a încetățenit, începînd din anul 1818, o interesantă tradiție: primăvara este declarată oficial nu mai atunci cînd apare prima frunză pe castanul supranumit de genevezi „copacul republicii".

Iată, în fotografie, pe unul dintre edilii Genevei, oficiind consemnarea „oficială" a venirii primăverii: el însemnează pe „răbojul" ce datează din 1818, data apariției primei frunze din acest an.

O NOUĂ STEA a patinajului artistic din R. Cehoslovacă. Tînăra patinatoare Jitka Hlavackova a reușit în relativ scurtă vreme să se impună atenției publicului cehoslovac, prin execuția ireproșabilă și grația cu care evoluează.

Eroii principali ai romanului lui Nikolai Ostrovski „Născuți în furtună" sînt interpretați de Serghei Gurzo și Oleg Jarov, în filmul în culori realizat la Mosfilm de tinerii regizori I. Bazelian și A. Voitețki.

Celebra artistă americană Katherine Hepburn și-a serbat 25 de ani de carieră prin filmul „Slujba la catedră", în care interpretează rolul unei bibliotecare concediate și înlocuite cu un „creier electronic".

Regizorul polonez Jerzy Zarzycki a descoperit un băiețaș cu un neobișnuit talent artistic, Andrzey Jurczak. Deși nu are decît nouă ani, el deține rolul principal din filmul „Șimțuri rătăcite".

Antony Quinn este considerat azi cel mai calificat interpret al coproducțiilor italo-americane. Pînă acum, rînd pe rînd, el a fost partenerul Ginei Lollobrigida în „Cocoșatul de la Notre-Dame", al Sophiei Loren în „Orhideea neagră", al Anei Magnani în „Vîntul sălbatic", al Giuliettei Massina în „Strada" și al Silvanei Mangano în „Ulysse", film în care a putut fi văzut și pe ecranele noastre.

Noua producție a studioului Moldova-Film din Chișinău este un film-spectacol creat pe baza spectacolului realizat de Teatrul de Comedie Muzicală din Odesa, cu frumoasa operetă a lui Dunaevski „Salcîmul Alb".

Un proiect îndrăznet este pe cale să fie realizat de producătorul italian Dino de Laurentis. El vrea să începă turnarea unui film închinat vieții eroului revoluționar sudamerican Bolivar, antrenînd în coproducție, pe lîngă cinematografia italiană, franceză și spaniolă, și patru cinematografii din America Latină: a Venezuelei, Ecuadorului, Columbiei și Boliviei.

La Berlin, pe platourile DEFA, s-a dat ultimul tur de manivelă în turnarea noului film polițist „S-au cunoscut cu toții", în care apar talentații Sonja Sutter și Horst Drinda, în regia lui Richard Groschopp.

PRINTRE CELE MAI VECHI și totodată cele mai lirice instrumente populare bulgare, este și cavalul. O particularitate a cavalului bulgăresc este faptul că e alcătuit din trei secțiuni, iar sunetele sale sînt cuprinse în trei octave.

11 CRIME ÎN PATRU ZILE. Performanța aparține tînărului american Charles Starckweather. Recunoscîndu-și crimele, Charles a declarat cu seninătate polițiștilor: „Nu am făcut nimic altceva decît ceea ce am văzut în filme, la televiziune și în comics-uri".

Încă un record al „modului de viață" american...

CHARLOT ȘI ȚINTAȘII ELVEȚIENI. Charlie Chaplin, care locuiește în Elveția, lîngă Vevey, s-a plîns de zgomotul pe care-i provoacă în fiecare duminică amatorii de tir din împrejurimi.

Vrînd să giumească pe seama sensibilității celebrului actor și, în același timp, să-l împace prin giuma lor, țintașii din Basel au prezentat în cadrul tradiționalului carnaval un cortegiu, care-l prezintă pe Charlot drept... rege al țîrului.

ȘI HIPOPOTAMII POT FI DRESAȚI... Amatorii de circ din Erevan, capitala R.S.S. Armene, pot admira o reușită dresură de hipopotami, executată de tînărul și talentatul dresor Stepan Isaakian.

Iată-l strunindu-și... „grațiosul" hipopotam, spre încîntarea spectatorilor.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu și Dan Bîrlădeanu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Bibl. Reg.

SPORT

↑ CAMPIONATUL DE RUGBI pasionează tot mai mulți amatori de sport, care vin să asiste la îndîrjita luptă pentru titlul de echipă campioană. În fotografie, o fază caracteristică din meciul formațiilor bucureștene Dinamo și Știința IMF (15-0).

↑ÎNAINTE DE MECI. Handbalul de sală și-a făcut mulți prieteni în rîndurile copiilor. Iată-i pe cîțiva dintre ei: jucătorii echipei școlii elementare nr. 133. Înaintea meciului din sala Floreasca (pe care l-au cîștigat) ei ascultă atenți îndrumările căpitanului echipei.

CUPLAJUL FOTBALISTIC DIN 23 MARTIE

Întotdeauna campionatul de fotbal a atras zeci de mii de spectatori în tribunele stadioanelor. De data aceasta interesul este incomparabil mai mare, datorită fluctuațiilor ce survin mereu în clasament și în... forma echipelor.

Duminică, 60.000 de spectatori au asistat la un interesant cuplaj fotbalistic pe stadionul „23 August" din Capitală. Primul meci (C.C.A.-U.T.A.) s-a împărțit, ca aspect, în două perioade distincte. Mai întîi (aproape toate primele 45 minute) a dominat echipa militară, care a dat destul de mult de lucru portarului Coman (fotografia din stînga). După pauză jucătorii de la U.T.A. au o neașteptată revenire și ajung mereu pînă în careul echipei campioane (fotografia din stînga, jos).

Cel de-al doilea meci (Dinamo București-Știința Timișoara) s-a încheiat cu un scor surprinzător: 6-2 pentru studenții timișoreni. Seria celor opt goluri a fost inaugurată de Cădariu, care, profitînd de „bîlbîiala" apărării și de jocul neinspirat al portarului Uțu, înscrie spectaculos (fotografia din mijloc, jos). Puțin mai tîrziu echipa timișoreană inițiază un viguros atac, încheiat cu golul înscris de Ciosescu cu capul. Iată-l pe centrul înaintaș al echipei studențești în poarta dinamoviștilor, imediat după ce a trimis mingea în plasă (fotografia din dreapta, jos).

Au mai urmat... șase goluri.

ÎN ACTUALITATE

„Fenomenul" Konrads

Istoria recordurilor mondiale sportive a consemnat numeroase apariții senzaționale, care au stîrnit uneori chiar nedumerire, dar mai ales admirație. Tocmai atunci cînd se consumă mai multă cerneală și hîrtie pentru a se dovedi că o anumită cifră reprezintă limita sau uzata „graniță" a posibilităților umane, apare un record ce răstoarnă zeci de calcule și teorii. Așa s-au petrecut lucrurile în atletism, cu recordurile lui Zatopek și Kuț, și în natație, cu apariția, în 1956, a înotătoarelor Loraine Crapp și Dawn Fraser.

Anul 1958 a adus un adevărat fenomen, denumit, după numele protagoniștilor, Konrads. E vorba de tinerii înotători australieni John Konrads și sora sa, Ilsa, care au uimit prin senzaționala lor apariție la vîrsta de 15 și respectiv 13 ani și „totodată, prin performanțe excepționale (nu mai puțin de zece recorduri mondiale).

Desigur că sînt mulți sportivi în lume — și chiar la piscina Bankstown din Sidney — care înoată zilnic 9.000-9.500 m. Dar dintre toți numai unul singur a reușit să termine o cursă de 800 m în 9: 17,7 și să o refacă în 9:14,6. Și acesta este John Konrads, care deține recordurile mondiale la 200 m liber, 400 m, 800 m, și 1.500 m liber.

Desigur că celebrul antrenor Frank Guthrie și ajutorul său, Don Talbot, au mulți elevi. Dar numai unul dintre ei a reușit, la vîrsta de 15 ani, să-și înscrie de opt ori numele pe lista recordurilor lumii (la probele de mai sus și în cele de 220, 440, 880 și 1.650 yarzi liber).

John Konrads este secondat cu succes de sora sa, Ilsa, care este la ora actuală deținătoarea celor mai bune performanțe din lume la 800 m liber și 880 yarzi (10:16,2).

Ne mai despart doi ani de Jocurile Olimpice de la Roma. Pînă atunci se vor ivi probabil numeroase nume noi în sport. În natație, însă, de pe acum John și Ilsa păstrează șanse din cele mai mari la titlurile supreme.

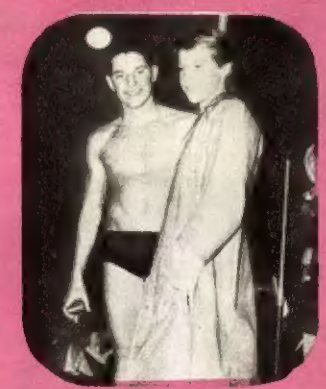

„Fenomenul" Konrads: John și Ilsa.

Foto: KEYSTONE

Ilsa Konrads cu... mascota ei, după stabilirea unor noi recorduri mondiale în probele de 800 m liber și 880 yarzi liber, în campionatele Noii Galii de Sud.

PREȚUL 2 LEI